BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
1 C
18

M

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

14 - 32 . 1 . 8

6-1-C.18

M. VERRII FLACCI QVÆ EXSTANT.

Domus S: Pantal: Schol: Piar:

à Fran. de Ribera

Ex Sueton. de grammaticis.

VERRIVS Flaccus libertinus docendi genere maxime inclaruit. namque ad exercitanda diſcentium ingenia æqualeis inter ſe committere ſolebat, propoſita non ſolum materia, quam ſcriberent, ſed & præmio, quod victor auferret. id erat liber aliquis antiquus, pulcher, aut rarior. Quare ab Auguſto quoque nepotibus eius præceptor electus tranſiit in palatium cum tota ſchola. verum vt neque amplius poſthac diſcipulum reciperet. Docuitque in in atrio Catilinę domus, quæ pars palatij tunc erat, & ſeſtertia centena in annũ accepit. Deceſſit ætatis exactæ ſub Tiberio. Statuam habet Præneſte * in inferiore fori parte contra hemicyclum, in quo faſtos a ſe ordinatos, & marmoreo parieti inciſos publicarat.

** pro Veſtæ.*

Ex eodem.

Scribonius Aphrodiſius Orbilij ſeruus, atque diſcipulus, mox a Scribonia Libonis filia, quæ prior Auguſti vxor fuerat, redemptus, & manumiſſus docuit, quo Verrius, tempore. cuius etiam libros de Orthographia reſcripſit non ſine inſectatione ſtudiorum, morumque eius.

Ex eodem in Augu. cap. 86.

Marcum quidem Antonium, vt inſanum increpat Auguſtus, quaſi ea ſcribentem, quæ mirentur potius homines, quam intelligant. &c. Tuque dubitas, inquit, Cimberne Annius, an Verrius Flaccus imitandi ſint tibi: ita vt verbis, quæ Criſpus Salluſtius excerpſit ex originibus Catonis, vtaris? an potius Aſiaticorum oratorum inanibus ſententiis, verborum volubilitas in noſtrum ſermonem transferenda?

Ex Euſeb. in Chron.

Ante obitum Auguſti anno quarto Athenodorus Tarſenſis ſtoicus Philoſophus, & M. Verrius Flaccus grammaticus, inſignes habentur.

M. VERRII FLACCI RERVM MEMORIA DIGNARVM.

LIB. I.

VERRIVS hoc libro refert, cur dicatur verſus ille ex Heſiodo, Malum conſilium cõſultori peſſimum eſt. Statua Romæ in comitio poſita Horatij Coclitis fortiſſimi viri de cælo tacta eſt. Ob id fulgur piaculis luendum aruſpices ex Etruria acciti inimico, atque hoſtili in populum Romanum animo inſtituerant eam rem contrariis religionibus procurare. Atque illam ſtatuam ſuaſerunt in inferiorem locum perperam tranſponi. quem ſol oppoſitu circum vndique aliarum ædium nunquam illuſtraret. quod cum ita fieri perſuaſiſſent, delati ad populum, proditique ſunt. & cum de perfidia confeſſieſſent, necati ſunt. conſtititque eam ſtatuam perinde, vt veræ rationes poſt compertæ monebant, in locum editum ſubducendam, atque ita in area Vulcani ſublimiori loco ſtatuendam. Ex qua re bene, & proſpere reip. ceſſit. Tunc igitur quod in Etruſcos aruſpices male conſulentes animaduerſum, vindicatumque fuerat: verſus hic ſenarius ſcite factus, cantatuſque eſſe pueris vrbe tota fertur.

Ex Gell. lib. 15. cap. 5.

INCERTI LIBRI.

PLVRIMAS prodidit Verrius mortes repentinas. Roma plurimos elephantos vidit anno quingenteſimo ſecundo, victoria L. Metelli Pontificis in Sicilia de Pœnis captos. CXLII. fuere tranſuecti ratibus, quas doliorum conſertis ordinibus impoſuerant. Verrius eos pugnaſſe in circo, interfectoſque iaculis tradit penuria conſilij: quoniam neque ali placuiſſet, neque donari regibus.

Ex Plin. lib. 7. cap 53.
Ex eod. lib. 8. cap. 6.

Tenuiſſimum murænis tergus, contra anguillis craſſius, eoque verberari ſolitos tradit Verrius prætextatos, & ob

Ex eod. lib. 9. cap. 23.

id multam his dicit non inſtitutam.

Ex eod. lib. 18. cap. 7. Populum Romanum farre tantum è frumento trecentis annis vſum Verrius tradidit.

Ex eod. lib. 28. cap. 2. Verrius Flaccus auctores ponit, quibus credat in oppugnationibus ante omnia ſolitum à Romanis ſacerdotibus euocari Deum, cuius in tutela id oppidum eſſet, promittique illi eundem, aut ampliorem locum apud Romanos, cultúmue.

Ex eod. lib. 23. cap 3. Tunica aurea triumphaſſe Tarquinium Priſcum Verrius tradit.

Ex eod. lib. cap. 7. Enumerat auctores Verrius, quibus credere ſit neceſſe, Iouis ipſius ſimulacri faciē diebus feſtis minio illini ſolitam, triumphātumq; corpora. Sic Camillum triumphaſſe. Hac religione etiam nunc addi in vnguenta cœnæ triumphalis, & a Cenſoribus inprimis Iouem miniandū locari.

Ex Macrob. lib. 1. Verrius Flaccus ait, cum populus Ro. peſtilentia laboraret; eſſetque reſponſum id accidere, quod dij deſpicerentur: anxiam vrbem fuiſſe, quia non intelligeretur oraculum: eueniſſéque, vt Circenſium die puer de cœnaculo pompam ſupernè deſpiceret, & patri referret, quo ordine ſecreta ſacrorum in arca pilenti compoſita vidiſſet. Qui cum rem geſtam ſenatui nunciaſſet; placuiſſe velari loca ea, quà pompa veheretur: atque ita peſte ſedata puerum, qui antiquitatem ſortis abſoluerat, togæ prætextæ vſum munus impetrauiſſe.

M. VERRII FLACCI

SATVRNVS.

Ex Macrob. lib. 1. Satur. SATVRNALIORVM dies apud Græcos quoque feſti habentur.

Ex eod. lib. Dilucidè me de conſtitutione Saturnaliorum ſcripſiſſe arbitror.

Ex eod. lib. Cur autem Saturnus ipſe in compedibus viſatur, Verrius Flaccus cauſam ſe ignorare dicit.

Ex eod. lib. XII. Kal. Ian. feriæ ſunt diuæ Angeroniæ, cui Pontifices in ſacello Volupiæ ſacrum faciunt: quam Verrius Flaccus Angeroniam dici ait, quod angores, ac animorum ſollicitudines propitiata depellat.

M. VERRII FLACCI

DE OBSCVRIS CATONIS.

LIB. I.

LIB. II.

In eo libro ſcriptum inuentum eſt, receptitium ſeruum dici nequam, & nulli pretij, qui, cum venum eſſet datus, redhibitus ob aliquod vitium, receptúſque ſit. Propter ea, inquit, ſeruus eiuſmodi ſectari maritum, & flagitare pecuniam iubebatur. vt eo ipſo dolor maior, & contumelia grauior viro fieret, quòd eum ſeruus nihili petendæ pecuniæ cauſa compellaret. Cum pace autem, cúmque venia iſtorũ, ſi qui ſunt, qui Verrij Flacci auctoritate capiuntur, dictum hoc ſit. receptitius enim ſeruus in ea re, quam dicit Cato, aliud omnino eſt, quam Verrius ſcripſit. *Ex Gel. lib. 17. cap. 6.*

M. VERRII FLACCI

DE VERBORVM SIGNIFICATIONE.

LIB. I.

LIB. II.

LIB. III.

LIB. IIII.

Verrivs hoc libro dies, qui ſunt poſtridie Kalẽdas, *Ex Gell. lib. 5. cap. 17.*

Nonas, Idus, quos vulgus imperite nefaſtos dicit: propter hanc cauſam dictos, habitoſque atros eſſe ſcribit. Vrbe, inquit, à Gallis Senonibus recuperata L. Atilius in ſenatu verba fecit, Q. Sulpitium TR. MIL. ad Alliam aduerſus Gallos pugnaturum, rem diuinam dimicandi gratia poſtridie Idus feciſſe: tum exercitum populi Romani occidione occiſum, & poſt diem tertium eius diei vrbem præter Capitolium captam eſſe. Compluresque alij ſenatores recordari ſeſe dixerunt, quotiens belli gerendi gratia res diuina poſtridie Kalendas, Nonas, Idus a magiſtratu populi Romani facta eſſet: eius belli proximo deinceps prælio reipublicæ malam geſtam eſſe. Tum ſenatus eam rem ad Pontifices reiecit, vt ipſi, quod videretur, ſtatuerent. Pontifices decreuerunt nullum ijs diebus ſacrificium recte futurum.

Ex Gell. lib. 5. cap. 18. Hiſtoriam ab annalibus quidam differre eo putant; quod, cum vtrumque ſit rerum geſtarum narratio; earum tamen proprie rerum ſit hiſtoria, quibus rebus gerendis interfuerit is, qui narret. eamque eſſe opinionem quorundam Verrius refert. Ac ſe quidem dubitare ſuper ea re dicit. Poſſe autẽ videri putat nonnihil eſſe rationis in ea opinione. quod hiſtoria Græce ſignificat rerum cognitionem præſentium. Sed nos audire ſoliti ſumus, annales omnino id eſſe, quod hiſtoriæ ſint: hiſtorias non omnino eſſe id, quod annales ſint.

LIB. V.

Ex Feſto, verbo Salua res eſt. SALVA *res eſt, dum ſaltat ſenex*, quare paraſiti Apollinis in ſcæna dictitent, cauſam Verrius in libro quinto, quorum prima eſt P litera, reddidit. Quod C. Sulpicio, C. Fuluio Conſulibus, &c. At in hoc libro refert Sinnij Capitonis verba, &c. Quam inconſtantiam Verrij noſtri non ſine rubore retuli.

LIB. VI.

BELLITVDINEM ſicut magnitudinem Verrius (alias Varus) dixit. *Ex Feſto vel Paulo.*

Impetum, induſtrium, indulgentem perinde compoſita ait Verrius, atque impunis, & immunis, mihi non ſatis perſuadet. *Ex eodem.*

Mamphula appellatur panis Syriaci genus, quod, vt ait Verrius, in clibano ante, quam percoquatur, decidit in carbones, cineremque &c. *Ex eodem.*

Mater Matuta, manes, mane, matrimonium, materfamiliæ, matertera, matrices, materiæ dictæ videntur, vt ait Verrius, quia ſint bona &c. *Ex eodem.*

Matronæ a magiſtratibus non ſummouebantur &c. quam ob cauſam ait Verrius *neque earum viros ſedentes cum vxoribus in vehiculo, deſcendere coactos.* *Ex Feſto, & Paulo.*

Mendicum dici Verrius putat a mente eius, quem feſellerit fortuna. vel quod precetur quemque, vt vitæ ſuæ medeatur cibo. *Ex eodem.*

Metaphoram quam Græci vocant, nos tralationem, id eſt domo mutuatum verbum, quo vtimur, inquit, Verrius, &c. *Ex eodem.*

Naucum ait Ateius Philologus poni pro nugis. &c. Quidam nucis iuglandis, quam Verrius iuglandam uocat, medium, velut diſſepimentum. &c. *Ex eodem.*

Occare, & occatorem Verrius putat dictum ab occædendo, quod cædat grandis globos terræ. cùm Cicero venuſtiſſime dicat ab occæcando fruges ſatas. *Ex eodem.*

Orcum quem dicimus, ait Verrius ab antiquis dictum vragum, &c. ſed nihil affert exemplorum &c. *Ex eodem.*

Oſcos, quos dicimus, ait Verrius Opſcos antea dictos teſte Ennio, cum dicat: De muris res gerit Opſcus. Addiici etiam, quod ſtuprum incōceſſæ libidinis obſcena dicantur ab eius gentis conſuetudine inducta. Quod verum eſſe non ſatis adducor &c. *Ex eodem.*

Pedum eſt quidem baculum incuruum &c. Sed in eo verſu, qui eſt in Iphigenia Ennij, Procede, gradum proferre pedum, nitere. ceſſas? id ipſum iaculum ſignificari cum ait Verrius, mirari ſatis non poſſum. &c. *Ex eodem.*

*.iiij

Ex eodem. Percunctatio pro interrogatione dicta videtur ex nautico vſu etc. ob quam cauſam ait Verrius etiam ſecundam ſyllabam per O ſolere ſcribi. Mihi id falſum videtur. etc

Ex eodem. Piari eos, veluti proprio verbo ait Verrius, qui parum ſint animati etc.

Ex eodem. Pictor Zeuſis riſu mortuus, dum ridet effuſè pictam à ſe anum γραῦν. Cur hoc loco relatum ſit a Verrio, cum de ſignificatu verborum ſcribere propoſitum habuerit, equidem non video. etc.

Ex eodem. Praedia rurſus Verrius vocari ait ea remedia, quae data Caecilia etc. ea vocari ait, quod mala prohibeant.

Ex eodem. Praerogatiuae centuriae dicuntur etc. Verrius probabilius iudicat eſſe, vt cum eſſent deſignati à praerogatiuis in ſermonem res veniret etc.

Ex eodem. Profanum, quod non eſt fanum etc. vt Verrius etc. cuius opinionem neque in hoc, neque in aliis compluribus refutare minimè neceſſe eſt. Cum propoſitum habeam ex tanto librorum eius numero intermortua iam, & ſepulta verba, atque ipſo ſaepe confitente nullius vſus, atque auctoritatis praeterire & reliqua quam breuiſſimè redigere in libros admodum paucos. Ea autem, de quibus diſſentio & apertè, & breuiter, vt ſciero, ſcripta in his libris meis inuenientur, inſcribuntur: PRISCORVM VERBORVM CVM EXEMPLIS.

Ex eodem. Quatere ſuſpenſum, & vicinum rei alicuius motum ſignificat: non, vt Verrius putat, ferire etc.

Ex eodem. Refert cum dicimus, errare nos ait Verrius. eſſe enim rectum Rei fert etc. ſed eſſe iam vſu poſſeſſum.

Ex eodem Repagula ſunt, vt Verrius ait, quae patefaciundi gratia ita figuntur, vt ex contrario quae oppangantur, etc.

Ex eodem. Repaſtinari ager is dicitur, vt Verrius exiſtimat, cuius natura mutatur fodiendo etc.

Ex eodem. Repudium Verrius ait dictum, quod fit ob rem pudendam. etc.

Ex eodem. Rhegium appellare oportere ait Verrius id municipiū, quod in freto è regione Siciliae eſt etc.

Ex eodem. Romuliam tribum etc. *inueniſſe* ait Verrius *vetitam* etc.

Ex eodem. Ruſcum eſt, vt ait Verrius, amplius paullò herba, & exilius virgultis etc.

Ex eodem. Sacram viam quidam appellatam eſſe exiſtimant etc

nec appellari debere ait Verrius, ſed diſiunctè, vt ceteras vias Flaminiam, Appiam, Latinam: vt ne nouam viam quidem etc.

Salicem Verrius virgulti genus non arboris dicit,& ridiculè interpretatur dictum, quòd ea celeritate creſcat, vt ſalire videatur. *Ex eodem.*

Salinum in menſa pro aquali ſolitum eſſe poni ait cum patella: quia nihil aliud ſit ſal, quam aqua. *Ex eodem.*

Sas Verrius putat ſignificare eas, auctore Ennio. etc.cũ ſuas magis videatur ſignificare.etc. *Ex eodem.*

Satis verbum Verrio melius fuit præterire, vt mihi videtur, quàm tam abſurdas opiniones ſuas de eo recitare, quas ſciens præterij,tam Hercules,quam de ſcabro, quod proximum ſequebatur. *Ex eodem.*

Scraptæ dicebantur nugatoriæ, ac deſpiciendæ mulieres,vt ait Verrius,ab iis,quæ ſcrea iidem appellabant etc. *Ex eodem.*

Scurræ vocabulum Verrius ineptiſſime aut ex Græco tractum ait, quod eſt σκυρράζειν,aut à ſequendo,cui magis adſentitur etc. *Ex eodem.*

Senonas Gallos Verrius ait exiſtimare appellari, quia noui venerint etc. *Ex eodem.*

Serilla Verrius appellari putat nauigia Iſtrica etc. cum περιφραστικῶς, & ficto vocabulo vſus ſit etc. *Ex eodem.*

Sertorem quidam putant dictum a prendendo etc. quod totum Verrius ἀπιθάνως introduxit. *Ex eodem:*

Silicernium Verrius exiſtimat etc. *Ex eodem.*

Solea, vt ait Verrius, eſt non ſolum ea, quae ſolo pedis ſubiicitur, ſed etiam pro materia robuſta etc. *Ex eodem.*

Solida ſella etc. *appella*bant inquit Verrius, quod *ſcilicet totæ eſſent*,abſurde vt mihi videtur,etc. *Ex eodem.*

Solla appellantur ſedilia etc.quæ, vt ait Verrius,omnia dicta ſunt à ſollo etc. *Ex eodem.*

Spondere Verrius putat dictum, quòd ſponte ſua,id eſt voluntate, promittatur. Deinde oblitus inferiore capite ſponſum & ſponſam ex Græco dictam ait.etc. *Ex eodem,*

Stellionem *genus lacertæ* Verrius dic*tum ait* etc. *Ex eodem.*

Stipatores ait dictos à ſtipe etc. *Ex eodem.*

Suburam Verrius alio libro à pago Succuſano dictam ait: hoc vero maxime probat eorum auctoritate etc. *Ex eodem.*

Superuacaneum *vt videtur ſe* cludit Verrius *ab vacuo*. etc. *Ex eodem.*

Ex eodem. Tænias Græcam vocem ſic interpretatur Verrius, vt dicat ornamentum eſſe laneum capitis honorati etc.

Ex eodem. Talionis mentionem fieri in duodecim ait Verrius etc. neque id, quid ſignificet, indicat, puto quia notum eſt etc.

Ex eodem. Taminia, vua ſilueſtris generis videtur Verrio dicta, quæ tam mira ſit quam minium.

Ex eodem. Tarquitias ſcalas etc. appellatas eſſe ait vulgo exiſtimari Verrius.

Ex eodem. Tartarino cum dixit Ennius, horrendo, & terribili Verrius vult accipi a Tartaro, qui locus apud inferos.

Ex eodem. Tentipellium Artorius putat eſſe calciamentum etc. Titinium ait Verrius exiſtimare id medicamentum eſſe etc. cum ille τρομιχῶς dixerit.

Ex eodem. Tonſillam eſſe Verrius ait palum dolatum etc.

Ex eodem. Tumultum dici ait Verrius, qui ab aliis oriatur, quam ab Italicis, & Gallicis hoſtibus etc.

Ex eodem. Turrhenos Etruſcos appellari ſolitos ait Verrius, a Turrheno duce Lydorum etc.

Ex eodem. Vacerram Verrius, & alij complures vocari dicunt ſtipitem, ad quem equos ſolebant religare.

Ex eodem. Vineæ, vt Verrius præcipit, quod vini ferages ſint. etc.

EPISTVLAE.

NAM crebro in antiquis lectionibus inuenitur, ſicut in epiſtulis probat Verrius Flaccus exemplis, auctoritate, ratione dicens in aduerbiis pro V, O plerumque maiores ponere conſuetos, & ſic pro Huc Hoc, veteres dicere ſolebant, ſicut pro illuc, illoc dicimus. *Ex Seruio li. viij Aen.*

M. VERRII FLACCI

CARMINA.

Ex Priſc. lib. viij.

BLANDITVSQ. labor molli curabitur arte.

INCERTA VERRII
FLACCI.

SAEVITIAQ. eorum abominaretur ab hominibus. *Ex Priſc.li.8.*

Feſtinat à fando dicitur: quoniam iſti ignauiores, qui nihil perficere poſſunt, plus verborum, quam operæ habent. Sed id nimis coactum, atque abſurdum videtur, inquit Gellius. *Ex Gell.lib. 16.cap. 14.*

Caper oſtendit de dubiis generibus Verrium Flaccum poſuiſſe alecem hanc dicens. *Ex Priſc. lib.6.*

Alicam ſine aſpiratione dictam Verrius tradit, & ſic multi dixerunt. *Ex Chariſ. lib.1.*

Helenius Acron Verrium dicit errare, qui putat hos ambo dici debere. *Ex eodem. lib.*

Amœna loca Varro dicta ait, eo quod ſolum amorem præſtent, & ad ſe amanda alliciant. Verrius Flaccus, quòd ſine munere ſint, nec quidquam his officiat: quaſi amunia, hoc eſt ſine fructu, vnde nullus fructus exſoluitur. inde etiam nihil præſtantes, immunes vocantur. *Ex Iſid.lib. 14.c.8.etym.*

Non negat Verrius Flaccus Kal. Apr. poſtea conſtitutũ, vt matronæ Veneri ſacrum facerent. *Ex Macrob. lib.1.Satur.*

Nonnulli etiam ex participiis putauerunt talia figurari. vt Verrius Flaccus, qui ab eo, quod eſt audens, audenter. *Ex Chariſ. lib.2.*

Camara dicuntur, vt Verrius Flaccus adfirmat, non camera per E. Sed Lucretius cameræque caminis ex cratibus: etiam cameram dici poſſe oſtendit. *Ex eodem lib.1.*

Incohaui ab incoho dicendum putat Iulius Modeſtus: quia ſit cõpoſitum a caho initio rerum, quod Verrius (&) Flaccus in poſtrema ſyllaba aſpirandum probauerunt. * Cohum enim apud veteres mundum ſignificat. *Ex Diome. lib.1.* **probauit)*

Glanes Verrius Flaccus maſculino genere dici probat, quoniam in I S ſyllaba terminata omnia carentia nominatiuo ſingulari maſculina ſunt. vt panis, cinis, crinis, & ſimilia. *Ex Chariſ. lib.1.*

Diligente. Verrius Flaccus, inquit Plinius, eorũ nominum, quæ N S finiuntur, caſu nominatiuo, ablatiuus in E dirigendus eſt. *Ex eod.lib.*

Differt fatigatus a feſſo, vt Verrius ait, quod fatigatus, cum quis per alium laborare compellitur: feſſus vero, cum *Ex Diomede lib.1.*

quis labore deficit,vt laſſus.

Ex Lact.*lib.* 1.*c*.20. Nec hanc ſolum Romani meretricem colunt, ſed Faulam quoq;, quam Herculis ſcortum fuiſſe Verrius ſcribit.

Ex Chariſ. lib.1. Verrius Flaccus ſic diſtinxit: modica eſſe labra, labia immodica,& inde Labiones * dici.

** Labeones)*

Ex eod lib. Verrius lacte pro lac dicit.

Ex Velio Longo de Orthog. Nonnulli ſynalephas quoque circa obſeruandam ſcriptionem exiſtimauerāt. ſicut Verrius Flaccus. vt vbicumque prima vox M littera finiretur, ſequens a vocali inciperet? M non tota,ſed pars illius prior tantum ſcriberetur,vt appareret exprimi non debere.

Ex Chariſ. lib.1. Manibus per duo I dicendum, quia ſunt a manibus, vt putat Verrius. ſed & manubiæ per V dici poſſunt.

Ex eodem. Nomenclator ſine V dicitur,vt Verrius ait,velut nominis calator.

Ex eodem. Panis genitiuo plurali panum Verrius dixit.

Ex eodem. Polenta dici debet per O, cuius rei Verrius Flaccus rationem reddit, quòd vſu omnium poliatur.

Ex eodem. Cum autem quid hoc eſt hominis quæritur, inquit, de alicuius quæro hominis qualitate * qui neceſſe ſit * hic maſculine dicendus eſt,vt Verrius ait. quoniam neutra in I & in V S non exeunt.

Ex eodem. Sal neutro genere Verrio etiam placuit.

Ex eodem. lib.2. Porphyrio ex Verrio & Feſto, in auguralibus, inquit, libris ita eſt, SANE SARCTEQVE.

Ex Gel. lib, 18.*c*.7. Verrij Flacci ſcripta ad hoc genus quæſtionis pertinentia hæc fuerunt. Senatum dici & pro loco,& pro hominibus. ciuitatem & pro loco, & oppido: & pro iure quoque hominum, & pro hominum multitudine. tribus quoque & decurias dici,& pro loco,& pro iure,& pro hominibus. concionem autem tria ſignificare, locum, ſuggeſtumque vnde verba fierent:item ſignificare cœtū populi adſiſtentis:item orationem ipſam,quæ ad populum diceretur.

Ex Velio Longo de Orthogr. Verrio Flacco videtur eandem eſſe apud nos V litteram quæ apud Græcos Y. namque his exemplis argumentatur. quod illi dicunt κύμινον,nos cuminum, quā illi κυπάρισσον, nos cupreſſum. illi κυβερνήτην, nos gubernatorē. nec non ex eiuſmodi Theſeus, Menœceus, Peleus, & ſimilibus adfirmat.

Ex eodem. X, & Z Verrio Flacco placet mutas eſſe: quoniam à

mutis incipiant, vna a C, altera a P * quod ſi quos mouet, quod in ſemiuocalem deſinant: ſciant, inquit, Z litteram ſic ſcribi ab iis, qui putant illam ex C & D * conſtare, vt ſine dubio muta finiatur.

Ex Verrio Flacco Plinij lib. III. VII. VIII. XIV. XV. XVIII. XXVIII. XXIX. XXXIII. XXXIV. XXXV. *Ex Plin. lib. I. de nat. hiſt.*

EPISTOLA PAVLLI AD CAROLVM REGEM.

DIVINÆ largitatis munere, ſapientia potentiaque præfulgido Domino Regi Carolo Regum ſublimiſſimo Paullus vltimus ſeruulus. Cupiens aliquid veſtris bibliothecis addere, quia ex proprio perparũ valeo, neceſſariò ex alieno mutuaui. Feſtus denique Pompeius Romanis ſtudiis affatim eruditus, tam ſermonum abditorum, quàm etiam quarundam cauſarum origines aperiens, opus ſuum ad viginti vſque prolixa volumina extendit. ex qua ego prolixitate ſuperflua quæque, & minus neceſſaria prætergrediens, & quædam abſtruſa penitus ſtilo proprio enucleans, nonnulla ita vt erant poſita relinquens, hoc veſtræ celſitudini legendum compendium obtuli. In cuius ſerie, ſi tamen lectum ire nõ dedignabimini, quædam ſecundum artem, quædam iuxta etymologiam poſita non inconueniẽter inuenietis, & præcipuè ciuitatis veſtræ Romuleæ, viarum, portarum, montium, locorum, tribuúmque vocabula diſerta reperietis, ritus præterea gentilium, & cõſuetudines, varias dictiones quoque poetis, & hiſtoriographis familiares, quas in ſuis opuſculis frequentius poſuere. quod exiguitatis meæ munuſculum ſi ſagax, & ſubtiliſſimum veſtrum ingenium non vſquequaque reppulerit, tenuitatẽ meam, vita comite, ad potiora excitabit. Vale.

SEX. POMPEI FESTI DE VERBORVM SIGNIFICATIONE,

LIBRI XX.

Radix linguae, . habere ea semina ad plantas, differunt a loco [illegible]
[illegible], sed nõ gerit, terre planta [illegible]

Rogus nõ est pars [illegible] monachus [illegible] id verbi [illegible] fiat. Inde vulgo
Rocca Regia, Roccella Rogus est demoliri, vel dissuere [illegible]
[illegible] [illegible]

+ ager ea varrone, [illegible]. agrestis, agritudo, ager

ABRECTI magiſtratus dicebantur, qui coacti depoſuerant imperium.
Abalienatus dicitur, quem quis a ſe remouerit.
Abambulantes, abſcedentes.
Abarcet, prohibet.
Abauus dicitur, quia abeſt ab auo, & eſt auus aui.
Abditiui, abortiui.
Abemito ſignificat demito, vel auferto. emere enim antiqui dicebant pro accipere.
Abgregare, eſt ab grege ducere: adgregare, ad gregem ducere: ſegregare, ex pluribus gregibus partes ſeducere. vnde & egregius dicitur è grege lectus. quorũ verborum frequens vſus non mirum ſi ex pecoribus pendet; cum apud antiquos opes, & patrimonia ex his præcipue conſtiterint. vt adhuc etiam pecunias, & peculia dicimus.
Abietaria negotia dicebantur, quam materiam nunc dicimus, videlicet ab abietibus coemendis.
Abiiſſe, pro adiiſſe * dicebant.
Abitionem antiqui dicebant mortem.
Abnutare, ſæpè abnuere.
Ab oloes dicebant, pro ab illis. antiqui enim litteram non geminabant.
Aborigines appellati ſunt, quod errantes conuenerint in agrum, qui nunc eſt populi Romani. fuit enim gẽs antiquiſſima Italiæ.
Abortum grauidæ mulieris dicitur, quod non ſit tempeſtiue ortum.
Abrogare, [illegible].
Abs præpoſitio a Græco deducitur ἀψ, ſignificat autem retractionem in partem poſteriorem.
ACERATVM lutum, cum paleis mixtum.
Acerra, ara, quæ ante mortuum poni ſolebat. in qua odores incendebantur. alij dicunt arculam eſſe thurariam, ſcilicet vbi thus reponebant.
Acetare dicebant, quod nunc dicimus agitare.

Acieris, ſecuris ærea, qua in ſacrificiis vtebantur ſacerdotes.

Acies, Acumen, Acus, & Acuere dicuntur ab ἀκόνη, quam Latinè dicimus cotem.

Aclaſſis, tunica, ab humeris non conſuta.

Acrimaxima, vetuſtiſſima ampliora.

Actus, modo ſignificat in comœdiis, & tragœdiis certa ſpatia canticorum: modo iter inter vicinos quatuor pedum latum: modo in geometrica minorem partem iugeri, id eſt centum viginti pedum: modo motum corporis, vt hiſtrionũ & ſaltatorum, qui etiam ex hoc ipſo actuoſi dicuntur.

Acupedius dicebatur, cui præcipuum erat in currendo acumen pedum.

Acus palea eſt. Varro rerum ruſticarum tertio: acus ſubſtruendum * parturientibus, acus in area excutitur. Idẽ in eodem. primo '' argillam mixtam acere.

* ſubſternendum)

'' eodem primo.)

Acus dicitur, qua ſarcinatrix, vel etiam ornatrix vtitur. paleæ etiam quædam de frumento acus dicuntur. exercitus quoque inſtructio; quòd ea pars militum vehemẽtiſſima eſt ad hoſtem vulnerandum acumine telorum. totũ autem ex Græco ſermone trahitur; cum ſarcire apud illos ἀκεῖσθαι dicitur.

Ad, aut proprie perſonam ſignificat; vt Eo ad Pompeium: aut locum, vt abiit ad theatrum.

Adagia, ad agendum apta.

Adaſia, ouis vetula recentis partus.

Adaxint, adegerint.

Adcenſi dicebãtur, qui in locum mortuorum militũ ſubito ſubrogabãtur; dicti ita, quia ad cenſum adiiciebãtur.

Addicere eſt proprie idem dicere, & approbare dicendo. alias addicere damnare eſt.

Addubanum, Dãnubium.*

*dubium.

Addues, addideris.

Adeo duas habet ſignificationes, nã cum prima acuta effertur; idem ſignificat, quod accedo. vt cũ dicimus Adeo prætorem. cum autem ſecunda; id eſt quod vſque eo; non quidem ſecundum rationem; quia ad præpoſitio accuſatiuis accommodata eſt: ſed vetuſta quadam loquendi conſuetudine.

Ad exitam ætatem,ad vltimam ætatem.

Adfabrum,fabrefactum.

Adfatim dictum a copia fandi , ſiue abundanter. Liuius :

Adfatim edi,bibi , luſi. Terentius adfatim dixit pro eo, quod eſt,ad laſſitudinem.

Adfectare eſt pronum animum ad faciendum habere.

Adfines,in agris vicini,ſiue conſanguinitate coniuncti.

Adgrettus. apud Ennium adgrettus fari, pro eo quod eſt adgreſſus ponitur. quod verbum venit à Græco ἄγρα.

Adigas,dare cogas.

Aditiculum,paruum aditum.

Adlecti dicebantur apud Romanos , qui propter inopiam ex equeſtri ordine in ſenatorum ſunt numero adſumpti. nam patres dicuntur,qui ſunt patricij generis: conſcripti,qui in ſenatu ſunt ſcriptis adnotati.

Adlicit eſt,perducit aliquem in rem. dictum a verbo lacit, id eſt decipit.Hinc deſcendit inlicere , & oblectare , id eſt fruſtrantem inducere.

Adliueſcit,liuere incipit,hoc eſt liuidum fieri.

Admiſſiuæ aues dicebantur ab auguribus, quæ conſulentem iuberent.* *iuuarent)

Adnictat,'' ſæpe, & leuiter oculo annuit. Næuius in Tarentilla:alij adnutat , alij adnictat , alium amat , alium tenet. '' *Adnutat.*

Adoleſcit a Græco ἀδολεσχῶ , * id eſt adcreſco,venit. vnde fiunt adultus , adoleſcens , altare ; eo quod in illo ignis excreſcit; & exoletus, qui exceſſit oleſcendi , id eſt creſcendi modum ; & inoleuit,id eſt creuit. *ἀλίζω.

Adoptatitius * ex adoptato filio natus. * *Adoptiuus.*

Ador farris genus,edor quondam appellatum, ab edẽdo; vel quod aduratur,vt fiat toſtum. vnde in ſacrificio mola ſalſa efficitur.

Adorare apud antiquos ſignificabat agere. vnde & legati oratores dicuntur:quia mandata populi agunt.

Adoream laudem,ſiue gloriam dicebant : quia glorioſum eum putabant eſſe,qui farris copia abundaret.

Adpromiſſor eſt,qui quod ſuo nomine promiſit , idẽ pro altero quoque promittit.

Adrumauit, rumorem fecit , ſiue commurmuratus eſt. quod verbum quidam a rumine , id eſt parte gutturis

putant deduci.

Adſciſcere eſt adiungere, vel adſumere.

Adſcripti dicebãtur, qui in colonias nomina dediſſent, vt eſſent coloni.

Adſcripticij. veluti quidam ſcripti dicebantur; qui ſupplẽdis legionibus adſcribebantur. hos & adcẽſos dicebãt: quod ad legionum cenſum eſſent adſcripti. quidam velatos, quod veſtiti inermes ſequerentur exercitum. nõnulli ferentarios, quod fundis lapidibuſque præliaturi eo modo ferrent, quæ in hoſtes iacerent. alij rorarios, quod id genus hominum ante, quam acies coirent, in modum rorantis tempeſtatis dimicaret.

adſectata. Adſectata * femina vel in bonam partẽ dicitur, velut honorata: vel in malam; quaſi ad extremum periculum adducta.

Adſerere manu eſt admouere. quod ea quoq;, quæ in terram dimittuntur, ſeri dicuntur. vnde etiam ſeræ appellantur, quia foribus admotæ opponuntur * defixæ poſtibus; quemadmodum ea, quæ terræ inſeruntur. ** apponũtur.*

Adſidelæ, menſæ vocantur, ad quas ſedentes flamines ſacra faciunt.

Adſiduus dicitur, qui in ea re, quam frequenter agit, quaſi conſediſſe videatur. alij adſiduum locupletem; quaſi multorum aſſium dictum putarunt. alij eum, qui ſumptu proprio militabat; ab aſſe dando vocatum exiſtimarunt.

Adſipere, & præſipere dicebant antiqui a ſapiendo. ſicut nos quoque modo dicimus ab æquo iniquum: a quærendo inquirere.

Adſtaſſent, ſtatuerunt.

Adtegrare eſt, vinum in ſacrificiis augere. integrare enim, & adtegrare minus factum, eſt in ſtatutum redigere.

Adteſtata dicebantur fulgura, quæ iterato fiebant, videlicet ſignificationem priorum adteſtantia.

Adtritum, & tritum ex Græco deſcendit: quia illi veſtem tritam τρίβωνον * appellant.

Adtubernalis, habitator continuæ tabernæ. quod genus domicilij antiquiſſimũ Romanis fuiſſe teſtimonio ſunt exteræ gentes, quæ adhuc tabulatis habitant ædificiis. vnde etiam tecta caſtrenſia, quamuis pellibus con-

tegantur, tabernacula tamen dicuntur.

Aduelitatio iactatio quædam verborum figurata ab haſtis velitaribus. velites dicuntur expediti milites, quaſi volites, id eſt volantes.

Aduerſus aut contrarium ſignificat: aut idem, quod erga.

Adulari eſt compoſitum ex accedendo, & adludendo.

Adulter, & adultera dicuntur: quia & ille ad alteram, & hæc ad alterum ſe conferunt.

Adulterina ſigna dicuntur alienis anulis facta.

Aduocitat, ſæpe aduocat.

Aduoſem, aduerſarium, hoſtem.

AE ſyllabam antiqui Græca conſuetudine per AI ſcribebant. vt aulai, pictai, muſai.

Aedilis initio dictus eſt magiſtratus, qui ædium non tantum ſacrarum, ſed etiam priuatarum curam gerebat. poſtea hoc nomen & ad magiſtratus tranſlatum eſt. Dictus eſt autem Aedilis, quod facilis ad eum plebi aditus eſſet. ſed & Aedilatus dicebatur eadem dignitas; ſicut pontificatus, magiſtratus.

Aedis, domicilium in edito poſitum, ſimplex, atque vnius aditus. ſiue ideo ædis dicitur, quod in ea æuum degatur, quod Græce αἰὼν * vocatur. itaque ædificare, cum ſit propriè ædem facere, ponitur tamen pro omni genere conſtructionis καταχρηστικῶς. *αἰώνιοι.

Aeditimus, ædis intimus.

Aedituus, ſacræ ædis tuitor. * id eſt curam agens. *Tutor.*

Aegæũ mare appellatur, quod crebræ in eo ſint inſulæ; vt procul aſpiciẽtibus ſpecies caprarum videantur. ſiue quod in eo Aegaea * Amazonum Regina perierit. ſiue quod in eo Aegeus pater Theſei ſe præcipitauerit. * *Aegæ.*

Aegrum ex Græco ἄνυγρὸν appellatur. à quibuſdam putatur à voce doloris appellari: quod eſt αἴ αἴ.

Aegyptinos, Aethiopas.

Aemidum, tumidum. * *Timidum.*

Aemiliam gentem appellatam dicunt à Mamerco Pythagoræ philoſophi filio; cui propter vnicam humanitatem cognomen fuerit Aemilos. Alij, quod ab Aſcanio deſcendat, qui duos habuit filios Iulum, & Aemilon.

Aenariam appellauere locum, vbi Aeneas claſſem à Troia veniens appulit.

Aenatores cornicines dicuntur, id eſt cornu canentes.

* Sit. Aeneolum, quod ex ære fit * dicimus.

Aeneſi dicti ſunt comites Aeneæ.

Aenulum, vas ex ære paruum,

Aquidiale apud antiquos dictum eſt, quod nunc dicimus æquinoctiale. quia nox diei potius, quan dies nocti adnumerari debet. Græci quoque in hoc conſentiunt ἰσημερίαν, id eſt æquidiale, dicentes.

Aequilauium ſignificat ex toto dimidium. dictum à lauatione lanæ, quæ dicitur æquilauio redire, cum dimidiū decidit ſordibus.

Aerarij Tribuni à tribuendo ære ſunt appellati. Aerarium ſane populus Romanus in æde Saturni habuit.

Aeribus pluraliter ab ære, id eſt æramento dicit Cato.

Aeroſam appellauerunt antiqui inſulam Cyprum; quod in ea plurimum æris naſcatur.

Aerumnulas Plautus refert furcillas, quibus religatas ſarcinas viatores gerebāt. quarū vſum quia C. Marius rettulit, muli Mariani poſtea appellabantur. itaque ærumnæ labores oneroſos ſignificant. ſiue, à Græco ſermone deducuntur. nam αἴρειν Græce, Latine tollere dicitur.

Aeruſcare, æra vndique, id eſt pecunias, colligere.

Aeſtimata pœna ab antiquis ab ęre dicta eſt. qui eam æſtimauerunt ære: ouem decuſſi, bouem centuſſi, hoc eſt decem & centum aſſibus.

Aeſtimias, æſtimationes.

Aeſtuaria ſunt omnia, qua mare viciſſim tum accedit, tum recedit.

AGASONES equos agentes, id eſt minantes.

Agea via in naui dicta, quod in ea maxima quæque res agi ſolet.

Agedum ſignificat age modo. eſt enim adhortātis ſermo.

Agere modo ſignificat ante ſe pellere, il eſt minare. Vergilius: & potum paſtas age Tiryre. modo ſignificat iurgari: vt cum dicimus, agit cum eo furti. modo rependere: vt cū dicimus, gratias ago. modo verbis indicare: * vt cū dicimus cauſam ago. quin etiam ſi acceſſit geſtus, & vultus quidam decor: vt cum ſcænici agere dicuntur.

* Iudicare.

* Quo. Agina eſt, qua * inſeritur ſcapus trutinæ. id eſt in quo foramine trutina ſe vertit. Vnde aginatores dicuntur, qui

paruo lucro mouentur.

Agnus dicitur à Græco *αγνὸς*, quod ſignificat caſtum. eo quod ſit hoſtia pura, & immolationi apta. Agnus ex Græco ἀμνὸς deducitur. quod nomen apud maiores cõmunis erat generis, ſicut & lupus, quod venit ex Græco λύκος.

Agolum, paſtorale baculum, quo pecudes aguntur.

Agonias, hoſtias putabant ab agendo dictas.

Agonium dies appellabatur, quo rex hoſtiam immolabat. hoſtiam enim antiqui agoniam vocabant. Agonium etiam putabant Deum dici præſidẽtem rebus agendis: Agonalia eius feſtiuitatem. ſiue quia agones dicebant montes: Agonia-ſacrificia, quæ fiebant in monte. hinc Romæ mons Quirinalis Aegonis, * & collina porta Aegonenſis. * Agonium id eſt ludum. ob hoc dictum, quia loc⁹ in quo ludi initio facti ſunt, fuerit ſine angulo. cuius feſta Agonalia dicebantur.

* *Agonus.*
* *Agonenſis.*

ALBEGMINA partes extorum, quæ dijs immolabant.

Albeſia ſcuta dicebantur, quibus Albenſes, qui ſunt Marſi generis, vſi ſunt. hæc eadem decumana vocabantur, quod eſſent ampliſſima, vt decumani fluctus.

Albiona ager trans Tiberim dicitur, à luco Albionarũ: quo loco bos alba ſacrificabatur.

Albogalerus à galea nominatus. eſt enim pileum capitis, quo Diales flamines, id eſt ſacerdotes Iouis vtebãtur. fiebat enim ex hoſtia alba Ioui cæſa: cui adfigebatur apex virgula oleagina.

Albula Tiberis fluuius dictus ab albo aquæ colore. Tiberis autem à Tyberio * Siluio rege Albanorum: quod is in eo extinctus eſt.

* *Tyberino.*

Album, quod nos dicimus, à Græco, quod eſt ἄλφον, eſt appellatum. Sabini tamen alpum dixerunt. vnde credi poteſt nomen Alpium à candore niuium vocitatum.

Alcedo dicebatur ab antiquis pro halcyone. vt pro Ganymede Catamitus: pro Nilo Melo.

Alebria bene alentia.

Aleonem, aleatorem. Næuius: peſſimorũ peſſime, audax, ganeo, lurco, * aleo.

* *Luſtro.*

Aletudo, corporis pinguedo.

Alga, herba, quã mare ad littus proiicit. Vergilius in Bu-

colicis: Proiecta vilior alga.

Algeo ex Græco ἀλγῶ dicitur, id eſt doleo. vt ſit frigus, *Collectus)* dolor quidam membrorum rigore coniectus. *

Alica dicitur, quod alit corpus.

Alicariæ meretrices appellabantur in Campania ſolitæ ante piſtrina alicariorum verſari quæſtus gratia. ſicut ** ea.* hæ,* quæ ante ſtabula ſedebant, dicebantur proſtibulę.

Alienatus, qui alienus eſt factus.

Alimodi pro aliuſmodi.

Aliorſum, & illorſum, ſicut introrſum dixit Cato.

Ali rei dixit Plautus pro eo, quod eſt aliæ rei.

Alites volatu auſpicia facientes iſtæ putabantur: buteo, ſanqualis, immuſculus, aquila, vulturius.

Aliuta antiqui dicebãt pro aliter, ex Græco ἄλλη vel ἄλλως transferentes. Hinc eſt illud in legibus Numæ Põpilij: SI QVIS ALIVTA FAXIT, IPSOS IOVI SACER ESTO.

** Allex.* Allus, * pollex ſcandens proximum digitum: quod velut inſiluiſſe in alium, videatur. quod Græce dicitur ἄλλεσθαι.

Allieñſis dies dicebatur apud Romanos obſcœniſſimi ominis. ab Allia fluuio ſcilicet, vbi Romanus fuſus à Gallis exercitus eſt.

Alma, ſancta, ſiue pulchra; vel alens: ab alendo ſcilicet.

Almities habitus almarum rerum.

Altaria ſunt, in quibus ignis adoletur. Altaria ab altitudine dicta ſunt. quod antiquis diis ſuperis in ædificiis à terra exaltatis, ſacra faciebant: diis terreſtribus in terra: diis infernalibus in effoſſa terra.

Altellus Romulus dicebatur, quaſi altus in tellure: vel quod tellurem ſuam aleret: ſiue quod aleretur telis: vel quod à Tatio Sabinorum rege poſtulatus ſit in colloquio pacis; & alternis vicibus audierit, locutúſq; fue- ** A Marco Marcellus* rit. ſicut enim fit diminutiue à macro macellus, * vafro vafellus; ita ab alterno altellus.

Alter, & pro non bono ponitur; vt in auguriis altera cum appellatur auis, quæ vtique proſpera non eſt. ſic alter nonnunquam pro aduerſo dicitur, & malo.

Alteras ponebant pro eo, quod eſt aduerbium alias.

Altercatio, iurgatio.

Alternatio, per vices ſucceſſio.

Alterplicem, duplicem.

Alterta, * alterutra. * *Alteutra.*

Alterum Sinnius ait idem ſignificare, quod apud Græcos ἕτερον. Quidam vero ex vtroq; eſſe cõpoſitũ ἄλλος, & ἕτερος.

Altum proprie mare profundum.

Altus ab alendo dictus: alias ab altitudine.

Alucinatio, erratio.

Alueolum, tabula aleatoria.

Alumento pro Laumedonte à veteribus Romanis nec dũ adſuetis Græcæ linguæ dictum eſt. ſic Melo pro Nilo, Catamit⁹ pro Ganymede: Alphi⁹ pro Alpheo dicebatur.

Aluus venter fœminæ ab alendo dicta eſt.

Am præpoſitio loquelaris ſignificat circum. vnde ſupra * ſeruus ambactus, id eſt circumactus dicitur. * *Infra.*

Amaſſo, amauero.

Amatio * ab amore denominatum. * *Amutio.*

Ambactus apud Ennium lingua gallica actus * dicitur * *Seruus.*

Ambaruales hoſtiæ appellabantur, quę pro aruis à duob⁹ fratribus * ſacrificabatur. Ambaruualis hoſtia eſt, quæ rei diuinę cã circũ arua ducitur ab iis qui pro frugib⁹ faciũt. * *Ac frugibus.*

Ambaxioqui, circum euntes cateruatim.

Ambegni bos, & veruex appellabantur, cum ad eorum vtraque latera agni in ſacrificium ducebantur.

Ambeſt ita tertiæ perſonæ verbum eſt, vt nullam aliam habeat declinationem.

Ambidens ſiue bidens ouis appellabatur, quæ ſuperioribus & inferioribus eſt dentibus.

Ambiguum eſt, quod in ambas agi partes animo poteſt. huiuſmodi apud Græcos ἀμφίβολον dicitur.

Ambitio eſt ipſa actio ambientis.

Ambitus propriè dicitur inter vicinorum ædificia locus duorum pedum, & ſemipedis ad circum eundi facultatem relictus. ex quo etiam honoris ambitus dici cœptus eſt à circum eundo, ſupplicãdóque. Ambitus propriè dicitur circuitus ædificiorum patens in latitudinẽ pedes duos, & ſemiſſem; in longitudinem idem, quod ædificium. ſed & eodem vocabulo crimen auaritiæ, vel adfectati honoris appellatur.

Ambo ex Græco dictum * videtur, quod illi ἄμφω dicunt. * *Ductum.*

Ambtices regulæ, * quæ tranſuerſæ aſſeribus, & tegulis interponuntur. * *Tegul*

Ambrones fuetūt gens quædā Gallica, qui ſubita inūdatione maris, cum amiſiſſent ſedes ſuas, rapinis, & prędationibus ſe ſuoſque alere coeperunt. eos, & Cimbros, Teutonoſque C. Marius deleuit. ex quo tractum eſt, vt turpis vitæ homines Ambrones dicerentur.

Ambulacra, ambulationes.

Amburbiales hoſtiæ dicebantur, quæ circum terminos vrbis Romæ ducebantur.

Ambuſtus, circum vſtus.

Amenta, quibus, vt mitti poſſint, vinciūtur iacula, ſiue ſolearum lora. ex Græco, quod eſt ἅμματα, ſic appellata. vel quia aptantes ea ad mentum trahunt.

Ameria vrbs in Vmbria. ab Amiro ſic appellata.

Amia genus piſcis.

Anucinū. Amicinum vtris pediculum, ex quo vinum diffunditur.

Amicitiæ vocabulū ab amore deducitur: quamuis interdum vituperandus ſit amor. ab antiquis autem ameci, & amecæ per e literam efferebantur.

Amiculum genus eſt veſtimenti a circumiectu dictum.

*Animula. Aminula * vrbs paruarum opum fuit in Appulia.

Amita patris mei ſoror, quia ſimiliter tertia a me ſit, atque auia, videri poteſt dicta: ex eo quod ab antiquioribus a uita ſit vocitata. ſiue amita dicta eſt, quia a patre meo amata eſt. nam plus ſorores a fratribus, quā fratres diligi ſolent. videlicet propter diſſimilitudinē perſonarum, quæ ideo minùs habent diſſenſionis, quo minùs æmulationis.

Amites, perticæ aucupales.

Amnenſes appellabantur vrbes ſitæ prope amnem, vt a mari maritimæ. vnde Interamnæ, & Antemnæ dictæ ſunt quod inter amnes ſunt poſitæ, vel antè ſe habeant amnes.

Amnis proprie dicitur a circumnando, quoniam A M ex Græca præpoſitione ſumptum, quæ eſt ἀμφὶ, ſignificat circum, & nare fluere.

Amoebaeum carmen eſt, quotiens aliqui ex æquali numero verſum canunt: & ita ſe habet ipſa reſponſio, vt aut malum, aut contrarium aliquid dicat.

Amœna dicta ſunt loca, quæ ad ſe amanda alliciant, id eſt trahant.

Amoſio, annuo.

Ampedices dicebantur ab antiquis, quod circum penderent, quos nunc appendices appellamus.

Amputata, id eſt circumputata, dicitur ab eo, quod antiqui putum pro puro dicebant. vnde deducuntur pudor, & pudicus.

Amſegetes dicuntur, quorum ager viam tangit.

Amtermini, *qui circa terminos prouinciæ manent. Vnde amiciri, amburbium, ambarualia, amplexus dicta ſunt. *Ampter-mini.

Amuſſim, regulariter, tractum a regula, ad quam aliquid exæquatur, quæ amuſſis dicitur. quidam amuſſim eſſe dicunt non tacite: quod mutire interdum dicitur loqui.

ANATEM morbum anuum dicebant, id eſt vetularum: ſicut ſenium morbum ſenum.

Ancæſa dicta ſunt ab antiquis vaſa, quæ cælata appellamus: quod circum cædendo talia fiant. ipſum quoque cælare verbum ab eadem cauſa eſt dictum, D litera cum L permutata.

Anceps ſignificare videtur id, quod ex vtraque parte caput habeat, vt ſecuris, bipennis. ſed magis a capiendo, quod ex vtraque parte æque captatur, *appellatum eſt. *capiatur.

Ancillæ dictæ ab Anco Martio. quod is bello magnum feminarum numerum ceperit. ſiue ideo ſic appellantur, quod antiqui anculare dicebant, pro miniſtrare. ex quo dij quoque, ac deæ feruntur coli, quibus nomina ſunt Anculi, & Anculæ.

Anclabris menſa miniſteriis diuinis apta. vaſa quoque ænea, quibus ſacerdotes vtuntur anclabria appellantur.

Anclare, *haurire. a. Græco ἀντλῶ deſcendit. Liuius: florem anclabant" liberi ex carcheſiis. *Antlare) "antlabant.

Ancunulentæ feminæ menſtruo tempore appellantur. vnde trahitur inquinamentum.

Ancus appllatur, qui aduncum brachium habet, vt exporrigi non poſſit

Andro locus domicilij appellatur anguſtior lõgitudine, in quo viri plurimi *morabantur, vt gynæceum a mulieribus. *plurigum.

Andruare, id eſt recurrere a Græco verbo ἀναδρᾶν, id eſt inuenire hinc & drua vocata eſt.

Angeronæ deæ ſacra a Romanis inſtituta ſunt, cũ angina

omne genus animalium conſumeretur, cuius feſta Angeronalia dicebantur.

Anginam vinariam habere dicuntur, qui vino ſuffocantur.

Angiportus, iter compēdiarium in oppido: eo quod ſit anguſtus portus, id eſt aditus in portum.

*ἀγχόνη(ν) Angor eſt animi, vel corporis cruciatus, proprie a Græco συνάγχη, id eſt ſtrangulatione dictus. vnde & faucium dolor angina vocatur. Plautus: vellem me in anginam verti. quo huic anniculae fauces præoccuparem.

* adducatur. Angulus a Græco ἄγκυλον: ſiue ab eo, quod eſt ἐγγὺς. id eſt prope quod aduncatur. *quod ex diuerſo coacta faciunt anguli formam.

Annaria lex dicebatur ab antiquis ea, qua finiuntur animagiſtratus capiendi.

trimum. Annus ex Græco venit quem illi ἔνον dicunt: & quod nos triennium, illi dicunt τρίενον.

Anquirere eſt, circum, querere.

Antarium bellum, quod ante vrbem geritur.

Ante Terentius pro antea ponit.

Antefixa, quæ ex opere figulino tectis adfiguntur ſub ſtillicidio.

Antes ſunt extremi ordines vinearum, vnde etiam nomen trahunt antæ, quæ ſunt latera oſtiorum.

Anteurbana prædia, vrbi propinqua.

ἀντίον. Antiæ muliebres capilli demiſſi in frontem appellati ex Græco videntur. quod enim nos contra, illi ἀντὶ dicunt.

Anticum veteres etiam pro ianua poſuere.

Antigerio antiqui pro valde dixerunt.

Antios, id eſt excruciatos.

Antipagmenta valuarum ornamenta: quæ antis adpangũtur, id eſt adfiguntur.

Antiquare eſt in morem priſtinum reducere.

Antras, conualles, vel arborum interualla.

Antroare, gratias referre. truant, mouēt truam quoque vocant, quo permouent coquentes exta.

Anus dicta eſt ab annorum multitudine: quoniam antiqui non geminabant conſonantes vel quod iam ſit ſine ſenſu, qui Græce dicitur νοῦς.

*Axur) Anxur * vocabatur, quæ nunc Tarracina dicitur Volſcæ

gentis. ſicut ait Ennius: Vulſculus perdidit Anxur.

APE apud antiquos dicebatur, prohibe, compeſce.

Apellinem antiqui dicebant pro Apollinem.

Aperta idem Apollo vocabatur, quia patente cortina reſponſa ab eo dentur.* *darentur.

Apex qui eſt ſacerdotum inſigne, dictus eſt ab eo, quod comprehendere antiqui vinculo, apere dicebant. vnde aptus is, qui conuenienter alicui iunctus eſt.

Apica dicitur ouis, quæ ventrem glabrum habet.

Apiculum filum, quo flamines velatum apicem gerunt.

Apluda eſt genus minutiſſimæ paleæ frumenti ſiue panici. de qua Næuius: Non hercle apluda eſt hodie, quam tu nequior. ſunt qui apludam ſorbitionis liquidiſſimũ putent genus, quod flatu deiiciatur, & quaſi adplaudatur.

Apluſtria* nauium ornamenta, quæ quia erant amplius, quam eſſent neceſſaria vſu, etiam ampluſtria* dicebantur. * Apluſtra * ampluſtra

Apollinares ludos, hoc eſt in laudẽ Apollinis, populus laureatus ſpectabat ſtipe data pro cuiuſque copia.

Apor* apud. *Apor)

Appellitauiſſe, appellaſſe.

Appia via, & aqua ab Appio Claudio eſt appellata.

Apricum locum a ſole apertum a Græco vocabulo φείκης appellatur, quaſi ἀφείκης, id eſt ſine horrore, videlicet frigoris. vnde etiam putatur Africa appellari.

Aptus cum propria ſignificatione intelligatur, poni tamẽ ſolet pro adepto: ſicut apiſci pro adiſpici.

Apua, genus minimi piſciculi.

Apud mutuam loci, & perſonæ coniunctionem ſignificat: vt cum dicimus cæno apud amicum. Apud, & Penes in hoc differunt: quod alterum perſonam cum loco ſignificat: alterum perſonam, & dominium, ac poteſtatem. quod trahitur a penitus.

AQVA dicitur, a qua iuuamur.* Aqua & ignis Interdici ſolet damnatis, quam * accipiunt nuptæ: videlicet, quia hæ duæ res humanam vitam maxime continent. Itaque funus proſecuti redeuntes ignem ſupergrediebãtur aqua adſperſi: quod purgationis genus vocabant ſuffitionẽ. *viuamus. *quæ)

Aquælicium dicitur, cũ aqna pluuialis remediis quibuſdã elicitur: vt quõdã, ſi creditur, manali lapide in vrbẽ ducto.

Aquagium quaſi aquæ agium, id eſt aquæ ductus appellatur.

Aquarioli dicebantur mulierū impudicarum ſordidi adſeclæ.

Aquilus color eſt fuſcus, & ſubniger. a quo aquila dicta eſſe videtur. quamuis eam ab acute volando dictā volunt. Aquilus autem color ab aqua eſt nominatus. nam cum antiqui duos omnino naturales noſſent, id eſt album & nigrum: interuenerit autem is quoque qui ita neutri ſimilis eſt, vt tamen ab vtroque proprietatē trahat: potiſſimum ab aqua eum denominarunt, cuius incertus eſt color.

*Aquilius) vel Aquillus)

Aquilius* prænomen" ab aquilo colore, id eſt nigro, eſt dictum.

"nomen)

Aquilo ventus a vehemētiſſimo volatu ad inſtar aquilæ appellatur.

*Acipenſer)

Aquipenſer* genus piſcis.

ARABICE olet, id eſt ex odoribus Arabicis.

Arbilla aruina, id eſt pinguedo corporis.

Arbiter dicitur iudex, quod* totius rei habeat arbitrium, & facultatem.

*qui.

Arbitrarium, cum adhuc res apud arbitrum geritur.

Arbitrium dicitur ſententia, quæ ab arbitro ſtatuitur.

Arboſem pro arbore antiqui dicebant, & roboſem pro robore.

Arbutus genus arboris frondibus raris. Vergilius: & quæ vos rara viridis tegit arbutus vmbra.

Arca deminutiuum facit arculam, & arcellam: vt a porco porculum, & porcellum: a mamma mammulam, & mā-millam.

Arcani ſermonis ſignificatio trahitur ſiue ab arce, quæ tutiſſima pars eſt vrbis, ſiue a genere ſacrificij, quod in arce fit ab auguribus, adeo remotum a notitia vulgari, vt ne litteris quidem mandetur: ſed per memoriam ſucceſſorum celebretur. ſiue ab arca, in qua, quæ clauſa ſunt tuta manent. cuius ipſius origo ab arcendo pendet.

Arcere eſt continere. vnde & arcus in ædificiis dictus eſt: quia ſe ipſum continet. Alij dicunt arcum dictum eſſe ab opere arrigendo in altitudinem. Arcere prohibere eſt. ſimiliter abarcet prohibet. porcet quoque dictum ab

ab antiquis, quaſi porro arcet, & pro eo, quod eſt continet, ponitur. vnde & coercere continere dicimus. trahitur autem hoc verbum a Græcorum magiſtratu, quẽ illi ἄρχοντα vocant, in cuius poteſtate eſt cogere, vel prohibere.

Arcubiæ, qui excubabant in arce.

Arcula dicebatur auis, quæ in auſpiciis vetabat aliquid fieri.

Arculata dicebantur circuli, qui ex farina in ſacrificiis fiebant.

Arculum appellant circulum, quem capiti imponebant ad ſuſtinenda commodius vaſa, quæ ad ſacra publica capite portabantur.

Arculus putabatur etiam deus, qui tutelam gereret arcarũ * *Arcirma*

Arcuma *genus plauſtri eſt modici, (quo homo geſtari" "*quod homo geſtare.*
poſſit.

Area proprie dicitur locus vacuus, quaſi exaruerit, & non poſſit quidquam generare.

Arferia aqua, quæ inferis libabatur. dicta a ferendo. ſiue vas vini, quod ſacris adhibebatur.

Argea*loca Romæ appellantur: quod in his ſepulti eſſent *Argei.* quidem Argiuorum illuſtres viri.

Argennon argentum percandidum.

Argeos vocabant ſcirpeas effigies, quæ per virgines Veſtales annis ſingulis iaciebantur in Tiberim.

Argus, oculeus. Argus nomen eſt hominis, qui fuiſſe fingitur oculis plenus.

Argutum iri, in diſcrimen vocari.

Aridum proprie eſt, quod naturalem humorem amiſit. dicitur autem per contrariam ſignificationem, quod irrigari deſierit. nam Græce irrigare eſt ἄρδειν.

Arilator qui etiam cocio *appellatur, dictus videtur a voce *coclia*
Græca, quæ eſt αἴρει", id eſt tolle, quia ſequitur merces, "ἆρε.
ex quibus quid cadens lucelli poſſit tollere. lucellũ deminutiuum eſt a lucro,

Ariminum a nomine fluminis propinqui eſt dictum.

Ariſtophorum vas, in quo prandium fertur, vt diſcus.

Arma proprie dicuutur ab armis, id eſt humeris, dependentia: vt ſcutum, gladius, pugio, ſica, & ea quibus prope præliatur: ſicut tela, quibus procul.

Armata dicebatur virgo ſacrificãs,cui lacinia togæ in humerum erat reiecta. Legibus etiam Laurentium ſancitum eſt, ne pomum ex alieno legatur in armum, id eſt quod humeri onus ſit.

Armētum id genus pecoris appellatur, quod eſt idoneum ad opus armorum, Inuenies tamen feminine armentas apud Ennium poſitum.

Armillas ex auro,quas viri militares ab imperatoribus donati gerunt,dictas eſſe exiſtimant,quod antiqui humeros cum brachiis atmos vocabant. vnde arma ab his dependentia ſunt vocata.

Armillum vas vinariũ in ſacris,dictum, quod armo, id eſt humero deportetur.

Armiluſtrium feſtum erat apud Romanos, quo res diuinas armati faciebãt:ac dum ſacrificarẽt,tubis canebant.

*agnae) Arnæ caput,agni * caput.

Arquites arcu præliantes,qui nunc dicuntur ſagittarij.

Arſe verſe, auerte ignem ſignificat. Tuſcorum enim lingua arſe,auerte:verſe,ignem cõſtat appellari.vnde Afranius ait: Inſcribat aliquis in oſtio ARSE VERSE.

Arſineum,ornamentum capitis muliebris.

Artifices dicti,quod ſciẽtiam ſuam per artus exercent,ſiue quod apte opera inter ſe artent.qua ex cauſa etiam artes appellatæ ſunt.

Artitus, bonis inſtructus artibus.

Artus ex Græco appellantur, quos illi ἄρθρα dicunt.ſiue artus dicti,quod membra membris artentur.

Aruum dicimus agrum necdum ſatum.

*ἀρύταινα, Arytenam, ſiue artenam, vas ab hauriendo * ſic appellabant.

ASPARAGVS herba dicta, quod in aſpero virgulto naſcatur.

Aſſa dicebatur cantus tibiarum.

Aſſeres dicti,quod aſſideant parieti,trabibuſque.

*aſſaratum Aſſiratum*apud antiquos dicebatur genus quoddam potionis ex vino,& ſanguine temperatum,quod Latini priſci ſanguinem aſſir vocarent.

Aſt ſignificat at:ſed,vel autem.

Aſtu apud poëtas aſtutiã ſignificat, cuius origo ex Græco ab oppido ἄςυ deducitur: in quo qui conuerſati aſſi-

duæ ſint,cauti atque acuti eſſe videantur.
Aſtutus, arte tutus.
AT differentiam rerum ſignificat.vt cum dicimus, Scipio eſt bellator,at M Cato orator.
Atanuuium*eſt poculi fictilis genus,quo in ſacrificiis Romani vtebantur ſacerdotes Potitij." *Atanium potionis.
Atauus,quia tata*eſt aui", id eſt pater: vt pueri vſurpare ſolent. Atta abaui)
Atra bilis ab atro,id eſt, animi vitio dicta.eſt enim atrum nigrum,id eſt,a candore remotum.
Atratas*atrati coloris. *atritas
Atriplexum herba,quæ nunc atriplex dicitur.
Atrium proprie eſt genus ædificij ante ædem continens mediam aream,in quam collecta ex omni tecto pluuia deſcendit. dictum autem atrium, vel quia id genus ædificij Atriæ primum in Etruria ſit inſtitutum: vel quia a terra oriatur: quaſi aterreum.* *alterum.
Atroces appellantur ex Græco, quia illi atrocia appellant,quæ cruda ſunt ſiue atrox dicitur ab eo, quod nihil timeat.τρέειν enim Græci dicunt timere.
Attæ appellantur, qui propter vitium crurum, aut pedum plantis inſiſtunt, & attingunt magis terram, quam ambulant. quod cognomen Quintio poëtæ adhæſit.
Attam pro reuerētia ſeni cuilibet dicimus: quaſi eum aui nomine appellemus.
Atticiſſat, Attice loquitur. Plautus:non Atticiſſat, ſed* Siciliſſat.id eſt Sicule loquitur. *verum)
Attinge pro attingam poſuere.
AVCETA ſæpe aucta.
Auctarium dicebant antiqui, quod ſupra menſuram, vel pondus iuſtum adiiciebatur, vt cumulus vocatur in modio.
Auctor communis generis apud antiquos.
Auctum vocabatur ſpatium circi, quod ſupra definitum modum victoriæ adiungitur.
Audacia ab auide,id eſt, cupide agendo,dicta eſt.
Audacias pluraliter Cato dixit.
Audax deminutiuum facit audaculus.
Audiuitaui,*ſæpe audiui. *Auditaui

Auentinus mons intra vrbem dictus eſt, quod ibi rex Albanorum Auentinus bello fuerit extinctus, atque ſepultus.

Auere nibil aliud eſt, quam cupere. argumento eſt auidū, & auiditatem.*e xquibus præcipua cupiditas intelligitur, cum ſignificet & gaudere.

*auiditas)

Aues ab aduentu earum dicuntur, quod inde veniant, vnde quis non ſuſpicetur.

Augur ab auibus, gerēdoque dictus, quia per eum auium geſtus edicitur*: ſiue ab auiū garritu: vnde & auguriū.

*editur

Auguraculum appellabant antiqui, quam nos arcem dicimus: quod ibi augures publice auſpicarentur.

Auguſtus locus ſanctus, ab auium geſtu, id eſt quia ab auibus ſignificatus eſt, ſic dictus: ſiue ab auium guſtatu, quia aues paſtæ id ratum fecere.

Auidus a non videndo propter nimiam cupiditatem appellatur. ſicut amens, qui mentem ſuam non habet.

Auillas agnas recentis partus.

Aulas antiqui dicebant, quas nos dicimus ollas: quia nullam litteram geminabant. Itaque aulicoqua* exta, quæ in aulis" coquebantur, dicebant, id eſt elixa.

*aulicoctia "olis)

Auolant, euolant.

Aureas dicebant frenos, quibus equorum aures rediguntur.*

*religantur

Aureax auriga. aureas enim dicebatur frenū, quod ad aures equorum religabatur. orias quo ora coercebantur.

Aureliam familiam ex Sabanis oriundam a Sole dictam putant: quod ei publice a populo Romano datus ſit locus, in quo ſacra facerent Soli. qui ex hoc Auſelij dicebantur, vt Valeſij, Papiſij: pro eo, quod eſt Valerij, Papirij.

Auricalchum, vel oricalchum quidam putant compoſitum ex aere, & auro: ſiue quod colorē habeat aureum. oricalchum ſane dicitur, quod in montuoſis locis inuenitur. mons etenim Græce ὄρος appellatur.

Auritus a magnis auribus dicitur. vt ſunt aſinorum, & leporum. alias ab audiendi facultate.

Aurum dictum, quia præcipue cuſtoditur. Græce enim ὠρεῖν, cuſtodire dicitur. vnde & theſaurum. Hippocrates medicus de nomine inuentoris id dictum putat. quem

vocitatum ait Aurum *quidam a ſimilitudine auroræ coloris nomen traxiſſe exiſtimant, nonnulli quia mentes hominum auertat, alij a Sabinis tranſlatum putant: quod illi auſum dicebant. *Aurion.

Auſculari dicebant antiqui pro oſculari. quod eſt os cum ore conferre.

Auſis, audeas.

Auſoniam appellauit Auſon Vlyſſis, & Calypſus filius eam primam partem Italiæ, in qua ſunt vrbes Beneuentum, & Cales. deinde, paulatim tota quoque Italia, quæ Appennino finitur. *dicta eſt Auſonia ab eodem duce, a quo etiam conditam fuiſſe Aruncam" vrbem ferunt. *finditur. "Auruncam

Auſpicium ab aue ſpicienda. nam quod nos cum præpoſitione dicimus aſpicio, apud veteres ſine A præpoſitione ſpicio dicebatur.

Autumnum quidam dictum exiſtimant, quod tunc maxime augeatur hominum opes coactis agrorũ fructibus.

Auunculus matris meæ frater. traxit appellationem ab eo, quod æque tertius a me, vt auus eſt: ſed non eiuſdem iuris. ideoque vocabuli facta deminutio eſt. ſiue auunculus appellatur, quod aui locum obtineat, & proximitate tueatur ſororis filium.

Auus patris, matriſque pater. dictus a Græco vocabulo, quod eſt apud eos πάππος, mutatis quibuſdam litteris. Alij volunt, quod ex ea voce appelletur, quod apud eoſdem Græcos πάπα* appellatur. ſignificatque magnum. cum veluti magnus pater ſit auus. Alij putant auum dictum eſſe, quia ad duos attineat, quaſi adduum: vel quia ad patrem ſit additus. *ἀγὸς

Auxiliares dicuntur in bello ſocij Romanorum exterarum nationum, dicti ex Græco vocabulo αὔξησις, quod nos dicimus rerum creſcentium auctionem.

Auxilla, olla paruula.

AXAMENTA dicebantur carmina ſaliaria, quæ a Saliis ſacerdotibus componebantur in vniuerſos homines (compoſita) Nam in deos ſingulos verſus facti, a nominibus eorum appellabantur. vt Ianualij, * Iunonij, Mineruij. *Ianulij

Axare nominare.

BIBLIOTEC... KO... VITTORIO E...

Axe adglomerati, vniuerſi ſtantes, id eſt cohortibus, aut legionibus.

Axis, quem Græci ἄξονα dicunt, plures habet ſignificationes. Nam & pars cæli ſeptentrionalis, & ſtipes teres, circa quem rota vertitur: & tabula ſectilis axis appellatur.

Axitioſi factioſi dicebantur: cum plures vna quid agerent, facerentque. Axit autem antiquos dixiſſe, pro egerit, manifeſtum eſt. vnde Axies mulieres, ſiue dij dicebantur vna agentes.

BACAR vas vinarium ſimile bacrioni.* *Baccioni. vel batrioni.

Bacchanalia dicebantur Bacchi feſta.

Bacrionem * dicebant genus vaſis longioris manubrij. hoc alij trullam appellant. *Baccionem, vel Batrionem.

Baiulos dicebant antiqui, quos nunc dicimus operarios. vnde adhuc baiulari dicitur.

Balænæ nomen à Græco deſcendit. hanc illi φάλαιναν dicunt antiqua conſuetudine, qua πύῤῥον burrum, πύξον buxum dicebant. Balænam belluam marinam, ipſam dicunt eſſe piſtricem.ipſam eſſe cetum.

Balatrones,& blateas bullas * luti ex itineribus: aut quod de calciamentorum ſoleis eraditur,appellabant. *ballas.

Barathrum Græci appellant locum præcipitem, vnde emergi non poſſit.dictum ab eo,quod eſt βαθύς.

Barbari dicebantur antiquitus omnes gentes exceptis Græcis. vnde Plautus Næuium poëtam Latinum, barbarum dixit. & de ſe cum transferret fabulam ex Græco dixit. M Attius * vertit barbare (Fortaſſe & hinc noſter apoſtolus Græcis, ac barbaris ſe debitorem eſſe fatetur.) *Marcus.

Barbaricum appellatur clamor exercitus: videlicet quod eo genere barbari vtantur.

Bardus ſtultus a tarditate ingenij appellatur. Cæcilius: nimis audacem,nimiſque bardum barbarum. trahitur autem à Græco.quod illi βάρδους dicunt. Bardus Gallice cantor appellatur, qui virorum fortium laudes canit,à gente Bardorum,de quibus Lucanus. Plurima ſecuri fudiſtis carmina Bardi.

Barium vrbem Italiæ appellauerunt conditores eius, expulſi ex inſula Bara,quæ non longe eſt à Brundiſio.

Batrire elephanti dicuntur.ſicut oues dicimus balare, vtique à ſono ipſo vocis.

Baſilica ἀπὸ τοῦ βασιλέως,hoc eſt rege dicta. baſilicum,regale.

Baſilicus appellatur genus ſerpentis. vel quod in capite habeat album inſtar diadematis; vel quod reliqua ſerpentum genera vim eius fugiant.

Batus genus herbæ.

BELLARIVM, & bellaria res aptas bellis appellabant.

Bellicrepam ſaltatíonem dicebant, quando cum armis ſal tabant, quod a Romulo inſtitutum. eſt ne ſimile pateretur quod fecerat ipſe, cum a ludis Sabinorum virgines rapuit.

*Varus. Bellitudinem ſicut magnitudinem Verrius *dixit.

Bellona dicebatur dea bellorum. ante cuius templum erat columella, quæ bellica vocabatur. ſupra quam haſtam iaciebant, cum bellum indicebatur.

Bellule, asud Plautum, deminu tiuum aduerbium eſt a bene, quod facit belle, & bellule.

Bellū a belluis dicitur: quia belluarū ſit perniciosa diſſēſio

Bellutus beſtiæ ſimilis.

Beneficiarij dicebantur milites, qui vacabant muneris beneficio. e contrario munifices vocabantur, qui non vacabant, ſed munus reipublicæ faciebant.

Beneuentum colonia cum deduceretur, appellari coeptum eſt melioris ominis cauſa. namque eam vrbem antea Græci incolentes μαλοίτιον appellarunt. *μαλεβέντ")

Benignus proprie dicitur is, qui bonis, & dignis largitur. eſt autem compoſitum ex bono, & gignendo.

Benna, lingua Gallica genus vehiculi appellatur. vnde vocantur conbennones in eadem benna ſedentes.

Bes appellatum eſt, quod bis triens ſit, quamuis dura cōpoſitio fiat beſſis ex triente. beſſis vnciæ octo ſunt, triens* quatuor. *trientis)

Bibliothecae & apud Græcos, & apud Latinos tam librorum magnus per ſe numerus, quam locus ipſe, in quo libri collocati ſunt, appellantur.

Bidental dicebant quoddam templum, quod in eo bidentibus hoſtiis ſacrificaretur. Bidentes autem ſicut oues* duos dentes longiores ceteris habentes. *hoſtiae.

Bigenera dicuntur animalia ex diuerſo genere nata. vt leopardus ex leone & panthera, (cicurſus * ex apro & ſcropha domeſtica, mulus ex equa & aſino.

Bignæ geminæ dicuntur, quia bis vna die natæ ſunt.

Bilbit factū eſt a ſimilitudine ſonitus, qui fit in vaſe. Næuius, Bilbit amphora, inquit.

Bilingues Brutates Ennius dixit, quod Brutij & Oſce, & Græce loqui ſoliti ſint. ſunt autem Italiæ populi vicini Lucanis.

Billis apud Afros appellatur ſemen humanum humi profuſum.

Binomius,cui geminum eſt nomen,vt Numa Pompilius, Tullus Hoſtilius.

Biſeta porca dicitur, cuius a ceruice ſetæ bifariam diuiduntur,cum iam eſſe incipit maior ſex menſium.

Bitienſes dicuntur,qui peregrinantur aſſiduè.

BLANDICELLA verba blanda per deminutionem ſunt dicta.

Blaterare eſt ſtulte, & percupide loqui ; quod à Græco βλὰξ originem ducit. ſed & camelos, cum voces edunt, blaterare dicimus,

Blennos ſtultos eſſe Plautus indicat,qui ait:Stulti,ſtolidi, fatui,fungi,bardi,blenni,buccones.

Blitum genus oleris a ſaporis ſtupore appellatum eſſe ex Græco putatur,quod ab his βλὰξ dicatur ſtupidus.

BOA * ſerpens eſt aquatilis ; quem Græci ὕδρον vocant. à qua icti obturgeſcunt. crurum quoque tumor viæ labore collectus boa * appellatur. *Boua. *Boua.

Boare,id eſt clamare,a Græco deſcendit βοάω.

Boarium forum Romæ dicebatur ; quod ibi venderentur boues.

Bocas genus piſcis. a boando, id eſt vocem emittendo appellatur.

Boiæ,id eſt genus vinculorum, tam ligneæ, quam ferreæ dicuntur.

Boicus ager dicitur,qui fuit Boiorum Gallorum.is autem eſt in Gallia citra Alpes, quæ togata dicitur, in qua* ſunt Mediolanenſes. *quo)

Bombitatio * eſt ſonus apum.ab ipſo ſonitu dictus ; ſicut mugitus boum,hinnitus equorum. * Bombizatio, vel Bombizatio.

Bona,id eſt ſubſtantia rerũ, dicta ſunt ꝙ digna ſint bonis.

Botulus genus farciminis propter connexionem a bolis ſic appellatur.

Bouem bidentem a dentium numero dicunt appellari.

Bouinatur,conuiciatur.

BRACHIVM nos, Græci βραχίων dicunt, quod deduciducitur à βραχὺ, id eſt breue : eo quod ab humeris ad manus breuiores * ſint,quàm à coxis plantæ. *Breuiora)

Braſſica a præſecando eſt dicta.

Breue à Græco deſcendit, quod eſt βραχύ.

Bruma à breuitate dierum dicta.

**Brundam.* Brundiſium quidam poëtæ breuitatis cauſa Brendam* dixerunt.

Brutianæ parmæ dicebantur ſcuta, quibus Brutiani ſunt vſi.

Brutiani dicebantur, qui officia ſeruilia magiſtratibus præſtabant: eo quod hi primum ſe Hannibali tradiderant; & cum eo perſeuerauerunt, vſquedum recederet de Italia.

Brutum antiqui grauem dicebant.

BVBINARE eſt menſtruo mulierum ſanguine inquinari. Lucilius: Hæc, inquit, te imbubinat, & contra te imbulbitat. Imbulbitare eſt puerili ſtercore inquinari. dictum ex fimo quod Græci appellant βόλβιτον.

**Bubeum.* Bubleum * eſt genus quoddam vini.

Bublinum.) Buccina quam nos appellamus, Græci buchianon à ſimilitudine ſoni dicunt.

Bucephalus vocatus eſt equus Alexandri regis, propter quandam bubuli capitis ſimilitudinem.

Bucerum pecus de bubus dicimus.

Bulgas Galli ſacculos ſcorteos appellant.

Bulimam Græci magnam famem dicunt, adſueti magnis, & amplis rebus præponere BV, à magnitudine ſcilicet bouis. hinc eſt, quod grandes pueros bupædas appellant; & mariſcam ficum, buſycon.

Bulla aurea inſigne erat puerorum prætextatorum, quæ dependebat eis à pectore, vt ſignificaretur eam ætatem alterius regendam conſilio. dicta autem eſt à Græco ſermone βυλὴ, quod conſilium dicitur Latine. vel quia eam partem corporis bulla contingat, id eſt pectus, in quo naturale manet conſilium.

Burranica potio appellatur lacte commixtum ſapa. a rufo colore, quem burrum vocant.

Burranicum, genus vaſis.

Burrum dicebant antiqui, quod nunc dicimus rufum. vnde ruſtici burram appellant buculam, quæ roſtrum habet rufum. pari modo rubens cibo ac potione ex prandio burrus appellatur.

Buſtum proprie dicitur locus, in quo mortuus eſt combu-

ſtus, & ſepultus. diciturque buſtum quaſi bene vſtum. vbi vero combuſtus quis tantum modo, alibi verò eſt ſepultus, is locus ab vrendo vſtrina vocatur. ſed modo buſtum, eo, quod ſepelitur, ſepulchra vocamus.

Buteo genus auis, quæ ex eo ſe alit, quod accipitri eripuerit: vaſtitatiſque eſt cauſa his locis, quæ intrauerit, vt bubo: à quo etiam appellatur buteo.

Butubata, Næuius pro nugatoriis poſuit, hoc eſt nullius dignationis.

CACVLA ſeruus militis. Plautus: Video caculam militarem. dicitur autem à Græco κᾶλον, quod fuſtibus clauiſque ligneis ad tutelam dominorum armari ſoliti ſint.

Caculatum, ſeruitium.

Cadmea terra, quæ in æs coniicitur, vt fiat orichalcum.

Caduca auſpicia dicunt, cum aliquid in templo excidit, veluti virga è manu.

Caduceatores legati pacem petentes. Cato: Caduceatori inquit, nemo homo nocet.

Cæcultant, cæcis proximi ſunt oculorum acie obtuſa. Plautus: Num nam mihi oculi cæcultant? eſtne hic noſter Hermio?

Cæcultare eſt cæcos imitari.

Cæculus condidit Præneſte. Vnde putant Cæcilios ortos, quorum erat nobilis familia apud Romanos. Alij appellatos eos dicunt à Cæcade Troiano Aeneæ comite.

Cæcum vallum dicitur, in quo præacuti pali terræ adfixi, herbis vel frondibus occuluntur.

Cædem putant ex Græco dici, quod apud illos κτεῖνειν ſignificat interficere.

Cædere à cædendo dictum.

Cæditiæ tabernæ in via Appia à Domini nomine ſunt vocatæ.

Cælaſſis, cælaueris.

Cæleſtia auguria vocant, cum fulminat, aut tonat.

Cælibem dictum exiſtimant, quod dignam cælo vitam agat.

Cælla, quod ea cælentur, quæ volumus eſſe occulta.

Cœna apud antiquos dicebatur, quod nunc eſt prandium. Veſperna, quam nunc cænam appellamus.

Cænacula dicuntur, ad quæ ſcalis aſcenditur.

Cærimoniam cauſam alij ab oppido Cære dictam exiſtimant; alij à caritate dictam iudicant.

Cæſar, quod eſt cognomen Iuliorum, à cæſarie dictus eſt, quia ſcilicet cum cæſarie natus eſt.

Cæſariati, comati.

Cæſones appellantur ex vtero matris exſecti.

Cęſtus vocantur & ij, quibus pugiles dimicant. & genus

quoddam muliebris ornatus.

Calaſis tunicæ genus quod Græci χαλάσιειν dicunt. Alij dicunt nodum eſſe tunicæ muliebris, quo connexa circa ceruicem tunica ſubmittitur.

Calathos Græci, nos dicimus quaſillos.

Calatores dicebantur ſerui, ἀπὸ τῦ καλεῖν, quod eſt vocare; quia ſemper vocari poſſent ob neceſſitatem ſeruitutis.

Calbeos armillas dicebant, quibus triumphantes vtebantur, & quibus ob virtutem milites donabantur.

Calces ampullæ plumbeæ.

Calicata ædificia calce polita. Calicatis calce politis.

Calim antiqui dicebant pro clam; vt nis pro nobis; ſam pro ſuam; im pro eum.

Caliptra genus veſtimenti, quo capita operiebant.

Calix, quod in eo calidum bibitur: vel à Græco κύλιξ.

Calones, calcei ex ligno facti. Calones militum ſerui, dicti, quia ligneas clauas gerebant, quæ Græci κᾶλα vocant. Is quoque qui huiuſmodi telo vtitur, clauator appellatur.

Calpar vinum nouum, quod ex dolio demitur ſacrificij cauſa ante, quam guſtetur. Ioui enim prius ſua vina libabant, quæ appellabant feſta vinalia. Calpar genus vaſis fictilis.

Calpurnij à Calpo Numæ regis filio ſunt oriundi.

Camara, & camuri boues à curuatione, & Græco καμπὴ dicuntur.

Camelis virginibus ſupplicare nupturæ ſolitæ erant.

Camenæ muſæ à carminibus ſunt dictæ: vel quod canunt antiquorũ laudes: vel quod ſint caſtæ mentis præſides.

Camillus propriè appellatur puer ingenuus.

Cana dicunt Græci, nos caniſtra, & per deminutionem caniſtella.

Canalicolæ forenſes, homines pauperes dicti, quod circa canales fori conſiſterent.

Cancri dicebantur ab antiquis, qui nunc per deminutionem cancelli. ex quo genere ſunt calces, qui per deminutionem appellantur calculi.

Candelabrum dictum, quod in eo candelæ figantur.

Canentas capitis ornamenta.

Canephora* mulier appellatur, quæ fert canũ; id eſt qua-

Camara dicunt vt Verrius Flaccus affirmat non Camera per e. Sed Lucretius Cameraque Caminis, Excraſſibus dicendo, etiam Camirã dici poſſe oſtendit Chariſius libr. Grem. pag. 55.

* *Caniſtra,*

lum quod eſt ciſtæ genus.

Canicæ furfures de farre, à cibo canum vocatæ.

Canitudinem pro canitie. Plautus: Stultus eſt aduerſus ætatem, & capitis canitudinem.

* *Canĕſem.* Canenſem * curſorem Titinius pro piſtore dixit.

Canta pro cantata ponebant.

Cantherius hoc diſtat ab equo, quod maialis à verre, capus à gallo, veruex ab ariete. eſt enim cãtherius equus, cui teſticuli amputantur.

Canturnus nomen loci.

caperatũ rugoſũ, à cornuũ caprinorũ ſimilitudine dicitur

Capidulum genus veſtimenti, quo caput tegebatur.

Capillatam vel capillarem arborem dicebant, in qua capillum tonſum ſuſpendebant.

Capis poculi genus dictum à capiendo.

Capita deorum appellabantur faſciculi facti de verbenis.

* *Capitale.* Capital * facinus, quod capitis pœna luitur. Capital, linteum quoddam, quo in ſacrificiis vtebantur.

* *Capite.* Capitalis lucus, vbi ſiquid violatum eſt, caput * violatoris expiatur.

Capitarium æs, quod capi poteſt.

* *Campas.* Cappas * marinos equos Græci à flexione poſteriorum partium appellant.

Capræ dictæ, quod omne virgultum carpant, ſiue à crepitu crurum. Vnde & crepas eas priſci dixerunt.

Capreoli vitium cincinni intorti, quia ad locum capiendum tendunt appellati.

Caprilia appellatur ager, qui vulgo ad Capræ paludes dici ſolet.

Capronæ equorum iubæ in frontem deuexæ, dictæ quaſi à capite pronæ.

Caprunculum vas fictile.

* *κύμψας.)* Capſæ à Græco appellantur. Has illi χάμπλεας * dicunt.

Capſit, prehenderit.

Captus locus dicitur ad ſacrificandũ legitimè cõſtitutus.

Capuam in Campania quidam à Capy appellatam ferunt, quem à pede introrſus curuato nominatum antiqui, noſtri Falconem vocant: alij à planicie regionis.

Capulum & manubrium gladij vocatur, & id, quo mortui efferuntur, vtrumque à capiendo dictum. ſane à capulo

ſit capularis.

Caput ex Græco dictum, quod illi interdum κάρα dicunt. **Obiicietes.*

Carinantes, probra obiectantes. * à carina dictu, quæ eſt infima pars nauis: ſic illi ſortis infimæ.

Caiſſam" apud Lucilium vafram * ſignificat. *"Capriſſam.* **Vafrum.*

Carnificis loco habebatur is, qui ſe vulneraſſet, vt moreretur.

Caſa à cauatione dicta.

Caſaria, quæ cuſtodit caſam.

Caſcum, antiquum.

Caſcus à coeundo dictus. *Varro v. de lingua Latina dicit dictum lacte coacto.*

Caſinam fabulam Plautus inſcripſit ab ancillæ nomine Caſina quam amari à ſene introduxit.

Caſnar, ſenex Oſcorum lingua.

Caſſabundus crebro cadens.

Caſſia via à Caſſio ſtrata.

Caſſiculum, reticulũ, à caſſibus per deminutionẽ dictum.

Caſſilam antiqui pro caſſide ponebant.

Caſta mola genus ſacrificij, ꝗ Veſtales virgines faciebãt.

Caſtrenſi corona donabatur, qui primus hoſtium caſtra pugnando introiſſet. cui inſigne erat ex auro vallum.

Caſus dicimus non modo ea, quæ fortuito hominibus accidũt, ſed etiam vocabulorum formas: quia in aliam, atque aliam cadunt effigiem.

Catachreſin tropum nos abuſionem dicimus, cum alienis abutimur perinde, ac propriis, cum propria deficiunt.

Catamitum pro Ganymede dixerunt, qui fuit Iouis concubinus.

Catampo genus eſt luſus.

Catax, claudus.

Catifons, ex quo aqua Petronia in Tiberim fluit; dictus, quod in agro cuiuſdam fuerit Cati.

Catilatio graue obproprium hominibus generoſis obiiciebatur, ſiqui prouincias amicas populi Romani expoliaſſent.

Catilones * appellabant antiqui guloſos. *Catiliones.*

Catones " appellantur portus in mari interiores arte & manu facti. *" Cothones.*

Catularia porta Romæ dicta eſt, quia non longe ab ea ad

placandū caniculæ ſidus frugibus inimicum rufæ canes immolabantur, vt fruges flaueſcentes ad maturitatem perducerentur.

Catulinam carnē eſitauiſſe, hoc eſt comediſſe Romanos Plautus in Saturione refert.

Catulus genus quoddam vinculi, qui interdum canis appellatur.

* Caudetă. Caudecæ *ciſtellæ ex iunco, à ſimilitudine equinæ caudæ factæ.

Caudicariæ naues ex tabulis craſſioribus factæ.

* Caue. Cauiares hoſtiæ dicebantur, quod cauiæ, *id eſt pars hoſtiæ cauda tenus diceretur, & ponebatur in ſacrificio pro collegio pontificum quinto quoque anno.

Cauillatio eſt iocoſa calumniatio.

Cauillum, cauillatio, id eſt irriſio.

Cauitionem dicebant, quam modo dicimus cautionem.

Caulæ à cauo dictæ. antiquitus enim ante vſum tectorum oues in antris claudebantur.

* Ex) Cauum à Chao dictum, & * eius inanitate.

Celeres antiqui dixerūt, quos nunc equites dicimus, à Celere interfectore Remi, qui initio à Romulo iis præpoſitus fuit, qui primitus electi fuerunt ex ſingulis curiis deni, ideoque omnino trecenti fuere.

* Calibari. Celibari * haſta caput nubentis comebatur, quæ in corpore gladiatoris ſtetiſſet abiecti, occiſique vt quemadmodum illa coniuncta fuerit cum corpore gladiatoris, ſic ipſa cum viro ſit. vel quia matronæ Iunonis Curitis in tutela ſint, quæ ita appellabatur à ferenda haſta, quæ lingua Sabinorum curis dicitur. vel quod fortes viros genituras ominetur. vel quod nuptiali iure imperio viri ſubiicitur nubens: quia haſta ſumma armorum, & imperii eſt. quam ob cauſam viri fortes ea donantur, & captiui ſub eadem veneūt, quos Græci δορυαλώτους καὶ δορυκλήτους vocant.

Celſus ex Græco κέλης eques dictus.

* Cenina. Cenite. Cenina * vrbs, quæ fuit vicina Romæ, à Cenitē " conditore appellata.

Cenſere nunc ſignificat putare; nunc ſuadere; nunc decernere.

Cenſio æſtimatio. vnde cenſores. Cenſio haſtaria dicebatur,

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tur, cum militi multæ nomine ob delictum militare indicebatur, quod haſtas daret. Cenſionem facere dibatur cenſor, cum multam equiti inrogabat.

Cenſores dicti, quod rem ſuam quiſque tanti æſtimare ſolitus ſit, quantum illi cenſuerint.

Cenſui cenſendo agri propriè appellantur, qui & emi, & venire * iure ciuili poſſunt. * *Vendi.*

Centaurion medicamētum à Chirone centauro inuentũ.

Centenariæ cænæ dicebantur, in quas lege Licinia non plus centuſſibus, præter terra nata impendebatur: id eſt, centum aſſibus (qui erant breues nummi ex aere.)

Centenas pondo dicebant antiqui referentes ad libras.

Centumuiralia iudicia à centum viris ſunt dicta. Nã, cum eſſent Romæ triginta & quinque tribus (quæ & curiæ dictæ ſunt,) terni ex ſingulis tribubus ſunt electi ad iudicandum, qui centumuiri appellati ſunt: & licet quinque amplius, quam centum fuerint, tamen quo facilius nominarentur, centumuiri ſunt dicti. Centumuiralia iudicia, quæ centumuiri iudicabant.

Centuria in agris ſignificat ducenta iugera; in re militari centum homines.

Centuriata comitia, (item curiata) dicebantur; quia populus Romanus per (centenas turmas * diuiſus erat. * *centurias.*

Centuriatus ager in ducenta " iugera definitus. quia Romulus centenis ciuibus ducenta * iugera tribuit. " *ducena.* * *ducena.*

Centurionus antea, qui nunc Centurio; & curionus, & decurionus dicebantur.

Cercolopis * genus ſimiæ, quæ vltimam partem caudæ villoſam habet. * *Cercalopex.)*

Cercopa Græci appellant lucrari vndique cupientem. quaſi κέρδωνα, quem nos quoque lucrionem vocamus.

Cereos Saturnalibus muneri dabant humiliores potentioribus; quia candelis pauperes, locupletes cereis vtebantur.

Cermalus locus in vrbe ſic nominatus.

Cernuus calciamenti genus.

Cerritus furioſus.

Cerrones * leues & inepti à cratibus dicti; quod Siculi aduerſus Athenienſes cratibus pro ſcutis* ſunt vſi, quas Græci γέῤῥας appellant. * *Congerrones.)* * *Pro ſtratis.*

Ceruaria ouis, quæ pro ceruа immolabatur.

Ceruus, quod κέρατα, id eſt cornua gerat, dictus.

Ceſpes eſt terra in modum lateris cæſa, cum herba, ſiue frutex reciſus & truncatus eſt.

* Ceſtillus. Ceſticillus * appellatur circulus, quem ſuperponit capiti, qui aliquid eſt laturus in capite.

CHALCIDICVM genus ædificij, ab vrbe Chalcidica dictum.

Chaos appellat Heſiodus confuſam quandam ab initio vnitatem hiantem, patentémque in profundum, ex eo & χαίνειν Græci, & nos hiare dicimus. Vnde Ianus detracta aſpiratione nominatur ideo, quod fuerit omnium primus, cui primo ſupplicabant velut parenti, & à quo rerum omnium factum putabant initium.

Chilo dicitur cognomento à magnitudine laborum. Cilo ſine aſpiratione, cui frons eſt eminentior, ac dextra, ſiniſtráque velut reciſa videtur.

Choenica, menſuræ genus.

Choragium, inſtrumentum ſcenarum.

* κίβος. CIBVS appellatur ex Græco, quod illi peram, in qua cibum recondunt, κιβώτιον * appellant.

Cicatricare, cicatricem inducere.

Ciccum membrana tenuis malorum punicorum.

Cicindela genus muſcarum, quod noctu lucet, videlicet à candore. Vnde etiam candelabra putantur appellata.

* Cucuma. Cicuma * auis noctua.

Ciere, nominare.

Ciliũ eſt follicul⁹, quo oculus tegitur. vnde fit ſuperciliũ.

Cillibæ, menſæ rotundæ.

Cimbri lingua Gallica lattones dicuntur.

Cimmerij dicuntur homines, qui frigoribus occupatas terras incolunt. quales fuerunt inter Baias, & Cumas in ea regione, in qua conuallis ſatis eminenti iugo circũdata eſt; quæ neque matutino, neque veſpertino tempore ſole contegitur.

Cincia, locus Romæ, vbi Cinciorum monumentum fuit.

Cincta flaminica veſte velata.

Cingulo noua nupta præcingebatur, quod vir in lecto ſoluebat, factum ex lana ouis: vt ſicut illa in glomos ſublata coniuncta inter ſe ſit, ſic vir ſuus ſecum cinctus,

vinctúſque eſſet. Hunc Herculaneo nodo vinctum vir ſoluit ominis gratia: vt ſic ipſe felix ſit in ſuſcipiendis liberis, vt fuit Hercules, qui L X X liberos reliquit.

Cingulos appellabant homines, qui in his locis, vbi cingi ſolet, ſatis ſunt tenues.

Cinxiæ Iunonis nomen ſanctum habebatur in nuptijs, quod initio coniugij ſolutio erat cinguli, quo noua nupta erat cincta.

Circanea * dicitur auis, quæ volans circuitum facit. * Circenda.

Circites, circuli ex aere facti.

Circumluuium ius prædiorum.

Ciſpius mons in vrbe Eſquilinæ regionis de nomine cuiuſdam hominis * dictus. * Ciſpij Anagnini.

Ciſterna dicta eſt, quod cis ineſt infra terram.

Citeria appellabatur effigies quædam arguta, & loquax, ridiculi gratia, quæ im pompa vehi ſolita ſit. Cato in M. Cæcilium * Quid ego cum illo diſertem amplius, quem ego deniq; credo in pompa vectitatum ire ludis pro citeria, atque cum ſpectatoribus ſermocinaturum? * Calitum.

Citimus, extremus. Vls enim facit vltra, vltimus: cis, citra, citimus.

Citior comparatiuum à cito. Plautus: Nullam ego rem citiorem apud homines eſſe, quam famam reor.

Citroſa veſtis appellata eſt à ſimilitudine citri.

Ciuicam coronam ciuis ſalutis ſuæ cauſa ſeruatus in prælio dabat, quæ erat ilignea frondem habens perennem. *Calcendix.

C L A C E N D I X, * genus conchæ.

Clam à clauibus dictum, quod his, quæ cælare volumus, claudimus.

Claritudinem claritatem.

Claſſes clypeatas antiqui dixerunt, quos nunc exercitus vocamus.

Claſſici teſtes dicebantur, qui ſignandis teſtamentis adhibebantur.

Claſſis procincta, exercitus inſtructus.

Claua teli genus, qua Hercules vtebatur. *Intexta.

Clauata dicuntur aut veſtimenta clauis intertexta, * aut calciamenta clauis confixa.

Claudere & clauis ex Græco deſcendit. cuius tei tutelam penes Portumnum eſſe putabant, qui clauim * manu te- * Clauum.

* *Portuum.* nere fingebatur,& Deus putabatur eſſe portarum. *

* *Coniectus.* Claudiana tonitrua appellabantur,quia Claudius Pulcher inſtituit, vt ludis poſt ſcenam collectus * lapidum ita fieret, vt veri tonitrus ſimilitudinem imitaretur. nam antea leues admodum, & parui ſonitus fiebant,cum claui & lapides in labrum æneum coniicerentur.

Clauim conſuetudo erat mulieribus donare ob ſignificandam partus facilitatem.

* ἐξόδιον. Clauſula, quam Græci κολοφῶνα * vocant,à breui concluſione eſt appellata.

Clauus annalis appellabatur, qui figebatur in parietibus ſacrarum ædium per annos ſingulos, vt per eos numerus colligeretur annorum.

Clientam pro cliente Plautus dixit.

* κιγκλίζειν. clingere cingere à Græco κλείειν * dici manifeſtum eſt.

clitellæ dicuntur non tantum eae, quibus ſarcinæ colligatæ mulis portantur, ſed etiam locus Romæ propter ſimilitudinem. & in via Flaminia loca quædam deuexa ſubinde & accliua. eſt etiam tormenti genus eodem nomine appellatum.

cliuia auſpicia dicebant, quæ aliquid fieri prohibebant. omnia enim difficilia cliuia vocabant. vnde & cliui loca ardua.

cloacæ à conluendo dictæ.

Cloacale flumẽ dixit Cato pro cloacarum omnium colluuie.

cloacare,inquinare.vnde & cloacæ dictæ.

* cloantho. cloelia familia a Cloelio * Aeneæ comite eſt appellata.

cloeliæ foſſæ à cloelio duce Albanorum dictæ.

clucidatum dulce,& ſuaue dicebatur.

clumæ folliculi ordei.

clunaculum cultrum ſanguinarium dictum; vel quia clunes hoſtiarum diuidit;vel quia ad clunes dependet.

clunas ſimias à clunibus tritis dictas exiſtimant.

clunes maſculine. Plautus: Quaſi lupus ab armis valeo, clunes infractos fero.

clutum Græci κλυτὸν dicunt. Vnde accepta præpoſitione fit iuclutus. In enim ſæpe augendi cauſa adiicimus, vt inuocauit, inclamauit.

clypeum antiqui ob rotunditatem etiam corium bouis

appellarunt, in quo fœdus Gabiorum * cum Romanis fuerat deſcriptum. * Sabinorũ.

CNASONAS, * acus, quibus mulieres ſcalpunt caput. * Cnaonas.

cnephoſum antiqui dicebant tenebricoſum. Græci enim κνέφας appellant obſcurum.

COCETVM * genus edulij ex melle & papauere factũ. * Cocetum.

Coclacæ * dicuntur lapides ex flumine rotundi ad coclearum ſimilitudinem. * conchalaca.

Coctiones dicti videntur à cunctatione, quod in emendis, vendendiſque mercibus tarde perueniant ad iuſti pretij finem. Itaque apud antiquos prima ſyllaba per V literam ſcribebatur.

coctum à cogendo dicitur, quia coquendo coartetur, * vt ad vtilitatem veſcendi perducatur. * cogendo coercetur.

cocula vaſa ænea coctionibus apta. Alij cocula dicunt ligna minuta, quibus facile decoquantur obſonia.

codeta ager, in quo frutices exiſtunt in modum cedarum equinarum. codeta appellatur ager trans Tiberim, quod in eo virgulta naſcuntur ad caudarum equinarum ſimilitudinem.

cœlius mons dictus eſt à cœle * quodam ex Etruria, qui Romulo auxilium aduerſus Sabinos præbuit; eo quod in eo domicilium habuit. * cœlio Vibenno.

Cœpiam futurum tempus ab eo, quod eſt cœpi. Cato: cœpiam ſeditioſa verba loqui. Inuenitur quoque apud maiores & infinitiui modi cœpere.

cogitatim aduerbialiter, pro cogitate.

cogitatio dicta velut coagitatio, id eſt longa eiuſdem rei agitatio in eadem mora conſilij explicandi.

cognitor eſt qui litem alterius ſuſcipit coram eo, cui datus eſt. procurator autem abſentis nomine auctor * fit,

cognitu facilia eadem ratione dicũtur, qua dictu facilia, & perſpectu, & factu facilia.

cognomines dicuntur, qui eiuſdem ſunt nominis.

cohum lorum, quo temo buris cum iugo colligatur, à cohibendo dictum. copum pœtæ cælum dixerunt à chaos: ex quo putabant cælum eſſe formatum.

Coinquire, deputare.

collus * quoque maſculine dixerunt. eſt enim genus tormenti è corio. * culeus.

colluuiaris porcus dicitur, qui cibo permixto, & colluuiaris nutritur.

colophon dixerunt, cum aliquid finitum ſignificaretur.

* Coleto. charete) coloſſus à caleto* artifice à quo formatus eſt, dictus. Fuit enim apud Rhodum inſulam ſtatua ſolis alta pedes centum & quinque.

columnæ dictæ, quod culmina ſuſtineant.

colurna haſtilia ex corno arbore facta.

comedum bona ſua conſumentem antiqui dixerunt. Comedo comedonis, qui, vt ſupra, bona ſua conſumit.

comiſſatio à vicis, quos Græci κώμας dicũt, appellatur. in his enim habitabant prius, quam oppida conderentur. quibus in locis alij alios conuictus cauſa inuitabant.

* Inſimul. comitiales dies appellabãt, cum in comitio conueniebãt. qui locus à coeundo, id eſt ſimul* veniendo dictus eſt.

* commotacula. commentacula* virgæ, quas flamines portant pergentes ad ſacrificium, vt à ſe homines amoueant.

* Sacris. commentaculum genus virgulæ, qua in ſacrificiis * vtebantur.

committere proprie eſt inſimul mittere. Nunc, eo vtimur & pro facere, aut pro relinquere, aut pro incipere.

commugento, conuocanto.

cõmœdias conſtat appellari ex eo, quod initio in vicis iuuenes cantare ſoliti eſſent conuenientes.

comœdice figuratum à comœdio. Plautus: Euge heus adſtitiſti & dulce, & comœdice.

comparſit Terentius pro compeſcuit poſuit

compaſcuus ager, relictus ad paſcendum communiter vicinis.

comperce pro compeſce dixerunt antiqui.

compernes nominãtur homines genibus plus iuſto coniunctis.

compeſcere eſt velut in eodem paſcuo continere.

compeſcere lucum, eſt lucum ſuis finibus cohibere.

compilare eſt cogere, & in vnum condere.

compitalia feſta, quæ in compitis peragebant.

compluriens à compluribus ſignificat ſæpe. Cato: Contumelias mihi dixiſti compluriens.

comprædes eiuſdem rei populo ſponſores.

comptus; id eſt ornatus, à Græco deſcendit, apud quos

κορμεῖν dicitur comere. & κόρμος, quod * apud nos cómis. & comæ dicuntur capilli cum aliqua cura cōpoſiti. *qui
Conauditum, coauditum, ſicut conanguſtatum * dicitur. *conagulatum
Conceptiuæ feriæ feſta dicebantur, quæ incertis diebus ſeruabantur quotannis, vt ſementinæ,* compitaliciæ. *ſementiua
Conciliabulum dicitur locus, vbi in concilium cōuenitur.
Conciliatrix dicitur, quæ viris conciliat vxores, & vxoribus viros.
Concilium dicitur a populi conſenſu. ſiue concilium dicitur a concalando. id eſt vocando.* *conuocando
Concinnare eſt apte componere. Concinare * enim conuenire eſt. *Conciere)
Concio conuentus dicta, quaſi cōuocatio Concio ſignificat conuētum, non tamen alium, quam eum, qui a magiſtratu, vel a ſacerdote publico per præconem cōuocatur Concionem antiqui maſculino genere poſuere.
Concipilauiſti dictū a Næuio pro corripuiſti, & inuolaſti.
Conclauatæ dicebantur, quæ ſub eadem erant claue.
Conclauia dicuntur loca, quæ vna claue* clauduntur. *claui
Condere, componere. Condere proprie eſt in vnum, & in interiorem locum dare ad cuſtodiam faciliorem. quod verbum nunc ſignificat conſcribere: nunc facere: nunc componere, & inſtruere.
Condicere eſt dicendo denuntiare.
Condictio in diem certū eius rei, quæ agitur. denūtiatio
Condictum eſt, quod in communi eſt dictum.
Condulus*anulus. Condalium ſimiliter anuli genus. * Condalus
Confecerunt, vna fecerunt.
Confeta ſus dicebatur, quæ cum omni fetu adhibebatur ad ſacrificium. *confligunt
Conflages loca dicūtur, in quæ vndique confluunt*venti. *quia non ſe re ſegregantur,
Confœduſti, fœdere coniuncti.
Confugelam antiqui confugium dicebant.
Congruere dictum eſt a gruibus, (quæ nō ſe ſegregrant,* Conſtus, vel comitus vel comptum, vel conſtum.
ſiue cum volant, ſiue cum paſcuntur.
Coniector interpres ſomniorum.
Conitum" genus libaminis, quod farina conſperſa faciebant. Conitum * Afranius pro ornatu & exculta" *Comptum "cultu
poſuit.
Coniuola, occulta.* *oſcula

Conlatia oppidum fuit prope Romam, eo quod ibi opes aliarum ciuitatum fuerint conlatæ.a qua porta Romæ Conlatina dicta eſt.

Conlatiuum ſacrificium dicitur, quod ex conlatione offertur.

Conlatiuum ventrem magnum, turgidum dixit Plautus, quia in eum omnia edulia congeruntur.

Conlucare dicebant, cum profanæ ſiluæ rami deciderentur officientes lumini.

Conquirere, coercere,

Conregione,e regione.

Conruſpari,conquirere.Plautus: Conruſpare tua conſilia in pectore.

Conſcripti dicebantur, qui ex equeſtri ordine patribus adſcribebantur,vt numerus Senatorum expleretur.

Conſentia ſacra,quæ ex multorum conſenſu ſunt ſtatuta.

Conſiderare a contemplatione ſiderũ videtur appellari.

Conſilium vel a conſulendo dicitur, vel quod in vnam ſententiam plurium mentes conſiliãt. * & conueniãt. ſed a ſilentio credibilius dictum putatur, quo maxime inuenitur.

*conſideant)

Conſiluere Ennius pro conticuere poſuit.

Conſiptum apud Ennium pro cõſeptum reperitur.*Conſiptum clauis præfixum.

*inuenitur.

Conſponſor,coniurator.

Conſponſos antiqui dicebant fide mutua conligatos.

Conſternatio, quæ eſt concitatio quædam ſubita ex aliquo metu, à ſternutamento*deducta eſt, quod eo * toto concutimur corpore.

*ſternata mente

"eo quod,

Conſtitutus hominum a conſiſtentium multitudine appellatur.

Conſualia ludi dicebantur, quos in honorem Conſi faciebant, quem deum conſilij putabant.

Conſuetionem Plautus pro conſuetudine dixit.

Conſulas antiqui ponebant, non tantum pro conſilium petas,& perconteris, ſed etiam pro iudices,& ſtatuas.

Contagionem eſſe dicendum, non contagium.

Contemplari dictum eſt a templo,id eſt loco,qui ab omni parte aſpici, vel ex quo omnis pars videri poteſt, quem antiqui templum nominabant.

Conteſtari eſt, cum vterque reus dicit, Teſtes eſtote. Conteſtari litem dicuntur duo, aut plures aduerſarij, quod ordinato iudicio vtraque pars dicere ſolet, Teſtes eſtote.

Cōtignum fruſtum carnis cum ſeptem coſtis demptum.

Contrarium aes, graue aes.

Contubernales dicuntur a tabernis, quæ fiebant ex tabulis. vnde & tabernacula dicta ſunt, licet (ex tentotiis, &* ex pellibus fiant. *tentoria)

Contubernium dicitur contubernalium habitatio.

Contuoli* oculi ſunt in anguſtum coacti conniuentibus palpebris. *Conculi

Conuallis eſt planities ex omni parte comprehenſa montibus, collibuſue. Vallis duobus lateribus incluſa planities. Vallis deminutiuum vallicula facit.

Conuentæ * condicio dicebatur, cum primus ſermo de nuptiis, & earum conditione habebatur. *Conuentæ vel conuentio

Conuentus quatuor modis intelligitur. Vno, cum quemlibet hominem ab aliquo conuentum eſſe dicimus, Altero, cum ſignificatur multitudo ex compluribus generibus hominum contracta in vnum locum, Tertio, cū a magiſtratibus iudicii cauſa populus congregratur, Quarto, cum aliquem in locum frequentia hominum ſuplicationis, aut gratulationis cauſa colligitur.

Conuexum eſt ex omni parte declinatū, qualis eſt natura *cæli*, quod ex omni parte ad terrā verſus declinatum eſt

Conuitium a vicis, in quibus prius*habitatum eſt, videtur dictum, vel immutata littera quaſi conuocium. *primum

Conuoti, iiſdem votis obligati.

Copona taberna a copiis * dicta. *cupis)

Coquitare pro coctitare. id eſt frequenter coquere, Plautus poſuit.

Coquum & piſtorem apud antiquos eundem fuiſſe accepimus. Næuius, Coquus, inquit, edit Neptunum, Venerem, Cererem. ſignificat per Cererem panem, per Neptum piſces, per Venerem holera.

Corbitæ dicuntur naues onerariæ: quod in malo earum ſummo pro ſigno corbes ſolerent ſuſpendi.

Corculum a corde dicebant antiqui ſolertē, & acutum.* Plautus in Aſina. Ego ſum liber Meum corculum melliculum verculum. *cantum

Corda frumenta, quæ ſero matureſcunt, vt fenũ cordum.

Corgo apud antiquos pro aduerbio, quod eſt profecto, ponebatur.

Corinthienſes ex eo dici coeperunt, ex quo coloni Corinthum ſunt deducti qui antea Corinthij ſunt dicti. quam conſuetudinem ſeruamus etiam, cum Romanenſes, & Hiſpanienſes, & Sicilenſes negotiatores dicimus, qui in alienis ciuitatibus negotiantur.

Corius apud antiquos maſculino genere dicebatur. Plautus: Iam tibi tuis meritis craſſus corius redditus eſt. Pari modo diuerſo genere dicebant, hæc ludus,* hæc metus, hæc amnis, hic frons.*

*locus
*fons

Corniſcarum diuarum locus erat trans Tiberim cornicibus dicatus, quod in Iunonis tutela eſſe putabantur.

Cornua Liberi patris ſimulachro addiiciũtur, quẽ inuentorẽ vini dicũt: eo quod homines nimio vino truces fiũt.*

*fiant, vt belluæ

Corolla diminutiuum eſt a corona. corollam noua nupta de floribus, verbenis, herbiſque a ſe lectis ſub amiculo ferebat.

Corona, cum videatur a choro dici, caret tamen aſpiratione. ſiue coronæ dicuntur, quod cohonorent eos, quibus imponuntur.

Corpulentis Ennius pro magnis dixit. nos corpulentum dicimus, corporis obeſi hominem.

Coſſi ab antiquis dicebantur natura rugoſi corporis homines, a ſimilitudine vermium ligno editorum, qui coſſi appellantur.

Cotiliæ* lacus appellatur, quod in eo eſt inſula Cotilia nominata a Græcis.

*Cutiliæ

Coturnium vas, quo in ſacrificiis vinum fundebatur.

Coturnix appellatur a ſono vocis,

Cracentes graciles. Ennius, Succincti gladiis media regione cracentes.

Craticulum a Græco κρατευτῶ" deducitur.

" κρατευτῆρι ἢ κραταίωμα

Crebriſuro apud Ennium ſignificat vallum crebris ſuris, id eſt palis, munitum.

Creduas, credas Plautus: Ipſus nec amat, nec tu creduas.

Creperum, dubium. vnde increpitare dicimus, quia male dicta fere incerta, & dubia ſunt.

Crepidines, ſaxa prominentia,

Crepitulum *ornamentum capitis. id enim in capitis motu crepitum facit. * Crepiculū

Crepos Romani lupercos dicebant a crepitu pelliculatum, quem faciunt verberantes. Mos enim erat Romanis in lupercalibus nudos diſcurrere, & pellibus obuias quaſque feminas ferire.

Creterre vocabulum trahitur a cratere, quod vas eſt vini.

Creui modo ſignificat hereditatem adij: modo maior ætate, vel cenſu ſum: modo iudicaui: modo diuiſi. quæ omnia a duobus verbis creſco, & cerno veniunt: cuius vnius origo ex Græco trahitur, quod illi κεραίνειν dicunt perficere.

Crines a diſcretione dicti, quam Græci κρίσιν * appellant. nam iidem eos κερίδας vocant. *διάκρισιν

Crocatio, coruorum vocis appellatio.

Crocotilum valde exile. Plautus: Extortis talis cum crocotilis cruſculis.

Crocorinum, genus operis piſtorij.

Crucium, quod cruciat. Vnde Luciliusvinum inſuaue crucium dixit.

Crumina ſacculli genus. Plautus: Dij bene vortant. tene, crumina minuerint triginta minæ.

Cruſculum deminutiuum a crure.

Cruſtariæ tabernæ a vaſis potoriis cruſtatis dictæ.

Cruſtumina *tribus a Tuſcorum vrbe Cruſtumena" dicta. *Cruſtumerina

C v b a m * Sabini vocant eam, quam militares lecticam. vnde videtur deriuatum eſſe cubiculum. " Cruſtumeria

Cubans auſpicatur, qui in lecto quærit augurium. * Cumbam

Culcita, quod tomento inculcatur, appellata.

Culigna vas potorium. Cato, Culignam, inquit, in foeno Græco ponito, vt bene oleat. Culigna vas vinarium a Græco dicta, quam illi dicunt κύλικα.

Culina vocatur locus, in quo epulæ in funere cōburuntur.

Culiola cortices nucum viridum, dicta à ſimilitudine culeorum, quibus vinum ſiue oleum continetur.

Culticula *ſuſticulus quidem ligneus in ſacris dicebatur. *Culcitula

Cumalter ſignificat cum altero, * dictum ab antiquis ita breuitatis cauſa, vt ſodes pro ſi audes, ſcilicet pro ſcias licet, ſis pro ſi vis. *aliter)

Cumeram vocabant antiqui vas quoddā, quod opertum

in nuptiis ferebant,in quo erāt nubentis vtenſilia, quod & camillum dicebant, eo quod ſacrorum miniſtrum χάμιλλον appellabant.

Cumerum vas nuptiale à ſimilitudine cumeratum, quæ ſiunt palmeæ vel ſparteæ ad vſum popularem, ſic appellatum.

*eſt Cum imperio eſſe*dicebatur apud antiquos,cui nominatim à populo dabatur imperium.

Cum populo agere, hoc eſt populum ad concilium, aut comitia vocare.

eſt Cum poteſtate eſſe dicebatur de eo, qui a populo alicui negotio præficiebatur.

Cuncti ſignificat quidem omnes, ſed coniuncti & cōgregati;at vero omnes etiam ſi diuerſis locis ſint.

Cuniculum,id eſt foramen ſub terra occultum,aut ab animali,quod ſimile eſt lepori,appellatur,quod ſubterfoſſa terra latere eſt ſolitum; aut à cuneorum ſimilitudine, qui omnem materiam intrant findentes.

Cunire eſt ſtercus facere. vnde & inquinare.

*ſciphos. Cupes,& cupedia antiqui lautiores cibos * nominabant. inde macellum forum cupedinis appellabant. Cupedia autem à cupiditate ſunt dicta.vel,ſicut Varro vult,quod ibi fuerit Cupedinis equitis domus,qui fuerat ob latrocinium damnatus.

Cupreſſi mortuorum domibus ponebantur ideo, quia huius generis arbor exciſa non renaſcitur; ſicut ex mortuo nihil iam eſt ſperandum. quam ob cauſam in tutela Ditis patris eſſe putabatur,

*coreda. Cura dicta eſt,quaſi cor edat; * vel quia cor vrat.

Curatores dicuntur,qui pupillis loco tutorum dantur. ſiue illi,qui rei frumentariæ, agriſue diuidundis præpoſiti ſunt.

Curia,locus eſt,vbi publicas curas gerebāt.Calabra curia dicebatur, vbi tantum ratio ſacrorū gerebatur. Curiæ etiam nominātur,in quibus vniuſcuiuſq; partis populi *digeritur. Romani quid geritur. * quales ſunt eæ, in quas Romulus populū diſtribuit numero triginta. (quibus poſtea additæ ſunt quinque:) vt in ſua quiſque curia ſacra publica faceret,feriaſque obſeruaret. hiſque curiis ſingulis nomina Curiarum virginum impoſita eſſe dicun-

tur, quas virgines quondam Romani de Sabinis rapuerunt.

Curiales eiuſdem curiæ,vt tribules, & municipes. Curiales flamines curiarum ſacerdotes. Curiales menſæ, in quibus immolabatur Iunoni, quæ Curis eſt appellata.

Curiata comitia à curiis appellata.

Curij" fana à Curio* dicta. quia eo loco domũ habuerat. "*Curiati.*

Curionem agnum Plautus pro macro dixit, quaſi cura macruiſſet. * *Curiatio.*

Curionia ſacra, quæ in curiis fiebant.

Curioniũ aes dicebatur, quod dabatur curioni ob ſacerdotium curionatus.

Curis eſt Sabine haſta. Vnde Romulus Quirinus, quia eam ferebat,eſt dictus; & Romani à Quirino Quirites dicuntur. Quidam eum dictum putant à Curibus, quæ fuit vrbs opulentiſſima Sabinorum.

Curitim Iunonem appellabant,quia eandem ferre haſtam putabant.

Curriculo pro curſim ponebant.Plautus:Licet,inquit,vos abire curriculo.

Curriculus demiũutiuum eſt à curru.

Curtij locus appellatur à Curtio, qui eo loco in profundiſſimũ ſe ob ſalutem populi Romani proiecit hiatum.

Curules equi quadrigales. Curules magiſtratus appellati ſunt,quia curru vehebantur.

Cuſſilu em pro ignauo dicebant antiqui.

Cuſtodelam dicebant antiqui, quam nunc dicimus cuſtodiam.

Cuſtoditio eſt opera ad cuſtodiendum quid ſumpta.

Cutis Græcam habet originem. hanc enim illi κύτος dicunt.

C Y B E L E * mater, quam dicebant magnam,ita appellabatur, quod ageret homines in furorem, quod Græci κίβιβον * dicunt. Cybele verò eadem dicta à loco,qui eſt in Phrygia. * *Cybebe)* *βέβηλον κυβίβαι) κύβικος.)*

Cybium dictum,quia eius medium æque patet in omnes partes, quod genus à geometris κύβον dicitur. Vnde etiam teſſelæ quadratæ κύβοι. Hinc & κύβιον genus piſcis, quia piſcantes id genus piſcium velut aleam ludant.

Cyllenius Mercurius dictus,quod omnem rem ſermo ſine

manibus cõficiat,quibus partibus corporis, qui carent, χυλλοὶ vocantur:ideóque quadratum eum fingunt. Alij volunt ſic appellatum,quod in Cyllenia via ſit nutritus. Alij quod in monte Arcadiæ Cyllene. Alij quod à Cyllene ſit nympha educatus.
Cymbam Græci appellant χύμβην.
Cymbium poculi genus à ſimilitudine nauis, quæ dicitur cymba,appellatum.
Cynthius Apollo à Cyntho Deli monte vocatus.
Cypariſſæ appellantur acies quædam igneæ, quæ noctu apparere ſolent ad ſimilitudinem cupreſſi.
Cypariſſiæ dicuntur ignes prodigioſi a ſimilitudine cypreſſorum.
Cypria Venus,quod ei primum in Cypro inſula templum ſit conſtitutum. vel quia parientibus præſideat, quod Græcè χύειν parere ſit.
Cyprio boui merẽdam, Ennius ſotadico verſu cum dixit, ſignificat id,quod ſolet fieri in inſula Cypro,in qua boues humano ſtercore paſcuntur. Idem cum dicit, Propter ſtagna,vbi lanigerum genus piſcibus paſcitur; eſſe paludem demonſtrat, in qua naſcuntur piſces ſimiles ranunculis,quos oues conſectatæ edunt.
Cytherea,Venus ab vrbe Cythera,in quàm primum deuecta eſſe dicitur concha,cum in mari eſſet concepta.

DACRIMAS pro lacrymas Liuius ſæpè poſuit, nimirum, quod Græci appellant δάκρυα. Item dautia, quæ lautia dicimus, & dantur legatis hoſpitij gratia.

ædalam à varietate rerum, artificiorúmque dictam eſſe apud Lucretium terram, apud Ennium Mineruam, apud Vergilium Circen, facile eſt intelligere: cum Græcè δαιδάλλειν ſignificet variare.

agnades ſunt auium genus, quas Ægyptij inter potandum cum coronis deuincire ſoliti ſunt, quæ vellicando, morſicandoque & canturiendo * aſſiduè non patiuntur dormire potantes, *cātitando.)

aliuum ſupinum ait eſſe Aurelius, Æljus ſtultum. Oſcorum quoque lingua ſignificat inſanum. Santra verò dici putat ipſum, quem Græci δείλαιον, id eſt propter cuius fatuitatem quis miſereri debeat.

amium ſacrificium, quod fiebat in operto in honorem Bonæ deæ, dictum à contrarietate, quod minimè eſſet δημόσιον, id eſt publicum. dea quoque ipſa δαμία, & ſacerdos eius δαμίας * appellabatur. * damiatrix.

aniſtæ, fœneratores.

anunt, dant.

aps apud antiquos dicebatur res diuina, quæ fiebat aut hiberna ſemente, aut verna. quod vocabulum ex Græco deducitur, apud quos id genus epularum δαὶς dicitur. Itaque & daptice ſe acceptos antiqui dicebāt, ſignificantes magnifice. & dapticum negotium amplum, ac magnificum.

aſi, dari.

aunia Appulia appellatur à Dauno Illyricæ gentis claro viro, qui eam propter domeſticam ſeditionem excedens patria, occupauit.

EACTIO, peractio.

eblacterare eſt ſtulte loqui. Nam Græci βλάκας ſtultos appellant.

ecalicatum calce litum.

ecermina dicuntur, quæ decerpuntur purgandi cauſa.

ecima quæque veteres diis ſuis offerebant.

ecotes togæ detritæ.

ecrepitus eſt deſperatus crepera iam vita: vt crepuſculū

extremum diei tempus. Siue decrepitus dictus, quia propter ſenectutem nec mouere ſe, nec vllum facere poteſt crepitum.

Decultarunt, valde occultarunt.

Decumana oua dicuntur, & decumani fluctus, quia ſunt magna. nam & ouum decimum maius naſcitur, & fluctus decimus fieri maximus dicitur.

Decumanus appellatur limes, qui fit ab ortu ſolis ad occaſum. Alter ex tranſuerſo currens appellatur cardo.

Decures, decuriones.

Decuriones appellantur, qui denis equitibus præſunt.

Dedita intelligitur valde data.

Deformicatum. Defomitatum * à fomitibus ſucciſum, quibus confoueri erat ſolitum.

Defrenſam detritam, atque detonſam.

Defrui dicebant antiqui, vt deamare, deperire: ſignificantes omnem fructum percipere.

Degerere. Degere * antiqui poſuerunt pro expectare.

Degumare. Degunere * deguſtare.

Deinceps qui deinde cepit; vt princeps, qui primũ cepit.

Deincipem antiqui dicebant proximè quemque captum, vt principem primum captum.

Deinde compoſitum eſt ex præpoſitione, & loci ſignificatione; vt exinde, perinde, proinde, ſubinde; quæ item tempus ſignificant.

Delapidata, lapide ſtrata.

Deliberare à libella, qua quid perpenditur, dictum.

Delibrare aquam ſu lco deriuare.

Delicare ponebant pro dedicare.

Delicata dicebant diis conſecrata, quæ nunc dedicata. Vnde adhuc manet delicatus, quaſi luſui dicatus. Dedicare autem proprie eſt dicendo deferre.

faſtigium. Delicia eſt tignum quod à culmine ad tegulas angulares infimas verſus faſtigatum* collocatur, vnde tectum deliciatum, & tegulæ deliciares.

Delinquere eſt prætermittere, quod non oportet prætériri. Hinc deliquia & delicta.

deliquãdo. *deliquatur.* Deliquium ſolis a delinquendo * dictum, quod delinquat * in curſu ſuo.

Deliquum apud Plautum ſignificat minus.

Delu-

Delubrum dicebant fuſtem delibratum, hoc eſt decorticatum, quem venerabantur pro deo.
Deluit, ſoluit. à Græco δηλύειν.
Demagis pro minus antiqui dicebant.
Deminutus capite appellatur, qui ciuitate mutatus eſt: & ex alia familia in aliam adoptatus: & qui liber alteri mancipio datus eſt: & qui in hoſtium poteſtate venit: & cui aqua, ignique interdictum eſt.
Demoe * apud Atticos ſunt, vt apud nos pagi. *Δῆμοι.
Demum quod ſignificat poſt, apud Liuium demus legitur. Alij demum pro duntaxat poſuerunt.
Denariæ cærimoniæ dicebantur, & tricenariæ, quibus ſacra adituris decem continuis rebus*vel triginta certis quibuſdam rebus carendum erat. *diebus.)
Denicales* feriæ colebantur, cum hominis mortui cauſa familia purgabatur. Græci enim νέκυν mortuum dicunt. *Deneçales.)
Deorata, perorata.
Depeculatus à pecore dicitur, qui enim populum fraudat, peculatus pœna tenetur.
Deperire ſignificat valde perire.
Depolitum perfectum, quia omnes perfectiones antiqui politiones appellabant.
Depontani ſenes appellabantur, qui ſexagenarij de ponte deiiciebantur.
Deprehenſa dicitur genus militaris animaduerſionis caſtigatione maior, ignominia minor.
Depubem porcum lactantē, qui prohibitus ſit pubes fieri.
Depuuere, cædere. Lucilius: palmiſque miſellam Depuuit me. id eſt, verberauit me. quod ipſum ex Græco eſt παίειν.
Δέρμα Græci appellant pelles nauticas, quas nos vocamus ſegeſtria.
Derogare proprie eſt, cum quid ex lege vetere, quo minus fiat, ſancitur lege noua. derogare ergo detrahere eſt.
Deſiderare, & conſiderare à ſideribus dici certum eſt.
Deſiuare * deſinere. *Deſinare.
Deſpretus, valde ſpretus.
Deteriæ porcæ, id eſt macilentæ.
Detractare eſt male tractare.
Detrudes eſſe detunſos * deminutos. *Detunſos.

Deuerſus dicebant deorſum verſus.

Deuitare,valde vitare.

Deus dictus eſt,quod ei nihil deſit: vel quia omnia commoda hominibus dat:ſiue à Græco δέος, quod ſignificat metum; eo quod hominibus metus ſit. ſed magis conſtat id vocabulum ex Græco θεὸς eſſe dictum aſpiratione dempta,qui mos antiquis noſtris frequens erat.

Dextans dicitur, quia aſſi deeſt ſextans, quemadmodnm duodeuiginti & deunx.

Dextimum & ſiniſtimum antiqui dixerunt.

Dextra auſpicia,proſpera.

Dextrarum tibiarum genus eſt,quæ dextra tenentur.

DIABATHRA genus ſolearum Græcanicarum.

Dianius locus Dianæ ſacratus.

Dicaſſit,dixerit.

**dicam.* Dice pro dic * antiqui poſuere.

** Dicæarchia.)* Dicæarchia * vocabatur,quæ nunc Puteoli; quod ea ciuitas quondam iuſtiſſime regebatur.

Dici mos erat Romanis in omnibus ſacrificiis,precibuſq;, POPVLO ROMANO, QVIRITIBVSQ. quod eſt Curenſibus.quæ ciuitas Sabinorum potentiſſima fuit.

Dictynna Diana, quam eſſe lunam putabant, dicta quod fulgore ſuo noctu omnia oſtendat.

Directum dicebant per antiphraſin, volentes ſignificare malum diem.

Dies dictus, quod diuini ſit operis, ſiue ab Ioue eius, vt putabant,rectore,qui Græce Δία appellatur. ſiue quod aer diurnus dehiſcat in candorem.

Diffarreatio genus erat ſacrificij, quod inter virum, & mulierem fiebat diſſolutio. dicta diffarreatio, quia fiebat farreo libo adhibito.

** Denotant.* Dignorant * ſigna imponunt,vt fieri ſolet in pecoribus.

**Lanicna.)* Dilaniare eſt diſcindere,& quaſi lanam trahere.vnde lacinia * & lanius dicitur,qui pecus diſcindit.

Dilectus militum,& is,qui ſignificatur amatus,à legendo dicti ſunt.

Diobolares meretrices dicuntur, quæ duobus obolis ducuntur.

Diomedea inſula in qua Diomedes ſepultus eſt excedens Italia.

Diomedis campi in Appulia appellantur, qui ei in diuiſione regni, quam cum Dauno fecit, ceſſerunt.

Diox, genus piſcis frequens in ponto.

Dirigere apud Plautum inuenitur pro diſcedere.

Dirunciunt depurgant.

Dirus, dei ira natus.

Dirutum ære militem dicebant antiqui, cui ſtipendium ignominiæ cauſa non erat datum: quod æs diruebatur in fiſcum, non in militis ſacculum.

Diſertim pro diſerte dixerunt antiqui.

Diſertiones, diuiſiones patrimoniorum inter conſortes.

Diſertus à diſſerendo dictus.

Diſpenſatores dicti, qui æs penſantes expendebant, non adnumerabant. hinc deducuntur expenſa, ſiue diſpenſata, vel compenſata: item compendium, diſpendium, aſſipondium, dupondium.

Diſpeſcere eſt proprie pecus à paſtione deducere, vt compeſcere vna paſcere, & in vno loco continere.

Diſſulcus porcus dicitur, cum in ceruice ſetas diuidit.

Diſtiſum, & pertiſum dicebant, quod nunc diſteſum, & perteſum.

Djuidiam diſcordiam.

Diuidicula antiqui dicebāt, quæ nunc ſunt caſtella, ex quibus à riuo cōmuni aquā quiſq; in ſuum fundum ducit.

Dium antiqui ex Græco appellabant, vt à deo ortum, & diurnum ſub cælo lumen ἀπὸ τοῦ Διός. Vnde adhuc ſub dio fieri dicimus, quod non ſit ſub tecto; & interdiu, cui contrarium eſt noctu. Dium, quod ſub cælo eſt extra tectum, ab Ioue dicebatur. & Dialis flamen, & dius heroum aliquis ab Ioue genus ducens. Dium fulgur appellabant diurnum, quod putabant Iouis, vt nocturnum Summani.

Doli vocabulo nunc tantum in malis vtimur: apud antiquos autem etiam in bonis rebus vtebantur. vnde adhuc dicimus Sine dolo malo; nimirum, quia ſolebat dici & bonus.

Doliola, locus in vrbe ſic vocatus, quia inuadentibus Gallis Senonibus vrbem, ſacra in eodem loco doliolis* repoſita fuerunt. qua de cauſa in eodem loco ne deſpuere quidem alicui licebat. *doliis duobus.

Domus à Græco venit δόμος.

Donaticæ coronæ dictæ, quod his victores in ludis donabantur, quæ poſtea magnificentię cauſa inſtitutæ ſunt ſuper modum aptarũ capitibus, quali amplitudine fiunt cum lares ornantur.

Donum ex Græco eſt, quod illi vocant δῶρον.

Dorſum dictum, quod pars ea corporis deuexa ſit deorſum.

Dotem manifeſtum eſt ex Græco eſſe. nam διδόναι dicitur apud eos dare.

DRACONES dicti ἀπὸ τοῦ δέρκειν, quod eſt videre. clariſſimam enim dicuntur habere oculorum aciem. qua ex cauſa incubantes eos theſauris cuſtodiæ cauſa finxerunt antiqui. Ideoque Aeſculapio adtribuuntur; quod vigilantiſſimi generis putantur. quæ res medicinæ maxime neceſſaria eſt.

DVBENVS apud antiquos dicebatur, qui nunc dominus.

Dubiat, dubitat.

Duco, cum pro puto ponimus, ex Græco deducitur, quod illi dicunt δοκῶ.

*perduellio.

Duellum, bellum. videlicet quod duabus partibus de victoria contendentibus dimicatur. Inde & perduellis, *qui pertinaciter retinet bellum.

Duicenſis dicebatur cum altero, id eſt cum filio, cenſus.

*bis.)

Duidens hoſtia bidens.

Duis duas habet ſignificationes. nam & pro dis * ponebatur, & pro dederis.

Dumecta antiqui, quaſi dumiceta appellabant, quæ nos dumeta.

Dumoſa, frondoſa.

* δυεινδέκοσιν, & ἑνοσδείκοσιν.

Duodeuiginti dicendi conſuetudinem à Græcis traxiſſe videmus, qui ſic enunciant δυοεξάκοσι.*

Duonum, bonum.

Duplabis, duplicabis.

Duplionem antiqui dicebant, quod nos duplum. venit autem à Græco διπλοῦν.

Duſmoſo in loco apud Liuiũ ſignificat dumoſum locum. antiqui enim interſerebant S litteram, & dicebant coſmittere pro committere, & caſmenæ pro camenæ.

Eamus ex Græco ἴωμεν.
Eapſe, eaipſa.
Eccere iuſiurandum eſt, ac ſi dicatur per Cererem, vt æcaſtor, ædepol. alij eccere pro ecce poſitum accipiunt.
Edbatre, qui præſunt regiis epulis, dicti ἀπὸ τῶν ἐδεσμάτων.
Edecimata, electa.
Ederam flamini diali neque tangere, neque nominare fas erat: pro eo quod edera vincit ad quodcumq; ſe applicat. Sed ne anulum quidem gerere ei licebat ſolidū, aut aliquem in ſe habere nodum.
Effafilatum exertum, quod ſcilicet omnes exerto brachio ſint exfilati, id eſt extra veſtimentum filo contextum.
Effari, & effata à fando, quod ipſum ex Græco φᾶσθαι..* — * ὡς φάτο.
Effata, elocuta.
Egens velut exgens, cui ne gens quidem ſit reliqua.
Egeriæ nymphæ ſacrificabant prægnantes, quod eam putabant facile conceptam aluum * egerere. — * conceptum.
Egretus & adgretus ex Græco ſunt ducta, à ſurgendo, & proficiſcendo. Vnde & Nyctegreſia, quaſi noctiſurgium.
Eiuratio ſignificat id, quod deſideretur, non poſſe præſtari. Plautus eiurauit militiam.
Elacatena, genus ſalſamenti, * quod appellatur vulgo malandrea." — * calciamenti ''melandria.
Elaudare plus, quam nominare.
Elecebræ argentariæ meretrices, ab eliciendo argento dictæ.
Electabo, eliciam.
Elices ſulci aquàrij, per quos aqua collecta educitur è liris.
Elinguem ſine lingua.
Elixa à liquore dicta.
Elucum ſignificat languidum, ac ſemiſomnum. vel vt alij volunt allucinatorem, & nugarum amatorem. ſiue halonem, id eſt heſterno vino languentem, quem ἠλὸν vocitant Græci.
Elumbem, euulſo * lumbo. — *auulſo.

Em pro eum ab eo, quod eſt is.

* domini. Emancipati duobus modis intelliguntur, aut ij, qui ex patris iure exierunt; aut ij, qui aliorum fiunt dominij.* quorum vtrumque fit mancipatione.

Emem eundem.

Emere quod nunc eſt mercari, antiqui accipiebant pro ſumere.

Empanda, paganorum dea.

Emptiuum militem, mercenarium.

Emuſſitata, ad amuſſim facta.

Endoitivm, initium.

Endoplorato, implorato, quod eſt cum queſtione inclamare. Implorare namque eſt cum fletu rogare, quod eſt proprie vapulantis.

Endoprocinctu, in procinctu. ſignificat autem cum ex caſtris in prælium exitũ eſt. procinctos quaſi præcinctos, atque expeditos. nam apud antiquos togis incincti* pugnaſſe dicuntur. *ſuccincti.

Ennam, etiam ne.

Enubro, inhibenti.

Enunquam, ecquando.

Epevs nomen cuiuſdam fabri, qui equum Dureum fecit.

Epicrocum genus amiculi croco tinctum, tenue, & perlucidum.

*Epalimma) Epilimma * genus viliſſimi vnguenti.

Epiſtylium trabs, quæ ſuper columnas ponitur.

Epolonos dicebant antiqui, quos nunc epulones dicimus. Datum autem eſt his nomen, quod epulas indicendi Ioui, ceteriſque diis poteſtatem haberent.

Epulam antiqui etiam ſingulariter poſuere.

Epulares appellabantur, qui in quibuſdam ludis nocte epulabantur.

Eqvestre æs, quod equiti dabatur.

Equiria ludi, quos Romulus Marti inſtituit per equorum curſum, qui in campo Martio exercebantur.

Equirine, iuſiurandum per Quirinum.

Equo vehi flamini diali non licebat, ne ſi longius digrederetur, ſacra neglegerentur.

* equo publico.) Equitare antiqui dicebant equum publicum * merere.

Equus Marti immolabatur, quod per eius effigiem Troiani capti ſint: vel quod eo genere animalis Mars delectari putaretur.

E R C T V M citumque fit inter conſortes, vt in libris legum Romanarum * legitur. Erctum à coercendo dictum, vnde & ercifcundæ & erciſci. Citum autem eſt vocatum à ciendo. * *regñ Romanorum*

Erebum Vergilius interdum obſcuritatem quandam eſſe deſcribit apud inferos, cum ait: Imas Erebi deſcendit ad vmbras. Interdum flumen eiuſdem loci, dicens. Et magnos Erebi tranſnauimus amnes. Varro vero Erebo natam noctem ait. Vnde eſt & illud: Erebo creata fuſcis crinibus nox te inuoco.

Ergo correptum ſignificat idem, quod apud Græcos εὖ: producte, idem quod χάριν, hoc eſt gratia; cum ſcilicet gratia intelligitur pro cauſa. Sed illud ſuperius etiam ſine exemplis notum eſt; hoc inferius, ſic formatur. cum dicimus de aliquo, ſtatua donatus eſt honoris, virtutiſque ergo, id eſt honoris, virtutiſque cauſa.

Eritudo, ſeruitudo.

Erugere ſemel factum * ſignificat, quod eructare ſæpius. illud enim perfectæ formæ eſt, hoc frequentatiuæ. * *ructum*

Eruum & eruilia à Græco ſunt dicta, quia illi eruũ ὄροβος, eruilia ὀρόβιον appellant.

E S C A R I A E menſæ quadratæ vocantur, in quibus homines epulantur. Anclabris ea, quæ in ſacrificando diis anclatur, * quod eſt hauritur, miniſtratúrque. * *antatur*

Eſcit * erit. * *Eſit)*

E V B O I C V M talentum nummo Græco ſeptem millium, & quingentorum ciſtophorum eſt, noſtro quatuor millium denariorum.

Eudiæon lineum filum, quod medici extremo in clyſterio relinquunt, per quod climos * emittitur. * χλυσμὸς)

Euelatum, euentilatum. Vnde velabra, quibus frumenta ventilantur.

Euerriator vocatur, qui accepta iure hereditate iuſta facere defuncto debet. quæ * ſi non fecerit, ſeu quid in ea re turbauerit, ſuo capite luat. id nomen ductum à verrendo. Nam exuerræ ſunt purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad ſepulturam ferendus eſt, quæ fit per * *qui*

* dictæ) euerriatorem certo genere ſcoparum adhibito, ab extra verrendo dictarum. *

Eum antiqui dicebant pro eorum.

Europam tertiam orbis partem ab Europa Agenoris filia certum eſt appellari. Sed alij de amore Iouis in taurum verſi narrant. Alij eam à prædonibus raptam & nauem, quæ Iouis tutelam * effigiem tauri habuerit, in eam regionem eſſe delatam. Quidam ob pulchritudinem regionis per ſimulationem raptæ filiæ occupatam eam terram ab Agenore, & Phœnicibus ferunt.

* tutela

Exagogen euectionem.

Examen eſt & æquamentum, & iudicij inueſtigatio, & apum congregatio, vel locuſtarum.

Examuſſim, regulariter. amuſſis enim regula fabrorum eſt. vel, vt alij volunt, ferramentum, quo in poliendo vtuntur.

Exanclare exhaurire.

* Exuberes. '' exubera, vel exbura.

Exbueres * exinteratas; ſiue exbuæ, '' quæ ebiberunt, quaſi epotæ.

Excedere egredi.

Excidionem verbis à cædendo dictam manifeſtum eſt.

Exciet excutiet.

Excipuum, quod excipitur, vt præcipuum, quod ante capitur.

* cedendo.

Excudere, procudere, & incus ipſa à cudendo * dicta ſunt.

Exdorſua, dorſum confringe; alij exime.

* Exclutæ.

Exdutæ, * exuuiæ.

* & hoc

Exemplum eſt, quod ſequamur, aut vitemus: exemplar, ex quo ſimile faciamus. Illud animo æſtimatur, iſtud * oculis conſpicitur.

Exercirent, ſarcirent.

Exercitionem exerciti dicebant antiqui: exercitationem exercitati. Item exercitiorem, exercitiſſimum; ſicut ab exercitato, exercitatiorem, exercitatiſſimum.

Exercitus & militum copia dicitur: & homo multis negotiis exercitus. ſed ſuperius quarti ordinis, hoc ſecundi eſt.

Exeſto, extra eſto: ſic enim lictor in quibuſdam ſacris.

clamitabat: hoſtis, vinctus, mulier, virgo exeſto. ſcilicet intereſſe prohibebatur.

Exfir purgamentum, vnde adhuc manet ſuffitio.

Exfuti, exfuſi; vt mertat pro merſat.

Exgregiæ, egregiæ: id eſt è grege lectæ.

Exhauſtant, efferunt.

Exiles & ilia à tenuitate viarum, quas Græci in chartis ita appellant, videntur eſſe dicta.

Exilica cauſa, quæ aduerſus exulem agitur.

Eximium inde dici cœptum, quod in ſacrificiis optimum pecus è grege eximebatur: vel quod primum erat natum.

Exin metri cauſa dicitur pro exinde.

Exinfulabat * exerebat. infulas enim ſacerdotū, filamenta vocabant. * *Exinfibulat.*

Exiſtimare dictum eſt ab æſtimatione.

Exitium antiqui ponebant pro exitu. nunc exitium peſſimum exitum dicimus.

Exodium * exitum. * *Exodum)*

Exoletus qui adoleſcere, id eſt creſcere deſijt.

Exomides ſunt comici veſtitus exertis humeris.

Exoriri ſurgere.

Expapillato brachio exerto; quod cum fit, papilla nudatur.

Expatare, in locum patentem ſe dare, ſiue in ſpatium ſe conferre.

Expectorat, ex pectore eiicit.

Expergitus, ab alio excitatus; quem ſolemus dicere expergefactum.

Experitos, imperitos.

Experrectus, à corrigendo ſe vocatus; quod fere facimus recentes à ſomno. Experrectus eſt, qui per ſe vigilare cœpit.

Explenunt, explent.

Explorare antiquos pro exclamare vſos, ſed poſtea proſpicere, & certum cognoſcere cœpit ſignificare. itaque ſpeculator ab exploratore hoc diſtat, quod ſpeculator hoſtilia, ſilentio perſpicit, explorator pacata clamore cognoſcit.

Exporgere, porro agere, exporrigere.

in nuptiis ferebant,in quo erãt nubentis vtenſilia, quod & camillum dicebant, eo quod ſacrorum miniſtrum χάμιλλον appellabant.

Cumerum vas nuptiale à ſimilitudine cumerarum, quæ fiunt palmeæ vel ſparteæ ad vſum popularem, ſic appellatum.

**eſt* Cum imperio eſſe*dicebatur apud antiquos,cui nominatim à populo dabatur imperium.

Cum populo agere, hoc eſt populum ad concilium, aut comitia vocare.

**eſt* Cum poteſtate eſſe* dicebatur de eo, qui a populo alicui negotio præficiebatur.

Cuncti ſignificat quidem omnes, ſed coniuncti & cõgregati;at vero omnes etiam ſi diuerſis locis ſint.

Cuniculum,id eſt foramen ſub terra occultum,aut ab animali,quod ſimile eſt lepori,appellatur,quod ſubterfoſſa terra latere eſt ſolitum; aut à cuneorum ſimilitudine, qui omnem materiam intrant findentes.

Cunire eſt ſtercus facere. vnde & inquinare.

**ſciphos.* Cupes,& cupedia antiqui lautiores cibos * nominabant. inde macellum forum cupedinis appellabant. Cupedia autem à cupiditate ſunt dicta.vel,ſicut Varro vult,quod ibi fuerit Cupedinis equitis domus,qui fuerat ob latrocinium damnatus.

Cupreſſi mortuorum domibus ponebantur ideo, quia huius generis arbor exciſa non renaſcitur; ſicut ex mortuo nihil iam eſt ſperandum. quam ob cauſam in tutela Ditis patris eſſe putabatur,

**coreda.* Cura dicta eſt,quaſi cor edat; * vel quia cor vrat.

Curatores dicuntur,qui pupillis loco tutorum dantur. ſiue illi,qui rei frumentariæ, agriſue diuidundis præpoſiti ſunt.

Curia,locus eſt,vbi publicas curas gerebãt. Calabra curia dicebatur, vbi tantum ratio ſacrorũ gerebatur. Curiæ etiam nominãtur,in quibus vniuſcuiuſq; partis populi **digeritur.* Romani quid geritur. * quales ſunt eæ, in quas Romulus populũ diſtribuit numero triginta. (quibus poſtea additæ ſunt quinque:) vt in ſua quiſque curia ſacra publica faceret,feriaſque obſeruaret. hiſque curiis ſingulis nomina Curiarum virginum impoſita eſſe dicun-

tur, quas virgines quondam Romani de Sabinis rapuerunt.

Curiales eiuſdem curiæ, vt tribules, & municipes. Curiales flamines curiarum ſacerdotes. Curiales menſæ, in quibus immolabatur Iunoni, quæ Curis eſt appellata.

Curiata comitia à curiis appellata.

Curij" fana à Curio* dicta. quia eo loco domũ habuerat. "Curiati.

Curionem agnum Plautus pro macro dixit, quaſi cura macruiſſet. * Curiatio.

Curionia ſacra, quæ in curiis fiebant.

Curioniũ aes dicebatur, quod dabatur curioni ob ſacerdotium curionatus.

Curis eſt Sabine haſta. Vnde Romulus Quirinus, quia eam ferebat, eſt dictus; & Romani à Quirino Quirites dicuntur. Quidam eum dictum putant à Curibus, quæ fuit vrbs opulentiſſima Sabinorum.

Curitim Iunonem appellabant, quia eandem ferre haſtam putabant.

Curriculo pro curſim ponebant. Plautus: Licet, inquit, vos abire curriculo.

Curriculus demiñutiuum eſt à curru.

Curtij locus appellatur à Curtio, qui eo loco in profundiſſimũ ſe ob ſalutem populi Romani proiecit hiatum.

Curules equi quadrigales. Curules magiſtratus appellati ſunt, quia curru vehebantur.

Cuſſiliiem pro ignauo dicebant antiqui.

Cuſtodelam dicebant antiqui, quam nunc dicimus cuſtodiam.

Cuſtoditio eſt opera ad cuſtodiendum quid ſumpta.

Cutis Græcam habet originem. hanc enim illi κύτος dicunt.

CYBELE * mater, quam dicebant magnam, ita appellabatur, quod ageret homines in furorem, quod Græci κίβιβον * dicunt. Cybele verò eadem dicta à loco, qui eſt in Phrygia. * Cybebe) *βέβηλον κυβίβαι)

Cybium dictum, quia eius medium æque patet in omnes partes, quod genus à geometris κύβον dicitur. Vnde etiam teſſelæ quadratæ κύβοι. Hinc & κύβιον genus piſcis, quia piſcantes id genus piſcium velut aleam ludant. κύβικος.)

Cyllenius Mercurius dictus, quod omnem rem ſermo ſine

manibus cōficiat,quibus partibus corporis, qui carent, κυλλοὶ vocantur:ideóque quadratum cum fingunt. Alij volunt ſic appellatum,quod in Cyllenia via ſit nutritus. Alij quod in monte Arcadiæ Cyllene. Alij quod à Cyllene ſit nympha educatus.

Cymbam Græci appellant κύμβην.

Cymbium poculi genus à ſimilitudine nauis, quæ dicitur cymba,appellatum.

Cynthius Apollo à Cyntho Deli monte vocatus.

Cypariſſæ appellantur acies quædam igneæ, quæ noctu apparere ſolent ad ſimilitudinem cupreſſi.

Cypariſſiæ dicuntur ignes prodigioſi a ſimilitudine cypreſſorum.

Cypria Venus,quod ei primum in Cypro inſula templum ſit conſtitutum. vel quia parientibus præſideat, quod Græcè κύειν parere ſit.

Cyprio boui merēdam, Ennius ſotadico verſu cum dixit, ſignificat id,quod ſolet fieri in inſula Cypro,in qua boues humano ſtercore paſcuntur. Idem cum dicit, Propter ſtagna,vbi lanigerum genus piſcibus paſcitur; eſſe paludem demonſtrat, in qua naſcuntur piſces ſimiles ranunculis,quos oues conſectatæ edunt.

Cytherea,Venus ab vrbe Cythera,in quàm primum deuecta eſſe dicitur concha,cum in mari eſſet concepta.

DACRIMAS pro lacrymas Liuius ſæpè poſuit, nimirum, quod Græci appellant δάκρυα. Item dautia, quæ lautia dicimus, & dantur legatis hoſpitij gratia.

Dædalam à varietate rerum, artificiorúmque dictam eſſe apud Lucretium terram, apud Ennium Mineruam, apud Vergilium Circen, facile eſt intelligere: cum Græcè δαιδάλλειν ſignificet variare.

Dagnades ſunt auium genus, quas Ægyptij inter potandum cum coronis deuincire ſoliti ſunt, quæ vellicando, morſicandoque & canturiendo * aſſiduè non patiuntur dormire potantes, *cãtitando.)

Daliuum ſupinum ait eſſe Aurelius, Æljus ſtultum. Oſcorum quoque lingua ſignificat inſanum. Santra verò dici putat ipſum, quem Græci δάλαιον, id eſt propter cuius fatuitatem quis miſereri debeat.

Damium ſacrificium, quod fiebat in operto in honorem Bonæ deæ, dictum à contrarietate, quod minimè eſſet δημόσιον, id eſt publicum. dea quoque ipſa δαμία, & ſacerdos eius δαμίας * appellabatur. * damiatrix.

Daniſtæ, fœneratores.

Danunt, dant.

Daps apud antiquos dicebatur res diuina, quæ fiebat aut hiberna ſemente, aut verna. quod vocabulum ex Græco deducitur, apud quos id genus epularum δαὶς dicitur. Itaque & daptice ſe acceptos antiqui dicebãt, ſignificantes magnifice. & dapticum negotium amplum, ac magnificum.

Daſi, dari.

Daunia Appulia appellatur à Dauno Illyricæ gentis claro viro. qui eam propter domeſticam ſeditionem excedens patria, occupauit.

DEACTIO, peractio.

Deblacterare eſt ſtulte loqui. Nam Græci βλάκας ſtultos appellant.

Decalicatum calce litum.

Decermina dicuntur, quæ decerpuntur purgandi cauſa.

Decima quæque veteres diis ſuis offerebant.

Decotes togæ detritæ.

Decrepitus eſt deſperatus crepera iam vita: vt crepuſculũ

extremum diei tempus. Siue decrepitus dictus, quia propter ſenectutem nec mouere ſe, nec vllum facere poteſt crepitum.

Decultarunt,valde occultarunt.

Decumana oua dicuntur,& decumani fluctus, quia ſunt magna. nam & ouum decimum maius naſcitur, & fluctus decimus fieri maximus dicitur.

Decumanus appellatur limes, qui fit ab ortu ſolis ad occaſum. Alter ex tranſuerſo currens appellatur cardo.

Decures,decuriones.

Decuriones appellantur, qui denis equitibus præſunt.

Dedita intelligitur valde data.

**Deformicatum.* Defomitatum * à fomitibus ſucciſum, quibus confoueri erat ſolitum.

Defrenſam detritam,atque detonſam.

Defrui dicebant antiqui,vt deamare,deperire:ſignificantes omnem fructum percipere.

**Degerere.* Degere * antiqui poſuerunt pro expectare.

**Degumare.* Deguuere * deguſtare.

Deinceps qui deinde cepit; vt princeps,qui primũ cepit.

Deincipem antiqui dicebant proximè quemque captum, vt principem primum captum.

Deinde compoſitum eſt ex præpoſitione, & loci ſignificatione;vt exinde,perinde,proinde,ſubinde; quæ item tempus ſignificant.

Delapidata,lapide ſtrata.

Deliberare à libella, qua quid perpenditur,dictum.

Delibrare aquam ſulco deriuare.

Delicare ponebant pro dedicare.

Delicata dicebant diis conſecrata, quæ nunc dedicata. Vnde adhuc manet delicatus, quaſi luſui dicatus. Dedicare autem proprie eſt dicendo deferre.

Delicia eſt tignum quod à culmine ad tegulas angulares infimas verſus faſtigatum* collocatur, vnde tectum deliciatum,& tegulæ deliciares. **faſtigium.*

Delinquere eſt prætermittere,quod non oportet præteriri. Hinc deliquia & delicta.

**deliquãdo.* Deliquium ſolis a delinquendo * dictum, quod delinquat * in curſu ſuo. **deliquatur.*

Deliquum apud Plautum ſignificat minus.

Delu-

Delubrum dicebant fuſtem delibratum, hoc eſt decorticatum, quem venerabantur pro deo.

Deluit, ſoluit. à Græco διαλύειν.

Demagis pro minus antiqui dicebant.

Deminutus capite appellatur, qui ciuitate mutatus eſt: & ex alia familia in aliam adoptatus: & qui liber alteri mancipio datus eſt: & qui in hoſtium poteſtate venit: & cui aqua, ignique interdictum eſt.

Demoe * apud Atticos ſunt, vt apud nos pagi. *Δῆμοι.

Demum quod ſignificat poſt, apud Liuium demus legitur. Alij demum pro duntaxat poſuerunt.

Denariæ cærimoniæ dicebantur, & tricenariæ, quibus ſacra adituris decem continuis rebus* vel triginta certis quibuſdam rebus carendum erat. *diebus.)

Denicales* feriæ colebantur, cum hominis mortui cauſa familia purgabatur. Græci enim νέκυν mortuum dicunt. *Denecales.)

Deorata, perorata.

Depeculatus à pecore dicitur, qui enim populum fraudat, peculatus pœna tenetur.

Deperire ſignificat valde perire.

Depolitum perfectum, quia omnes perfectiones antiqui politiones appellabant.

Depontani ſenes appellabantur, qui ſexagenarij de ponte deiiciebantur.

Deprehenſa dicitur genus militaris animaduerſionis caſtigatione maior, ignominia minor.

Depubem porcum lactanté, qui prohibitus ſit pubes fieri.

Depuuere, cædere. Lucilius: palmiſque miſellam Depuuit me. id eſt, verberauit me. quod ipſum ex Græco eſt παίειν.

Δέρεις Gaæci appellant pelles nauticas, quas nos vocamus ſegeſtria.

Derogare proprie eſt, cum quid ex lege vetere, quo minus fiat, ſancitur lege noua. derogare ergo detrahere eſt.

Deſiderare, & conſiderare à ſideribus dici certum eſt.

Deſiuare * deſinere. *Deſinere.

Deſpretus, valde ſpretus.

Deteriæ porcæ, id eſt macilentæ.

Detractare eſt male tractare.

Detudes eſſe detunſos * deminutos. *Detonſos.

Deuerſus dicebant deorſum verſus.

Deuitare, valde vitare.

Deus dictus eſt, quod ei nihil deſit: vel quia omnia commoda hominibus dat: ſiue à Græco δέος, quod ſignificat metum; eo quod hominibus metus ſit. ſed magis conſtat id vocabulum ex Græco θεὸς eſſe dictum aſpiratione dempta, qui mos antiquis noſtris frequens erat.

Dextans dicitur, quia aſſi deeſt ſextans, quemadmodnm duodeuiginti & deunx.

Dextimum & ſiniſtimum antiqui dixerunt.

Dextra auſpicia, proſpera.

Dextrarum tibiarum genus eſt, quæ dextra tenentur.

DIABATHRA genus ſolearum Græcanicarum.

Dianius locus Dianæ ſacratus.

Dicaſſit, dixerit.

*dicam. Dice pro dic * antiqui poſuere.

* Dicearchia.) Dicearchia * vocabatur, quæ nunc Puteoli; quod ea ciuitas quondam iuſtiſſime regebatur.

Dici mos erat Romanis in omnibus ſacrificiis, precibuſq; POPVLO ROMANO, QVIRITIBVSQ. quod eſt Curenſibus. quæ ciuitas Sabinorum potentiſſima fuit.

Dictynna Diana, quam eſſe lunam putabant, dicta quod fulgore ſuo noctu omnia oſtendat.

Dierectum dicebant per antiphraſin, volentes ſignificare malum diem.

Dies dictus, quod diuini ſit operis, ſiue ab Ioue eius, vt putabant, rectore, qui Græce Δία appellatur. ſiue quod aer diurnus dehiſcat in candorem.

Diffarreatio genus erat ſacrificij, quod inter virum, & mulierem fiebat diſſolutio. dicta diffarreatio, quia fiebat farreo libo adhibito.

* Denotant. Dignorant * ſigna imponunt, vt fieri ſolet in pecoribus.

Dilaniare eſt diſcindere, & quaſi lanam trahere. vnde lacinia * & lanius dicitur, qui pecus diſcindit. *Laniena.)

Dilectus militum, & is, qui ſignificatur amatus, à legendo dicti ſunt.

Diobolares meretrices dicuntur, quæ duobus obolis ducuntur.

Diomedea inſula in qua Diomedes ſepultus eſt excedens Italia.

Diomedis campi in Appulia appellantur, qui ei in diuiſione regni, quam cum Dauno fecit, ceſſerunt.

Diox, genus piſcis frequens in ponto.

Dirigere apud Plautum inuenitur pro diſcedere.

Dirunciunt depurgant.

Dirus, dei ira natus.

Dirutum ære militem dicebant antiqui, cui ſtipendium ignominiæ cauſa non erat datum: quod æs diruebatur in fiſcum, non in militis ſacculum.

Diſertim pro diſerte dixerunt antiqui.

Diſertiones, diuiſiones patrimoniorum inter conſortes.

Diſertus à diſſerendo dictus.

Diſpenſatores dicti, qui æs penſantes expendebant, non adnumerabant. hinc deducuntur expenſa, ſiue diſpenſata, vel compenſata: item compendium, diſpendium, aſſipondium, dupondium.

Diſpeſcere eſt proprie pecus à paſtione deducere, vt compeſcere vna paſcere, & in vno loco continere.

Diſſulcus porcus dicitur, cum in ceruice ſetas diuidit.

Diſtiſum, & pertiſum dicebant, quod nunc diſteſum, & perteſum.

Diuidiam diſcordiam.

Diuidicula antiqui dicebât, quæ nunc ſunt caſtella, ex quibus à riuo cõmuni aquã quiſq; in ſuum ſundum ducit.

Dium antiqui ex Græco appellabant, vt à deo ortum, & diurnum ſub cælo lumen ὑπὸ τοῦ Διός. Vnde adhuc ſub dio fieri dicimus, quod non ſit ſub tecto; & interdiu, cui contrarium eſt noctu. Dium, quod ſub cælo eſt extra tectum, ab Ioue dicebatur. & Dialis flamen, & dius heroum aliquis ab Ioue genus ducens. Dium fulgur appellabant diurnum, quod putabant Iouis, vt nocturnum Summani.

DOLI vocabulo nunc tantum in malis vtimur: apud antiquos autem etiam in bonis rebus vtebantur. vnde adhuc dicimus Sine dolo malo; nimirum, quia ſolebat dici & bonus.

Doliola, locus in vrbe ſic vocatus, quia inuadentibus Gallis Senonibus vrbem, ſacra in eodem loco doliolis* repoſita fuerunt: qua de cauſa in eodem loco ne deſpuere quidem alicui licebat. **doliis duobus.*

Domus à Græco venit δύμος.

Donaticæ coronæ dictæ, quod his victores in ludis donabantur, quæ poſtea magnificentię cauſa inſtitutæ ſunt ſuper modum aptarũ capitibus, quali amplitudine fiunt cum lares ornantur.

Donum ex Græco eſt, quod illi vocant δῶρον.

Dorſum dictum, quod pars ea corporis deuexa ſit deorſum.

Dotem manifeſtum eſt ex Græco eſſe. nam διδόναι dicitur apud eos dare.

DRACONES dicti ἀπὸ τοῦ δέρκειν, quod eſt videre. clariſſimam enim dicuntur habere oculorum aciem. qua ex cauſa incubantes eos theſauris cuſtodiæ cauſa finxerunt antiqui. Ideoque Aeſculapio adtribuuntur; quod vigilantiſſimi generis putantur. quæ res medicinæ maxime neceſſaria eſt.

DVBENVS apud antiquos dicebatur, qui nunc dominus.

Dubiat, dubitat.

Duco, cum pro puto ponimus, ex Græco deducitur, quod illi dicunt δοκῶ.

*perduellio. Duellum, bellum. videlicet quod duabus partibus de victoria contendentibus dimicatur. Inde & perduellis, *qui pertinaciter retinet bellum.

Duicenſis dicebatur cum altero, id eſt cum filio, cenſus.

*biu.) Duidens hoſtia bidens.

Duis duas habet ſignificationes. nam & pro dis * ponebatur, & pro dederis.

Dumecta antiqui, quaſi dumiceta appellabant, quæ nos dumeta.

Dumoſa, frondoſa.

* δυοῖνδέικοσιν, & ἑνὸσδεί-κοσιν. Duodeuiginti dicendi conſuetudinem à Græcis traxiſſe videmus, qui ſic enuntiant δυοεξέικοσι.*

Duonum, bonum.

Duplabis, duplicabis.

Duplionem antiqui dicebant, quod nos duplum. venit autem à Græco διπλοῦν.

Duſmoſo in loco apud Liuiũ ſignificat dumoſum locum. antiqui enim interſerebant S litteram, & dicebant coſmittere pro committere, & caſmenæ pro camenæ.

EAmus ex Græco ἴωμεν.

Eapſe, eapſa.

ECCERE iuſiurandum eſt, ac ſi dicatur per Cererem, vt æcaſtor, ædepol. alij eccere pro ecce poſitum accipiunt.

EDEATRE, qui præſunt regiis epulis, dicti ἀπὸ τῶν ἐδεσμάτων..

Edecimata, electa.

Ederam flamini diali neque tangere, neque nominare fas erat: pro eo quod edera vincit ad quodcumq; ſe applicat. Sed ne anulum quidem gerere ei licebat ſolidũ, aut aliquem in ſe habere nodum.

EFFAFILATVM exertum, quod ſcilicet omnes exerto brachio ſint exfilati, id eſt extra veſtimentum filo contextum.

Effari, & effata à fando, quod ipſum ex Græco φάσκω..* * ὡς φάτο.

Effata, elocuta.

EGENS velut exgens, cui ne gens quidem ſit reliqua.

Egeriæ nymphæ ſacrificabant prægnantes, quod eam putabant facile conceptam aluum * egerere. * conceptum.

Egretus & adgretus ex Græco ſunt ducta, à ſurgendo, & proficiſcendo. Vnde & Nyctegreſia, quaſi noctiſurgium.

EIVRATIO ſignificat id, quod deſideretur, non poſſe præſtari. Plautus eiurauit militiam.

ELACATENA, genus ſalſamenti, * quod appellatur vulgo malandrea.″ * calciamenti ″melandria.

Elaudare plus, quam nominare.

Elecebræ argentariæ meretrices, ab eliciendo argento dictæ.

Electabo, eliciam.

Elices ſulci aquàrij, per quos aqua collecta educitur è liris.

Elinguem ſine lingua.

Elixa à liquore dicta.

Elucum ſignificat languidum, ac ſemiſomnum. vel vt alij volunt allucinatorem, & nugarum amatorem. ſiue halonem, id eſt heſterno vino languentem, quem ἄλην vocitant Græci.

Elumbem, euulſo * lumbo. *auulſo.

Em pro eum ab eo, quod eſt is.

domini. Emancipati duobus modis intelliguntur, aut ij, qui ex patris iure exierunt; aut ij, qui aliorum fiunt dominij.* quorum vtrumque fit mancipatione.

Emem eundem.

Emere quod nunc eſt mercari, antiqui accipiebant pro ſumere.

Empanda, paganorum dea.

Emptiuum militem, mercenarium.

Emuſſitata, ad amuſſim facta.

Endoitivm, initium.

Endoplorato, implorato, quod eſt cum queſtione inclamare. Implorare namque eſt cum fletu rogare, quod eſt proprie vapulantis.

ſuccincti. Endoprocinctu, in procinctu. ſignificat autem cum ex caſtris in prælium exitū eſt. procinctos quaſi præcinctos, atque expeditos. nam apud antiquos togis incincti* pugnaſſe dicuntur.

Eunam, etiam ne.

Enubro, inhibenti.

Enunquam, ecquando.

Epevs nomen cuiuſdam fabri, qui equum Dureum fecit.

Epicrocum genus amiculi croco tinctum, tenue, & perlucidum.

Epalimma) Epilimma * genus viliſſimi vnguenti.

Epiſtylium trabs, quæ ſuper columnas ponitur.

Epolonos dicebant antiqui, quos nunc epulones dicimus. Datum autem eſt his nomen, quod epulas indicendi Ioui, ceteriſque diis poteſtatem haberent.

Epulam antiqui etiam ſingulariter poſuere.

Epulares appellabantur, qui in quibuſdam ludis nocte epulabantur.

Eqvestre æs, quod equiti dabatur.

Equiria ludi, quos Romulus Marti inſtituit per equorum curſum, qui in campo Martio exercebantur.

Equirine, iuſiurandum per Quirinum.

Equo vehi flamini diali non licebat, ne ſi longius digrederetur, ſacra neglegerentur.

equo publico.) Equitare antiqui dicebant equum publicum * merere.

Equus Marti immolabatur, quod per eius effigiem Troiani capri ſint: vel quod eo genere animalis Mars delectari putaretur.

E R C T V M citumque ſit inter conſortes, vt in libris legum Romanarum * legitur. * regũ Romanorum Erctum à coercendo dictum, vnde & erciſcundæ & erciſci. Citum autem eſt vocatum à cïendo.

Erebum Vergilius interdum obſcuritatem quandam eſſe deſcribit apud inferos, cum ait: Imas Erebi deſcendit ad vmbras. Interdum flumen eiuſdem loci, dicens. Et magnos Erebi tranſnauimus amnes. Varro vero Erebo natam noctem ait. Vnde eſt & illud: Erebo creata fuſcis crinibus nox te inuoco.

Ergo correptum ſignificat idem, quod apud Græcos εὖ: producte, idem quod χάριν, hoc eſt gratia; cum ſcilicet gratia intelligitur pro cauſa. Sed illud ſuperius etiam ſine exemplis notum eſt; hoc inferius, ſic formatur. cum dicimus de aliquo, ſtatua donatus eſt honoris, virtutiſque ergo, id eſt honoris, virtutíſque cauſa.

Eritudo, ſeruitudo.

Erugere ſemel factum * ſignificat, quod eructare ſæpius. * ructum illud enim perfectæ formæ eſt, hoc frequentatiuæ.

Eruum & eruilia à Græco ſunt dicta, quia illi eruũ ὄροβος, eruilia ὀρόβιον appellanr.

E S C A R I A E menſæ quadratæ vocantur, in quibus homines epulantur. Anclabris ea, quæ in ſacrificando diis anclatur, * quod eſt hauritur, miniſtratúrque. * antatur

Eſcit * erit. * Eſit)

E V B O I C V M talentum nummo Cræco ſeptem millium, & quingentorum ciſtophorum eſt, noſtro quatuor millium denariorum.

Eudiæon lineum filum, quod medici extremo in clyſterio relinquunt, per quod climos * emittitur. * κλυσμός)

Euelatum, euentilatum. Vnde velabra, quibus frumenta ventilantur.

Euerriator vocatur, qui accepta iure hereditate iuſta facere defuncto debet. quæ * ſi non fecerit, ſeu quid in ea * qui re turbauerit, ſuo capite luat. id nomen ductum à verrendo. Nam exuerræ ſunt purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad ſepulturam ferendus eſt, quæ fit per

* dctia) euerriatorem certo genere ſcoparum adhibito, ab extra verrendo dictarum. *

Eum antiqui dicebant pro eorum.

* tutela Europam tertiam orbis partem ab Europa Agenoris filia certum eſt appellari. Sed alij de amore Iouis in taurum verſi narrant. Alij eam à prædonibus raptam & nauem, quæ Iouis tutelam * effigiem tauri habuerit, in eam regionem eſſe delatam. Quidam ob pulchritudinem regionis per ſimulationem raptæ filiæ occupatam eam terram ab Agenore, & Phœnicibus ferunt.

EXAGOGEN euectionem.

Examen eſt & æquamentum, & iudicij inueſtigatio, & apum congregatio, vel locuſtarum.

Examuſſim, regulariter. amuſſis enim regula fabrorum eſt. vel, vt alij volunt, ferramentum, quo in poliendo vtuntur.

Exanclare exhaurire.

* Exuberes. ″ exubera, vel exbura. Exbueres * exinteratas; ſiue exbuæ, ″ quæ ebiberunt, quaſi epotæ.

Excedere egredi.

Excidionem verbis à cædendo dictam manifeſtum eſt.

Exciet excutiet.

Excipuum, quod excipitur, vt præcipuum, quod ante capitur.

* cadendo. Excudere, procudere, & incus ipſa à cudendo * dicta ſunt.

Exdorſua, dorſum confringe; alij exime.

* Excluta. Exdutæ, * exuuiæ.

* & hoc Exemplum eſt, quod ſequamur, aut vitemus: exemplar, ex quo ſimile faciamus. Illud animo æſtimatur, iſtud * oculis conſpicitur.

Exercirent, ſarcirent.

Exercitionem exerciti dicebant antiqui: exercitationem exercitati. Item exercitiorem, exercitiſſimum; ſicut ab exercitato, exercitatiorem, exercitatiſſimum.

Exercitus & militum copia dicitur: & homo multis negotiis exercitus. ſed ſuperius quarti ordinis, hoc ſecundi eſt.

Exeſto, extra eſto: ſic enim lictor in quibuſdam ſacris.

clamitabat:hoſtis,vinctus,mulier, virgo exeſto. ſcilicet intereſſe prohibebatur.
Exfit purgamentum, vnde adhuc manet ſuffitio.
Exfuti,exfuſi;vt mertat pro merſat.
Exgregiæ, egregiæ: id eſt è grege lectæ.
Exhauſtant, efferunt.
Exiles & ilia à tenuitate viarum,quas Græci in chartis ita appellant, videntur eſſe dicta.
Exilica cauſa, quæ aduerſus exulem agitur.
Eximium inde dici cœptum, quod in ſacrificiis optimum pecus è grege eximebatur: vel quod primum erat natum.
Exin metri cauſa dicitur pro exinde.
Exinfulabat * exerebat. infulas enim ſacerdotū, filamenta vocabant. *Exinfibulat.*
Exiſtimare dictum eſt ab æſtimatione.
Exitium antiqui ponebant pro exitu.nunc exitium peſſimum exitum dicimus.
Exodium * exitum. *Exodum)*
Exoletus qui adoleſcere, id eſt creſcere deſijt.
Exomides ſunt comici veſtitus exertis humeris.
Exoriri ſurgere.
Expapillato brachio exerto; quod cum fit, papilla nudatur.
Expatare, in locum patentem ſe dare, ſiue in ſpatium ſe conferre.
Expectorat, ex pectore eiicit.
Expergitus, ab alio excitatus; quem ſolemus dicere expergefactum.
Experitos, imperitos.
Experrectus,à corrigendo ſe vocatus; quod fere facimus recentes à ſomno. Experrectus eſt, qui per ſe vigilare cœpit.
Explenunt, explent.
Explorare antiquos pro exclamare vſos, ſed poſtea proſpicere, & certum cognoſcere cœpit ſignificare.itaque ſpeculator ab exploratore hoc diſtat, quod ſpeculator hoſtilia, ſilentio perſpicit, explorator pacata clamore cognoſcit.
Exporgere, porro agere, exporrigere.

** Experta) ″ experitia*

Expreta * antiqui dicebant, quaſi expertia ^ habita.

Exiogare eſt, ex lege vetere aliquid eximere per nouam legem.

Exta dicta, quod ea diis proſecentur, quæ maxime extant, eminentque.

** alienus v. c. alius) ″ exterricineus * exterricineus.*

Externus eſt alienæ * terræ.

Exterraneus ex alia terra. Exterraneus ″ quoque dicitur & qui ante tempus natus, vel potius eiectus eſt. dictus autem exterraneus * quod eum mater exterrita aluo eiecit.

Extimum extremum ſignificat, ita vt intimo ſit contrarium.

Extrarium ab extraneo ſic diſtinguitur. extrarius eſt, qui extra focum, ſacramentum, iúſque ſit. extraneus ex altera terra, quaſi exterraneus.

** Exurguentes.*

Exugentes, * exprimentes.

Exuuiæ ab exuendo dictæ.

FABAM nec tangere nec nominare Diali flamini licet, quod ea putatur ad mortuos pertinere. Nam & lemuralibus iacitur laruis, & parentalibus adhibetur ſacrificiis, & in flore eius luctus litteræ apparere videntur.
Fabiani, & Quintiliani appellabantur luperci à Fabio & Quintilio præpoſitis ſuis.
Facem in nuptiis in honorem Cereris præferebant, aquaque ſpargebatur noua nupta: ſiue vt caſta, puráque ad virum veniret; ſiue vt ignem atque aquam cum viro communicaret.
Faces antiqui dicebant, vt fides.
Faceſſere ſignificat interdum facere; vt eſt, Iuſſa faceſſunt. interdum vero pro abire ponitur. Pacuuius: Faceſſite omnes hinc, id eſt abite.
Factio & factioſus initio honeſta vocabula erãt vnde adhuc factiones hiſtrionum, & quadrigariorum dicũtur. Modo autẽ nomine factionis ſeditio, & arma vocãtur.
Facul antiqui dicebant, & faculter pro facile. vnde facultas, & difficultas videntur Sed poſtea facilitas morum facta eſt facultas rerum.
Fagutal ſacellum Iouis, in quo fuit fagus arbor, quæ Ioui ſacra habebatur.
Falæ dictæ ab altitudine à falando, * quod apud Etruſcos ſignificat cælum. ** falado.*
Falcaria, genus teli miſſile, quo vtuntur ex falis, id eſt ex locis exſtructis dimicantes.
Falcones dicuntur, quorum digiti pollices in pedibus intro ſunt curuati, à ſimilitudine falcis.
Faleri oppidum à ſale dictum.
Falſius, & falſior cum rationabiliter dici poſſint, non tamen ſunt in conſuetudine.
Fama à fãdo dicta. ſic apud Græcos φήμη ἀπὸ τῆς φάσεως.
Famelicoſam * terram, terram paluſtrem vocabant. ** Familicoſam, vel Famicoſam.*
Famella deminutiuum à fama.
Familia aurea in liberis hominibus dicebatur, quorũ dux & princeps generis vocabatur pater, & mater familiæ. * Vnde familiæ nobilium Pompiliorum * Valeriorum, Corneliorum. & familiares ex eadem familia. poſtea hoc nomine etiam famuli appellari cœperunt, permu- ** familias* ** Põpiliorũ)*

mutata I cum V litera.

Familiaris Romanus, priuatus Romanus.

Famino, dicito.

Famuletium dicebatur, quod nunc ſeruitium.

Famuli origo ab Oſcis dependet, apud quos ſeruus famel nominabatur, vnde & familia vocata.

Fana, quod fando conſecrantur.

Fanatica dicitur arbor fulmine icta.

Fanum a Fano dictum, ſiue a fando, quod dum pontifex dedicat, certa verba fatur.

** Farcenum vel fraſenũ*

Farſenum * virgulti genus.

Farrago appellatur id quod ex pluribus ſatis pabuli cauſa datur iumentis.

Farreum, genus libi ex farre factum.

Fartores, nomenclatores, qui clam velut infarcirent nomina ſalutatorum in aurem candidati.

Faſcinum, & fas, a fando nominantur.

**iura. v. c. iuridica)*

Faſtigium ædificij ſummum.

Faſtis diebus iucunda * fari licebat, nefaſtis quædam non fari licebat.

**fandi,*

Faſtorum libri appellantur, in quibus totius anni fit deſcriptio. Faſti enim dies faſti* ſunt.

Fatantur, multa fantur.

**ac.*

Fauentia bonam ominationem ſignificat. Nam præcones clamantes, populum ſacrificiis fauere iubebant. Fauere enim eſt bona fari. at * veteres poetæ pro ſilere vſi ſunt fauere.

Faui, a fauendo.

Fauiſſæ locum ſic appellabant, in quo erat aqua incluſa circa templa. Sunt autem, qui putant fauiſſas eſſe in Capitolio cællis ciſterniſque ſimiles, vbi reponi erant ſolita ea, quæ in templo vetuſtate erant facta inutilia.

Fauſtulum porcellum, feturam porcorum.

FEBRVARIVS menſis dictus, quod tum, id eſt extremo menſe anni, popululus februaretur, id eſt luſtraretur, ac purgaretur: vel a Iunone februata, quam alij februalem, Romani februlim vocant: quod ipſi eo menſe ſacra fiebant, eiuſque feriæ erant lupercalia, quo die mulieres februabantur a lupercis amiculo Iunonis, id eſt pelleca prina. quã ob cauſam is quoque dies februatus appel-

labatur. Quæcumque denique purgamenti cauſa in quibuſque ſacrificiis adhibentur, februa appellantur. Id vero, quod purgatur, dicitur februatum.

Fedum antiqui dicebant pro hedo, folus pro holere, foſtim * pro hoſte, foſtiam pro hoſtia. *foſtem)

Felices arbores Cato dixit, quæ fructum ferunt, infelices quæ non ferunt.

Femur femoris, & femen feminis, fenero, & feneror dici poteſt.

Fenus appellatur naturalis terræ fetus, ob quam cauſam & nummorum fetus fenus eſt vocatum, & de ea re leges fenebres. Fenus, & feneratores, & lex de credita pecunia, Fenebris, a fetu dicta, quod crediti nummi alios pariant, vt apud Græcos eadem res τόκος dicitur. fenum quoque pratorum ab hac cauſa eſt appellatum. quando idipſum manēs quotannis nouum parit. Vnde etiam feſtuca vocata eſt.

Feralia, diis manibus ſacrata feſta, a ferendis epulis, vel a feriendis pecudibus appellata.

Ferctum genus libi dictum, quod crebrius ad ſacra ferebatur, nec ſine ſtrue, altero genere libi. quæ qui adferebant, ſtruferctarij appellabantur.

Ferentarij auxiliares * in bello, a ferendo auxilio dicti. *auxiliatores vel quia fundis, & lapidibus pugnabant, quæ tela feruntur, non tenentur, ita appellati. Ferentarij leuis armaturæ pugnatores.

Feretrius Iuppiter dictus a ferendo, quod pacem ferre putaretur, ex cuius templo ſumebant ſceptrum, per quod iurarent, & lapidem ſilicem, quo fœdus ferirent.

Feria à feriendis victimis appellata.*

Feriæ ſtatæ appellabantur, quod certo, ſtatutoque die *vocati. obſeruarentur.

Ferias antiqui feſtas vocabant. & aliæ erant ſine die feſto, vt nundinæ, aliæ cum feſto, vt Saturnalia. quibus adiungebantur epulationes ex prouentu fetus pecorum frugumque.

Ferire dictum, quod ferientes feruntur*. *ferantur

Ferocit apud Catonem, ferociter agit. Fiuere id*em pro *item figere.

Ferus ager incultus.

**Fescenia* Feſcenini verſus, qui canebantur in nuptiis, ex vrbe Feſcenina * dicuntur allati. ſiue ideo dicti, quia faſcinum putabantur arcere.

** Feſcenina, vel Faſcennona* Feſnoæ*vocabantur, qui depellere faſcinum credebantur.

Feſtram antiqui dicebant, quam nos feneſtram.

Fetiales a feriendo dicti. apud hos enim belli, paſciſque faciendæ ius eſt.

FIBER genus beſtiæ quadrupes. Plautus: Sic me ſubes cotidie, quaſi fiber ſalicem. quo nomine extremæ fluminis oræ appellantur. Vnde & fibras iocinorum, & fimbrias veſtimentorum dicimus.

Ficolea palus ficulneus.

Fides genus citharæ dicta, quod tantum inter ſe chordæ eius quantum inter homines fides, concordent. cuius diminutiuum fidicula eſt.

** Felicata* Fiduſta a fide denominata, ea, quæ maxime fidei erant.

"felicis Filicata*patera dicta, quod ad filicis" herbæ ſpeciem ſit cælata.

** Felicones* Filicones* mali & nullius vſus, à filice* dicti.

**felice* Firmum ἀπὸ τοῦ ἕρματος, dictum videtur.

Fiſcellus caſei mollis appetitor, vt catillones catillorum liguritores.

Fixulas, fibulas.

FLAGRATORES dicebantur genus hominum, quod mercede flagris cædebantur.

Flamearij infectores flamei coloris, violarij violatij coloris dicuntur.

Flamen Dialis dictus, quod filo aſſidue veletur, indeque appellatur flamen quaſi filamen, Dialis autem appellatur a Dio, a quo vita dari putabatur hominibus.

Flameo amicitur nubens ominis boni cauſa, quod eo aſſidue vtebatur Flaminica, id eſt Flaminis vxor, cui non licebat facere diuortium. Flameo veſtimento Flaminica vtebatur, id eſt Dialis vxor, & Iouis ſacerdos cui telum *" fulminire idem* fulminis eodem "erat colore.

** Flamilla* **patrima. & matrima)* Flaminia* dicebatur ſacerdotula, quæ Flaminicæ Diali præminiſtrabat, eaque patrimes & matrimes * erat, id eſt patrem, matremque adhuc viuos habebat.

Flaminiæ ædes domus flaminis Dialis.

Flaminius camillus puer dicebatur ingenuus patrimes,

& matrimes.*qui Flamini Diali ad ſacrificia præmini- *patrimus
ſtrabat.antiqui enim miniſtros camillos dicebant. Alij & matrimus
dicunt omnes pueros ab antiquis camillos appellatos, ſicut habetur in antiquo carmine ,cum pater filio de agricultura præciperet: Hiberno puluere, verno luto, grandia ſarra Camille metes.

Flaminius circus,& via Flaminia a Flaminio conſule dicta ſunt, qui ab Annibale interfectus eſt ad lacum Traſimenum

Flaminius lictor eſt, qui Flamini Diali ſacrorum cauſa præſto eſt.

Flator,tibicen,

Flemina dicuntur, cum ex labore viæ ſanguis defluit circa talos.

Florifertum dictum, quod eo die ſpicæ feruntur ad ſacrarium.

Flumentana porta Romæ appellata., quod Tiberis partem ea fluxiſſe affirmant.

Fluoniam Iunonem mulieres colebant,quod eam ſanguinis fluorem in conceptu retinere putabant.

Fluſtra dicuntur,cum in mari fluctus non mouetur, quam Græci μαλακίαν * vocant. *γαλήνην

Focvs,fomenta, focillationes, foculi a fouendo, id eſt calefaciendo dicta ſunt.

Fodare,fodere.

Fœdus appellatum ab eo, quod in paciſcendo (fœdere hoſtia*necaretur.Vergilius: & cæſa iungebant fœdera porca.vel quia in fœdore interponatur fides. *ſeda v.c. ſeta)

Folium a Græco venit, quod illi dicunt φύλλον, ſed ideo per vnum L,quia antiqui non geminabant conſonantes

Folliculare appellatur pars remi, quæ folliculo eſt lecta,* a quo vita follicularis. *tecta)

Fomites ſunt aſſulæ ex arboribus, dum cæduntur excuſſæ dictæ, quod in eo opere occupati, cibis, potuque confouentur.At Opilius aduſtas iam vites vocari exiſtimat fomites.alij vocari putãt ſcintillas, quæ ex ferro candẽti malleis excutiũtur.dictæ autẽ ita quia igni ſunt cõfotæ.pari modo aſſulæ, quæ ſunt ſecuribus excuſſæ.

Fons à fundendo dicitur.

Fontinalia fontium ſacra,vnde & Romæ fontinalis porta.

Forago filum, quo textrices diurnum opus diſtingunt, a furando dictum.

Forbeam antiqui omne genus cibi appellabant, quam Græci φορβὴν vocacant.

Forcipes dicūtur, quod his forma, id eſt calida, capiuntur.

Fordicidiis boues fordæ, id eſt grauidæ, immolabantur, dictæ a fetu.

Forma ſignificat modo faciem cuiuſque rei : modo calidam, vt cum exta, quæ dantur, defoima appellantur. Et Cato ait de quodam ædificio æſtate frigido, hieme formido. Item forma appellatur puls miliacia ex melle,

Formiæ oppidum apppellatur ex Græco, velut hormiæ. quod circa id crebræ ſtationes, tutæque erant, vnde proficiſcebantur nauigaturi.

Formucales forcipes dictæ, quod forma capiant, id eſt feruentia.

Fornacalia feriæ inſtitutæ ſunt farris torrendi gratia. quod ad fornacem, quæ in piſtrinis erat, ſacrificium fieri ſolebat. Fornacalia ſacra erāt, cum far in fornaculis torrebant.

*Forectes. ? Forctes, Forotes

Fortis* frugi, & bonus, ſiue validus.

Forum ſex modis intellegitur. Primo negotiationis locus vt forum Flaminium, forum Iulium, ab eorum nominibus, qui ea fora conſtituenda curarunt, quod etiam locis priuatis, & in viis,* & in agris fieri ſolet. Alio, in quo iudicia fieri, cum populo agi, conciones haberi ſolent. Tertio, cum is, qui prouinciæ præeſt, forum agere dicitur, cum ciuitates vocat, & de controuerſiis eorum cognoſcit. Quarto, cum id forum antiqui appellabant, quod nunc veſtibulū ſepulchri dici ſolet. Quinto, locus in naui, ſed tum maſculini generis eſt, & plurale. Sexto, fori ſignificant Circenſia ſpectacula, ex quibus etiam minores forulos dicimus. Inde & forare, & foras dare, & fores, & foras, & forecula, *id eſt oſtiola dicuntur.

*vicis)

*forcula)

Fouij, qui nunc Fabij dicuntur, dicti, quod princeps gentis eius ex ea natus ſit, cum qua Hercules in fouea concubuit. Alij putant eum primum oſtendiſſe quemadmodum vrſi & lupi foueis caperentur.

FRACEBVNT diſplicebunt.

Frater

Frater a Græco dictus eſt φρήτωρ, * vel quod ſit fere alter. * φράτωρ)
Fratilli, villi ſordidi in tapetis.
Fratrare puerorum * mammæ dicuntur, cum primum tumeſcunt, quod velut fratres pares oriuntur. quod etiam in frumento ſpica facere dicitur. *puellarũ(
Fratria, vxor fratris.
Frauſus erit. fraudem commiſerit.
Fraxare, vigiliam circumire.
Fregellæ locus in vrbe, in quo ciuitatis felij * hoſpites habitauere. *illius(
Fremirum dictum velut ferimentum.
Frendere eſt frangere. vnde eſt faba freſſa: vnde & dentibus dicimus frendere.
Frequentarium, frequentem.
Frigere & frictum à Græco venit φρύγειν.* *φρυγῶ)
Fringilla auis ſticta, quod frigore cautet, & vigeat. vnde & frigutire.
Friuola ſunt proprie vaſa fictilia quaſſa. Vnde dicta verba friuola, quæ minus ſunt fide ſubnixa.
Frontem antiqui maſculino genere dixere.
Frugamenta a frugibus appellata.
Fruniſcor & frunitum dixit Cato, noſque, cum adhuc dicimus infrunitum, certum eſt antiquos dixiſſe frunitum
Frutinal * templum Veneris fruti." * Frucinal
Frux frugis dixerunt antiqui fructam & fructum. *frutae, vel frugi.
Fucilis * falſa. dicta autem quaſi fucata. * Futillis(fucilia. v. c.
Fulgere priſci pro ferire dicebant. Vnde fulgur dictum eſt.
Fulguritum id, quod eſt fulmine ictum. qui locus ſtatim fieri putabatur religioſus, quod cum Deus ſibi dicaſſe videretur.
Fulmen dictum a fluore * flammæ. *fuluore. v. c. fulgore)
Fundus dicitur ager, quod planus ſit ad ſimilitudinem fundi vaſorum. Fundus quoque dicitur populus eſſe rei, quam alienat, hoc eſt auctor.
Funebres tibiæ dicuntur, cum quibus in funere canitur, quas Flamini audire putabant illicitum.
Furcilles, ſiue furcilla, quibus homines ſuſpendebant.
Furnalia * ſacra Furinæ, quam deam dicebant. * Fur rinalia

Furum genitiuus pluralis a fure.

Furuum nigrum, vel atrum. hinc dicta furnus, furiæ, funus, fuligo, fulgus, fumus. Furuum bouem, id eſt nigrum immolobant Auerno.

Futare arguere eſt. vnde & confutare. Sed Cato hoc proſæpius fuiſſe poſuit.

Futiles dicuntur, qui ſilere tacenda nequeunt, ſed ea effundunt. ſic & vaſa futilia a fundendo vocata.

GAIA Cæcilia appellata eſt, vt Romam venit, quæ antea Tanaquil vocitata erat vxor Tarquinij Priſci regis Romanorum. quæ tantæ probitatis fuit, vt id nomen ominis boni cauſa frequentent nubentes, quam ſummam aſſeuerant lanificam fuiſſe.

Galbeum, ornamenti genus.

Gallam bibere, ac rugas conducere uentri, cum ait Lucilius, præmonet parſimonia eſſe vtendum, neque gulæ indulgendum, ventremque coartandum.

Galli qui vocantur Matris Magnæ comites, dicti ſunt a flumine, cui nomen eſt Gallo. quia qui ex eo biberint, in hoc furere incipiant, vt ſe priuent virilitatis parte. Alij putant ideo eos ſibi genitalia incidere, quia violauerint nomen patris, matriſue, ne poſſint ipſi fieri parentes.

Ganeum antiqui locum abditum, ac velut ſub terra dixerunt. Terentius: Vbi illum quæram? credo abductum* in ganeum. *abditum, vel obductum

Gannitio, canum querula murmuratio.

Galearia * a galearum ſimilitudine dicta. *Galeria, vel Galerita)

Gaudium ἀπὸ τῦ γανειᾶν dictum.

Gaulus, genus nauigij pæne rotundum.

GEMVRSA ſub minimo digito pedis tuberculum, quod gemere faciat eum, qui id gerat.

Genas Ennius palpebras putat, cum dicit hoc verſu: Pandite ſulti * genas, & corde relinquite ſomnum. Alij eas partes putant genas dici, quæ ſunt ſub oculis. Pacuuius genas putat eſſe, qua barba primum oritur, hoc verſu: Nunc primum opacat flore lanugo genas. *fultis)

Geniales deos dixerunt aquam, terram, ignem, aerem. ea enim ſunt ſemina rerum, quæ Græcorum alij ϛοιχεῖα, alij σπέρματα* vocāt. Duodecim quoque ſigna, lunam, & ſolem inter hos deos computabant. Geniales autem dicti a gerendo, quia plurimum poſſe putabantur, quos poſtea gerulos appellarunt. *γένεθλα ἢ ἀτόμυς

Genialis lectus, qui nuptiis ſternitur in honorem genij, vnde & appellatur.

Genium appellabant deum, qui vim obtineret rerum omnium gerendarum. Auſuſtius, genius inquit, eſt deorum

filius,& parens hominum,ex quo homines gignuntur, & propterea genius meus nominatur, quia me genuit. Alij genium eſſe putarunt vniuſcuiuſque loci Deum.

Gens Aelia appellatur , quæ ex multis familiis conficitur.

Gentilis dicitur & ex eodem genere ortus, & is qui ſimili nomine appellatur.vt ait Cincius : gentiles mihi ſunt, qui meo nomine appellantur.

Genuini dentes,quod a genis dependent.

*Gens
*γένος

Genus* dictum putatur a terræ Græco vocabulo , quam γῆν* dicunt.

Germen eſt , quod ex arborum ſurculis naſcitur , vnde & germani,quaſi eadem ſtirpe geniti.

Gerræ,crates vimineæ. Athenienſes cum Syracuſas obſiderent , & crebro gerras poſcerent , irridentes Siculi, gerras clamitabant Vnde factum eſt,vt gerræ pro nugis,& contemptu dicantur.

Geruſia curia ab ætatis vocabulo dicta.

Geſtit, qui ſubita felicitate exhilaratus , nimio corporis motu præter conſuetudinem exultat.

Geſtus, quo indicatur, quid geratur , præter participium, quod a gerendo deducitur.

*Geſſum

Geſum*graue iactum.

Gigeria ex multis obſoniis decerpta.

* Girenator.

Gingeriator* tibicen.

v. c. Gingrinator.

Gingrire anſerum vocis proprium eſt.Vnde genus quoddam tibiarum exiguarum gingrinæ.

*vt

Gliscere creſcere eſt , & * gliſceræ,menſæ gliſcentes , id eſt , creſcentes per inſtructionem epularum ſcilicet.

*Glictis
"lenibus

Glittis* ſubactis,leuibus," teneris.

* Gluctire

Glocire* & glocidare gallinarum proprium eſt,cum ouis incubituræ ſunt.

*rombi,vel cybi cubi)

Glomus in ſacris cruſtulum cybij * figura & oleococtum appellatur.

Gloria a Græca voce dicta.hanc enim illi κλέος vocant.

Glos,viri ſoror,a Græco γάλως.

Glucidatum , ſuaue , & iucundum. Græci etenim γλυκὺν dulcem dicunt.

Gluma hordei tunicula : dictum , quod glubatur id granum,vnde & pecus glubi dicitur,cuius pellis detrahitur.

G N AEVS & corporis inſigne, & prænomen, a generando dicta eſſe, & ea ipſa ex Græco γίγνεσθαι* apparet. *γίγνεται

Gnarigauit ſignificat apud Liuium narrauit.

Gnaruiſſe, narraſſe.

Gnarus cum ſignificet id, quod ſcius, peritus, tamen invenimus prognare ſignificare apperte.

Gnephoſum, obſcurum: videlicet ex Græco, quod eſt κνέφας.

Gnitus.* & gnixus a generibus priſci dixerunt. *Gnitur.

Gnotu, cognitu.

GRACCHVRIS vrbs Iberæ regionis, dicta a Graccho Sempronio, quæ antea Illurcis nominabatur.

Gracculi a ſono oris vocati. ſiue a gerendo dicti, quod iacta ſegetum ſemina plurimum gerant. vel quod ex oliuetis cubitum ſe recipientes duas pedibus baccas, tertiam ore ferant.

Gradiuus Mars appellatus eſt a gradiendo in bella vltro, citroque: ſiue a vibratione haſtæ, quod Græci dicunt κραδαίνειν:* vel vt alij dicũt, quia gramine ſit ortus, quod interpretatur, quia corona graminea in re militari maximæ eſt honorationis. *κραδαίνειν

Græca ſacra, feſta Cereris ex Græcia tranſlata, quæ ob inuentionem Proſerpinæ matronæ colebant, quæ ſacra, dum non eſſent matronæ, quæ facerent propter cladem Cannenſem, & frequentiam lugentium, inſtitutum eſt, ne amplius centum diebus lugeretur.

Grallatores appellabantur pantomimi, qui vt in ſaltatione imitarentur ægipanas, adiectis perticis furculas habentibus, atque in his ſuperſtantes ad ſimilitudinem* crurum eius generis gradiebantur, vtique propter difficultatem conſiſtendi. Plautus: Vinceretis curſu ceruas, & grallatorem gradu. *ſimilationem.

Gramiæ oculorum ſunt vitia, quas alij glamas* vocant. *gromas.

Grando guttæ aquæ concretæ ſolito grandiores.

Graſſari antiqui ponebant pro adulari. graſſarij* autem dicuntur latrones vias obſidentes. gradi ſiquidem ambulare eſt, vnde tractum graſſari, videlicet ab impetu gradiendi. *graſſari

Grauaſtellus, ſenior. Plautus: qui eſt grauaſtellus, qui aduenit, vt puto grauaſtellus a grauitate dictus.

libra — *libralibus* — *tantuli*

Graue aes dictum a pondere, quia deni aſſes, ſinguli pondo libras, * efficiebant denarium ab hoc ipſo numero dictum. Sed bello Punico populus Romanus preſſus aere alieno ex ſingulis aſſibus librariis *ſenos fecit, qui tantundem *valerent. Item nummi quadrigati, & bigari a figura cælaturæ dicti.

Grauida eſt, quæ iam grauatur conceptu: prægnans velut occupata in generando, quod conceperit. inciens propinqua partui, quod incitatus ſit ferus eius.

γέργερα — *Gricena* — *Gnoma*

Greges ex Græco dici, quas illi ἀγέλας * ſolent appellare.

Gricenea * funis craſſus [illegible]

Groma * appellatur genus machinulæ cuiuſdam, quo regiones agri cuiuſque cognoſci poſſunt, quod genus Græci dicunt γνώμονα.

[illegible] Gruere dicuntur grues, vt ſues grunire, vnde tractum eſt congruere, hoc eſt conuenire, quia id genus volucrum minime ſoliuagum eſt.

Grumus, terræ collectio minor tumulo.

GVLLIOCAE nucum iuglandium ſumma, & viridia putamina.

Gurguſtium, genus habitationis anguſtum, à gurgulione dictum.

Gutturnium vas ex quo aqua in manus datur: ab eo quod propter oris anguſtiam guttatim fluat.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Habitior, pinguior.

Habitudo, habitus corporum.

Halapanta ſignificat omnia mentientem. ab eo quod halet omnia. ἄλην enim Græci τὴν πλάνην, id eſt fallentem appellant.

Hallus, pollex pedis ſcandens ſuper proximum, dictus à ſaliendo. nam ἅλλομαι Græce, Latine ſignificat ſalio.

Hamo cognominatus, quia in arena putatur inuentus, quæ Græce hoc nomine ἄμμος appellatur. cui cornua adfiguntur arietis, à genere pecoris inter quod inuentus eſt.

Hamotrahones alij piſcatores, alij qui vnco cadauera trahunt.

Hanula parua delubra quaſi fanula.

Haruiga dicebatur hoſtia, cuius adhærentia inſpiciebantur exta.

Haſtæ ſubiiciebantur ea, quæ publice uenundabant: quia ſignum præcipuum eſt haſta. Nam & Carthaginienſes cum bellum vellent, Romam haſtam miſerunt: & Romani fortes viros ſæpe haſta donarunt.

Hebes, retuſi acuminis.

Hecate, Diana, eadem putabatur & luna, & Proſerpina.

Hedera dicta, quod hæreat; ſiue quod edita petat, vel quia id, cui adhæſerit, edat. quæ in tutela Liberi putabatur eſſe, quia vt ille iuuenis ſemper, ita hæc viret. vel quia ita omnia, ſicut ille mentes hominum, illigat.

Heliconides muſæ à monte Helicone vocatæ.

Heluacea, genus ornaméti Lydij, dictum à colore boum, qui eſt inter rufum & album, appellaturque heluus.

Helueus ab hiatu & oſcitatione dictus.

Heluela, holera minuta.

Heluo dictus eſt immoderate bona ſua conſumens, ab eluendo. Qui aſpiratur, vt auiditas magis exprobretur. fit enim vox incitatior.

Helus, & heluſa antiqui dicebant, quod nunc holus, & holera.

Hemina ex Græco ἥμισυ, quod eſt dimidia pars ſextarij.

Hemona humana, & hemonem hominem dicebant.

Herbam do, cum ait Plautus, ſignificat, victum me fa-

teor; quod eſt antiquæ, & paſtoralis vitæ indicium. nam qui in prato curſu, aut viribus contendebant, cum ſuperati erant; ex eo ſolo in quo certamen erat, decerptam herbam aduerſario tradebant.

*grandior. Herbilis anſer, herba paſtus, qui gracilior * eſt, quam frumento altus.

*Hercius. Herceus * Iuppiter intra conſeptum domus cuiuſque colebatur, quem etiam deum penetralem appellabant.

Hercules aſtrologus dictus, quod eo die ſe flammis iniecit, quo futura erat obſcuratio ſolis.

Here, id eſt aduerbium temporis heri, dictum à Græco ἐχθές.

Heredium, prædium paruulum.

Herem Marteam antiqui accepta hereditate colebant, quæ à nomine appellabatur heredum, & eſſe vna ex Martis comitibus putabatur.

Heres apud antiquos pro domino ponebatur.

Herma à Græcis ponitur pro firmamento. Vnde etiam Mercurij nomen inuentoris, vt putabant, firmæ orationis dictum Interdum etiam ſaburram ſignificat.

Hernici dicti à ſaxis, quæ Marſi herna dicunt.

Hetta res minimi pretij, quaſi hieta, id eſt hiatus hominis, atque oſcitatio. Alij puſulam * dixerunt eſſe, quæ in coquendo pane ſolet adſurgere. à qua accipimus rem nullius pretij. cum dicimus, non hette te facio.

*puſtulam.

Heus aduerbium vocandi à Græco αἶ venit.

HILARODOS, laſciui & delicati carminis cantor.

Hilum putant eſſe, quod grano fabæ adhæret. ex quo nihil & nihilum.

Hippacare eſt celeriter animam ducere. ab equi halitu, qui eſt ſupra modum acutus.

Hippagines naues, quibus equi vehuntur, quas Græci ἱππαγωγοὺς dicunt.

Hippius id eſt equeſter, Neptunus dictus eſt, vel quod Pegaſius ex eo, & Pegaſide natus ſit: vel quod equuleus, vt putant, loco eius ſuppoſitus Saturno fuerit, quem pro Neptuno deuoraret: vel quod tridentis ictu terra equum excierit. cui ob hoc in Illyrico quaternos equos iaciebant nono quoque anno in mare.

Hippocoum vinum ex inſula Coo, dictum ab agro gene-

roſo. cui nomen eſt Hippo.

Hira, quæ deminutiue dicitur hilla, quam Græci dicunt νῆστιν, inteſtinum eſt, quod ieiunum vocant.

Hircipili duorum pilorum homines.

Hirquitalli pueri primum ad virilitatem accedentes. a libidine ſcilicet hircorum dicti.

Hirrire, garrire, * quod genus vocis eſt canis rabioſæ. *ringere.*

Hiſtriones dicti, quod primum ex Hiſtria venerint.

HODIDOCOS * latro, atque obſeſſor viarum. *ὁδοιδόκος)*

Homelium pilei genus.

Honorarios ludos quos & liberalia dicebant.

Horctum, & forctum, * pro bono dicebant. *fructum.*

Horda prægnans vnde dies, quo grauidæ hoſtiæ immolabantur, hordicidia.

Hordiarium æs, quod pro hordeo equiti Romano dabatur.

Horreum antiqui dicebant farreum, à farre.

Hortus apud antiquos omnis villa dicebatur, quod ibi, qui arma capere poſſent, orirentur.

Hoſtia dicta eſt ab eo, quod eſt hoſtire, ferire.

Hoſticapax, hoſtium captor.

Hoſtiliis laribus immolabant, quod ab his hoſtes arceri putabant.

Hoſtimentum, beneficij penſatio.

Hoſtis apud antiquos peregrinus dicebatur, & qui nunc hoſtis perduellis. * *perduellis.*

HVMANVM ſacrificium dicebant, quod mortui cauſa fiebat.

HYPERBOREI ſupra aquilonis flatum habitantes dicti, quod humanæ vitæ modum excedant viuendo vltra centeſimum annum, id eſt ὑπερβαίνοντες ὅρον ſæculi humani.

Hyperionem alij patrem ſolis, alij ipſum, quod eat ſuper terras, ita appellatum putabant.

IAMBI vocabantur, qui ſinguli ex proſcenio loquebantur: triambi, qui terni.

Ianeus, ianitor.

Ianiculum dictum, quod per eum populus Romanus primitus tranſierit in agrum Etruſcum.

Ianual, libi genus, quod Iano tantum modo libatur.

IBI dicitur, cum locus ſemel demonſtratur; ibidem cum ſæpius.

ICADION, nomen ſæuiſſimi piratæ.

Icit, percuſſit.

IDVLIS ouis dicebatur, quæ omnibus Idibus Ioui mactabatur.

Incumanū. vel iecinorum — IECVNANVM victimarium.

IGITVR nunc quidem pro completionis ſignificatione valet, quæ eſt ergo; ſed apud antiquos ponebatur pro inde, & poſtea, & tum.

Ignem ex domo Flaminia efferri non licebat, niſi diuinæ rei gratia.

Ignia vitia vaſorum fictilium.

*verberare. — Ignis Veſtæ ſiquando interſtinctus eſſet, virgines verberibus afficiebantur à Pontifice. quibus mos erat tabulā felicis materiæ tamdiu terebrare, * quouſque exceptū ignem cribro æneo virgo in ædem ferret.

Ignitabulum, ignis receptaculum.

ILLA dicta ab ina, quæ pars chartæ eſt tenuiſſima.

Ilicet, ſine dubio.

IM ponebant pro eum, à nominatiuo is.

* ob imitationem. — Imago ab imitatione* dicta.

Imbarbeſcere, barbatum fieri.

Imbelliam, belli inſcientiam.

Imbrex, nomen cuiuſdam comici.

Imbrica tempeſtate pluuiam videtur ſignificare.

Imbutum eſt, quod cuiuſpiam rei ſuccum bibit. vnde infantibus, an velint bibere, dicentes, BV ſyllaba contenti ſumus.

Immanis, ferus, ſiue magnus.

Immolare eſt mola, id eſt farre molito, & ſale hoſtiam perſperſam ſacrare.

Immunis, vacans munere. aliquoties pro improbo poni-

tur,vt apud Plautum : Immune eſt facinus.

Immuſculus auis genus, quam alij regulum, alij oſſifragam dicunt.

Immuſtulus ales ex genere aquilarum eſt, ſed minorum virium, quam aquilæ. quæ volucris raro, & non fere, præterquam vere apparet; quia æſtum, algoremque metuit. appellatur autem ita, quod ſubito, & inexpectata ſe immitat. * *mutat. v.c. immutat.*

Impages dicuntur, quæ à fabris in tabulis figuntur, quo firmius cohæreant, à pangendo, id eſt figere. * vnde poetæ pangere verſus dicuntur, & agricolæ pangere plantas, id eſt infigere.* *figendo.* *infigere.*

Imparem numerum antiqui proſperiorem hominibus eſſe crediderunt.

Impares tibiæ numero foraminum diſcretæ.

Imparentem, non parentem, hoc eſt obedientem.

Impelimenta, impedimenta dicebant.

Impenetrale, cuius vltimum penetrale intrare non licet.

Impenſam, ſtipem, æs ſacrum, quod nondum erat pēſum.

Impercito, parcito, futurum ab imperatiuo.

Impeſcere, in lætam ſegetem paſcendi gratia immittere.

Impetix, impetigo.

Impetritum, impetratum.

Impetum, induſtrium, indulgentem perinde compoſita ait Verrius, atque impunis, & immunis, mihi non ſatis perſuadet.

Impiatus, ſceleratus.

Impite, impetum facite.

Implexum, implicatum, quod Græci ἐμπεπλεγμένοι dicunt.

Implorare, inclamare, ad auxilium inuocare.

Impluuium, quo aqua impluit collecta de tecto. Cōpluuium, quo de diuerſis tectis aqua pluuialis confluit in eundem locum.

Impolitias Cenſores facere dicebantur, cum equiti æs abnegabant ob equum male curatum.

Impomenta, quaſi imponimenta, quæ poſt cænam menſis imponebant.

Imporcitor. qui porcas in agro facit arando. Porca autē eſt inter duos ſulcos terra eminens.

Importunum, in quo nullum eſt auxilium, velut eſſe ſolet portus nauigantibus.

Impos eſt, qui animi ſui potens non eſt, qui animum ſuũ in poteſtate non habet.

Improlus, vel improlis, qui nondum eſt adſcriptus in ciuitate.

Impudicatus, ſtupratus, impudicus factus.

Imputatum, nondum purgatum. putum enim eſt purum. vnde putare vites dicimus eſt, hoc detrahere, quæ impedimento ſunt ad fructum.

In non ſemper abnuitionem ſignificat, ſed interdum etiam pro adnuendo ponitur, vt inuolando, inclamando, inuocando. In præpoſitio ſignificat modo, quod non, vt inimicus: modo auctionem, vt inclamauit: modo vbi, quo tendatur, vt incurrit: modo vbi qui* ſit, vt inambulat.

*quis).

Inarculum virgula erat ex malo punico incuruata, quam regina ſacrificans in capite geſtabat.

Incalanto, inuocanto.

Incalationes, inuocationes.

Incalatiue. vocatiue.

Incauillatio, per deſpectum irriſio.

Incenſit, incenderit; ſicut incepſit, inceperit.

Inceps, deinceps.

Inceſſere, immittere, * ac iactu, " vel verbis petere.

*inuiti
" iaculo

Inceſtus à Græco trahitur. nam illi facinus dicunt ἀνήκεστον.

Inchoare videtur ex Græco originem trahere, quod Heſiodus omnium rerum initium eſſe dixerit chaos.

Incicorem, immanſuetum, & ferum. Pacuuius: Reprime incicorem iracundiam. Interdum cicur pro ſapiente ponitur, vt idem Pacuuius: conſilium cicur.

Incillæ * foſſæ, quæ in viis fiunt ad deducendam aquam, ſiue deriuationes de riuo communi factæ.

* Inciliæ, vel Incilia.

Incita, incitata.

Incitega machinula, in qua conſtituebatur in conuiuio vini amphora. de qua ſubinde deferrentur vina.

Inclamare, conuiciis, & maledictis inſectari.

Inclutus, nobilis, clarus.

Incoctæ dicebantur mulieres plus æquo calamiſtris vſæ.

Incomitem, ſine comite.

Incomitiare ſignificat tale conuicium facere, pro quo neceſſe ſit in comitium, hoc eſt in conuentum, venire. Plautus: Quæſo, ne me incomities.

Inconcilaſti, comparaſti, commendaſti, vel, vt antiqui, per dolum decepiſti.

Inconditum, non ordinate compoſitum.

Inconſpretum, non improbatum.

In conuentione, in concione.

Increpitare, arguere, conuiciari. Increpitare, clamare, maledicere.

Increpitato, * ferito. ** increpato*

Increta, indiuiſa.

Incuria, negligentia.

Indepiſci, adſequi, adipiſci

Indeptare, conſequi.

Indictiuum funus, ad quod per præconem euocabantur.

Indiges, indigetis facit. hoc nomine Aeneas ab Aſcanio appellatus eſt, cum pugnans cum Mezentio nuſquam apparuiſſet. in cuius nomine etiam templum conſtruxit.

Indigitamenta, incantamenta, vel iudicia.

Indigitanto, imprecanto. * ** Indigitando, imprecando.*

Indigetes dij, quorum nomina vulgari non licet.

Indoles, incrementum, induſtria.

Induſtrium antiqui dicebant indoſtruum, quaſi qui quidquid ageret, intro ſtrueret, & ſtuderet domi.

Inebræ aues, quæ in auguriis aliquid fieri prohibent. & prorſus omnia inebra appellantur, quæ tardant, vel morantur agentem.

Ineopte, eo ipſo.

Inermat, armis ſpoliat.

Iners, ignauus, vel ſine arte.

Infectores, qui alienum colorem in lanam coniiciunt. offectores, qui proprio colori nouum efficiunt. * ** officiunt)*

Inferiæ ſacrificia, quæ diis manibus inferebant.

Inferium * vinum, id quod in ſacrificando infra pateræ labrum ponebatur. ** Inferum*

Iufibulati ſacrificabant flamines * propter vſum aeris antiquiſſimum aereis fibulis. ** ſacerdotes*

Infindere, intercipere, interponere.

Infit, incipit. ſed diuerſæ ſignificationis eſt ab eo, quod eſt fit. nam infit, agentis: fit autem patientis eſt.

Infiteri, non fateri.

Infitiari, creditum fraudare.

Infra claſſem ſignificatur, qui minore ſumma, quam centum & viginti millium aeris cenſi ſunt.

furtiue

Infrequens appellabatur miles, qui abeſt, abſuítue à * ſignis.

Infulæ ſunt filamenta lanea, quibus ſacerdotes, & hoſtiæ, templáque velabantur.

Ingens dicitur augendi conſuetudine, vt inclamare, inuocare. quia enim gens populi eſt magnitudo, ingentem per compoſitionem dicimus, quod ſignificat valde magnum.

Ingluuies à gula dicta. hinc & ingluuioſus, & gluto, gulo, gumia, guttur, guttus, * gutturioſus, & curculio.

* *gutta.*

* *fugere)*

Inhibere, iungere, ſed melius cohibere.

Inigere pecus, agere, id eſt minare.

Iniit ponitur interdum pro concubuit. Interdum pro inuenit, vt Iniit rationem. Interdum pro introiit, vt Plautus: Iniit te vmquam febris.

In inſula Aeſculapio facta ædes fuit, quod ægroti à medicis aqua maximè ſuſtententur. eiuſdē eſſe tutelæ draconem, quod vigilantiſſimū ſit animal, quæ res ad tuēdam valetudinem ægroti maxime apta eſt. canes adhibentur eius templo, quod is vberibus canis ſit nutritus. bacillum habet nodoſum, quod difficultatem ſignificat artis. laurea coronatur, quod ea arbor plurimorum ſit remediorum. huic gallinæ immolabantur.

Initium eſt principium; ſed alias quo quid incipiat, vt viæ Appiæ porta Capena: alias ex quo quid conſtet, vt aqua, terra, aer.

Iniuges boues, qui ſub iugo non fuerint.

Iniurium, periurium.

Inlaqueatum alij pro vincto vtuntur, alij pro ſoluto.

Inlex producta ſequenti ſyllaba ſignificat, qui legi non paret. Inlex correpta ſequenti ſyllaba ſignificat inductorem ab iniiciendo. Plautus: Eſca eſt meretrix, lectus. * inlex.

* *pectus.*

Inlices canales, in quos aqua confluit in viis lapide ſtratis, ab eliciendo dicti.

Inlicitator emptor.

Inlicium dicitur, cum populus ad concionem * elicitur, id eſt vocatur. vnde colliciæ " tegulæ, per quas aqua in vas defluere poteſt. * concilium " excolicie

Inlicium vocare antiqui dicebant ad concionem vocare.

Inlitterata pax eſt, quæ litteris comprehenſa non eſt.

In mundo dicebant antiqui, cum aliquid in promptu eſſe volebant intelligi.

Inori minores. * * ſine ore

In pelle lanata noua nupta conſidere ſolet, vel propter morem vetuſtum, quia antiquitus homines pellibus erant induti, vel quod teſtetur lanificij officium ſe præſtaturam viro.

In procinctu factum teſtamẽtum dicitur, quod miles pugnaturus nuncupat præſentibus commilitonibus.

Inquilinus, qui eundem colit focum, vel * eiuſdem loci cultor. * velut

Inſanum pro valde magnum vſus eſt Plautus.

Inſcitia, ſtultitia.

Inſecta, non ſecta. ſed & aliquotiens ſignificat ſecta.

Inſeptum non ſeptum. ponitur tamen & pro non ædificatum.

Inſéque apud Ennium, dic. Inſexit, dixit.

Inſeſſores latrones, qui circa vias inſidientur ſedentes.

Inſignes appellantur boues, qui in femine, * & in pede album habent, quaſi inſigniti. * femore

Inſignis tam ad laudem, quam ad vituperationem inflecti poteſt.

Inſimulare, crimen in aliquem confingere.

Inſipare iniicere. vnde fit diſſipare.

Inſipere farinulam iacere pultis: * vnde diſſipare, obſipare. vt cum ruſtici dicunt, obſipa pullis eſcam. * pullis

Inſitum ab inſerendo tractum. ſed aliquotiens ſignificat impoſitum.

Inſons, extra culpam. à quo dici morbus quoque exiſtimatur ſonticus, quia perpetuo noceat.

Inſtaurari ab inſtar dictum eſt, cum aliquid ad priſtinam ſimilitudinem, & comparationem reficitur.

Inſtigare, incitare.

* inſurſum v.c. Inſuaſum * appellabant colorem ſimilem luteo, qui fiebat fumoſo ſtillicidio.

Inſulæ dictæ propriæ, quæ non iunguntur communibus parietibus cum vicinis; circuitúque publico, aut priuato cinguntur * à ſimilitudine videlicet earum terrarum, quæ fluminibus, ac mari eminent, ſúntque in ſalo poſitæ. * coniungũtur.

Intempeſtam noctem dicimus pro incertiore tempore, quia non tam facile noctis horæ, quam diei poſſunt intelligi. Tempeſtatẽ enim antiqui pro tempore poſuere.

Intercapedo, tempus interceptum, cum ſcilicet mora eſt ad capiendum.

* intra Inter * cutem flagitatos dicebant antiqui mares, qui ſtuprum paſſi aliquando eſſent.

Intercutitus, vehementer cutitus, id eſt valde ſtupratus.

Interduatim, & interatim dicebant antiqui, quod nunc interdum, & interim.

Intergeriui parietes dicuntur, qui inter confines ſtruuntur, & quaſi intergeruntur.

Interneciuum teſtamentum eſt, propter quod dominus eius necatus eſt.

Internectio, vitæ priuatio appellatur interfectio. à nece denominato vocabulo.

Intertegnum appellatur ſpatium temporis, quouſque in loco mortui alius ordinetur.

Intrahere eſt contumeliam intorquere.

* Inuolui'. Inuoluus * vermiculi genus, qui ſe inuoluit pampino.

IOVISTAE compoſitum à Ioue, & iuſtæ.

IPSIPE, ipſi neque alij.

Ipſulices bracteæ in virilem, muliebrémque ſpeciem expreſſæ.

IRACVNDIA dicta, quod iram incendat.

Ircei genus farciminis in ſacrificiis.

Ircens, genus farciminis.

Irnella, vaſis genus in ſacris.

* Ircipes Irpices * genus raſtrorum ferreorum, quod plures habent dentes ad extirpandas herbas in agris.

Irpini appellati nomine lupi, quem irpum dicunt Samnites. cum enim ducem ſecuti agros occupauere.

Irqui-

Irquitallus puer qui primo virilitatem ſuam experitur.

ITA caſtor,* ita mehercules ·*· vt ſubaudiatur iuuet. *(* Ita me Caſtor.)*

Italia dicta, quod magnos Italos," hoc eſt boues habeat. vituli etenim itali * ſunt dicti. Italia ab Italo rege, eadem ab Attelido . . . . appellata. *(·*· Ita me Hercules) (" vitulos.) (* Ab Italis)*

Itonida * Minerua à loco ſic appellata. *(* Itonis)*

IVBAR ſtella, quã Græci appellant φωσφόρον vel ἕσπερον, hoc eſt lucifer, quod ſplendor eius diffunditur in modum iubæ leonis.

Iubere ponebatur pro dicere, quod valet interdum pro decernere: vt, Populus iuſſit.

Iubilare eſt ruſtica voce inclamare.

Iugarius vicus dicitur Romæ, quia ibi fuerat ara Iunonis Iugæ, quam putabant matrimonia iungere.

Iuge auſpicium eſt, cum iunctum* iumentũ ſtercus fecit. *(* vinctum.)*

Iugere milui dicuntur, cum vocem emittunt.

Iuges, eiuſdem iugi, pares. vnde & coniuges, & ſeiuges.

Iugula ſtella orion, quod amplior ſit ceteris, quaſi nux iuglandis.

Iugum, ſub quo victi tranſibant, hoc modo fiebat: fixis duabus haſtis ſuper eas ligabatur tertia. ſub iis victos diſcinctos tranſire cogebant.

Iunium menſem dictum putant à Iunone. iidem ipſum dicebant Iunonium & Iunonialem. Iulium quod eo menſe dicitur Iulius natus.

Iurare Flamini Diali fas non erat.

Iurgatio, iuris actio.

Iuſſa * iura. *(* Iuſta)*

Iuſti dies dicebantur triginta, cum exercitus eſſet imperatus, & vexillum in arce poſitum.

Iuſtum vadem, idoneum ſponſorem.

Iuuenalia * fingebantur Dianæ ſimulachra, quia ea ætas fortis eſt ad tolerandam viam. Diana enim viarũ putabatur dea. *(* Iuuenilia)*

Iuuentutis * ſacra pro iuuenibus ſunt inſtituta. *(* Iuuẽtatis.)*

LABES macula in veſtimēto dicitur, & deinde μεταφο-ρικῶς trāsfertur in homines vituperatione dignos.

Lacerare, diuidere, comminuere eſt. ex quo * dictus eſt lanius, qui diſcindendo lacerat pecora. Lacinia, quod * *quædam.* pars veſtimenti eſt. Lacerna, quod minus capitio eſt. Lacer, quod auribus curtatis eſt. Lacerum quodcumq; eſt in corpore imminutum.

Lacit, decipiendo inducit. Lax etenim fraus eſt. Lacit, in fraudem inducit: inde eſt allicere, & laceſſere. inde lactat, illectat, delectat, oblectat.

ex Arcobriga. Lacobrigæ nomen compoſitum (à lacu & briga * Hiſpaniæ oppido.

Lactaria columna in foro olitorio dicta, quod ibi infantes lacte alendos deferebant.

Lacuna, aquæ collectio, à lacu deriuatur, quam alij lamā, *lamă. v.c. λίμνη)* * alij luſtrum * dicunt.

λυτρῶν Lacus Lucrinus in vectigalibus publicis primus locatur *delectu.* fruendus, ominis boni gratia, vt in dilectu, * cenſuue primi nominantur Valerius, Saluius, Statorius.

Læna veſtimenti genus habitus duplicis, quidam appellatam exiſtimant Tuſce, quidam Græce, quam χλαῖνην dicunt.

Læua, ſiniſtra, quam Græci σκαιὰν. vnde tractum cognomen Scæuola à læua læuum, ſiniſtrum: & læuorſum, ſiniſtrorſum.

Lamberat, ſcindit, ac laniat.

Lance & licio dicebatur apud antiquos; quia qui furtum ibat quærere in domo aliena, licio cinctus intrabat, lancemque ante oculos tenebat propter matrum familiæ, aut virginum præſentiam.

Lancea à Græco dicta, quam illi λόγχην vocant.

Laneæ effigies compitalibus noctu dabantur in * cōpi- *ad* ta: quod lares, quorum is erat dies feſtus, animæ putabātur eſſe hominum, redactæ * in numerum deorum.

ſedatæ. v.c. relatæ) Lanerum * veſtimenti genus ex lana ſuccida confectum.

Lanoculus, qui lana tegit oculi vitium.

Lapidem ſilicem tenebant iuraturi per Iouem hæc verba *Lauerum.* dicentes: Si ſciens fallo, tum me Dieſpiter ſalua vrbe, arceque bonis eiiciat, vti ego hunc lapidem.

Lapidicinæ, vbi excinduntur lapides.

Lapit, * dolore afficit

Larentalia * coniugis Fauſtuli nutricis "Remi & Romuli Larentiæ ·*· feſta.

Laruati, furioſi, & mente moti, quaſi laruis exterriti.

Latex à lapſu, profluens aqua dicitur. vtimur tamen hoc vocabulo & in vino.

Latine loqui à Latio dictum eſt, quę locutio adeo eſt verſa, vt vix vlla pars eius maneat in notitia. *

Latitauerunt Cato poſuit pro ſæpe tulerunt.

Latrare Ennius pro poſcere poſuit.

Latrones eos antiqui dicebant, qui conducti militabant, ἀπὸ τῆς λατρείας. * at nunc viarum obſeſſores dicuntur, quod à latere adoriuntur, vel quod latenter inſidiãtur.

Latumias ex Græco, & maxime à Syracuſanis, qui latomias & appellant, & habẽt ad inſtar carceris, ex quibus locis exciſi ſunt lapides ad extruendam vrbem.

Laudare ponebatur apud antiquos pro nominare.

Lauerniones fures antiqui dicebant, quod ſub tutela deæ Lauernæ eſſent, in cuius luco obſcuro, abditoque ſoliti *furta, prædamque inter ſe luere. * hinc & lauernalis porta vocata eſt.

Laureati milites ſequebantur currum triumphantis, vt quaſi purgati à cæde humana intrarent vrbem. Itaque eandẽ laurum omnibus ſuffitionibus adhiberi ſolitum erat; vel quod medicamento ſiccißima ſit; vel quod omni tempore viret, vt ſimiliter reſp. vireat.

Lautia * epularum magnificentia, alij à lauatione dicta. putant, quia apud antiquos hæ elegantiæ, quæ nunc ſunt, non erant, & raro aliquis lauabat.

Lauticia farina appellabatur ex tritico aqua conſperſo.

Lautulæ locus extra vrbem, quo loco quia aqua fluebat, lauandi vſum exercebant.

LECTOSIA * inſula dicta à conſobrina Æneæ ibidem ſepulta.

Lectus dictus, vel à collectis foliis ad cubitandũ: vel quod fatigatos ad ſe alliciat; vel à Græco λέκτρον.

Legimus aut ſcriptum, aut oleam, * glandemue, & alia quædam. & addita præpoſitione dicimus colligimus, deligimus.

[Marginal notes:] * *Lipit, vel Lipuit, vel Lapuit, vel Labit,* — * *Laurentalia.* — " *Inuentoris.* — ·*· *Laurẽtia.* — * *innoxia.* — * ὑ λάτρυ. — * *ſolitos.* — * *diuidere.* — * *Lauticia.* — * *Leucoſia)* — * *olera.*

circumdati. Legio Samnitum linteata appellata eſt, quod Samnites intrantes ſinguli ad aram, velis linteis circumdatã, nõ ceſſuros ſe Romano militi iurauerunt.

Lemniſci, id eſt, faſciolæ, coloriſæ dependentes ex coronis, propterea dicuntur, quod antiquiſſimum fuit genus coronarnm lanearum.

Lemonia tribus à pago Lemonio appellata eſt. qui eſt à porta Capena via Latina.

Lenones ab alliciendo adoleſcentulos appellati.

Leparenſes, Liparitani ciues, id eſt, Liparenſes.

Lepiſta, genus vaſis aquarij.

*Lena. Leria * ornamenta tunicarum aurea.

Leſbium, genus vaſis cælati à Leſbis inuentum.

Letum ab obliuione, quam Græci λήθην vocant, dictum.

*vxori meæ Leuir eſt vxoris meæ frater. *

frater meus. Libella deminutiuum eſt à libra.

Liber repertor vini, ideo ſic appellatur, quod vino nimio vſi omnia libere loquantur.

Liberales dicuntur non ſolum benigni, ſed etiam ingenuæ formæ homines.

Liberalia Liberi feſta, quæ apud Græcos dicũtur Διονύσια.

*loquontur. Næuius: libera lingua loquemur * ludis liberalibus.

Liberata ponebant pro effata, id eſt, locuta.

conſtitutũ. Libertatis templum in Auentino fuerat conſtructum.

Librile, ſcapus libræ.

Librilla appellantur inſtrumenta bellica, ſaxa ſcilicet ad brachij craſſitudinem in modum flagellorum loris reuincta.

Libycus campus in agro Argeo appellatus, quod in eo primum fruges ex Libya allatæ ſunt. quam ob cauſam etiam Ceres ab Argeis Libyſſa vocata eſt.

Licitati, in mercando, ſiue pugnando contendentes.

Lictores dicuntur, quod faſces virgarum ligatos ferunt. hi parentes magiſtratibus, delinquentibus plagas ingerunt.

Limaces cochleæ à limo appellatæ.

Limitatus ager eſt in centurias dimenſus.

Limites in agris, nunc termini, nunc viæ tranſuerſæ.

*Limis. Limus, * obliquus, id eſt, tranſuerſus, vnde & limina.

Lingua non ſolum pars corporis dicitur, ſed etiam diffe-

centia ſermonum. promontorij quoque genus non excellentis,ſed molliter in planum deuexi.

Lingula * per deminutionem linguæ dicta. alias à ſimilitudine linguæ exertæ,vt in calceis: alias inſertæ, id eſt infra dentes coercitæ, vt in tibiis. *Ligula.*

Lingulaca,genus piſcis, vel mulier auguratrix. * *garrulatrix*

Liquitur,labitur,fluit.

Litatum alij ſolutum, * deditum deo,quaſi luitatum ; alij ex Græco à precibus,quas illi λιτὰς dicunt. *ſolitum.*

Liti* cecidiſſe dicitur,qui eius rei,de qua agebat,cauſam amiſit. *Litis.*

Lituus appellatus eſt, quod litis ſit teſtis. eſt enim genus buccinæ incuruæ, quo qui cecinerit, dicitur liticen. Ennius.Inde loci lituus ſonitus effundit * acutos. *effudit.*

Lixabundus,iter libere,ac prolixe faciens.

Lixæ, qui exercitum ſequuntur quæſtus gratia. dicti, quod extra ordinem ſint militiæ,eiſque liceat, quod libuerit. Alij eos à Licha appellatos dicunt, quod & ille Herculem ſit ſecutus. quidam à liguriendo quæſtū.

LOCATVM, poſitum.

Locupletes,locorum multorum domini.

Lœbeſum & lœbertatem antiqui dicebant liberum & libertatem.ita Græci λοιβὴ,& λείβω.

Longitrorſus ſic dicitur,ſicut dextrorſus,ſiniſtrorſus.

Lotos,arboris genus, ex cuius materia frequenter tibiæ fiebant,cuius baccis paſti quondam Lotophagi dicti.

LVCANI appellati dicuntur, quod eorum regio ſita eſt ad partem ſtellæ luciferæ,vel quod loca cretoſa * ſunt, id eſt multæ lucis. vel à Lucilio duce. vel quod primitus in luco conſederunt. *etheroſa.*

Lucar appellatur æs,quod ex lucis captatur.* *capiatur.*

Lucaria feſta in luco colebant Romani, qui permagnus inter viam Salariam,& Tiberim fuit:pro eo,quod victi à Gallis fugientes è prælio ibi ſe occultauerunt.

Lucaris pecunia,quæ in luco erat data.

Lucem facere dicuntur Saturno ſacrificantes,id eſt capita detergere.

Lucerenſes, & Luceres, quæ pars tertia populi Romani eſt diſtributa à Tatio, & Romulo; appellati ſunt à Lucero Ardeæ rege, qui auxilio fuit Romulo aduerſus

Tatium bellanti.

Lucetium Iouem appellabant, quod eum lucis eſſe cauſam credebant.

Lucius, prænomen eſt eius, qui primum fuit, quia oriente luce natus eſt.

Lucomedi à duce ſuo Lucomo dicti, qui poſtea Lucerenſes appellati ſunt.

Lucumones quidam homines ob inſaniam dicti, quod loca, ad quæ veniſſent, infeſta * facerent. *feſta.

Lucretilis mons in Sabinis.

*λύζειν. Luctus, & lugere à Græco trahuntur λυπεῖν, vel λύζειν.

Luculentus à luce appellatus.

* Lucunter Lucuntere * genus operis piſtorij.

Lucentem Lues eſt diluens * vſque ad nihil, tractum à Græco λύειν. Lacuntem hinc dictum lutum terra humore ſoluta; & luſtratio, '' diluens. qua quid ſoluitur, ac liberatur. hinc & λύτρα ἀπὸ τοῦ λύσεως, id eſt ſolutione auri: λίτρα enim libra eſt.

* Lima, vel Luma * genus herbæ, vel potius ſpinæ.

Lina. Lumbago vitium, & debilitas lumborum.

Lura os culei, vel etiam vtris. vnde lurcones capacis gulæ homines, & bonorum ſuorum conſumptores.

Luridi, ſupra modum pallidi.

Luſcitio, vitium oculorum, quod clarius veſperi, quam meridie cernit.

*Lamas. Luſtra ſignificant lacunas * lutoſas, quæ ſunt in ſiluis, aprorum cubilia. à qua ſimilitudine ij, qui in locis abditis, & ſordidis à ventri, & deſidiæ operam dant, dicuntur in luſtris vitam agere. & cum eiuſdem vocabuli prima ſyllaba producitur, ſignificat nunc tempus quinquennale, nunc populi luſtrationem.

Luſtrici dies infantium appellantur, puellarum octauus, puerorum nonus, quia his luſtrantur, atque eis nomina imponuntur.

Luxa membra è ſuis locis mota, & ſoluta; à quo luxurioſus in re familiari ſolutus.

Luxantur, à luxu dictum, id eſt luxuriantur.

LYCII Apollinis oraculum in Lycia maximæ claritatis fuit ob luporum interfectionem. λύκος enim lupus eſt.

Lycophos Græci dicunt, quod nos primum tempus lucis.

dictum autem lycophos, quaſi λευκὸν φῶς, id eſt lumen candidum.

Lymphæ dictæ ſunt à nymphis. vulgo autem memoriæ proditum eſt, quicumque ſpeciem quandam è fonte, id eſt * effigiem nymphæ viderint, furendi non feciſſe finem, quos Græci νυμφολήπτυς vocant, Latini lymphatos appellant. * In

Lyrneſſiades, ab oppido Phrygiæ Lyrneſſo dicti.

PAVLVS. MACELLVM dictum à Macello quodam, qui exercebat in vrbe latrocinia, quo damnato Cenſores Aemilius, & Fuluius ſtatuerunt, vt in domo eius obſonia venderentur.

Macilenti, macie tenuati.

Mactus, magis auctus.

Madulſa ″*ſatis*

Maduſa * ebrius, à Græco μαδᾶν deductum, vel quia madidus ſit″ à vino.

Mæandrum, genus picturæ, dictum eſt à ſimilitudine flexus amnis, qui appellatur Mæandrus.

Mæcia tribus à quodam caſtro ſic appellatur.

Mæniana ædificia à Mænio ſunt appellata: is enim primus vltra columnas extendit tigna, quo ampliarentur ſuperiora.

Mæſius lingua Oſca, menſis Maius. Oſci enim à regione Campaniæ, quæ eſt Oſcos, * vocati ſunt.

* *Oſcor Oſcorum*)

FESTVS. Magis à Græco μᾶλλον venit. *antiqui, Sed alias magis magiſtrare pro regere, &.* temperare di*cebant* errare, quidam *ponunt pro*

* *Magiſtrare* † *Magiſtrare, vel magiſtrari.*

PAVLVS. Magiſterare * regere, & temperare eſt. Magiſterare † moderari, vnde magiſtri non ſolum doctores artium, ſed etiam pagorum, ſocietatum, vicorum, collegiorum, equitum dicuntur: quia omnes hi magis ceteris poſſunt. vnde & magiſtratus, qui per imperia potentiores ſunt, quam priuati. Quæ vox duabus ſignificationibus notatur. nam aut perſonam ipſam demonſtrat, vt cum dicimus, magiſtratus iuſſit: aut honorem, vt cum dicimus * Titio magiſtratus datus eſt.

* *dicitur* * *qui*

Magiſteria dicuntur in omnibus rebus, quæ * magis ceteris poſſunt, vt magiſterium equitum.

FESTVS. ..... rebus, qui ma ...... quitum . et .... llinis dixe .... untur velit .... contra ora .....

PAVLVS. Magmentum, magis augmentatum.

Magnificiſſima dicebant antiqui pro magnificentiſſima. re enim vera magnificens dici non poteſt. vnde magnificentiſſima videtur deduci.

* *ipſe*

Magnificius idem Cato * pro magnificentius dixit, & non fruſtra: nam poſitiuus eius magnifice eſt.

FESTVS. Magni*ficius, pro magnificentius vſurp*auit Cato in ea, quam *ſcripſit* ....

. . . . . . gna quis homo . . . . *aut* pulchrius purgat *aut magnificius* : *nunc magnificentius*, dicimus, cum mag*nifice eius poſitiuus* . . . . . . ---- *Sit* . . . at nepos eius in ea *quam ſcripſit* . . . . *tamen* ait, cum Aedilis *Curulis eſſet* ; . . . . *magnæ ma*tris ludos magni*ficentius, quam alij , fecit.*

Magnificior quoque *idem deduxiſſe videtur a munifice.*

Magnum annum dicunt mathematici, quo ſeptem ſidera errantia expletis propriis curſibus ſibimet concordát. PAVLVS.

Magnum ſocerum appellat vir vxoris ſuæ auum.

Magnam ſocrum vir vxoris ſuæ auiam appellat.

Magnos ludos, Romanos ludos appellabant, quos in honorem Iouis, quem principem deorum putabant, faciebant.

Maieſtas à magnitudine dicta.

Maiis Idibus mercatorum dies feſtus erat; quod eo die Mercurij ædes eſſet dedicata.

Maius menſis in compluribus ciuitatibus Latinis ante vrbem conditam fuiſſe videtur, qua ex cauſa vtrum à maioribus, vt Iuñius à iunioribus dictus ſit; an à Maia, quod Mercurio filio eius res diuinæ . . . . fiant ſolemnes; an quod ipſi deæ in multis Latinis ciuitatibus ſacrificia fiebant (ipſo menſe (. . . . . . . FESTVS.

Maior patruus, aui & auiæ patruus.

Maior amita, aui & auiæ amita.

Maior auunculus, aui & auiæ auunculus. PAVLVS.

Maior Græcia dicta eſt Italia, quod eam Siculi quondam * obtinuerunt. vel quod in ea multæ, magnæque ciuitates fuerunt ex Græcia profectæ. * *olim*

Maior magiſtratus conſul dicitur.

Maior ſocer vxoris meæ proauus.

Maior ſocrus vxoris meæ proauia. FESTVS.

Minora itemq; maiora auſpicia, quæ *dicantur docet Meſſala. nam* maiora Conſulum, Pr*etorum Cenſorumq. dici ait &* reliquorum minora cum illi *maiores* , *hi autem mino*res magiſtratus dici. *conſueuerint.*

Maiorem Conſulem L. Cæſar putat dici, vel eum, penes quem faſces ſint: vel eum, qui prior factus ſit: Prætorem autem maiorem Vrbanum, minores ceteros.

Maior Cõſul dicitur vel is, penes quem faſces ſunt; vel is, PAVLVS.

qui prior factus eſt: Prætor autem maior vrbanus, minores cæteri.

Maiores Flamines appellabantur patricij generis, minores plebei.

Maledictores dicebantur ab antiquis, qui nunc maledici.

FESTVS. Maledictores *dicebant, antiqui quos* nos appellamus. *maledicos. Cato cum Proficiſceretur in* Hiſpania rè *monendis maledictores.*

Maleuoli Mercurij ſignũ erat proxime Ianum, qui item erat in Turdellis *Malos maleuoli etiam cognomine* appella*batur*: maleuoli autem, quod in nullius tabernam ſpectabat.

PAVLVS. Maleuoli Mercurij ſignum, id eſt ſtatuam, appellabant, ideo quod in nullius tabernam ſpectabat.

Malleoli vocantur non ſolum parui mallei, ſed etiam ij, qui ad incendium faciendum aptantur; videlicet * ad ſimilitudinem priorum dicti.

* *ſcilicet*

FESTVS. Malluuium dicitur, quo manus lauantur. Malluuiæ, quibus manus ſunt lotæ: pelluuiæ, quibus pedes.

Malluuium latũ in commentarium * ſacrorum ſignificat, manus qui lauet. à quo malluuiæ dicuntur, quibus manus ſunt lautæ, perinde vt quibus pedes pelluuiæ.

* *tario*

PAVLVS. Maltha dicitur à Græcis pix cum cera mixta.

Mamercus prænomen eſt Oſcum, eo quod hi Martem Mamertem appellant. *

* *dicunt*

Mamers Mamertis facit, id eſt lingua Oſca Mars Martis. vnde & Mamertini in Sicilia dicti, qui Meſſanæ habitãt.

FESTVS. Mamertini appell*ati ſunt hac* de cauſa. cum de toto Samnio grauis incidiſſet peſtilentia, Sthenius Mettius eius gentis princeps conuocata ciuium ſuorum concione, expoſuit ſe vidiſſe in quiete præcipientem Apollinem; vt ſi vellent eo malo liberari, ver ſacrum vouerent, id eſt quæcunque vere proximo nata eſſent; immolaturos ſibi. Quo facto leuatis poſt annum viceſimum, deinde eiuſdem generis inceſſit peſtilentia. rurſum itaque conſultus Apollo, reſpondit non eſſe perſolutum ab iis votum. quod homines immolati non eſſent: quos ſi expuliſſent, certe fore, vt ea clade liberarentur. Itaque ij iuſſi patria decedere, cum in parte ea *Siciliæ* conſediſſent, quæ *nunc* Taurica-

cana¨ dicitur, forte parantibus *laborantibus* bello *nono*. Meſſanenſibus auxilio venerunt vltro, eóſque *ab eo liberarunt*. prouinciales quod ob *meritum* * eorum, vt gratiam referrent, & in ſuum corpus, communionémque agrorum inuitarunt eos, & nomen acceperunt vnum, vt dicerentur Mamertini, quod coniectis in ſortem duodecim deorum nominibus Mamers forte exierat, qui lingua Oſcorum Mars ſignificatur. cuius hiſtoriæ auctor eſt Alfius libro primo belli Carthaginienſis.

¨ *Tauromi-nitana.* *exercitum)

Mamilia turris intra Saburæ regionem à Mamilio nomen accepit.

Mamiliorum familia (progenita fuit) à Mamilia Telegoni filia, quam Tuſculi procreauerat, (quando id oppidum ipſe condidiſſet. * *eſt appella-ta*

Mamphula appellatur panis Syriaci genus, quod, vt ait Verrius, in clibano ante, quam percoquatur, decidit in carbones, cinerémque. cuius meminit Lucilius: Piſtricem valida * ſi nummi ſuppeditabunt, Addas" empleuron, mamphulas quæ ſciat omnes. * *validam* " *Addā, vel ad claſſem)*

Mamphur * appellatur loro circumuolutum mediocris longitudinis lignum rotundum, quod circumagũt fabri in operibus tornandis. * *Mimphur)*

Mamurij Veturij nomen frequenter in cantibus¨ Romani frequentabãt, hac de cauſa. Numa Pompilio regnãte è cælo cecidiſſe fertur ancile, id eſt ſcutum breue; quod ideo ſic eſt appellatum, quia ex vtroque latere erat reciſum; vt ſummũ, infimumque eius latius * medio pateret. vnáque edita vox, omnium potẽtiſſimam fore ciuitatem, quamdiu id in ea manſiſſet. Itaque facta ſunt eiuſdem generis plura, quibus id miſceretur, ne internoſci cæleſte poſſet. probatum opus eſt maxime Mamurij Veturij: qui præmij loco petiit, vt ſuum nomen inter carmina Salij canerent. ¨ *carminibus* * *latus*

Manalẽ fontem dici, pro eo, ꝙ aqua ex eo ſemper manet. PAVLVS.

Manalis fons appellatur ab auguribus puteus perennis. neque tamen ſpiciendius * videtur, quia flumen id ſpiciatur, quod ſua ſponte in amnem influat. FESTVS. * *ſpiciendius)*

Manalem lapidem putabant eſſe oſtium Orci, per quod animæ inferorum ad ſuperos manarent, qui dicuntur PAVLVS.

manes. Manalem etiam lapidem vocabant petram quã dam, quæ erat extra portam Capenam iuxta ædem Martis, quam, cum propter nimiam ſiccitatem in vrbem protraherent, inſequebatur pluuia ſtatim. eumque quod aquas manaret, manalem lapidem dixere.

Manare dicitur, cum humor ex integro, ſed non ſolido nimis per minimas ſuas partes erumpit. quod ex Græco trahitur: quia illi non ſatis ſolidum *μανὸν* dicunt.

Manare ſolem antiqui dicebant, cum ſolis orientis radij ſplendorem iacere coepiſſent, a quo & dictum putabant mane. alij dictum mane putant ab eo, quod manum bonum dicebant.

FESTVS. *Manare ſolem tunc ſolitos* eſſe antiquos *dicere ait Verrius* cum ſolis orientis radij *ſplendorem iacere coepiſſent*. atque ideo primũ *dici tempus, mane dictum quam*uis magis ad di-

*id dicitur) citur *quod manum bonum dicebant a mane* id eſt a mature. quod id *bonum eſt, quod maturum eſt*. vnde & Matuta di-

PAVLVS. *cta quoque videtur mater.*

*Mania Mane a diis manibus dixerunt: nam mana * bona dicitur. vnde & Mater matura, & poma matura.

Manceps dicitur, quod manu capiatur. Manceps dicitur, qui quid a populo emit, conducit ue, quia manu ſublata ſignificat ſe auctorem emptionis eſſe: qui idem pres dicitur, quia tam debet præſtare populo, quod promi-

*pro quo] ſit, quam is, (qui pro eo * praes factus eſt.

"Tifata. Mancini fana" appellabantur, quod Mancinus habuit in-

interempto ſignem domum, quæ publicata eſt eo interfecto.

Manducus, effigies in pompa antiquorum inter ceteras ridiculas, formidoloſaſque ire ſolebat magnis malis, ac late dehiſcens, & ingentem dentibus ſonitum faciens, de qua Plautus ait in Rudente: Quid ſi aliquo

*quia pulchre ad ludos me pro manduco locem? Qua propter? clare * crepito dentibus.

FESTVS. Manes dij ab auguribus inuocantur: quod hi per omnia

*terrenaq.) ætheria, terrenaque * *manare credebantur.*

Item, *Dij ſuperi*. atque inferi *dicebantur: quos ideo inuocabant* augures quod *hi exiſtimabantur fauere vitæ hominis* *. Vel hominum.*

PAVLVS Manes dij ab auguribus vocabantur, quod eos per omnia

manare credebant, eoſque deos ſuperos atque inferos dicebant.*

Manuos * in carminibus ſaliaribus Aelius Stilo " ſignificare ait bonos.(& inferi.*.dij manes pro bonis dicũtur a ſuppliciter eos venerantibus propter metum mortis; vt immanes quoque pro valde non bonis dicuntur. FESTVS. *Manes "Aurelius, vel Ateius

Maniæ turpes, deformeſque perſonæ. Manias (Aelius Stilo dici ait * ficta quædam ex farina in hominum figuras, quia turpes fiant, quas alij maniolas appellant* Manias autem, quas nutrices minitantur pueris paruulis eſſe laruas, id eſt manes, quos deos deaſque putabant, quoſque ab inferis ad ſuperos emanare credebant. (vt Mania eſt eorum auia, materve. Sunt enim vtriuſque opinionis auctores.* .*. vnde *dicunt *vocant Sunt, qui Maniam laruarum matrem, auiamque putant

Manius agrum * Nemorenſem Dianæ conſecrauit, a quo multi, & clari viri orti ſunt, & per multos annos fuerũt. vnde prouerbium: Multi Manij Ariciæ. Aſinius* Capito longe aliter ſentit. ait enim turpes. & deformes ſignificari: quia maniæ dicuntur deformes perſonæ, & Ariciæ genus panis fieri, quod amici appellantur. *Aegerius "Sinnius]

Manius prænomen dictum eſt ab eo, quod mane quis initio natus ſit: vt Lucius, qui luce.

Manliæ gentis patriciæ decreto. nemo ex ea Marcus appellatur, quod M. Manlius, qui Capitolium a Gallis defenderat, cum regnum affectaſſet; damnatus, necatuſque eſt. PAVLVS.

Manſucium * edacem, a mandendo ſcilicet. *Manſuetum

Manſues pro manſuetus.

Dixit M. Cato in epiſtula *ad* . . . . manſues ad . . . . FESTVS.

Manſuetum ad manum venire ſuetum. alij aiunt manſuetum dictum, neque ex miſericordia mæſtum, neque ex crudelitate ſæuum, ſed modeſtia temperatum. PAVLVS.

Mantare ſæpe manere. Cæcilius in epiſtula: Iam ore adeo mãta. Iam hoc vide cæcus. . . animũ aduentus angit. FESTVS.

Manticularia dicuntur ea, quæ frequenter in vſu habentur & quaſi manu tractantur. frequens enim antiquis ad manus tergendas vſus fuit mantiliorum, vnde hæc trahitur ſimilitudo.

.·.Manticularum vſus pauperibus in nummis recondendis, PAVLVS.

etiam noſtro ſæculo fuit. vnde manticulari dicebantur, qui furandi gratia manticulas attrectabant. Vnde pœtæ pro doloſe quid agendo vſi ſunt eo verbo. Pacuuius: Ad manticulandum aſtu aggreditur. ſcit enim quid promeruerit modici manticulatur, . . . ita me facti oppreſſi iugo, Item deinde: Aggreditur aſtu regem: manticulandum eſt hic mihi. Et: Machinam ordiris nouam manticula * tactu, an ſanctiora dicis iureiuranda. Plautus hoc ſignificare videtur, quibus cotidie paruæ noxæ extergeantur. ·

* manticula)

PAVLVS
Mantiſa additamentum dicitur lingua Tuſca,* quod ponderi adiicitur, ſed deterius, & quod ſine vllo vſu eſt. Lucilius: Mantiſa obſonia vincit.

*Oſca

FESTVS.
Manubiæ Iouis tres dicuntur * eſſe, quarum vnæ ſunt minimæ, quæ moneant, placidæque * ſint. Alteræ quæ maiores ſunt, ac veniant cum fragore, diſcutiantq; aut diuellant, quæ a Ioue ſint, & conſilio deorum mitti exiſtimentur. Tertiæ his ampliores, quæ cum igne veniant; & quamquam nullum ſine igne fulgur eſt, hæ propriam differentiam habeant, quod aut adurant, aut fuligine deforment, aut accendant, quæ ſtatum mutent deorum conſilio ſuperiorum.*

* creduntur
* placataq.
* ſuperorum.

.. Manum, & mentum, prouerbium eſt ex Græco ductum. quod eſt πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος, καὶ χείλεος ἄκρου, Chalcantem uites ferentem quidam augur vicinus præteriens, dixit errare: non enim ei fas eſſe nouum vinum . . . .

PAVLVS.
Manumitti ſeruus dicebatur, cũ dominus eius, aut caput eiuſdem ſerui, aut aliud membrum tenẽs dicebat, Hunc hominem liberum eſſe volo, & emittebat eum è manu

FESTVS.
eius tenens modo caput, *modo membrum aliud eiuſdem ſerui, ita* edicite, hunc *hominem liberum eſſe Volo: ac* pro eo auri x. x *puri, proli, profani mei ſoluo vt priuſ*quam digred*iar, efficiatur iuris* ſui dum his *ſeruum. Verbu e manu homi*nem liberum mit*tebat*.

PAVLVS. ⊣ Mapalia caſæ Pœnice * appellantur, in quibus quia nihil eſt ſecreti, ſolet id vocabulum ſolute viuentibus obiici. Cato libro quarto Originum: Mapalia vocantur vbi habitant, ea quaſi cohortes rotundæ ſunt.

* Punicæ
† Inde Paglia[illegible], e Paglia[illegible]

Marculus deminutiuum a Marco.

FESTVS.

Maſpedis, ſiue ſine R. litera Maſpedis impuditiciæ, ſeſita * vallium, quid ſignificet ne Meſſalla quidem augur in explanatione auguriorum reperire ſe potuiſſe ait.

*ſoluta).

PAVLVS.

Martialis campus in Cœlio monte dicitur, quod in eo Equiria ſolebant fieri, ſiquando aquæ Tiberis campum Martium occupaſſent.

Martias Kalendas matronæ celebrabant, quod eo die Iunonis Lucinæ ædes coli cœpta ſit.*

*erat, vel eſt

Martius menſis initium anni fuit & in Latio, & poſt Romam conditam, eo quod gens erat bellicoſiſſima. cuius rei teſtimonium eſt, quod poſteriores menſes, qui annum finiunt, a numero appellati, vltimum habent Decembrem.

Mas deminutiue facit maſculus.

FETVS.

Maſculina, & feminina vocabula dici melius eſt ſecundum Græcorum quoque conſuetudinem, qui non ἀνδρεικὰ & γυναικεῖα, ſed ἀῤῥενικὰ, dicunt & θηλυκά.

Maſculino genere parentem appellabant antiqui etiam matrem. Malo cruce maſculino genere cum dixit Gracchus in oratione quæ eſt in P. Popillum poſteriorem,* tam repreſentauit antiquam conſuetudinem, quam hunc frontem, atque hunc ſtirpem iidem antiqui dixerunt: & rurſus hanc lupum, & hanc metum. Item cum idem in Popilium & matronas * ait, eo exemplo inſtituto. Dignus fuit qui malo cruce periret.

*poſteriore)

*Mathonea)

PAVLVS.

Matellio, diminutiuum a matula.

Materfamiliæ non ante dicebatur, quam vir eius paterfamiliæ dictus eſſet. nec poſſunt hoc nomine plures in vna familia præter vnam appellari. ſed nec vidua hoc nomine, nec quæ ſine filiis eſt, appellari* poteſt.

*vocari

Mater Matuta, manes, mane, matrimonium, materfamiliæ, matertera, matrices, materiæ * dictæ videntur, vt ait Verrius, quia ſint bona: qualia ſcilicet ſint, quæ ſunt matura. vel potius a matre, quæ eſt originis Græcæ.

*Materies

FESTVS.

Mater matura manis ; *mane* , *matrimonium* , *mater familia* , matertera , *matrices* . *materea dicta Videntur* vt ait *Verrius* , *quia ſint bona* : *qualia ſcilicet* ſint. quæ *ſunt matura* . *Vel potius à matre* quæ eſt ori *genus*.

PAVLVS. *Grace μήτηρ.*

Matrem matutam antiqui ob bonitatem appellabant, & maturum idoneum vſui, & mane principium diei, & inferi dij manes, vt ſuppliciter appellati bono eſſent, & in carmine Saliari, Ceruſmanus, intelligitur creator bonus.

*matertera) Matertera, matris ſoror, quaſi mater altera, Matertera, patris & matris, mihi magna mater * eſt.

**Mattici.* Matralia, Matris Matutæ feſta.

vel Mattici Matrici* cognominantur homines malarum magnarum atque oribus late patentibus.

Mattimes, ac patrimes dicuntur, quibus matres & patres adhuc viuunt.

FESTVS. Matronæ a magiſtratibus non ſubmouebantur, ne pulſari, contrectariue viderentur, neue grauidæ concuterentur. Sed nec viri earum ſedentes cum vxoribus in vehiculo deſcendere cogebantur.

*Matronæ magiſtr*atibus non ſummou*ebantur, ne pulſari, ne* contrectari*ue viderentur neue grauidæ cõcuter*entur, *ob* quam *etiam cau*ſam ait Verrius. *neque earum viros ſedentes cum* uxoribus deeſſe quo deſcend*ere coactos* a magiſtratibus.

PAVLVS. quod commun*i Vehiculo* vehitur vir, & vxor.

**fore.* Matronas appellabant eas fere, * quibus ſtolas habendi ius erat.

Matronis aurum redditum cum legitur, hoc ſignificare videtur, quia matronæ contulerunt ornatus ſui aurum ad Capitolium a Gallis Senonibus liberandum, quibus poſtea eſt redditum a populo Romano.

FESTVS. Matronis . . to ait, quod *Videtur hoc ſignificare.*

Matronis fuiſſe r*eſtitutum aurum ex quo. P. R. crateram fecerat* & eam *Appollini Delphos miſerat ut eſt teſti*monio in*dex tabella* : *quod quidem aurum dederant* matronæ orna *tui demptũ ſuo, vt Votum ſolueretur* Appollini. quid*am dicunt de eo potius eſſe intelligendum* quod contuler*unt olim matronæ ad capitolium*, a Gallis Senon*ib. liberandum id eſt poſtea reddi*tum *eſt* eſt a pop*ulo Romano*.

Matula,

Matula, vas vrinæ. PAVLVS.

Mauortem poetæ dicunt Martem.

Maximæ dignationis Flamen Dialis eſt inter quindecim Flamines, & cum ceteri diſcrimina maieſtatis ſuæ habeant, minimi habeatur * Pomonalis, quod Pomona leuiſſimo fructui agrorum præſidet pomis. FESTVS. *minime habetur)

Maximam hoſtiam ouilli pecoris appellabant, non ab amplitudine corporis, ſeb ab animo placidiore. PAVLVS.

Maximi annales appellabantur, non magnitudine; ſed quod eos Pontifex maximus conſecraſſet. * *confeciſſet)

Maximum Prætorem dici putant alij eum, qui maximi imperij ſit: alij, quia * ætatis maximæ. pro collegio quidem augurum decretum eſt: quod in ſalutis augurio Prætores maiores, & minores appellentur; non ad ætatem, ſed ad vim imperij pertinere. FESTVS. * qui

Maximus Curio, cuius auctoritate curiæ, omnéſque curiones reguntur. PAVLVS.

Maximus Pontifex dicitur, quod maximus rerum, quæ ad ſacra, & religiones * pertinent, iudex ſit, vindéxque contumaciæ priuatorum, magiſtratuúmque. * religionem

ME pro mihi dicebant antiqui.

Me pro mihi dicebant antiqui, vt Ennius cum ait libro ſecundo: Si quid me fuerit humanitus, vt teneatis. & Lucilius: Nunc ad te redeo, vt quæ res me impendet agatur. FESTVS.

Meatus à meando dictus.

Mecaſtor, & mehercules iuſiurandum erat: quaſi diceretur, * ita me Caſtor, ita me Hercules, vt ſubaudiatur iuuet. PAVLVS. * dicerent.

Meddix * apud Oſcos nomen magiſtratus eſt. Ennius: Summus ibi * capitur meddix, " occiditur alter. * Medix * vbi " Medix

Medialem appellabant hoſtiam atram, quam meridie immolabant.

Medibile, medicabile.

Mediocriculo vſus eſt in ea, quam dixit, Cato in Conſulatu: Ribidundum magiſtratum genere * pauculos homines, mediocriculum exercitum obuiam duci. FESTVS. * gerere

Mediocriculus idem Cato ponit, cum ait: Ridibundum magiſtratum paucos homines mediocriculum exercitum obuiam duci. PAVLVS.

Medioxumum, mediocre.

Mediterreum melius, quam mediterraneum. Siſenna dici putat.

* *dicere*

Meditrinalia dicta hac de cauſa. Mos erat Latinis populis, quo die quis primum guſtaret muſtum, diceret * ominis gratia : Vetus nouum vinum bibo, veteri nouo

* *conceptum*

morbo medeor. A quibus verbis, etiam Meditrinæ deæ nomen ceptum, * eiúſque ſacra Meditrinalia dicta ſunt.

Meditullium dicitur, non medium terræ, ſed procul à mari, quaſi meditellium ; ab eo quod eſt tellus.

Mediuſfidius compoſitum videtur, & ſignificare Iouis filium, id eſt, Herculem ; quod Iouem Græci Δία, & *

* *vt*

* *antiqui*

nos Iouem : ac fidium pro filio, quod ſæpe antea* pro L litera D vtebantur. quidam exiſtimant iuſiurandum eſſe per diui fidem ; quidam, per diuini temporis, id eſt, dici, fidem.

Medullitus, ex intimis medullis.

* *Meſancilum*

Meſancilum * teli miſſilis genus.

Megaleſia ludos Matris Magnæ appellabant.

Melancoryphi, genus auium, quæ Latine vocantur atricapillæ, eo quod ſumma eorum capita nigra ſint.

Melibœa purpura à nomine inſulæ, in qua tingitur, eſt dicta *

* *vocata*

Melicæ gallinæ, quod in Media id genus auium corporis ampliſſimi fiat : L litera pro D ſubſtituta.

* *Meloes, vel Meleas V. C. Melia)*

Melis * haſta à ligno mali dicta.

Melo nomine alio Nilus vocatur.

Melos inſula dicta eſt à Melo, qui ex Phœnice ad eãdem fuerat profectus.

Meltom meliorem dicebant.

Membrum abſcindi mortuo dicebatur, cum digitus eius decidebatur, ad quod ſeruatum iuſta fierent reliquo corpore combuſto.

Memoraro ſignificat, nunc dicere, nunc memoriæ mandare.

Memorioſus, memorioſior, & memorioſius, (et) memorioſiſſime facit.

Mendicum dici putant velum, quod in prora ponitur.

Mendicum dici Verrius putat à mente eius, quem fefelle-

nt fortunaˈ. vel quod precetur quemque vt vitæ ſuæ medeatur cibo.

Mendicum dici Verrius putat à mente eius, quam feſellit fortuna, vel quod precetur quemque vt vitæ ſuæ medeatur cibo. FESTVS.

Menſa, * frugibúſque iurato, ſignificat per menſam & fruges. PAVLVS. * Meſſe

Menſæ in in ædibus ſacris ararum vicem obtinebant. * Meſſem

Menſæ in ædibus ſacris ara rarum vicem obtinent, quia legibus carũ omniũ ſacræ quoque menſæ ſunt vt velut inaram vel in puluinaris loco ſint. Priuati quoque in primis ipſis locis habere ſolent, vbi ſacras habituri ſint, cuius modo eſt parentatio non ſacrificium. . . . . . FESTVS.

Menſarij, nummularij. PAVLVS.

Mentecaptus dicitur, cum mens ex hominis poteſtate abiit; & idem demens, qui * de ſua mente deceſſerit; & amens, qui à mente abierit. * quod

Mentecaptus dicitur, cum mens ex hominis poteſtate abijt: & idem appellatur demens, quam (quod) de ſua mente deceſſit, & à mente (mente) abierit. FESTVS.

Mentum dicebant, quod nos commentum. PAVLVS.

Mercedicius * mercenarius, quod mercede ſe tueatur. * Mercedonium.

Mercedonias dixerunt à mercede ſoluenda.

Mercurius à mercibus eſt dictus. Hunc etenim negotiorum omnium exiſtimabant eſſe Deum. FESTVS. PAVLVS.

Merendam antiqui dicebant pro prandio: quod ſcilicet medio die caperetur.

Mergæ furculæ, quibus aceruí frugum fiunt; dictæ à volucribus mergis. quia vt illi ſe in aquam mergunt, dum piſces perſequuntur, ſic meſſores eas in fruges demergunt, vt eleuare poſſint manipulos.

Meritauere (idem) Cato ait, pro meruere. FESTVS.

Meritauere, ſæpe meruere dicit Cato in Proenorum IIII. Suffetes euocauerint ſtatim omnis cohortes, omnis etiam, qui ſtipendia meritauerunt.

Mertat pro merſat dicebant. PAVLVS.

Merum antiqui dicebant ſolum. vnde & auis merula nomen accepit: quod ſoliuaga eſt, & ſolitaria paſcitur. at nunc merum, purum appellamus. * Mercat

FESTVS. Meſon † perſona comica appellatur, aut coci, aut nautæ, aut eius generis. dici ab inuentore eius Meſone * comœdo ait Ariſtophanes Grammaticus.

* *Moeſon* * *Moeſone*

PAVLVS. Meſſapia Appulia à Meſſapo rege appellata.

FESTVS. Metaphoram quam Græci vocant, nos tralationem, id eſt domo mutuatum verbum. quo vtimur, inquit Verrius in or. ne ſæpius quidem honeſti. ac *ſignificantis verbis defectus*, vt ſpecioſiora *atque eodem etiam ſignificantiore*, quam propri*o vocabulo* rem indicemus . . redit ſua tralatum manebit . . . . quo peruenit. . . . . as alieno perinde ac ſuo ab . .

Meta*plaſ*ticos dicitur apud *poetas vſurpari id* quod propter neceſſitatem metri *mutare conſueuerunt*. quod idem barbariſ*mus dicitur in ſolu*ta oratione *conſcri*b*enda* . .

Meta . . . ca . . a . cariore . . .
. . . . peruentura. . . . .
quod . . . dicare ait Ennius, . .
. . . . id eſt . . . . . .
. . . . abus vt . . . . .
. . . . accip . . . . . *gratia*

PAVLVS. Metari caſtra dicuntur, quod metis diriguntur.

Metelli dicuntur in re * militari quaſi mercenarij. Attius annalium vigeſimo ſeptimo * calones, famulique. metelli que, caculæque, à quo genere hominum Cæciliæ familiæ cognomen putatur ductum. * *quod eſt*.

* *lege* * *in annalib.* * *dictum*

FESTVS. Metonymia eſt tropos, cum ab eo, quod continet, ſignificatur id quod continetur; aut ſuperior inferiore, & inferior ſuperiore. quæ continet, quod continetur: vt Ennius cum ait: Africa terribili tremit *horrida terra tumultu. ab eo, quod continetur, id, quod continet: vt cum dicitur epota amphora vini. à ſuperiore inferior, vt Ennius: cum magno ſtrepitu Volcanum ventus vegerat ab inferiore ſuperior; vt, perſuaſit animo vinum Deus, qui multo eſt maximus-

* *tremis*

PAVLVS. Metus feminino genere dicebant. Ennius: Viuam, an moriar, nulla in me eſt metus.

FESTVS. MIGRARE mens à *quod legibus eius ſcaera eſſent deiſque* templi poſita *inauſpicatum apud antiquos habe*tur, cum

ſequitur ſua *migrantem pœna. Menſas aiunt* quidam fuiſſe in *triuijs poni ſolitas, quæ ſint triui*ales appellatæ.

Mihipte, pro mihi *ipſe*, *Cato*, *Cato poſuit cum dixit* decuit talenta . . . .
. . . uerſia, atque . . .
. . . . entia item à . . .

Mihipte Cato pro mihi ipſi poſuit.

Nilitem Aelius à mollitia κατ' ἀντίφρασιν † dictum putat. eo quod nihil molle, ſed potius aſperum quid gerat. ſic ludum dicimus. in quo minime luditur. PAVLVS. † *per antiphraſim*

Milium quidam putant cepiſſe nomen *à* maxim*a* nummorum ſumma, quæ eſt mille. quod ali Græcæ ſtirpis iudicant eſſe, cum id illi κέγχρον vocent, tam Hercules quam panicum μελίνην. FESTVS.

Millus collare canum venaticorum, factum ex corio, cõfixumque clauis ferreis eminentibus aduerſus impetũ luporum. Scipio Aemilianus ad populum: Vobis inquit, reìque publicæ præſidio eritis *quaſi millus cani. PAVLVS.

Miluina genus tibiæ acutiſſimi ſoni.

Mina ſingulariter d . . . . * *erit is)*
pluraliter dicimus cu . . . .
item M. Cato in s . . . . . . FESTVS.
mina cog . . . .

Minam Aelius vocitatam ait mammam alteram lacte deficientem, quaſi minorem factam.

Minerrimus pro minimo dixerunt. PAVLVS.

Minerua dicta, quod bene moneat hãc enim pagani pro ſapientia ponebant. Cornificius vero, quod fingatur, pingatúrque minitans armis eandem dictam putat. FESTVS.

Minime gentium dicebãt pro eo quod eſt omnium gentium iudicio minime eſſe faciendum.

Miniſcitur pro reminiſcitur antiquitus dicebatur. PAVLVS.

Minora templa fiunt ab auguribus, cum loca aliqua tabulis, aut linteis ſepiuntur, ne vno amplius oſtio pateant, certis verbis definita. Itaque templum eſt locus ita effatus, aut ita ſeptus, vt ea vna parte pateat, angulúſque adfixus * habeat ad terram. FESTVS. * *anguliſque adfixos)*

Minorem Delum Puteolos eſſe dixerunt, quod Delos * aliquando maximũ emporium fuerit totius orbis ter- * *Delus)*

rarum, cui ſucceſſit poſtea Puteolanum, quod municipium Græcum antea Dicæarchia vocatum eſt. vnde Lucilius: Inde Dicæarchum populos, Delumque minorem.

Minores & maiores inter cognomina feminarum poni ſolebant.

Minorum Pontificum maximus dicitur, qui primus in id collegium venit. Item minimus, qui nouiſſimus.

Fᴇsᴛᴠs. Pᴀᴠʟᴠs. Minotauri effigies inter ſigna militaria eſt: quod non minus occulta eſſe debent conſilia ducum, quam fuit domicilium eius Labyrinthus. Minotaurus putatur eſſe genitus, cum Paſiphae Minois regis vxor dicitur concubuiſſe cum tauro. ſed affirmant alij Taurum fuiſſe nomen adulteri.

Minucia porta appellata eſt, eo quod proxima eſt * ſacello Minuci. Minucia porta Romæ eſt dicta, ab ara Minuci, quem Deum putabant.

** eſſet*

Minuebatur populo luctus ædis dedicatione, cum à Cenſoribus luſtrum condebatur; cum votum publice ſuſceptum ſoluebatur. priuatis autem, cum liberi naſcerentur; cum honos in familiam * veniret; cum pater, aut liberi, aut vir, aut frater ab hoſte captus domum rediret; cum puella diſponſaretur; cum propiore quis cognatione, quam is qui lugeretur natus eſſet; cum in caſto * Cereris conſtitiſſent. "

** familia* ** caſtro* *" conſtituiſſent.*

Fᴇsᴛᴠs. Minuitur populo luctus ædis dedicatione; cum Cenſores luſtrum condiderunt; cum votum publice ſuſceptum ſoluitur. priuatis autem, cum liberi nati ſunt, cum honos in familia venit; cum parens, aut liberi, aut vir, aut frater ab hoſte captus domum redit; cum deſponſa eſt; cum propiore quis cognatione, quam is, qui lugetur, natus eſt; cum in caſto Cereris eſt, omníque gratulationi *

** gratulatione)*

Pᴀᴠʟᴠs. Minurritiones * appellantur auium minorum cantus.

** Minurrationes*

Minuſculæ Quinquatrus appellabantur Idus Iuniæ quod is dies feſtus erat tibicinum, qui Mineruam colebant.

Fᴇsᴛᴠs. Quinquatrus proprie dies feſtus erat Mineruæ, Martio menſe.

Minutum, & minuere ex Græco μειῶ dictum videri poteſt.

Minvæ * dicti Argonautæ, quod plerique eorum ex filiis Miniæ fuerant orti· PAVLVS.

Mirachidion * primæ adoleſcentiæ. *Minydæ

Miracula, quæ nunc digna admiratione dicimus, antiqui in rebus turpibus vtebantur. *miracidion)

Mirior dicebant comparatiuum a miro. Titinius: Mirior inquam tibi * videor.

Miſcelliones appellantur, qui non certæ ſunt ſententiæ, ſed variorum, mixtorumque iudiciorum(ſunt.) *tibi inquit

Miſenum promontorium a Miſeno tubicine Aeneæ ibi ſepulto eſt appellatum.

Miſeratur is, qui conqueritur aliena incommoda: miſeretur is, qui miſerum ſubleuat.

Miſeret me eadem forma dicitur, qua piget, penitet, tedet.

M o d o cum per correptum O dicitur ſignificat tempus, vt Modo veni. & ponitur pro tantum, vt Tace modo. quod ſi producta poſteriore ſyllaba enuncietur, datiuus vel ablatiuus eſt caſus, ab eo, quod eſt modus.

Modo quodam, id eſt ratione. dicuntur omnia iſta a modo: commoditas, commodus, commodat, accommodat, medice, modeſtia, moderatio, modificatio.

modo quodam id *eſt ratione*, *dicuntur iſta omnia a modo* ſit commodi*tas commodus*, *commodat*, *accommodat*, modi*ce*, *modeſtia*, *moderatio Modi*ficatio. FESTVS.

Mœne ſingulariter dixit Ennius: Apud emporium in campo hoſtium per * mœne.

Mœnia & muri, & alia*muniendæ vrbis gratia facta, vt (Aſtius in Helenibus: Signo extemplo canere, ac tela ob mœnia offerre imperat) Significat etiam officia. Plautus (in Nervolaria): prohibentque mœnia alia. vnde ego fungar * mea. PAVLVS *pro FESTVS. *cetera,

Mola vocatur etiam far toſtum, & ſale ſparſum, quod eo molito hoſtiæ aſpergantur, *molas auitas inepte quidam dictas putant*. *fungor

Moles pro magnitudine fere poni ſolet. moli i, & moli- PAVLVS.

† molitores **molendo)*

tiones † a mouendo " certum eſt dici.

**ouillas,* *ver ouinas*

Molleſtras dicebant pelles ouiles, * quibus galeas exter-gebant.

FESTVS. **rotæ* **vertuntur*

Moluctrum non ſolum quo molæ * vertuntur * dicitur, id quod Græci μύλικρον appellant, ſed etiam tumor ventris, qui etiam virginibus ſolet euenire, cuius meminit Afranius in Virgine? Ferme virgini, tanquam grauidæ mulieri, creſcit vterus, molucrum vocatur, tranſit ſine doloribus. Cloatius etiam in libris ſacrorum. Molucrum aiunt eſſe lignum quoddam quadratum, vbi immolatur. Idem Aelius in explanatione carminum Saliarium eodem nomine appellari ait, quod ſub mola ſupponatur. Aurelius Opilius appellat, vbi molatur.

PAVLVS

Momar, Siculi ſtultum vocant.*

**appellant*

Momen, momentum. Lucretius: Momine ſi paruo poſſent * impulſa moueri.

**ſi a paruo poſſunt.*

Monile dictum eſt ornatus muliebris, qualem habuiſſe Eriphylem fabulæ ferunt. ex eo etiam equis præpendens a collo ornamentum monile appellatur.

** Monumentum.*

Monimentum * eſt, quod mortui cauſa ædificatum eſt: & quidquid ob memoriam alicuius factũ eſt, vt fana, porticus, ſcripta, & carmina, Sed monimentum quamuis mortui cauſa ſit factum, non tomen ſignificat ibi ſepultum.

Monitores dicuntur & qui in ſcena monent hiſtriones, & libri commentarij.

Monodos appellatus eſt Pruſiæ filius, qui vnum os habuit dentium loco. ſimiliter habuit & Pyrrhus rex Epirotarũ.

**prodictũ, vel præditum.*

Monſtrum. vt Aelius Stilo interpretatur, a monendo dictum eſt, velut moneſtrum. Item Sinnius Capito, quod monſtret futurum. & moneat volontatem deorũ. quod etiam prodigium, velut prædictum * & quaſi prædictum, quod prædicat eadem, & portentum, quod portendat, & ſignificet. inde dici apparet id quartum, quod mihi viſum eſt adiiciendum, præſertim cum ex eadem ſignificatione pendeat, & in prõptu ſit omnibus, id eſt oſtentum, quod item ab oſtendendo dictum eſt. Monſtra dicuntur naturæ modum egredientia, vt ſerpens cum pedibus, auis cum quatuor alis, homo cũ duobus capitibus, iecur cum diſtabuit in coquendo.

Monſtra dicuntur naturæ modum *egredientia : vt ſerpens cũ pedibus* auis cum quat*tuor alis : homo cum duobus capitibus* iecur cum diſt. *abuit. in coquendo* . . . FESTVS

Moracias nuces. Titinius duras eſſe ait. vnde fit deminutiuum moracillum. PAVLVS.

Morboſum hominem, morbo aliquo affectum.

Mortem obiiſſe, *ea conſuetudine dicitur, qua dixerunt antiqui ob Romam legiones ductas, & ob Troiam duxit exercitum, pro ad. ſimiliterque vadimoniũ obiiſſe, * id eſt vadimonium iiſſe," & obuiam, ad viam. **obiſſe* **obiſſe* *"iſſe*

Mortis cauſa ſtipulatio exiſtimatur fieri, vt ait Antiſtius Labeo, quæ ita fit, vt morte promiſſoris confirmetur aut vt quidam dixerunt, cuius ſtipulationis mors fuit cauſa. FESTVS.

Mortuæ pecudis corio calceos, aut ſoleas fieri Flaminicis nefas habetur: ſed aut occiſæ alioqui, aut immolatæ. quoniam ſua morte extincta omnia funeſta ſunt.

Mortuæ pecudis corio calceos fieri Flaminicis * nefas habebatur, quoniam ſua morte extincta omnia funeſta æſtimabantur. PAVLVS *"Flaminib.*

Mortuus ab emerita vita dictus,

Mos eſt inſtitutum patrium pertinens maxime ad religiones, cærimoniaſque deorum antiquorum.

Mos eſt *inſtitutum patrium id eſt memoria* veterum pertinens maxime ad religiones *cerem* . . oniaſque antiquorum. PAVLVS.

Moſculis* Cato pro paruis moribus dixit *in ea quam ſcripſit* . . uis qui moribus dixit . . . . PAVLVS. ** Moſcillis*

Mox Paulo poſt.

MVCIA prata trans Tiberim dicta a Mucio, cui a populo data fuerant, pro eo quod Porſenam Etruſcorum regem ſua conſtantia ab vrbe dimouit. FESTVS. PAVLVS.

Muger, muccoſus.

Muger dici ſolet a caſtrenſium * hominibus quaſi muccoſus is, qui talis male ludit. FESTVS. **caſtrenſib.)*

Muginari eſt nugari, & quaſi tarde conari.

Mugionia porta Romæ dicta eſt a Mugio quodam, qui eidem tuendæ præfuit. PAVLVS.

Mulciber Vulcanus a molliendo* ſcilicet ferro dictus (eſt) mulcere enim mollire, ſiue lenire eſt. Pacuuius: Quid **mulcendo)*

*Marij inſtituto.

me obtutu terres; mulces laudibus?

Muli Mariani dici ſolebant a C. Mario inſtituti, * cuius milites in furca interpoſita tabella varicoſius onera ſua portare adſueuerant.

Mulis celebrantur ludi in circo maximo Conſualibus. quia id genus quadrupedum primum putatur cœptum currui, vehiculoque adiungi.

*equis oriatur

Mulus vehiculo lunæ adhibetur, quod tam ſterilis ea ſit, quam mulus. vel quod vt mulus non ſuo genere, ſed equi creetur, * ſic ea ſolis, non ſuo fulgore luceat

FESTVS.

Mulleos genus calceorum aiunt eſſe, quibus reges Albanorum primi, deinde patricij vſi ſunt. M. Cato Originum libro ſeptimo: Qui magiſtratum curulem cepiſſet, calceos mulleos allucinatos. * ceteri perones. Item Titinius in Setina: Iam cum mulleis te oſtendiſti, quos tibiatis in calceos. quos putant a mullando, id eſt ſuendo dictos.

*alutacinatos, vel lunatos)

∴ Multam Oſce dici putant pœnam quandam M. Varro ait pœnam eſſe, ſed pecuniariam, de qua ſubtiliter in libro primo quæſtionum epiſtolicarum refert. Maximam multam dixerunt trium millium & viginti aſſium. quia non licebat quendam pluribus triginta bobus, & duabus ouibus quemquam multari. æſtimabaturque bos centuſſibus, ouis decuſſibus.

PAVLVS.

Multifacere dicitur, ſicut magnifacere, & Paruifacere. Cato: Neque fidem, neque iuſiurandum, neque pudicitiã multifacit. Quod merito ab vſu receſſit, quia quantitas nnmero non æſtimatur, nec deſiderat, multitudinem.

FESTVS.

Multifacere *antiqui dicebant ſicut* magnifacere, & par . . . tiam de pudicitia

M . . . .

. . . ntitas. . . . .

. . . neturnu . . . . .

PAVLVS.

Multifariam dixerunt antiqui, quod videlicet in multis lo cis fari poterat: id eſt dici.

Mummiana ædificia a Mummio dicta.

Mundus appellatur cælum, terra, mare, & aer. mundus etiam dicitur ornatus muliebris. quia non alius eſt, quam quod moueri poteſt. mundus quoque appellatur

lautus,& purus. Ateius:Cum virginali mundo clam pa- *patre) tor *. . Ennius: idem loco * nauibus celſis, *in Delo.ho) munda facie,atque etiam ære. FESTVS.

Mundus,vt ait Capito Ateius in libro ſexto põtificali, ter *Volcanali. in anno patere ſolet,diebus his:poſtridie Volcanalia, * V.C. & ante diem ſextum Id Nouemb. Qui quid ita dicatur, ſic refert Cato in Commentariis iuris ciuilis: Mundo nomen impoſitum eſt ab eo mundo . qui ſupra nos eſt. Forma enim eius eſt ex iis , qui intrauere, cognoſcere potuit, adſimilis ille * eius inferiorem partem , veluti *illi) conſecratam diis manibus clauſam omni tempore, niſi iis dieb⁹,qui ſupra ſcripti ſunt,maiores *cenſuerunt* quos dies etiam religioſos iudicauerunt , ea de cauſa, quod quo tempore ea,quæ occulte , & abdita , ea religionis deorum manium eſſent , veluti in lucem quandam ad ducerentur,& patefierent: nihil eo tempore in republica geri voluerunt.Itaque per eos dies non cum hoſte manus conſerebant: non exercitus ſcribebatur : non comitia habeba*nt non* aliud quicquam in re *publica* niſi quod vltima nece*ſſitas* admonebat , adminiſtrabatur.

Mundum gentiles ter in anno patere putabant diebus his. PAVLVS. poſtridie Volcanalia , & ante diem tertium Nonas Octobris,& ante diem ſextum Idus Nouembris.inferiorem enim eius partem conſecratam diis manibus arbitranres clauſam omni tempore,præter hos dies,qui ſupra ſcripti ſunt.quos dies etiam religioſos iudicauerũt ea de cauſa,quod his diebus ea, quæ occulta , & abdita religionis deorum manium eſſent , in lucem adducerentur,nihil eo tempore* in rep.geri voluerunt.Itaque *die per hos dies non cum hoſte manus conſerebatur , non exercitus ſcribebatur , non comitia habebantur ,non aliud quidquam in rep.niſi quod vltima neceſſitas exegiſſet, adminiſtrabatur.

Munem ſignificare certum eſt officioſum , vnde e contrario immunis dicitur,qui nullo fungitur officio.

Muneralis lex vocata eſt , qua Cincius cauit , ne cui liceret munus accipere Plautus: Neque * muneralem legem , neque " lenoniam roga : * fuerit, nec ne , flocci æſtimo. *Neu "neue) *rogato)

Munıcas pro communicas dicebant.

FESTVS. *Munias. &c.* . communicas dicit *Verrius à Munis id eſt operibus* aut vt potius ſco. . .

.·. Municeps eſt, vt ait Aelius Gallus, qui in municipio liber natus eſt. Item qui ex alio genere hominum munus functus eſt. Item qui in municipio à ſeruitute ſe liberauit à municipe. Item municipes erant, qui ex aliis ciuitatibus Romam veniſſent, quibus non licebat magiſtratum capere, ſed tantum muneris partem. At Ser. filius aiebat initio fuiſſe, qui ea conditione ciues Ro. fuiſſent, vt ſemper remp. ſeparatim à populo Ro. haberent, Cumanos videlicet, Acerranos, Atellanos, qui æque * ciues Ro. erant, & in legione merebant, ſed dignitates non capiebant.

PAVLVS. Municipalia ſacra vocabantur, quæ ante vrbem conditá colebantur.

FESTVS. Municipalia ſacra vocãtur, quæ ab initio habuerunt ante ciuitatem Romanam acceptam; quæ obſeruare eos voluerunt Pontifices, & eo more facere, quo adfuiſſent† antiquitus.

† *adſueſſent)*

PAVLVS. Municipium id genus hominum dicitur, qui, cum Romam veniſſent, neque ciues Ro. eſſent; participes tamen fuerunt omnium rerum ad munus fungendũ vna cum Romanis ciuibus, præterquam de ſuffragio ferẽdo, aut magiſtratu capiendo; ſicut fuerunt Fundani, Formiani, Cumani, Acerrani, * Lanuuini, Tuſculani, qui poſt aliquot annos ciues Rom. effecti ſunt. Alio modo, cum id genus hominum definitur, quorum ciuitas vniuerſa in ciuitatem Romanam venit; vt Aricini, Cærites, Anagnini. Tertio, cum id genus hominum definitur, qui ad ciuitatem Romanam ita venerunt, vti municipia eſſent ſua cuiuſque ciuitatis, & coloniæ, vt Tiburtes, Præneſtini, Piſani, Arpinates *, Nolani, Bononienſes, * Placentini, Nepeſini, Sutrini, Lucenſes.

**Corani.*

**Vrbinates,*
**Bobutinienſes.*

Munificior à munifico identidem Cato dixit. cum nunc munificentior dicamus, quamuis munificens non ſit in vſu. *Munificior quoque idem deduxiſſe videtur à* munifico

FESTVS. cum dicamus. *Nunc minificentior quem*uis munificens nõ ſit *apud niſi in vſu C ato in eaqu*am ſcripſit, *in nemo.* munificior.

Munitio † mortificatio * ciborum. PAVLVS.

Munus ſignificat officium, cum dicitur quis munere fungi: Item donum, quod officij cauſa datur. † Molitio * mortificatio v. c. mollificatio)

Murciæ " deæ ſacellum erat ſub monte Auentino, qui antea Murcus * vocabatur. * Murtiæ

Mur giſonem dixerunt à mora, & deciſione.

Muries dicebatur ſal in pila tunſum, & in ollam fictilem coniectum, & in furno percoctum, quo dehinc * in aquam miſſo Veſtales virgines vtebantur in ſacrificio. * murtus. * dein

Muries eſt, quemadmodum Veranius docet, ea quæ fit ex ſale ſordido in pila pinſato, & in ollam fritilem coniecto, ibique operto, gypſatoque, & in furno percocto, cui Virgines veſtales ſerra ferrea ſecto, & in ſeriam coniecto, quæ eſt intus in æde Veſtæ in penu exteriore, aquam iugem, vel quamlibet, præterquam quæ per fiſtulas venit, addent, atque ea demum in ſacrificiis vtuntur. FESTVS. * addunt)

Murrata potione vſos antiquos indicio eſt, quod etiam nunc Ædiles per ſupplicationes dijs addunt ad puluinaria, & quod duodecim tabulis cauetur, ne mortuo indatur, vt ait Varro in antiquitatum libro primo. PAVLVS.

Murrata potione vſi ſunt antiqui: ſed poſtea adſuerunt murram diis ſuis libare. ideoque duodecim tabulis eſt cautum, ne mortuo inderetur.

Murricidum * ignauum, ſtultum. Plautus: Murricide homo, ignaue, iners. * murcidum

Murrina genus potionis, quæ Græce dicitur nectar. * hanc mulieres vocabant murriolam, quidem murratum vinum. quidam id dici putant ex vuæ genere murrinæ nomine. * μυῤῥίνα.

Muſcerdas prima ſyllaba productaſtercus murum appellant.

lant.

Muſſare, murmurare. Ennius. In occulto muſſabant. * vulgo vero pro tacere dicitur, vt idem Ennius: Non decet muſſare bonos. muſſabat. * Muſtricula

Muſtricola * eſt machinula ex regulis, in qua calceus nouus ſuitur. Afranius, Muſtricolā in dētes impinguā tibi. FESTVS.

Muta. . . . . .

. . . iſi vocem . . .

. . . multo. . . .

. . . intelle . . . .
cem . . as dici. . . .
vt cui potius con . . .

PAVLVS. Muta exta appellabant, ex quibus nihil diuinationis animaduertebant.

FESTVS. *Muta exta* dicuntur, quibus *nihil diuinationis aut* reſpōſi *elicitur, vt contra dicuntur*, *a*diutoria quæ *certum aliquid eventurum, indi*cant, aut ab in*cendio vt caueamus, aut* à veneno talique *certum aliquid manifeſtūque.* inſtare periculum *portendunt aut indicant* finium deminution*em.* .

. . . . .

PAVLVS. Mutæ dicuntur litteræ; quod poſitæ in vltimis partibus orationis obmuteſcere cogant loquentes. vel quod paruæ, exiguæque ſint vocis; vt cum mutum oratorē, aut tragœdum dicimus.

FESTVS. . . , mutum dicimus: aut quod nullius fiant vocis, cum in eas litteras incidant.

*Mutas literas & ſemi*uocales, *ſolebant antiqui duplicare ſcribendo, aut legendo, & ita ait Ennium ſcripſiſſe, in eo quē de* . . . *muta* duplicata ſit *primum* . . . . *mana mitti dicebatur* ſer ſacrorum *cauſa cum dominus eius. vt ſupra.*

*Veliis) Mutini Titini ſacellum fuit in Velis * aduerſum Murum Muſtellinum in angi*porta* de quo aris ſublatis balnearia ſunt *facta* dom*us C N. Domiti.* caluini, cum manſiſſet ab vrbe condita *ad prin*cipatum Auguſti *Cæſaris inuolatum* & ſanćte cultum *fuiſſet* manifeſtum eſt *ex Pontif.* extum & vicenſimum dextra *via iuxta diuerti*culum *via vbi &* colitur & *mulieres ſacrificant* in *ea togis prætextis* vlat*e.*

Libris.

PAVLVS. Mutini Titini ſacellum fuit Romæ, cui mulieres velatæ togis prætextatis * ſolebant ſacrificare.

*prætextis)

Mutire, loqui. Ennius in Telepho: Palam mutire plebeio piaculum eſt.

*Mioparo. MYOPARO * genus nauigij ex duobus diſſimilibus formatum. Nam & midion, & paron per ſe ſunt.

* Murmilonica Myrmilonica * ſcuta dicebant, cum quibus de muro pugnabant. erant ſiquidem ad hoc ipſum * apta.

* vſu. Myrtea corona Papirius vſus eſt, quod Sardos in campis myrteis ſuperaſſet.

Macipatus ita adoptantis vt patri ſui * heres *erat adoptiuus* FESTVS. *enim eius, quo adoptet* tam heres eſt, quam *ſi ex eo natus* *iuo) *eſſet. ſus patris quaſi* in poteſtate *aliena non eſſet ita eſt. Legitimus* & ſuus heres vt *pater manifeſte. ex eo quod ait Ser.* Sulpicius in ea oratione *quam ſcripſit & habuit* pro Aufidia.

M*unus ait Verrius dicitur adminiſtratio* reip. publice. *item magiſtratus aut praefectura* imperi, *prouinciae, cum multitudinis vniuerſae* conſenſu, *atque legitimus in vnum conuenientes* populi *comitijs aliquis mandatur per ſuffragia* vt capere eam *poſſit. Iuſſu populi demandatam* certoue ex *tempore ex fide ſua & certum vſque* ad tempus *adminiſtrare.*

M . . lebatarum. . . .

Mille vrbium populus ſtetit pro regno. *dixiſſe ait.* .

. . Veranius in libro. *quem inſcripſit. Priſcarum vocum* quod ei ſummae *videatur originem dediſſe ac* cauſam Graecus *Sermo* χιλιὰς *&* χιλιάδες eo autem non *non omnes vti.*

FESTVS. *id quod eſt ν.c.

NACCAE appellantur vulgo fullones, vt ait Curiatius, quod nauci non ſint, id eſt * nullius pretij. Idē ſentit & Cincius. quidā aiunt, quod omnia fere opera ex lana nacæ dicantur à Græcis.

PAVLVS.

Naccæ appellantur fullones, quod nauci non ſint, id eſt nullius pretij. omnia fere opera ex lana nacæ dicuntur à Græcis.

Nenia. *autem *dictum * νεάτον) * νεάτη)

Nænia * eſt carmen, quod in funere laudandi gratia cātatur ad tibiam. Sunt qui eo verbo finem ſignificari putant. Quidam volunt næniam ideo dici, quod voci ſimilior querimonia flentium ſit. Quidam aiunt * næniæ ductum " nomen ab extremi inteſtini vocabulo; Græci enim νέτον * extremum dicunt. Siue quod chordarum vltima νέτη * dicitur; extremam cantionis vocem næniam appellarunt.

FESTVS.

Nænia eſt *carmen quod in funere laudandi* gratia can*tatur ad tibiam. Quod vocabulum Afranius* in ma*terteris Poſuit: Næniam autem inter exſ*equia cantit*abant. Sunt qui eo verbo finem ſ*ignificari credid*erunt. Plautus in*

. . . . .

. . abi ergo . . . .

. . idem huic nomin*i amanti mea hera* dixit domi, & ap*ud nos de bonis*. . . .

*N*æniam eſto quoſda *dicunt velle ideo dici.*

Næniam quod & voci ſim*ilior quærimonia flentium* ſit. quidam aiunt neni*æ ductum nomen ab extre*mi inteſtini vocab*ulo ad quod probandum teſtim*onio vtitur Plautus. *in Bacchidibus. Si tibi eſt M*achæodem ad *nobis veruina eſt domi qua quidem ego* te reddam *vbi me irritaueris Con*feſſ*orem* ſorr*icina. Nænia ſiue quod extremam fle*ndo ef*ferimus eam vocem, quærendoquenam* Græci *νέατας extre*mumdicunt. *Siue quod cordacum*. vltima. *νέατα. dicitur appellarunt extremam cantionis vocem Næniam.*

PAVLVS.

Næniæ deæ ſacellum extra portam Viminalem fuerat dedicatum. *Nunc tantum habet ediculam.*

FESTVS.

. .ſacellum vltra portam. . . . .

. . ædiculam.

PAVLVS.

Næuia ſilua dicta iuxta vrbem, quod Næuij cuiuſdam fuerit

fuerit.* *ſuerat.

Næuiam ſiluam vocitatam extra *vrbem ad milliare quan*tum, FESTVS.
quod næuij cu*iuſdam ibi domus fuerit a quo* nemora Næ
uia app*ellata etiam fuiſſe*, *Verrius* ait quam ob probrij
loc*a abuci ab antiquis ſolere*, quod in ea morari ad*ſueſ-*
ſent perditi ac nequam homines. teſtis eſt M. *Cato in ea,*
quam Scripſit in M. Cœlium ſi ſe appell*auiſſet, orſus iter-*
eram a porta Næuia atque *ex inde in nemora.*

*Næuia a domo procul Næuia vnde di*cunt prouerbi*um na-*
tum eſſe a domo Næuia quod refertur a Verr*io.*

Nancitor in duodecim, nactus erit, prædatus * erit. Item *præno. v.c.
in fœdere Latino PECVNIAM QVIS * NANCI- *qui)
TOR, HABETO. ET SI QVID PIGNORIS ''nancitor)
NANCISCITVR, ''SIBI HABETO.

Nancitor, nactus erit. PAVLVS.

Nanum Græci vas aquarium dicunt humile, & concauum
quod vulgo vocant ſitulum barbatum; vnde nani po-
miliones * appellantur. *pumiliones

tionem eius. . . . . FESTVS.

Manum Græci vas aquariū dicunt humilem & *concauum quod*
vulgo vocant, citulum barbatum *vnde Mani, pumilio-*
nes appellantur.

Napuras nectito cum dixit Pontifex, funiculi ex ſtramen
tis fiunt. PAVLVS.

Napuræ, feniculi.* *funiculi)

Nare à naue dictum ·*· quod aqua feratur natans, vt na- ·*· ductum
uis. Natare eſt ſæpius nare, vt dictitare, factitare. FESTVS.

Nare à naue ductum Cornificius ait, quod aqua feratur *auis. v.c.
natans vt nauis.* Ennius libro ſeptimo: Alter nare cu-
pit, alter pugnare paratuſt. Plautus in Aulularia: Quaſi
pueri, qui nare diſcunt, ſcirpea induitur ratis. Natare
igitur eſt ſæpius nare, vt dictitare factitare.

Nares apellari putant, quod per ea naſi foramina odoris
cuiuſque nari flamus.* *ſiamus

Narica eſt genus piſcis minuti. Plautus: Muriaticam au-
tem video in vaſis ſtagneis naricam bonam, & canutam
& taguma quinas fartas conchas piſcinarias.

Narica genus piſcis minuti. PAVLVS.

Naſſa eſt piſcatorij * vaſis genus, quo cum intrauit piſcis FESTVS.
*piſcatoria

Ex

exire non poteſt. Plautus : Numquam hercule ex iſta naſſa hodie ego eſcam petam.

Naſſiterna eſt genus vaſis aquarij anſati,& patentis,quale eſt quo equi perfundi ſolent. Plautus in Bacchidibus: Ecquis euocat cum naſſiterna , & cum aqua iſtum impuriſſimum ? & in Neruolaria : Ecquis huc effert naſſi ternam cum aqua ſine ſuffragio ? & Cato in ea oratione quam compoſuit in Q. Sulpicium . Quotiens vidi truilos naſſiternas , perfuſos * aqualis matellas ſine anſis.

*pertuſos) }

PAVLVS. Naſſiterna genus vaſis aquarij anſati , & patentis.

Natinatio dicebatur negotiatio ; & natinatores ex eo ſeditioſi.

FESTVS. Nati *Natio , dicebatur ne*gotiatio,& natinatores *ex eo, ſeditioſi,negotia* gerentes M.Cato in. . . . . *tu m*ultu Macedoniæ , Etruriam Samnites , Lucanos inter ſe natinari,atque factiones eſſe.

PAVLVS. Natio genus hominum,qui non aliunde venerunt,ſed ibi nati ſunt.in pecoribus quoque bonus prouentus feturæ,bona natio dicitur.

FESTVS. *Nationem , item apud antiquos* natum. Cin*cius , genus hominum,qui nō aliūde vene*runt,ſed ibi *nati ſunt,ſignificare ait, qui & na*tionem ait *non tantum vniuerſim* , de omnibus ſedet*etiam de ſingularib. quoque hominib*us ſeiunctim *dici ſolere , Sinnius autem capi*to omnia fere *genera hominum per nationes diuidi vt cu*res Sabinos *hernitos, Aequos,item Volſcos in pecori*bus quoque bonus *prouentus futuræ.bona natio dicitur.*

Nauali corona ſolet donari , qui primus in hoſtium nauem armatus tranſilierit.

PAVLVS. *Nauali corona donatur,qui prim*us in hoſtium *nauem armatus tranſilierit cuiuſue* opera *mauuue nauis hoſtiū capta fuerit adeptus* eſt eam M.*Terentius Varro bello piratico,donante* CN. Pom*peio magno , item alij inter quos A. A*tillus bell*o quod geſtum eſt , contra Nabin vt ſcrip*tum eſt in car- *carmine , ſaturnio quod quidem duces ipſi* conſueti *ſunt , in tabellis publice ponere , in quo* nominabantur *qui nauali corona donati erant.*

FEST.

Neumquam ponitur pro nulla *tenus,pro non ita:& non etiam ſignificat* vt nec , ...

Naualis porta a vicinia naualium dicta. PAVLVS.

Naualis porta uẽ naualu regio videtur vtraque ab naualium FESTVS. *Vicinia,ita* appellat*a fuiſſe.* . . . . .

Naualis ſcriba, qui in naue apparebat, inter aliud genus ſcribarum minimæ dignitatis habebatur. quod periculis quoque eius miniſterium eſſet * obiectum. *eſſ.v.c. Plautus. Non ego te noui naualis ſcriba columbari impudens. ſiue quod columbaria in naue appellantur ea, qui bus remigent, * ſiue quod columbariorum quæſtus *rem gemi- temerarius, incertuſque. unt. v.c.

Naucum * ait Ateius Philologus poni pro nugis. Cincius *Nauci) quod in oleæ nucis, quod intus ſit. Aelius Stilo omniũ rerum putamen. Gloſſematorum autem ſcriptores fabæ grani quod hæreat in fabulo. * Quidam ex græ- *fabachilo) co, καὶ χαὶ οὐχί, leuem hominem ſignificari. Quidam nucis iuglandis, quam Verrius iuglandam * vocat, me- *iuglandũ v.c. dium velut diſſipimentum. Plautus in Paraſito pigro: Ambo magna laude lauti, poſtremo ambo ſumus non nauci. Item in Moſtellaria: Quod id eſſe dicam verbum nauci, neſcio. & in Truculento: Amas hominem non nauci. & Næuius, (&) in Tunicularia * eius noctem *Cunicula- nauco ducere. Sed * Ennius. illic " eſt nugator nihili, ria. non nauci homo. *ti) "illuc v.c.

Naucus * pro nugis ponitur. alias pro oleæ, aut nucis nucleo. alij omnium rerum putamen ita appellari volunt. PAVLVS. quidam ex Græco, quod ſit καὶ χαὶ οὐχί, leuem homi- *Naucis, alij nem ſignificari volentes. quidam volunt ſic appellari Nauci) membranulam, quæ in nucis iuglandis eſt medio,

Nauia lignum cauatum vt nauis, quo in vindemiis vti ſolent.

Nauia eſt vno ligno exculpto, vt nauis, quo vtuntur alueo FESTVS. in vindemia. ficus quoque in comitio appellatur Nauia ab Attio Nauio augure. Nam cum Tarquinius Priſcus inſtitutas tribus a Romulo mutare vellet, deterreretur que ab Attio per augurium, vt eluderet eius prudentiam, interrogauit eum, an fieri poſſet, id quod animo propoſuiſſet ſuo; cui ille permittente augurio cum reſpondiſſet effici poſſe; iuſſit rex cotem, ac nouaculam proferri *qua prolata interrogatus augur*

an cos illa *poſſet præcidi reſpondiſſetque poſſe* : *nouaculam* ſubito *præcidit. quo facto ſtatim nauium* ex eo Tarq*uinio nihil auſo* . *contra amplius facere* noua*culam illam ac cotem ſub locum conſ*ecratum de *fodi uſiſſe* : *& ficum ab eo ſatam ibi* eſſe intra *id ſpatium loci* , *qui contentus fine* ſacro ſit : *eamq. ſi quando areſcere contigiſſet* ſubſeri *ſumique ex ea ſurculos uiſſe* , *quo fa*cto tanto s *intra temporis* . *tractas cum aliæ in eo* loco complur*es ficus enatæ eſſent* , *atque eæ* euulſæ de *inde de ſacro illo loco radicitus* remouerent*ur* : *omnes quæ in ibi tunc temporis* erant ficum *præter vnam illam* , *euectas fuiſſe*. admo*nitu fatali ac iuſſu in primis aruſpicum* & diuinis *etiam reſponſis promittentib. quamdiu* ea viueret libe*rtatem populi* Roman*i in columen man*ſuram ideo q*ue coli & ſubſeri ex illo tempere cœptam Nautas* ſecundum in corr*uptam conſuetudinem dic*tos quos nunc nos *nautas dicimus* , *teſtis eſt* Cato in ea quam ſcr*ipſit, cum in Hiſpaniam proficiſceretur*, cum ait nauitæ *quod ſecum portauerant* vinum atque oleum *vſus tantum eo ſum.*

Nauſcit cum gran*um fabæ ſe aperit naſcendi* gratia quod ſit non diſſi*mile nauis forma.*

PAVLVS. Nauſcit cum granum fabæ ſe naſcendi gratia aperit, quod fit * non diſſimile nauis formæ.

*ſit

Nauſtibulum , alueum ad nauis ſimilitudinem factum.

FEST. .·. Nauſtibulum vocabant antiqui vas aluei ſimile, videtur* a nauis ſimilitudine.

**vid. vc.* *vid licet*).

PAVLVS. Nautea herba granis nigris, qua coriarij vtuntur, à naue* ductum nomen, quia nauſeam facit permutatione T in S.

** nauſea*

**T & S.*

FESTVS. *Nautam ait Op*ilius Aurelius herb*æ genus eſſe granis nigris* qua coriarij vtuntur, *cuius videri a nauſea du*ctum nomen, quia nauſeam fac*it permutatione T. & S*, litterarum inter med*ia antiquis conſueta* . Paulus in Artemone *vnguentum quod naribus mu*lionum nauteam feciſſet . . . . . . , . .

. . . .

. . . .lem atque aro*matum idem curculione*

Nam odor vnguentum *omnium præ tuo nautea eſt in caſina ei* proſcorto ſu*pponetur hercus vinctus nautea. Labeo* in' commenen*tario iuris pontificij ait nauteam rubi*dum quiddam *eſſe, quo pontificum veſtimenta quadam* colorant. . . . . PAVLVS.

Nautiorum familia a Troianis dicitur oriunda. FESTVS.

Nautiorum *familia à Troianis oriunda eſt:*

Nam fuit eorum princeps *Nautes, qui romam detulit ſimulacrum* æneum M*inerua, cui poſtea nautij ſacrificare* ſoliti *ſunt, vnde ipſa quoque, Dea nautia voca*batur de cau*ſa. alij quod duce Naute acciti* conductiq. ab *Brutis milites fuerint ad Meſſ*anam oppugnan*dam, contra quos à Senatu ſit* miſſus L. Cæcilius *metellus: qui cum ab illis inter*fectus eſſet miſſi *ad eos fuerunt ex poſtulat*um de fœdere viola*to legat* . . . . . . us P. Veturius qui *cum aliquantiſper ob* refectionem corpor*is in oppido quodam* inſediſſent Brut*ij quibus foedios tunc cum* Romanis erat bello *ſtatim eo diſtiterunt* inde a principe *Naute, familiæ nautia* appellata eſt.

Nauus, celer, ac ſtrenuus: a nauium velocitate videtur dictus. Ennius libro ſexto: Nauus repertus homo Graio patre Graius homo rex. & libro ſextodecimo: Nauorum imperium ſeruare eſt inſuperantum. Plautus in Friuolaria: Naue agere oportet, quod agas, non ductarier. PAVLVS.

Nauus, celer, ac ſtrenuus: a nauium velocitate dictus. FESTVS.

NEBVLO dictus eſt, vt ait Aelius Stilo, qui non pluris eſt quam nebula, aut qui non facile perſpici poſſit, qualis ſit, nequam, nugator.

Nec coniunctionem grammatici fere dicunt eſſe diſiunctiuam, vt Nec legit, nec ſcribit; cum ſi diligentius inſpiciatur, vt fecit Sinnius Capito, intellegi poſſit eam poſitam eſſe ab antiquis pro non. vt & in duodecim eſt, AST EI CVSTOS NECESIT. *Item: SI ADORAT FVRTO, QVOD NEC MANIFESTVM ERIT. & apud Plautum in Phaſmate: Nec recte ſi illi dixeris. & Turpilium in Demetrio: Nec recte dici mihi quod iamdudum audio. **aeſcit v. c.*

PAVLVS. Nec coniunctio diſiunctiua eſt, vt Nec legit, nec ſcribit. ponitur etiam pro non. Turpilius: Nec recte dici mihi iamdudum audio.

FEST. ∴ Nec mulieri, nec gremio credi oportere. prouerbium eſt, quod & illa incerti, & leuis animi eſt: & plerumque in gremio poſita, cum in obliuionem venerunt exſurgentium, procidunt.

Necem ſuſpicatur *Verrius à Græco duci: nam illi νέκυν mortuum dicunt, unde nos dicimus necida.*

PAVLVS. Necem a Græco dici certum eſt. νέκυν enim mortuum dicunt Græci.

FEST. Neci datus proprie dicitur, qui ſine vulnere interfectus eſt, vt veneno, aut fame.

PAVLVS. Necerim, nec eum.

PAVLVS *Nec* etim, nec eum.

* Opilu.)

Neceſſarium ait eſſe Opillus * Aurelius, in quo non ſit ceſſandum; aut ſine quo viui non poſſit. aut ſine quo non bene viuatur; aut quod non poſſit prohiberi, *quin fiat.

*prohibere V.C.

PAVLVS. Neceſſarium, in quo non ſit ceſſandum.

FEST. Neceſſarij dicuntur cognati, aut affines, in quos neceſſaria officia conferuntur.

Neceſſarij ſunt, vt Gallus Aelius ait, qui aut cognati, aut adfines ſunt, in quos neceſſaria officia conferuntur præter cæteros.

Nectar Græce ſignificat deorum potionem. vnde Vergilius ait: Stipant, & dulci diſtendunt nectare cællas. Item Lucretius libro ſecundo: Et nardi * florem, nectar qui floribus " habet.

* nardi V. C.

" narib.

Necta. Græce ſignificat deorum potionem.

PAVLVS. Nectere, ligare.

FESTVS. Nectere, ligare ſignificat, & eſt apud plurimos auctores frequens. quin etiam in commentario ſacrorum vſurpatur hoc modo. Pontifex minor ex ſtramentis naturas * nectito. id eſt funiculos facito, quibus ſues adnectantur.

*napuras

Necumquem, nec vmquam quemquam.

PAVLVS. Nefaſti dies N littera notantur.

FESTVS. *Nefaſti dies notabantur. N. litera quod ius nefas eſt*

Pretori apud quem *lege agitur*, *faritria verba*, *Do Dico*, addico nep. *nota deſignari ſolent qui nefaſti* priores ſunt *quorum pars anterior faſtibus ſerui* liberati ſunt, *delectus habentur exercitus ſcribuntur*, & in *prouincias ire licet* , *ſacra quoque* inſtituta fiunt *& vota nuncupata ſolui*, & ædes *ſacrari ſolent*.

Nefrendes arietes dixerunt, quod dentibus frendere non poſſint. Alij dicunt nefrendes infantes eſſe nondum frendentes, id eſt frangentes. Liuius: Quem ego nefrendem alui, lacteam immulgens opem. Sunt qui nefrendes teſticulos dici putent, quos Lanuuini appellãt nebrundines * Græci νεφροὺς, Præneſtini nefrones. PAVLVS. *nefrundines

Nefrendes dictos aſſerit prouentus, Mucius Scæuola *arietes, quod dentibus frendere non* poſſint. Ateius *Capito infantes eſſe nondum* frendentes id eſt, *frangentes. Liuius in Odyſſea veteri* quem ego *nefrendem alui lactcam immulgens* opem et . . . . . .

. . . pro nefrendibus *autem, vt antiqui dicebant, rienes nunc dicit* vſus recens *ſunt qui nefrendes dici putant teſticulos*, quos Lanu*uini*, *appellant nebrundines* : Græci *νεφροὺς, præneſtini nefrones*. FESTVS.

Negibundum *antiqui pro negantem dixerunt Cato in* ea, quam ſcrip*ſit* . . . .

. . . negibundus

Negibundum pro negante dixerunt.

Neglegens* non legens, neque electum " habens, quid debeat facere. PAVLVS. *nec legens.

Nec legens * dictus eſt non legens, neque dilectum habens, quid facere debeat omiſſa ratione officij ſui. "dilectum) FESTVS.

Negotium quod *non ſit otium*. * *Neglegens*

Nauos à nauis celeritate quæ *velociſſima eſt, dicimus*.

Negotium, quod non ſit otium.

Negritu in auguriis ſignificat ægritudo. PAVLVS.

Negumate in carmine CN. Marci vatis ſignificat negate, cum ait: Quamuis mouentium duonum negumate. FESTVS.

Negumate, negate. PAVLVS.

Neminis genitiuo caſu Cato vſus eſt, cum dixit: Sunt multi corde, quos non miſeret neminis,

Neminis *genitiuo caſu vſus eſt Cato cum dixit* & quis dicere cum ſit *neminis idem*. FESTVS.

legi pecuniam, cuius reſpectu & nimia cupiditate homines ad peccandum adduci.

Nequam aurum eſt, auris quoduis vehementius ambit. PAVLVS. Hoc verſu Lucilius ſignificare videtur, nequam eſſe aurum, quod aures lædat, *vel* pondere inaurium cum *molliſsima pars* auris inciditur. vel etiam cupiditatem pecuniæ voluit ſignificare.

Nequam, qui ne tanti quidem eſt, quam quod habetur minimi.

Nequeunt * non eunt. **Nequiunt vel Nequunt*

Nequinates, Narnienſes. PAVLVS.

Nequinates Narnienſis *dicti ſunt, qui è nequino oppido eiectis colonis* veteri. *b. ibi habitarunt Cato in ea aduerſus* x. *hominib*. FESTVS.

Nequinont pro nequeunt; vt ſolinunt, ferinunt pro ſolēt, & feriunt dicebant antiqui. Liuius in Odyſſia: Partim errant, neque nunc Græciam redire (nequinont.)

Nequinont, nequeunt. PAVLVS.

Nequiquam, fruſtra.

Nequiquam ſignificari idem, quod fruſtra, plurimis auctorum exemplis manifeſtum eſt. FESTVS.

Nequitum, & nequitur pro non poſſe dixerunt. PAVLVS.

Nequitum, & nequitur, pro non poſſe dicebant, vt Pacuuius cum ait: Sed; cum contendi nequitum, vt clam tendenda eſt plaga. Plautus in Satyrione: Retrahi nequitur, quoquo progreſſa eſt ſemel. & Cato Originum libro primo: Fana in eo loco compluria fuere. ea exaugurauit, præterquam * quod termino fanum fuit, id nequitum exaugurari. FESTVS. **prequā v.c.*

Neruum appellamus etiam ferreum vinculū, quo pedes impediuntur, quãquam Plautus eo etiam ceruices vinciri ait: Perfidioſe captus, eo ædepol * neruo ceruices probat. **eo epol. v.c.*

Neruum appellamus etiam ferreum vinculum, quo pedes, vel etiam ceruices impediuntur. PAVLVS.

Neſi pro ſine poſitum *eſt in lege dedicationis aræ* Dianæ Auentinen*ſis*. FESTVS.

Neutiquam *pro nullo modo dici teſtis eſt* cum air, ſed *mihi neutiquam cor conſentit, cum ocu*lorum aſpectu *Cice. indiſſolubiles quidā eſſe non poteſtis*, neutiquā *tamē diſſoluemini*.

PAVLVS. Neutiquam, pro nullo modo.

**datio) "libertio.*

FESTVS. Nexum eſt, vt ait Gallus Aelius, quodcumque per æs & libram geritur, idque necti dicitur. quo in genere ſunt hæc: teſtamenti factio, nexi danto, * nexi liberanto. " Nexum æs apud antiquos dicebatur pecunia, quæ per nexum obligatur.

**nictari) *Macchocopone) *ſcrib. v. c. ſcribes. "nectabere. v. c. *pugile) -*·venox) 'inctu. v. c. * & vnde v. c. & inde)*

NICTARE & oculorum, & aliorum membrorum niſu ſæpe aliquid conari, dictum eſt ab antiquis, vt Lucretius in libro quarto: Hic vbi nexari* nequeunt, inſiſtereque alis. Cæcilius in Hymnide: garrulis medentes iactent ſine nictentur perticis. Nouius in Macchoco: pone * actutum ſcribit, *cum in neruo nictabere." vnde quidam nictationem, quidam nictum, vt Cæcilius in pugilem * : tum inter laudandum hunc timidum tremulis palpebris Percutere nictu; hic gaudere, & mirarier. Nictit canis in odorandis ferarum veſtigiis leuiter ganniens, vt Ennius in libro x. veluti ſiquando vinculis venatica venenox ·*· apta ſolet ſi forte ex nare ſagaci ſenſit voce ſua nictit" vlulatque ibi acuta eſt. vnde * ipſa gannitio.

PAVLVS. Nictare eſt oculorum, & aliorum membrorum niſu ſæpe aliquid conari. dicimus enim nictationem, & nictum, Cæcilius: Hunc tremulis palpebris Percutere nictu. Nictit canis in odorãdis ferarum veſtigiis leniter grãniens. Ennius: Nare ſagaci ſenſit, voce ſua nictit, vlulatque. vnde & gannitio.

FESTVS. Niger lapis in comitio locum funeſtum ſignificat, vt alij, Romuli morti deſtinatum, ſed non vſu *obuenit vt ibi ſepeliretur ſed* Fauſtulum *nutritium eius ibi ſepultum fuiſſe, &* Quintilium auum Ti . . . *qui* cuius familia *dicta quintilia iuxta appellationem eius partes Romuli ſequebatur.*

Nihili, qui nec hili quidem eſt.

PAVLVS. Ningulus, nullus. Marcius vates. Ne ningulus mederi queat.

FESTVS. Ningulus, nullus, vt Ennius libro ſecundo: Qui ferro minitere. atque in te ningulus mederi queat.

Niquis ſciuit centuria eſt, quæ dicitur à Seruio Tullio rege conſtituta, in qua liceret ei ſuffragium ferre, qui non tuliſſet in ſua. nequis ciuis ſuffragij iure priuare-

tur. nam ſciſcito ſignificat ſententiam dicito, ac ſuf-
fragium ferto: vnde ſcita plebis. Sed in ea centuria, ne-
que cenſetur quicquam, * neque centurio præficitur, * *quiſquã*)
neque centurialis poteſt eſſe, quia nemo certus eſt eius
centuriæ. eſt autem Nequiſciuit, niſi quis ſciuit.

Niuem *Verrius interpretatur nouum ex* Græco, qui id *neon*
*dicunt N. ſig*nificat da.

Niuẽ interpretatur nouum ex Græco, quod illi dicũt *νέον*. PAVLVS.

Nixi dij appellabantur, quos putabant præſidere patien-
tium nixibus.

Nixi dij appellantur tria ſigna in Capitolio ante cællam FESTVS.
Mineruæ genibus nixa, velut præſidentes parientium
nixibus. quæ ſigna * ſunt qui memoriæ prodiderint, **ſua v. c.*
Antiocho rege Syriæ ſuperato M. * Acilium ſubtracta **Manium*)
à populo Ro. adportaſſe, atque vbi ſunt. poſuiſſe. etiam **qui v. c.*
quæ * capra Corintho aducta huc, quæ ibi ſubiecta *quæ*)
fuerint menſæ. **pro c litte-*

NOBILEM antiqui pro noto ponebant, & quidem per *ra v. c.*
G litteram, * vt Plautus in Pſeudolo: Peregrina facies **ignobilis*
videtur hominis, atque gnobilis. * & oculis meis ob- *v. c.*
uiam gnobilis * obiicitur. Attius in Diomede: Ergo *ignob. vec.*
Argos referam. nam hic ſum "gnobilis *. Liuius in *"ſuam*)
Virgo * ornamenta incendunt * gnobili ¶ ignobiles. *.*.nobilis.*

Nobilem antiqui pro noto ponebant. Plautus: Peregrina *v. c.*
facies, atque ignobilis. PAVLVS.

Noctilucam Lucilius cum dixit, lib. ij. ob*ſcænum ſignificat* **Virgine*)
noctiluca . . medica . . . *.*.incedũt*)

Noctua tempore noctis dicta, quo canit, vel volat. ¶*nobilis v. c.*

Noctua videtur dicta à Noctis tempore, eo quo *canere ſolet*, FESTVS.
aut volare ab ea γλαυχῶπις appellatur *minerua à Græcis* PAVLVS.
quia noctua oculis eſt læſis. FESTVS.

Noegeum quidam amiculi genus prætextum purpura,
quidam candidum ac perlucidum, quaſi à nauco, quod
putamen quorundam pomorum eſt tenuiſſimum non
ſine cãdore, vt Liuius ait in Odyſſia: Simul ac lacrimas
de ore noegeo Deterſit. id eſt candido.

Noegeum amiculi genus. Noegeum candidum. Liuius: PAVLVS.
Lacrimas de ore noegeo Deterſit. id eſt candido.

Nomen, dictum quaſi nouimen, quod notitiam facit.

Nomen ſiue ex Græc. *ὄνομα dictũ eſt quaſi nouimen quod no-* FESTVS.
titiam faciat ſiue familiæ eſt *vt Terentius ponitur etiam*

pro debito vt exactum dicimus. *fuiſſe nomen cum à debitore exacta* pecunia ſit.

PAVLVS. Nonarum, Iduum, Kalendarum poſteri dies nuptiis alieni habentur, quoniam hi dies decreto Pontificum atri iudicati ſunt: quod quotieſcumque Romani duces belli gerendi gratia his diebus ſupplicauerunt, male rempublicam geſſere.

FESTVS. *Nonarum poſtridie id* I I. Kalen*darum dies. alieni habentur. item* nouæ nuptæ. *à D.* I I I I *Calend. nonas idus diem.* atrum inluc*eſſere, quoniam. decreto Pontificum atri hi dies* eſſe iudicat*i ſunt, quod quotieſcunque Romani* duces belli *gerendi gratia his diebus ſupplicauere male* rempub. ges*ſere.*

Nonas quidem à noua luna, quod in eas cõcurreret principium lunæ. alij quod ſemper ante diem Iduum nonum eſſent, ſcribíque ideo debere primam appellationis eius ſyllabam adiecta V littera.

PAVLVS. Noncolæ *vocantur papillæ, quæ ex faucibus capratum dependent.

* *Noncolæ*

FESTVS. . . . . as eſt cæſis . . . . . .

caprarum ſu*pendent* . . . . .

Non omnibus dormio: prouerbium videtur natum à cipio quodam qui Parathenchon dictus eſt, quod ſimularet dormientem, quo impunitius vxor eius moecharetur. eius meminit Lucilius.

Non pridem, æque, & recte, & frequenter dicitur, ac iampridem quam pridem.

Nonuncium *quod vulgo magiſtri* ludi appellant *ſignificat nouem vncias. at te*runcium, quod ſingulia ſex *vncia dimidium vnciarum trium fit* . . . . .

PAVLVS. Nonuncium, & teruncium dicitur, quod nouem vnciarum ſit, ſiue trium.

Nota nunc ſignificat ſignum, vt in pecoribus; nunc litteras ſingulas, aut binas; nunc ignominiam.

FESTVS. Nota alias ſignificat ſignum; vt in pecoribus, tabulis, libris, litteræ ſingulæ, aut binæ; alias ignominiam.

Nothum Græci natum ex vxore non legitima vocant, qui apud nos ſpurio patre natus dicitur, quod Ser. Tullius, qui Romæ regnauit, natus eſt ex concubina Spurius

Tulli tributis † niſi forte maluimus ·*· credere Ocliſia Corniculana * captiua, cum ſuſceptum matre ſeruiéte.

Nothum Græci natum ex vxore non legitima dicunt, qui apud nos ſpurio patre natus (eſt) *dicitur.*

Nouæ curiæ proximæ ·*· compitum Fabricium ædificatæ ſunt. quod parum amplæ erant veteres à Romulo factæ, vbi ⊥ is populum, & ſacra in patris triginta diſtribuerat, vt in iis ea ſacra curarent, quæ, cum ex veteribus in nouas euocarentur; ſeptem * curiarum per religiones euocari non potuerunt. itaque Forienſis. Raptæ, Vellenſis, † Velitiæ res diuinæ fiunt in veteribus curiis

Noualis ager nouæ relictus ſementi.

Noualem agrum Aelius Gallus. & *Opilius, item Aurelius, cum aiunt eſſe quem Græci νεὸν dicunt ad quod Homero quoque, teſte vtuntur qui dixit νειοῖο βαθείης τέλσον ἱκέσθαι. ſed* Cincius eum eſſe vbi *gleba preciſſa ad nouam* ſementem ſit *relicta.*

Nauti conſulatu, & T. Sicini Volſci *populi, cum atrox prelium* iniſſent aduerſus *Romanos.* Tribuni. *Mil. in circo* combuſti feruntur, *& ſepulti, in crepidine* quæ eſt proxime cir*cum, qui locus poſtea fuit la*pide albo conſtratus, *qui pro rep. in eo prælio occubuere* Opiter Verginius *Tricoſtus: Valerius* Læuinus, Poſtumus Com*minius, orancus, M*allius Tolerinus, P. *Veturius Geminus A Semproni*us Atratinus, Ver*ginius* Trico*ſtus M*utius Scæuola. Sex. Fu*ſius Medalnus.*

Nouendiales feriæ. *dicuntur inſtitutæ.* à *Tublo* Hoſtilio rege ex *monitu, procurandis prodigijs* nono die inferis. *Latinis: ſiue quod in* more * Albano lapid*ibus pluiſſet, ſiue quod vox eſſet* exaudita. vt Alban*i. ſuo ritu facerent, quæ omiſe*rant ſacra nam ab his *illa ſunt. tunc reuocata,* quæ miſſa cratea pœ*ne funditus, deleta negligere tem*poribus *ſequentib. cepiſſent. N. dicuntur inuenta à M*arcello Cos. operæ *quibus admotis Syracuſæ facilius ex*pugnari poſſet.

Nouendiales feriæ à numero dierum ſunt dictæ.

Nouerca dicitur, quam quis ſublatis liberis nouam vxorem ducit augendæ * familiæ gratia.

*Nouerca dicitur quam quis liberis ſub*latis nouam *vxorem ducit arcendæ familiæ* gratia, id eſt coer*cendæ: prima autem*

† *Sp. Tulli Tr. vel Tiburtis.*
PAVLVS.
··maluimus)*
' Ocliſiam Corniculam v. c.
FESTVS.
·· proxime)*
⊥ *vbe v. c.*
* *quattuor)*
† *Velienſis)*
PAVLVS
FESTVS.
* *monte)*
PAVLVS.
* *arcendæ vel accerſendæ.*
FESTVS.

memoratur apud Ve&terrannia. *quæ nupſit* . . .

Nauibus regnante Ser. Tullio *quod in Auentinum montem paludib. diſcluſum* aſcenderetur, *ab aduectu, ſic dictum aiunt, vel quod auẽ*tinus in auen*tino rex albanus ſit ſepult⁹.*

Naualem agrum Aelius *Gallus, & Opilius, Item Aurelius cum* aiunt eſſe, *quem Græci νάον dicunt. ad quod* Homero quoque *teſte vtuntur qui. dixit ναοῖο. βαθείης πίλοσοι ἰκέσθ.*

PAVLVS. Noxa ponitur pro peccato, aut pro peccati pœna, cum lex iubet noxæ dedere pro peccato.

Noxia apud antiquos damnum ſignificat, ſed à poetis ponitur pro culpa.

FESTVS. *Noxa* vt Ser. Sulpicius. *rufus ait, damnum ſignificat* apud poetas autem, & oratores ponitur pro culpa. at noxa peccatum, aut pro peccato pœnam, * vt Attius in Menalippo. * te te eſſe huic noxæ obnoxium. Item cum lex iubet noxæ dedere, pro peccato dedi iubet. Cæcilius in Hypobolimæo chereſtato. * Nam iſta quidem noxa mulieris eſt " magis, quam viri.

** pœna)*
** Menalippo)*
** Chereſtrato)*
" muliebrem & v.c. muliebru eſt)

N V C E S *flagitantur nuptis, & iaci*untur pueris vt nouæ* *nuptæ intranti. domum* noui mariti auſpicium, *fiat ſecundum & Soli*ſtimum.

PAVLVS. Nuces flagitantur nuptis, * iaciuntur pueris, vt nouæ nuptæ intranti domum noui mariti ſecundum fiat auſpicium.

** nouæ)*
**nuptiis, vel à nuptis*

Nuculas Præneſtinos* appellabant; quod incluſi à Pœnis Caſilini famen nucibus ſuſtẽtarunt; vel quod in eorum regione plurima nux minuta naſcitur.

** Præneſtini, vel Præneſtinas*

FESTVS. Nucu*las preneſtinos antiqui appellabant*, quod incluſi, *à penis Caſilini famem nuncio ſuſtenta*uerunt; vel quod in *eorum regione plurima nux minu*ta paſcitur.

Nudius tertius compoſitum ex nunc, & die tertio.

PAVLVS. FESTVS. *Nudius tertius compo*ſitum ex nunc *& die tertio. N.* . . . . . *dicuntur* in agro *quos* . . *alio nomine appell*ant à *parte totum ſignificantes, quaſi inde appel*lati ſint . . . . dicantur pa . . . . *dicitur* cælum *cauum* . . . . dicatur dam . . . . .

Numam Pompilium Ianicul*um montem habitauiſſe* ferunt

in quo arcam eius inuentam *cum libris numæ* nominis à Terentio. *quodam ſcriba repaſtinante* agrum.

Numæ Pompilij in Ianiculo eſt ſepulchrum. PAVLVS.

Numella genus vinculi, quo qudrupedes deligantur.

Numella genus vinculi, quo quadrupedes *alligantur. ſolent autem ea fieri* neruo, aut *corio crudo boum vt plurimum.* FESTVS.

Numen, quaſi nutus dei, ac poteſtas, dicitur. PAVLVS.

Numen quaſi nutus Dei, ac *poteſtas dicitur.* FESTVS.

Numera ſenatum ait quiuis ſenator conſuli, cum impedimento vult eſſe, quo minus faciat ſenatuſconſultum. poſtulátque, vt aut res, quæ adferuntur, * diuidantur; *referuntur) aut ſinguli conſulantur; aut ſi tot non ſint ſenatores, quo numero liceat præſcribi ſenatuſconſultum.

Numerius prænomen numquam ante fuiſſe in patricia familia dicitur, quamuis * Fabius, qui vnus, poſt ſex & *quam is) trecentos ab Etruſcis interfectos ſuperfuit, inductus * *inductus. magnitudine diuitiarum vxorem duxit Otacilij Maleuentani, v.c. vt tum dicebantur, filiam ea condicione, vt qui primus natus eſſet, prænomine aui materni Numerius appellaretur.

Numerius prænomen eſt tractum ab auo. PAVLVS.

Numero dicebant pro nimium.

Numere *& numero dicitur. Sed numere ſu*nt videtur eſſe *præ-* FESTVS. *ſentis temporis, & prorſus alie*num numero *fuerunt, quod de præterito vſurpatur ſiue* eo ordine vſur*parunt antiqui quadam conſu*etudine loquend*i, qua ſolebant proferre verba* eiuſmodi; ſiue *certa fine extremarum vocali*um quemadmodum *videtur in ſuis ſcriptis* vſus Pompeius Sex*tus, apud quē reperitur extre*ma ſyllaba vocat*iui caſus producta, & eiuſdē* caſus eadem cor*repta, terminatáque in* e temporis præſentis. *Numero autem dixiſſe* antiquos nimium *quod ſignificare, ait* Sinnius Capito. eſſe enim, ita locutum . . . . um vos eſtis minime . . . . *Niſi num*ero perbiterint, niſi cito. . . . . *id eſt. ni*mium ſi iſſo, qui exeam, numero eſtis mortui, hoc exemplo, vt pingeretis, id eſt, cur cito mortui eſtis? Item in Nelei: Numquam numero matri faciemus volui. Idem eſt * Numquam nimium facie-

id eſt) mus. Apud Næuium: Neminem vidi, qui numero ſciret, quique ſcit, id eſt opus. id eſt nimium ſciret. An panurgus Antonius hæc ait numero nimium cito? celeriter nimium. vt Plautus in Caſina: Ere mi? quid vis mea ancilla? nimium ſæpius numero dicis nimiū cito. Attius in Oenomao: Ego vt eſſem adfinis tibi, non vt te extinguerem, Tuam peti gnatam. numero te expurgat timor. Afranius in ſuſpecta: Per falſum, & abs te creditum numero nimis. Celeriter. Cæcilius in Aethrione: Ei perij. quid ita? numero. venit fuce, * domunt. Afranius in Simulante: Ei * miſera numero, ac nequicquam egi gratias.

fuge) *e. v. c.*

PAVLVS.

Numidas dicimus, quos Græci Nomadas; ſiue quod id genus hominum pecoribus negotiatur; ſiue quod herbis vt pecora aluntur.

FESTVS.

Numidas dicimus, quos Græci Νομάδας, ſiue quod id genus hominum pecoribus negotiatur ſiue quod herbis vt pecora aluntur.

PAVLVS. FESTVS.

Nummus ex Græco nomiſmate naſcitur. *exiſtimantur dictum, & tantundem apud nos, & apud illos* valere, quia *pleráque nomina. à Græcis accepimus quorum.* hoc proprium eſt.

Nuncupata pecunia eſt, vt ait Cincius in libro ſecundo de officio iuriſconſulti nomina certa nominibus proprijs pronunciata. CVM NEXVM FACIET, MANCIPIVMQVE VTI LINGVA NVNCVPASSET, ITA IVS ESTO; ITA VTI NOMINARIT, LOCVTVSVE ERIT, ITA IVS ESTO. Vota nuncupata dicuntur, quæ Conſules, Prætores, cum in prouinciam proficiſcuntur, faciunt; ea in tabulas præſentibus multis referuntur. At Santra libro ſecundo de verborum antiquitate ſatis multis nuncupata conligit non derecto nominata ſignificare, ſed promiſſa, & quaſi teſtificata, circunſcripta, receptáque * etiam in votis nuncupandis eſſe conuenientius.

quod

Nundinalem cocum Plautus *dixit in Aulularia*, Cocus *nundina ille eſt in nonum diem, ſolet ire coctum, Cocum qui* nouendialis *alias appellatur, manifeſto. ſignificat quem dixit nundinalem, quod in nonum diem coqueret.*

Nundinas feriarum diem eſſe voluerūt antiqui, vt ruſtici conueni-

conuenirent mercandi, vendendique cauſa, cumque
nefaſtum,ne ſi liceret cum populo agi, interpellarentur
nundinatores.

Nundinas feriarium diem eſſevoluerũt antiqui:quo mer- PAVLVS.
candi gratia vrbem ruſtici conuenirent.

Nuncius & res ipſa, & perſona dicitur.

Nuncius & perſona dicitur: & res ipſa in perſona dicitur, vt FESTVS
nuntius aduenit in re vt eſt nuncius allatus *quam differentiã*
C. *Ceſar in commentaris feciſſe videtur.*

Nuper,quaſi nouiter.*.tanquam dicamus nouiſſime. PAVLVS

Nuper quaſi nouiper tãquam di*camus nouiſſime, eſtque præteri-* .*.nouiper.
*ti tempo*ris id autem: *ſi* . . . . . . FESTVS.
. . . ſa erant, qui ni . . . . . .

Nupta verba dicebantut ab antiquis, quæ virginem dice-
re non licebat, vt Plautus in Diſcolo. * Virgo ſum, non *Dyſcolo)*
dum didici nupta verba dicere.

Nuptam a Græco dictum, illi enim nuptam appellant PAVLVS.
νύμφην.

*Nuptam nouam, ſponſam vt etiam mu*lieres quibus *in nuptiis* FESTVS
vtuntur, pro nube. ab eadem cauſa, *hoc eſt. a nubendo dicun-*
*tur ali*qui appellatam *.eſſe volunt: nec defuerunt* tamen qui
dic*erent ſic appellatam ab eo quod νέαν νύμφην. Græci nouam*
nuptam vocant alij quod appellat vxor*em νυὸν Homerus lo-*
quendi quadam conſuetudi*ne, quæ eſt antiqua Græcorum*
cum ait *ἐξαπίνης γαίης νυὸν ἀνδρῶν αἰχμητάων.*

Nuptias dictas eſſe ait Santra ab eo, quod nymphea dixe
runt Græci antiqui *γάμον*. inde nouam nuptam *νέαν*
νύμφην.Cornificius.quod noua petantur coniugia.Cu-
riatius,quod noua ratio*fiat.Aelius,& Cincius,quia fla **pallio)*
meo caput nubẽtis obvoluatur,quod antiqui obnube-
re vocarunt * ob quam cauſam legem quoque Paren-
ſtam* iubere caput eius obnubere,qui parentem neca- **vocarint*
uiſſet,quod eſt obuoluere. V.C.

Nuſciciosum Ateius Philologus ait appellari ſolitum,qui * *Paricam)*
propter oculorum vitium parum uideret. at Popilius *
Aurelius. nuſciciones eſſe cæcitudines nocturnas. Ae- **P. Opilius)*
lius Stilo, qui plus videret veſperi, quam meridie, nec
cognoſceret, niſi quod vſque ad oculos admouiſſet.

Nuſcicioſus, qui parum videt propter vitium oculorum,
quique plus videt veſperi;quam meridie.

CXXX

Numidæ dicuntur nomades, *qui diutius vivere dicuntur* vnde Cato in . . . . *numidæ viuaces quod* multam viuunt *ætatem dixit nuces mitti* cerialibus Capito Sinnius *ſolitum eſſe dici* ait. cum velimus *ſignificare miſſilia Cerialibus* in Circo mitti, *quod cum mitti nuces mos eſſet* plane volumus *a parte totum deſignare* quia adeo diligantur *ſupra omnia alia miſſilia* præ flamma cum ſunt *uſtæ quæ ſparguntur nuces.* .

OB præpoſitio ali[illegible]itur pro circum , vt cum dici- mus vrbem obſideri , obſignari ,obuallari.alias ponitur in vicem præpoſitionis , quæ eſt propter , vt Ob merita,ob ſuperatos hoſtes : vnde obſides,pro obſides, qui ob fidem patriæ præſtandam dantur.alias pro ad ponitur vt Ennius : Ob Romam noctu legiones ducere cœpit., & alibi . . . . . onitur. PAVLVS.

ob troiam duxit . . . . . . FESTVS.

. . . obſideri ob . . . . .

. . . in vicem præpo . . . .

. . . ſuperatos . . . . .

. . . riæ præſtandam . . . .

. . . ob Romam noc . . . .

. . . obTroiam duxit . . . .

Ob præpoſitione antiquos vſos eſſe pro ad , teſtis eſt Ennius , cum ait libro quarto decimo : Omnes occiſi, obcenſique in nocte ſerena.id eſt, accenſi. * & in Iphigenia : Acheruntem obibo , vbi mortis theſauri obiacent.eiuſdem autem generis eſſe ait "obferre.obculit, obcurrit, oblatus, obiectus ; mihi non ſatis perſuadet. *lucenti. "vult *obtulit

Ob os ſignificat ad os.

Ob os ad os ſignificat . . . item vt ſuperioribus quoque exemplis teſtatus.*.eſt. PAVLVS. FESTVS

Obacorare , obliqui , atque alterius ſermonem moleſte impedire , quod ſumptum videtur a paleis, quas Græci ἄχυρα vocant.Itaque & frumẽtum,& panis non ſine paleis,aceroſus dicitur.item lutum aceratũ paleis mixtum. * teſtatum) PAVLVS

Obacerbat,exacerbat.

Obambulare , aduerſum alios ambulare , & quaſi ambulanti ſeſe opponere.

Obdere,opponere vel o p erire .

Obedire,obaudire.

Obeſcet,oberit,vel aderit.* * aberit.

Obeſus,pinguis:quaſi ob endendum factus.

Obherbeſcere,* herbam increſcere. *Obbebeſcere,vel Obeſcere.

Obiacuiſſe,antea iacuiſſe.

Obices,peſſuli,ſeræ.

Obigitat,anteagitat,vt obambulat.

Obigitat antiqui dicebant,pro ante agitat,vt obambulare FESTVS.

Obinunt,obeunt. PAVLVS.

Obitu dicebant pro aditu. [ink blot] Dire

aſtringere. Obiurare, iureiurando obſtringere.

FEST ∴. Obiurare, iureiurando obſtringere, vt eſt in Pantaſilea. formidabant obiurare.

PAVLVS. Obiurgatio poſt turpe factū caſtigatio. Monitio vero eſt ante commiſſum.

* Obliteratur Obliterarum,* alij ab obliuione, alij a littore, quod ibi notata fluctibus æquari, & tolli ſolent.

Oblucuuiaſſe. Oblucinaſſe dicebant antiqui mente erraſſe, quaſi iu luco deorum alicui occurriſſe.

Obmanens pro diu manens, vt permanens.

FEST. ∴. Obmoueto pro admoueto dicebatur apud antiquos, vt alia quæ ſupra relata ſunt.

∴ Obnectere, obligare, maxime in nuptiis frequens eſt.

PAVLVS. Obnectere, oblegare.

Obnoxius, pœnæ obligatus ob delictum.

operitione. Obnubit, caput operit. vnde & nuptiæ dictæ a capitis operitione.

Oboritur, adnaſcitur.

FESTVS. Oboritur, adnaſcitur. nam præpoſitionem ob, pro ad ſolitam poni, teſtis hic verſus. Tantum gaudium oboriri ex tumultu maximo. & Ennius. ob Romam noctu legiones ducere cœpit.

PAVLVS. Obprobare, probrum obiicere.

Obpuuiat, verberat, a pauiendo, id eſt feriendo. vnde pueri, quod puniendo coercentur, id eſt. plagis; vnde & pauimenta.

Obrogare eſt legis prioris infirmandæ cauſa legem aliam ferre.

Obbrutuit Obrutuit, obſtupuit, a bruto, quod antiqui pro graui, interdum pro ſtupido dixerunt. Afranius: Non poſſum verbum facere; obrutui.

FESTVS. Obſalutare, ſalutandi gratia offerre.

PAVLVS. Obſalutare, offerre ſalutandi gratia dicebant antiqui, vt conſalutare, perſalutare.

Obſecrare eſt opem a ſacris petere.

FESTVS. Obſequela, obſequium.

*is, qui *obſeruaſſe id eſt Obſeruaſſe dicitur, qui obſeruat, quid, cuiuſque cauſa facere debeat. itaque is * obſeruat." coluiſſe aliquem dicitur.

Obſidionalis corona eſt,quæ datur imperatori ei,qui obſidione liberauit ab hoſtibus obſeſſos.ea fit ex gramine viridi fere ex eo loco decerpto , in quo erant incluſi. herbam autem victoriæ ſignum fuiſſe apud antiquos aliiſque* exemplis docuimus. quæ corona magnæ auctoritatis fuit.Nam & P. Decio datæ duæ ſunt. vna ab exercitu vniuerſo; altera ab iis. qui fuerunt in præſidio obſeſſi.&.L. Sicinio Dentato,qui Achilles Romæ* exiſtimatus eſt,ac fertur centies, & vicies* pro Rep.depugnaſſe:Coronis donatus viginti ſex,In iis aureis octo, ciuicis quatuordecim. muralibus tribus , obſidionali una.Inter obſidionalem & ciuicam hoc intereſt , quod altera ſingularis* ſignum ſalutis eſt, altera diuerſorum ciuium ſeruatorum. *aliquot *Romanus) *vicesſies *ſingulis

Obſidionalis corona dicebatur.quæ ei, qui obſeſſos liberaſſet ab hoſtibus , dabatur.ea fiebat ex gramine viridi ex eo loco decerpto, in quo erant incluſi. quæ corona magnæ auctoritatis erat . Ciuica corona ſingularis ſalutis ſignum erat ; obſidionalis vniuerſorum ciuium ſeruatorum. PAVLVS.

Obſidionem potius dicendum eſſe. quam obſidium, ad iuuat nos teſtimonio ſuo Ennius in Telamone , cum ait .Scibas natum ingenuum Aiacem , cui tu obſidionem paras . Item alio loco. Hector quid * haud ceſſat obſidionem obducere? FESTVS. *quidam)

Obſidium.tanquam præſidium, ſubſidium, recte dicitur. Cuius etiam auctor C. Lælius pro ſe apud * populum. vt in*nobis terra,marique ſimul obſidium facerent . & Salluſtius hiſtoriarum primo . magnis opibus profectis obſidium cepit per L.Catilinam legatum. *ad *vti)

Obſonitauere ſæpe obſonauere.Cato in ſuaſione) de lege Orchia * derogaretur. qui antea obſonitauere .poſtea centenis obſonitauere. ſignificat autem conuiuari. *ne legi Orchia)

Obſonitauere, ſæpe obſonauere. ſiguiſicat autem conuiuari. PAVLVS.

Obſtinat,obſirmat. FESTVS.

Obſtinato,obſirmato, perſeueranti,* vt tenere poſſit. Pacuuius:obſtinati exorſus. vt Attius in Amphitryone:aut tam obſtinato animo confiſus tuo. Cato in Q. Thermum de decem hominibus.rumorē, famam floccifecit *per iuſiurandum

**cupitus* captus * ſtupris,obſtinatus inſignibus flagitiis. Næuius in Lycurgo: vos,qui aſtatis obſtinati.

Obſtinet dicebant antiqui,quod nunc oſtendit,vt in veteribus carminibus: Sed iam ſe cælo candens aurora obſtinet ſuum patrem.

PAVLVS. Obſtinet, pro oſtendit.

**Obſcitum* Obſtitum * violatum.

FEST. . . . Obſtitum * Cloatius, & Aelius Stilo eſſe aiunt violatum,
**Obſcitum* attactumque de cælo. Cincius eum,qui * deo, dexque
** cum quid* obſtiterit, id eſt qui viderit quod videri † nefas eſſet.
† vidre Obſtitum,obliquum.

PAVLVS. Obſtitum.obliquum.Ennius lib. XVIII. * Montibus ob-
FEST. ſtitis,obſtantibus,vnde oritur nox.& libro octauo: am-
″XVI. plius ex augure* obſtipolumve ″ſolis.C, Licinius Im-
**ex augere* brex: * reſupina obſtito capitulo ſibi ventum facere
**obſtitumue,* cunicula.Lucretius: Omnia mendoſe fieri, atque ob-
obſtipo lumi- ſtita neceſſe eſt.

ne) Obſtrudant, obſatulent, ab auide trudendo gulam, non
**·Cæcilius* ſumendo cibum.vnde & obſtrudulentum . . . dixit
in Imbres Titinius. obſtrudulenti aliquid quod pectam ſedens
∴ Aut hic lætaſter, aut formaſter frigidus.

Obſtrudant. auide trudant.

Obteſtatio eſt,cum deus teſtis in meliorem partem vocatur. deteſtatio,cum in deteriorem.

PAVLVS. Obtrectat,contra ſententiam tractat.

Obtrectator eſt,qui facit quid contra recte tractantem.

Obturare ex Græco trahitur: ab eo,quod illi oſtia dicunt θύρας.

**tuor* Obtutu, quaſi obtuitu, a verbo tueor, * quod ſignificat video.

Obuaricator dicebatur. qui cuipiam occurrebat,quo mi-
**is* nus id * rectum iter conficeret.

Ob vos ſacro, pro vobis obſecro: vt ſub vos placo, pro ſupplico.

FEST. ∴ Ob vos ſacro, in quibuſdam precationibus eſt, pro vos obſecro; vt ſub vos placo pro ſupplico.

OCCARE, & occatorem Verrius putat dictum ab occædendo, quod cædat grandis globos terræ, cum Cicero venuſtiſſime dicat ab occæcando fruges ſatas.

PAVLVS. Occare, & occator ab occidendo dictum, quod grandes

terræ cædat globos.

Occaſio oportunitas tẽporis caſu quodã proueniẽti; eſt. FESTVS.

Occaſio, oportunitas temporis caſu proueniens. PAVLVS.

Occaſus, interitus vel Solis, cum decidit à ſuperis infra terras quo vocabulo Ennius pro occaſione eſt vſus in libro ſecundo: hic occaſus datus eſt, at Horatius inclutus ſaltu. Item in libro quinto. iniicit irritatus, tenet, occaſus iuuat res. Item in libro octauo: aut occaſus vbi tempuſue audere repreſſit. FESTVS.

Occaſus, interitus vel Solis in Oceano merſio.

Occentare dicebant pro conuicium facere, cum id clare, & cum quodã canore fieret, vt procul exaudiri potuiſſet: quod turpe habebatur; quia non ſine cauſa fieri putatur * inde cantilenam dici, quia illam non cantus iucunditatem puto. PAVLVS. ** putabatur)*

Occentaſſint antiqui dicebant, quod nunc conuicium fecerint, dicimus; quod id clare, & cum quodam canore fit, vt procul exaudiri poſſit. quod turpe habetur, quia non ſine cauſa fieri putatur. inde cantilenam dici, quia illam non cantus iucunditatem puto. FESTVS.

Occidamus Plautus ponit pro contra cedamus. cum plurimæ aliæ præpoſitiones familiariores huic verbo ſint.

Occidamus Plautus poſuit pro contra cedamus.

Occiſitantur, ſæpe occiduntur. PAVLVS.

Occiſitantur, ſæpe occiduntur. ſic C. Gracchus pro roſtris in P. Popilium: Homines liberi nunc in oppido occiſitantur. FESTVS.

Occiſus à necato diſtinguitur. nam occiſus à cædẽdo dictus, necatus ſine ictu. PAVLVS.

Occiſum à necato diſtingui quidam, quod alterum à cædendo, atque ictu fieri dicunt, alterum ſine ictu. Itaque in Numæ Pompilij Regis legibus ſcriptum eſſe, SI HOMINEM FVLMINIBVS OCCISIT, NE SVPRA GENVA TOLLITO. & alibi, HOMO SI FVLMINE OCCISVS EST, EI IVSTA NVLLA FIERI OPORTET. FESTVS.

Occultum offerre, ſignificat ſub terram fere ponere.

Occupaticius ager dicitur, qui deſertus à cultoribus propriis, ab aliis occupatur. PAVLVS.

Occupaticius. *ager dicebatur a[b] antiquis,* FEST[VS]

quid ſitus à cultoribus *frequentari proprijs ab alijs eſt occupari* cœptus, quod in *agro campano factum eſt* nam cum Hannibal; *Capuanos qui de : punica rep.* bene *meriti fuerant ,remunerare vellet* atque eorum *agros, qui eſſent occupati, deuaſtatique*, tamquam ex *hoſte receptos , reſtituere nominandos* duplice *edixit , ſed cum querelam* audiret *communem eorum , quorum ager occupatus* eſt à priuatis , *iuſſit dari agros,non quos illi* accepiſſent , *ſed occupaticios.*

† *Ocymum.* Ocimum † Græcum.

PAVLVS. Ocimum "Græcum,(& à * celeritate naſcendi eſt dictũ.

" *Ocymum.* Ocius & ociſſime poſitiuum Latinum non habent, ſed ab eo veniunt,quod eſt in Græco ὠκύς.*

* α

*ὠκέως. Ocius ſecundæ collationis , & deinde tertiæ ociſſime frequentata ſunt. alij dicta à noſtris,& * tracta ex Græco, id eſt ὠκέως , cuius prima ſignificatio , ex qua procedere in comparationem debet , apud nos non eſt. tertiæ vero collationis , * cuius maiora exempla ſunt, auctor eſt Plautus in Neruolaria:Ociſſime nos liberi poſſimus fier.

FESTVS.

*dictas noſtras v.c.

* conſilotionis v.c.

. . . quicquam occiſa . . .
. . . lius hiſtoriarum . . .
. . . tantur ociſſim . . .
. . . lamia apud . . .
. . . lamiam opor . . .

Ocrem antiqui, vt Ateius Philologus in libro Gloſſematorum refert,montem cõfragoſum vocabant, vt apud Liuium: Sed qui ſunt hi, qui aſcendunt altum ocrim? Et celſoſque ocris,aruaque patria, & mare magnum. Namque Tænari celſos ocris.Et,haud vt quem Chiro in Pelio docuit ocri. vnde fortaſſe etiam ocreæ * ſint dictæ inequaliter tuberatæ.

**ocria v.c.*

PAVLVS. Ocrem montem confragoſum dicebant antiqui. hinc ocreæ dictæ inequaliter tuberatæ.

FESTVS. Octauiæ porticus duæ appellãtur, quarum alteram theatro Marcelli propiorem Octouia ſoror Auguſti fecit, alteram theatro Pompei proximã CN. Octauius CN. filius,qui fuit Aedilis Curulis,Prætor,Conſul , Decemuir * ſacris faciendis , triumphauitque de rege Perſe nauali triumpho. quam combuſtam reficiendam curauit Cæſar Auguſtus.

* *virum v.c.*

October equus appellatur, qui in campo Martio menſe Octobri immolatur quotannis Marti, bigarum victricum dextrior; de cuius capite non leuis contentio ſolebat eſſe inter Suburanenſes, & Sacrauienſes, vt hi in regiæ pariete, illi ad turrim Mamilliam id figerēt; eiuſdemque cauda * tanta celeritate perfertur in regiam, vt ex ea ſanguis deſtillet in focum, participandę rei diuinæ gratia. quem hoſtiæ loco quidam Marti bellico deo ſacrari dicunt, non vt vulgus putat, quia velut ſupplicium de eo ſumatur, quod Romani Ilio ſunt oriundi, & Troiani ita effigie in equi ſint capti. Multis autē gentibus equum hoſtiarum numero haberi, teſtimonio ſunt Lacedemonij, qui in monte Taygeto equum ventis immolant, ibidemque adolent, vt eorum flatu cinis eius per finis quam latiſſime deferatur, *& Sallētini, apud quos Menzanæ Ioui dicatus viuus cōiicitur in ignem, & Rhodij, qui quotannis quadrigas ſoli cōſecratas in mare iaciunt, quod is tali curriculo fertur circumuehi mundum.

** quoda v.c. coda)*

** differatur v.c.*

October equus appellabatur, qui in campo Martio mēſe Octobri Marti immolabatur. de cuius capite maxima erat contentio inter Suburanos, & Sacrauienſes, vt hi in regiæ pariete, illi ad turrim Mamiliam id figerent. Cuius cauda, vt ex ea ſanguis in focum diſtillaret, magna celeritate perferebatur in regiam. PAVLVS.

Oculatum pro præſenti poſuit Plautus cum dixit: oculata die. Item ipſe: pluris eſt oculatus teſtis vnus, quam auriti Decem, id eſt qui ſe vidiſſe dicat.

Idem in pſeudolo oſculatum * pro *præſenti poſuit cum dixit emit* hodie cæca hercule *oliuum, id vendito oculata die, I*dem alibi oculatum ar*gum dixit quod per totum corpus oculos habetur* idē pluris eſt ocula*tus teſtis vnus, quam auriti decem* id eſt qui ſe vidiſſe dic*at ductam autem ait Verrius hanc* formam ab oculi appe*llatione* FESTVS.

**oculatum)*

Oculiſſimum, cariſſimum. Plautus. Oculiſſimum oſtium amicæ. *Oculiſsimum Cariſsimum Plautus Oculiſs*imum oſtium amicæ, *idem in Curculione oculiſs*ime dixit, ſignificatque. *quod clare aſpicit. Idem in* P*ſeudolo, oſculatum pro preſenti poſuit. Cum dixit emitto die cæca Hercule oliuum, id vendito oculata die.* PAVLVS. FESTVS.

PAVLVS. Oculitus quoque dicitur, vt funditus, penitus: quo ſignificatur tam carum eſſe, quam oculum.

FESTVS. *Oculitus dicitur vt* funditus, penitus ſignifica*tque tam carũ eſſe quam ocu*lum vel inſtar *oculi eſſe.*

PAVLVS. ODEFACIT dicebant, pro olfacit; quæ vox à Græco ὀσμὴ tracta eſt.

FESTVS. *Odefacit dicebant* antiqui ab odore *pro olefacit, vetere quadam* conſuetudine in *mutandi literas quæ ſunt*, vt ſæpe alias, tum in hoc quoque libro contentæ. quæ vox, vt quibuſdam videtur, ex Græca ὀσμὴ tracta eſt.

PAVLVS. OENIGENAS, vino genitos.

Oeſtrum furor Græco vocabulo.

OFFECTORES, colorum infectores.

Offendices dicebant ligaturæ nodos, quibus apex retinebatur, id cum perueniſſet ad mentum, dicebant offendimentum.

FEST. ∴ Offendices ait eſſe Titius nodos, quibus apex retineatur, & remittatur. at Veranius Choriola * exiſtimat quæ ſint in loris apicis, quibus apex retineatur, & remittatur, quæ ab offendendo dicuntur. nam cum ad mentum peruentum eſt, offendit mentum.

**corsola)*

PAVLVS. Offerumenta dicebant, quæ offerebant.

Officioſus ab efficiendo dictus.

Offringi terra dicitur, cum iterum trāſuerſo ſulco aratur.

Offucare, aquam in fauces ad ſorbendum dare.

Offudas * fallacias.

**offritias, vel officias vel offucelas,*

OGYGIA mœnia Thebana ab Ogygo conditore dicta.

FESTVS. Ogygia mœnia Attius in Diomede appellans, ſignificat Thebas, quia eam vrbem Ogygus condidiſſe traditur.

PAVLVS. OLEAGINEIS coronis miniſtri triumphantium vtebantur, quod Minerua dea belli eſſe putabatur.

Olentica mali odoris loca.

Oletum, ſtercus humanum. Veranius: Sacerdotula in ſacrario Martiali fecit oletum.

FEST. ∴ Oliuetam dicebant ab oleis, vt à vino vindemiam.

Oliuetam antiqui dicebant, cum olea colligebatur; vt meſſem, cum frumenta; vindemiam, cum vuas. quod vocabulum potius frequentari debebat, quam nullam* eius ſignificationis cauſam" haberemus. quamuis quidam oliuitatem eam dicant.

** nullum.*
** cum)*

Ollic,illic:vt olli,illi.
Oluatium Antiſtius Labeo ait eſſe menſuræ genus. PAVLVS.
OMEN velut oremen * quod fit ore augurium, (quod FESTVS.
auibus) * alioue modo fit. PAVLVS.
Ommentans *Liuius.* in Odyſſea cum ait; in Pylum adue- **ormen*
nies," aut ibi ommentans. ſignificat obmanens. Sed .*.*quod*
ea ſignificatione qua ſæpe fieri dicitur. id enim eſt *non auib.*
mantare. FESTVS.
OPACA vocantur vmbroſa. *" deuenies.*
Opaca, vmbroſa.
Opalia dicebantur dies feſti,quibus Opi ſupplicabant. PAVLVS.
Opalia dies feſti,quibus ſupplicatur * Opi, appellantur; quorum alter. . , . . . FESTVS.
Opertat.ſæpe operit. * *ſupplicant.*
Opigenam Iunonem matronæ colebant,quod ferre eam opem in partu laborantibus credebant. PAVLVS.
Opilio,genus auis.
Opima ſpolia dicuntur originem quidem trahentia ab FESTVS.
Ope Saturni vxore,quod ipſe agrorum cultor habetur,
nominatus à ſatu,tenenſque falcem effingitur, quæ* **quod*
eſt inſigne agricolę.Itaque illa quoque cognominatur Conſiua,& eſſe exiſtimatur terra.Ideoque in regia colitur à populo Romano,quia omnes opes humano generi terra*tribuat.Ergo & opulenti dicũtur, terreſtri- **natura*
bus rebus copioſi: & hoſtiæ opimæ præcipue pingues; & opima magnifica, & ampla. vnde ſpolia quoque. quæ dux populi Romani duci hoſtium detraxit, opima dicuntur. quorum tanta raritas eſt, vt intra annos paulo . . . trina contigerint nomini Romano vna, quæ Romulus de Acrone: altera,quæ *Conſul* Coſſus Cornelius de Tolumnio:tertia,
quæ M.Marcellus Ioui Feretrio de Viridomaro* fixe- **Virdumaro)*
runt. M.Varro ait opima ſpolia eſſe *etiam* ſi manipularis miles detraxerit,dummodo duci hoſtium.
. . . non ſit. Ad ædem Iouis Feretrij poni, teſtimonio eſſe libros põtificum, in quibus ſit pro pri-
mis ſpoliis bouem, * pro ſecundis ſolitaurilibus, pro **boue)*
tertiis agno publice ſacra fieri debere:eſſe etiam com-
pelli reges* legem opimorum ſpoliorum talẽ: CVIVS *Pompilij
AVSPICIO CLASSE PROCINCTA OPIMA Regu)

SPOLIA CAPIVNTVR, IOVI FERETRIO DARIER OPORTEAT, ET BOVEM CAEDITO, QVI CEPIT AERIS DVCENTA. SECVNDA SPOLIA IN MARTIS ARAM IN CAMPO, SOLITAVRILIA VTRA VOLVERIT CAESITO. TERTIA SPOLIA IANO QVIRINO AGNAM MAREM CAEDITO CENTVM QVI CEPERIT EX AERE DATO. huic ædis † lex nūlla extat, neque * templum habeat, * neque ſcitur. Vt qui opima ·*· lege fuerint, adiici ſolet, cum quidam magiſtratus creatur. . . . .

† aru)
** neq. quod)*
** habent,*
·· optima)*

PAVLVS. Opiparum, magnarum opum apparatum.

Opis dicta eſt coniux Saturni, per quam voluerunt terram ſignificare; quia omnes opes humano generi terra tribuit. Vnde & opulenti terreſtribus rebus copioſi, & hoſtiæ opimæ præcipue pingues; & opima, magnifica & ampla ſpolia.

Opiter eſt, cuius pater auo viuo mortuus eſt, ducto vocabulo, aut quod obitu patris * genitus ſit, aut quod auū ob patrem habeat, id eſt pro patre.

** obito patre*

Opitulus Iuppiter, & opitulator dict⁹ eſt, quaſi opis lator.

Oportune dicitur ab eo, quod nauigantibus maxime vtiles, optatique ſunt portus.

Operiri, expectare.

Oppido, valde multum. ortum eſt autem hoc verbum ex ſermone inter ſe confabulantium, quantum quiſque frugum faceret, vtque multitudo ſignificaretur, ſæpe reſpondebatur, quantum vel oppido ſatis eſſet. hinc in cōſuetudinem venit, vt diceretur oppido, pro valde multum. Itaque ſi qui in aliis rebus eo vtuntur, vt puta ſi qui dicant oppido didici, ſpectaui, ambulaui, errant; quia nulli eorum ſubiici poteſt. vel quod * ſatis eſt.

** quod oppido)*

Oppidorum originem optime refert Cicero libro primo de gloria, eámque appellationem vſurpatione appellatam eſſe exiſtimat, quod opem darent, adiiciens, vt imitetur ineptias Stoicorum.

Oppidum dictum eſt, quod opem præbet. Oppidum dictum, quod ibi homines opes ſuas conferunt, oppidum dicitur & locus in circo, vnde quadrigæ emittuntur.

Ops antiqui dicebant opulentum. vnde è cōtrario inops.

Ops antiqui dicebant quem nunc opulentum dicimus, vt teſtimonio eſt, non ſolum ei contrarius inops. . . . concedit, ego egens exortus ſum. FESTVS.

Optatam hoſtiam, alij optimam appellãt eam, quam Aedilis trib. cõſtitutis hoſtiis optat, quam immolari velit.

Optima lex . . . . in Magiſtro populi faciendo, qui vulgo Dictator appellatur, quam pleniſſimum poſſet ius eſſe, * ſignificabatur. vt fuit Manij Valerij, M. Fabij, * eius Voluſinæ gentis, * qui primus Magiſter à populo * M. filij, creatus eſt. propter " quam vero prouocatio ab eo magiſtratu ad populum data eſt, quæ antea non erat. de- Voluſi n' potis) ſitum eſt dici, ·*· vt optima lege, vt pote imminuto " poſt) iure priorum magiſtratuum. .*. adieci

Optio, qui nunc dicitur, antea appellabatur accenſus. Is adiutor dabatur centurioni à tribuno militum, qui ex eo tempore, quem velint, centurionibus permiſſum eſt optare, & nomẽ ex facto ſortitus eſt. Plautus in Aſinaria: qua me, qua vxorem, qua tu Sauream ſeruum potes, cicumduce, aufer, promitto tibi, non obfuturum, ſi id effeceris, tibi optionem ſumito Leonidam.

Optio eſt optatio, ſed in re militari optio appellatur is, PAVLVS. quem decurio, aut centurio optat ſibi rerum priuatarum miniſtrum, quo facilius obeat publica officia.

Optionatus vt Decurionatus, ſiue Pontificatus dicitur.

Optionatus, vt Põtificatus, Decurionatus dicitur, vt Cato FESTVS. in ea, quam habuit apud equites. maiores ſeorſum, atque diuerſũ pretiũ parauere bonis, atq; ſtrenuis, decurionatus, optionatus, haſtas donaticas, alióſq; honores.

Opunculo, * quod opilionis genus cantus imitatur.

ORAE extremæ partes terrarum, id eſt maritimæ dicun- PAVLVS tur. vnde & veſtimentorum extremæ partes, quæ qni- * Opinicolo dem & primæ dici poſſunt. Cæcilius in Aeſchrione FESTVS. vſus eſt pro initio rei, cum ait: Oram reperire nullam, quam expediam, queo.

Orare antiqui dixerunt pro agere. vnde & oratores cau- PAVLVS. ſarum actores, & oratores, qui nunc legati, quod reip. mandata peragerent.

Orare antiquos dixiſſe pro agere teſtimonio ſunt, quod FESTVS. & oratores, & ij, qui nunc quidem legati, tunc vero oratores, quod Reip. mãdatas partes agebant. Ennius quo-

* *id eſt*)

mus. Apud Næuium: Neminem vidi, qui numero ſciret, quique ſcit, id eſt opus. id eſt nimium ſciret. An panurgus Antonius hæc ait numero nimium cito? celeriter nimium. vt Plautus in Caſina: Ere mi? quid vis mea ancilla? nimium ſæpius numero dicis nimiũ cito. Attius in Oenomao: Ego vt eſſem adfinis tibi, non vt te extinguerem, Tuam peti gnatam, numero te expurgat timor. Afranius in ſuſpecta: Per falſum, & abs te creditum numero nimis. Celeriter. Cæcilius in

* *fug**)

* *e. v. c.*

Aethrione: Ei perij. quid ita? numero. venit fuce, * domum. Afranius in Simulante: Ei * miſera numero,

PAVLVS.

ac nequicquam egi gratias.

Numidas dicimus, quos Græci Nomadas; ſiue quod id genus hominum pecoribus negotiatur; ſiue quod herbis vt pecora aluntur.

FESTVS.

Numidas dicimus, quos Græci Νομάδας, *ſiue quod id genus* hominum pecoribus *negotiatur ſiue quod herbis vt pe*co-ra aluntur.

Nummus ex Græco nomiſmate naſcitur. *exiſtimantur*

PAVLVS.

FESTVS.

dictum, & tantundem apud nos, & apud illos valere, quia *pleráque nomina. à Græcis accepimus quorum*. hoc proprium eſt.

Nuncupata pecunia eſt, vt ait Cincius in libro ſecundo de officio iuriſconſulti nomina certa nominibus propriis pronunciata. CVM NEXVM FACIET, MANCIPIVMQVE VTI LINGVA NVNCVPASSET, ITA IVS ESTO; ITA VTI NOMINARIT, LOCVTVSVE ERIT, ITA IVS ESTO. Vota nuncupata dicuntur, quæ Conſules, Prætores, cum in prouinciam proficiſcuntur, faciunt; ea in tabulas præſentibus multis referuntur. At Santra libro ſecundo de verborum antiquitate ſatis multis nuncupata conligit non derecto nominata ſignificare, ſed promiſſa, &

* *quod*

quaſi teſtificata, circunſcripta, receptáque * etiam in votis nuncupandis eſſe conuenientius.

Nundinalem cocum Plautus *dixit in Aulularia*, Cocus nundina ille eſt in *nonum diem*, *ſolet ire coctum*. *Cocum qui* nouendialis *alias appellatur, manifeſto. ſi*gnificat quem *dixit nundinalem, quod in nonum diem coqueret.*

Nundinas feriarum diem eſſe voluerũt antiqui, vt ruſtici conueni-

conuenirent mercandi, vendendique cauſa, cumque nefaſtum, ne ſi liceret cum populo agi, interpellarentur nundinatores.

Nundinas feriarium diem eſſe voluerũt antiqui: quo mercandi gratia vrbem ruſtici conuenirent. PAVLVS.

Nuncius & res ipſa, & perſona dicitur.

Nuncius & perſona dicitur: & res ipſa in perſona dicitur, vt nuntius aduenit in re vt eſt nuncius allatus *quam differentiã* C. *Cæſar in commentaris* feciſſe *videtur.* FESTVS

Nuper, quaſi nouiter. *. tanquam dicamus nouiſſime. PAVLVS

Nuper quaſi nouiper tãquam di*camus nouiſſime, eſtque præteri*ti *tempo*ris id autem: *ſi* . . . . ſa erant, qui ni . . . . . .* .nouiper. FESTVS.

Nupta verba dicebantur ab antiquis, quæ virginem dicere non licebat, vt Plautus in Diſcolo. * Virgo ſum, non dum didici nupta verba dicere. *Dyſcolo)*

Nuptam a Græco dictum, illi enim nuptam appellant νύμφην. PAVLVS.

*Nuptam nouam, ſponſam vt etiam mu*lieres quibus *in nuptiis vtuntur, pro nube. ab* eadem cauſa, *hoc eſt. a nubendo dicuntur ali*qui appellatam *. eſſe volunt: nec defuerunt* tamen qui dicer*ent ſic appellatam ab eo quod νέαν νύμφην. Græci nouam nuptam vocant alij quod* appellat vxor*em* νυὸν *Homerus loquendi quadam* conſuetudi*ne, quæ eſt antiqua Græcorum cum* ait ἐξαπίνης χαίνης νυὸν ἀνδρῶν αἰχμητάων. FESTVS

Nuptias dictas eſſe ait Santra ab eo, quod nymphea dixerunt Græci antiqui γάμοι. inde nouam nuptam νέαν νύμφην. Cornificius. quod noua petantur coniugia. Curiatius, quod noua ratio* fiat. Aelius, & Cincius, quia flameo caput nubẽtis obvoluatur, quod antiqui obnubere vocarunt * ob quam cauſam legem quoque Parenſtam* iubere caput eius obnubere, qui parentem necauiſſet, quod eſt obuoluere. **paclio)* **vocarint* v.c. ** Paricam)*

Nuſciciosum Ateius Philoſogus ait appellari ſolitum, qui propter oculorum vitium parum uideret. at Popilius * Aurelius. nuſciciones eſſe cæcitudines nocturnas. Aelius Stilo, qui plus videret veſperi, quam meridie, nec cognoſceret, niſi quod vſque ad oculos admouiſſet. **P. Opilius)*

Nuſciciosus, qui parum videt propter vitium oculorum, quique plus videt veſperi, quam meridie.

Numidæ dicuntur nomades,*qui diutius viuere dicuntur* vnde Cato in . . . . *numidæ viuaces quod* multam viuunt *ætatem dixit nuces mitti* cerialibus Capito Siu- *nius ſolitum eſſe dici* ait.cum velimus *ſignificare miſsilia Ceri*alibus in Circo mitti, *quod cum mitti nuces mos eſ-* ſet planc volumus *a parte totum deſignare* quia adeo diligantur *ſupra omnia alia miſsilia* præ flamma cum ſunt *uſtæ quæ ſparguntur nuces.*

OB præpoſitio ali[illegible]tur pro circum, vt cum dicimus vrbem obſideri, obſignari, obuallari. alias ponitur in vicem præpoſitionis, quæ eſt propter, vt Ob merita, ob ſuperatos hoſtes: vnde obſides, pro obfides, qui ob fidem patriæ præſtandam dantur. alias pro ad ponitur vt Ennius: Ob Romam noctu legiones ducere cœpit, & alibi . . . . . onitur. PAVLVS.

ob troiam duxit . . . . . . FESTVS.

. . . obſideri ob . . . . .
. . . in vicem præpo . . . .
. . . ſuperatos . . . . .
. . . riæ præſtandam . . . .
. . . ob Romam noc . . . .
. . . obTroiam duxit . . . .

Ob præpoſitione antiquos vſos eſſe pro ad, teſtis eſt Ennius, cum ait libro quarto decimo: Omnes occiſi, obcenſique in nocte ſerena. id eſt, accenſi. * & in Iphigenia: Acheruntem obibo, vbi mortis theſauri obiacent. eiuſdem autem generis eſſe ait " obferre. obculit, obcurrit, oblatus, obiectus; mihi non ſatis perſuadet.

* lucenti. " vult *obtulit

Ob os ſignificat ad os.

Ob os ad os ſignificat . . . item vt ſuperioribus quoque exemplis teſtatus.*. eſt. PAVLVS. FESTVS

* teſtatum)

Obacorare, obliqui, atque alterius ſermonem moleſte impedire, quod ſumptum videtur a paleis, quas Græci ἄχυρα vocant. Itaque & frumētum, & panis non ſine paleis, aceroſus dicitur. item lutum aceratū paleis mixtum. PAVLVS

Obacerbat, exacerbat.

Obambulare, aduerſum alios ambulare, & quaſi ambulanti ſeſe opponere.

Obdere, opponere vel o p erire.

Obedire, obaudire.

Obeſcet, oberit, vel aderit.* * aberit.

Obeſus, pinguis: quaſi ob endendum factus.

Obherbeſcere,* herbam increſcere. *Obhebeſcere, vel Obeſcere.

Obiacuiſſe, antea iacuiſſe.

Obices, peſſuli, feræ.

Obigitat, anteagitat, vt obambulat.

Obigitat antiqui dicebant, pro ante agitat, vt obambulare FESTVS.

Obinunt, obeunt. PAVLVS.

Obitu dicebant pro aditu.

aſtringere. Obiurare, iureiurando obſtringere.

FEST ..·. Obiurare, iureiurando obſtringere. vt eſt in Pantaſilea. formidabant obiurare.

PAVLVS. Obiurgatio poſt turpe factũ caſtigatio. Monitio vero eſt ante commiſſum.

Obliterarum,* alij ab obliuione, alij a littore, quod ibi notata fluctibus æquari, & tolli ſolent.

*Obliteratur

Oblucinaſſe* dicebant antiqui mente erraſſe, quaſi iu luco deorum alicui occurriſſe.

*Oblucuuiaſſe.

Obmanens pro diu manens, vt permanens.

FEST. .·. Obmoueto pro admoueto dicebatur apud antiquos, vt alia quæ ſupra relata ſunt.

.·. Obnectere, obligare, maxime in nuptiis frequens eſt.

PAVLVS. Obnectere, oblegare.

Obnoxius, pœnæ obligatus ob delictum.

Obnubit, caput operit. vnde & nuptiæ dictæ a capitis operitione.*

*operitione.

Oboritur, adnaſcitur.

FESTVS. Oboritur, adnaſcitur. nam præpoſitionem ob, pro ad ſolitam poni, teſtis hic verſus. Tantum gaudium oboriri ex tumultu maximo. & Ennius. ob Romam noctu legiones ducere cœpit.

PAVLVS. Obprobare, probrum obiicere.

Obpuuiat, verberat, a pauiendo, id eſt feriendo. vnde pueri, quod puniendo coercentur, id eſt. plagis; vnde & pauimenta.

Obrogare eſt legis prioris infirmandæ cauſa legem aliam ferre.

Obbrutuit Obrutuit, obſtupuit, a bruto, quod antiqui pro graui, interdum pro ſtupido dixerunt. Afranius: Non poſſum verbum facere; obrutui.

FESTVS. Obſalutare, ſalutandi gratia offerre.

PAVLVS. Obſalutare, offerre ſalutandi gratia dicebant antiqui, vt conſalutare, perſalutare.

Obſecrare eſt opem a ſacris petere.

FESTVS. Obſequela, obſequium.

*is, qui *obſeruaſſe id eſt Obſeruaſſe dicitur, qui obſeruat, quid, cuiuſque cauſa facere debeat. itaque is * obſeruat." coluiſſe aliquem dicitur.

Obſidionalis corona eſt, quæ datur imperatori ei, qui obſidione liberauit ab hoſtibus obſeſſos. ea fit ex gramine viridi fere ex eo loco decerpto , in quo erant incluſi. herbam autem victoriæ ſignum fuiſſe apud antiquos aliiſque* exemplis docuimus. quæ corona magnæ auctoritatis fuit. Nam & P. Decio datæ duæ ſunt. vna ab exercitu vniuerſo; altera ab iis. qui fuerunt in præſidio obſeſſi. &. L. Sicinio Dentato, qui Achilles Romæ* exiſtimatus eſt, ac fertur centies, & vicies* pro Rep. depugnaſſe: Coronis donatus viginti ſex, In iis aureis octo, ciuicis quatuordecim, muralibus tribus , obſidionali una. Inter obſidionalem & ciuicam hoc intereſt , quod altera ſingularis* ſignum ſalutis eſt, altera diuerſorum ciuium ſeruatorum.

*aliquot *Romanus) *vicesies *ſingulis

PAVLVS.

Obſidionalis corona dicebatur. quæ ei, qui obſeſſos liberaſſet ab hoſtibus , dabatur. ea fiebat ex gramine viridi ex eo loco decerpto, in quo erant incluſi. quæ corona magnæ auctoritatis erat. Ciuica corona ſingularis ſalutis ſignum erat; obſidionalis vniuerſorum ciuium ſeruatorum.

FESTVS.

Obſidionem potius dicendum eſſe. quam obſidium, ad iuuat nos teſtimonio ſuo Ennius in Telamone , cum ait. Scibas natum ingenuum Aiacem , cui tu obſidionem paras. Item alio loco. Hector quid * haud ceſſat obſidionem obducere?

*quidam)

Obſidium. tanquam præſidium, ſubſidium, recte dicitur. Cuius etiam auctor C. Lælius pro ſe apud * populum. vt in *nobis terra, marique ſimul obſidium facerent . & Salluſtius hiſtoriarum primo . magnis opibus profectis obſidium cepit per L. Catilinam legatum.

*ad *uti)

Obſonitauere ſæpe obſonauere. Cato in ſuaſione) de lege Orchia * derogaretur. qui antea obſonitauere. poſtea centenis obſonitauere. ſignificat autem conuiuari.

*ne legi Orchiæ)

PAVLVS

Obſonitauere , ſæpe obſonauere. ſignificat autem conuiuari.

FESTVS.

Obſtinat, obfirmat.

Obſtinato, obfirmato, perſeueranti,* vt tenere poſſit. Pacuuius: obſtinati exorſus. vt Attius in Amphitryone: aut tam obſtinato animo confiſus tuo. Cato in Q. Thermum de decem hominibus. rumorē, famam flocciſecit

*per iusiurandum

*cupitus — captus * ſtupris, obſtinatus inſignibus flagitiis. Næuius in Lycurgo: vos, qui aſtatis obſtinati.

Obſtinet dicebant antiqui, quod nunc oſtendit, vt in veteribus carminibus: Sed iam ſe cælo candens aurora obſtinet ſuum patrem.

PAVLVS. Obſtinet, pro oſtendit.

*Obſcitum — Obſtitum * violatum.

FEST. . . . *Obſcitum *cum quid †videre — Obſtitum * Cloatius, & Aelius Stilo eſſe aiunt violatum, attactumque de cælo. Cincius eum, qui * deo, dexque obſtiterit, id eſt qui viderit quod videri † nefas eſſet.

Obſtitum, obliquum.

PAVLVS. FEST. "XVI. *ex augere *obſtitumue, obſtipo lumine) — Obſtitum, obliquum. Ennius lib. XVIII. * Montibus obſtitis, obſtantibus, vnde oritur nox. & libro octauo: amplius ex augure* obſtipolumve "ſolis. C, Licinius Imbrex: * reſupina obſtito capitulo ſibi ventum facere cunicula. Lucretius: Omnia mendoſe fieri, atque obſtita neceſſe eſt.

•* Cecilius in Imbres — Obſtrudant, obſatulent, ab auide trudendo gulam, non ſumendo cibum. vnde & obſtrudulentum . . . dixit Titinius. obſtrudulenti aliquid quod pectam ſedens ∴ Aut hic lætaſter, aut formaſter frigidus.

Obſtrudant. auide trudant.

Obteſtatio eſt, cum deus teſtis in meliorem partem vocatur. deteſtatio, cum in deteriorem.

PAVLVS. Obtrectat, contra ſententiam tractat.

Obtrectator eſt, qui facit quid contra recte tractantem.

Obturare ex Græco trahitur: ab eo, quod illi oſtia dicunt θύρας.

*tuor — Obtutu, quaſi obtuitu, a verbo tueor, * quod ſignificat video.

*is — Obuaricator dicebatur. qui cuipiam occurrebat, quo minus id * rectum iter conficeret.

Ob vos ſacro, pro vobis obſecro: vt ſub vos placo, pro ſupplico.

FEST. ∴ Ob vos ſacro, in quibuſdam precationibus eſt, pro vos obſecro; vt ſub vos placo pro ſupplico.

OCCARE, & occatorem Verrius putat dictum ab occædendo, quod cædat grandis globos terræ, cum Cicero venuſtiſſime dicat ab occæcando fruges ſatas.

PAVLVS. Occare, & occator ab occidendo dictum, quod grandes

terræ cædat globos.

Occaſio oportunitas tēporis caſu quodā proueniēti; eſt. FESTVS.

Occaſio,oportunitas temporis caſu proueniens. PAVLVS.

Occaſus, interitus vel Solis, cum decidit à ſuperis infra terras quo vocabulo Ennius pro occaſione eſt vſus in libro ſecundo: hic occaſus datus eſt,at Horatius inclutus ſaltu. Item in libro quinto: iniicit inritatus, tenet, occaſus iuuat res. Item in libro octauo: aut occaſus vbi tempuſue audere repreſſit. FESTVS.

Occaſus,interitus vel Solis in Oceano merſio.

Occentare dicebant pro conuicium facere, cum id clare, & cum quodā canore fieret, vt procul exaudiri potuiſſet: quod turpe habebatur; quia non ſine cauſa fieri putatur * inde cantilenam dici, quia illam non cantus iucunditatem puto. PAVLVS. ** putabatur)*

Occentaſſint antiqui dicebant, quod nunc conuicium fecerint,dicimus; quod id clare, & cum quodam canore fit,vt procul exaudiri poſſit. quod turpe habetur, quia non ſine cauſa fieri putatur, inde cantilenam dici, quia illam non cantus iucunditatem puto. FESTVS.

Occidamus Plautus ponit pro contra cedamus. cum plurimæ aliæ præpoſitiones familiariores huic verbo ſint.

Occidamus Plautus poſuit pro contra cedamus.

Occiſitantur, ſæpe occiduntur. PAVLVS.

Occiſitantur, ſæpe occiduntur. ſic C. Gracchus pro roſtris in P. Popilium: Homines liberi nunc in oppido occiſitantur. FESTVS.

Occiſus à necato diſtinguitur. nam occiſus à cædēdo dictus,necatus ſine ictu. PAVLVS.

Occiſum à necato diſtingui quidam, quod alterum à cædendo,atque ictu fieri dicunt,alterum ſine ictu. Itaque in Numæ Pompilij Regis legibus ſcriptum eſſe, SI HOMINEM FVLMINIBVS OCCISIT, NE SVPRA GENVA TOLLITO. & alibi, HOMO SI FVLMINE OCCISVS EST, EI IVSTA NVLLA FIERI OPORTET. FESTVS.

Occultum offerre,ſignificat ſub terram fere ponere.

Occupaticius ager dicitur, qui deſertus à cultoribus propriis,ab aliis occupatur. PAVLVS.

Occupaticius. *ager dicebatur a*[illegible] *antiquis,* FEST[illegible]

qui diſitus à cultoribus *frequentari proprijs ab alijs eſt occupari* cœptus, quod in *agro campano factum eſt* nam cum Hannibal; *Capuanos qui de : punica rep.* bene meriti *fuerant, remunerare vellet* atque eorum agros, *qui eſſent occupa**, *deuaſtatique*, tamquam ex *hoſte receptos, reſtituere nominandos* duplice *edixit, ſed cum querelam au*diret communem *eorum, quorum ager occupatus* eſt à priuatis, *iuſſit dari agros, non quos illi* accepiſſent, *ſed occupaticios.*

† Ocymum. — Ocimum † Græcum.

PAVLVS. — Ocimum "Græcum,(& à * celeritate naſcendi eſt dictũ.

" Ocymum. * α — Ocius & ociſſime poſitiuum Latinum non habent, ſed ab eo veniunt, quod eſt in Græco ὠκύς.*

* ὠκίας. FESTVS. * dictas noſtras v.c. * conſilotionis v.c. — Ocius ſecundæ collationis, & deinde tertiæ ociſſime frequentata ſunt. alij dicta à noſtris, & * tracta ex Græco, id eſt ὠκέως, cuius prima ſignificatio, ex qua procedere in comparationem debet, apud nos non eſt. tertiæ vero collationis, * cuius maiora exempla ſunt, auctor eſt Plautus in Neruolaria: Ociſſime nos liberi poſſimus fier.

. . . quicquam occiſa . . .
. . . lius hiſtoriarum . . .
. . . tantur ociſſim . . .
. . . lamia apud . . .
. . . lamiam opor . . .

* ocrie v.c. — Ocrem antiqui, vt Ateius Philologus in libro Gloſſematorum refert, montem cõfragoſum vocabant, vt apud Liuium: Sed qui ſunt hi, qui aſcendunt altum ocrim? Et celſoſque ocris, aruaque patria, & mare magnum. Namque Tænari celſos ocris. Et, haud vt quem Chiro in Pelio docuit ocri. vnde fortaſſe etiam ocreæ * ſint dictæ inequaliter tuberatæ.

PAVLVS. — Ocrem montem confragoſum dicebant antiqui. hinc ocreæ dictæ inequaliter tuberatæ.

FESTVS. * virum v.c. — Octauiæ porticus duæ appellãtur, quarum alteram theatro Marcelli propiorem Octauia ſoror Auguſti fecit, alteram theatro Pompei proximã CN. Octauius CN. filius, qui fuit Aedilis Curulis, Prætor, Conſul, Decemuir * ſacris faciendis, triumphauitque de rege Perſe nauali triumpho. quam combuſtam reficiendam curauit Cæſar Auguſtus.

October equus appellatur, qui in campo Martio menſe Octobri immolatur quotannis Marti, bigarum victricum dextrior; de cuius capite non leuis contentio ſolebat eſſe inter Suburanenſes, & Sacrauienſes, vt hi in regiæ pariete, illi ad turrim Mamilliam id figerēt; eiuſdemque cauda * tanta celeritate perfertur in regiam, vt ex ea ſanguis deſtillet in focum, participandę rei diuinæ gratia. quem hoſtiæ loco quidam Marti bellico deo ſacrari dicunt, non vt vulgus putat, quia velut ſupplicium de eo ſumatur, quod Romani Ilio ſunt oriundi, & Troiani ita effigie in equi ſint capti. Multis autē gentibus equum hoſtiarum numero haberi, teſtimonio ſunt Lacedemonij, qui in monte Taygeto equum ventis immolant, ibidemque adolent, vt eorum flatu cinis eius per finis quam latiſſime deſeratur, * & Sallētini, apud quos Menzanæ Ioui dicatus viuus cōiicitur in ignem, & Rhodij, qui quotannis quadrigas ſoli cōſecratas in mare iaciunt, quod is tali curriculo fertur circumuehi mundum.

* quoda v.c. coda)

* differatur v.c.

October equus appellabatur, qui in campo Martio mēſe Octobri Marti immolabatur. de cuius capite maxima erat contentio inter Suburanos, & Sacrauienſes, vt hi in regiæ pariete, illi ad turrim Mamiliam id figerent. Cuius cauda, vt ex ea ſanguis in focum diſtillaret, magna celeritate perferebatur in regiam. PAVLVS.

Oculatum pro præſenti poſuit Plautus cum dixit: oculata die. Item ipſe: pluris eſt oculatus teſtis vnus, quam auriti Decem, id eſt qui ſe vidiſſe dicat.

Idem in pſeudolo oſculatum * pro præſenti *poſuit cum dixit emit* hodie cæca hercule *oliuum, id vendito oculata die, Idem* alibi oculatum *argum dixit quod per totum corpus oculos habetur* idē pluris eſt ocul*atus teſtis vnus, quam auriti decem* id eſt qui ſe vidiſſe di*cat ductam autem ait Verrius hanc* formam ab oculi appe*llatione* FESTVS.

*oculatum)

Oculiſſimum, cariſſimum. Plautus. Oculiſſimum oſtium amicæ. PAVLVS.

Oculiſſimum Cariſſimum Plautus Oculiſſimum oſtium amicæ, *idem in Curculione oculiſſime* dixit, ſignificat*que. quod clare aſpicit. Idem in* P*ſeudolo, oſculatum pro preſenti poſuit. Cum dixit emitto die cæca Hercule oliuum, id vendito oculata die.* FESTVS.

PAVLVS. Oculitus quoque dicitur, vt funditus, penitus: quo ſignificatur tam carum eſſe, quam oculum.

FESTVS. *Oculitus dicitur vt funditus*, penitus ſignificat*que tam carū eſſe quam ocu*lum vel inſtar *oculi eſſe.*

PAVLVS. Odefacit dicebant, pro olfacit; quæ vox à Græco ὀσμὴ tracta eſt.

FESTVS. *Odefacit dicebant* antiqui ab odore *pro olefacit, vetere quadam* conſuetudine in *mutandi literas quæ ſunt*, vt ſæpe alias, tum in hoc quoque libro contentæ. quæ vox, vt quibuſdam videtur, ex Græca ὀσμὴ tracta eſt.

PAVLVS. Oenigenas, vino genitos.
Oeſtrum furor Græco vocabulo.
Offectores, colorum infectores.
Offendices dicebant ligaturæ nodos, quibus apex retinebatur, id cum perueniſſet ad mentum, dicebant offendimentum.

FEST. ∴ Offendices ait eſſe Titius nodos, quibus apex retineatur, & remittatur. at Veranius Choriola * exiſtimat quæ ſint in loris apicis, quibus apex retineatur, & remittatur, quæ ab offendendo dicuntur. nam cum ad mentum peruentum eſt, offendit mentum.

*corsola)

PAVLVS. Offerumenta dicebant, quæ offerebant.
Officioſus ab efficiendo dictus.
Offringi terra dicitur, cum iterum trāſuerſo ſulco aratur.
Offucare, aquam in fauces ad ſorbendum dare.
Offudas * fallacias.

*Offritias, vel officias vel offucelas.

Ogygia mœnia Thebana ab Ogygo conditore dicta.

FESTVS. Ogygia mœnia Attius in Diomede appellans, ſignificat Thebas, quia eam vrbem Ogygus condidiſſe traditur.

PAVLVS. Oleaginieis coronis miniſtri triumphantium vtebantur, quod Minerua dea belli eſſe putabatur.
Olentica mali odoris loca.
Oletum, ſtercus humanum. Veranius: Sacerdotula in ſacratio Martiali fecit oletum.
Oliuetam dicebant ab oleis, vt à vino vindemiam.

FEST. ∴ Oliuetam antiqui dicebant, cum olea colligebatur; vt meſſem, cum frumenta; vindemiam; cum vuas. quod vocabulum potius frequentari debebat, quam nullam* eius ſignificationis cauſam" haberemus. quamuis quidam oliuitatem eam dicant.

* nullam.
* cum)

Ollic,illic:vt olli,illi.
Oluatium Antiſtius Labeo ait eſſe menſuræ genus. PAVLVS.
OMEN velut oremen * quod fit ore augurium, (quod FESTVS.
auibus) * alioue modo fit. PAVLVS.
Ommentans *Liuius*. in Odyſſea cum ait; in Pylum adue- *ormen
nies," aut ibi ommentans. ſignificat obmanens. Sed .*.quod
ea ſignificatione qua ſæpe fieri dicitur. id enim eſt *non auib.*
mantare. FESTVS.
OPACA vocantur vmbroſa. *" deuenies.*
Opaca, vmbroſa.
Opalia dicebantur dies feſti,quibus Opi ſupplicabant. PAVLVS.
Opalia dies feſti,quibus ſupplicatur * Opi, appellantur;
quorum alter. . , . . . FESTVS.
Opertat ſæpe operit. ** ſupplicant.*
Opigenam Iunonem matronæ colebant,quod ferre eam
opem in partu laborantibus credebant. PAVLVS.
Opilio,genus auis.
Opima ſpolia dicuntur originem quidem trahentia ab FESTVS.
Ope Saturni vxore,quod ipſe agrorum cultor habetur,
nominatus à ſatu,tenenſque falcem effingitur, quæ* **quod*
eſt inſigne agricolæ.Itaque illa quoque cognominatur
Conſiua,& eſſe exiſtimatur terra.Ideoque in regia co-
litur à populo Romano,quia om.. opes humano ge-
neri terra*tribuat.Ergo & opulenti dicũtur, terreſtri- **natura*
bus rebus copioſi: & hoſtiæ opimæ præcipue pin-
gues; & opima magnifica, & ampla. vnde ſpolia quo-
que. quæ dux populi Romani duci hoſtium detraxit,
opima dicuntur. quorum tanta raritas eſt, vt intra an-
nos paulo . . . trina contigerint
nomini Romano vna, quæ Romulus de Acrone: alte-
ra,quæ *Conſul* Coſſus Cornelius de Tolumnio:tertia,
quæ M.Marcellus Ioui Feretrio de Viridomaro* fixe- **Virdumaro)*
runt. M.Varro ait opima ſpolia eſſe *etiam* ſi manipula-
ris miles detraxerit,dummodo duci hoſtium.
. . . non ſit. Ad ædem Iouis Feretrij poni,
teſtimonio eſſe libros põtificum, in quibus ſit pro pri-
mis ſpoliis bouem, * pro ſecundis ſolitaurilibus, pro **boue)*
tertiis agno publice ſacra fieri debere:eſſe etiam com-
pelli reges* legem opimorum ſpoliorum talẽ: CVIVS **Pompilij*
AVSPICIO CLASSE PROCINCTA OPIMA *Regis)*

∴ Ops antiqui dicebant quem nunc opulentum dicimus, vt FESTVS. teſtimonio eſt, non ſolum ei contrarius inops . . . . concedit, ego egens exortus ſum.

∴ Optatam hoſtiam, alij optimam appellāt eam, quam Aedilis trib. cōſtitutis hoſtiis optat, quam immolari velit.

∴ Optima lex . . . . in Magiſtro populi faciendo, qui vulgo Dictator appellatur, quam pleniſſimum poſſet ius eſſe,* ſignificabatur. vt fuit Manij Valerij, M. Fabij, Voluſinæ gentis,* qui primus Magiſter à populo creatus eſt. propter " quam vero prouocatio ab eo magiſtratu ad populum data eſt, quæ antea non erat. deſitum eſt dici, ·*· vt optima lege, vt pote imminuto " iure priorum magiſtratuum. * *eius* * *M. fil.*, *Voluſi n. potu)* " *poſt)* .*. *adiect*

∴ Optio, qui nunc dicitur, antea appellabatur accenſus. Is adiutor dabatur centurioni à tribuno militum, qui ex eo tempore, quem velint, centurionibus permiſſum eſt optare, & nomē ex facto ſortitus eſt. Plautus in Aſinaria: qua me, qua vxorem, qua tu Sauream ſeruum potes, circumduce, aufer, promitto tibi, non obfuturum, ſi id effeceris, tibi optionem ſumito Leonidam.

Optio eſt optatio, ſed in re militari optio appellatur is, quem decurio, aut centurio optat ſibi rerum priuatarum miniſtrum, quo facilius obeat publica officia. PAVLVS.

Optionatus vt Decurionatus, ſiue Pontificatus dicitur.

Optionatus, vt Pōtificatus, Decurionatus dicitur, vt Cato in ea, quam habuit apud equites. maiores ſeorſum, atque diuerſū pretiū parauere bonis, atq; ſtrenuis, decurionatus, optionatus, haſtas donaticas, alióſq; honores. FESTVS.

∴ Opunculo, * quod opilionis genus cantus imitatur. * *Opinicula*

ORAE extremæ partes terrarum, id eſt maritimæ dicuntur. vnde & veſtimentorum extremæ partes, quæ quidem & primæ dici poſſunt. PAVLVS

Cæcilius in Aeſchrione vſus eſt pro initio rei, cum ait: Oram reperire nullam, quam expediam, queo. FESTVS.

Orare antiqui dixerunt pro agere. vnde & oratores cauſarum actores, & oratores, qui nunc legati, quod reip. mandata peragerent. PAVLVS.

∴ Orare antiquos dixiſſe pro agere teſtimonio ſunt, quod & oratores, & ij, qui nunc quidem legati, tunc vero oratores, quod Reip. mādatas partes agebant. Ennius quo- FESTVS.

que cum dixit libro primo annalium. face vero, quod tecum precibus pater orat.

Orata genus piſcis appellatur à colore auri, quod ruſtici orum dicebant, vt auriculas, oricolas. itaque Sergiũ quoque quendam prædiuitem, quod & duobus anulis aureis, & grandibus vteretur, Oratam dicunt eſſe appellatum.

PAVLVS. Orata genus piſcis à colore auri dicta, quod ruſtici orum dicebant, vt auriculas, oriculas.

Oratores ex Græco ἀρατῆρες dicti, quod miſſi ad reges, nationéſque deos ſolerent ἀρᾶσθαι, id eſt teſtari. hi modo appellantur legati.

PAVLVS. *Oratores ex Græco* ἀρητῆρες dictos *exiſtimant, quod ad reges & gentes* qui miſſi *locant pro republica noſtra à* populo Romano. *ij conceptis verbis ſolerent deos* ἀρᾶσθαι, *id eſt teſtari: qui cit* acte. eos noſtri alij pro legatis appellant, vt Cato in ea, quam ſcripſit de ſuis virtutibus contra Thermum: M. Fuluio Conſuli legatus ſum in Aetoliam, propterea quod ex Aetolia complures venerant Aetolos pacem velle: de ea re oratores Romam profectos. & in Originum libro primo: Propter id bellum cœpit Cœlius P R. Albanus, oratores miſit Romam, cum . . *alias* pro decretoribus, vt Terentius: orator venio, facite exorator ſim. * Item & Afranius in Emancipato. ſi . . . tum ſi quod oritur . . . . *alias pro.* diſertis & loci veteribus. ab eo quod antiqui orare dicebant pro agere. ob quam cauſam. *orationes.* quoque eorum vocantur.

* *exoratorum v.c.*

PAVLVS. Orba ſignificat apud poëtas priuatam aliqua perſona cara. Orba eſt, quæ patrem, aut matrem, aut filios, quaſi lumen amiſit.

FESTVS. Orba apud poet*as ſignificat priuatam aliqua* perſona cara. apud *oratores, quæ patrem amiſit aut* . . mat, vt ſer*uius Sulpitius ait que libros quaſi ocul*os. orba eſt : . . . .

. . tris eſt ante . . . .

. . . Galus Aelius . . *ſtantior* . . .

. . . in eo libro . . . . .

. . . pontificatu . . . . . .

. . . puella ſine . . . . . .
. . . ſacræ . . . . . .
. . . nupta . . . . . .
. . *aliqui* fuiſſet . . . . . .
. . Cornificius in . . . . . .
. . . onygiarum. . . . .
. . . inter ſe *ruunt*. . . . .
. . . runt . . . . . .
. *nactos* ros . . . . . .
. . . ſſe . . . . . .

O R C A genus marinæ belluæ maximum, ad cuius ſimilitudinem vaſa ficaria * orcæ dicuntur, ſunt enim teretes, atque vniformi ſpecie . FESTVS. * *vinaria, vel fictilia.*

. . . nomen duceret . . . . . .

Orca genus marine bellue maximum *dicitur. ad cuius ſimilitudinem* vaſa quoque in *ficario. orce dicuntur ſunt* teretes, atque *in formi ſpecie* . . . . FESTVS.

. . . malæ & antae. PAVLVS.

Orcheſtra locus in ſcæna. FESTVS.

Orcheſtra locus in ſcena quo antea, qui nunc *planipedes appellantur*, non admittebantur *hiſtriones*, *niſi tantum* interim dum fabulæ *explicarentur*, *que ſine ipſis* explicari non poterant, *vicinie autem* portabant quo *nequiori habitu prodirent, atque, vt inde nomen ducerent.*

Orchitis genus oleæ ex Græco dictum, quod magnitudine ſit inſtar teſticulorum. PAVLVS.

Orchitis A*ctius* Philologus in *collectaneis, ait eſſe genus Olee.* ductum ex Græco ὄρχεως, *quod teſticulorum magnitudinis.* itaque *vocari ex eo. Orchitim.* . . . FESTVS.

. . . to grandiore : . . . . . .

Orchus ab vrgendo mortem dictus. C. enim pro G frequenter ponebant antiqui. PAVLVS.

∴ Orcum, quem dicimus, ait Verrius ab antiquis dictum Vragum, quod & V litteræ ſonum pro O efferebant, & per c literæ formam, nihilominus g vſurpabant. ſed nihil affert exemplorum, * vt ita eſſe credamus; niſi quod is Deus nos maxime vrgeat. FESTVS. * *exempl'ū*

Ordinarium hominem Oppius ait, dici ſolitum ſcurram, & improbum, qui aſſidue in litibus moraretur, ob eamque cauſam in ordine ſtaret adeuntium prætorem, at

Aelius Stilo qui minime *ordine viueret* . : : *in ea* oratione, quam ſcribit de ſuis virtutibus contra Thermum. Quid mihi fieret, ſi non ego ſtipendia in ordine omnia ordinarius meruiſſem ſemper ? Sunt quidam etiam, qui manipularem eum, qui infimi ordinis ſit, ap- ** tradant* pellatum credant * ordinarium.

PAVLVS. Ordinarius homo ſcurra, & improbus, qui aſſidue in litibus moratur, ob eámque cauſam in ordine ſtat Prætorem adeuntium. ſiue dictus per contrarietatem, quia minime ordine viuit.

FEST. .·. Ordiri eſt rei principium facere.

Ordiri eſt rei principium facere. vnde & togæ vocantur exorditæ.

.·. Ordo ſacerdotum æſtimatur Deorum . . . . maximus quiſque. Maximus videtur Rex, deinde Dialis, poſt hunc Martialis, quarto loco Quirinalis, quinto Pontifex maximus. itaque in conuiuiis ſolus Rex ſupra omnes accubat. ſed Dialis ſupra * ** ſuper* Martialem, & Quirinalem; Martialis ſupra proximum, omnes * ** is)* dein ſupra Pontificem. Rex, quia potentiſſimus. Dialis, quia vniuerſi mundi ſacerdos, qui appellatur Dium: * ** Dius) vel Δίο.)* Martialis, quod Mars conditoris vrbis parẽs. Quirinalis ſocio imperij Romani Curibus aſcito Quirino. Pontifex Maximus, quod iudex, atque arbiter habetur rerũm diuinarum, humanarúmque.

FESTVS. Oreæ freni, quod ori inferuntur. Titinius in Setina. & ſi tacebit, tamen gaudebit ſibi permitti * ** promitti v. c.* oreæ. * & Næuius in Hariolo: Deprandi autem leonis obdas oreas. Cato Originum libro tertio. equos * ** oreas)* reſpondit: oreas ** equus)* mihi inde, tibi cape flagellum. Cœlius pro ſe apud populum: equúſque mihi ſub feminibus occiſus erat, oreas detraho inſpectante Lucio Stertinio.

PAVLVS. Oreæ freni, quod ori inſerantur, dicti.

Oreus Liber pater, & Oreades nymphæ à montibus appellantur.

FESTVS. Oreos liber pater, & Oreades nymphæ appellantur, quod in montibus frequenter apparent.

PAVLVS. Oriri, naſci, vel ſurgere.

FESTVS. Originum libros quod inſcripſit Cato; non ſatis plenum titulum propoſiti ſui videtur amplexus: quando prægrauant

ea, quæ ſunt rerum geſtarum populi Romani.
O. . . .quantæ. . . .

. . . .

Ornatus dicitur, & bonis artibus inſtructus, & honores adeptus a populo, & bene aptus, vt miles, aut gladiator, & acturus fabulas. atque etiam ornatus dicitur cultus ipſe quo quis ornatur, vt cum dicimus aliquem tragico, vel comico ornatu prodire. PAVLVS.

Ornatus dicitur, & bonis artibus inſtructus, & honores adeptus. Appellaturque ornatus, cultus ipſe, quo quis ornatur.

Ortygia Delos inſula.

Orty . . . ita non Delos . . . . FESTVS.

*Orbius elinus videtur appell*atꝰ eſſe ab orbibus *per cuius flexu oſos orbes tulia* filia. Ser. *Tullij regis*, Et L. *Tarqu*inius Superbus g*ener*, *interfecto rege properauerat* tendente *vna in regiæ domus* poſſeſſionem coe*ptus eſt autem is Cliuus appellari robius* quod pro *nus cum eſſet per orbes, in exquiliarum collem* ducere vnde *orbius ab ipſis orbibus ſic appell*atus eſt. PAVLVS.

OSCILLA feſta in honorem Bacchi; in quibus homines ſe per funes iactant. alij putant Erigones, & Icari feſta. FESTVS.

Oſcillum Santra dici ait,* quod oſcillent, id eſt, inclinent, *dicit
præcipiteſque in os ferantur. Oſcillantes, ait Cornifi- *celeres
cius, ab eo quod (os cælare * ſint ſoliti perſonis " pro- "perſonis vti
pter verecundiam, qui eo genere luſus vtebātur. Cauſa autem eius iactationis proditur. Latinus rex, quod prælio, quod ei fuit aduerſus Mezentium Cæritum regem, nuſquam apparuerit, iudicatuſque ſit Iuppiter factus Latiaris. Itaque per ſex eos dies, feriatos liberos, ſeruoſque requirere eum, non ſolum in terris, ſed etiā quia videretur cælum poſſe adiri per oſcillationem, velut imaginem quandam vitæ humanæ, in qua altiſſima ad infimum interdum, infima ad ſummum efferuntur. atque ideo memoriam quoque redintegrari initio acceptæ vitæ per motus cunarum. * lactiſque alimen- *funium)
tum, quia per eos dies feriarum, & oſcillis moueantur, & lactata potione vtantur. Nec deſunt, qui exemplum Græcorum ſecutos putent Italicos, quod illi quoque iniuria interfecto Icaro, Erigone filia eius dolore im-

pulſa ſuſpendio periſſet, per ſimulationem . . .

† . . . .

*alites) Oſcines aues † Appius Claudius eſſe ait, quæ ore canentes
''aut faciant auſpicium, vt coruus, cornix, noctua. aut * quæ
*miluus alis, ac '' volatu, vt buteo, ſanqualis, aquila, imiſſulus, *
*·Picus vulturius, pica aut *·Martius, Feroniuſque, & parra, &
autem) in oſcinibus, & in alitibus habentur.

PAVLVS. Oſcines aues auſpicium ore facientes.

Oſcinum augurium à cantu auium.

FEST. .·. Oſcinum tripudium eſt, quod oris cantu ſignificat quid
*crocuit portendi, cum cecinit † coruus, cornix, noctua, parra, picus.

PAVLVS. Oſcum dicitur ſignificare ſacrum. vnde leges oſcitae, id eſt ſacratæ. Opicum quoq; inuenimus pro Oſco. Oſcis enim frequentiſſimus fuit vſus libidinum ſpurcarum. vnde & verba impudentia appellantur obſcena. Titinius: Oſce, & Volſce fabulantur, nam Latine neſciunt.

FEST .·. Oſcum duas diuerſas, & contrarias ſignificationes habet. Nam Cloatius putat eo vocabulo ſignificari ſacrum,
* oſcitæ quo etiam leges ſacratæ oſcæ * dicuntur. & in omnibus fere antiquis commentariis ſcribitur opicum pro oſco, vt in Titinij fabula Quinta: Qui Oſce, & Volſce fabulantur, nam Latine neſciunt. a quo etiam verba impudentia, & elata appellantur obſcena, quia frequentiſſimus fuit vſus Oſcis libidinum ſpurcarum. Sed eodem etiam nomine appellatur locus in agro Veienti, quo frui ſoliti produntur augures Romani. Oſcos, quos dicimus, ait, Verrius, Opſcos antea dictos, teſte Ennio, cum dicat: De muris res geritOpſcus. Adiicit etiam, quod ſtupra inconceſſæ libidinis obſcena dicantur ab eius gentis conſuetudine inducta. Quod verum eſſe non ſatis adducor, cum apud antiquos omnes fere obſcena dicta ſint, quæ mali ominis habebantur. vt illa Vergilij teſtimonio ſint, vt ſuperiorum auctorum exempla referre non ſit neceſſe, cum ait Harpyias, obſcenas volucres: &, obſcenamque famem.

Oſculana pugna in prouerbio, quo ſignificabatur, victos vincere: quia in eadem & Valerius Læuinus imperator Romanus a Pyrrho erat victus, & breui eundem regē deuicerat. Sulpicius . . . . Item

imperator noſter.eius rei meminit Titinius hoc modo: hæc quidem quaſi oſculana pugna eſt . . . . ſecus quia hinc fugere impulſi ſpolia colligunt . ſignificat etiam oſculum, ſuauium. vt Plautus in Neruolaria. oſculum:ſat eſt oſculi mihi.qui,ambo * mi pater?quod inter cognatos propinquoſque inſtitutum ab antiquis eſt, maximeque feminas . . . . . . *amabo)

Oſi ſunt, ab audio declinaſſe antiquos teſtis eſt C. Gracchus in ea,quæ eſt de lege Minucia, cum ait: Mirum ſi quid iis iniuriæ fit , ſemper eos oſi ſunt: quod nunc quoque cum præpoſitione elatum frequens eſt, cum dicimus, peroſi.

PAVLVS.

Oſi ſunt,vt peroſi ſunt,dicebatur.

Oſorem dixerunt,qui aliquem odiſſet.

Oſtentas ,ſæpe oſtendis gloriandi cauſa.

FESTVS.

Oſtentas, ſæpe oſtendis gloriandi cauſa. ſed & participialiter id etiam dici debet, & dictum eſt feminino genere.

PAVLVS.

Oſtentum,oſtentatum.

FESTVS

Oſtentum non ſolum pro portento poni ſolere,ſed etiam participialiter . . . . teſtimonio eſt Pacuuius in Medo . . . . atque eccum in ipſo tempore oſtentum ſenem.& Attius in Bacchis : præſens præſto irridetis * nobis . . . ſtipe vltro oſtentum obtulit. *irrides)

Oſtentum , quo nunc vtimur interdum prodigij vice, quin participialiter quoque dici ſolitum ſit,non dubium . facit etiam C.Gracchus de legibus a ſe promulgatis,cum ait : quod vnum nobis in oſtentum, ipſis in vſum aſportatur.* * adoptatur.

Oſtiam vrbem ad exitum Tiberis in mare fluentis Ancus Martius rex condidiſſe.& feminino appellaſſe vocabulo fertur . quod ſiue ad vrbem , ſiue ad coloniam , quæ poſtea condita eſt,refertur.

Oſtia vrbs ad exitum Tiberis appellata.

PAVLVS.

Ovalis corona eſt myrtea, quam habebant,qui ouantes introibant,cum bella non erant indicta, aut ſine ſanguine confecta.

Ouantes, lætantes,ab eo clamore, quem faciunt redeuntes ex pugna victores milites geminata O littera.

Ouem maſculino genere dixerunt, vt ouibus duobus, non duabus.

Oufentina tribus ab Oufente fluuio dicta.

FEST. Oufentinæ tribus initio cauſa fuit nomen fluminis Oufens quod eſt in agro Priuernate inter mare, & Terracinam. Lucretius: Priuerno Oufentina venit, fluuioque oufente. poſtea deinde a Cenſoribus alij quoque diuerſarum ciuitatum eidem tribui ſunt adſcripti,

*triginta) Ouibus duabus multabantur apud antiquos in minoribus criminibus, in maioribus autem *bubus. nec vltra hunc numerum excedebat multatio, quæ poſteaquam ære ſignato vti ciuitas cæpit, pecoraque multatitia incuria corrumpebantur, vnde etiam peculatus crimen vſurpari cœptum eſt facta eſt æſtimatio pecoralis multæ, & boues centenis aſſibus, oues denis æſtimatæ. Inde ſuprema multa. id eſt maxima, appellatur tria millia æris; Item viceſis minoribus delictis.

PAVLVS. OXIME, ociſſime.

PA, pro parte, & po, pro populo poſitum eſt in ſaliari carmine. FESTVS

Pacem a pactione conditionum putat dictam Sinnius Capito, quæ vtrique inter ſe populo ſit obſeruanda.

Pax dicta eſt a pactione. PAVLVS.

Pacionem antiqui dicebant, quam nunc pactionem dicimus, vnde & paciſci adhuc, & paceo * in vſu remanet. FESTVS. *pacto paco

Pæana Apollinem vocauerunt, quod ſagittarum ictu eum nocere putabant. eſt enim παίειν ferire. Alij quod remedians morbis finem faceret talis grauitatis. PAVLVS.

Pædidos ſordidos ſignificant, atque obſoletos. tractum vocabulum a Græco; quia παῖδες, id eſt, pueri, talis ſint ætatis, vt a ſordibus neſciant abſtinere.

Pagani a pagis dicti.

Pagi dicti a fontibus: quod eadem aqua vterētur. aquæ* enim lingua Dorica παγαί appellantur. *fontes)

Paginæ dictæ, quod in libris ſuam quæque obtineat regionem, vt pagi. vel a pangendo, quod in illis verſus pangantur, id eſt. figuntur.* *figantur)

Palatium mons Romæ appellatus eſt, quod ibi paſcens pecus balare conſueuerit: vel quod palare, id eſt, errare, ibi pecudes ſolerent. alij* quod ibi Hyperborei filia Palanto * habitauerit, quæ ex Hercule * Latinum peperit. alij eundem, quod Pallas ibi ſepultus ſit, exiſtimant appellari. *vel *Palante *& Herculem

Palatualis Flamen ad ſacrificandum ei deæ conſtitutus erat, in cuius tutela Palatium eſſe putabant.

Palatualis Flamen conſtitutus eſt, quod in tutela eius deæ Palatium eſt. FESTVS.

Pales dicebatur dea paſtorum, cuius feſta palilia dicebantur, vel, vt alij volunt, dicta parilia, quoniam pro partu pecoris eidem ſacra fiebant. PAVLVS

Pallas Minerua eſt dicta, quod Pallentem gigantem interfecerit; vel, ſicut putabant, quod in Pallante palude nata eſt.

Palmites vitium ſarmenta appellantur, quod in modum palmarum humanarum virgulas, quaſi digitos edunt.

Palmulæ appellantur remi a ſimilitudine manus humanæ.

Palpari, blandiri.

Paludati, armati, ornati. omnia enim militaria ornamenta paludamenta dicebant.*

FESTVS

Paludati in libris auguralibus ſignificat, vt ait Veranius, armati, ornati. omnia enim militaria ornamenta paludamenta dici.

PAVLVS.

Pancarpiæ dicuntur coronæ ex vario genere florum factæ.

Pandana porta dicta eſt Romæ, quod ſemper pateret.

Pandiculari dicuntur, qui toto corpore oſcitantes extenduntur: eo quod pandi fiunt.

Pandicularis dicebatur dies, idem & communicarius, in quo omnibus diis communiter ſacrificabatur.

Pangere, figere. vnde plantæ pangi dicuntur, cum in terram demittuntur. inde etiam verſus pangi, vel * figi in cera dicuntur.

* id eſt

FEST.

Pangere ſignificat figere. vnde plantæ pangi dicuntur, cum in terram demittuntur . . . . , .

, ...

PAVLVS.

Panibus redimibant caput equi immolati Idibus Octobribus in campo Martio, quia ſacrificium fiebat ob frugum euentum. & equus potius, quam bos immolabatur; quod hic bos frugibus pariendis aptus.

Pantices frus * ventris.

* fluxus

FESTVS.

Pantices dicebant frus ventris . . . *ap-pellat à quo* . . . . .

PAVLVS.

Panus facit deminutiuum panicula.*

* panucula

Papillæ capitula mammarum dictæ, quod papularum ſunt ſimiles.

Papiria tribus a Papirio vocata.

FEST.

Papiria tribus à Papirio appellata eſt, vela nomi. agri: qui circa Tuſculum eſt huic Pupinia tribus ita coniuncta fuit vt de fi-n:b. aliquando ſuſceperit bellum quod *indictum per fetiales cum, eſſet duce: infer*tur bellum *itaque initura, eum* vtraque *tribus inſt*ructos ex ercitus *haberent ad dimicandum, quia alterius dux* diſceſſerat *iam ab armis, caduceatoribus antequam* ſignum *conferrent, vtinque ad exercitus miſsis* rem in ipſorum a*rbitrio, futuram denuntiarunt ac po*teſtate, (ac pote*ſtate) ita ſine vlla dimicatione vtriuſque* exercitu ſuffrag*io pax facta.*

Pappi carduorum flores. Lucretius: Veſtem, nec plumas auium, papoſque volantis. PAVLVS.

. . . o quoque . . . FESTVS.
. . . rumex . . .
. . . ſulibus æ . . .
. . . tq. ex ea . . .
. . . s magiſtra . . .
. . . intra dies . . .
. . . ncias inter ſe pa . . .
. . . uit ciuis aliter inter*. .
. . . lege primum factus*. . . *fratres. v. c.
. . . circo ſunt creati.

Pararium æs appellabatur id, quod equitibus duplex pro binis equis dabatur. PAVLVS.

Paraſangæ apud Perſas viarum menſuræ.

Parens vulgo pater, aut mater appellatur. ſed iuris prudentes auos, & proauos, auias, & proauias parentum nomine appellari dicunt.

Parere, obedire.

Paribus equis, id eſt duobus, Romani vtebantur in prælio, vt ſudante altero tranſirent in ſiccum.

Parici quæſtores appellabantur, qui ſolebant creari cauſa rerum capitalium quærendarum. Nam paricida non vtique is, qui parentem occidiſſet, dicebatur, ſed qualemcumque hominem. Id autem * fuiſſe indicat lex Numæ Pompilij Regis his compoſita verbis. SI QVIS HOMINEM LIBERVM DOLO SCIENS MORTI DVIT, PARICIDA ESTO. *indemnatū.

Parilibus Romulus vrbem condidit, quem diem feſtum præcipue habebant iuniores.

Parilibus vrbem condidit Rom*ulus quem dum feſtum præcipuè* habebant iunior*es*. FESTVS.

Parmulis pugnare milites ſoliti ſunt. quarum vſum ſuſtulit C. Marius datis in vicem earum Bruttianis.

Parones nauium genus, ad cuius ſimilitudinem myoparo vocatur. PAVLVS.

Parret* ſignificat apparebit. *paret.

Parret, quod eſt in formulis, debuit & producta priore ſyllaba pronuntiari, & non gemino R ſcribi, vt fieret paret, quod eſt inueniatur; vt comparet, apparet. FESTVS.

in orat ad lites Cẽſorias Parſi non peperci, ait Cato in eadem oratione. * Scio fortunas ſecundas neglegentiam prendere ſolere: quod vti prohibitum irem, quod in me eſſet, meo labori nõ parſi.

PAVLVS. Parſi (idem) Cato dixit pro peperci.

**Ennius.* Partus & pro naſcendo ponitur, & pro parato. Næuius.* Male parta male dilabuntur.

FESTVS. **P.atrauiſſe)* Parum cauiſſe * videri pronuntiat magiſtratus, cum de conſilij ſententia capitis quem condemnaturus eſt.

PAVLVS. Parumper ſignificat pauliſper, quaſi perparum, hoc eſt valde parum. refertur autem ad tempus.

Paſcales oues Cato poſuit pro paſcuales.

FESTVS. *Paſcales oues, pro paſcuales, incienter* Cato dixit in ea *quam ſcripſit paſ*calis ouis vetuit *item pellitam ouem laxentinam* appellat in ea or*atione quam ſcripſit pre*tio Tarenti plus. c . *ſeſtercus pellitam ouem* quam ignaro Terentino *quod paſceretur.*

PAVLVS. **coercito* Paſcito linguam in ſacrificiis dicebatur, id eſt coerceto* contineto, taceto.

Paſſales & oues, & gallinæ appellantur; quod paſſim paſcuntur.

**ſtruthocamelum)* Paſſer marinus, quem vocat vulgus ſtrutomellum. *

Paſtillum eſt in ſacris libi genus rotundi.

FESTVS. PAVLVS. Paſtillus forma panis parui, vtique deminutiuum eſt à pane.

Patagium eſt, quod ad ſummam tunicam aſſui ſolet, quæ & patagiata dicitur; & patagiarij, qui eiuſmodi opera faciunt.

Patagus morbi genus.

**Patulum.* Patalem * bouem Plautus appellat, cuius cornua diuerſa ſunt, ac late pateant.

Patellæ, vaſa picata parua ſacrificiis faciendis apta.

FESTVS. *Patellæ Vaſcula parua picata* item ſacris *faciendis apta: quæ erant forma* velut capidul*a quædam.*

**perpluere)* Pateram perplouere * in ſacris cum dicitur, ſignificat pertuſam eſſe.

PAVLVS. Pateram perplouere cum dicerent, ſignificabant pertuſam eſſe.

FESTVS. Pater patrimus dicebatur apud antiquos, qui cum iam ipſe pater eſſet, habebat etiam tum patrem.

Patro*nus ab antiquis cur dictus* ſit manifeſtum; quia *vt patres filiorum:ſi hic* numerari inter do*minos clientum cõſueuerunt.* PAVLVS.

Patres ſenatores ideo appellati ſunt, quia agrorum partes attribuebant tenuioribus,ac liberis propriis.

P*atres appe*llantur ex quibus Senatus. C*onſtat quos initio vrbis* conditæ Romulus C.*delegit, & ſic appellauit*,quorum conſilio, atq. *prudentia reſpublica* adminiſtraretur, atq. *gubernaretur*, *quin* agrorum partes ad*tribuerant tenuioribus* perinde ac liberis,*ac pecunias diuiderent*, *etenim* ſolebant iam inde à Ro*mulo nummis auri atque* argenti ſignati vl*tramarinis vti id quod* publicæ,& priuatæ *rationes commentariorum doce*nt. FESTVS.

Patrum commu*une cum populo ſuffragium*, *quibus ſuffragantibus fit populi ſcitum. Vid.populi commune.*

Patricios,Cincius ait in libro de Comitiis, eos appellari ſolitos,qui nunc ingenui vocentur.

Patricius vicus Romæ dictus, eo quod ibi patricij habitauerunt iubente Seruio Tullio, vt ſiquid molirentur aduerſus ipſum, ex locis ſuperioribus opprimerentur. PAVLVS.

Patrimi, & matrimi pueri tres adhibebantur in nuptiis: vnus, qui facem præferret ex ſpina * alba, quia noctu nubebant; duo,qui nubentem tenebant. **pinu.*

Patrimi, & matrimi pueri prætextati tres nnbentem deducunt; vnus, qui facem præfert ex ſpina * alba,quia noctu nubebant; duo, qui tenent nubentem. FESTVS. **pinu.*

Patrocinia appellari coepta ſunt,cum plebs diſtributa eſt inter patres,vt eorum opibus tuta eſſet.

Pauciens dicebant pro raro. Titinius: Vxorem pauciens videbo. PAVLVS.

Paueri frumenta dicebant antiqui, quæ de vagina non bene exibant. FESTVS.

Pauimenta Pœnica marmore Numidico conſtrata ſignificat Cato, cum ait in ea, quam habuit, ne quis conſul bis fieret:dicere poſſum quibus villæ, atque ædes ædificatæ, atque expolitæ maximo opere, citro, atque ebore,atque pauimentis Pœnicis ſtent.

Pauimenta Pœnica,hoc eſt marmore Numidico. PAVLVS.

Pauperies damnum dicitur, quod quadrupes facit.

*Pectinatum

PECTENATVM* tectū dicitur à ſimilitudine pectinis in duas partes deuexum, vt teſtudinatum in quatuor.

FEST. ∴ *Petuſcum *qua) *aliquot)

Petuſcum * palati dicta eſt ea regio vrbis, quam Romulus obuerſam poſuit, ea parte, in qua plurimum erat agri Romani ad mare verſus, & quia * molliſſime adibatur vrbs. cum Etruſcorum agrum à Romano Tiberis diſcluderet, ceteræ vicinæ ciuitates colles aliquos* haberent oppoſitos.

*noxia)

∴ Peculatus eſt nunc quidem, qualecumque publicum furtum, ſed inductum eſt à pecore, vt pecunia quoque ipſa. Iam etiam noxij * pecore multabantur, quod neque aeris adhuc, neque argenti erat copia. itaque ſuprema multa etiam nunc appellatur.

PAVLVS.

Peculatus furtum publicum à pecore dictum, ſicut & pecunia. eo quod antiqui Romani nihil præter pecora habebant.

Peculatus, id eſt furtum publicum, dici cœpit à pecore tunc, cum Romani præter pecudes nihil haberent.

FESTVS. *eam legem)

Peculatus furtum publicum dici cœptus eſt à pecore, quia ab eo initium eius fraudis eſſe cœpit. ſiquidem ante æs, aut argentum ſignatum ob delicta pœna grauiſſima erat duarum ouium, & triginta boum. ea lege *ſanxerunt T. Menenius Lanatus, & Seſtius Capitolinus Conſules. quæ pecudes, poſtquam ære ſignato vti cœpit populus Ro. Tarpeia lege cautum eſt, vt bos centuſſibus, ouis decuſſibus æſtimaretur.

Peculium ſeruorum à pecore item dictum eſt, vt pecunia patrum familiæ.

PAVLVS. *Pecuniæ

Peculium ſeruorum à pecore dictum, ſicut & pecunia nobilium.

Pecunia* ſacrificium fieri dicebatur, cum fruges, fructuſque offerebantur; quia ex his rebus conſtat, quam nunc pecuniam dicimus.

FESTVS.

Pecunia quæ erogatur in ludos, & ſpectacula, appellatur, lucarie, dicta quod è Lucis captetur. . . in eodem libro . . dixi exiſtimat, cuius opinionis eſt & Valerius Meſſala in explanatione. XII. *tum enim proiecta* depellendorum *malorum fulgurum vel procurandorum*: bonorum cauſa fiunt.

Pecuum cum dixit M. Cato per caſum genetiuum, à ſingulari caſus recti formauit, quo vtebantur antiqui, id eſt pecu,ac teſtu,tonitru,genu, veru. quorum omnium genetiuus pluraliter geminat V litteram. nunc quia dicimus,vt pectus,eam,quæ in vſu eſt, formam in declinationibus ſequimur.

Pecuum Cato dixit genitiuum pluralem ab eo quod eſt pecu. PAVLVS.

Pedam veſtigium humanum appellabant.

Pedam veſtigium humani præcipue pedis appellaſſe antiquos in commentariis quibuſdam inueniri ſolet. FESTVS.

Pedarium ſenatorem ſignificat Lucilius, cum ait: agipes vocem mittere cœpit. qui ita appellatur, quia tacitus tranſeundo ad eum,cuius ſententiam probat, quid ſentiat,indicat.

Pedem ſtruit in duodecim ſignificat,fugit, vt ait Ser.Sulpicius.

Pedem ſtruit,dicebant pro eo,quod eſt, fugit. PAVLVS.

Pedeſtria auſpicia nominabantur, * quæ dabantur à vulpe, lupo,ſerpente,equo,ceteriſque animalibus quadrupedibus. *appellabantur arbitrabantur nominabant.

Pedeſtria auſpicia arbitrabantur,à vulpe, lupo, ſerpente,equo, ceteriſq. animalibus quadrupedibus. FESTVS.

Pedibus obſitum,id eſt pediculis. Titinius pedicoſum appellat hoc modo: Rus detrudetur pedicoſus,ſqualidus. Pedes autem pro pediculis. ſic Plautus refert in Curculione: Item genus inter homines meo quidem animo, Vt muſcæ,culices, cimices, pedeſque, puliceſque. & Liuius * in gladioſo: puliceſne,an cimices, An pedes, reſponde mihi. & Lucilius: vbi me videt, caput ſcabit,pedes legit. *(*Næuius* *Nouius*)

Pedes dicuntur, quos deminutiue dicimus pediculos. ab his pedicoſi appellantur. vt eſt illud: pedicoſus,ſqualidus,vbi me videt,caput ſcabit,pedes legit. PAVLVS.

FESTVS.

Pedulla, quæ dicimus, ΠΕΔ. . . * Græcos appellare manifeſtum eſt. *πέδιλα)

Pedum eſt quidem baculū incuruum,quo paſtores vtuntur ad comprehendendas oues, aut capras, à pedibus. cuius meminit etiam Vergilius in Bucolicis cum ait: At tu ſume pedum. Sed in eo verſu,qui eſt in Iphigenia En-

nij : Procede gradum proferre pedum,nitere,ceſſas? id ipſum iaculum ſignificari cum ait Verrius, mirari ſatis non poſſum. cum ſit ordo talis, & per eum ſignificatio aperta, gradum proferre pedum ceſſas ? nitere.

PAVLVS. Pedum baculi genus incuruum. Vergilius: At tu ſume pedum. Pedum paſtorale baculum incuruum dictum, quia illo oues à pedibus compræhenduntur.

* *Pediges* — Pegaſides * muſæ dictæ ſunt à fonte, quem Pegaſus ictu vngulæ fingitur aperuiſſe. ob quam cauſam à Græcis appelatæ ſunt hippocrenæ.

Pelamys genus piſcis dictũ, quod in luto moretur, quod Græce dicitur πηλός.

* *Volſini* — Peligni ex Illyrico orti. inde enim profecti ductu Volſini * regis, cui cognomen fuit Lucullo, partem Italiæ occuparunt. Huius fuerunt nepotes Pacinus, à quo Pacinates, * & Pelicus, à quo Peligni.

* *pecinus, à quo Pecinates. v. c.*

Pellem habere Hercules fingitur, vt homines cultus antiqui admoneantur. lugentes quoque diebus luctus in pellibus ſunt.

Pellexit, in fraudem induxit.

Pellicator, qui pellicit ad fraudem.

Pellices nunc quidem appellantur alienis ſuccumbentes, non ſolum feminæ, ſed etiam mares. antiqui eam proprie pellicem nominabant, quæ vxorem habenti nubebat. cui generi mulierum etiam pœna conſtituta eſt à Numa Pompilio hac lege : PELLEX ARAM IVNONIS NE TANGITO. SI TANGET, IVNONI CRINIBVS DEMISSIS AGNVM FEMINAM CAEDITO.

FEST. Pelliculationem Cato à pelliciendo dixit.

Pelliculationem *pro inductionem à pelliciendo*, quod inducendo *eſt. dixit Cato in ea oratione* quam ſcripſit de . .

PAVLVS. Pellicum * gallerum, quia fiebat ex pelle . . .

* *pellitum)* — Pelluuiæ, quibus pedes lauantur, vt malluuiæ, quibus manus.

Pelta, genus ſcuti.

Penates alij volunt, vt habeat nominatiuum ſingularem penas. alij penatis.

FESTVS. Penatis ſingulariter Labeo Antiſtius poſſe dici putat, quia pluraliter penates dicantur, cum patiatur proportio *

* *portio v. c.*

etiam penas dici, vt optimas, primas, Antias.

Penatores qui penus geſtant. Cato aduerſus M. Acilium quarta: poſtquam nautas * ex nauibus eduxi, non ex militibus, atque nautis piſcatores penatores ficiſedarum" dedi.

Pendere pœnas, ſoluere ſignificat, ab eo quod ære graui cum vterentur Romani, penſo eo, non numerato, debitum ſoluebant. Vnde etiam penſiones dictæ. Pœnas pendere proprie dicitur, qui ob delictum pecuniam ſoluit, quia penſo ære vtebantur. PAVLVS.

. . . oe . . . . . .
. . . ob . . . . . . FESTVS.
. . . ntur.

Penem antiqui codam vocabant, à qua antiquitate etiam num offa porcina cum cauda in cenis puris offa penita vocatur. & peniculi, queis calciamenta tergentur, quod e codicis extremis faciebant antiqui, qui tergerent ea. dictum eſt forſitan à pendendo. Næuius in Tunicularia. * Theodotum compellas, qui aras compitalibus Sedens in cælla circumtectuas tegetibus Lares ludentes peni pinxit bubulo, ſignificat peniculo grandi, id eſt, coda.

Penem caudam vocabant. vnde & offam porcinam cum caudam, offam penitam dicebant. hinc & peniculos dicimus, quibus calciamenta terguntur, qui de caudarũ extremitate fiunt. Penis denique à pendẽdo vocata eſt. PAVLVS.

Penetrale ſacrificium dicitur, quod interiorẽ parte ſacrarij conficitur. vnde & penetralia cuiuſque dicuntur, & penes nos, quod in poteſtate noſtra eſt. FESTVS.

Penetralia ſunt penatium deorum ſacraria.

Penetrare, penitus intrare. PAVLVS

Peniculi ſpongiæ longæ propter ſimilitudinem caudarum appellatæ. Penes enim vocabantur caudæ.

Penitam * offam Næuius appellat abſegmen carnis cum coda. antiqui autem offam vocabant abſciſſum globi forma, vt manu glomeratam pultem. FESTVS.

Pennas antiquos ferunt ex Græco, quod illi πτερὰ ea, quæ ſunt volucria dicãt. Item eaſdẽ peſnas, & coeſnas.*

Pennatas impennatáſque agnas, in ſaliari carmine ſpicas ſignificat cum ariſtis; & alias ſine ariſtis agnas nouas

volunt intelligi.

penora dicuntur res neceſſariæ ad victum cotidianum.& locus eorum * penarius.

* earum.

pentathlum antiqui quinquartium * dixerunt. id autem genus exercitationis ex his quinque artibus conſtat,iactu diſci, curſu,ſaltu,iaculatione, luctatione.

* quinquertium

penuria eſt id,quod pene minus ſit , quam neceſſe eſt.

penus vocabatur locus in æde Veſtæ intimus.

FESTVS. *Penus* vocatur locus intimus in æde Veſtæ ſegetibus. Sæpius qui certis diebus circa Veſtalia aperitur. ij dies religioſi habentur.

PAVLVS. Perbitere * plautus pro perire "poſuit.

* prebitere

" preire

FESTVS. percunctatio pro interrogatione dicta videtur ex nautico vſu,qui conto pertentant,cognoſcúntque nauigantes aquæ altitudinem. ob quam cauſam ait Verrius etiam ſecundam ſyllabam per O ſolere ſcribi. mihi id falſum videtur. nam eſt illa percunctatio,quod is, qui curioſe quid interrogat,per cuncta viſit, * vt recte per V litteram ſcribatur.

* percunctatio ſit v.c. per cunctas res it.)

PAVLVS. Percontatio videtur dicta ex vſu nautico, quia aquæ altitudinem conto pertentant. Alij volunt percunctationem dici, quod ſcilicet is, qui curioſus eſt,per cuncta interrogat.

FESTVS. Percunctatum patris familiæ nomen ne quis ſeruum mitteret, lege ſanctum fuiſſe ait Cato in ea,qua legem Orchiam diſſuadet.

PAVLVS. perditum eſt,quod interit, * ac recuperari non poteſt.

* interiit.

FESTVS. perediam, & bibeſiam plautus cum dixit,intelligi voluit cupiditatem edendi, & bibendi.

.·. perediam , & bibeſiam plautus finxit ſua conſuetudine, cum intelligi voluit cupiditatem edendi, & bibendi.

peregere * dicebantur expergefacere.

* peregre

peregrina ſacra ſunt dicta , quæ ab aliis vrbibus religionis gratia ſunt aduecta.

FESTVS. peregrina ſacra appellantur, quæ aut euocatis diis in oppugnandis vrbibus Romam ſunt conlata,* aut quæ ob quaſdam religiones per pacem ſunt petita , vt ex phrygia Matris Magnæ,ex Græcia Cereris,Epidauro Aeſculapij ; quæ coluntur eorũ more , à quibus ſunt accepta.

* conata v.c. coacta.

PAVLVS. peregrinus ager eſt,qui neque Romanus , neque hoſtilis

habetur.

Peremere alij poſuere pro prohibere, alij pro vitiare. PAVLVS.

Peremere Cincius in libro de verbis priſcis ait ſignificare idem, quod prohibere. at Cato in libro, qui eſt de re militari, pro vitiare vſus eſt, cum ait: cum magiſtratus nihil audet imperare, nequid Conſul auſpicij peremat. FESTVS.

. . . . eſt, cum ait: Cum magiſtratus nihil audent imperare, nequid Conſul auſpicij peremat. FESTVS.

Peremne dicitur auſpicari, qui amnem, aut aquam, quæ ex ſacro oritur, auſpicato tranſit.

Perēpta, & interēpta pro imperfectis* poni ſolet à poëtis. * interfectis) Lucretius: Cũ corpus ſimul, atq; animi natura perēpta.

Peremptalia fulgura Gracchus * ait vocari, quæ ſuperiora fulgura, vt" portenta, vi ſua perimant duobus modis, prioribus tollendis, aut maiore manubia, vt tertia ſecũdæ, ſecunda primæ cædat. Nam vt omnia* ſuperantur fulgere, ſic ictum fulgur manubiis vinci. * Granius) " aut) * omina)

Perfacul, & perſefacul antiqui dicebant, quod nunc facile, & perfacile dicimus. inde permanſit in conſuetudine facultas. PAVLVS.

Perſines, perſtringas. FESTVS.

Perfugam, Gallus Aelius ait, qui liber, aut ſeruus, aut hoſthis ſui * voluntate ad hoſtes tranſierit, qui idem dicitur transfuga. quamquam ſint, qui credant perfugam eſſe, non tam qui alios fugiat, quam qui ob ſpem commodorum ad quempiam perfugiat. * ſua)

perfuga, & transfuga dicitur, quod ad hoſtes perfugiat, transfugiat. PAVLVS.

pergite, agite. Vergilius: Pergite Pierides.

pergræcari eſt epulis, & potationibus inſeruire. Titinius. Hominem improbum, Nunc ruri pergræcatur.

periculatus ſum Cato eſt vſus in dicendo.

Periculatus ſum Cato ait in ea oratione, quam ſcripſit ad litis Cenſorias. FESTVS.

Perihodos dicitur & in carmine lyrico pars quædam, & in ſoluta oratione verbis circumſcripta ſententia, & in gymnicis certaminibus perihodon viciſſe dicitur, qui Pythia, Iſthmia, Nemea, Olympia vicit: à circumitu eorum ſpectaculorum. PAVLVS.

perimit, * adimit, tollit: vnde & peremptus, interfectus. * peremit

FESTVS. P . ; : : pellat. à quo etiam : : :

PAVLVS. . . . . ſus.

Permiſſus appellatur aries, * qui annis compluribus tonſus non eſt.

** agnus* FEST. ...

Permutatur id proprie dici videtur, quod ex alio loco in alium transfertur. at commutatur, cum aliud pro alio ſubſtituitur. ſed ea iam confuſe in vſu ſunt.

Perpetem pro perpetuo dixerunt poetæ. Pacuuius in Iliona: fac, vt cœpiſti, hanc operam mihi des perpetem. Oculis traxerim.

PAVLVS. Perpetem pro perpetuo dixerunt pœtæ.

Perperat, * peragit, perficit.

** Perpetat*

FESTVS. Perpetrat, · * · peragit perficit. Pacuuius in Teucro: neque perpetrare precibus imperia * qui decimus † patris ſpartam deponere. * · inſtat, id ſi perpetrat. quomodo etiam ſine præpoſitione vſi ſunt, quod conuerſum iam *in conſuetudinem eſt.*

*· * · perpetat " impetria v. c.*
† qui detini v. c.

Perpulit, perſuaſit impulit.

PAVLVS. . . *dicendo me. perpulit.* : . *ſcilicet compulit.*

FESTVS. Perſicum portum Plautus cum ait, mare euboicum videtur ſignificare, quod in eo claſſis Perſarum dicitur ſtetiſſe non procul à Thebis.

*· * · reponare v. c.*

PAVLVS. Perſicum portum, mare euboicum: quod in eo ſteterit · claſſis Perſarum.

Perſicum Plautus dixit peracutum.

FESTVS. Perſicus peracutum ſignificare videtur, vt Plautus: nihil de conciliare ſibi, niſi qui perſicus ſapis. Næuius: & qui fuerit perſicus carpenti eſt · *. ratio.

** ſibus v. c.*
*· * · adſt v. c. adeſt)*

Perſillum vocant ſacerdotes rudiculum picatum, quo vnguine flamen Portunalis * arma Quirini vnguet. †

** Quirinalis*
† vnguit)

PAVLVS. Perſillum dicebant vas quoddam picatum, in quo érat vnguentum, vnde arma Quirini vngebantur.

FESTVS. Perſonata fabula quædam Næuij inſcribitur, quam putant quidam primum a * perſonatis hiſtrionibus. ſed cum poſt multos annos comœdi, & tragœdi perſonis vti cœperunt, veriſimilius eſt eam fabulam propter inopiam comœdorum actam nouam per atellanos, qui proprie vocantur perſonati, quia ius eſt iis non cogi in ſcena ponere perſonam, quod ceteris hiſtrionibus pati neceſſe eſt.

** actam à)*

Perti-

Pertiſum pro perteſum dixerunt antiqui. . PAVLVS.
qui paulo . . do me . . . FESTVS.
. . . . licet . . .
. . . . ſum di . .
. . . . qui paul. . .

Pertuſum dolium (dicitur,cum * ventrem ſignificat. PAVLVS.

Pertuſum dolium cum dicimus *venenum ſignificamus* . . **cũ dicitur.*
Per dicitur . . . . . FESTVS.
. . *Ennius* L.I. A*nnalium*. .

Peſcia in Saliari carmine, Aelius Stilo dici ait, capitia ex pellibus agninis facta,quod Græci vocent pelles πεσκη neutro genere pluraliter.

Peſeſtas inter alia,quæ interpretatores * dicunt, cũ fundus luſtratur,ſignificare videtur peſtilentiam,vt intelligi ex ceteris * poſſint, * cum dicitur: Auertas morbũ, mortem,labem,nebulam impetiginem. **imprecatores)* **aliis* **poſſit)*

Peſeſtas * dicebatur peſtilentia. PAVLVS.] **Peſtitas*

Peſtifera auſpicia eſſe dicebant,cum cor in extis, aut caput in iecinore non fuiſſet.

Peſtifera auſpicia ſunt,cum cor in *extis*, *aut caput non fuiſſet* in iocinore. FESTVS.

Peſtiferum fulgur dicitur,quo mors,exiliumve ſignificari ſolent.

Petauriſtas Lucilius à Petauro appellatos exiſtimare videtur,cum ait: Sicuti mechanici, cum alto exiluere petauro. at Aelius Stilo,quod in ære volent,cum ait: petauriſta proprie Græce,quod ij θεὸς ἀέρα * πετάσται. **θεὸς ἄυρας.*

Petilam ſuram ſignificat vngulam equi albam. PAVLVS.

Petilam ſuram, ſiccam, & ſubſtrictam vulgo interpretatur.* Scæuola ait vngulam equi albam ita dici. FESTVS. **interpretãtur.*

Petimina, in humeris iumentorum vlcera, & vulgus appellat,& Lucilius meminit,cum ait: Vt petimen naſo, aut lumbos ceruicibus tangat. eo nomine autem,& inter duos armos ſuis quod eſt,aut pectus, appellari ſolitũ teſtatur Næuius in deſcriptione ſuillæ, cum ait: petimine piſcino qui meruerat.

Petimina,in humeris iumentorum vlcera. PAVLVS.

Petiſſere,petere.

Petiſſere antiqui pro petere dicebant, ea quidem forma verbi,qua ſunt laceſſere,& inceſſere. ſed, vt mihi vide- FESTVS.

* eo. tur,tum * ſignificabant ſæpius petere,vt Petiſſant, ſæpius petant.

.·. Petoritum,& Gallicum vehiculum eſſe, & nomẽ eius dictum exiſtimant à numero quatuor rotarum.alij Oſce, quod ij quoque petora quatuor vocent.alij Græce,ſed αἰολιχῶς dictum.

PAVLVS. Petoritum, vehiculum Gallicum. alij Oſce putant dictũ, quod hi petora quatuor appellant: quatuor enim habet rotas.

FEST. .·. Petrarum genera ſunt duo, quorum alterum naturale ſaxum prominens in mare, cuius Ennius meminit lib. XI. alte delata, ceteriſque * ingentibus tecta. & Liuius in centauris vbi ego ſæpe petris. alterum manufactum, vt docet Aelius Gallus petra eſt,quæ Iouis* dextra,ac ſiniſtra fornicem expletura eſt ad libramentum ſummi fornicis.

*petriſque) *qui locus)

PAVLVS. Petreia vocabatur, quæ pompam præcedens in coloniis, aut municipiis imitabatur anum ebriam ab agri vitio, ſcilicet petris, appellata.

FESTVS. Petre*ia vocabatur,quæ pompam præcedens*, aut *in colonis,aut municipiis, imitabatur anum ebriam ab* agri vitio *ſci.vet petrea appellata procilli* ſiue præcilli *Cato dixit in* . . conuertar ad illam . . . impudentior . . ntur legationes . . . . -teſt.

*perfluẽs v.c. Petronia amnis eſt in Tiberim profluens * quam magiſtratus auſpicato tranſeunt, cum in campo quid agere volunt. quod genus auſpicij peremne vocatur. amnẽ autem feminine antiqui enuntiabant.

PAVLVS. Petronia nomen amnis in Tiberim defluentis.

Petrones,* ruſtici à petrarum aſperitate, & duritia dictĩ.

* Petroneſi. FEST. .·. Petrones ruſtici fere dicũtur propter vetuſtatem,& quod deterrima quæque ac prærupt*as* . . . iam agri petræ vocantur,vt rupices iidem *a rupicis*.

Petulantes,& petulci etiam appellãtur, qui proteruo impetu,& crebro petunt lædendi alterius gratia.Virgilius quarto Georgicorum: neque oues, hedique petulci Floribus inſultent. &, Cornigeras norunt matres . . . . agnique petulci. & Afranius in Ida: noſtrum in conuentum,aut conſeſſum ludũ,lapſumque petulcum.

interdum pro veloci vſi videntur antiqui, vt hoc verſu intelligi poteſt: exiliuit,* quaſi petulcus quidam, pedicus conuibrauit.

exiluit

Phascola* appellant Græci, quas vulgus pernas'' vocat.

Pavlvs. *Paſchola *Phascola* Phaſcela ''*penas v.c. peras)*

Piacvlaria auſpicia appellabant, quæ ſacrificantibus * triſtia portendebant; cum aut hoſtia ab ara profugiſſet, aut percuſſa mugitum dediſſet, aut in aliam partem corporis, quam oporteret, decidiſſet.*

*cum ſacrificabant. *cecidiſſet.*

Piacularia appellabant *auſpicia, id eſt ſacrificia antiqua loquendi conſuetudine cum aut hoſtia ab ara ef*fugit. aut *percuſſa mugitum dedit, aut in aliam quam* oportuit partem *corporis decidit.*

Festvs.

Picularis Romæ porta appellatur propter aliqua piacula, quæ ibidē fiebant: vel, vt ait Cloatius * cum ex ſacro·*· per aliquem piaculo ſoluitur, vt aliqua'' piandi, propitiandique cauſa immolatur.

* *Cluentius* *cum facto) '' *aiscnius.*

Piacularis porta Romæ dicta propter aliqua piacula, quę ibidem fiebant.

Pavlvs.

Piari eos, veluti proprio verbo, ait Verrius, qui parū ſint animati, cum mentis ſuæ non ſint, & per quædam verba liberantur incommodo.

Festvs.

Piatrix dicebatur ſacerdos, quæ expiare erat ſolita, quam quidam ſimulatricem, alij ſagam, alij expiatricem vocant. & piamenta etiam dicebantur, quibus in expiando vtitur.

Pavlvs.

Piatrix dicebatur ſacerdos, quæ expiare erat ſolita, quam alij ſagam vocabant. Piamenta quoque dicebātur, quibus vtebantur in expiando.

Festvs.

Picati appellantur quidam, quorum pedes formati ſunt in ſpeciem ſphingum, quod eas Dorij phicas* vocant.

* *Picas)* Pavlvs.

Piccna regio, in qua eſt Aſculum, dicta, quod Sabini, cū Aſculū proficiſcerētur, in vexillo eorum picus cōſederit.

Picta quæ nunc toga dicitur, antea vocabatur purpurea, eaque erat ſine pictura.

Picta quæ nunc toga dicitur, purpurea antea vocitata eſt, eaque erat ſine pictura, eius rei argumentum eſt . . . pictura in æde Vertumni, & Conſi, quarum in altera M Fuluius Flaccus, in altera T. * Papirius Curſor triumphantes ita picti ſunt. Tunica autem palmata à

Festvs. * L.)

latitudine clauorum dicebatur, quæ nunc à genere picturæ appellatur.

*γελῶν
*auctoris)
vel, poetæ)

Pictor Zeuſis riſu mortuus, dum ridet effuſe pictam à ſe anum γραοῦν. * cur hoc loco relatum ſit à Vertio, cum de ſignificatu verborum ſcribere propoſitum habuerit, equidem non video, cum verſiculos quoque addere . . . . tulerit. & ineptos pati, ſed nullius Prætoris* prætexto nomine, qui tamen ſunt ij. Nam quid modi facturus riſu * denique? Niſi pictor fieri vult, qui riſu mortuus eſt. A . . . .

*riſus

P. cum auem quidam dictum putant à Pico rege Aboriginum, quo diſſolutus * ſit . . .

*quod is ſolitus.

Pierides muſæ propter amœnitatem, ac ſolitudinem Pierij montis dictæ videntur, quo * ex ſecretis locis propter ſtudia liberalia delectentur.

*quod)

Pierides muſæ a Pierio monte dictæ ſunt.

PAVLVS.

Pietatem vt deos ceteros colebant Romani.

FESTVS.
*quædam.
*impunitus.
" conceſſus

Pietati ædem ab Acilio conſecratam aiunt, eo loco, quo quondam * mulier habitauerit, quæ patrem ſuum incluſum carcere mammis ſuis clam aluerit, ob hoc factũ impunitas * ei conceſſa" ſit.

PAVLVS.

Pigere interdum pro tardari, interdum pro pœnitere poni ſolet.

FESTVS.
*Pinoſi, Paliſi v.c.

Pignoſa pignota eo modo, quo Valeſij, & Auſelij, Pinoſi pileſi * dicebantur.

PAVLVS.

Pila, quæ parietem ſuſtentat, ab opponendo dicta eſt.

Pinaſij, Papiſij
*inferiorum)

Pilæ, & effigies viriles, & muliebres ex lana compitalibus ſuſpendebantur in compitis, quod (hunc diem feſtum) eſſe deorum inferorum,* quos vocant lares, putarent, quibus tot pilæ, quot capita ſeruorum, tot effigies, quot eſſent liberi, ponebantur, vt viuis parcerent, & eſſent his pilis, & ſimulachris contenti.

Pilæ. Et Viriles & muliebres effigies in Compitis. *Suſpendebantur Compitalib. ex lana, quod eſſe,* Deorum *inferorum hunc diem feſtum, quos vocant. Lares, putarent, quib. eo die tot pilæ, Quot capita ſeruorum: tot effigies, quot eſſ*ent liberi*, ponebantur: Vt viuis, ſic enim inuo*cantur *parcerent, & eſſent his pilis, & ſimulacris cum*tenti.

. . . n debebat . . . .

Pilani, pilis pugnantes. PAVLVS.

Pilare, & compilare à Græco trahitur. Græci enim plures *piletas * dicunt. *fures)

Pilare, & compilare ſunt, qui Græce originis . . Græci enim fures piletas. *πειράτας. FESTVS.

Pilat, pilos habere incipit. alias pro detrahit pilos, à quo depilati. PAVLVS.

Pilates genus lapidis. Cato: Lapis candidior, quam pilates.

Pilates lapidis genus, cuius meminit Cato originũ libro quinto: Lapis candidior, quam pilates.* FESTVS.

Pilea Caſtori, & Polluci dederunt antiqui, quia Lacones fuerunt, quibus pileatis pugnare.* mos eſt. .*. Pelaſtes v.c. PAVLVS. *militare

Pilentum, vehiculi genus, quo matronæ ferebantur.

Pilentis, & carpentis per vrbem vehi matronis conceſſum eſt, quod cum aurum non reperiretur, ex voto, quod Camillus vouerat Apollini Delphico, contulerunt. FESTVS.

Pilumnoe poploe in carmine Saliari, Romani, velut pilis vti aſſueti: vel quia præcipue pellant hoſtes.*

Pimpleides * muſæ à fonte Macedoniæ dictæ, propter liquoris eius vnicam ſubtilitatem." *hoſteis. *pipleides, vel repteides vel pecleides *felicitatem vel facilitatem.

Pipatio, clamor plorantis lingua Oſcorum.

Pitpit Oſce quidquid.

Piſatilem Næuius dixit è Piſis oriundum.

Piſatilem appellat Næuius Pantaleontem è Piſis oriundũ tyrannum: cum alioqui inde profecti nunc Piſani dicantur. FESTVS.

Piſcatorij ludi vocantur, qui menſe Iunio fieri ſolent pro quæſtu piſcantium trans Tiberim. PAVLVS.

Piſcatorij ludi vocantur, qui quotannis menſe Iunio trãs Tiberim fieri ſolent à prætore Vrbano pro piſcatoribus Tiberinis, quorum quæſtus non in macellum peruenit, ſed fere in aream Volcani, quod id genus piſciculorũ viuorum datur ei deo pro animis humanis. FESTVS.

Piſcatorij ludi dicebantur, qui fiebant pro quæſtu piſcantium. PAVLVS.

Piſcatorium æs vetuſto more appellatur, quod in monte Albano datur pro piſcibus. FESTVS.

Piſcinæ publicæ hodieque nomen manet, ipſa non extat.

ad quam & natatum,& exercitationis alioqui cauſa veniebat populus, vnde Lucilius ait:pro obtuſo ore pugil,piſcinenſis res eſt.

Piſtum à pinſendo pro politum antiqui frequentius vſurpabant,quam nunc nos dicimus.

PAVLVS — PLANCAE *dicebantur* tabulæ planæ, ob quam cauſam & Planci appellantur; qui ſupra modum pedibus plani ſunt.

PAVLVS. — *Plauſtrum perculi* dicebant *antiqui ab eo,qui pede onuſta plauſtra perculit,id eſt euertit quod poſtea abiit in pro* verbium *id quod à Plauto in Epidico commodè relatum eſt Epidicus mihi magiſter fuit perij pene plauſtrum* perculi.

PAVLVS. — Planta oliaginea eſt virga foliata ex olea deplantata.

**olearum*

FESTVS. — Plantæ ſemina olerum,* quod plana ſunt. & appellãtur etiam ex ſimili plantæ noſtrorum pedum.

PAVLVS. — *Plantæ appellantur ſemina Olerum quod plana ſunt, vt appellantur plantæ noſtrorum pedum ex cauſa ſimili.*

**Plauti*

FESTVS. — Plaudi * appellantur canes, quorum aures languidæ ſunt ac flaccidæ,& latius videntur patere.

Plauti appellantur canes quorum aures languidæ ſunt ea flaccidæ vt latius videantur patere *quæ* . . .
. . . c . . *vni* . *cis.*

**connubio)*

Plebeiæ Pudicitiæ ſacellum in vico Longo eſt,quod cum Verginia patricij generis femina conuiuio * facto inter, & plebem . . . .
. . ſul . . . .
. . qu . . bit . .

PAVLVS. — . . ſere . . . eo iu .

Plebeiæ pudicitiæ ſacellum Romæ, vt ſacra cetera, colebatur.

FESTVS. — Plebeij Aediles diſſidente plebe à patribus ſunt creati.

Plebei Ædiles non minus populiq. plebei ſcito, *quæ de eo magiſtratu creando* ſuffragium *tulit* , *vt ſacris ædibus præeſſ..ne* ſunt conſtituti , *quos Trib. pl. miniſtros fuiſſe* dicunt , qui vna cum *plebeis Ædilib. Sunt creati* , *diſſidente* plebe à *patrib. ij tabernas fecerunt* quas vocant *nouas nos autem quinque dicimus* eas eſſe , & ſeptem *feruntur*, *& plebeios quidem* appellamus à genere magiſtratus. eas

enim faciendas curauerunt M. Iunius Brutus, Q. Oppius Aediles Plebis.

Plebeium magiſtraum neminem capere licet, niſi qui ex plebe eſt. *cuius generis eſt omnis magiſtratus qui appellatur iſto nomine.* PAVLVS FESTVS.

Plena ſue telluri *matri ſacrificabatur, quod pecudis* id genus cum ſeretur *ſatis inimicum, quia roſtro ſemen* fodiendo corrump*eret.*

Plentur antiqui etiam ſine præpoſitionibus dicebant.

Plera dixiſſe antiquos, teſtis eſt Pacuuius, cum ait: plera pars peſſumdatur.

Plexa, colligata ſignificat ex Græco, cui nos etiam præpoſitionem adiicimus, cum dicimus perplexa.

Plexa, colligata inde & perplexa. PAVLVS.

Pliſima * plurima. * *pluſima*

Plorare, flere, inclamare, nunc ſignificat, & cum præpoſitione implorare, id eſt inuocare. at apud antiquos plane inclamare. in Regis Romuli, & Latij * legibus: SI NVRVS SACRA DIVIS PARENTVM ESTO. & in Seruij Tullij hæc eſt: SI PARENTEM PVER VERBERIT, AST OLLE PLORASSIT PARENTES, PVER DIVIS PARENTVM SACER ESTO, id eſt clamarit, dixit. FESTVS. * *Tatij*)

Ploti appellantur, qui ſunt planis pedibus. vnde & poëta Attius, quia Vmber Saſſinas erat à pedum planicie initio Plotus, poſtea Plautus eſt dictus. ſoleas quoque dimidiatas, quibus vtebantur in venando, quo planius pedem ponerent, ſemiplotia appellabant. PAVLVS.

Pl*oti. appellati ſunt* Vmbri pedibus planis *quod eſſent. Vnde ſoleas dimidiatas qu*ibus vtuntur in venando *quo planius pedem ponerent. Vo*cant ſemiplotia, & *ab eadem cauſa. M. Acti*us poëta, quia vmber Sarcinas erat, à pedum planicia initio Plotus, poſtea Plautus cœptus eſt dici. FESTVS.

Ploxinum * appellari ait Catullus, capſum in ciſio, capſaue † cum ait. gingiuas vero ploxini * habet veteris. * *Ploximum* † *Capſamue*

Ploxinum capſam dixerunt.

Plutei crates corio crudo intentæ, quæ ſolebant apponi militibus opus facientibus, & appellabantur militares. PAVLVS. * *ploximi*

Popularia ſacra ſunt, vt ait Labeo, quæ omnes ciues faciunt, nec certis familiis attributa ſunt. farnacalia, parilia, laralia, porca præcidania. FESTVS.

Populi commune *eſt in legibus ferendis* cum plebe ſuffragium. *nam Comitia centuriata* ex patribus & plebe *conſtant in centurias. diuiſis, at* cum plebes ſine patrib. *tributis commitys. conueuit* quod plebes ſciuit, plebis *ſcitum id ea cauſa* appellatur.

Porcæ appellautur rari ſulci, qui dicuntur * aquæ deriuandæ gratia. dicti, quod porcant, ·*· id eſt prohibent aquam frumentis nocere. nam crebriores ſulci, limi vocantur. * *ducuntur* ·*· *porcent*

Porcæ in agris ſunt dictæ, quod porcant, * id eſt prohibeant aquam frumentis nocere. nam crebriores ſulci lumi ſolent vocari. PAVLVS. * *porceant*)

Porcam auream, & argenteam dici ait Capito Ateius, quę & ſi numero hoſtiarum non ſint, nomen tamen earum habere, alteram ex auro, alteram ex argento factam adhiberi ſacrificio Ceriali. FESTVS.

Porcas, quæ inter duos* ſulcos fiunt, ait Varro, dici, quod porrigant frumentum. * *duci. v.c.*

Porcas, quæ in agris fiunt, ait Varro dici, quod porrigant frumentum. PAVLVS.

Porci effigies inter militaria ſigna quintum locum obtinebat. quia confecto bello, inter quos pax fieret, cæſa porca fœdus firmari ſolebat.

Porcy effigies inter militari a ſigna quintum locum *obtinebat, quia confecto bel*lo, inter quos populos *pax fiebat, ea cæſa porca fœ*dere firmari ſolet: FESTVS.

Porrigam dixiſſe antiqui videntur, pro porrigam, propter morem non geminandarum litterarum. ducto verbo à porro regam. aut ſi id friuolum videtur, cum aperte è riuo regam ·*·tractum ſit. ſed antiqui etiam porgam dixerunt pro porrigam. ·*· *ciuo regit v.c.*

Porriciam pro porro iaciā. *maxime de extu dicebant antiqui, Plautus in Pſeudo.* PAVLVS.

Portenta exiſtimarunt quidam grauia eſſe, oſtenta bona. alij portenta quædam bona, oſtenta quædam triſtia appellari. portenta quæ quid porro tendatur, indicent; oſtenta, quæ tantummodo oſtendant monſtra, præci- FESTVS.

PAVLVS. piant quoque remedia.

·· ſolida* Portenta rerum fieri dicuntur, cum ſolita ·*· corpora raro ſe oſtendunt, vt cometæ, turbines, barathra, ſereno cælo facta tonitrua.

** porticulus* Portiſculus * eſt, qui in portu modum dat claſſi. eſt autem malleus.

FESTVS. Portiſculus eſt, at ſcribit Aelius Stilo, qui in portu modum dat claſſi. id autem eſt malleus. Cuius meminit Cato in diſſuaſione de rege Attalo, & vectigalibus Aſiæ: C. Licinio Prætore, remiges ſcripti ciues Romani ſub portiſculum ſub flagrum cōſcripti veniere paſſim.

Portum in duodecim pro domo poſitum omnes fere conſentiunt: CVI TESTIMONIVM DEFVERIT, IIS TERTIIS DIEBVS OB PORTVM OBVAGVLATVM ITO.

FESTVS. Portum frequenter maiores pro domo poſuerunt.

Portumnus, qui & Palæmon, à Romanis inter deos colebatur.

PAVLVS. Po*rtumnus qui & palæmon alio nomine dicitur inter deos, qui præſunt mari à Romanis colebatur.*

Poſſeſſio eſt, vt definit Gallus Aelius, vſus quidam agri, aut ædificij, non ipſe fundus, aut ager. non enim poſſeſſio eſt . . rebus, quæ tangi poſſunt: qui dicit, ſe poſſidere, is vere poteſt dicere. Itaque in legitimis actionibus nemo ex his qui poſſeſſionem ſuam vocare audet, ſed ad interdictum venit, vt prætor his verbis vtatur: Vti nunc poſſidetis, eum fundum. Q. D. A. quod nec vi, nec clam, nec precario alter ab altero poſſidetis, ita poſſideatis. aduerſus ea vim fieri, veto.

PAVLVS. Poſſeſſio eſt vſus quidam agri, aut ædificij, non ipſe fundus, aut ager.

FESTVS. poſſeſſiones appellantur agri late patentes publici, priuatique; quia non mancipatione, ſed vſu tenebantur, & vt quiſque occupauerat, collidebat. *

**colebat)*

poſticam lineam in agris diuidendis Seruius Sulpicius appellauit ab exori*ente ſole ad occidentem quæ ſpectabat*
. . . qua . . . . .
. tur . . . . . .
. abd. . . tab. . . frnm . . danto . .

PAVLVS.

Poſtica linea in agris diuidendis ab oriente ad occaſum ſpectat.

Poſticum oſtium dicitur in poſteriore parte ædium. ceterum antiqui etiam vicinum habitantem ad poſteriorem partem ædium ſic appellarunt. denique, & quæ ante nos ſunt, antica; & quæ poſt nos ſunt, poſtica dicuntur. & dextram anticam, ſiniſtram poſticam dicimus. ſic etiam ea cæli pars, quæ ſole illuſtratur ad meridiem, antiqua vtique nominatur; quæ ad Septentrionem eſt, poſtica. rurſumque diuiduntur in duas partes, orientem, atque occidentem.

Poſtliminium * receptus dicitur "is, qui extra limina, hoc eſt terminos prouinciæ captus fuerat, rurſus ad propria reuertitur.

** poſtliminio)* *" eſt*

FESTVS.

Poſtliminium * receptũ, Gallus Aelius in libro primo ſignificationum, quæ ad ius pertinent, ait eſſe eum qui liber, ex qua ciuitate in aliam ciuitatem abierat, in eãdem ciuitatem redit eo iure, quod conſtitutum eſt de poſtliminiis. Item qui ſeruus * à nobis in hoſtium poteſtatem peruenit, poſtea ad nos, redit in eius poteſtaté. cuius antea fuit iure poſtliminij. equi, & mulli, & nauis eadem ratio eſt poſtliminium receptum is * quæ ſerui. quæ genera rerum ab hoſtibus ad nos poſtliminio redeunt, eadem genera rerũ à nobis ad hoſtes redire poſſunt. cum populis liberis, & cum fœderatis, & cum regibus poſtliminiũ nobis eſt ita, vti cum hoſtibus, quæ nationes in opinione noſtra ſunt, cum his . . . . .

** poſtliminio)* ** Itemque ſeruos. v.c.* ** ijs)*

Poſtularia fulgura, quæ votorum, aut * ſacrificiorum ſpretam religionem deſignant ·*· peſtifera, quæ mortem, aut exilium oſtendunt. peremptalia, quæ ſuperiora fulgura, aut * portenta peremunt. id eſt tollunt.

** vt v.c.* *:*· deſiderãi v.c.* ** vt v.c.*

Poſthumus cognominatur poſt patris mortem natus. Plautus in Aulularia: Poſt mediam ætatem qui mediam ducit vxorem domum: Si eam ſenex anum prægnantem fortuito fecerit; Quid dubitas, quin ſit paratum his nomen pueris Poſtumi?

† olunt v.c.

Poteſtur. Scipio Africanus in ea, quæ eſt de imperio D. Bruti: & poteratur C. Gracchus in ea, qua vſus eſt, cum circum conciliabula iret.

Potitium, & Pinarium Hercules, cum ad aram, quæ ho-

dieque maxima appellatur, decimam boum, quos a Geryone abductos abigebat Argos in patriam profanaſſet, genus ſacrificij edocuit. quæ familia, & poſteri eius non defuerunt decumantibus vſque ad Appium Claudium Cenſorem, qui quinquaginta millia aeris grauis his dedit, vt ſeruos publicos edocerent ritum ſacrificandi. quo facto Potitij, cum eſſent (ex familia ·*· numero duodecim omnes interierunt " intra diem trigeſimum. Pinarius, quod non adfuit, ſacrificio, poſtea cautum eſt, nequis Pinariorum ex eo ſacrificio veſceretur.

*familiae)
*intererant
v.c.

Potitus ſeruitute *ab antiquis dicebatur* qui vt *ait* Labeo, *ſeruitutem ſeruit tales conſuetud*ines proxime Græci *noris. eodem modo* dicebántur áb antiquis *potitus hoſtium.*

PAVLVS.
FESTVS.

PRAEBIA, remedia.

Præbia dicuntur curandi mali remedia videlicet quæ curationis cau*ſa præbeantur parare inter ſe minus dicebantur cum ſartitio fiebat a magiſtrati*bus P.R. *utes magiſtratus vtramque rem* acere *deberet: aut inter comparabant de* rebus lege *mandatis.*

PAVLVS.
FESTVS.

Præceptat, ſæpe præcipit.

Præceptat, in Saliari carmine eſt, ſæpe præcipit.

*præclamitatores)
*antecedenter(

Præciamitatores * dicuntur qui flaminibus Diali Quirinanali, Martiali antecedent." exclamant feriis publicis, vt homines abſtineant ſe opere; quia his opus facientem videre religioſum eſt.

PAVLVS
proeciannuntiatores vel præciamitatores

Præclamitatores * dicebantur, qui Flamini Diali, id eſt ſacerdoti Iouis, antecedebãt clamantes, vt homines ſe ab opere abſtinerent, quia hunc opus facientem videre inreligioſum erat.

Præcias dicebant * qui a Flaminibus præmittebantur, vt denuntiarent opificibus, manus abſtinerẽt ab opere; ne ſi vidiſſet ſacerdos facientem opus, ſacra polluerentur.

præcia dicebãtur, uel præcia dicebat,
dicebatur,

Præcidanea agna vocabatur, * quæ ante alias cædebatur. item porca, quæ Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo iuſta non feciſſet, id eſt glebam non obieciſſet: quod mos erat eis facere prius, quam nouas fruges guſtarent.

Præcidaneam porcam dicebant, quam immmolare erant

ſoliti ante, quam nouam frugem præciderent.

Porca Præcidanea dicitur *quæ ante immolari ſolet quod* genus hoſtiæ quod *ante nouam frugem præcideretur præcida*rium appelb*ant*. FESTVS

*Placenta libi quoddam genus voca*tur ex tribus pu*ltib. factum alij dicunt genus pul*tris cum tribus liba*mentis.*

Præcidere, antecedere, id iſt ante immolare. PAVLVS.

Prædia * rurſus Verrius vocari ait ea remedia, quæ data" Cæcilia vxor Tarquinij Priſci inueniſſe exiſtimatur. & immiſcuiſſe onus* ſuæ, qua præcincta ſtatua eius eſt in æde ſanctus,* qui deus Dius Fidius vocatur: ex qua zona periclitantes ramenta ſumunt ea vocari ait prædia, ·*·quod mala prohibeant. FESTVS. *præbia, vel.proebio) "Casa) *Zonae) *Sancte) ·*·praebia vel proebia}

Prædonulos Cato ὑποκοριστικῶς dixit in Epiſtularum. Quia ſæpe vtiles videntur prædonuli.

Prædonulos ὑποκοριστικῶς. id eſt deminutiue, idem Cato poſuit pro pædonibus.

prædotiunt, præoptant. PAVLVS.

præfacturæ eæ appellabantur in Italia, in quibus & ius dicebatur, & nundinæ agebantur, & erat quedam earum reſp. neque tamen magiſtratus ſuos habebant. in quas* legibus præfecti mittebantur quotannis, qui ius dicerent quarum genera fuerunt duo: alterum, in quas ſolebant ire præfecti quatuor (ſex virum* pro populi ſuffragio creati erant in hæc oppida Capuam, Cumas, Caſilinum, Vulturnum, Liternum, puteolos, Acerras, Sueſſulam, Atellam, Calatiam, * alterum in quas ibant quos prætor vrbanus quotannis in quæque loca miſerat legibus, vt Fondos, Formias. Cære, venafrum, Alliſas,* priuernum, Anagniam, Fruſinonem, Reate, Saturniam, Nurſiam, Arpinum, aliaque complura. FEST.·. *qua his v.c. *viginti ſex virum num v.c. * Calateum) v.c.

præfericulum vas æneum ſine anſa patens ſummum, velut peluis, quo ad ſacrificia vtebantur. * Ailicas v.c.

Preſericum vas æneum *ſine anſa appellatur. patens ſummum vt* peluis, *quo ad ſacrificia vtebantur in ſacrario opus Conſiuæ.* PAVLVS. FESTVS.

præficæ dicuntur mulieres ad lamentandum mortuum conductæ, quæ dant ceteris modum plangendi, quaſi in hoc ipſum præfectæ. Næuius: Hæc quidem mehercle opinor, præfica eſt, quæ ſic mortuum collaudat. PAVLVS.

Præiurationes facere dicuntur ij, qui ante alios conceptis verbis iurant, poſt quos in eadem verba iurantes tantummodo dicunt, Idem in me.

Præliares dies appellantur, quibus fas eſt hoſtem bello laceſſere. erant enim quædam feriæ publicæ, quibus nefas fuit id facere.

Præmetium, quod prælibationis cauſa ante præmetitur.

PAVLVS. *Prametium dicitur quod* ante metitur, qua*ſi premeſſum prolibationis cauſa.*

*P*ræmioſa, pecunioſa.

PAVLVS. FEST. *Pelliculationē pro inductionem a pelliciendo quod eſt in ducendo dixit Cato in ea oratione quam ſcripſit de . . . r, loco. s. Cato ſæpe dixit contra s. arboſem, & arboſes, loco r* dicebant *antiqui.* . . . proprie maiori opus eſt P*ramioſam pecunioſàm dixit* Cato in oratione, quam ſcripſit . . . . impudentiam præmio*ſam* . . .

Præneſte dicta eſt, quia is locus, quo condita, eſt, montibus præſtet.

PAVLVS. Prænominibus feminas eſſe appellatas teſtimonio ſunt Cæcilia, & Tarratia, quæ ambæ Caiæ ſolitæ ſint * appellari. pari modo Lucia, & Titia.*

ſunt ! ·*· *Tertia*

Præpetes aues dicuntur, quæ ſe ante auſpicantem, ferunt. nam præpetere dicebant pro anteire.

FEST. .·. Præpetes *aues dicuntur, qua ſe ante auſpicantem ferunt nam antiqui prapetere dicebant pro anteire pullarium a pullis appellatum* quidam putant quia *non aliud ſed hoc es peculiare* eſt auem auſpicand*a obſeruare prapetes* aues dicuntur quæ se.*ante auſpicantem ferunt* nam antiqui præpe- .·. tere *dicebant pro ante ire.*

Præpetes aues quandam dici aiunt, quia ſecundum auſpicium faciant præteruolantes. alij quod antea, quam petamus, * indicent. aut quod præteruolent, aut ex Græco tractum putant, quod ante conſpectum volent noſtrum. inepte ſcilicet ex præpoſitione Latina componentes, & Græco vocabulo. ceterum poetæ promiſcue omnes aues ita appellant.

**qua prapetamus, vel qua petamus*(

FEST .·. Prærogatiuæ centuriæ dicuntur, vt docet Varro rerum humanarum libro ſexto quæ rus . . . . Romani, qui ignorarent petitores. facilius eos animaduertere poſſent. Verrius probabilius iudicat aſſe,

* *quod ruſtici)*

vt cum eſſent deſignati a prærogatiuis, in ſermonem res xeniret populi de dignis, indigniſue, & fierent ceteri diligentiores ad ſuffragia de his ferenda.

PAVLVS.

Praes eſt is, qui populo ſe obligat, interrogatuſque a magiſtratu, ſi praes ſit, ille reſpondet, Praes.

Præſagire eſt prædiuinare, præſipere. ſagax enim eſt acutus, & ſolers.

Præſagitio dicta, quod præſagire eſt acute ſentire, vnde ſagæ dictæ anus, quæ multa ſciunt. & ſagaces canes, qui ferarum cubilia præſentiunt.

FEST.

Praeſagitio dicta quod praeſagire eſt acute ſentire, Vnde &c. ſagae anus dictæ *quae multa ſciant & ſagaces canes, quod ferarum cubilia praeſentiant.*

PAVLVS.

Præſiderare dicitur, cum maturius hiberna tempeſtas mouetur, quaſi ante ſideris tempus.

Præſidium eſt, quod pro vtilitate & ſalute alicuius, auxilii gratia præponitur. ſubſidium, quod poſtpoſitum eſt ad ſubueniendum laborantibus.

Præſtinare apud Plautum emere eſt, id eſt emendo tenere.

Præſtitem in eadem ſignificatione dicebant antiqui, qua* nunc dicimus antiſtitem. **quem*

Præſtolari dicitur is, qui ante ſtando ibi, quo venturum excipere vult, moratur.

FESTVS.

Præteriti ſenatores quondam in opprobrio non erant, quod vt Reges ſibi legebant, ſublegebantque, quos in conſilio publico haberent: ita poſt exactos eos, Conſules quoque, & Tribunos * Militum conſulari poteſtate coniunctiſſimos ſibi quoſque† patriciorum, & deinde plebeiorum legebant; donec Ouinia Tribunitia interuenit, qua ſanctum eſt, vt Cenſores ex omni ordine optimum quemque curiatim * ſenatu legerent. quo factum eſt, vt qui præteriti eſſent, & loco moti; haberentur ignominioſi.

**Tribuni* *†quoque v.c.* **curiati v.c.*

PAVLVS.

Prætexta pulla nulli alij licebat vti, quam ei qui funus faciebat.

FESTVS.

Pretexta pulla nulli alij licebat vti, *quam ei, qui funus faciebat. Idem* ius magiſtratus *habebat, qui in aliquo* loco publico ludo*s faciebat nam is praetexta* vtitur ſcribam *habere ſolet, propter eos* quos facit ludos, *praexta ius datum eſt item.*

Conſulibus, & prætoribus vota *nuncupantib. ob ignorantiam* ſacra nouorum *aſcitorum Iſdem datum* eſt vti emit votum *aliquod ſoluentib.* quod autem Valerius *Vicanus cum vteretur pura* ex ſenatu *improbari cœptus eſt.*

PAVLVS

ſcriptae prætextæ appellantur, quæ res geſtas Romanorum continent ſcriptas.*

praetextum prætextatis nefas erat obſceno verbo vti ideoque prætextatum* appellabant ſermonem, qui nihil obſcenitatis haberet.

FESTVS. *praetextatū* prætextum * ſermonem quidam putant dici, quod prætextatis nefas ſit obſceno verbo vti. alij quod nubentibus depoſitis prætextis a multitudine puerorum obſcena clamentur.

Albanus v.c. " *at poeſtum.* v.c. * *Ferētinae)*

prætor ad portam nunc ſalutatur is, qui in prouinciam proprætore aut proconſule exit. cuius rei morem ait fuiſſe Cincius in libro de Conſulum poteſtate talem. Albanos * rerum potitos vſque ad Tullum Regem. Alba deinde diruta vſque ad P. Decium " Murem Cos. populos Latinos ad caput Oetentinæ, * quod eſt ſub monte Albano conſulere ſolitos, & imperium communi conſilio adminiſtrare. itaque quo anno Romanos imperatores ad exercitū mittere oporteret iuſſu nominis Latini complures noſtros in Capitolio a ſole oriente auſpiciis operam dare ſolitos. Vbi aues addixiſſent, militem illum, qui a communi Latio miſſus eſſet. illum, quem aues addixerant. prætorem ſalutare ſolitum, qui eam prouinciam obtineret prætoris nomine.

PAVLVS.

prætoria cohors eſt dicta, quod à prætore non diſcedebat. Scipio enim Africanus primus fortiſſimum quemque delegit, qui ab eo in bello non diſcederent, & cetero munere militiæ vacarent, & ſeſquiplex ſtipendium acciperent.

Prætoria porta in caſtris appellatur, qua exercitus in prælium educitur. quia initio Prætores erant, qui nunc conſules, & ij bella adminiſtrabant: quorum tabernaculum quoque dicebatur prætorium.

gradiendo Præuaricatores a pretergrædiendo * ſunt vocati.

FESTVS Prandicula, ientacula.

Prandicula antiqui dicebant, quæ nunc ientacula.

Prandium

Prandium ex Græco . . . eſt dictum. nam meridianum cibum cœnam vocabant. PAVLVS.

Precem ſingulariter Cato dixit.

Precem * ſingulariter idem (Cato) in ea, quæ eſt de coniuratione FESTVS. *precem v.c.

Preſan . . . * porca dicitur, vt ait Veranius, quæ familiæ purgandæ* cauſa Cereri immolatur. quod pars quædam eius ſacrificij fit in conſpectu mortui eius, cuius funus inſtituitur. *præcidanea. *pugnandæ v.c. *dicata

Prima, aut ſecunda hora ducant * ſponſalibus: ominis cauſa, vt optima, ac ſecundiſſima eueniant.

Prima, aut ſecunda dici hora cauſa ominis ſpõſis tribuebatur. PAVLVS.

Primanus Tribunus erat, qui primæ legioni tributum ſcribebat.

Primanus Tribunus apud Catonem in ea, quæ eſt contra Thermum de ſuis virtutibus. . . . FESTVS

Primi*genius ſulcus dicitur qui in noua vrbe* condenda tauro *& vacca imprimitur, quod genus* iumenti, velut exer*citum adhibebatur* . . . . vtrimque media *p* . . . lari iudicio, qui & ip*ſe* . . . .

Primigenius ſulcus dicitur, qui in condenda noua vrbe, tauro, & vacca deſignationis cauſa imprimitur. PAVLVS.

Primneſius, * palus, ad quem funis nauticus religatur, quem alij tonſillam dicunt. *Primeſius. Prymneſius)

Primordia, principia.

Principalis caſtrorum porta nominatur, quod in eo loco eſt in quo principes ordines tendunt.

Priſcæ Latinæ coloniæ appellatæ ſunt, vt diſtinguerent à nouis, quæ poſtea à populo dabantur. FESTVS.

Priſci Latini proprie appellati ſunt ij, qui prius quam cõderetur Roma, fuerunt. PAVLVS.

Priſcus Tarquinius eſt dictus, quia prius fuit, quã Superbus Tarquinius.

Priſtina, velut priuſtina, dictum eſt.

Priſtina, velut pri*ſtina* : *ſic prior & alia* eiuſmodi dictita*bant, ab eo quod eſt prius*. FESTVS.

Priſtinum ab eo venit, quod eſt prius. pari modo & prior. PAVLVS.

Priuatæ vocabantur feriæ ſacrorum propriorum, velut

dies natales.

FESTVS. Priuatæ feriæ vocantur ſacrorum propriorum, velut dies natales, operationis, denecales.

PAVLVS. Priuato ſumptu ſe alebant milites Romani pæne ad id tempus, quo Roma eſt capta à Gallis.

FESTVS. *Priuato ſumptu* ſe alebant milites *Romani antequam ſtipĕdia* mererentur, quod in *conſuetudine fuit pene ad id* tempus, quod fuit pau*lo antequam romana ciuitas* capta eſt à Gallis *à quo tempore ſine publico ſtipendio* milites non fiebãt.

PAVLVS. Priueras, mulieres priuatas.

FESTVS. Pr*iueras mulieres* priuat*as dicebant* . . . . . . tur *pro* . . .

PAVLVS. Priuignus dictus, quod ante, quam mater ſecundo nuberet, eſt progenitus pri enim antiqui pro præ dixerunt.

* *eſt*) Priuiuio es * prius ſingulis.

FESTVS. PAVLVS. Priuos priuaſque antiqui dicebant pro ſingulis. ob quam cauſam & priuata dicuntur, quæ vniuſcuiuſque ſint. hinc & priuilegium, & priuatus, dicimus tamen & priuatum, cui quid eſt ademptum.

Pro ſignificat in, vt pro roſtris, pro æde, pro tribunali. Pro ponitur etiam pro amplificando, ac palam faciẽdo, vt prodi, prouoca, protrahe, propelle. alias pro priuandi facultate, vt in propudio, prohibendo; quia vtrumque abnuit in his eſſe pudorem, poteſtatemque. alias aliud alio, * vt pro pecunia, pro prædio, Proconſule. alias pro admiratione, vt pro Iuppiter. alias pro ante, vt pro oſtio. alias pro in, vt promittere barbam, & capillum.

**pro alio*)

FESTVS. *In compoſitione ponitur pro amplificando, ac palam faciẽdo: vt prodi* prouoca, pro *pell* . *ponitur alias pro priuãdi facultate vt in propudio, prohibendo quia vtrumque abnuit in his eſſe pudorem, poteſtatemque alias al*iud alio, *vt pro pecunia pro prædio, pro conſule* alias pro *admiratione vt pro Iupiter. Accius* in Melani*ppo pro Iupiter* . . man*u omnium* . . . . . Plautus in cond*alio* . . . *alias* pro *ante vt pro* oſtio, alia*s pro in, vt dicimus promittere b*arbam, & capillum.

Pro cenſuclaſſis Iuniorum Ser. Tullius cum dixit in deſcriptione centuriarum, accipi debet in cenſu, vt ait M. Varro in libro ſexto rerum humanarum. ſicuti pro æde

Caſtoris,pro tribunali,pro teſtimonio.

Pro ſcapulis cum dicit Cato, ſignificat pro iniuria verberum. nam complures leges erant in ciues rogatæ, quibus ſanciebatur pœna verberum. his ſignificat prohibuiſſe multos ſuos ciuis in ea oratione, quæ eſt contra M.Cœlium: Si em percuſſi, ſæpe incolumis abij. præterea pro republica,pro ſcapulis, atque ærario multum Reipub.profuit.* *profuit)

Pro ſcapulis cum dixit Cato, ſignificauit pro iniuria verberum. PAVLVS.

Pro ſententia,ac ſi dicatur in ſentẽtia, vt pro roſtris,id eſt in roſtris.

Proædificatum dicitur, quod ex priuato loco proceſſit in publicum ſolum. FESTVS.

Probi,velut prohibi,qui ſe à delinquendo prohibent

Probrum,ſtuprum,flagitium, vt Attius in Helenibus:qui, niſi probrum,omnia alia indelicta æſtimant. Cæcilius in Dauo : Ea tum compreſſa parit huic puerum , ſibi probrum.

Probrum,ſtuprum,flagitium. PAVLVS.

Probrum virginis Veſtalis , vt capite puniretur ; vir , qui eã inceſtauiſſet , verberibus necaretur:lex fixa in atrio Libertatis cum multis aliis legibus incendio conſumpta eſt,vt ait M.Cato in ea oratione,quæ de auguribus inſcribitur.Adiicit quoque virgines Veſtales ſacerdotio exauctorat*asque inceſti dãnatæ,viuæ defoſſæ ſunt,quod ſacra veſte matris polluiſſent nec tamen, licet, nocentes extra vrbem obruebãtur, ſed in Campo proxime portam Collinam qui ſceleratus,appellatur.* FESTVS.

Procalare,prouocare,ex Græco καλεῖν, id eſt vocare. vnde Kalendæ,calumnia,calones,caculæ,& calatores. PAVLVS.

Procalato,prouocato.* *Procalatio, prouocatio.)

Procalato,prouocato, & procitato etiam vſurpari ſolet. FESTVS.

Procapis,progenies,quæ ab vno capite procedit.

Procari , poſcere. vnde procaces meretrices , ab aſſidue poſcendo : & proci vxorem poſcentes in matrimoniũ. PAVLVS.

Procari,poſcere eſt. vnde & proci, & meretrices procaces,& verbum procas,id eſt,poſcis.

Procat dicebant, pro poſcit.

Procedere dicebant interdum pro ſuccedere, interdum pro porro cedere.

FESTVS. *Procedere interdum ſuccedere, interdum ponè cedere.*

PAVLVS. Procellunt, procumbunt.

Procere. prolixa, & in longum producta, quaſi ex cera ob eius facilitatem.

Proceſtria dicuntur, quo proceditur in muro. Ælius proceſtria ædificia dixit eſſe extra portam. Artorius proceſtria, quæ ſunt ante caſtra, etiam qui non habent caſtra, propugnacula, quibus pro caſtris vtuntur, ædificant.

Procincta claſſis dicebatur, cum exercitus cinctus erat Gabino cinctu confeſtim pugnaturus. Vetuſtius enim fuit multitudinem hominum, quam nauium, claſſem appellari.

Procinctam claſſem, id eſt, paratam ad bellum militum multitudinem Diali Flamini videre non licuit.

FESTVS. Procinctã claſſis *dicebatur, exercitus ad* prælium inſtructus, & para*tus: quem diali Flamini v*idere non licet: anti*qui enim procinctum militem* dixerunt, vt nunc quoq*ue cum exercitus inſtruct*us eſt. procincta autem *ideo quod togis incincti* ad pugnam ire ſoliti *fuerint. Vnde & teſtamenta* in procinctu fieri *dicta quod faciunt ad pugnam ituri.*

Procitant, pro vocitant. citare enim vocitare eſt. vnde procet & prociet.

Procitare ſæpe prolicere, *id eſt, producere.

PAVLVS. Procitum teſtamentum dicebatur, veluti procatum, prouocatum, id eſt, irritum ac ruptum. Procitum, cum prima ſyllaba corripitur, ſignificat petitum. Liuius: Matrem procitum plurimi venerunt.

**pollicere*

Procubitores dicuntur, qui noctu cuſtodiæ cauſa ante caſtra excubant: cum caſtra hoſtium in propinquo ſunt.

FESTVS. Procubitores dicuntur fere velites, * qui noctu cuſtodiæ cauſa ante caſtra excubant, cum caſtra hoſtium in propinquo ſunt. vt M. Cato in eo, quem de re militari ſcripſit.

**feri velites*

V.C. Proculinat, promittunt ait ſignificare Antiſtius de iure pontificali libro nono.

Proculiunt, promittunt.

PAVLVS. Proculum inter cognomina cum dicũt, qui natus eſt pa-

tre peregrinãte à patria procul. Proculos ſunt, qui credant ideo dictos, quia patribus ſenibus, quaſi procul progreſſis ætate, nati ſunt. FESTVS.

Procum patricium in deſcriptione (ceas ſi vnquam* fecit Ser. Tullius, ſignificat pro- erum. ij enim ſunt principes. nam proci dicuntur, qui poſcunt aliquam in matrimonium, Græce μνηστῆρες. eſt enim procare, poſcere, vt cum dicitur in iudice conlocando ſi alium procas, niue eum procas. hoc eſt poſcis, vnde meretrices procaces. *claſſium, quam)

Prodegeris, conſumpſeris, prodideris, vt Cæcilius in Hymni* prodigere eſt, cum nihil habeas, te inridier. & Plautus in Neruolaria: productæ prodigium eſſe in *amatorem addecet. * Hymnid.) *m ♄.c. me)

Prodigere eſt conſumere, vnde & prodigus fit.

Prodidiſſe, tempus longius feciſſe. PAVLVS.

Prodidiſſe non ſolũ in illis dicitur, qui patriam hoſtibus prodiderunt, ſed etiam tempus longius feciſſe vt Cato: Te C. Cæcili diem prodiſſe * militibus legionis tertiæ, cum proditionem non haberent. FESTVS. *prodidiſſe

Prodigia quod prædicũt futura: permutatione G litteræ. nam quæ nunc C appellatur, ab antiquis G vocabatur.

Prodigiatores, haruſpices prodigiorum interpretes.

Prodigiatores, prodigiorum iuterpretes. PAVLVS.

Prodiguæ hoſtiæ vocabantur, quæ conſumuntur. vnde homines quoque luxurioſi prodigi.

Prodiguæ hoſtiæ vocantur, vt ait Veranius, quæ conſumuntur: vnde homines quoque luxurioſi, prodigi. FESTVS.

Prodinunt, prodeunt, vt Ennius annaliuni lib. tertio:
Prodinunt famuli, tum candida lumina lucent.

Prodit non ſolum, in apertum exit, ſignificat; ſed etiam porro it. PAVLVS.

Prodit, memoriæ porro dat, & fallit. item ex interiore loco procedit. item perdit, vt Ennius: Non in ſperando cupidi rem prodere ſummam.

Prodita,* memoriæ porro dat, & fallit. item ex interiore loco procedit item perdit, vt Ennius lib. ſextodecimo: Non in ſperando cupide * rem prodere ſummam. FESTVS. * Prodit *cupidi

Produit, porro dederit, vt eſt in lege cenſoria PORTICVM SARTAM, TECTAMQVE HABETO, PRO-

DITO. alias prodiderit.

Profanum eſt,quod fani religione non tenetur.

PAVLVS. Profanum, quod non eſt fanum. * Plautus: Sacrum, an profanum habeas,paruipenditur. *fandum.

FESTVS. *Porriciam pro porro iaciam, maxime de extis dicebant antiqui Plautus in* Pſeudolo. Atque in *manib. exta teneam vt porriciā* interea loci *porricitur autem foculo* ariſque quod cōſecrand*um eſt deo, dicandumque* contra it conſum*itur in ſacro, quod eſt profanatum* vt Verrius *eodem libro, de ſignificatione verb*orum ſint dicta libere,*ſi qua contra dixere nā* arbitratur ob eam cau*ſam porriei exta aris & f*oculo,quia prophana ea quoque, id eſt deo dicta, conſume * eſt neceſſe. *conſumere) Cuius opinionem neque in hoc, neque in aliis cōpluribus refutare minime neceſſe eſt. cum propoſitū habeam ex tanto librorum eius numero intermortua iam,& ſepulta verba, atque ipſo ſæpe confitente nullius vſus, aut auctoritatis præterire, & reliqua quam breuiſſime redigere in libros admodum paucos. ea autem, de quibus diſſentio, & aperte, & breuiter, vt ſciero, ſcripta in his libris meis inuenientur. inſcribuntur: PRISCORVM VERBORVM CVM EXEMPLIS.

Profeſti dies dicti, *quod ſint procul à religione nominis* diuini. Cæcilius *quod facimus pro feſto feciſ*ti tantundem *feſtiuo die item Affranius* in Priuigno.*æque pro feſto, contra cū celebras.*

PAVLVS. Profeſti dies procul à religione numinis diuini.

FESTVS. Profeſtum diem dicebant,qui feſtus non erat.

Profeſtum eſt facere,tamquam profanum facere, id eſt, quod eo die,qui dies feriarum non eſt, facere. vel, vt quidam dixerunt,pro eo facere velut feriæ non ſint;aut id facere,quod feriis fieri non liceat. Itaque diem profeſtum,diem ſine feriis eſſe.

PAVLVS. Profundum,quod longe habet fundum.

FESTVS. *Profundum dicitur id quod* altum eſt, ac fund*um longe habet* P*acuuius* in Medo. neq*ue profundum.*

Profuſus ſuperm*odum ſumptuoſus dicebatur* Terentius in Adel*phis,profundat,perdat,pereat*,nihil ad me *alias obiectus iacens*, & Pacuuius in Teu*cro profuſus gemitu murmure* occi ſtians ruat.

Profuſus ſupra modum ſumptuoſus. Terētius: profundat, perdat, pereat, nihil ad me attinet. alias abiectus, iacens. Pacuuius: Profuſus gemitu, murmuro. * — PAVLVS. — * murmure

Progenerum appellat auus neptis ſuæ virum.

Progenerum appellat auus neptis ſuæ virum. — FESTVS.

Profanum quod non eſt fanum appellatur Plautus, Sacrum, an profanum habeas parui pendito. Liuius in . . . . publici . . . obea . . . . .

Prohibere comitia dicitur vitiare diem morbo, qui vulgo quidem maior, cæterum ob id ipſum comitialis appellatur. Cato in oratione, quam ſcripſit de ſacrilegio commiſſo: Domi cum auſpicamus, honorē me dium * immortalium velim habuiſſe, ſerui, ancillæ, ſi quis eorum ſub centone crepuit, quod ego non ſenſi, nullum mihi vitium facit. Sicui ibidem ſeruo, aut ancillæ dormienti euenit, quod comitia prohibere ſolet, ne is quidem mihi vitium facit. — * me dium)

Prolato ære aſtitit Ennius in Achille Ariſtarchi, cum ait, ſignificat clypeo ante ſe protento.

Prolato ære apud Ennium, ſignificat ſcuto ante ſe protento. — PAVLVS.

Proletarium capite ſenſum dictum, quod ex his ciuitas conſtet, quaſi proles progenie. Idem * & proletanei." — * item — "prolectanei

Prologium, principium, proloquium. Pacuuius: Quid eſt? nam me examinaſti prologio tuo.

Prolugere dicuntur, qui ſolito diutius lugent.

Promellere, litem promouere.

Promellere, *Verrius ait, ſignificati* liſuum prouere. — FESTVS.

Promeneruat item pro monet (in Saliari carmine.)

Promerion, * præcipuum, præter cæteros meritum. aut pro medium * hoc eſt participat, vt pro indiuiſo dicimus. — * Promorion — * medio — PAVLVS.

Promiſcam dicebant promiſcue. * — * pro promiſſione.

Promiſſus capillus dicitur longus. item barba promiſſa, velut porro miſſa.

Promonſtra, prodigia.

Promulco agi dicitur nauis, cum ſcaphæ * ducitur fune. — * ſcapha

Promulgari leges dicuntur, cum primum in vulgus eduntur, quaſi prouulgari.

Pronubæ adhibebantur nuptiis, quæ ſemel nupſerunt,

causa auſpicij. vt ſingulare perſeueret matrimonium.

** nuptiis,*
FESTVS.
" matrimonij
perpetuitatē)

Pronubæ adhibentur nuptis, * quæ ſemel nupſerunt, vt matrimonia paupertatem " auſpicantes.

Pronurus, nepotis vxor.

Prop . . . ſta dolia ait dici Labeo, quod

PAVLVS . . . .

FESTVS. . r . . . .

PAVLVS. Propages propagines * à propagando, vt faciunt ruſtici, cũ vitem vetulã ſupprimunt, vt ex ea vna plures faciant.

** progenies vocati & propago.*

Propatulum, late patens, atque apertum. & patuli boues, quorum cornua in diuerſum ſupra * modum patent.

PAVLVS. Properam pro celeri, ac ſtrenua dixiſſe antiquos teſtimonio eſt Cato, cum ait in libro de re militari: Tertia è caſtris eductio celeris, properáque eſt.

** ſuper v.c.*

PAVLVS. Properam, celerem, ſtrenuámque ſignificat.

FESTVS. Properare aliud eſt, aliud feſtinare. qui vnum quodque mature tranſigit, is properat; qui multa ſimul incipit neque perficit, is feſtinat.

PAVLVS. Properus antiquos dixiſſe pro celer, teſtimonio eſt qualitatis aduerbium, quod eſt propere.

Properus, celer: vnde aduerbium propere.

Propetrare, mandare, quod perficiatur. nam impetrare eſt exorare, & perpetrare perficere.

FESTVS. Prophetas dicebant veteres antiſtites, fanorum, oraculorúmque interpretes.

Prophetas in Adraſto Iulius nominat antiſtites fanorum, oraculorúmque interpretes. cum capita viridi lauro velare imperant prophetæ ſancta ita caſte qui purant* ſacra.

** purgant, vel parant)*

Propius ſobrino mihi eſt conſobrini mei filius, & conſobrinæ meæ filia *, & patris mei conſobrinus, & matris meæ conſobrinus.

** filius)*

PAVLVS. Propius ſobrino mihi eſt conſobrini mei filius, & patris mei conſobrinus.

Propriaſſit, proprium fecerit.

FESTVS. Propter viam fit ſacrificium, quod eſt proficiſcendi gratia, Herculi, aut Sanco*, qui ſcilicet idem eſt Deus.

** Sango)*

PAVLVS. Profecturi viam Herculi aut Sanco * ſacrificabant.

FESTVS.] Propudianus" porcus dictus eſt, vt ait Capito Atteius, qui

** Sonio, vel Fauno v.c. Sango, vel Sancto) " Propudi ait v.c.*

in ſacrificio gentis Claudiæ velut piamentum, & exſolutio omnis contractæ religionis eſt.

Propudium dicebant, cum * maledicto" nudare turpitudinem volebant, quaſi porro pudendum. quidam propudium putant dici, à quo pudor, & pudicitia procul ſint . . , . . procul ſint. PAVLVS. *quom cum) "maledi, . * fuit

Prorſi limites appellantur in agrorum menſuris, qui ad orientem directi ſunt. FESTVS.

Prorſi *limites appellantur in agrorum menſuris qui directi ſunt ad orientem.* . . . . . FESTVS. FESTVS.

Prorſum ponebant pro recto. PAVLVS.

Prorſus, porro verſus.

Prorſus porro vorſus, niſi forte ex Græco πρὸ - * Cato de feneratione legis Iuniæ: Camerini ciues noſtri oppidum pulchrum habuere, agrum optimum, atque pulcherrimum, rem fortunatiſſimam. cum Romam veniebant, proſus deuertebantur pro hoſpitibus ad amicos ſuos. FESTVS. * πρὸς)

Proſapia, progenies, id eſt porro ſparſis, & quaſi iactis liberis; quia ſipare * ſignificat iacere, & diſiicere. PAVLVS. *ſupare

Proſedas meretrices Plautus appellat, quod ante ſtabula ſedeant. eædem & proſtibulæ.

Proſequium à proſequendo: obſequium ab obſequendo dicuntur.

Proficium, quod proſecatum proiicitur.

Proſimurium * pontificale, pomerium vbi pontifices auſpicabantur. dictum autem pomerium, quaſi promurum. * id eſt proximum muro. * Priſcum

Proſimurium eſſe ait Antiſtius *in commentario Iuris pontificalis* pomerium, id eſt *locum proximum muro* Cato. olim quidem omnes *auſpicabantur extra Auentinum*, nunc etiam intra æ*dificia dictum autem.* * Poſt murũ

Pomæriũ quaſi promœriũ ſolet *autem ys potiſſimũ dari*, rus* pomerij proferendi, *qui populum Romanum agro de hoſtibus capto auxerunt antiquiſſimum.* FESTVS. * ius)

Romuli pomærium Palatini montis radicibus terminabatur. protulit id. Ser. Tulius rex. Item L. Cornelius Sylla dictator imitatus, vt videtur, Tullium. Regem proferre temptauit Sed Pomærium cum locus ſit qui finem Vrbani auſpicij faciat, intra agrum effatum certis regionib. terminatus ad captanda

dieque maxima appellatur, decimam boum, quos a Geryone abductos abigebat Argos in patriam profanaſſet, genus ſacrificij edocuit. quæ familia, & poſteri eius non defuerunt decumantibus vſque ad Appium Claudium Cenſorem, qui quinquaginta millia aeris grauis his dedit, vt ſeruos publicos edocerent ritum ſacrificandi. quo facto Potitij, cum eſſent (ex familia ·*· numero duodecim omnes interierunt " intra diem trigeſimum. Pinarius, quod non adfuit, ſacrificio, poſtea cautum eſt, ne quis Pinariorum ex eo ſacrificio veſceretur.

**familiae) *intererant v.c.*

Potitus ſeruitute *ab antiquis dicebatur* qui vt *ait* Labeo, *ſeruitutem ſeruit tales conſuetudines* proxime Græci *noris. eodem modo* dicebántur áb antiquis *potitus hoſtium.*

PAVLVS.

PRAEBIA, remedia.

FESTVS.

Prabia dicuntur curandi mali remedia videlicet que curationis cauſa prebeantur parare inter ſe minus dicebantur cum ſartitso fiebat a magiſtratibus P.R. *utes magiſtratus vtramque rem* acere *deberet : aut inter comparabant de* rebus lege *mandatis.*

PAVLVS.

Præceptat, ſæpe præcipit.

FESTVS.

Præceptat, in Saliari carmine éſt, ſæpe præcipit.

**praeclamitatores) *antecedenter(*

Præciamitatores * dicuntur qui flaminibus Diali Quirinali, Martiali antecedent." exclamant feriis publicis, vt homines abſtineant ſe opere; quia his opus facientem videre religioſum eſt.

PAVLVS

Præclamitatores * dicebantur, qui Flamini Diali, id eſt ſacerdoti Iouis, antecedebāt clamantes, vt homines ſe ab opere abſtinerent, quia hunc opus facientem vide re inreligioſum erat.

proeciannuntiatores vel praeciamitatores

Præcias dicebant * qui a Flaminibus præmittebantur, vt denuntiarent opificibus, manus abſtinerēt ab opere; ne ſi vidiſſet ſacerdos facientem opus, ſacra polluerentur.

**praecia dicebātur, uel praecia dicebat, *dicebatur,*

Præcidanea agna vocabatur, * quæ ante alias cædebatur. item porca, quæ Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo iuſta non feciſſet, id eſt glebam non obiecíſſet: quod mos erat eis facere prius, quam nouas fruges guſtarent.

Præcidaneam porcam dicebant, quam immmolare erant

ſoliti ante, quam nouam frugem præciderent.

Porca Præcidanea dicitur *quæ ante immolari ſolet quod* genus hoſtiæ quod *ante nouam frugem præcideretur præcidarium* appelb*ant*. FESTVS

Placenta libi quoddam genus vocatur ex tribus pul*tib. factum alij dicunt genus pult*is cum tribus liba*mentis*.

Præcidere, antecedere, id iſt ante immolare. PAVLVS.

Prædia * rurſus Verrius vocari ait ea remedia, quæ data" Cæcilia vxor Tarquinij Priſci inueniſſe exiſtimatur. & immiſcuiſſe onus* ſuæ, qua præcincta ſtatua eius eſt in æde ſanctus,* qui deus Dius Fidius vocatur: ex qua zona periclitantes ramenta ſumunt ea vocari ait prædia, ·*·quod mala prohibeant. FESTVS. *praebia, vel. proebio) "Casa) *Zonae) *Sancte)

prædonulos Cato ὑποκοειστικῶς dixit in Epiſtularum. Quia ſæpe vtiles videntur prædonuli. ·*·praebia vel proebia}

Prædonulos ὑποκοειστικῶς. id eſt deminutiue, idem Cato poſuit pro pædonibus.

prædotiunt, præoptant. PAVLVS.

præfacturæ eæ appellabantur in Italia, in quibus & ius dicebatur, & nundinæ agebantur, & erat quedam earum reſp. neque tamen magiſtratus ſuos habebant. in quas* legibus præfecti mittebantur quotannis, qui ius dicerent quarum genera fuerunt duo: alterum, in quas ſolebant ire præfecti quatuor (ſex virum * pro populi ſuffragio creati erant in hæc oppida Capuam, Cumas, Caſilinum, Vulturnum, Liternum, puteolos, Acerras, Sueſſulam, Atellam, Calatiam, * alterum in quas ibant quos prætor vrbanus quotannis in quæque loca miſerat legibus, vt Fondos, Formias. Cære, venafrum, Alliſas,* priuernum, Anagniam, Fruſinonem, Reate, Saturniam, Nurſiam, Arpinum, aliaque complura. FEST. *qua his v.c. *viginti ſex virum num v.c. * Calateum) v.c.

præfericulum vas æneum ſine anſa patens ſummum, velut peluis, quo ad ſacrificia vtebantur. * Ailicas v.c.

Prefericum vas æneum ſi*ne anſa appellatur. patens ſummum vt* peluis, *quo ad ſacrificia vtebantur in ſacrario opis* Con*ſiuæ*. PAVLVS. FESTVS.

præficæ dicuntur mulieres ad lamentandum mortuum conductæ, quæ dant ceteris modum plangendi, quaſi in hoc ipſum præfectæ. Næuius: Hæc quidem mehercle opinor, præfica eſt, quæ ſic mortuum collaudat. PAVLVS.

Præiurationes facere dicuntur ij qui ante alios conceptis verbis iurant, poſt quos in eadem verba iurantes tantummodo dicunt, Idem in me.

Præliares dies appellantur, quibus fas eſt hoſtem bello laceſſere. erant enim quædam feriæ publicæ, quibus nefas fuit id facere.

Præmetium, quod prælibationis cauſa ante præmetitur.

PAVLVS. *Præmetium decitur quod* ante metitur, *quaſi præmeſſum prolibationis cauſa.*

Præmioſa, pecunioſa.

PAVLVS. FEST. *Pellsculationē pro inductionem a pelliciendo quod eſt in ducendo dixit Cato in ea oratione quam ſcripſit de* . . . *r, loco. s. Cato ſæpe dixit contra s. arboſem, & arboſes*, loco *r* dicebant *antiqui.* . . . proprie maiori opus eſt *Præmioſam pecunioſam dixit* Cato in oratione, quam ſcripſit . . . . impudentiam *præmioſam* . . .

Præneſte dicta eſt, quia is locus, quo condita, eſt, montibus præſtet.

PAVLVS. Prænominibus feminas eſſe appellatas teſtimonio ſunt Cæcilia, & Tarratia, quæ ambæ Caiæ ſolitæ ſint * appellari. pari modo Lucia, & Titia.*

**ſunt* · **· Tertia*

Præpetes aues dicuntur, quæ ſe ante auſpicantem, ferunt. nam præpetere dicebant pro anteire.

FEST. .˙. Præpetes *aues dicuntur, quæ ſe ante auſpicantem ferunt nam antiqui præpetere dicebant pro anteire pullarium a pullis appellatum* quidam putant quia *non aliud ſed hoc eo peculiare* eſt auem auſpicanda *obſeruare præpetes* aues dicuntur quæ ſe. *ante auſpicantem ferunt* nam antiqui præpetere *dicebant pro ante ire.* .˙.

Præpetes aues quandam dici aiunt, quia ſecundum auſpicium faciant præteruolantes. alij quod antea, quam petamus, * indicent. aut quod præteruolent, aut ex Græco tractum putant, quod ante conſpectum volent noſtrum. inepte ſcilicet ex præpoſitione Latina componentes, & Græco vocabulo. ceterum poetæ promiſcue omnes aues ita appellant.

**quæ præpetamus, vel quæ petamus(*

FEST .˙.

Prærogatiuæ centuriæ dicuntur, vt docet Varro rerum humanarum libro ſexto, quæ rus . . . . Romani, qui ignorarent petitores, facilius eos animaduertere poſſent. Verrius probabilius iudicat aſſe,

** quod ruſtici)*

vt cum eſſent deſignati a prærogatiuis, in ſermonem res xeniret populi de dignis, indignisue, & fierent ceteri diligentiores ad ſuffragia de his ferenda. PAVLVS.

Praes eſt is, qui populo ſe obligat, interrogatuſque a magiſtratu, ſi praes ſit, ille reſpondet, Praes.

Præſagire eſt prædiuinare, præſipere. ſagax enim eſt acutus, & ſolers.

Præſagitio dicta, quod præſagire eſt acute ſentire, vnde ſagæ dictæ anus, quæ multa ſciunt. & ſagaces canes, qui ferarum cubilia præſentiunt.

Praeſagitio dicta quod praeſagire eſt acute ſentire, vnde &c. FEST. *ſagae anus* dictæ *quae multa ſciant & ſagaces canes, quod ferarum cubilia praeſentiant.* PAVLVS.

Præſiderare dicitur, cum maturius hiberna tempeſtas mouetur, quaſi ante ſideris tempus.

præſidium eſt, quod pro vtilitate & ſalute alicuius, auxilii gratia præponitur. ſubſidium, quod poſtpoſitum eſt ad ſubueniendum laborantibus. *quem

Præſtinare apud Plautum emere eſt, id eſt emendo tenere.

Piæſtitem in eadem ſignificatione dicebant antiqui, qua* nunc dicimus antiſtitem.

Præſtolari dicitur is, qui ante ſtando ibi, quo venturum excipere vult, moratur. FESTVS.

præteriti ſenatores quondam in opprobrio non erant, quod vt Reges ſibi legebant, ſublegebantque, quos in conſilio publico haberent: ita poſt exactos eos, Conſules quoque, & Tribunos * Militum conſulari poteſtate coniunctiſſimos ſibi quoſque† patriciorum, & deinde plebeiorum legebant; donec Ouinia Tribunitia interuenit, qua ſanctum eſt, vt Cenſores ex omni ordine optimum quemque curiatim * ſenatu legerent. quo factum eſt, vt qui præteriti eſſent, & loco moti, haberentur ignominioſi. *Tribuni} †quoque v.c. *curiati v.c.

Prætexta pulla nulli alij licebat vti, quam ei qui funus faciebat. PAVLVS.

Pretexta pulla nulli alij licebat vti, quam *ei*, *qui funus faciebat*. *Idem* ius magiſtratus *habebat*, *qui in aliquo* loco publico lud*os* *faciebat nam is praetexta* vtitur ſcribam *habere ſolet*, *propter eos* quos facit ludos, *praetexta ius datum eſt item.* FESTVS.

Conſulibus, & prætoribus vota *nuncupantib. ob ignorantiam* ſacra nouorum *aſcitorum Iſdem datum* eſt vti emit votum *aliquod ſoluentib.* quod autem Valerius *Vicanus cum vteretur pura* ex ſenatu *improbari cœptus eſt.*

PAVLVS

**ſcriptae*

prætextæ appellantur, quæ res geſtas Romanorum continent ſcriptas.*

**praetextum*

prætextatis nefas erat obſceno verbo vti ideoque prætextatum* appellabant ſermonem, qui nihil obſcenitatis haberet.

FESTVS.

**praetextatū*

prætextum * ſermonem quidam putant dici, quod prætextatis nefas ſit obſceno verbo vti. alij quod nubentibus depoſitis prætextis a multitudine puerorum obſcena clamentur.

**Albanus*
v. c.
" at poeclum.
v. c.
** Fcrētinae)*

prætor ad portam nunc ſalutatur is, qui in prouinciam proprætore aut proconſule exit. cuius rei morem ait fuiſſe Cincius in libro de Conſulum poteſtate talem. Albanos * rerum potitos vſque ad Tullum Regem. Alba deinde diruta vſque ad P. Decium " Murem Cos. populos Latinos ad caput Ocentinæ, * quod eſt ſub monte Albano conſulere ſolitos, & imperium communi conſilio adminiſtrare. itaque quo anno Romanos imperatores ad exercitū mittere oporteret iuſſu nominis Latini complures noſtros in Capitolio a ſole oriente auſpiciis operam dare ſolitos. Vbi aues addixiſſent, militem illum, qui a communi Latio miſſus eſſet. illum, quem aues addixerant. prætorem ſalutare ſolitum, qui eam prouinciam obtineret prætoris nomine.

PAVLVS.

prætoria cohors eſt dicta, quod à prætore non diſcedebat. Scipio enim Africanus primus fortiſſimum quemque delegit, qui ab eo in bello non diſcederent, & cetero munere militiæ vacarent, & ſeſquiplex ſtipendium acciperent.

Prætoria porta in caſtris appellatur, qua exercitus in prælium educitur. quia initio Prætores erant, qui nunc conſules, & ij bella adminiſtrabant: quorum tabernaculum quoque dicebatur prætorium.

**gradiendo*

Præuaricatores a pretergrædiendo* ſunt vocati.

FESTVS Prandicula, ientacula.

Prandicula antiqui dicebant, quæ nunc ientacula.

Prandium

Prandium ex Græco . . . eſt dictum. nam meridianum cibum cœnam vocabant. PAVLVS.

Precem ſingulariter Cato dixit.

Precem * ſingulariter idem (Cato) in ea, quæ eſt de coniuratione FESTVS. *precem v.c.

Preſan . . .* porca dicitur, vt ait Veranius, quæ familiæ purgandæ* cauſa Cereri immolatur. quod pars quædam eius ſacrificij fit in conſpectu mortui eius, cuius funus inſtituitur. *precidanea. *pugnandæ v.c. *dicata

Prima, aut ſecunda hora ducant * ſponſalibus: ominis cauſa, vt optima, ac ſecundiſſima eueniant.

Prima, aut ſecunda dici hora cauſa ominis ſpōſis tribuebatur. PAVLVS.

Primanus Tribunus erat, qui primæ legioni tributum ſcribebat.

Primanus Tribunus apud Catonem in ea, quæ eſt contra Thermum de ſuis virtutibus. . . . FESTVS.

Primi*genius ſulcus dicitur qui in noua vrbe* condenda tauro *& vacca imprimitur, quod genus* iumenti, velut exer*citum adhibebatur* . . . vtrimque media *p* . . . . . ·lari iudicio, qui & ip*ſe* ·. . .

Primigenius ſulcus dicitur, qui in condenda noua vrbe, tauro, & vacca deſignationis cauſa imprimitur. PAVLVS.

Primneſius, * palus, ad quem funis nauticus religatur, quem alij tonſillam dicunt. *Primeſius. Prymneſius)

Primordia, principia.

Principalis caſtrorum porta nominatur, quod in eo loco eſt in quo principes ordines tendunt.

Priſcæ Latinæ coloniæ appellatæ ſunt, vt diſtinguerent à nouis, quæ poſtea à populo dabantur. FESTVS.

Priſci Latini proprie appellati ſunt ij, qui prius quam cōderetur Roma, fuerunt. PAVLVS.

Priſcus Tarquinius eſt dictus, quia prius fuit, quā Superbus Tarquinius.

Priſtina, velut priuſtina, dictum eſt.

Priſtina, velut pri*ſtina : ſic prior & alia* eiuſmodi dictita*bant, ab eo quod eſt prius.* FESTVS.

Priſtinum ab eo venit, quod eſt prius. pari modo & prior. PAVLVS.

Priuatæ vocabantur feriæ ſacrorum propriorum, velut

dies natales.

FESTVS. Priuatæ feriæ vocantur ſacrorum propriorum, velut dies natales, operationis, denecales.

PAVLVS. Priuato ſumptu ſe alebant milites Romani pæne ad id tempus, quo Roma eſt capta à Gallis.

FESTVS. *Priuato ſumptu* ſe alebant milit*es Romani antequam ſtipēdia* mererentur, quod in *conſuetudine fuit pene ad id* tempus, quod fuit pau*lo antequam romana ciuitas* capta eſt à Gallis *à quo tempore ſine publico ſtipendio* milites non fiebāt.

PAVLVS. Priuetas, mulieres priuatas.

FESTVS. *Priueras mulieres* priua*tas dicebant* . . . . . . tur *pro* . . .

PAVLVS. Priuignus dictus, quod ante, quam mater ſecundo nuberet, eſt progenitus pri enim antiqui pro præ dixerunt.

*est) Priuiuio es * prius ſingulis.

FESTVS. PAVLVS. Priuos priuaſque antiqui dicebant pro ſingulis. ob quam cauſam & priuata dicuntur, quæ vniuſcuiuſque ſint. hinc & priuilegium, & priuatus, dicimus tamen & priuatum, cui quid eſt ademptum.

Pro ſignificat in, vt pro roſtris, pro æde, pro tribunali. Pro ponitur etiam pro amplificando, ac palam faciēdo, vt prodi, prouoca, protrahe, propelle. alias pro priuandi facultate, vt in propudio, prohibendo; quia vtrumque abnuit in his eſſe pudorem, poteſtatemque. alias aliud alio, * vt pro pecunia, pro prædio, Proconſule. alias pro admiratione, vt pro Iuppiter. alias pro ante, vt pro oſtio. alias pro in, vt promittere barbam, & capillum.

*pro alio)

FESTVS. *In compoſitione ponitur pro amplificando, ac palam faciēdo: vt prodi prouoca,* pro *pell* . . *ponitur alias pro priuādi facultate vt in propudio, prohibendo quia vtrumque abnuit in his eſſe pudorem, poteſtatemque alias* aliud alio, *vt pro pecunia pro prædio, pro conſule* alias pro *admiratione vt pro Iupiter. Accius* in Melan*ippo pro Iupiter* . . manu *omnium* . . . . . Plautus in cond*alio* . . . *alias* pro *ante vt pro* oſtio, alia*s pro in, vt dicimus promittere* barbam, & capillum.

Pro cenſuclaſſis Iuniorum Ser. Tullius cum dixit in deſcriptione centuriarum, accipi debet in cenſu, vt ait M. Varro in libro ſexto rerum humanatum, ſicuti pro æde

Caſtoris,pro tribunali,pro teſtimonio.

Pro ſcapulis cum dicit Cato, ſignificat pro iniuria verberum. nam complures leges erant in ciues rogatæ, quibus ſanciebatur pœna verberum. his ſignificat prohibuiſſe multos ſuos ciuis in ea oratione , quæ eſt contra M.Cœlium: Si em percuſſi , ſæpe incolumis abij. præterea pro republica,pro ſcapulis, atque ærario multum Reipub.profuit.* *profuit)

Pro ſcapulis cum dixit Cato, ſignificauit pro iniuria verberum. PAVLVS.

Pro ſententia,ac ſi dicatur in ſentētia, vt pro roſtris,id eſt in roſtris.

Proædificatum dicitur, quod ex priuato loco proceſſit in publicum ſolum. FESTVS.

Probi,velut prohibi,qui ſe à delinquendo prohibent

Probrum,ſtuprum,flagitium, vt Attius in Helenibus:qui, niſi probrum,omnia alia indelicta æſtimant. Cæcilius in Dauo : Ea tum compreſſa parit huic puerum , ſibi probrum.

Probrum,ſtuprum,flagitium. PAVLVS.

Probrum virginis Veſtalis , vt capite puniretur ; vir , qui eā inceſtauiſſet , verberibus necaretur:lex fixa in atrio Libertatis cum multis aliis legibus incendio conſumpta eſt,vt ait M.Cato in ea oratione,quæ de auguribus inſcribitur.Adiicit quoque virgines Veſtales ſacerdotio exauctoratas*que inceſti dānatæ,viuæ defoſſæ ſunt,quod ſacra veſtæ matris polluiſſent nec tamen, licet, nocentes extra vrbem obruebātur, ſed in Campo proxime portam Collinam qui ſceleratus,appellatur.* FESTVS.

Procalare,prouocare,ex Græco καλεῖν , id eſt vocare. vnde Kalendæ,calumnia,calones,caculæ,& calatores. PAVLVS.

Procalato,prouocato.* *Procalatio, prouocatio.)

Procalato,prouocato, & procitato etiam vſurpari ſolet. FESTVS.

Procapis,progenies,quæ ab vno capite procedit.

Procari , poſcere. vnde procaces meretrices , ab aſſidue poſcendo : & proci vxores poſcentes in matrimoniū. PAVLVS.

Procari,poſcere eſt. vnde & proci, & meretrices procaces,& verbum procas,id eſt,poſcis.

Procat dicebant, pro poſcit.

Procedere dicebant interdum pro ſuccedere, interdum pro porro cedere.

FESTVS. *Procedere interdum ſuccedere, interdum ponè cedere.*

PAVLVS. Procellunt, procumbunt.

Procere. prolixa, & in longum producta, quaſi ex cera ob eius facilitatem.

Proceſtria dicuntur, quo proceditur in muro. Ælius proceſtria ædificia dixit eſſe extra portam. Artorius proceſtria, quæ ſunt ante caſtra, etiam qui non habent caſtra, propugnacula, quibus pro caſtris vtuntur, ædificant.

Procincta claſſis dicebatur, cum exercitus cinctus erat Gabino cinctu confeſtim pugnaturus. Vetuſtius enim fuit multitudinem hominum, quam nauium, claſſem appellari.

Procinctam claſſem, id eſt, paratam ad bellum militum multitudinem Diali Flamini videre non licuit.

FESTVS. Procinctā claſſis *dicebatur, exercitus ad* prælium inſtructus, & par*atus: quem diali Flamini v*idere non licet: anti*quis enim procinctum militem* dixerunt, vt nunc quo*que cum exercitus inſtruct*us eſt. procincta aut*em ideo quod togis incincti* ad pugnam ire ſoliti *fuerint. Vnde & teſtament*a in procinctu fieri *dicta quod faciunt ad pugnam ituri.*

Procitant, pro vocitant. citare enim vocitare eſt. vnde procet & prociet.

Procitare ſæpe prolicere, *id eſt, producere.

PAVLVS. Procitum teſtamentum dicebatur, veluti procatum, prouocatum, id eſt, irritum, ac ruptum. Procitum, cum prima ſyllaba corripitur, ſignificat petitum. Liuius: Matrem procitum plurimi venerunt.

*pollicere

Procubitores dicuntur, qui noctu cuſtodiæ cauſa ante caſtra excubant: cum caſtra hoſtium in propinquo ſunt.

FESTVS. Procubitores dicuntur fere velites, * qui noctu cuſtodiæ cauſa ante caſtra excubant, cum caſtra hoſtium in propinquo ſunt. vt M. Cato in eo, quem de re militari ſcripſit.

*feri vetites

v. c.

Proculinat, promittunt ait ſignificare Antiſtius de iure pontificali libro nono.

Proculiunt, promittunt.

PAVLVS. Proculum inter cognomina eum dicūt, qui natus eſt pa-

tre peregrinãte à patria procul. Proculos ſunt, qui credant ideo dictos, quia patribus ſenibus, quaſi procul progreſſis ætate,nati ſunt. FESTVS.

Procum patricium in deſcriptione (ceas ſi vmquam* fecit Ser. Tullius, ſignificat pro-cerum ij enim ſunt principes. nam proci dicuntur, qui poſcunt aliquam in matrimonium, Græce μνηστῆρες. eſt enim procare, poſcere, vt cum dicitur in iudice conlocando ſi alium procas, niue eum procas. hoc eſt poſcis, vnde meretrices procaces. *claſſium, quam)

Prodegeris, conſumpſeris, prodideris, vt Cæcilius in Hymni* prodigere eſt, cum nihil habeas, te inridier. & Plautus in Neruolaria: productæ prodigium eſſe in *amatorem addecet. * Hymnide) *m ꝟ.c. me)

Prodigere eſt conſumere,vnde & prodigus fit.

Prodidiſſe,tempus longius feciſſe. PAVLVS.

Prodidiſſe non ſolũ in illis dicitur, qui patriam hoſtibus prodiderunt,ſed etiam tempus longius feciſſe vt Cato: Te C. Cæcili diem prodiſſe * militibus legionis tertiæ,cum proditionem non haberent. FESTVS. *prodidiſſe

Prodigia quod prædicũt futura:permutatione G litteræ. nam quæ nunc C appellatur, ab antiquis G vocabatur.

Prodigiatores, haruſpices prodigiorum interpretes.

Prodigiatores,prodigiorum iuterpretes. PAVLVS.

Prodiguæ hoſtiæ vocabantur, quæ conſumuntur. vnde homines quoque luxurioſi prodigi.

Prodiguæ hoſtiæ vocantur, vt ait Veranius,quæ conſumuntur: vnde homines quoque luxurioſi, prodigi. FESTVS.

Prodinunt, prodeunt, vt Ennius annaliũ lib. tertio:
Prodinunt famuli, tum candida lumina lucent.

Prodit non ſolum, in apertum exit, ſignificat; ſed etiam porro it. PAVLVS.

Prodit, memoriæ porro dat, & fallit. item ex interiore loco procedit. item perdit, vt Ennius. Non in ſperando cupidi rem prodere ſummam.

Prodita,* memoriæ porro dat,& fallit. item ex interiore loco procedit item perdit,vt Ennius lib. ſextodecimo: Non in ſperando cupide * rem prodere ſummam. FESTVS. *Prodit *cupidi

Produit,porro dederit, vt eſt in lege cenſoria. PORTICVM SARTAM, TECTAMQVE HABETO, PRO-

DITO. alias prodiderit.

Profanum eſt,quod fani religione non tenetur.

PAVLVS. Profanum , quod non eſt fanum. * Plautus: Sacrum , an profanum habeas,paruipenditur.

*fandum.

Porriciam pro porro iaciam, maxime de extis dicebant antiqui

FESTVS. *Plautus in* Pſeudolo. Atque in *manib. exta teneam vt porriciã* interea loci *porricitur autem foculo ariſque* quod cõſecrand*um eſt deo , dicandumque* contra it conſum*itur in ſacro ,quod eſt profanatum* vt Verrius eo*dem libro,de ſignificatione verb*orum ſint dicta libere,*ſi qua contra dixere nã* arbitratur ob eam cau*ſam porries exta aris & f*oculo,quia prophana ea quoque , id eſt deo dicta, conſume * eſt neceſſe.Cuius opinionem neque in hoc, neque in aliis cõpluribus refutare minime neceſſe eſt.cum propoſitũ habeam ex tanto librorum eius numero intermortua iam,& ſepulta verba , atque ipſo ſæpe confitente nullius vſus , aut auctoritatis præterire , & reliqua quam breuiſſime redigere in libros admodum paucos. ea autem , de quibus diſſentio , & aperte, & breuiter , vt ſciero , ſcripta in his libris meis inuenientur. inſcribuntur: PRISCORVM VERBORVM CVM EXEMPLIS.

*consumere)

Profeſti dies dicti, *quod ſint procul à religione nominis* diuini. Cæcilius *quod facimus pro feſto feciſti* tantundem *feſtiuo die item Affranius* in Priuigno.*æque pro feſto , contra cũ celebras.*

PAVLVS. Profeſti dies procul à religione numinis diuini.

FESTVS. Profeſtum diem dicebant,qui feſtus non erat.

Profeſtum eſt facere,tamquam profanum facere, id eſt, quod eo die,qui dies feriarum non eſt , facere. vel, vt quidam dixerunt,pro eo facere velut feriæ non ſint;aut id facere,quod feriis fieri non liceat .Itaque diem profeſtum,diem ſine feriis eſſe.

PAVLVS. Profundum,quod longe habet fundum.

FESTVS. *Profundum dicitur id quod* altum eſt , ac fund*um longe habet Pacuuius* in Medo. neq*ue profundum.*

Profuſus ſuperm*odum ſumptuoſus dicebatur* Terentius in Adel*phis,profundat,perdat,pereat*,nihil ad me *alias obiectus iacens* , & Pacuuius in Teu*cro profuſus gemitu murmuro* ocei ſtians ruat . . . .

Profuſus ſupra modum ſumptuoſus. Terẽtius: profundat, perdat, pereat, nihil ad me attinet. alias abiectus, iacens. Pacuuius: Profuſus gemitu, murmuro. * PAVLVS. * *murmure*

Progenerum appellat auus neptis ſuæ virum.

Progenerum appellat auus neptis ſuæ virum. FESTVS.

Profanum quod non eſt fanum appellatur Plautus, Sacrum, an profanum habeas parui pendito. Liuius in . . . . publici . . . obea . . . . . .

Prohibere comitia dicitur vitiare diem morbo, qui vulgo quidem maior, cæterum ob id ipſum comitialis appellatur. Cato in oratione, quam ſcripſit de ſacrilegio commiſſo: Domi cum auſpicamus, honorẽ me dium * immortalium velim habuiſſe, ſerui, ancillæ, ſi quis eorum ſub centone crepuit, quod ego non ſenſi, nullum mihi vitium facit. Sicut ibidem ſeruo, aut ancillæ dormienti euenit, quod comitia prohibere ſolet, ne is quidem mihi vitium facit. * *me deum)*

Prolato ære aſtitit Ennius in Achille Ariſtarchi, cum ait, ſignificat clypeo ante ſe protento.

Prolato ære apud Ennium, ſignificat ſcuto ante ſe protento. PAVLVS.

Proletarium capite cenſum dictum, quod ex his ciuitas conſtet, quaſi proles progenie. Idem * & proletanei." * *item* "*prolectanei*

Prologium, principium, proloquium. Pacuuius: Quid eſt? nam me examinaſti prologio tuo.

Prolugere dicuntur, qui ſolito diutius lugent.

Promellere, litem promouere.

Promellere, *Verrius ait, ſignificari* litium prouere. FESTVS.

Promeneruat item pro monet (in Saliari carmine.)

Promerion, * præcipuum, præter cæteros meritum. aut pro medium * hoc eſt participat, vt pro indiuiſo dicimus. * *Promorion* *medio* PAVLVS.

Promiſcam dicebant promiſcue. * * *pro promiſſione.*

Promiſſus capillus dicitur longus. item barba promiſſa, velut porro miſſa.

Promonſtra, prodigia.

Promulco agi dicitur nauis, cum ſcaphæ * ducitur fune. * *ſcapha*

Promulgari leges dicuntur, cum primum in vulgus eduntur, quaſi prouulgari.

Pronubæ adhibebantur nuptiis, quæ ſemel nupſerunt,

in ſacrificio gentis Claudiæ velut piamentum, & exſolutio omnis contractæ religionis eſt.

Propudium dicebant, cum * maledicto " nudare turpitudinem volebant, quaſi porro pudendum. quidam propudium putant dici, à quo pudor, & pudicitia procul ſint . . . . procul ſint. PAVLVS. *quum cum) " maledi, * ſuit

Prorſi limites 'appellantur in agrorum menſuris, qui ad orientem directi ſunt. FESTVS.

Prorſi *limites appellantur in agrorum menſuris qui directi ſunt ad orientem.* FESTVS. FESTVS.

Prorſum ponebant pro recto. PAVLVS.

Prorſus, porro verſus.

Prorſus porro vorſus, niſi forte ex Græco πρὸς. * Cato de feneratione legis Iuniæ: Camerini ciues noſtri oppidum pulchrum habuere, agrum optimum, atque pulcherrimum, rem fortunatiſſimam. cum Romam veniebant, proſus deuertebantur pro hoſpitibus ad amicos ſuos. FESTVS. * πρὸς)

Proſapia, progenies, id eſt porro ſparſis, & quaſi iactis liberis; quia ſipare * ſignificat iacere, & diſiicere. PAVLVS. *ſupare

Proſedas meretrices Plautus appellat, quod ante ſtabula ſedeant. eædem & proſtibulæ.

Proſequium à proſequendo: obſequium ab obſequendo dicuntur.

Proſicium, quod proſecatum proiicitur.

Proſimurium * pontificale, pomerium vbi pontifices auſpicabantur. dictum autem pomerium, quaſi promurum. * id eſt proximum muro. * Pnſruiū

Proſimurium eſſe ait Antiſtius *in commentario Iuris pontificalis* pomerium, id eſt *locum proximum muro* Cato. olim quidem omnes *auſpicabantur extra Auentinum*, nunc etiam intra *ædificia dictum autem*. * Poſt muriū

Pomœriū quaſi promœriū ſolet *autem ys potiſſimū dari*, rus* pomerij proferendi, *qui populum Romanum agro de hoſtibus capto auxerunt antiquiſſimum*. FESTVS. * ius)

Romuli pomærium Palatini montis radicibus terminabatur. protulit id. Ser. Tulius rex. Item L. Cornelius Sylla dictator imitatus, vt videtur, Tullium. Regem proferre temptauit: Sed Pomœrium cum locus ſit qui finem Vrbani auſpicij faciat, intra agrum effatum certis regionib. terminatus ad captanda

qua . . . . ſuſc . dem . . .
decidit . . . conc . ager . . .
eadem . ean . cetera loca .fulgura ſacra

Pubes adoleſcens, quinetiam plurium numerus eiuſdem ætatis. PAVLVS.

Pubes adoleſcens *qui iam generare poteſt, vocatur.* ſui contrarium *eſt impubes. Pubes etiam & plurium, numerus eiuſdem ætatis* dici ſolet. FESTVS.

Pubes &, * qui pubem generare poteſt. is incipit eſſe à quatuordecim annis, femina à duodecim viripotens, ſiue patiens, vt quidam putant. * *eſt)*

Pubes puer, qui iam generare poteſt. is incipit eſſe ab annis quatuordecim, femina viripotens à duodecim. PAVLVS.

Publica pondera *quibus populus Rom. vti ſolet* ex ea cauſa. Iunius in . . . . . *dicta ſic ait.* FESTVS.
quod duo Silli * P. & M. Tribuni PL. rogarint his * *Silly, vel Silij)*
verbis. Ex ponderibus publicis. quibus hac tempe-
ſtate populus oetier qui *, ſolet, vti coequatur ſedu- * *vtier)*
lum, vt hi ·*· quadrantal vini octoginta pondo ſiet. ·*· *vti)*
congius vini decem P. I S. * S E X Sextarij cõgius ſiet * *ſiet.)*
vini. duodequinquaginta ſextarij quadrantal ſiet vini.
Sextarius æquus æquo cum librario" ſiet. ſex de quin- " *vinario)*
que libræ* in modio ſient. ſiquis magiſtratus aduerſus * *Sexdecinq. ij)*
hac·*·D.M. pondera modióſque, vaſáq; publica, mo- ·*· *hac)*
dica, minora, maioráve faxit, iuſsítve re fieri, dolúmve
adduit, quod ea fiant, eum quis volet magiſtratus mul-
taretur, * dum minore patris familias taxat. liceto; ſiue * *multetur)*
quis in ſacrum iudicare voluerit, liceto.

Publica ſacra, quæ publico ſumptu pro populo fiũt, quæque pro montibus, pagis curiis, ſacellis. at priuata, quæ pro ſingulis hominibus, familiis, gentibus fiunt. PAVLVS.

Publica ſacra, quæ pro populo fiebant; priuata quæ pro ſingulis hominibus, & familiis appellabant. FESTVS.

Publicius cliuus appellatur, quem duo fratres L.M. Publi- * *Malleoli v.c.*
cij Maleoli * Aediles Curules pecuariis condemnatis
ex pecunia, quam ceperant·*· munierunt, vt in Auenti- ·*· *coeperat v.c.*
num vehiculi Velia" venire poſſit. " *Vel. v.c.*

Pudicitiæ ſignũ in foro boario eſt, vbi familia naædiſſet†
Herculis. eam quidam Fortunæ eſſe exiſtimant. Item * *poſſunt)*
via Latina ad milliarium illi* Fortunæ muliebris, nefas † *ædis eſt)*
eſt attingi, niſi ab ea, quæ ſemel nupſit. * *quartum)*

eſſet, pullus vocabatur vnde Q. Fabius, cui Eburno cognomen erat propter candorem, quod eius natis fulmine icta * eſſet pullus Iouis appellatus eſt. *tacta

Puls potiſſimum dabatur pullis in auſpiciis, quia ex ea neceſſe erat aliquid decidere, quod tripudium faceret, id eſt terripauium.* pauire " enim ferire eſt. bonum enim augurium eſſe putabant, ſi pulli. per quos auſpicabantur comediſſent, præſertim, ſi eis edentibus aliquid ab ore decidiſſet. ſinautem omnino non ediſſent, arbitrabantur, periculum imminere, *puuium "pauire

Puls potiſſimum datur pullis in auſpiciis, quia ex *ea neceſſe decidere in terram aliquid*. *quod tripudium faceret*, id eſt *terripauium (pauire enim ferire eſt) ex quo notionem caperent futuri nã ſi pulli per quos auſpicabantur* non *ediſſent, periculum imminere arbitrabantur. at* qui pauiſſent, *bonum augurium eſſe putabant. ſi*tum ex *ore ſi eis edentibus aliquid decidiſſet*. FESTVS.

Punctatoriolas leuis pugnas appellat Cato in ea, quam dixit de ſe Hiſtriæ militari.

Punctatoriolas * leues pugnas identidem ipſe * dixit. PAVLVS. *punitariolas *Cato)

Punici dicuntur nõ Poeni, quãuis a Phoenice ſint oriundi.

Punici dicuntur, non Poeni, quãuis, *vt ait Verrius a Phoenicib. oriantur*, & Punicum bell*um*, *non Poenicum*, *quia quam Poeni appellantur*. nam quæ ſoleb*ant antiqui efferre per Pu ſyllabam* lõgam Ennius in *Præ extulit*, *panos dicens*, *ſed culpa li*brariorum, qui eaq; *feminino genere dicuntur*, *ſcribunt maſcu*lino etiam ipſi G*ræci ita loquntur*, *qui ſolent* Phil*olo*gos philargyros, *fæminas dicere* Poenos, *putans viros libra* rius appellari mut*auit quod per adiectionem ab E*nnio *ea* vox explanata non *fuerit*, *cum tamen eiuſmodi fere* nomina etiam in vir*ili*, *non tantum in femineo ſexu proferãtur* dicimus tam hic lapis, quã *hæc lupus*, *quum etiam ea quæ par*ticipia appellantur, quæ *vt plurimum aliquem or*nem rerum ſignificant, *& quæ caſus*, *numeros ſpecies*, tempora, perſonas, recipi*unt*, *vtroque genere enunciantur*. FESTVS.

. . . .

Punicum quod appellatur genus, *libi tranſlatum a poenis idem appel*latum *fuit probũ*, *ceteris libis ſuauiſſimum* quia *videbatur*. *Punicum etiam dicitur*, *veſtis nomen*. . .

. . . ſto. . . . .

Puteum antiqui dixerunt vnde ſumi poteſt inde *puticulos, antiquiſſimum genus ſepulturæ appellatos*

Puticuli ſunt appellati, quod vetuſtiſſimum genus ſepulturæ in puteis * fuerit & dicti puticuli, quia ibi cadauera puteſcerent. PAVLVS. *vt puteus

*Puticulos, antiquiſſimum genus ſepulturæ a*ppellatos *quod ibi in puteis ſepelirentur homines: qualis* fuerit *locus, quo nunc cadauera proiici ſolent* extra portam *Exquilinam: quæ quod ibi puteſcerent* inde *prius appellatos exiſtimat puticulos* Aelius *Gallus. qui ait antiquus moris fuiſſe vt patris* familias *in locum publicum extra oppidū mancipia* vilia proiicerent *atque ita proiecta, quod ibi ea* puteſcerent *, nomen eſſe factū Puticuli.* FESTVS.

Putitum * Plautus dixit pro ſtulto. PAVLVS. *putitium

Putitium Plautus dixit ſtultum Putitio ſtultior eſt barbaro *id autem ex hac cauſa potitius* at * Hercule ritū *ſacrificādi acc*epiſſet*, cum* millibus aeris *grauis quinquaginta edocuiſſe dicitur* ſeruos publicus * P R *quo facto Potitij intra dum* xxx. cum eius famili*æ duodecim fuiſſent, omnes interierunt.* FESTVS. *ab) *publicos

Putus antiqui dicebant pro puro. vnde putatæ * vites, & arbores; quod deciſis impedimentis remanerent puræ aurum quoque putatum dici ſolet id eſt expurgatum. & ratio putata, id eſt pura facta, PAVLVS. *putare

Putum pro puro antiquos *dixiſſe ait inde putatas vites. quibus* dicisium eſt *id eſt, quod impedimento erat, dici* cornifici ait, *neque aliter accepit Ennius cum dixit* in Alexandro . . . . . . amidio purus *putus & Plautus purus putus hic* ſycophanta eſt . . . . .quo certior ſe . . *aurum quoque* putatum dici *ſolet, quod eſt expurgatum: & ratio putata*, id eſt pura fact*a, vt*. . . . . . . *here*dibus rettulit. FEST.

Pegaſum equum alatum *fuiſſe tradunt poetæ: cuius quidam vngulam* ſu*ſcitaſſe fontem, qui Hippocrene dicti eſt traditur ſed.* . . . . erſus alia . . . . ucina Iuno *ſe* . . . . . ſotmon . . . ta re . . . . . ſe oſte . . . . .

. . tonit . . . .
. . picia . . . .
. . teriſque . . . .

*Parilia feſta ſibi obſer*uanda indicant *priuatim ipſæ quoque puer*peræ adminiſtratis *uti pariendo, ab eis quaſi* ſtabiliantur Parilia *feſta.*

. . . . *parilia* . .
. . . tum in . .

Promptum pro eo quod quis ære parauit ſuū videri ait *poſitum*
. . . . . de cuius aere tute
. . . *prompt*um triticum in commen*tario tuo retuliſti at* quidam prolatum ſignific*are aiunt idem quod* promptum, ſed proprium ait *id dici prumptum quod in fu*turum factum ſit, cui *ſignificationi penus contrariū eſt* cum præſertim aliud *penus, aliud prōptuarium* pantoleium appelletur, *vt eſt apud Plautum in Trimumo,*

*Polubrum eſſe exi*ſtimant, quam *nos Peluim vocamus, cuius eadem* formulaque eſt *polubri, teneturque manu ſini*ſtra, vt eius ſignific*atio docet.* .

Publici *Augures eodem iure cum ceteris au*guribus *non erant Nam cum eſſent augures numero* plures, *publici maieſtate ceteros anteibant origo* uet*uſta, ideoque obſcura illud manifeſtum ductu ſ*ortis *deligi ſolitos, qui augures publici. P. R. Qui*ritium in *auguralibus dicerentur captabant auſpicia templo cœli regionib. deſignato quod lituo, qui qui*rinalis *appellatur, deſignabant in pomoerio extra* vrbem
. . . es faci . .
. . . feciſti . . .

Picus Rex *pico aue vtebantur, vt* Verri*us* ait ob *augurium, à quo ſic dictus is regem, fat*uum Faunum *alij quem vocant, & fatuam procre*auit; & ex *eis latinus ortus troianos ſummo honore* adfecit vt *etiam eorum regem fugientem* Argiuos Aneā *hoſpicio ſuſcepit, dedit* ciuitatem iunxit. *natam connubio.*

Pube præſente, eſt populo præſente συνεκδοχικῶς ab ijs, qui puberes ſunt omnem populum ſignificant. . . .
. .qua . . . .
. .ſuſc . . . . . .
. .dem . . . . . .

deci,

decidit . . . . .
conc. . . . . .
agor . . . . .
eadem . . . . .
tera loca . . . . .
fulgura ſacra . . . . .

Pecunia quæ erogatur *in ludos, & ſpectacula, appellatur lu-*
carie dicta *e lucis captetur.* . .

in eodem libro . . . . .
dixi exiſtimat *cuius opinionis eſt & Valerius Meſſala* in
explanat*ione xij. pipulum dicebatur* . .
ploratus.

Priuilegium ſunt *qui dicant eſſe priuatam legem* Cicero *in*
oratione quam ſcripſit pro domo ſua ad pontifices.

uiri . . . .
conſ . . . .
in eo . . . .
lictores . . . .
iſtimate . . . .
conſu . . . .
eos autem . . . .
nemo . . . .
dicant *ſenatores equites Trib. Aerarij condemnat*
tribus XXXV. *quo iure, quo more, quo exemplo*,
de capite ci . . . .
uetant XII. . . . .
neficos quinq, ...
nant, quia ipſi ind . . .

PAVLVS. QVADRANTAL vocabant antiqui, quam ex Græco ἀμφορέα dicunt, quod vas pedis quadrati octo & quadraginta capit ſextarios. Plautus in Curculione: Anus hæc ſitit. quantillum ſitit? modica eſt, capit Quadrantal. & Cato contra Oppium: Vinum redemiſti, prædia pro vini quadrantilibus ſexaginta in publicū * dediſti, vinum non dediſti.

**in pulli v.c.*

Quadrata Roma in Palatio ante templum Apollinis dicitur, vbi repoſita ſunt, quæ ſolent boni ominis gratia in vrbe condenda adhiberi, quia ſaxo munitus eſt initio in ſpeciem quadratam. eius loci Ennius meminit, cum ait: Et quis extiterat* Romæ regnare quadratæ.

**eſterat v.c.*

PAVLVS. Quadruplatores dicebantur, qui eo quæſtu ſe tuebantur, vt eas res perſequerentur, quarum ex legibus quadrupli erat actio.

FESTVS. . . . populo . . .
. . . ia ca . . . .
in legum . . . . populi
dominatu . . . .

Quadrurbem Athenas Attius appellauit, quod ſcilicet ex quatuor vrbibus in vnam domicilia contulerunt, Braurone, Elenſine, Pireaeo, Sunio.

Quæſo, vt ſignificat idem, quod rogo, ita quæſere ponitur ab antiquis pro quærere, vt eſt apud Ennium libro ſecundo: Oſtia munita eſt. idem loca nauibus pulchris Munda* facit, nautiſque mari quæſentibus vitam. & in Creſphonte: ducit me vxorem liberorum ſibi quæſendum gratia. & in Andromeda: liberum quæſendum cauſa familiæ matrem tuæ.

**Mūdo v.c.*

PAVLVS. Quæſo ſignificat id, quod rogo. quæſere tamen Ennius pro quærere poſuit.

FESTVS. Quæſtores *dicebantur, quod quærerent de rebus* capitalibus vnde *qui talia quærunt quæſtores par*cidi appellantur.

Quam de pro quā vſos eſſe antiquos cum multi veteres teſtimonio ſunt, tum eſt Liuius † in primo: Iuppiter, vt muro fretus magis quamde manus impe . . ſecundo. Quam de tuas omnis legiones, ac popularis. & Lu-

†tamen huius v.c.

cretius: Clarus ob obſcurā linguam magis inter inanes Quam de grauis tergaios * qui vera requirunt, ** Graiumi ter Graios.*

Quamde pro quam * dicebant antiqui.

Quam mox ſignificat. quam cito. ſed ſi per ſe ponas mox, ſignificabit paullo poſt, vel poſtea. PAVLVS. FESTVS.

Quando cum graui voce pronunciatur, ſignificat quod, quoniam? & eſt coniunctio. quando acuto accentu, eſt temporis aduerbium. ** quando* PAVLVS.

*Quando cum graui voce pro*nuntiatur ſignificat *quod, quoniam, & eſt coniunctio* vt Plautus in M*enachmis. Ideo quia* menſam, quando edo, detergeo. & in Pſeudolo: Dabo, quando erit. Ducito, quando habebis. & Ennius libro ſextodecimo: Nox quando mediis ſignis præcincta vòlabit. In duodecimo quidem cum C * littera vltima ſcribitur, idemque ſignificat. FESTVS.

QVANDO REX COMITIAVIT FAS, in faſtis notari ſolet, & hoc videtur ſignificare, quando rex ſacrificulus diuinis rebus perfectis in comitium venit. *E) PAVLVS.

*Quando rex comit*ia ſic *fas: ſic notatum eſſe diem in faſtis in* honorem *regis ſacrorum, aiunt qui de feriis* Menſtrui ſcripſerunt, *quæ nonis Februarij in Curia à* Rege dicuntur: *ea vero à multis ſcriptoribus* traditæ ſunt, *nam quo die rex in Comitium venit eius* pars ante*rior nefas habetur: contra autem* poſterior *fas: quia ſacris peractis indeabit quod* ſi quis alius pro Rege *eo die in comitio fecerit puta Pontifex* tum his dies *totus eſt faſtus.* FESTVS.

QVANDO STERCVS DELATVM FAS, eodem modo in faſtis notatur dies, quo ſtercus purgatur ab æde Veſtæ. PAVLVS.

Quando ſtercus delatum fas, *eodem modo in faſtis notatur dies*, qui talis eſt, vt *ædis veſtis in eo die purgetur* ſtercuſq; in aluum *capitolinum ex æde veſtæ deferāt* cum id factum ſit, *tunc pratori liceat fari tria verba.* FESTVS.

Quartarios appellabant antiqui muliones mercenarios, quod quartam partem quæſtus capiebant. Lucilius: porro homines nequam malus vt quartarius cippos colligere omnes.

Quartarios appellabant muliones mercenarios, quod PAVLVS.

quartam partem capiebant quæſtus.

Quatenus ſignificat qua fine; vt hactenus, hac fine. quatinus vero, quoniam. ſed antiqui quatenos dicebant.

FESTVS. *quatenos Quatenus ſignificat qua fine; vt hactenus, hac fine. At quatinus, quoniam. Sed antiqui quatenos * dicebant, vt Scipio Africanus in ea oratione, quam ſcripſit, poſtquam ex Africa rediit. Vti negotium natum erat; quatenos* caſtra noſtra ita munita erant, vt poſſes partem exercitus abducere. *quatenoc

Quatere, ſuſpēſum, & vicinum rei alicuius motum ſignificat, non vt Verrius putat, ferire; cum id ipſum verbū concutere ex præpoſitione, quæ eſt con, & quatere, ſit compoſitum. quaſſare autem eſt ſæpe quatere.

PAVLVS. Quatere, ſuſpēſum, & vicinum rei alicuius motum ſignificat, & interdum concutere. quin & id ipſum verbum concutere ex quatere ſit compoſitum. quaſſare autem eſt ſæpe quatere.

*Quoaxare. Quaxare * ranæ dicuntur cum vocem mittunt.

FESTVS. PAVLVS. Quercus dicitur, quod id genus arboris graue ſit, ac durum, tum etiam in ingentem euadat amplitudinem. querqueram enim grauem, & magnam quidam putant dici.

FESTVS. Querqueram *febrem, grauem & magnam* namquidam quercum *dictam volunt, quod id genus* arboris, cum *graue ſit, ac durum, tum etiam in* ingentem euadat *altitudinem. Aurelius autem* Opilius frigidam *ait dici, & cum horrore trementem.* Santra eam ex *Græco deducit, qui tremorem* eiuſmodi *κάρκαρον dicunt. Vnde dici* etiam carcerem Plautus *in Friuolaria is mihi* erat bilis querquera *tuſſis Lucilius libro* iactans me vt *febris querquera terret* alibi querquera *conſequitur febris capitiſq. dolores.*

PAVLVS. *cancer Querqueram, frigidam cum tremore à Græco κάρκαρα certum eſt dici. vnce & carcer.* Lucilius: Iactans me, vt febris querquera. & alibi: Querquera conſequitur (febris) capitiſque dolores. Itē Plautus: Is mihi* erat bilis querqueratus. *mei.

Querquetulanæ dicebantur nymphæ querqueto vireſcenti præſidentes.

*vir) Querquetulanæ vtræ * putantur ſignificari nymphæ

præſidentes querqueto vireſcenti, quod genus ſiluæ indicant fuiſſe intra portam, quæ ab eo dicta ſit Querquetularia. Sed feminas antiqui quas ſciens * dicimus, viras appellabant. vnde adhuc permanent virgines, & viragines. FESTVS. *ſagas)

Querquetularia porta Romæ dicta, quod querquetum intra muros vrbis iuxta ſe habuerit. PAVLVS.

Ques antiqui dixerunt: inde declinatum remanet datiuo caſu, quibus; nam Qui adhuc item Queis* facit, vt iſti iſtis, illi illis. FESTVS. *qui v.c. qui)

Quianam pro quare, & cur poſitum, & apud antiquos, vt Næuium in carmine Punici belli: Summe deum regnator quianam genus iſti. & in ſatyra: Quianam Saturnium populum pepuliſti. & Ennius in libro ſeptimo: Quianam dictis noſtris ſententia flexa eſt.

Quianam pro quare, & cur ponitur. Ennius: Quianam dictis noſtris ſententia flexa eſt. PAVLVS.

Quid niſi vſurpauiſſe antiquos teſtis eſt Afranius in Epiſtula: me auctore mater abſtinebis. quid niſi? FESTVS.

Quietalus * ab antiquis dicebatur Orcus.

Qui hoc cenſeris, illuc tranſite, qui alia omnia in hanc partem. his verbis præit ominis videlicet cauſa, ne dicat, qui non cenſetis. * Quietalis

Quincentum & producta prima ſyllaba, & per C litterã vſurpant * antiqui, quod poſtea leuius viſum eſt, ita vt nunc dicimus pronunciari. *vſurpabãt)

Quinquatrus appellari quidam putant à numero dierũ, qui fere his celebrantur. qui ſcilicet errant, tam Hercule, quam qui triduo Saturnalia, & totidem diebus Compitalia. nam omnibus his ſingulis diebus fiunt ſacra. forma autẽ vocabuli eius, exemplo multorum populorum Italicorum, enuntiata eſt, quod poſt diẽ quintum Iduum eſt is dies feſtus. vt apud Tuſculanos Triatrus, & Sexatrus, & Septenatrus, & Faliſcos Decimatrus. Mineruæ autem dicatum eum diem exiſtimant, quod eo die ædis eius in Auentino conſecrata eſt.

Quinquatrus feſtiuus dies dictus, quod poſt diem quintam Iduum celebraretur, vt triatrus, & ſexatrus, & ſeptimatrus, & decimatrus. PAVLVS.

Quinque genera ſignorum obſeruant augures, ex cælo, ex auibus,ex tripudiis,ex quadrupedibus,ex diris.

FESTVS. Quinque *genera ſignorum obſeruabant* augures publici *ex cælo,ex auibus,ex tripudijs*,ex quaprupedibus,ex *diris, vt eſt in Auguralibus.*

Quinquertium vocabant antiqui,quem Græci πένταθλον, vt indicat verſus hic : Omnis æqualis vincebat quinquertio. Liuius quoque ipſos athletas ſic nominat. Quinquertiones præco in medium vocat.

Quinq*uenales cenſores appella*bantur, qui luſtrum con*derent quinto quoque anno à quo nominati* coeptos.

PAVLVS. Quinquertium Græci vocant πένταθλον, quo die quinque genera artium ludo exercebantur. ipſos quoque athletas Liuius quinquertiones appellat.

Quintanea appellabatur porta in caſtris poſt prætorium, vbi rerum vtenſilium forum fuit.

FESTVS. *Quintanam* claſſem *ait Verrius dictam, quod in ea Seru. Tullius* Rex diſtributa *capite Cenſorum multitudine quinque* fecit, cum eas *ordinauit, hanc autem afferri* cauſam de capite *cenſorum nomine,quod ij quo cenſeretur nihil præter ſe* haberent, *ſuumque caput. Lucilius* ſic meminit.quod . . . adeptus.

PAVLVS. Quintia prata transTiberim à Quintio Cincinnato,cuius fuerant, dicta ſunt.

Qui*ntia prata dicta ſunt à Quinto Cincinatio, qui* ſibi *dānato filio, venditis omnibus quatuor iugerū* agrum *trans Tiberim parauerat. quam agrum colentem* ſenatus *Dictatorem, per Viatorem, Salutauit* Cincinnatum, *qu ede re bene geſta acto triumpho,ad priuata negotia confeſtim rediit,depoſita Dictatura,*pecuariamque *rem & agrariam exercens* Romanis *ipſis aemulationi fuit.*

. . . . vos . . . quod eo . . . . . *Quintiliani Luperci* appellati *videntur a Quinctilio,qui praepoſitus eſt.* Lupercis: *vt à Fabio Fabiani dicti ſunt. item* cuperci, *quibus prepoſitus fuerit.fuiſſe autem* Romulus *temporib. inſtitutos vtroſque, & Fabianis* & Quinctilianos, *multi ſunt qui exiſtimant.*quorum nu*merum poſtea ſaepe auctum fuiſſe,quia* honoris gratia *multi in Lupercis adſcribebantur.*

Caipor) Quintipor ſeruile nomen frequens apud antiquos erat,à praenomine domini ductum,vt Marcipor,Gripor.*

quamuis ſint, qui à numero natorum ex ancilla quinto loco dictum putent. PAVLVS.

Quintipor ſeruile nomen frequens apud antiquos, à prænomine domini dictum, vt Marcipor, ſcilicet à Quinto, & Marco. FESTVS.

Qui patres, qui conſcripti vocati ſunt in curiam, quo tempore Regibus vrbe expulſis, P. Valerius Conſul propter inopiam patriciorum ex plebe adlegit in numerum ſenatorum centum & ſexaginta & quattuor, vt expleret numerum ſenatorum trecentorum. & duo genera appellaret eſſe.* *appellata ſunt)*

Quippe ſignificare quid ni, teſtimonio eſt Ennius libro XL * Quippe ſolent reges omnes in rebus ſecundis. Idem lib. XVI. Quippe vetuſta virum non eſt ſatis bella moueri. Item alij complures. * *x I.)* PAVLVS.

Quippe ſignificat quid ni. FESTVS.

Quirina tribus à Curenſibus Sabinis appellationem videtur traxiſſe.

Quirinalia mẽſe Februario dies, quo Quirini fiunt ſacra. idem ſtultorum feriæ appellantur, (ante, quam in eum commigrarent fere Sabini Curibus venientes poſt fœdus inter Romulum, & Tatium) quod quidem ſuorum fornacalium ſacrorum cognominant, eo potiſſimum rem diuinam faciunt. PAVLVS.

Quirinalia, dies, quo Quirino fiebãt ſacra. eadem & ſtultorum feriæ ſunt appellata.

Quirinalis cõllis dictus eſt, quia in eum commigrauerunt Sabini Curibus venientes. quamuis alij à templo Quirini dictum putent. FESTVS.

Quirinalis collis, qui nunc dicitur, olim Aegonus*appellabatur ante, quam in eum commigrarent (fere) Sabini Curibus venientes poſt fœdus inter Romulũ, & Tatium ictum, à quo hanc appellationem ſortitus eſt: quamuis exiſtiment quidam, quod in eo factum ſit templum Quirino ita dictum. * *Agonus.)*

Quirinalis porta dicta, ſiue quod ea in collem Quirinalem itur, ſiue quod proxime eam eſt Quirini ſacellum. PAVLVS. FESTVS.

Quirinus ex hac cauſa Romulus eſt apellatus, quod curri id eſt haſta vteretur à qua Romani eo nomine Romulũ appellauerũt.

Quitinalis porta eadem quæ & Collina dicebatur aut legimus apud antiquos ſcriptores, poſitum autem vnius nomen pro alterius nomine reperitur, quod initio ita coniuncta fuerunt, vt vnam tantum fuiſſe quaſi id ſuffragetur. quam ideo nominari ait Collinam Santra proxime eam quod Collis Quirinallis, eſt·portam rurſum Quirinalem ideo appellant, ſiue quod ea in collem Quirinalem itur, ſiue quod proxime eam ſacellum eſt Quirini, vnde, id videtur vſurpatio facta eſt duplex nomen vni idemque rei impoſitum eſt.

Quirites, dicti Sabini à Curi dea, cui aqua & vino ſacra facere ſoliti erant. quos tamen quid in curiis dictos, volunt, in quibus ab his ei ſacra fiant; cui opinioni Verrius aduerſatur. ab eiuſdem autem deæ nomine videntur. Item Curres Sabinæ haſtæ appellatæ, quibus ea gens armis erat potens. nunc & Sabini & Romani Populi ſingulare vſurpatur nomen, vt inditio eſt præco, qui in funeris indictiuis ita pronuntiare ſolet illius * Quiris leto datus. Quirites autem dicti poſt fœdus à Romulo & Tatio percuſſum, communionem, & ſocietatem populi factam indicant.

* ollus)

Quiritium foſſæ dicuntur, quibus Ancus Marcius circumdedit vrbem, quam ſecundum oſtium Tiberis poſuit, ex quo etiam Oſtiam. & quia populi opera eas fecerat, appellauit Quiritium.

PAVLVS. Quiritium foſſæ dictæ, quod eas Ancus Marcius, cum vrbem circumdedit, Quiritum opera fecit.

Quiſpiam ſignificat aliquem. ſed vnde ſequens pars eius vſurpari cœperit, inueniri non poteſt.

FESTVS. Quiſpiam quin ſignificet aliquis, & quæpiam, aliquæ, * ſimiliter quæ" alia eiuſdem generis, vt dubium non eſt, ita vnde ſequens pars eius cœperit, inueniri non poteſt.

* aliqua)

* qui v.c.

* cadit v.c.

Quiſquiliæ dici putantur, quidquid ex arboribus minutis ſurculorum, foliorúmve cadit, velut quidquid cadit. * Cæcilius: Quiſquilias volantis venti ſpolia memoranti modo. & Nouius in Togularia: abi deturbate ſaxo, homo non quiſquiliæ. quid eſt?

PAVLVS. Quiſquiliæ putantur dici quidquid ex arboribus minutis ſurculorum, foliorúmque cadit, velut quidquid cadit. *

Quod ·*· ſignificat etiam aliquid, præterquam quod in

vſu fere eſt', & Græci dicunt τί. * *cadiæ*
Quod ſignificat etiam aliquid, præter *quam quod in vſu fe-* *· *Quid*
re eſt & Græci dicunt τί. * ὅτι

Quoniam ſignificat *non ſolum id quod*, *quia vt ait Verrius* FESTVS.
apud antiquos *ſed etiam id quod poſtquam hac ſcilicet* de
cauſa, *quod Græcum* ἐπεὶ vtriuſque ſignificationem
optinet.

Quoniam ſignificat non ſolum id, quod quia, ſed etiam PAVLVS.
id, quod poſtquam, hac de cauſa; quod Græcum ἐπεὶ * * ὅτι
vtriuſque ſignificationem optinet.

Quot ſerui, tot * hoſtes, in prouerbio eſt. de quo Sinnius FESTVS.
Capito exiſtimat errorem hominibus interueniſſe pre- * *Quod ſer-*
poſtere plurimis enuntiantibus, vero enim ſimilius eſſe *uitute v.?.*
dictum initio, Quot hoſtes, tot ſerui. tot captiui fere
ad ſeruitutem adducebãtur. vnde etiam mancipia, nec
ſan . . . . . .
ſer . . . .
cepti . . . .
ruti . . . .
gia . . . .
turbat . . . . . .
rent . . . . . .
uncia . . . .
Sinnius *Capito* . . . . .
vt peri*bant* . . . . *be*
nificae *virtutis* . . . . .
omnibus . . . . . *an*
cillæ . . . .
. . . omnis un . . . . .
. . . me part . . . . *re-*
gula ſed u . . . . . .
. . . ſaltus fixa . . . .
. . . ferendum qui . . . .

PAVLVS.

*S pro R)

R Pro S * littera ſæpe antiqui poſuerunt, vt maioſibus, melioſibus, laſibus, feſiis, pro maioribus, melioribus, laribus, feriis.

FESTVS.

*diſſerti cuius etsã v.c. diſſeritur cuiuſpiam)

R duobus in compluribus orationibus, cum de actis diſſeritur etiam * perſcribi ſolet, id eſt rationum relatarum, quod iis tabulis docentur iudices, quæ publice data, atque accepta ſint.

PAVLVS. Rabidus à rabie, qui morbus caninus eſt.

FESTVS. *Rabidus à rabie, dictus, qui morbus caninus eſt* Catullus de *Berecynthia & Atti. Abit in quietem molli* rabidus *furor animi.*

PAVLVS.

Rabula dicitur in multis intentus negotiis, paratúſque ad radendum quid, auferendúmque. vel quia eſt in negotiis agendis acrior, quaſi rabioſus.

FESTVS.

*intentus)

Rabula dicitur in multis intus * *negotijs, paratúſque ad radendum* quid, auferundum*que, vel eſt ita dictus* quia acrior ſit in nego*tiis agendis, & quaſi rabioſus.*

Rade*re genus vetitum eſt in* lege XII. id eſt vnguib. *ſcindere.*

*traditur v.c.

Rapi ſimulatur virgo ex gremio matris, aut ſi ea non eſt, ex proxima neceſſitudine, cum ad virum trahitur, * quod videlicet ea res feliciter Romulo ceſſit.

*alterutri)

Rapi ſolet fax, qua prælucente noua nupta deducta eſt, ab vtriſque * amicis, ne aut vxor eam ſub lecto viri ea nocte ponat, aut vir in ſepulchro comburendam curet, quo vtroque mors propinqua alterius vtrius * captari putatur.

PAVLVS.

FESTVS. Raſores fidicines dicti, quia videtur chordas ictu radere.

*Raſores fidicines antiqui appellabant, qui vt ait Verrius. ita appellati v*identur, quia *radere ictu chordas videantur* arti*ficio quodam.*

PAVLVS.

*ligna

Rates vocant tigna * colligata, quæ per aquam aguntur, quo vocabulo interdum etiam naues ſignificantur.

FESTVS.

Rate*s vocantur tigna, inter ſe colligata* quæ per aquam agan*tur quo quidem vocabulo* interdum etiam na*ues ipſæ ſignificantur* Afranius in Epiſtula . . . .

[illegible]

vento perculſam ratem. item *eodem nomine ſignificarint* etiam *remos*, *Attius. in Neoptolemo.* atque ego *repercutio ratibus mare*, & alio loco. Sed iàm *propellunt ceruleum rates* ſalum.

PAVLVS.

Ratiſſima quoque ab iis quæ rata dicimus. vnde etiam rationes dictæ. Cato in Q. Thermum. erga rempublicā multa beneficia ratiſſima, atque gratiſſima.

Ratiſſima quoque ab iis, quæ dicimus rata. vnde etiam rationes dictæ,

Ratitum quadrātem dictum putant, quod in eo, & triente ratis fuerit effigies, vt nauis in aſſe.

FESTVS.

Ratitum quadrantem Tarquinius *in libro quem inſcripſit de* . . . . & Oppius *Aurelius*, *dictum putat*, *quod* in eo & triente, *ratis fuerit effigies* vt nauis in aſſe, *a qua quidem re appellatum* quoque ratitum *dicunt*. *Meminit trientis* ratiti Antonius, *qui ratitos ex hac cauſa dici* trientes putat, *quod ratis appellatio tertiæ partis* aſſis ſit, quin*e autem*, *aut alius partis in illa ſit*, ſed ſecundum *numerum*, *vt Sextans*, nec hac re *ratem dici ſolere*, *niſi de terna*: ac legionum vnam. *vnam ratem triente ſignifi*cat, quod hi p*enderentur trientes cum* ratio cum his putaretur, *quibus ſoluendæ res* eſſent.

Ratumena porta à nomine eius. appellata eſt, qui ludicro certamine quadrigis victor Etruſci * generis iuuenis Veiis conſternatis * equis excuſſus Romæ periit: qui equi feruntur non ante conſtitiſſe, quam peruenirent in Capitolium, conſpectámque fictilium quadrigarum, quæ erant in faſtigio Iouis templi, quas faciendas locauerant Romani Veienti * cuidam artis figulinæ prudenti, quæ bello ſunt reciperatæ: quia in fornace adeo creuerant, vt eximi nequirent. idque prodigium portendere, videbatur, in qua ciuitate eæ fuiſſent, omnium eam futuram potentiſſimam.

* *Claruſci v.c.* " *vehis conſternates v.c.* * *Vegenti v.c.*

Ratumenta porta à nomine cuiuſdam aurigæ ſic appellata. PAVLVS.

Ratus ſum, ſignificat putaui, item ratus, certus, & firmus. FESTVS.

Ratus ſum, ſignificat putaui, ſed alioqui pro firmo, certo

eſt ingratum reapſe, quid feci bene·

Recellere, reclinare ? & excellere, in altum extollere.

Recepticium ſeruum, Cato in ſuaſione legis Voconiæ cum ait, ſignificat, qui ob vitium redhibitus ſit. Vbi irata facta eſt, ſeruum recepticium ſectari, atque flagitare virum iubet. PAVLVS.

Recepticius ſeruus eſt, qui ob vitium redhibitus eſt. FESTVS.

Receptus mos eſt, quem ſua ſponte ciuitas alienũ adſciuit

Recinium, omne veſtimentum quadratum. ij, qui duodecim interpretati ſunt, eſſe dixerũt virilem togam, qua* mulieres vtebantur, prætextam* clauo purpureo. vnde v.c. reciniati mimi planipedes. quam rem diligenter exſequitur Santra libro ſecundo de antiquitate verborum. PAVLVS. *virtoga.vc *prætextum

Recinium, omne veſtimentum quadratũ. vnde reciniati mimi.

Reciperatio eſt, cum inter ciuitates peregrinas lex conuenit, vt res priuatæ reddantur ſingulis, recuperenturque. FEST.

Reciperatio eſt, vt ait Gallus Aelius, cum inter populum, & regas, nationeſque, & ciuitates peregrinas lex cõuenit: quomodo per reciperatores reddantur res, reciperenturque, reſque priuatas inter ſe perſequantur.

Recipie pud Catonem pro recipiam, vt alia eiuſmodi complura.

Recipie, recipiam. PAVLVS.

Reciprocare pro vltro, citroque poſcere. vnde eque gremiis ſublectare, ac figere.

Reciprocare pro vltro, citroque poſcere vſi ſunt antiqui. quia procare eſt poſcere, Pacuuius in Teucro: Rapido, reciproco, percito, auguſto, citare, rectem, reciprocare vnde e que gremiis ſubrectare, adfigere. Plautus in Aſtraba. quaſi tollenono, aut pilum græcum reciproceis plana vta. FEST.

Reconductæ fecerit, & condere vrbem, facere. ædificare, vt Cincius teſtatur in libro de verbis priſcis.

Rectæ appellantur veſtimenta virilia, quæ patres liberis ſuis conficienda curant ominis cauſa. ita vſurpata, quod a ſtantibus & in altitudinem texuntur·

Rectæ appellantur veſtimenta virilia, quæ a ſtantibus, &

[illegible] PAVLVS.

tes atque hoſtio ferociam.

Redhoſtire eſt gratiam referre. nam & hoſtire pro æquare poſuerunt. PAVLVS. FESTVS.

Redibitur tum*id proprie dicitur quod redditum eſt,improbatumque, & ·*·qui dedit,idemque rurſus coactus eſt habere id,quod ante habuit. *Redhibitum) ·*·ei)

Rediculi fanum extra portam Capenã fuit,quia accedens ad vrbem Hannibal ex eo loco redierit quibuſdam perterritus viſis. PAVLVS.

Rediculi fanum extra portam Capenam *Cornificius ait fuiſſe qui rediculus* propterea *appellatus eſt quia accedens ad* vrbem Hannibal, *ex eo loco redierit*, *quibuſdam* viſis perterritus. FESTVS.

Redimiculum vocant mulieres catellam, qua maxime vtuntur ornatus cauſa. PAVLVS.

Redinunt, redeunt. FESTVS.

Redinunt ſignificat, redeunt Ennius . . . .
. . . *redinunt in patriam* . .
. . . eunt feri . . . . .

Rediuiam quidam, alij reluuium appellant, cum circa vnguis cutis ſe re ſoluit,quia luere*eſt ſoluere. Titinius in Setina: laſſitudo conſeruum rediuiæ,flagri. & Liuius: ſcabra in legendo,rediuioſaue offendens. *tuere v.c. duere)

Rediuia ſiue reluuium*dicitur, cum circa vngues cutis ſe ſoluit. quia reluere" eſt ſoluere. PAVLVS. *rediuium "duere

Rediuiuum eſt ex vetuſto renouatum.

Rediuiuum eſt ex vetuſto renouatum. Cicero libro primo * in Verrem: vtrum exiſtimatis minus operis eſſe vnam columnam efficere ab integra nouam nullo lapide rediuiuo. FEST. *tertio)

Referri diem prodictam,id eſt anteferri,religioſum eſt, vt ait Veranius in eo,qui eſt auſpiciorum de comitiis,idque exẽplo comprobat L.Iulij, & P. Licinij Cenſorum, qui id fecerunt ſine vllo decreto augurum, & ob id luſtrum parum felix fuerit.

Refert cum dicimus, errare nos ait Verrius. eſſe enim rectum rei Fert datiuo ſcilicet, non ablatiuo caſu ſed eſſe iam vſu poſſeſſum.

Refriua faba * dicitur,vt" ait Cincius quoque,quæ ad ſacrificium referri ſolet domum ex ſegete auſpicij cauſa, *fabra v.c. "via v.c.

quaſi reuocent *·fruges, vt domum datantes teuirtico ad rem diuinam faciendam. Aelius dubitat, an ea ſit, quæ prolata in ſegetem, domum referatur, an quæ refrigatur, quod eſt torreatur. ſed opinionem Cincij adiuuat, quod in ſacrificiis publicis, cũ puls fabata diis datur, nominatur refriua.

*·*reuocant* v.c.

FESTVS. Refriua * dicebant, quæ'' ex ſegete cauſa auſpicij domum ad ſacrificium referebant.

* *Refriuam*
'' *quam*

Refutare, redarguere, compoſitum a fando verſa A littera in V.

FESTVS. R*efutare ſignificat redargue*re Pacuuius in Hemi*one*.

. . .quas gloria & . . .

. . .rietas humanum. . . .

compoſitam à fando verſo a littera in V *vt item in cludo factum eſt a quo* recludere.

PAVLVS. Regale eſt dignum rege.

FESTVS. . . . . . gnum Rege.

Regalia exta appellantur, quæ potentibus * inſperatum honorem pollicentur; priuatis & humilioribus hereditates; filio familiæ dominationem.

* *petentibus*

PAVLVS. Regia, domus, vbi Rex habitat.

FESTVS. . . . .aliquo regiæ ſe . . . .

Regleſcit cum dixit *Plautus, ſignificat creſcit hoc* verſu *vix* ſuper*ſum dolori, qui in dies vae* miſero mihi, ac *perdito regleſcit magis magiſque in*de etiam glires dicti videntur, quibus corpus pinguitudine adcreſcit.

Regieſcit apud Plautum ſignificat creſcit.

PAVLVS. Regifugium ſacrum dicebant, quo die Rex Tarquinius fugerit e Roma.

FESTVS. *Regifugium dies notatur in faſtis* VI. Kal. *martias, vt ait Verrius ita dictus*, quia *eo die rex Tarquinius Roma fugerit* quod falſ*um eſſe arguit Contius in libro faſtorum* & Tul*lius de feriis qui Saliares Virgines* et Salios *adeſſe dicunt regi ſacrorum cum facit ſacri*ficium in Comitio, *quo facto ſtatim fugit quod verum cogn*ouerit *eſſe*, *qui legerit faſtis dies tales, qu*ales no*tantur ſic.* Q R E X. C. F. *ide ſt quan*do Rex *comitiauit, fas. id eſt ad comitium stat. his enim tantum feriis.*

regi

Regi ſacrorum in Comitium nec in aliis ire licet qui mos videtur aſcitus ex Etruria regi fugium, item dies notatur in faſtis kal.Iuniis qui dies, quia totus nefaſtus non eſt legi debet cum nota N.non N. quod ille dies ſit e nefaſto faſtus Regia dicta, vel quod ſacrorum cauſa tanquam in fanum a Pontifice conuocati in eam conuenirent aut quod in ea ſacra a rege ſacrificulo erant ſolita vſurpari. Regiæ feriæ dictæ videntur, quæ fiunt fori cõuentus, & nundinarum cauſa in ciuitate aliquem per ſacerdotem, qui ſit regia maieſtate. ſed non ſemper ob hanc vnam cauſam tantum, qui homini talis mageſtatis cura datur etiã, cum expiatio ictus fulguris fit, aut in procurando portento ſimili quo regiæ feriæ etiam ſolitæ ſunt

Regillis, tunicis albis, & reticulis luteis vtriſque. .ctis* textis ſuſumverſum a ſtantibus pridie nuptiarum diem virginis* indutæ cubitum ibant ominis cauſa, vt etiam in togis virilibus dandis obſeruari ſolet. *rectis) *virgines)

Regimen pro regimẽto vſurpant poetæ. Ennius libro ſexto decimo: Primus ſenex Bradyn(in) regimen, bellique peritus.

Regium eſt quod eſt, aut fuit regis vt ſeruus regius, & domus regia, qualis eſt Numæ Pompilij at regale facinus, quod eſt dignum Rege.

Romanos in libro x i. Græcos appellat Ennius, cum ait contendunt Græcos Graij memorare ſolent ſos, quod græca lingua longos per temporis tractus gentibus Hiſpani, non Romanos ait, græcos locutos, cum Romulus vrbis conditor verbis linguæ Latinæ locutus ſit, ſed quod olim lingua Græcæ gentis fuerit eadem cum latina parum pro prolatione mutata hoc autem verum eſſe indicat origo eius, quæ videtur quaſi Græce vſurpatio.

Regium eſt, quod eſt, aut fuit regis.

Relegati dicuntur proprie, quibus ignominiæ, aut pœnæ cauſa neceſſe eſt ab vrbe Roma, alioue quo loco abeſſe lege, Senatuſque conſulto aut edicto magiſtratus, vt etiam Aelius Gallus indicat. PAVLVS FESTVS.

Religioni eſt quibuſdam porta Carmentali egredi, & in

æde Iani, quæ eſt extra eam, ſenatum habere : quod ea egreſſi ſex & trecenti Fabij apud Cremeram omnes interfecti ſunt, cum in æde Iani Senatus conſultum factum eſſet, vti proficiſcerentur.

Religionis præcipuæ habetur Cenſoria *mageſtas, cuius in libris de vita P. R,* Varro *exempla haec profert. M. Fuluius nobilior* cum M. *Æmilio. Lepido. Cenſor factus, cum ei* admodum *inimicus antea extitiſſet. ſæpeque iudicia* cum *eo ſibi fuiſſent, publica rei cauſa,* quæ in *primis ſpectatur, ſtatim eo delato mun*ere homini *inimicus remiſit. quod eius animi* iudicium fu*it omnibus gratum & probatum A. Poſtumius* Q. *Fuluius Cenſores facti quia Fuluius duos filios* amiſerat *in Illirico militantes, & propter grauem morbum* oculo*rum, Cenſuram gerere non poterat, vt* libri Sybillin*i adirentur, auctor fuit & vt publi*cæ ſupp*licaretur pro valetudine collegæ* TI . Sempro*nius cum a Rutilio. Tr. pl. Cenſoria* fides labefa*ctaretur. qui ob parietem dirutum iratus* cum eſſet Aedis *priuatæ, die dicta collegam Claudium* condemnau*erat fecit vt eadẽ illae, eodẽ quae in loco* erant cōdemnat*ũ abſoluerant cenſuriae* L. Aemili Paulli & *Q. Philippi religioſa Cenſura* fuit, laborauit *Paulus morbo graui, & paene* amiſſione capi*tis in eo honore, religioſa item* & P. Corneli *Scipionis Naſicae, cui collega, M. P.*opilius poſt conſ*ulem qui fratrem vidit, Cenſura* fuit vadatus *enim cum eſſet.* . . S. *a* P. *R. Liberatum* conſtat M. Val*erius Meſſala. C. Caſſius Longinus* Cenſores, *quorum in magiſtratu ſubuerſa pudicitia* fuerat, famoſi *extiterunt : nam palmam quae* in capitolio in ara *ipſa Iouis optimi maximi, bello* Perſico nata fuerat *tunc proſtratam ferunt & ibi* enatam ficum, infameſque *rurſus fecit, qui ſine* vllo pudicitiæ reſpe*ctu fuerant cenſores* L. Corneli Lentuli, C. *Cenſorini ſequitur Cenſura* Lentulus iudicio publico *repetundarum damnatus* fuerat. plurimi itaq. *Cenſuram adepto damnationis pœnam remiſerunt* P. *Africani, Lucij* Mummi *Cenſura inſignis : ſed in qua ſegnitie* in agendo *notetur.*

Mummius is Aſellum nulla ſoluta *pœna ex ærariis exemit. Africani irriſa ſe* veritate, *qui illum fecerat ærarium. Sed* & Q. Fului Nob*ilioris, & eius collegæ, T Annij Luſci* fuit *nobiliſsima Cenſura nobilitati* tribus notis *iniuſtis ſeueriſsimis Q., Pompei, & Q.* Cecili Metelli. *Macedonici cenſura lectus ſe*natus, ad ſumm*um ſenatores amoti. ſunt* tres & eo lum*ine, qui aliorum offenderent* claritatem. . . . . . .

Religioſi dicuntur, qui faciendarum prætermittendarumque rerum diuinarum ſecundum morem ciuitatis dilectum habent, nec ſe ſuperſtititionibus inplicant.

Religioſum, ac ſacrum eſt, vt templa omnia, atque ædes, quæ etiam ſacratæ dicuntur. ad * quod per ſe religioſum eſt, non vtique *ſacrum eſt? vt ſepulcra* quod ea non *ſacra ſed religioſa ſunt.*

*at)

Religioſus eſt nō modo deorum ſanctitatem magni æſtimans, ſed etiam officioſus aduerſus homines. Dies autem religioſi. quibus, niſi quod neceſſe eſt. nefas habetur facere. qualeſ ſunt ſex & triginta atri, qui appellantur. & Allienſis *atque ij, quibus mūdus patet. Eſſe, Gallus Aelius, quod homini ita facere non liceat. vt ſi id faciat, contra deorum voluntatem videatur facere. quo in genere ſunt hæc: in ædem Bonæ deæ virum introire: aduerſus myſtica*legem ad populū ferre: die nefaſto apud Prætorem lege agere. Inter ſacrum autem. & ſanctum, & religioſum differentias belliſſime refert. Sacrū ædificium, conſecratum deo. Sanctum murum. qui ſit circum oppidum. Religioſum ſepulcrum, vbi mortuus ſepultus, aut humatus ſit, ſatis conſtare ait. Sed ita portione quadam, & temporibus eadem videri poſſe. Si quidam quod ſacrum eſt, idem lege, aut inſtituto maiorum ſanctum eſſe putant,* violari id ſine pœna non poſſit. idem religioſum quoque eſſe, (qui non iam .ſit aliquid, quod ibi homini facere non liceat, quod ſi faciat, aduerſus deorum voluntatem videatur facere. Similiter ne muro, & ſepulcro debere obſeruari, vt eadem, & ſacra, & ſancta, & religioſa fiant, ſed quo modo, quod ſupra expoſitum eſt, cum de ſacro diximus.

**alijſenesvo.*

**myſticiae v. c. auſpicia)*

**putat. vt)*

.*·*quoniam)*

**eo)*

Reluere, reſoluere, repignerare. Cæcilius in in Canire vt aurum, & veſtem, quod matris fuit, Reluat, quod viua ipſi * oppoſuit pignori.

*ipſa)

PAVLVS. Reluere, ſoluere, repignerare.

FESTVS. Remancipatam Gallus Aelius eſſe ait. quæ mancipata ſit ab eo, cui in manum couenerit.

* Remanant. V.C. Remant, * repetant. Ennius libro primo: deſunt riuos campoſque remant. *

*r manant) Remant, repetant. Ennius: Riuos, campoſque remant.

PAVLVS. Remeare, redire; vt commeare, vltro, citroque ire. vnde commeatus dari dicitur, id eſt tempus, quo ire, & redire commode * poſſit.

*quis

FESTVS. Remeare, redire; vt commeare, vltro, citro ire. vnde commeatus dari dicitur, id eſt, tempus, quo ire, redireque* poſſit. Afranius (vt in emancipato ·*· vetuit me ſine mercede proſum paucius remeare in ludum.

*redire cum V.C.

·*·in Emancipato)

Remeligines, * & remoræ a morando dictæ ſunt a Plauto in Patina. ·*· Nam quid illæ nunc tam diu intus remorantur remeligines? ab Afranio in Prodito. Remeligo a laribus miſſa ſum, hanc, quæ curſum cohi*beam nauis, remora alias tarditas nominatur, ab eo quod morem facit* Pl*autus in* Trinumo, *quæ in rebus multis obſtant, odioſ*æq. ſ*unt, remoramque faciunt rei priuatæ, &* publicæ *Lucilius quanam vox ex te reſonans meo gradu remoram facit.*

*Remeligens V.C.

*·Caſina)

" diuinitus. V.C.

PAVLVS. Remeligines, & remoræ a morando dictæ. Plautus: Quid illæ nunc tam diuinitus * remorantur remeligines? & Lucilius: Quæ nam vox ex te reſonans meo gradu remoram facit?

*diu intus)

Remillum dicitur, quaſi repandum.

FEST. Re*millum dicitur, quaſi repandum* . . . .
Lucilius. ſuda . . . . . .
remilium & Afra*nius in* . . . . .co
xendice pergam . . . . . .

Remiſſo *exercitu, ſimul etiam Augur quo conſul in bello* vſus *eſt in auſpicando. diſcedere vna* iubetur, quod *tunc illo diſcedente* tum eſt exer*icitum etiam eſſe nam.*
remiſſum, vt cum opus ſit, *tunc ſi velit, diſcede*re poſſit

conſules, & cenſores non in perpetuum Auguribus præſentibus vtuntur vt ait Ap. pulcher, ſed tantum in auſpicio, quas poſtea dimittat is, a quo lege ſecures habitæ ſunt prius, quem & priorem eſſe ait Antiſtius. Labeo, quique eadem quoque lege ſignificari, vt prior ſit in auſpicando dicitur. vt ait idem Labeo in libro de officio auguru poteſt autem Augur ad & in conſilio facere, vel in alio, quo ſed & loco pulliſque pultem edentibus ſoliſtimum facit auſpicium, poteſt etiam ſi velit intra pomoerium ſin autem, in templo conſiſtit.

Remorbeſcat, in morbum recidat. PAVLVS.

Remorbeſcat Ennius poſuiſſe videtur, pro in morbum recidat. FESTVS.

Remores aues in auſpicio dicuntur, quæ acturum aliquid PAVLVS.
remorari compellunt. FESTVS.

Remones item in auſpicio aues dicuntur quæ acturum aliquid remorari compellunt PAVLVS.

Remulco eſt, cum ſcaphæ remis nauis magna trahitur. FESTVS.

Remulco eſt, cum ſcapha remis nauis magna trahitur Rigidum & præter modum frigidum ſignificat &/ datum . . . . PAVLVS.

Remurinus ager dictus, quia poſſeſſus eſt a Remo. & habitatio Remi Remona. ſed & locus in ſummo Auentino Remoria dicitur, vbi Remus de vrbe condenda fuerat auſpicatus. FESTVS

Remurinus ager dictus, quia poſſeſſus eſt a Remo & habitatio Remi, remuria item in Auentino dicta. namque Auentinum in quo habitaret, elegiſſe Remum dicunt, vnde vocitatam aiunt Remuream, locum ſummo Auentino, vbi de vrbe condenda fuerat auſpicatus alias Remorum quondam eum locum appellatum fuiſſe . . . . . . teſtis eſt . . . . .

Renanciſcitur ſignificat reprehendit. * vnde adhuc nos dicimus nanciſcitur, & nactus, id eſt adeptus. PAVLVS. * deprehendit

Renaciſcitur, Verrius quidem ſignificare ait reprehendit. Vnde adhuc nos dicimus nanciſcitur, & nactus, id eſt adeptus. FESTVS.

Renouatiuum fulgur vocatur, cum ex aliquo fulgure fun-

ctio fieri cœpit, ſi factum eſt ſimile fulgur, quod idem ſignificet.

Reor, exiſtimo, & quæcun*que ab eo declinantur*, quorum paſſiua auctor*itas eſt*.

Reor, exiſtimo, & quæcunque ab eo declinantur.

Repagula ſunt, vt Verrius ait, quæ patefaciundi gratia ita * figuntur, vt ex contrario quæ oppanguntur. Cicero in Verrem libro quarto: poſtea conuolſis repagulis, effractiſque valuis demoliri ſignum, ac vectibus labefactari conantur. quæ poetæ interdum repages appellant.

Repagula ſunt, quæ patefaciendi gratia ita figuntur, vt e contrario oppangantur: hæc & repages dicuntur.

Repanda * locantur Pompina * flumin*a, id eſt, purgandæ retæ enim vocantur arbores, quæ aut ex ripis fluminum eminent, aut in alueis extant.*

Repaſtinari ager is dicitur, vt Verrius exiſtimat, cuius natura * mutatur fodiendo, cum aut ſilueſter excodicatur, " aut lapis mollitur frangendo, vt fiat paſcui, * vel pecoribus herba, vel hominibus ſatione. * Cato in ea, quam ſcripſit de ſuis virtutibus contra Thermum: ego iam a principio in parſimonia, atque in duritia, atque induſtria omnem aduleſcentiam meam abſtinui, agro colendo, ſaxis Sabinis, ſilicibus repaſtinandis, atque conſerendis. Afranius in Repudiato: Repaſtina ſerati ſenex fugis.

Repaſtinari ager is dicitur, cuius natura fodiendo mutatur.

Repedare, recedere.

Repedare, recedere. Pacuuius: paulum repeda*gnate a veſtibulo gradum.

Repertum dicitur, quaſi repartum, & reparatum.

Re . . . .

Repertum dicitur idem quod amiſſum recipere, *quaſi repertum & reparatum.*

Repotia poſtridie nuptias apud nouum maritum cenatur quia quaſi reficitur potatio. Pacuuius in Iliona: abeo depulſum mamma pædagogandum accipit apportalis liber.

Repotia poſtridie nuptias apud nouum maritum cenatur,

quia quaſi reficitur potatio.

Repudium, quod fit ob rem pudendam, appellatum.

Repudium Verrius ait dictum, quod fit ob rem pudendam. Attius: Repudio eiecta ab Argis iamdudum exſulo. FESTVS.

Repulſior ſecunda conlatione dixit Cato in ea, quæ eſt contra Cornelium apud populum. Nec * quis incultior, religioſior, deſertior, publicis negotiis repulſior. *Haec v.c. Ec.

Repulſior Cato dixit comparatiue à repulſo. PAVLVS.

Reque eapſe, re ipſa.

Reque eapſe Scipio Africanus Paulli filius, cum pro æde Caſtoris dixit, hac cōpoſitione vſus eſt. quibus de hominibus ego ſæpe, atque in multis locis opera, factis, ſum conſiliis, reque eapſe (ſæpe) bene meritus ſpem, .* id eſt & re ipſa. FESTVS. PAVLVS.

Res comperendinata ſignificat iudicium in diem tertium conſtitutum. FESTVS.

Reſecrare, res *olvere religione. Vtique cum* reus populum *comitus orauerat per deos* vt eo periculo *liberaretur, iubebat magi*ſtratus eum reſecrare. *Rurſus autem, idem. Vti* ſe liberarent inſiſt*ebat, & quod Inſons* innocenſque eſſet cau*ſabatur: & quod caput* eſt, ne eidem iterum *dies dicer*e*tur, neue iterum* animaduerti *ſtatuerunt in eum, deprecabatur* cumque comitia eſſent *dimittenda.*

. . . ut . . .
. . . iure . .
. . . ut . .
. . . ica . .

Plautus Reſecroque mater quod dudum obſ*ecraueram.*

. . . ror . .
. . . is con . .
. . . dicium . .

Reſecrare, ſoluere religione. vtique cum reus populum comitiis orauerat per deos, vt eo periculo liberaretur, iubebat magiſtratus eum reſecrare. Plautus: Reſecroque mater, quod dudum obſecraueram. PAVLVS.

Reſerari à ſera dictum eſt.

R*eſerari Verrius ait* dici ab eo, quæ de *mota ſera à Ianue cardine* pateſiant *fores inde quæ* FESTVS.

patefacta & decluſa ſint r*eſerata dici ſera* neque dicantur fuſtes,*qui opponuntur clauſis* foribus. Pacuuius in *armorũ iudicio nunc* pandite ualuas *remouete ſeſaras ut* complectar.

PAVLVS. Reſes ignauus,quia reſidet.

FESTVS. R*eſes,& reſiduus dicitur ignauus quia* reſidet. Atti*us in* . . . *odi* reſiduos, ſumno *deditos atque inertes, Afranius* in roſa : præterea *reſides multi* Pacu- . . . ius in arm*orum iudicio* tuque te deſidere *mauis reſidem at contra* nos hic eſſe in *labore* . .

** Pacuuius in Arm.*

**Reſultare* Reſidiare,* ſæpe reſilire.

PAVLVS. . . ſulta .

FESTVS. Reſignare antiqui pro reſcribere ponebant,vt adhuc ſubſignare dicimus pro ſubſcribere. Cato de ſpoliis, ne figerentur, niſi quæ de ho*ſti bus capta eſſent. Sed tum ubi indiuiſi ſunt* r*euertantur reſignatis uectigalibus.*

. . . . nar . . .
. . . requi . . .
. . . alia a . .
. . . quod m . .
. . . reb . . .
. . . in di . .
. . . tertium . .
. . . ranorum . .
. . . poſiti . .
. . . niſi a . .
. . . uocabu . .
. . . cretum . .

PAVLVS. Reſignare antiqui dicebant pro reſcribere, vt adhuc ſubſignare dicimus pro ſubſcribere.

FESTVS. Reſignatum æs dicitur militi , cum ob delictum aliquod iuſſu Tribuni militum, (ne ſtipendium ei detur,)in tabulas refertur. reſignare enim antiqui pro ſcribere interdum ponebant.

PAVLVS. Reſperſum vinum dixerunt, quia vino ſepulcrum ſpargebatur.

FESTVS. R*eſperſum uinum* ſignificat *apud antiquos : quia in ſacris* nouendia*libus uino mortui ſepulcrum* ſpargebatur .

. . . . .

Reſpicere autem &* in auſpicando, vnde quis auem proſpexit, cum eodem reuertitur. *auem eſt)

Reſpici auis *tunc dicebatur*, *cum peracto ſacrificio*, quaſi finis impetr*atus eſſet. & quaſi forans* comitia perfecta, ſumi *tum reum iubebant ſacer*dotes ſuo more, aliſq. *peractis iuxta conſuetudi*nem luci, in quo ſacra *faciebant*, *reo à calat*oribus ingeniculato, *atque ita inclinato* vinum in caput inf*undebant ſolemni cum pre*catione.

Reſpublicas multarum ciuitatũ pluraliter dixit C. Gracchus in ea, quam conſcripſit de lege P. Ennij,* & peregrinis, cum ait: eæ nationes, cum aliis rebus, per auaritiam, atque ſtultitiam, reſpublicas ſuas amiſerunt. *Penni)

Reſtat pro diſtat ait Ennius: ponere, cum is dicat., impetus, aut longe mediis regionibus reſtat.

Reſtat Ennius poſuit pro diſtat. PAVLVS.

Reſtibilis ager fit, qui biennio continuo ſeritur farreo ſpico, id eſt ariſtato, quod ne fiat, ſolent, qui prædia locant, excipere.

Reſtibilis ager dicitur qui bi*ennio continuo ſeritur farreo ſpi*co, id eſt ariſt*ato, quod ne fiat, ſolent qui predia lo*cant excipere. | FESTVS.

Retiario pugnanti aduerſus mirmillonem cãtatatur: Non te peto, piſcem peto. quid me fugis Galle? quia mirmillonicum genus armaturæ Gallicum eſt, ipſique mirmillones ante Galli appellabantur, in quorum galeis piſcis effigies inerat. Hoc autem genus pugnæ inſtitutum videtur à Pittaco vno ex ſeptem ſapientibus, qui aduerſus Phrynonem dimicaturus propter cõtrouerſias finium, quæ erant inter Atticos & Mytilenæos rete occulto lato impediuit Phrynonem.

Retractare eſt, rurſus tractare. PAVLVS.

. . . . . . re. FESTVS.

Retricibus cum ait Cato in ea, quam ſcripſit, cum ediſſertauit Fuluij Nobilioris Cenſuram, ſignificat aquam eo nomine, quæ eſt ſupra viam Ardeatinam inter lapidem ſecundum, & tertium. qua irrigantur horti infra viam Ardeatinam, & Aſinariam, vſque ad Latinam.

Retricibus cum ait Cato, aquam eo nomine ſignificat,

qua horti irrigantur.

Reus dictus eſt à re quam promiſit, ac debet.

FESTVS.

Reus ſtipulando eſt idem qui ſtipulatur. Reus promittendo eſt, qui ſuo nomine alteri quid pro altero promiſit.

*quibus pepulatus v.c. " qui v.c. * nactus v.c. * actorum, reiq. v.c. " reus.

Reus nunc dicitur, qui cauſam dicit; & item Qui quid promiſit, ſpoponditue, ac debet. ac Gallus Ælius libro ſecundo ſignificationum verborum, quæ ad ius pertinent, ait: Reus eſt, qui cum altero litem conteſtatam habet, ſiue is egit, ſiue cum eo actum eſt. Reus ſtipulando eſt idem qui ſtipulator dicitur. quippe ſuo nomine ab altero (qui ſtipulatus * eſt, non is qui alteri adſtipulatus eſt. Reus promittendo eſt, qui ſuo nomine alteri quid promiſit, quiue" pro altero quid promiſit. at Capito Ateius * in eadem quidem opinione eſt; ſed exemplo adiuuat interpretationem. Numa in ſecunda tabula ſecunda lege, in qua ſcriptum eſt: QVID HORVM FVIT VNVM IVDICI ARBITROVE REOVE, EO DIE DIFFENSVS ESTO. nunc vterque actor, reuſque * in iudicio me" vocatur. item que accuſator de vi, accitur more vetere, & conſuetudine antiqua.

PAVLVS.

Reus cum pro *vtroque ponatur*, *vt ait* Sinnius in eo quem *de reo inſcribit*, *ut cum* dicit pro ſe, *aut contra te agit, iuramento* tuo vti *poteſt*.

FESTVS. .*. regno v.c. *ῥῆξαι.

RHEGIVM appellatur id municipium, quod in freto Siciliæ eſt, quoniam id a rumpendo dictum, eſt. . . ate oportere, ait Verrius, id municipium, quod in freto è regione.*. Siciliæ eſt. quoniam id dictum eſt a rumpendo, quod eſt Græce ῥαγῆναι.* eo quidem magis, quia in Gallia Ciſalpina, vbi forum Lepidi fuerat, Regium vocatur.

Rhinocerotem quidam eſſe aiunt bouem Aegyptium.

*qum illa eſſent.

Rhonde, Sicadionque, cum dixit Lucilius. quo nomina riparum poſuit, tam infeſtum ſibi corpus, & valitudinem referens, quam leuis ſed* ſaluti nauigantium.

Rica eſt *veſtimentum quadratum* fimbriatum, *purpureum*, *quo Flaminiæ pro* palliolo, mitraue *vtebantur*, *vt Verrius* exiſtimat. *Titinius*, *rica ex lana* ſucida, alba *veſtitus*, *alij*

dicunt, pallium eſſe triplex, quod con*ficiant virgines ingenuæ* patrimæ ma*trimæ, quod cæruleo colore infe*ctum lauetur aqua *pura. Alij quo Flaminica cingat p*ſ*leum.* PAVLVS.

R I C A eſt veſtimentum quadratum fimbriatum purpureum, quo Flaminicæ pro palliolo vtebantur. Alij dicunt, quod ex lana fiat ſuccida alba, quod conficiunt virgines ingenuæ patrimæ, matrimæ ciues, & inficiatur ceruleo colore. **vel*

Ricæ, & riculæ vocantur parua ricinia, vt * palliola ad vſum capitis facta. FESTVS.

Ricæ, & riculæ vocantur parua ricinia, vt palliola ad vſum capitis facta, Granius quidem ait eſſe muliebre cingulum capitis, quo pro vitta Flaminica redimiatur.

Rictus *rixæ rixoſæ, ringitur* dici videntur, quia *in diuerſum rumpantur,* contrariaque ſint *recto, quod vocabulum à* regendo, vt commo*dius deductum videatur,* dictum videri *poteſt.* PAVLVS.

Rictus, rixæ, rixioſæ, * ringitur, dici videntur, quia in **rixioſæ)* diuerſum rumpantur, contrariaque ſint recto. quod vocabulum dictum videtur à regendo. FESTVS.

Rideo, inquit Galba Canterio, prouerbium eſt, quod ** de iis)* Sinnius Capito ita interpretatur, niſi * qui principio rei alicuius inchoatæ deficiunt animo. Sulpicius Galba, cum in prouinciam exiens, ad portam ipſam canterium ſuum animaduertiſſet cecidiſſe, Rideo, inquit, canteri te iam laſſum eſſe, cum tam longum iter iturus, vix id ſis ingreſſus.

Ridiculus proprie dicitur, qui in rebus turpibus ridetur. PAVLVS.

Ridiculus, qui in rebus turpibus ridetur.

Rienes antiqui vocabant nefrundines, quia Græci eos FESTVS. *νεφροὺς* dicunt. Plautus; Glaber erat, tanquam rien.

Rienes quos nunc vocamus, antiqui nefrundines appellabant, quia Græci *νεφροὺς* eos vocant. Plautus in Satyrione: male tibi eueniſſe video. glaber erat tanquam rien.

*iocatus) * ſurum) * poſſent) " fuſtes)

Rigidotum cærula ſuro, cum ait Ennius, locatus * videtur ſuper etymo verbi Cæruli. eſt enim à matris nomine. eodem verbo de eadem re vſus eſt. & lib. ij. *Fert ſe per læta Campi* cærula prata. *Cærula, mare, ipſum dixit* & alibi inde parum *per Cærula nauibus amb*ulabant Parum inſulam refert. item vnum vſurum * ſurus ferre tamen defendere poſſunt " ſuri autem ſunt ruſtes, * & ὑποκοριστικῶς ſurculi.

PAVLVS. Rigidum, & præter modum frigidum ſignificat, & durum.

FESTVS. *Rigidum & præter modum frigidum ſignificat, & durum* . . . . . . ugido u . . . . rigido . . . . rigido ferrro . . . . . .

PAVLVS. Rimari eſt valde quærere, vt in rimis quoq.

FESTVS. *Rimari, quærere valde, vt in rimis quoque,* . . . . qui te rimatur . . . . Ennius lib. xi. . . . . utrique. . . . .

Rituales nominantur Etruſcorum libri, in quibus perſcriptum eſt, quo ritu condantur vrbes, aræ, ædes ſacrentur, qua ſanctitate muri, quo iure portæ, quo modo tribus. curiæ, centuriæ, diſtribuantur, exercitus conſtituantur, ordinentur, ceteráque eiuſmodi ab bellum, ad pacem pertinentia.

PAVLVS. Ritus eſt mos comprobatus in adminiſtrãdis ſacrificiis.

FESTVS. Ritus eſt mos, vel conſuetudo. rite autem ſignificat bene, ac recte.

Ritus *eſt mos vel conſuetudo. Rite autem bene ac recte ſignificat* . . . . iſtic *Plautus. Menæchmis. Certe hæc mulier canterino ritu aſtans ſomniat* . . . . homi . . . . ina . . . . telo . . . . alio . . . . . . *facit mentionem telorum* . . . . *ſolitum eſt* . . . . remo . . . . . .

Riuus vulgo appellatur tenuis fluor aquæ, non ſpe, * con- * ope)
ſilióve factus, verum naturali ſuo inpetu. Sed ij riui
dicuntur, qui manufacti ſunt, ſiue ſuper terram foſſa,
ſiue ſuper · * · ſpecu, cuius vocabuli origo ex Græco ·*· ſubter)
pendet.

Robigalia dies feſtus ſeptimo Kalendas Maias,
quo Robigo Deo ſuo, quem putabant rubiginem auer
tere, ſacrificabant.

Robum rubro colore, & quæ rufo ſignificari, vt bouem PAVLVS.
quoque ruſtici appellant, manifeſtum eſt. vnde & ma-
teria quæ plurimas venas eius coloris habet, dicta eſt
robur. hinc & homines valentes, & boni coloris, ro-
buſti. robus quoque in carcere dicitur is locus, quo
præcipitatur maleficorum genus, quod ante arcis ro-
buſteis includebatur.

Rodus, * vel raudus cum dicitur, res rudis, & imperfecta * Rudus
ſignificatur. Hominem quoque imperitum rudem vo-
camus. Rudentes reſtes nauticæ, & aſini, cum vocem
mittunt.

Rodus, vel raudus ſignificat rem rudem, & imperfectam. FESTVS.
nam ſaxum quoque raudus appellant poetæ, vt Attius
in Menalippo: Conſtituit. * cognouit, ſenſit, * con- * Conſtituit
locat ſeſe in locum celſum. hinc manibus repere rou- " ſenſim)
dus ſaxeum grandem, & grauem. & in Chryſippo. Ne-
que quiſquam à telis vacuus. ſed vti cuique obuiã ·*· ·*· obuium)
fuerat, ferrum, alius ſaxum rodum · " vulgus quidem * ſaxio rudẽ
in vſu habuit, non modo pro aere imperfecto, vt Lu- v.c.
cilius, cum ait: plumbi paxillum † rodus linique ma- † pauxillũ)
texam * ſed etiam pro ſignato, quia in mancipando * metaxam)
cum dicitur, ruduſculo libram ferito: aſſe tangitur li-
bra. Cincius de verbis priſcis ſic ait: Quemadmodum
omnis fere materia non deformata rudis appellatur,
ſicut veſtimentum rude, non perpolitum: ſic æs infe-
ctum ruduſculum apud ædem Apollinis æs confla-
tum iacuit, id ad rudus appellabant. in æſtimatione
cenſoria æs infectum rudus appellatur. Rudiarij ab
eodem dicuntur, qui ſaga noua poliunt. Hominem
imperitum rudem dicimus. Rudentes reſtes nauticæ,
& aſini, cum voces mittunt.

Roduſculana porta appellata, quod rudis, & impolita ſit PAVLVS.

FESTVS. relicta, vel raudo, id eſt aere vincta.

. . . . . quod

*Roduſculana porta videtur appellata, quod rudis & impolita ſit relicta vel quia ære vincta fuit. nam as, eſt Varro ait in libro antiqui*tatum *Rodus dicebatur: atque ex eo dici in mancipando, Roduſculo libramferito* Runa *genus* teli *Ennius: runata recedit id eſt; pilata eſt* genus *etiam* . .

. . . . enim . . . .

. . . . *in* atq. . . . .

. *quod* veneno *tingebant* . . . .

. . . us. M . . . .

. . . . *Valerio* . . .

Rogat, eſt conſulit populum, vel petit ab eo, vt id ſciſcat. quod ferat. vnde nos quoque in conſuetudine habemus pro petere, & orare. Cato in diſſuaſione, ne lex Bæbia derogaretur, ait: hoc potius agam, quod hic rogat.

PAVLVS. Rōgat, eſt conſulit populum, vel petit ab eo, vt id ſciſcat, quod ferat.

Rogatio eſt, cum populus conſulitur de vno, pluribúſve hominibus, quod non ad omnes pertineat; & de vna pluribúſve rebus, de quibus, non de omnibus ſanciatur. nam, quod in omnes homines, reſue populus ſciuit, lex appellatur.

FESTVS. Rogatio eſt, cum populus conſulitur de vno pluribúſve hominibus, quod non ad omnis pertineat, & de vna, pluribúſve rebus, de quibus, non omnibus, ſanciatur. Nam quod in omnes homines, reſue populus ſciuit, lex appellatur. Itaque Gallus Aelius ait, inter legem, & rogationem hoc intereſt. rogatio eſt genus legis, quæ lex non continuo ea rogatio eſt (rogatio) non poteſt non eſſe lex, ſi modo iuſtis comitiis rogata eſt.

Romanam appellatam eſſe Cephalon Gergithius, qui de aduentu Aeneæ in Iraliam videtur conſcripſiſſe, ait ab homine quodam comite Aeneæ. cum enim occupato monte, qui nunc Palatinus* dicitur, vrbem condidiſſe, atque eam Romam nominaſſe. Apollodorus in Euxenide ait, Aenea, & Lauinia natos Mayllem, Mulum, Romúmque, atque ab Romo vrbi tractum nomen. Alcinus ait Tyrrhenia Aeneæ natum filium Romulum fuiſſe, atque eo ortam Albam Aeneæ neptem, cuius fi-

* *Palatius* v.c. *Palatiũ*)

* *Redius* v.c.

lius nomine Romus * condiderit vrbem Romam. Antigonus Italicæ hiſtoriæ ſcriptor ait, Romum quendam nomine, Ioue conceptum, vrbem condidiſſe in Palatio Romæ, eíque dediſſe nomen. Hiſtoriæ Cumanæ compoſitor Athenis quoſdam profectos Sicyionem, Theſpiáſque * ex quibus porro ciuitatibus, ob inopiam domiciliorum, compluris profectos in exteras regiones, delatos in Italiam, eóſque multo errore nominatos Aborigines, quorum ſubiecti qui fuerint Cæximparum viri, vnicarúmque virium imperio mõtem Palatium, in quo frequentiſſimi conſederint, appellauiſſe à viribus regentis Valentiam, quod nomen aduentu Euandri, Aeneæque in Italiam cum magna Græce loquentium copia interpretatum, dici cœptum Romam. Agatocles Cyzicenarum rerum conſcriptor ait, vaticinio Heleni impulſum Aeneam Italiam petiuiſſe portantem ſuam ſecum neptem, Aſcanij filiam nomine Rhomam, eámque vt Italia ſint Phryges potiti, & iis regionibus maxime, quæ nunc ſunt vicinæ vrbi, primum * omnium conſecraſſe in Palatio fidei templum. in quo monte poſtea cum conderetur vrbs, viſam eſſe iuſtam vocabuli Romæ nominis cauſam, eámque * priore, vnde ea locum dedicauiſſet fidei. Ait quidem Agatocles complures eſſe auctores, quib' dicant Aeneam ſepultum in vrbe Berecyntia proxime flumen Nolon, atque ex eius progenie quendam nomine Romum veniſſe in Italiam, & vrbem Romam nominatam condidiſſe. Callias Agathoclis* Siculi qui res geſtas conſcripſit, arbitratur è manu Troianorum fugientium Ilio capto cuidam fuiſſe nomen Latino, eúmque habuiſſe coniugem Romam, à quo vt Italia ſit potitus, vrbem condiderit, quam Romam appellauiſſe. Lembus, qui appellatur. Heraclides exiſtimat, reuertentibus ab Ilio Achiuis quoſdam * tempeſtate deiectos in Italiæ regiones ſecutos Tiberis decurſum perueniſſe, vbi nunc ſit Roma, ibíque propter tædium nauigationis impulſas captiuas auctoritate virginis cuiuſdam tempeſtiuæ nomine Romes, incendiſſe claſſem, atque ab ea neceſſitate ibi manendi vrbem conditam ab his, & potiſſimum eius nomine eam appel-

** Theſpiedáſque v.c.*

** prima v.c. primam)*

** eam que, v.c.*

** Caltinus Agathocles v.c.*

** quendam v.c.*

latam, à cuius conſilio eas ſedes ſibi firmauiſſent. Galatas * ſcribit, cum poſt obitum Aeneæ imperium Italiæ perueniſſet ad Latinum. Telemachi, Circéſque filium, iſque ex Romæ ſuſcepiſſet filios, Romum, Romulúmque, vrbi conditæ in Palatio cauſam fuiſſe appellandæ potiſſimum.

* Gallitas v. 6.

Romæ. Diocles Leparethius ait Italiam Numitoris Albani Regis filiam gemellos edidiſſe quos, in ima Tyberis ripa à fauſtulo, regio miniſtro, expeditos iuxta ficum appellatam poſtea à Romulo ruminalem ſic iacentes Lupam lac taſſe, & picum Martium nutriſſe. poſt repertos Accam Laurentiam, Fauſtuli vxorem, educaſſe plerique tamen, conſio & alimenta præbente Numitore, nutritos aiunt quod Ilia ex marte ſe peperiſſe eos aſſeuerabat, ac ſecreto litteris, omni denique liberali diſciplina Gabijs inſtitutos atq. excultos fuiſſe atque ita in muſicis primam pueritiam traduxiſſe, cum inter æquales omnes præſtarent corporis proceritate, & forma, nominatos, alterum Romulum. Remum alterum eos vbi ex compreſſu Illiæ natos ſe cognouerint, & quod expoſitos in ripa Tiberis lupa lactauerit, præbens rumani, monte vicino decendens, & quod reperti à Fauſtulo ſunt educati, Romuſque & Remus à Ruma nominati potiſſimum: præterea quo patre eſſent procreati intellexerint, Numitori auo primum reſtituiſſe regnum, deinde de vrbe condenda per auguria decreuiſſe, vter eam conderet nominarétque ac deorum manifeſta approbatione, Romulum vrbem condidiſſe, eámque nominaſſe Romam potius, quam Romulam de ſuo nomine, vt ampliore vocabuli ſignificatione proſperiora patriæ ſuæ ominaretur.

PAVLVS. Romam * Romulus de ſuo nomine appellauit, ſed ideo Romam, non Romulam, vt ampliore vocabuli ſignificatu proſperiora patriæ ſuæ ominaretur.

* Romanos

FESTVS. Romanam portam vulgus appellat, vbi ex epiſtylio defluit aqua. qui locus ab antiquis appellari ſolitus eſt ſtatuæ Cinciæ, quod in eo fuit ſepulcrum eius familiæ. ſed porta Romana inſtituta eſt à Romulo . . . infimo cliuo Victoriæ, qui locus gradibus in quadram formatus eſt.

eſt appellata autem Romana à Sabinis præcipue, quod ea proximus aditus erat Romam.

Romana porta apud Romam à Sabinis appellata eſt, quod per eam proximus eis aditus eſſet. PAVLVS.

Romanam portam antea *Romulam vocit*atam ferunt, quæ fuerit *ab Roma appellata*.

Romani *videntur ab initio nulla vſi eſſe* artificum *opera, ſed vbi primum ludos facere* cœperunt, *tunc aſciti artifices ab Etruſcis* ciuitatibus *fuerunt. Sero autem ludi* omnes, qui nunc *à Romanis celebrari ſolent*, ſunt inſtituti, *quidam primos ponunt* Romanos, alij aiunt. *Megalenſes, id eſt, matris* magnæ, ac populares *Cereris: alij aiunt* in conferendis *equis Troiam Luſitaſſe pueros* Romanos, alij *inſtitutum, vt luderent* equitando, ia[illegible]u, *ſaltu, curſu, feſtis* parilibus, paribúſque etiam, *vt Ludicræ certationes à* ludentibus fierent. FESTVS.

Romulia tribus dicta, quod ex eo agro cenſebatur, quem Romulus ceperat ex Veientibus. PAVLVS.

Romam antea Romulam appellatã, Terentius quidem *Varro fuiſſe ait ab Romulo* deinde detortam vocalem, *detritáſque literas fuiſſe* credibile. ceterum cauſam *eius appellationis* inueniſſe ait Verrius *vetitam eſſe publicari*. FESTVS.

Romulum quidam à ficu ruminali, alij quod lupæ rumæ nutritus eſt, appellatum eſſe ineptiſſime dixerunt. quē credibile eſt à virium magnitudine, item fratrem eius appellatos.

Romulus, & Remus à virtute, hoc eſt à robore appellati ſunt. PAVLVS.

Rorarios milites vocabant, qui leui armatura primi prælium committebant; quod, vt ante imbrem fere rorare ſolet, ſic illi, ante grauem armaturam quod prodibant, rorarij dicti.

Rorarium vinum, quod rorariis dabatur.

. . . . vbi incubare poſſet auſpicij repetendi cauſa. FESTVS.

Roſcij appellabantur in omnibus perfecti artibus, quod Roſcius quidam perfectus vnus in arte ſua, id eſt, comœdia, iudicatus ſit. PAVLVS.

FESTVS. *Roſcij Vulgo appellari* ſolent in *omni arte ita perfecti, vt Roſcius* comœdus in *arte ſua perfectus fuerit, cui* nihil deeſſet *ad perfectionem, vt libro primo* de oratore *ait Cicero.*

Ruſtica vinalia menſe *Auguſto, vt eſt in faſtis, Veneri fiebant*, quod eodem *illo die ædis & Dea conſecrata* eſt, iumentáque *& olitores ab opere ceſſent, quia* omnes horti in *tutela Veneris eſſe dicuntur.*

PAVLVS. Roſea in campo Reatino campus appellatur, quod in eo arua rore humida ſemper feruntur.

FESTVS. *Roſa in agro reatino cam*pus appellatur, *quod in eo arua rore humida* ſemper ferent.

*Rutundam v.c. Rotundam * ædem Veſtæ Numa Pompilius Rex Romanorum conſec[...]ſſe videtur, quod eandem eſſe terram, qua vita hominum ſuſtentaretur, crediderit, eámque pilæ forma eſſe: vt ſui ſimili templo dea colerentur.

PAVLVS. Rotundam faciebant ædem Veſtę ad pilæ ſimilitudinem, quod eandem credebant terram eſſe.

RVBIDVS apud Plautum panis vocatur parum coctus. item ſcorteæ ampullæ rugoſæ rubidæ dici ſolent.

FESTVS. *Rubidus panis appellatur* parum coctus, cum *rubro colore, rubefactus* Plautus in Caſina * *in furnum condito* atque ibi torreto *pro pane rubido. It*em ſcorteæ ampullæ vetuſtate rugoſæ, & coloris eiuſdem rubidæ dici ſolent.

* Caſina)

Ructare, non ructari dicendum eſt. Flaccus: Videres * alios" ructare, ac reſpuere pulcherrima ſuperbia. Cicero tamen ructaretur dixit.

PAVLVS. *Ructare non ructari, dicendum ait Verrius* . . .

* videtis
" alios

. . . . vt pro . . . .

. . . . os *igitur* . . .

. . . . ſcrib . . . .

FESTVS. *Valerius Fla*ccus . . . . .

*Videres alios ructa*re, ac *reſpuere pulcherrima ſuperbia* M. Cicero *tamen in lib. 2. Philippicarum*, ruct*aretur dixit.*

Ruſuli Tribuni milit*um appellabantur, quos* Conſul faciebat, *non populus: de quorum iure, quod* Rutilius Rufus le*gem tulerat, qua eis cauebatur multis modis* (ſic enim ele-

*uauerant eorum ius, ac tunc eleua*bant, qui populi ſuffra*gio creabantur) rufuli à* cognomine Rutili *ac poſt rutili appellati ſunt.*

Rufuli appellabantur Tribuni militum à Conſule facti, non à populo, de quorum iure, quod Rutilius Rufus legem tulerat, Rufuli, ac poſt Rutuli ſunt appellati. PAVLVS.

Rumen eſt pars colli, qua eſca deuoratur. vnde rumare dicebatur, quod nunc ruminare. FESTVS.

Rumen eſt pars colli qua eſca deuoratur; *vnde rumare dicebant* quod nunc ruminare, Rumentum, abruptio. PAVLVS.

*Rumentum in Augur*alibus ſignificare *videtur interruptio, abruptioue*, dum verba Anci*libus mouendis praeit, ſi interim* vis canerit, *tum æque atque auſpitio* augurio rumentum *eſtod*. . . . . .

Rumex, genus teli ſimile ſpari Gallici.

Rumex *genus teli ſimile ſpari gallici, cuius* meminit Lucili. *Tum ſpara, tum rumices portantur* tragula *porro*. PAVLVS. FESTVS.

Ruminalis dicta eſt ficus, quod ſub ea arbore lupa mammam dedit Remo, & Romulo. mamma autem rumis* dicitur. vnde & ruſtici appellant hedos ſubrummos, qui adhuc ſub mammis habentur. PAVLVS. * *rumus*

*Ruminalem ficum appell*atam ait Varro *prope curiam ſub veteribus*, quod ſub ea arbore. *Lupa rumano dederit* Remo, & Rumulo *id eſt, mammam mam*ma autem rumis *dicitur. vnde ruſtici hoedos lactent*es ſubrumios *vocant, quia adhuc ſub mammis habent* alibi autem ſunt *qui putant: quod ſub ea pecus* ruminari ſolitum *eſſet*. FESTVS.

Rumitant, rumigerantur.* Næuius: Simul alius aliunde rumitant inter ſe. ·*· **rumigerant*

Rumitant, ſignificat rumigerant, vt Næ*uius ſimul alius aliud aliunde rumitant inter ſe.* PAVLVS. ·*· *fere.*

Runa genus teli ſignificat. Ennius: runata recedit, id eſt, pilata. FESTVS. PAVLVS.

. . . . nas . . . . .
. . . . ae . . . .
. . . . Næuiu . . . FESTVS.
. . . . uit . . . .

. . . . . ad . . . .

. . . . . eſen . . . .

dederit v.c. Rupitias in duodecim ſignificat, damnum dederis. *

PAVLVS. Rupitia damnum dederit ſignificat.

FESTVS. Ruri eſſe, non rure dicendum, teſtis eſt Terentius in Phormione, cum ait: ruri ſe continebat, ibi agrum de noſtro patre.

**exiruis v.c. .*. fructibuſque v.c. " ſolitas) * auro) * facile galbeos. v.c.*

Ruſcum eſt, vt ait Verrius, amplius paullo herba, & exilius *virgultis; fruticibúſque·*·; nō diſſimile iunco, cuius coloris rebus vti mulieres ſolitæ, " commemorat Cato Originum libro ſeptimo: Mulieres opertæ auro, purpuráque, ars, * inhæret diadema, coronas aureas ruſſea facie, galbeas * lineas, pellos, redimicula,

Ruſpari eſt quærere crebro, vt hoc verſu indicatur: & ego ibo, vt latebras ruſpans rimer amaptimas.

PAVLVS. Ruſpari eſt crebro quærere.

Ruſtica vinalia quartodecimo Kalendas Septembris celebrabantur, quo die primum vinum in vrbem deferebant.

FESTVS. Ruſtica vinalia appellantur, menſe Auguſto quartodecimo kalendas Septembris Iouis dies feſtus, quia Latini bellum gerentes aduerſus Mezentium, omnis vini libationem ei Deo dedicauerunt. eodem autem die Veneri templa ſunt conſecrata, alterum ad circum maximum, alterum in luco libitinenſi, * quia in ipſius " deæ tutela ſunt horti.

** luci libitiadenſi v.c. " in pius v.c.*

Ruſtum ex rubus . . . .

. . . .

** extraxit)*

Ruta cæſa dicuntur, quæ venditor poſſeſſionis, ſui vſus gratia, concidit, ruendóque contraxit. *

** otioſus? * Nauius. v.c. Nouius) " viri. v.c. viro)*

Rutabulum eſt, quo ruſtici in proruendo igne panis coquendi gratia (vtuntur.) Nouius in Pico: quid ego facerem, otioſi * rodebam rutabulum. Næuius *. obſcenam viri partem deſcribens: vel quæ ſperat ſe nupturam iri " aduleſcentulo, ea licet ſenile tractet retritum rutabulum.

PAVLVS. Rutabulum à proruendo igne vocatum, quo panes coquuntur. inuenitur tamen poſitum & pro virili mēbro.

Rutilæ canes, id eſt, non procul à rubro colore immolantur, vt ait Ateius Capito canario ſacrificio pro frugibus deprecandæ ſæuitiæ cauſa ſideris caniculæ.
Rutilium * rufum ſignificat, cuius coloris ſtudioſæ etiam antiquæ mulieres fuerunt. vnde traxerunt cognomina Rutilias, * vt indicat frequenter Afranius.
Rutilium * rufum ſignificat, cuius coloris ſtudioſæ etiam antiquæ mulieres fuerunt. vnde & rutilæ " dictæ ſunt.
Rutrum dictum, quod eo arena eruitur.
Rutrum tenentis iuuenis eſt effigies in Capitolio ephebi more Græcorum harenam ruentis exercitationis gratia. quod ſignum Pompeius Bithynicus ex Bithinia ſuppellectilis regiæ Romam deportauit.

FESTVS.
* *Rutilius, vel Rutilus*)
* *Rutilie, vel Rutilae*)
PAVLVS.
* *Rutilum, vel Rutilus*)
" *rutiliae*
FESTVS.

PAVLVS. SABATINA à lacu Sabbate dicta.

FESTVS. Sabatina . . . .

. . . te . . . .

Sabini dicti. vt ait Varro *Terentius* . . . quod ea gens P P. præcipue colat deos, ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι.

PAVLVS. Sabini à cultura deorum dicti, id eſt ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι.

FESTVS. Sabini quod *volunt ſomniare* , *vetus* prouerbium *eſſe* , *& inde manaſſe ait* Sinnius Capito, *quod quotieſcunque ſacrificium* propter *viam fieret* , *homimem* Sabinum at *illud adhibere ſolebant* : nam his *promittebat ſe pro eis ſomniaturum* idé*mque poſtquam euigilaſſet ſacra* facientibus *narrabat omne quidquid* in quiete vid*iſſet* , *quod quidem eſſe ex ſacri*fici religione. *Vnde veniſſe videtur* , in prouerbium *Sabinos ſolitos* , *quod* vellent ſomniare. *ſed quia propter auiditatem* bibendi *quaedam anus mulieres* id ſomnium cap*tabant* , *vulgatum eſt* illud quoque anus *quod volt ſom*niat. fere enim quod *vigilantes* animo voluimus *id dormientibus* parere ſolet.

Saccom*orum genus eſt arboris* , *quam dict*am Pomponius *ait ex fico* , *&* mor, quod ficus ea *ſit & morus* : *vnde* nomen per *Morom & Sycon de*ductum eſt *Solem dici ait* , *quod ſolus ſit* . *Eundem* modo *Solem, modo Apollinem vocari*. tu es Apollo, *vt eſt in carmine ſaeculari.*

PAVLVS. Sacella di*cuntur lo*ca diis ſacrata ſine tecto.

Sacella dicuntur loca diis ſacrata ſine tecto.

Sacer mons trans Anienem fluuium vltra tertium miliarium appellatur, quia Ioui fuerat conſecratus.

FESTVS. Sacer mons appellatur trans Anienem paullo vltra tertiũ miliarium; quod eum plebes, cum ſeceſſiſſet à patribus

creatis Tribunis plebis, qui ſibi eſſent auxilio, diſcedentes. Ioui conſecrauerunt. At homo ſacer is eſt, quem populus iudicauit ob maleficium, neque fas eſt eum immolari, ſed, qui occidit, parricidij non damnatur, nam lege tribunicia prima cauetur: SI QVIS EVM QVI EO PLEBEISCITO SACER SIT, OCCIDERIT, PARICIDA NE SIT. ex quo quiuis homo malus, atque inprobus ſacer appellari ſolet. Gallus Aelius ait ſacrum eſſe quocumque modo, atque inſtituto ciuitatis conſecratum ſit, ſiue ædis, ſiue ara ſiue ſignum, ſiue *locum v.c.* locus,* ſiue pecunia, ſiue quid aliud, quod diis dedicatum, atque conſecratum ſit. Quod autem priuati ſuæ religionis cauſa aliquid earum rerum deo dedicent, id Pontifices Romanos non exiſtimare ſacrum. at ſi qua ſacra priuata ſuſcepta ſunt, quæ ex inſtituto Pontificum ſtato die, aut certo loco facienda ſint, ea ſacra appellari tamquam ſacrificium. Ille locus, vbi ea ſacra priuata facienda ſunt, vix videtur ſacer eſſe.

Sacram viam quidam appellatam eſſe exiſtimant, quod in ea fœdus ictum ſit inter Romulum, ac Tatium. quidam, quod eo itinere vtantur ſacerdotes idulium* ſacrorum *edulium) conficiendorum cauſa. Itaque ne eatenus quidem, vt vulgus opinatur, ſacra appellanda eſt a regia ad domũ regis ſacrificuli, ſed etiam a regis domo ad ſacellum Sireniæ † & rurſus a regia vſque in arcem. nec * appella- †*ſtreniæ*) ri debere ait Verrius, ſed diſiuncte, vt ceteras vias Fla- *nec ita*) miniam, Appiam, Latinam, vt ne Nouamuiam quidem, ſed nouam viuam.

Sacra via in vrbe appellatur, quod in ea fœdus ictum ſit PAVLVS. inter Romulum, & Tatium.

Sacramento dicitur, quod *iuriſiurandi ſacratione* interpo- FESTVS. ſita, ac tum *eſt vnde quis ſacramento* dicitur interrogari, quia *iuſiurandum interponitur* Cato in Q. Thermum de x *hominib. tum vero ibi adærat*, ne mala *facinora bona fide aut* ſcelera nefaria fierent, *qui dicerent, ſacramento* traderetur. lege eſt*im.trentur*.

Sacramentum dicitur, quod iuriſiurandi ſacratione inter PAVLVS. poſita geritur.

Sacramentum aes ſignificat, quod poenæ nomine penditur.

FESTVS.

Sacramentum aes ſignificat, quod poenæ nomine penditur, ſiue eo qui interrogatur, ſiue contenditur. id in aliis rebus quinquaginta aſſium eſt, in aliis rebus quingentorum inter eos, qui iudicio inter ſe contenderent. qua de re lege L. Papirij Tribuni plebis,* ſanctum eſt his verbis: Quicumque Prætor poſthoc * factus erit, qui inter ciues ius dicet, tres viros (capitales) populum rogato, iique tres viri . . . . quicumque . . . facti* erunt, ſacramenta ex. . .* iudicantoque. eodemque iure ſunto, vti ex legibus, plebeique ſcitis exigere; iudicare eſſeque * oportet. Sacramenti autem nomine id aes dici cœptum eſt, quod & propter ærarij inopiam, & ſacrorum publicorum multitudinem conſumebatur id in rebus diuinis.

**Militum)* **poſthac)* **Eti* v.c. **exigunto)* **iudiciareque eſſe, eſſeque* v.c.

Sacrani appellati ſunt Reate orti, qui ex ſeptimontio Ligures, Siculoſque exegerunt. nam vere ſacro nati erant.

Sacratæ leges ſunt, quibus ſanctum eſt, qui quid aduerſus eas fecerit, ſacer alicui deorum ſicut* familia, pecuniaque. Sũt qui eſſe dicant ſacratas, quas plebes iurata in monte ſacro ſciuerit.

**ſit, vt)*

PAVLVS.

Sacratæ leges dicebantur, quibus ſancitum erat vt ſi quis aduerſus eas feciſſet, ſacer alicui deorum eſſet cum familia, pecuniaque.

FESTVS.

Sacrem *porcum dici ait Verrius* vbi iam *a partu habetur purus*, *aqua* re appell*atum eſſe ſacrem dicit* ita id adi*cit quod parum opus eſt omiſit* vo*cabuli etymon Plautus adoleſcens* qu*ib. hic preciis porci v*enunt ſacres *ſinceri* nummum *vnum en a me accipe Iube te* plari * de mea *pecunia*, *& in* Rudente. ſunt domi *agni & porci ſacres* Cato aduer*ſus. Q. Minutium* Thermum poſt. . . . . . *ſacrem* in ſin*u mactauit ponitur aliquando* pro *hoſtia Ennius fuſo ſanguin*e ſacrem. . . . .

**piari)*

ſacrificulus *Rex appellatur* qui ea ſacra, quæ *facere.*

reges ſueuerant, facit, *primus memor*atur poſt Reges *exactos Sicinnius bellu*tus. PAVLVS.

Sacrificulus Rex appellatus eſt, qui ea ſacra, quæ Reges facere aſſueuerant, feciſſet.

Sacrima appellabant muſtum, quod Libero ſacrificabant pro vineis;& vaſis, & ipſo vino conſeruandis. ſicut præmeſſum * de ſpicis, quas primum meſſuiſſent, ſacrificabant Cereri. *præmerium FESTVS.

Sacrificium quo pro vuis primis fiet *appellabatur ab antiquis* ſacrima: eſt *autem, vt Ælius Stilo & Cloatius* ddicunt *muſtum indi*tum in amphoram *liberalibus ſacri*fici cauſa pro *vuis & vino*, quæ quaſi ſacra, *ſunt, eum* – –. Libero fit, vt præ*metium cum Cereri*.

Sacroſanctum dicitur, quod iureiurando interpoſito eſt inſtitutum, ſi quis id violaſſet, vt morte pænas penderet. cuius generis ſunt Tribuni plebis, Aedileſque eiuſdem ordinis. quod affirmat M. Cato in ea, quam ſcripſit Aedilis plebis ſacroſanctos eſſe.

Sacroſanctum dicebatur, quod iureiurando interpoſito erat inſtitutum, vt qui violaſſet, morte poenas penderet. PAVLVS.

Sæculares ludi apud Romanos poſt centum annos fiebant quia ſæculum in centum annos extendi exiſtimabant. FESTVS.

Seculares ludi Tarquinij Superbi regis *in agro ſunt primum facti quem* Marti conſecrauit *P. Valerius poplicola* Cos. quod populus Romanus in *loco illo antea repertam* aram quoque Diti *ac proſerpinæ conſeruauerat in* extremo Martio *Campo quod Terentium* appellatur demiſſam *infra terram pedes ferè* viginti, in qua *pro malis auertendis populus* R. facere ſacra *ſolitus erat. Ludos poſtea Seculares* & nonagenſimo *quoque anno facere ibi coepit* Popilio Lænate. *Duum* Viro *ſacrorum in quib.* hoſtis furulis * eſt *Operatus tribus diebus totidemque* noctibus ac de *inde inſtiiutum eſſe* centum poſt annos *vt fierent. Vnde videntur.*

Sæculares appell, *quod centum annorum ſpacium* ſæculi *hoſtiis furuis

habetur.

Sagaces appellantur multi, ac ſollertis acuminis. Afranius in Brundiſina: Quis tam ſagaci corde, atque ingenio vnico. Lucretius lib. II. Nec minus hæc animum. cognoſcere *poſſe ſagacem. ſagacem* etiam canem *dixit* . . . . inuictus *canis ſagax validis viribus* fretus *ſaga quoque dicitur* mulier *perita ſacrorum & vir* ſapiens *producta prima ſyllaba*, forſitan prop*ter ambiguitatem* euitandam.

PAVLVS. Sagaces appellantur ſollertis acuminis. vnde etiam canes indagatores ſagaces ſunt appellati. Saga quoque dicitur mulier perita ſacrorum, & vir ſapiens, producta prima ſyllaba propter ambiguitatem euitandam.

Sagmina dicebant herbas verbenas. quia ex loco ſancto arcebantur legatis proficiſcentibus ad fœdus faciendum, bellumque indicendum. vel a ſanciendo, id eſt confirmando. Næuius: Scabos, * atque verbenas ſagmina ſumpſerunt.

**Scapos*)

FEST. Sagmina vocantur verbenæ, id eſt herbæ puræ, quia ex loco ſancto arcebantur a Conſule, Prætoreue legatis proficiſcentibus ad fœdus faciendum, bellumque indicendum, vel ad ſanciendo, id eſt confirmando. Næuius: Ius ſacratum Iouis iurandum ſagmine.

PAVLVS. Salaciam dicebant deam aquæ, quam putabant ſalum ciere, hoc eſt mare mouere. (vnde ouidius: Nymphæque ſalaces.) quo vocabulo poetæ pro aqua vſi ſunt. Pacuuius, Hinc ſæuitiam Salaciæ Fugimus.

FESTVS. *Salacia dicta eſt quod* ſalum ciet, an*tiquos autem ait eo* vocabulo poe*tas pro aqua ipſa vſos eſſe* Pacuuius *in*. . . . *Hinc ſæuitis*tiam Salaciæ *fugimus letique munere* veſcimur *Cereris poſt* Condor *thala*mo *nemo* vt me *tunc inde queat abducere mortali*um ſepte *circum moero*.

PAVLVS. Salaria via Romæ eſt appellata, quia per eam Sabini ſal a mari deferebant.

FESTVS. *Sal*ariam viam *Incipere ait a porta*, quæ nunc Coll*ina a*

colle Quirinali dicitur. *Salaria autem propterea* appellabatur *quod impetratum fuerit* vt ea liceret *à mari in ſabinos* Salem portari.

Salentinos a ſalo dictos. Cretas, & Illyrios, qui cum Locrenſibus nauigantes ſocietatem fecerint eius regionis Italiæ, quam *dicunt ab eis.*

Salentini a ſalo ſunt appellati.

PAVLVS. FESTVS.

Salias virgines Cincius ait eſſe conducticias, quæ ad ſalios adhibeantur cum apicibus paludatæ, quas Aelius ſtilo ſcripſit ſacrificium facere in regia cum Pontifice paludatas cum apicibus in modum saliorum.

salicem idem * virgulti genus, non arboris dicit, & ridicule interpretatur dictam, quod ea celeritate creſcat, vt ſalire videatur. *Verrius)

salinum in menſa pro aquali ſolitum eſſe poni ait * cum patella, quia nihil aliud ſit ſal, quam aqua. salinum cum ſale in menſa ponere figulis religioni habetur, quod quondam in Eſquilina regione figulo, cum fornax plena vaſorum coqueretur, atque ille proxime. eam conuiuatus, ſuper modum potus ſomno eſſet oppreſſus cum conuiuis ſuis, præteriens quidam petulans oſtio patente ex menſa ſalinum coniecit in fornacem, atque ita incendio excitato figulus cum ſuis concrematus eſt. *ait Verrius)

salios a ſaliendo, & ſaltando dictos eſſe, quamuis dubitari non debeat, tamẽ Polemon ait Arcada quendam fuiſſe nomne salium, quem Aeneas a Mantinea in Italiam deduxerit. qui iuuenes Italicos ἐνόπλιον ſaltationem docuerit. At Critolaus saonem ex samothrace cum Aenea deos penates, qui Lauinium tranſtulerit, saliare genus ſaltandi inſtituiſſe. a quo appellatos salios, quibus per omnis dies, vbicumque manent, quia amplæ ponuntur cænæ, ſi quæ aliæ magnæ ſunt, * saliares appellantur. *dum v.c.

salmacis nomine nympha Cæli, & Terræ filiæ fertur cauſa fontis Hilicarnia aquæ appellandæ fuiſſe salmacidis, quam qui bibiſſet, vitio impudicitiæ molleſceret, ob eam rem, quod eius aditus anguſtatus parietibus

occaſionem largitur iuuenibus petulantibus antecedentium * puerorum,puellarumque violandarũ, quia non patet refugium.Ennius:Salmaci da ſpolia ſine ſanguine,& ſudore.

* *accedentiũ)*

Saltum Gallus Aelius libro ſecundo ſignificationum,quæ ad ius pertinent, ita definit:Saltus eſt, vbi ſiluæ, & paſtiones ſunt, quarum cauſa caſæ quoque. Siqua particula in eo ſaltu paſtorum, aut cuſtodum cauſa aratur, eà res non peremit nomen ſaltui, non magis, quam fundi, qui eſt in agro culto, & eius cauſa habet ædificium, ſi qua particula in eo habet ſiluam.

Salua res *eſt dum cantat* ſenex, quare paraſiti Apollinis in ſcæna dictitent, cauſam Verrius in libro quinto, quorum prima eſt P littera reddidit, quod C.* Sulpicio, C. " Fuluio Conſulibus M. Calpurnio Piſone Prætore Vrbis * faciente ludos ſubito ad arma exierint, nuntiato aduentu hoſtium, victoreſque in theatrum redierint, ſoliciti, ne intermiſſi religionem adferrent, inſtaurati qui * eſſent, inuentum eſſe ibi C. Pompinium * libertinum mimum magno natu, qui ad tibicinem ſaltaret. Itaque gaudio non interruptæ religionis editam vocem nunc quoque celebrari. At in hoc libro refert Sinnij Capitonis verba,quibus eos ludos Apollinares Claudio, & Fuluio Conſulibus factos dicit ex libris Sibyllinis,& vaticinio Marcij vatis inſtitutos, nec nominatur vllus Pomponius. ridiculeque de appellatione paraſitorum Apollinis hic cauſam reddit, cum eo in præteriiſſet. Ait enim ita appellari, quod C. Volumnius, qui ad tibicinem ſaltarit, ſecundarum partium fuerit, qui fere omnibus mimis paraſitus inducatur. Quam inconſtantiam Verrij noſtri non ſine rubore retuli.

*P)
*CN.)
*PR.VRB.)
**inſtaurandique)*
**Pomponiũ)*

PAVLVS. Salutaris porta appellata eſt ab æde Salutis, quæ ei proxima fuit.

FESTVS. *Salutaris* porta *appellata eſt ab ade* ſ*a*lutis *quod* ei *proxima fuit alij ob* ſ*al*utationes vo*cantur Megaleſia quin* nunc

ludi ſcenicos *olim dicebant quos* primum feciſſe C . . . . . lium M. Popilium. M. F. . . *Curules* Aediles memoriæ *prodiderunt* hiſtorici ſolebant *his prodire mimi* in orcheſtre * dum *intus actus fabulæ* componerentur *cum verſibus* obſcænis. *orcheſtra) PAVLVS.

Sambuca * organi genus, à quo ſambuciſtriæ dicuntur. machina quoque, qua vrbs expugnatur, ſimiliter vocatur. Nam, vt in organo chordæ, ſic in machina intenduntur. funes. *Sambina FESTVS.

Sam*bura organi dicitur* genus. à quo Samby*ciſtriæ quoque* dicuntur. per ſimilitu*dinem etiam* eam machinam appella*runt qua vrbes expugnant*. nam vt in *Organo chordæ ſic in* machina funes *intenduntur*. PAVLVS.

Samnites ab haſtis appellati ſunt, quas Græci σαῦνια * appellant, has enim ferre aſſueti erant, ſiue à colle Samnio, * vbi ex Sabinis aduentantes conſederunt. *σαυνία) *Samo

Samnitibus nomen *factum ab haſtis*, propter genus *haſtæ*, *quod* σαυνία appellent Græ*ci alij aiunt* Sabinis vere *ſacro voto hoc genus* hominum *extra fines eiectum* comio Caſtronio *duce occupaſſe* collem. cui nomen *ſamnio*, *à quo ſamnites*.

Sanates dicti ſunt qui ſupra, infraque Romam habitauerunt, quod nomen his fuit, quia, cum defeciſſent à Romanis, breui poſt redierunt in amicitiam, quaſi ſanata mente. Itaque in duodecim cautum eſt, vt idem iuris eſſet Sanatibus, quod fortibus * id eſt bonis, & qui numquam defecerant à populo Romano. *forctibus v.c.

Sanates quaſi ſanati appella*ti id eſt ſanatæ mentis*. Sulpicius *autem* R*ufus ſanates*, & Opillius *Aurelius exiſtimant* dici inferior*is loci gentes* vt Tiburtes *& alios*, *cui enim* populo Tiburtæ *habitarunt in agro* Tiburti id *eſt peregrinos inf*eriorisque loci *gentes itaque ſcriptum eſt* in FESTVS.

XII. nexo, *ſolutoque* forti ſanatique. *Idem ius eſto* id eſt honor *quod & peregrino* qui & inferiorum *coloniarum*, quæ ſunt *deducta in Priſ*cos Latinos, *quas Priſcus rex in* egerit ſecundum *mare ſupra &* infra Romam in *ciuitates* Latinorum, eos que ſanatis *propterea quod* præter opinionem, *eos parauiſſet* ſanauiſſetq. *& cum eis* pacifci potuiſſet *nominauit*, *vt ait* Cincius libro II de *officio iuris* conſulti ne Valerius *quidem meſſala* in XII. explanatione *id omiſit qui* tamen in eo libro, quem *de dictis* inuolate inſcribi *fortis & Sanatis* duas gentis finitimas *eſſe ait*, *de quib.* legem hanc inſcriptam *eſſe qua cautum* vti dius mani*feſto*, *quod* P. R. haberent: *neque alius quam* forctos, & ſanates *eam legem ſignificare* exiſt*imat hoc intellectio* tumulti ſunt *quibus quod alias* placuit diſpliceat *poſtea: ideoque ait* ſanct forcti *ſignificare ſanati* inſani.

Sanctum *ait dici Opilius* Aurelius quod *nec ſacrum eſt nec religioſum* at Aelius *ſtilo*, *quod vtrumque eſſe* videatur, *& ſacrum ſcilicet & religioſum* plerique autem quod *ei, qui id violauit*, pœna ſit multa*ue ſancita*, ſe ponetur pro *ſacra tantum*. *Vnde* & ſanctio dicta *legum*: *ſancta item* & rogatio qui con*cionem rogauit T R. P L.*

Sandaracam *ait eſſe genus caloris* quod Græci ſ*andicem appellant* Næuius. Merula *ſanderacino colore.*

PAVLVS. Sandaraca, genus coloris. Næuius: Merula ſandaracino ore.

Sanqualis auis,quæ oſſifraga dicitur

Sanqualis auis *appellatur quæ in commentariis auguralibus* *oſſifraga* dicitur, quia in *ſangi dei* tutela eſt. FESTVS.

Sanqualis porta *appellata eſt ab aui ſanquali*, ideoque eodem eſt nomine, *quo auis ipſa appellatur.*

Sanqualis porta appellatur proxima ædibus Anci.* PAVLVS.

Saperda,genus peſſimi piſcis. **adi Sangi)*

Saperda genus peſſimi *piſcis ſapientem etiam* ſignificat *cum ait Varro Belli ſeſtiui* ſaperdæ, *cum ſimus omnes.* FESTVS.

Sarcito in duodecim Seruius Sulpicius ait ſignificare dãnum ſoluito, præſtato. PAVLVS.

Sarcito,damnum ſoluito. FESTVS.

Sardanapalus rex Aſſyriorum fuit vnicæ luxuriæ, inter mulieres, epulaſque verſatus ſemper, atque omni tempore.

Sardare,intelligere.Næuius:Quod bruti nec ſatis ſardare queunt. PAVLVS.

Sardare intelligere *ſignificat Næuius belli Punici libro quod* bruti nec ſatis *ſardare queunt* . . FESTVS.

. . . . . .

Sardi vernales * . . . ** venales)*

Sardi venales alius alio nequior. ex hoc natum *prouerbium videtur*, quod ludis *Capitolinis*, *qui* fiunt à vicinis *prætextatis* auctio velentium * *fieri ſolet*, in qua no- ** veientium)* uiſſimus *quiſque* deterrimus producitur *à præcone* ſenex cum toga paretexta, * bullaque au- **prætexta)* rea, quo cultu Reges ſoliti ſunt eſſe E . . . *'Etruſcorũ)* corum, " quia Sardi appellantur. quia Etruſca gens orta eſt Sardibus ex Lydia. Tyrrhenus enim inde profectus cum magna manu eorum occupauit eam partem Italiæ, quæ nunc vocatur Etruria. At Sinnius Capito ait Ti.Gracchum Conſulem collegã P. Valerij Faltonis Sardiniam, Corſicamque ſubegiſſe, nec prædæ quidquam aliud, quam man-

cipia captum,quorum viliſſima multitudo fuerit.

Sargus piſcis genus. qui in Aegyptio mari fere naſcitur. Lucilius: quem præclarus helops, quem Aegypto ſargus mouebit.

PAVLVS. Sargus piſcis genus in mari Aegyptio.

Sariſſa,haſta Macedonica.

FESTVS. Sariſſa eſt haſtæ Macedonicæ genus.

PAVLVS. Sarpta vineta * putata, id eſt pura facta. vnde & virgulæ abſciſſæ ſarmenta. ſarpere enim antiqui propurgare dicebant.

**Sarpa vinea.*

FESTVS. *Sarpta vinea putata id* eſt pura *facta.Virgulæ enim relictę in pedimento vitibus ſolent* eſſe,quæ *ideo abcinduntur* inde etiam *ſarmenta ſcripto*res dici pu*tant ſarpere enim* anti-qui pro purg*are dicebant.*

Sarpuntur vineæ,id eſt putantur , vt in duodecim: quandoque ſarpta,donec dempta erunt.

** Epiros, vel Pylos v.c.*

Sarra,Tyros * inſula.

PAVLVS. *Sarra dicebant* quæ nunc Epiros *dicitur*

FESTVS. . . . . . .

PAVLVS. Sarte ponebant pro integre. ob quam cauſam opera publica,quæ locantur, vt integra præſtentur, ſarta tecta vocantur. * etenim ſarcire eſt integrum facere.

**locantur*

FESTVS. Sarte in augur*alibus pro inte*gro ponitur *ſane ſartéque* audire *videreque ob quam cauſam* opera pu*blica quæ locantur vt* integra præ*ſtentur ſarta tecta v*ocantur, ete*nim ſarcire eſt integrum* facere.

Sas Verrius putat ſignificare eas teſte Ennio, qui dicat in libro primo: Virgines nam ſibi quiſque domi Romanus habet ſas. cum ſuas magis videatur ſignificare. ſicuti eiuſdem libro ſeptimo,fatendum eſt eam ſignificari,cum ait. nec * quiſquã philoſophia (quam doctrinam" Latina lingua non habet ſapientia, quæ peribetur) Inſomnis vidit prius,quã ſam diſcere cœpit. Idem cum ait ſapſam pro ipſa, nec alia ponit in libro ſextodecimo: Quo res ſapſa loco ſeſe oſtentatque iubetque. & Pacuuius in Teucro:

**neque) "philoſophiã, quæ doctrina v.c.*

Teucro: Nam Teucrum regi ſapſa res reſtibiliet.

Sas,ſuas. Ennius: Virgines nam ſibi quiſq; domi Roma- PAVLVS.
nus habet ſas. Sam,eam. Idem Ennius: Neque quiſquā
philoſophiam Inſomnis vidit prius, quam ſam diſcere
cœpit. Sapſa,ipſa. Idem Ennius: Quo res ſapſa loco
ſeſe oſtentat*que iubetque.*

Sati*cula oppi*dum in Samnio captum eſt, quo *poſtea coloni*ā FESTVS.
deduxerunt Triumuiri M. Valerius Coruus, Iunius
Scæua, P. Fuluius * Longus ex S.C. Kal. Iunuariis P.* * *Fluuius.*
Papirio Curſore C. Iunio II. Cos. *v.c.*

Satis verbum Verrio melius fuit præterire, vt mihi vide- *L.)
tur, quā tam abſurdas * opiniones ſuas de eo recitare," **abſurè*
quas ſciens præterij, tam Hercules, quam de Scabro, *qui v.c.*
quod proximum ſequebatur. "*reſtare v.c.*

Satur, & vir, & caro non habent.* **obliqua)*

Satura, & cibi genus ex variis rebus conditum eſt, & lex
multis * aliis legibus conferta. Itaque in ſanctione le- **tis v.c.*
gum adſcribitur: neue per ſaturam abrogato, aut dero-
gato. T. Annius Luſcus in ea, quam dixit aduerſus Ti.
Gracchum: Imperium quod plebes per ſaturam dede-
rat, id abrogatum eſt & C. Lælius in ea, quam pro ſe
dixit: dein poſtero die, quaſi per ſaturam ſententiis
exquiſitis, in deditionem accipitur.

Satura, & cibi genus dicitur ex variis rebus conditum: & PAVLVS.
lex multis aliis conferta legibus: & genus carminis, vbi
de multis rebus diſputatur.

Saturnia Italia, & mons, qui nunc eſt Capitolinus, Satur- FESTVS.
nius appellabatur, quod in tutela Saturni eſſe exiſti-
mantur. Saturnij quoque dicebantur, qui caſtrum in
imo cliuo Capitolino incolebant, vbi ara dicata ei deo
ante bellum Troianum videtur, quia apud eam suppli-
cant apertis capitibus. Nam Italici auctore Aenea ve-
lant capita; quod is, cum rem diuinam faceret in lito-
re Laurentis agri Veneri matri, ne ab Vlyſſe cognitus
interrumperet ſacrificium, caput adoperuit, atque ita
conſpectum hoſtis euitauit.

Saturno dies feſtus celebratur menſe Decembri, quod eo
ædis eſt dedicata. & is culturæ agrorum præſidere vi- **quo etiam*
detur, quod etiam* falx eſt ei inſigne. verſus quoq; an- *v.c. quoniā)*

tiquiſſimi, quibus Faunus fata ceciniſſe hominibus videtur, Saturnij appellantur, quibus & à Næuio bellum Punicum ſcriptum eſt, & à multis aliis plura compoſita ſunt. qui deus in Saliaribus Saturnus * nominatur, videlicet à ſationibus.

*Satirnus)

Saturno ſacrificium fit capite *aperto. Eius autem ſacro* Metellus Pont. *Max. cum Claudium augurem iuſsiſſet* adeſſet, vt eum *tunc adhiberet Ser.* Sulpici Ser F. in*augurationi: ille autem excuſa*ret ſe ſacra ſibi fami*liaria obſtare quibus ſup*plicandum eſſe capite *aperto: Saturno autem* eſſet futurum, vt cum *aperto capite res ſacra* faciēda eſſet, *Pontifex illum multauit* Claudius prouocauit, *ſed cum reconciliatus Pontifici* eſſet, Claudius *familia ſacris peractis* Saturno ſacra fecit *religione ſolutus*. Saxum Tarpeium appel*latam aiunt partem montis*, qui ob ſepultam Tar*peiam ibi virginem quæ* cum montem Sabinis *prodere pacta erat*, *ita* nominatus eſt. vel *ab eo*, *quod quidam nomine* L. Tarpeius Romulo *regi cum propter* raptas virgines aduer*ſaretur, in ea parte, qua ſ*axum eſt de noxio pœna *ſumpta*, *Tarpeium dictum* noluerunt funeſtum locum *cum altera parte* Capitolij coniungi.

SCAEVAM volgus quidem & in bona, & in mala re uocat; cum aiunt bonam, & malum *ſcæuam at ſcriptores* in mala pone*re conſueuerunt*, *vt* apud Græcos *inuenitur poſitum* pro ſiniſtro *ſcæuum vſurpauit Hoſtius* in belli *Hiſtrici libro* . .
. . ſentit. ſcæu*um* . .
. . obit penitus . .

PAVLVS. Scæua res dicitur, mala; quaſi ſiniſtra. σκαιὸν enim Græce ſiniſtrum dicitur.

Scandulaca genus herbæ frugibus inimicæ, quod eas velut hedera implicando necat.

FESTVS. Scandul*aca genus herbæ frugibus* inimicæ, quod eas *velut Hedera implicando* necat.

Scaptenſula locus vbi argentum effoditur in Macedonia dictus à fodiendo. namque Græce σκάπτειν effo-

dere dicitur. Lucretius : Quales exſpiret ſcaptenſula ſubter odores. PAVLVS.

Scaptenſula, *locus vbi argentum effoditur* in Macedonia *ita dictus à fodiendo*, quod eſt Græce σκάπτειν. *Lucretius qualis* exſpiret *Scaptenſula ſubter odores.* FESTVS.

Scaptia tribus à nomine vrbis Scaptiæ appellatur. PAVLVS.

*Scaptia tribus à no*mine vrbis Scaptiæ *appellata, quam Pedani* incolebant. FESTVS.

Scelerata porta, quæ & Carmentalis dicitur, vocata, quod per eam ſex & trecenti Fabij cum clientium millibus quinque egreſſi aduerſus Etruſcos ad amnem Cremeram omnes ſunt interfecti. PAVLVS.

Scelerata porta eadem appellatatur à quibuſdam, *quæ & Carmentalis dicitur*, quod ei proximum *Carmentæ ſacellum fuit.* FESTVS.

*Scele*rata autem, quod per eam *ſex & trecenti Fabij cum* clientium millibus *quinque egreſſi aduerſus* Etruſcos, ad amnem *Cremeram omnes ſunt interfecti.* qua ex *cauſa factum eſt, vt ea porta* intrare, egrediue *omen habeatur.*

Sceleratus campus appe*llatur prope portam* Collinam, in quo virgines *veſtales, quæ inceſtum* fecerunt, defoſſæ ſunt *viuæ.*

Scribonianum appellatur antea atria *puteal quod fecit Scri*bonius, cui negotium *datum à Senatu fuerat, vt* conquireret ſacella, *attacta iſque illud procurauit.* quia in eo loco *attactum fulgure* ſacellum fuit. quod ignora*retur autem vbi eſſet* (vt quidam) fulgur conditum, *quod cum ſcitur*, nefas eſt integi, ſemper fora*mine ibi ape*rto cælum patet.

Sceleratus campus appellatur proxime portam Collinã, in quo Virgines Veſtales, quæ inceſtum fecerunt, viuæ defoſſæ ſunt. PAVLVS.

Sceleratus vicus Romæ appellabatur, quod cum Tarquinius Superbus interficiendum curaſſet Seruium Regem ſocerum ſuum, corpus eius iacens filia carpento ſuperuecta ſit

properans in poſſeſſionem domus paternæ.

FESTVS. Sceleratus *vicus* appellabatur *Romæ* quod cum Tarquinius Superbus interficiend*um curaſſ*et Ser. Tullium Regem ſocer*um ſuum, corpus eius iacens filia carpen*to ſuperuecta eſt, pro*perans in poſſeſſionem* domus paternæ.

Scena ab aliis, à quibuſdam ſacena appellatur dolabra pontificalis. A ſacro.

PAVLVS. Scena, ſiue ſacena, dolabra Pontificalis.

FESTVS. Scenam genus *fuiſſe culturi* manifeſtum eſt, ſed futurum *vtrum) * ſecuris, an dolabra ſit, ambigitur. quam Cincius in *ſecundus) libro, qui eſt ei * de verbis priſcis, dolabram ait eſſe Pontificiam. Liuius in Lydio: corruit, quaſi ictus ſcena, haud multo ſecus.

Scenſas *antiqui dicebant, quam* nunc cenas, quæ autem *nunc prandia pro cœnis* habebant: & pro cenis *veſpernas appellabant.*

PAVLVS. Scenſas * Sabini cenas dicebant. quæ autem nunc pran- *ſcenas dia ſunt, cenas habebant, & pro cenis veſpernas appellabant.

Schedia genus nauigij inconditum, id eſt, trabibus tantũ inter ſe nexis factum. vnde mala poemata ſchedia appellantur.

FESTVS. *Schedia* genus nauigij *inconditi trabib. tantum inter* ſe connexis *facti*, *quo mercimonia circum*ferunt poſt amiſſam *nauẽ. Vnde ſchedia vſ*us quoque poemata *dicit & verſus, non ſat*is perfectis, qui eſſent *appellauit ſchedi*um *cum* dixit, qui ſchedium fa*cit inconditum & inelaboratum.*

Schœniculas appell*are videtur mere*trices Plautus propter vſum vng*uenti ſchœni*, quod eſt peſſimi generis, itaq. *dixit Diabolares, ſchœnicula*, miraculæ cum extritis *talis, cum todellis cruſculis* idem proſedas, piſtorum *amicas reliquias halicarias* miſeras ſchœno dilib*utas ſeruilicolas, ſordidas.*

PAVLVS. Schœniculę appellãtur meretrices, propter vſum vnguẽti ſchœni, quod peſſimi generis.

Scholæ dictæ ſunt ex Græco σχολάζω, à vacatione, quod ceteris rebus omiſſis vacare liberalibus ſtudiis pueri debent.

Scholæ dictæ ſunt non ab otio, ac vacatione omni, ſed

quod ceteris rebus omiſſis, vacate liberalibus ſtudiis pueri debent. vt etiam ludi appellantur, in quibus minime luditur, ne triſti aliquo nomine fugiant pueri *ſuo fungi munere*.

Scirpus * eſt id, quod in paluſtribus locis naſcitur leue, & procerum, vnde tegetes fiunt. inde prouerbium eſt in eas natum res, quæ nullius impedimenti ſunt, in ſcirpo nodum quærere Ennius: Quærunt in ſcirpo, ſoliti quod dicere, nodum. & Plautus in Aulularia: quaſi pueri, qui nare diſcunt, ſcirpo inducetur ratis. Nouius in Phœniſſis: ſume arma, id eſt an * occidam claua ſcirpia.

* *Scriptum* v.c.

* *iam te)*

Sciſcito, * ſententiam dico.

* *Scisco)*

PAVLVS.

Scita plebei appellantur ea, quæ plebs * ſuo ſuffragio ſine patribus iuſſit plebeio magiſtratu rogante.

FESTVS.

* *pleps* v.c.

Scitum populi *dicebatur quod ſine plebe cunctus* patricius *ordo, rogante patricio ſuis ſuff*ragiis iuſſit *quod autem aliquo interrogante* ex patribus, & *plebe ſuffragante ſcitum eſſet, id* iam leges ſcrip*ta dicebantur. Sed illud plebei ſc*itum eſt, quod TR. P L. *ſine patricijs plebem* rogauit, id eſt, cõſul*uit, plebeſque ſciuit* plebes autem eſt *omnis populus præter ſenatores &* præter patricios *ſcita facie pro* bona facie, alias bonis *pro ſcitis à* poëtis vſurpantur. Ter*entius in* Phormione ſatis, inquit, ſcita, & *in* H*eautontimoru*meno. At ſi ſcias, quam ſcite *in mentem* Ven*eri*, vt Ennius in libro ſexto:

Lumen . . . .
ſcitus agaſo.

Scorta appel*lantur meretrices ex conſu*ctudine ruſticorum *qui, vt eſt apud Atellanos anti*quos ſolebant dic*ere ſe attuliſſe pro ſcorto* delicularum, omnia *namque ex pellibus facta, ſcortea* appellantur, *Scortes id eſt pelles teſtium Ar*etinorum ab iſdem *ſcorteis pellibus. Idem Verrius dictas* eſſe ait.

Scorta appellantur meretrices quia, vt pelliculæ, ſubigũtur. omnia namque ex pellibus facta ſcortea appellantur. Scortes, id eſt pelles teſtium arietinorum ab eiſdẽ pellibus dictæ. *

FESTVS.

*Scranteum. Scorteum*pelliceum,in quo ſagittæ reconduntur,appellatum ab eadem cauſa,qua ſcortum. σκῦτος, enim Græce pellis dicitur. vnde ſcuticae.& ſcuta, quia non ſine pellibus ſunt.

FESTVS. *Scorteum ab eadem cauſa qua ſcortum* vocabatur *pelliceum, in quo ſagittæ* reconduntur,ab eo *quod ex pellib. factum eſt* quia pellibus nomen a *σκῦτος quod pellis. Vnde* Scyticæ, & ſcuta,*quia non ſine pellibus ſunt.*

Scraptae dicebantur nugatoriae, ac deſpiciendae mulieres,vt ait Verrius*ab iis, quæ ſcrea iidem appellabant, id eſt quæ quis excreare ſolet, quatenus id faciendo ſe purgaret. Titinius in Prilla: rectius mecaſtor, Piculetæ Poſtumæ Lectum hodie ſtratum vidi ſcraptiæ muli.

* ymus v.c.

Scraptæ nugatoriæ,ac deſpiciendæ mulieres.

PAVLVS. Scribas proprio nomine antiqui & librarios & poetas vocabant.at nunc dicuntur ſcribæ quidem librarij, qui rationes publicas ſcribunt in tabulis. itaque , cum Liuius Andronicus bello Punico ſecundo ſcripſiſſet carmen , quod à virginibus eſt cantatum , quia proſperius reſpublica populi Romani geri cœpta eſt , publice adtributa eſt (&) in Auentino ædis Mineruæ , in qua liceret ſcribis , hiſtrionibuſque conſiſtere , ac dona ponere in honorem Liuij, quia iis,& ſcribebat fabulas, & agebat.

FESTVS.

Scriptum * lapidem eſſe ait , & ita vocari , Antiſtius Labeo in agro Menullino,vbi " diuinam rem facerent.*

* Scriptum v.c.

Scripturarius ager publicus appellatur,in quo , vt pecora paſcantur , certum æs eſt. quia publicanus ſcribendo conficit rationem cum paſtore.

" vbi ſcribæ) in v.c. vtrumque

Scrupi,dicuntur aſpera ſaxa , & difficilia attrectatu. vnde & ſcrupuloſam rem dicimus, quæ aliquid in ſe habet aſperi.

* facerent v.c.

PAVLVS. *Scrupi dicuntur aſpera* ſaxa & *difficilia , petræ etiam attrectari* inſuetæ , aut *naufragiorum pollutæ ſcelere.* Ennius in *Andromacha.*

FESTVS. *Scrupeo inueſtita* ſaxa , atque hos *treis* , *quam excaprent* vnde ſcrupuloſam *rem dicimus quæ*

quæ aliquid habet in ſe aſperi Cornel*ius Siſenna Hiſtoriarũ lib.* IIII. Hic tum iniectus *eſt leuis ſcrupulus* & quædam dubitatio.

Scurræ vocabulum Verrius ineptiſſime aut ex Græco tractum ait, quod eſt σκυράζειν ; aut à ſequendo: cui magis adſentitur, quod & tenuioris fortunæ homines, & ceteri alioqui, qui honoris gratia proſequerentur quẽpiam, non antecedere, ſed ſequi ſint ſoliti. quia videlicet dicat Lucilius : Cornelius Publius noſter Scipiadas dicto, tempúſque intorquet in ipſum Oti, & deliciis, luci effictæ, atque cinædo. Et ſectatori adeo ipſi ſuo, quo rectius dicas. Ibat forte domum, ſequimur multi, atque frequentes. Cum ſecutos videri velit, ob eorum iurgia, non ob adſuetum officium.

Scutilum tenue, & macrum, & in quo tantum exilis pellicula cernitur. PAVLVS.

Scut*ilum tenue & macrũ dicitur ex* Græco. vt cum dicim*us ſcutilum hominem*, exilem aliquem demon*ſtramus in quo pellicula tantum. in* pompa aliud d*icimus. Scutilum, vt videtur ſcutilum* de ſcrutil*o deriuatum detrita r littera, ſitque is, qui virtute* pot*eſt ſcrutari. Sed ex Græco nomen factum* ſcutiloſcum co*riarium ſignificamus.* FESTVS.

SED * pro fine inueniuntur poſuiſſe antiqui. PAVLVS. * Se)

Seceſpita cultrum ferreum oblongum manubrio eburneo, rotundo, ſolido, vincto ad capulum auro, argentóque, fixo * clauis æneis, ære Cyprio, quo Flamines, Flaminicæ virgines, Pontificéſque ad ſacrificia vtebantur. dicta autem eſt ſecepita à ſecando. * *fixum*

Seceſpitam eſſe Antiſti*us labeo ait cultrum* ferreum, oblongum, manib*rio, rotundo, eburne*o, ſolido, vincto ad ca*pulum auro argentoque* fixum clauis æneis *ære Cyprio, quo Flam*ines, Flaminicæ virgin*es, pontificeſque ad ſa*crificia vtuntur, eadem *alias dicitur*, qua in ſacrario vtuntur *ſacraria namque in templis* rediculo æneo olim *ſapiebantur, in quo tu*bæ relictæ ſunt*, per quas manibus ſacra* tangere licet eſt. *hoc in templo, bonæ Deæ* : ſed & aliis in locis : & *ſunt velut repacula* quædam ita ſeceſpitæ di*cuntur duobus modis*, FESTVS.

PAVLVS. Seceſpitam alij ſecurim, alij dolabram æneam, alij cultellum putant.

Seceſſiones. narrationes.

Secium libum eſt, quod ſeceſpita ſecabatur.

FESTVS. *Secium* eſt, quod ſeceſpita ſecatur *libum ſeu placenta quæ ſoleat neceſſariis ſacrificijs adhiberi.*

Secluſa ſacra dicebantur, quæ Græci myſteria appellant.

PAVLVS. Secordiam quidam pro ignauia poſuerunt. Cato pro ſtultitia poſuit. compoſitum autem videtur ex ſe, quod eſt ſine, & corde.

FESTVS. *Secordiam quidam pro ignauia poſuerunt* M Cato pro *ſtultitia poſuit Originum lib.* V I I. cum ait . . . . . . *is* . *immenſam timiditatem, ac Secordiam cauſa erat* ne quid *negotij publici, vel priuati gereretur compoſitum autem videtur ex ſe* quod eſt ſine & corde.

PAVLVS. Sectarius veruex, qui gregem agnorum præcedens ducit.

Sectio, perſecutio iuris.

Sectatores, & qui ſecant, dicuntur; & qui empta ſua perſequuntur.

Secundæ res non à numero dicuntur, ſed quia, vt velimus, ſequantur.

Secus, aliter : haud ſecus, non aliter.

FESTVS. Secus Valgius putat ex Græco, quod eſt ἑκὰς, dictum: abſurde ſcilicet ſignificat enim aperte aliter exemplis omnium fere, qui eam vocem vſurpant.

* Sediculam Sediculum, * ſedile.

PAVLVS. FESTVS. Sedum, alij ſadum appellant herbam, quam Opillius Aurelius ſeſuuium vocari ait, eámque in tegulis ſeri, nec quamobrem id fiat, indicat.

Seges dicitur ea pars agri, quæ arata, & conſita eſt. à ſerendo videlicet.

Segeſta quæ nunc appellatur, oppidum in Sicilia eſt, quod videtur Aeneas condidiſſe præpoſito ibi Egeſto, qui eam Egeſtam nominauit. Sed præpoſita eſt ei s litera, ne obſceno nomine appellaretur, vt factum eſt in maleuento, quod beneuolĕtum dictum eſt, & in Epidamno, quod vſurparunt Dyrrachium.

Segnitia *dicitur quod ſine nitendo quid vtile, aut* honeſtum Terentius *enimuero nihil loci eſt* ſegnitiæ, neque ſocordiæ.

Segnitia dicitur, quod ſine nitendo quid vtile, aut honeſtum Terentius: Enimuero Daue nihil loci eſt ſegnitiæ. neque ſocordiæ. PAVLVS.

Seliquaſtra, genus ſedilium.

Seliquaſtra ſedilia antiqui generis, appellantur D litera in L conuerſa, vt etiam in ſella factum eſt, & ſubſellio, & ſolio, quæ non minus à ſedendo dicta ſunt. FESTVS.

Sellæ curulis locus *in circo datus eſt. Valerio dictatori* poſteriúſque *eius honoris cauſa vt proxime* ſacellum Murciæ *ſpectarent, vnde aſpiciebant* ſpect*acula magiſtratus.*

Sementinæ feriæ fuerunt inſtitutæ, quaſi ex iis fruges grandeſcere poſſint. * PAVLVS.

* *poſſent)*

Semis, ſemodius, ſemuncia ex Græco trahuntur, ſicut & alia nonnulla, quæ S litteram pro aſpiratione eorum habent, vt, ἑπτὰ ſeptem, ὕλη ſilua. ſic iſta ab eo, quod illi dicunt ἥμισυ, declinata ſunt.

Semis, ſemodius, *ſemuntia qua ra*tione ex Græco *trahuntur alia, quod S* litteram pro *aſpiratione eorum* habent, vt ἑπτὰ *ſeptem* ὕλαι ſiluæ. *ſic iſta ab eo, quod illi* ἥμισυ di*cunt declinata videntur.* FESTVS.

Sempronia horrea, qui locus dicitur, in eo fuerunt lege Gracchi, ad cuſtodiam frumenti publici.

Senacula tria fuiſſe Romæ, in quibus Senatus haberi ſolitus ſit, memoriæ prodidit * Nicoſtratus in libro, qui inſcribitur de Senatu habendo. vnum, vbi nunc eſt ædis concordiæ Capitolium & forum, in quo ſolebant magiſtratus D. T. * cum ſenioribus deliberare. alterum ad portam Capenam. Tertium citra ædem Bellonæ, in quo exterarum nationum legatis, quos in vrbem admittere nolebant, ſenatus dabatur.

* *rodidit v.c.*

* *de rep.)*

Senaculum locus Senatorum. PAVLVS.

Senatores à ſenectute dici ſatis conſtat, quos initio Romulus elegit centum, quorum conſilio Rempublicam adminiſtraret. Itaque etiam patres appellati ſunt, & FESTVS.

nunc cum ſenatores adeſſe iubentur, quibuſque in ſenatu ſententiam dicere licet. quia ij, qui poſt luſtrum conditum ex iunioribus magiſtratũ ceperunt, & in ſenatu ſententiam dicunt, & non vocantur ſenatores ante, quam in ſenioribus ſunt cenſi.

Senatus decretum à conſulto Aelius Gallus ſic diſtinguit, vt id dicat particulam quandam eſſe ſenatusconſulti, vt cum prouincia alicui decernitur, quod tamen ipſum ſenatuſconſulti eſt.

Senis crinibus nubentes ornantur, quod is ornatus vetuſtiſſimus fuit. quidam quod eo Veſtales virgines ornentur, quarum caſtitatem viris ſuis ſponoe. . . * à ceteris

*ſpondeant

Senium à ſenili acerbitate, & vitiis dictum. poſuit Cæcilius in Hymnide: Sine ſuam ſenectutem ducat vtique ad ſenium ſorbitio.

Senonas, Gallos, Verrius ait, exiſtimari appellari, quia noui venerint ex tranſalpina regione *ac primum appellatos ξένους*, poſtea Senon*as*.

Sentes, cum conſtet eſſe ſpinas, & Afranius in Abducta dixerit: quam ſenticoſa verba pertorquet turba. * pro ſpinoſis accipi debet. [illegible handwriting]

[illegible handwriting] * lupa)

Sentinare, ſatagere, dictum à ſentina. quia multam aquam * nauis cum recipit, periclitatur. Cæcilius in Aethrione: cum Mercurio capit conſilium, poſtquam ſentinat ſatis. [illegible handwriting]

*quam multa aquae. v.c. PAVLVS.

FESTVS. Sentinare ſatagere, dictum à ſentina nauis, quam quis vt aqua liberet, euacuare contendit. Itaque ſentinare, ſubtiliter periculum vitare. Cæcilius: Capit conſilium, poſtquam ſentinat ſatis. [illegible handwriting]

Seplaſia *forum Capuæ in* quo plurimi vnguentarij *erant in Piſonem* cuius meminit Cicero. Seplaſia *me Hercule, vt dici* audiebam te, vt primum aſpe*xit campanum* Conſulem repudiauit.

Septentriones ſeptem ſtellæ appell*antur à ſeptem b*obus iunctis, quos trion*es à terra ruſtici* appellent, quod iunct*is ſimul terram arent*, quaſi terriones *quidam à ſeptem ſtellis*, quod id aſtrum Græ*ci ἅμαξαν dicant, quia habet*

[illegible handwriting]

partem quandam *temonis ſpecie. Vnde ait* Ennius. ſuperat *temo ſtellas. Sed* & phyſici eum *ſitum ſeptem ſtellarum* conten . . *templato, ſeptentriones dici aiunt, quod ita ſunt ſitæ ſeptem ſtellæ*, vt ternæ proxim*ae ſpecie efficiant velut* trigona.

Septimontio, *vt* air Antiſtius Labeo hiſce montibus feriæ. Palatio, cui ſacrificium, quod fit, Palatuar dicitur. Veliæ, * cui item ſacrificium. Faguali, † Suburæ, Cermalo, * Oppio, Coelio monti, Ciſpio monti. Oppius autem appellatus eſt, vt ait Varro Rerum humanarum libro octauo, ab Opita " Oppio Tuſculano, qui cum præſidio Tuſculanorum miſſus ad Romam tuendam, dum Tullus Hoſtilius Vejos oppugnaret, conſederat in carinis, & ibi caſtra habuerat. ſimiliter Ciſpius† à Læuo Ciſpio Anagino, qui eiuſdem rei cauſa eam partem Eſquiliarum, quæ iacet ad vicum patricium verſus, in qua regione eſt ædis Mefitis. tuitus eſt.

* *Villae v.c.*
† *Fagurali)*
* *Germalo)*
" *Opitre)*
* *Ciſition. v.c.*

PAVLVS.

Sacrificium, quod fiebat Romæ in monte Palatino, Palatuar dicebatur.

Seprimontium appellabant diem feſtum, quod in ſeptem locis faciebant ſacrificium, Palatio, Velia, Fagutali, Subura, Cermalo, * Coelio, Oppio, & Ciſpio.

* *Germalo)*

FESTVS.

*Septimontium dies ap*ppellatur menſe *Decembri, qui dicitur in* Faſtis agonalia, *quod ea die in ſeptem* montibus fiunt *ſacrificia. Palatio, Velia*, Fagutali, Subura, *Cermalo. Coelio, Opio*, Ciſpio.

*Sepu*lchrum eſt, vt ait Gallus Ael*ius, in quo* mortuus ſepultus eſt. quod ant*iqui buſtum appel*labant. hiſque cippis, aut ali*qua alia re, mortui* cauſa deſignatus eſt intra *quos ſepultura* eſt facta.

Se quamque, ſeorſum quamque.

Sequeſter is dicitur, qui inter aliquos, *qui certant medius, vt* inter eos conuenerit, *depoſitum ita tenet aliquid*, vt ei, reddat, qui id *deberi iure ſibi* conſtiterit. Cato in ea *oratione, quam habuit* de indigitibus. ſinunt *miſeros perire*, vt bona rapiant, aut *ſi ſuperſtites petant, vi ſeques prodent*, & Plaut*us mercatore Imono* ſic ſequeſtro mihi data *eſt*.

*Hiſtricia v.c. — Serilla Verrius appellari putat nauigia Iſtrica, *ac Liburnica, quæ lino, ac ſparto cōdenſantur. a conſerendo, & contexendo dicta, quia dicat Paccuuius io Niptriis: nec vlla ſubcus * cohibet compagem aluei, Sed ſuta lino, & ſparteis ſerillibus cum σειφεστιχοῖς, * & ficto vocabulo vſus ſit pro funiculis, qui ſparto conſeruntur.

*ſubſcus) *σειφεστιχοῖς. v.c.

PAVLVS. — Serilla nauigia iſtrica, quæ lino, ac ſparto condenſantur. a conſerendo, & contexendo dicta.

Serius Attius a ſero comparauit. ait enim: Ne, ſi forte paulo quam tu, veniam ſerius.

*ſetius v. c. FESTVS. — Serius *a ſero videtur dictum. Attius in Amphytrione: Ne, ſi forte paulo, quam tu, veniam ſerius. *

*ſetius. v.c — Sero ſapiunt Phryges, prouerbium eſt natum a Troianis, qui decimo denique anno velle coeperant Helenam, quæque quæ cum ea erant rapta, reddere Achiuis.

PAVLVS. — Serpſit antiqui pro ſerpſerit vſi ſunt. vnde ſerpulæ dictæ, quas nunc ſerpētes dicimus, ex Græco, quod illi ἑρπετὰ nos pro aſpiratione eorum S littera poſita, vt ἕξ, ſex ἑπτὰ, ſeptem.

FESTVS. — *Serpſit vſi ſunt* antiqui pro ſerpſerit, *vnde videntur ſerpulæ* dictæ, quas nunc *ſerpentes dicimus ex Græco*, quia illi ἑρπετὰ, nos *pro aſpiratione eorum* S littera poſita, vt ἕξ *ſex* ἑπτὰ, *Septem.*

Serpula ſerpſerit, ait (idem) Meſſalla, ſerpens inrepſerit.

Serra præliari dicitur, cum aſſidue acceditur, recediturque, neque vllo conſiſtitur tempore. Cato de re miliari: ſiue *forte opus ſit cuneo, aut globo, aut forcipe, aut turribus, aut ſerra, vti adotiare.

*ſiue. v.c.

PAVLVS — Serra præliari dicitur, cum aſſidue acceditur, recediturque, neque vllo tempore conſiſtitur.

FESTVS. *adſerat. v.c. — Sertorem quidam putant dictum a prendendo, quia cum cuipiam afferat * manum educendi eius gratia ex ſeruitute in libertatem, vocetur adſertor. cum veriſimilius ſit dictum, qui ſereret quid, ac potius adſertorem a ſerendo cepiſſe nomen, cum aliquem ſerat petendo in libertatem eandem, qua ipſe ſit, id eſt iungat, quia fruges cum ſeruatur, terræ iungit. quod totum Verrius ἀπιθάνως introduxit.

Seruilius lacus appellabatur,eo,* qui eum faciendum curauerat in principio vici iugari continens baſilicæ Iuliæ, in quo loco fuit effigies hydræ poſita a M. Agrippa. *ab eo)

Seruilius lacus Romæ a conditore vocatus. PAVLVS.

Seruorum dies feſtus erat Idibus Auguſti,quia eo die Rex Tullius filius ancillæ(natus eſt.* *,*ædē dedicauit Dianæ.*

Seruorum dies feſtus vulgo exiſtimatur Idibus * Auguſti quod eo die Ser. Tullius natus ſerua " ædem Dianæ dedicauerit in Auentino, cuius tutelæ ſint cerui a quorum·*·celeritate fugitiuos vocent ſeruos.* FESTVS. * *Idus* V.C. "*ſeruus* V.C. ·*·*quo* V.C. **ceruos* V.C.

Seſopia in Augurali & Saliari carmine *appellantur quæ alias* · eſopia pro ſedilibus *dicere habemus nunc* adhuc in conſuetu*dine.*

Seſtertius dicitur quarta pars denarij, quo tempore is decuſſis valebat, id eſt dupondius. . . . . PAVLVS.

FESTVS

Seſtertius dicitur quarta pars denarij, quo tempore is decuſſis valebat,id eſt dupondius,& ſemis.

Seſtertij n*ota apud antequos fuit* dupondij, & ſemiſſis. *vnde ſeſtertius dictus quod ſemiſ*tertius, ſed; auctos eſſe *bello punico ſecundo* apud antiquos autem *denarius & quinque ſis in vſu* erant, & valebant *denarius denos aſſes quadrigati*,bigati, quinqueſſis. *quæ nos ſed vterque actus* eſt numerum æris perduct*um eſſe aiunt lege flami*nia,minus ſoluendi,*cum aere alieno prameret*ur P.R.

Sex millium, & ducentorum homīnem primus C.Marius conſcripſit legionem, cum antea quattuor millium fuiſſet.vnde etiam appellabatur quadrata. PAVLVS.

Sex ſuffragia appellantur in equitum centuriis, quæ ſunt adiectæ* ei numero centuriarum,quas Priſcus Tarquinius Rex conſtituit. FESTVS. **adfectæ.* V.C.

Sex Veſtæ ſacerdotes conſtitutæ ſunt, vt populus pro ſua quaque parte haberet miniſtram ſacrorum.quia ciuitas Romana in ſex eſt diſtributa partis. in primos,ſecundoſque Titienſes,Ramnes,Luceres.

Sexagenarios *de ponto olim deiiciebant.*

cuius cauſam Manil*ius hanc refert quod* Rom*am*, qui incoluerint *primi Aborigenes*, hominem ſaxaginta *annorum qui eſſet immolare* diti patri, quot*annis ſoliti fuerint quod* facere eos de*ſtitiſſe aduentu Herc*ulis, ſed religio*ne poſtea veteris moris* ſcirpeas hominum e*ffigies de ponte in Tiberim vetere* modo mittere *inſtituiſſe. Alij dicunt*, morante in Italia, *Hercule, quod quidam* eius comitum habitaue*rint ſecundum rip*am haberi, atque Arg*aeos ſe ab Argiuis vo*cauerint arui., quorum prod*itam memo*riam redintegrari eo g*ente miſſum ab Graeca* legatum quendam Arga*eum*: *diu cum* is Romae moratum eſſe, his, vt *obieri*t inſtitutum a ſacerdotibus, vt *effigies* ſcirpea ex omnibus, cumque publicae *erant rei nu*ntiauiſſet, per flumen, ac mare in patriam remitteretur. Sunt, qui dicant, poſt vrbem a Gallis liberatam ob inopiam cibatus coeptos ſexaginta annorum homines iaci in Tiberim; ex quo numero vnus filij pietate occultatus ſaepe profuerit patriae conſilio ſub perſona filij.id vt ſit cognitum, ei iuueni eſſe ignotum, & ſexagenariis vita conceſſa. latebras autem eius, * quibus arguerit † ſenem, id cohibuerit, & caelauerit, ſanctitate dignas eſſe viſas, ideoque Arcea appellata. Sed exploratiſſimum illud eſt cauſae, quo tempore primum per pontem coeperunt comitiis ſuffragium ferre, iuniores conclamauerunt, vt de ponte deiicerentur ſexagenarij, qui iam nullo publico munere fungerentur, vt ipſi potius ſibi, quam illi deligerent imperatorem. Cuius ſententiae eſt etiam Sinnius Capito. Vanam autem opinionem de ponte Tiberino, confirmauit Afranius in Repudiato.

**eas)*
†*arcuerit)*

Sextantarij aſſes in vſu eſſe coeperunt ex eo tẽpore, quod* propter bellum Punicum ſecundum, quod cum Hannibale geſtum eſt, decreuerunt patres, ut ex aſſibus, qui tum erant librarij, fierent ſextantarij, per quos cum ſolui coeptum eſſet, & populus aere alieno liberaretur, & priuati, quibus debitum publice ſolui oportebat, non

**quo)*

magno detrimento adficerentur. Septuennio quoque (anno) viſus eſt, vt priore numero, ſed id non permanſit in vſu, nec amplius proceſſit in maiorem,

Sexus aliter ſignificat ſexu, natura, habituque ex Græco, quam illi vocant ἕξιν. Afranius in Priuigno ſic agit" orbus virili ſexu adoptauit ſibi. Pacuuius in Atalanta: Triplicem virili ſexu partum procreat. *ſecus v. c. "ait.)

Sexus, natura, vel habitus, ex Græco ἕξις vocatur. PAVLVS.

SIBINAM appellat Illyrici telum venabuli ſimile. Ennius: Illyrici reſtant ſicis. ſibiniſque fodentes.

Sibus, callidus, vel acutus.

Sic verſantu . . . . . . FESTVS.
fune voluit eodem nom. . . . .

Suparum appellant dolonem *quod eſt velum minus in vsui,* *vt a* cation, maius *ſupparum autem dictum ait* Cinnius Capito velut *ſeparatum quod ſit disiunctumque a* dolone interioris *mali,*

Sepultum morte moroq.cum ait . . . . .
. .*De* L. Terentio Tuſciuici *magiſtro ſignificat* iuum de ſaxo Tarpeio *elatum, cum eo* ueniſſet commiſatum, quod *mero, id eſt vino eſſet* coactus.

Sicilices haſtarum ſpicula lata. Ennius: Incedit veles vulgo ſicilibus * latis. PAVLVS. *ſicilicibus)

Sicilicum dictum, quod ſemunciam ſecet.

Sicyonia genus calciamenti. Lucilius: Et pedibus læua ſicyonia demit honeſta.

Si fus *vſurpatum eſt pro tub*is ipſis id quod Græce, *dicitur σίφοι in lege* riualicia ſic eſt, *qua lata fuit rogant*e populum. Ser. Sulpi*cio ſex. F. Rufo* m*ontani* , paganiue ſi*phonibus aquam diuidunto*: donec eam inter ſe: *diuiſerint, prætor*is iudicatio eſto. FESTVS.

Signa, vt rerum, ita *quoque res ipſa dicuntur*, aut lapides, aut, *fictile aut ſi qua eiuſmodi* adhuc aliqua. &. *ſigna dicuntur*, *quae ſcul*pantur etiam, ſed *pocula etiam in quibus ſunt* ſimulacra ad *effigies ſigillata.*

Signare ſignificat modo ſcribere, modo anulo ſigna impri PAVLVS.

mere,modo pecora ſignis notare.

FESTVS. *Signare* dicitur ſignis notare, *velut in pecorib. fit* ſed antiqui eo pro ſcribere *vtebantur: vnde & ſubſignare*, & conſignare *inuenitur poſitum, pro ſubſcribere*, & conſcribere..

PAVLVS. Silatum antiqui pro eo, quod nunc ientaculum dicimus, appellabant, quia ieiuni vinum ſili conditum ante meridiem abſorbebant.

FESTVS. *Silatum antiqui* pro eo, quod nunc ientaculum dicimus *appellabant* quia ieiuni vinum ſoli *conditum ante meridiem* obſorbebant.

PAVLVS. Silere tacere ſignificat ficto verbo ab S littera, quæ nota ſilentij eſt.

FESTVS.

*tacere

Silere, tangere * *ſignificat, ficto initium eius vocis eſt vocabulo* a S littera, quæ init*ium*.

Silentio ſurgere ait dici, vbi qui poſt mediam *noctem auſpicandi* cauſa ex lectulo ſuo *ſilentio ſurrexit* & liberatus a lecto in ſolido *ſe poſuit.*

Sedetq. ne quid eo tempore deiciat *rurſuſque ſe* in lectum repoſuit, hoc enim eſt *proprie.*

Silentium, omnis vitij in auſpiciis vacuitas, Veranius ait non vtique ex lecto, ſed ex cubili, ne * rurſus ſe in lectum reponere neceſſe eſſe.

*nec)

PAVLVS. Silicernium erat genus farciminis, quo fletu familia purgabatur. dictum autem ſilicernium, quia, cuius nomine ea res inſtituebatur, is iam ſilicem·*·cerneret. Cæcilius credidi ſilicernium eius me eſſe eſurum.

·* *ſilentium* v.c. *ſolum*)

FESTVS.

Silicernium dicitur cæna funebris, quam alio nomine exequium ſcriptores vocant ſed. . . . . .

& Verrius exiſtimant ſilicernium dici, quod nos *farcimen dicimus quo* fletum familia *purgabatur: quia cuius* nomine ea res *inſtituebatur is etiam* ſilentium *cerneret Cæcilius* obolostate. *Credidi ſilicernium eius* me eſſe eſurum.

Siluij ſunt appellati Albani Reges, Lauiniæ filio, quem poſt exceſſum Aeneæ grauida relicta timēs periculum, & ſuæ vitæ, & eius, quem vtero gerebat, in ſiluis latens enixa eſt. qui reſtitutus in regnum eſt poſt mortem

tem Aſcanij prælatus Iulo * fratris filio: cum inter eos *Iulio.v.c. de regno ambigeretur.

Silus appellatur naſo ſuſum verſus repando. vnde galeæ quoque a ſimilitudine ſilæ dicebantur.

Simpludiarea funera ſuni, quibus adhibentur D.T.ludi, corbitoreſque. quidam ea dixerunt eſſe, quibus neutrum genus intereſſet ludorum. nam indictiua ſunt, quibus adhibentur non ludi modo, ſed etiam deſultores, quæ ſunt ampliſſima.

Simpludiarea*funera, quibus ludos adhibebant. * Simpludearia

Simpulum vas paruum non diſſimile cyatho, quo vinũ in ſacrificiis libabatur. vnde & mulieres rebus diuinis deditæ ſimpulatrices dicuntur.

Simultas, id eſt, odium, dicta ex contrario, quia minime ſint ſimul. poteſt & a ſimulatione dicta exiſtimari, quia ſimulate loquuntur ad inuicem.

Sinciniam, cantionem ſolitariam.

Sine ſacris hereditas in prouerbio dici ſolet *cum aliquid obuenerit* ſine vlla incommoda appendice; quod olim ſacra non ſolum publica curioſiſſime adminiſtrabant, ſed etiam priuata. relictuſque heres ſic* pecuniæ, etiam ſacrorum erat, ea diligentiſſime adminiſtrare eſſet neceſſarium. FESTVS. *ſicut)

Siniſtræ aues, ſiniſtrumque eſt ſiniſtimum, auſpicium, id eſt, quod ſinat fieri. Varro libro quinto Epiſtolicarum quæſtionum, ait: a deorum ſede cum in meridiem ſpectes, ad ſiniſtram ſunt partes mundi exorientes, ad dexteram occidentes; factum arbitror, vt ſiniſtra meliora auſpicia, quam dextra eſſe exiſtimentur. idem fere ſentiunt Sinnius Capito, & Cincius

Siniſtrum in auſpicando ſignificare ait Ateius Capito, lætum, & proſperum auſpicium, at* ſilentium †dubij dumtaxat vacat vitio. igitur ſilentio ſurgere cum dicitur ſignificat non interpellari, quo minus rem gerat, ad * ſiniſtrum hortari quoque auſpicia ad agendum, quod animo quis propoſuerit. *aut v. c. †vbi) *at)

Sipariũ genus veli mimicum.* *minutum PAVLVS.

Siparium, quo in ſcænis mimi vtuntur, dictum ait *Verrius a velamento* quod vocetur *alias aulæum.* FESTVS.

PAVLVS. Sirēps dicitur, quaſi ſimilis *res ipſa. habetur hoc in libris Catonis.

*ſimiliter

FESTVS. *Sireps* ponitur pro eadem, vel poinde *quaſi ſimilis res ipſa* Cato in diſſuadendo legem *que poſtea* relicta eſt, & præterea rogas. *vt quemquam adverſus* ea, ſi populus condemnauerit, *ſirenus lex* fiet, quaſi aduerſus legem *feciſſet.*

Siſpitem Iunonem, quam vulgo Soſpitem appellant, antiqui vſurpabant, cum ea vox ex Græco videatur ſumpta, quod eſt σώζειν.

*quam V.C.

Q.

Siſtere fana cum in vrbe condenda dicitur, ſignificat loca in oppido futurorum fanorum conſtituere, quod* Antiſtius Labeo ait, in commentario quintodecimo Iuris Pontificij, fana ſiſtere eſſe lectiſternia certis locis & diis habere.

PAVLVS. Siſtere fana cum dicerent, ſignificabatur lectiſternia certis in fano locis componere.

SOBRINVS eſt patris mei conſobrini filius, & matris conſobrinæ filius.

FESTVS. Sobrinus eſt, vt ait Gallus Aelius, patris mei conſobrini filius, & matris meæ conſobrinæ filius. femina iiſdem de cauſis appellat fratrem, & fratrem patruelem, & cōſobrinum, & propius conſobrino, * & ſobrina. iidem gradus in ſobrina quoque ſunt.

*ſobrino)

Sobrium vicum *dictum putant* Cloatius & Aelius quod *in eo nullus taberne* locus, neque *caupone fuerit. Alij* aliquod in eo *Mercurio non lacte, ſed* vino ſolitum *fit ſupplicari.*

PAVLVS. Sobrium vicum Romæ dictum putant, vel quod in eo taberna nulla fuerit, vel quod in eo Mercurio lacte, non vino ſupplicabatur.

Sodales dicti, quod vna ſederent, & eſſent, vel quod ex ſuo dapibus* veſci ſoliti ſint, vel quod inter ſe inuicem ſuaderent, quod vtile eſſet.

*datis

FESTVS. Sodalis *quidam dictos putant*, quod vna *ſederent eſſentque* alij, quod ex ſuo *dapibus veſci ſoliti ſint* alij, quod inter ſe *inuicem ſuaderent*, quod vtile eſſet, *eoſdem, quod*

ſocant crebro congre vocari *a Græco* vocabulo,quod eſt *γέῤῥα.*

Sodes,ſi audes, vti ſi*s,pro ſi vis & illico* pro in loco. Terentius *in Andria dic* ſodes, quis heri Chry*ſidem habuit* PAVLVS.

Sodes,ſi audes,vti ſis,pro ſi vis,& illico pro in loco.Terētius in Andria: Dic, ſodes, quis heri Chryſidem habuit. FESTVS

Solari ſine propoſitione dixiſſe antiquos, teſtis eſt Pacuuius,cum ait: ſolatur,auxiliatur,hortaturque me.

Solatum genus morbi,maxime a ruſticantibus dicitur, cuius meminit etiam Afran*ius in* . . . . arquato Med*eri cui* " *nomen ab au*tigine.

Solatum genus morbi. PAVLVS.

Solea, vel ea dicitur,quæ ſolo pedis ſubiicitur, vel genus piſcis,vel materia robuſtea, ſuper quam paries craticius extruitur. FESTVS.

Solea,vt ait Verrius,eſt non ſolum ea,quæ ſolo pedis ſubiicitur,ſed etiam pro * materia robuſta," ſuper quam pa riēs craticius extruitur. **per* v.c. "*robuſtea* v.c. * *Sollicitare*, v.c.

Solicitare * quidam dictum putant vel *vt citare ex ſollo, quod eſt* ex ſuo loco, ac ſententia *mouere. ſollum autem* quin ſignificet locum, quis *dubitet cum exſules* quoq. dicantur loco pat*riæ ſuæ pulſi.* PAVLVS.

Solicitare eſt ſolo citare,id eſt,ex ſuo loco mouere: ſolum autem quin ſignificet locum,quis dubitet? cum exſules quoque dicantur loco patriæ ſuæ pulſi. FESTVS.

Solida ſella *ait Verrius, ſedere tum quis* iubetur, cum mane ſur*gens auſpicandi gratia evigi*lauit quod antiqui expreſſe, *nihilque ab inte*riore parte ex cauat*as*, *aut laxatas fa*ciebant ſedes, quas ſedes, *ſolidas ideo*, *quod* in his nihil erant con*cauum*, *maxime appella*bant in quis Verrius, 'quod *ſcilicet eſſent tota* abſurde, vt mihi videtur, *cum omne id quod* ſit totum ait dictum ſolidum. *Meſſalla)* * *Solpuga)* *Solipugia. vel Solipugna* v.c.

Solino idem * ait eſſe conſulo.

Solino intelligitur conſulo.

Solipunga" genus beſtiolæ maleficæ, * quod acrius,concitatiuſque ſit feruore ſolis. vnde etiam nomen traxit.

Soli *punga genus beſtiolæ* maleficæ quod *acrius*, *concitatiuſque* fit feruore Solis *à quo nomine* traxit.

Solitaurilia hoſtiarum trium diuerſis generis immolationem ſignificant, tauri, arietis, verris, quod omnes eæ ſolidi, integrique ſunt corporis. contra Aci . . . verueces* maiales, qui quia ſollum Oſce totum, & ſolidum ſignificat. vnde tela quædam ſolliferrea vocantur tota ferrea, & homo bonarum artium ſollers, & quæ nulla parte laxata, cauaque ſunt ſolida nominantur. atque harum hoſtiarum omnium inuiolati ſunt tauri, quæ pars ſcilicet cæditur* in caſtratione. ſunt quidem qui putent,* ex tribus hoſtiis præcipue nomen incluſum cum ſolido tauri, quod ampliſſima ſit earum quidam dixerunt omnium trium vocabula confuſa* ſuis, ouis, tauri adeffeciſſe id, quod vno modo appellarentur uniuerſæ. quod ſit a ſollo, & tauris earum hoſtiarum ductum (eſt) nomen antiquæ conſuetudinis* per vnum L. enunciari non eſt mirum, quia nulla tunc geminabatur littera in ſcribendo quam conſuetudinem Ennius mutauiſſe fertur, vt pote Græcus Græco more vſus, quod illi æque ſcribentes, ac legentes duplicabant mutas & Semi*uocales & liquidas*

*verbices. v.c.
*icreditur v.c.
*portent v.c.
*confixa. v.c.
*antiqua conſuetudine)

Solitaurilia hoſtiarum trium diuerſi generis immolationem ſignificant tauri, arietis, verris. quod omnes hi ſolidi, integrique ſint corporis. Sollum enim lingua Oſcorum ſignificat totum, & ſolidum. vnde tela quædam ſolliferrea vocantur, tota ferrea, & homo bonarum artium ſollers, & quæ nulla parte laxata,*cauaque, ſolida nominantur.

*Solia, vel ſola)
·*·ſolia,

Solla * appellantur ſedilia, in quibus non plures ſingulis poſſint ſedere, ideoque ſolla ·*· ſternere dicuntur, qui ſoliſternium habent, & ſolaria vocantur, Babylonica, quibus eadem ſternuntur. quæ, vt ait Verrius, omnia ducta ſunt ſolo * aluei quoque lauandi·*·gratia inſtituti, quo ſinguli deſcendunt. ſolla dicuntur. quæ a ſedendo " potius dicta videntur, quam a ſollo.*

Solla * ſedilia, in quibus ſinguli tantum poſſunt ſedere. ideoque ſolia* ſternere dicuntur, qui ſolliſternium·*·

habent. & ſolaria vocantur Babylonica, quibus eadem ſternuntur.

Sollemnia ſacra dicuntur, quæ certis temporibus fiunt.

Solemnia ſacra dicuntur, qnæ certis temporibus, anniſque fieri ſolent. FESTVS.

Solliſtimum Ap. Pulcher in Auguralis diſciplinæ libro primo ait eſſe tripudium, quod aui* excidit ex eo quod illa fert. ſaxumue ſolidum, aut arbos viuiradix ruit, quæ nec præ vitio, humani * cædanturue, iacianturue, pellanturue.

*aut v.c.

*humanaue vi) vel humi ca lant)

Sollo Oſce dicitur id, quod nos totum vocamus. Lucilius. ſuaſa * quoque omnino ditimit non ſolla " dupondi. id eſt non tota. Item Liuius: Sollicuria., in omni re curiora.* & ſolliferreum, genus teli totum ferreum. ſollers etiam in omni re prudens; & ſollemne, quod omnibus annis præſtari debet.

*vaſa)

"ſolo v. c.

*curioſa)

Sollo Oſce dicitur id, quod nos totum vocamus. Liuius:* Solliferreum genus teli, id eſt totum ferreum. Sollers etiam in omni re prudens, & ſolemne, quod in omnibus annis præſtari debet. PAVLVS.

* Lucilius)

Solox, lana craſſa. vel pecus lana contectum. Titinius: Lana ſoloci ad purpuram data. & Lucilius: Paſcali pecore & montano hirco,* atque" ſoloce.

*hirto v.c.

" hircoq.

Solox, lana craſſa, & pecus, quod paſſim paſcitur non tectum. Titinius in Barathro* ego ab lana ſoloci ad purpuram data. & Lucilius: Paſcali" pecore, ac montano, hirto,* atque ſoloce. FEST.

Barrato v.c.

"Paſtali v.c.

*hirco v.c.

Solum terram. Ennius libro tertio: Tarquinio dedit imperium, ſimul & ſola regni. & aliubi:* ſed ſola terrarum poſtquam permenſa parumper.

*alibi)

Solum, terram. PAVLVS

Soniuio, ſonanti. FESTVS

Soniuio ſignificat in *carmine ſaliari & augurali* ſonanti Soniuium tripu*dium vt ait Appius* Pulcher quod *ſonet, cum pullo exci*dit puls quadr*upedive ex ore.*

Sons nocens: Inſons, innocens. PAVLVS.

Sons, nocens vt ex *contrario*, *Inſons* Innocens. FESTVS.

Sonticum morbum in duodecim ſignificare ait Aelius Stilo certum cum iuſta cauſa. quem nonnulli putant eſſe, qui nocent, quod ſontes ſignificet nocentes. Næuius ait: ſonticam eſſe oportet cauſam, quamobrem perdas mulierem.

PAVLVS.

Sonticum, iuſtum. Næuius: Sonticam eſſe oportet cauſam, quamobrem perdas mulierem.

FESTVS.

Sontica cauſa dicitur a morbo *ſontico propter quem quod eſt* gerendum agere *d.ſiſtiuus M. Porcius* Cato de re A. Atili *quid dicam cauſæ* extiſſe, timidus ne *ſis. an Impedimento t*ibi cauſam ſonticam *fuiſſe*.

*Sacrum vel Sorracum

PAVLVS.

Soracum * eſt, quo ornamenta portantur ſcenicorum.

FESTVS.

Soracum dicitur, quo ornam*enta portantur ſcæni*corum. *Plautus in perſa libro*rum icillum *plenum ſocracum habeo*.

*Sororiare H v.C. "Friuolaria)

Sororiare * mammæ dicuntur puellarum, cum primum tumeſcunt, vt fraterculare puerorum. Plautus in Friboiaria " *tunc ſororiabant* papillæ *primulum*, *ſed illud* volui dicere *fraterculabant quid* opus eſt verb*is multis*.

Sororiare * mammæ dicuntur puellarum, cum primum tumeſcunt.

Sororium tigillum appellabatur locus ſacer in honorem Iunonis, quem Horatius quidam ſtatuerat cauſa ſororis a ſe interfectæ ob ſuam expiationem.

Sororium tigillum appellatur hac de cauſa. ex conuentione Tulli Hoſtilij Regis, & Metij Suffetij * ducis Albanorum, Trigemini Horatij, & Curiatij" cum dimicaſſent, vt victores ſequeretur imperium, & Horatius noſter exſuperaſſet, victorque domum reuerteretur, obuia ſoror cognita morte ſponſi, ſui fratris manu occiſi, auerſata eſt eius oſculum, quo nomine Horatius interfecit eam, quamquam a patre abſolutus ſceleris erat, accuſatus tamen parricidij apud Duumuiros, damnatuſque, prouocauit ad populum, cuius iudicio victor duo tigilla tertio ſuperiecto, quæ pater eius conſtituerat, velut ſub iugum miſſus ſubit, conſecratiſque ibi aris Iu

noni Sororiæ, & Iano Curiatio,liberatus omni noxia ſceleris eſt auguriis adprobantibus. ex quo ſororium id tigillum eſt appellatum.

Sors & patrimonium ſignificat, vnde conſortes dicimus; & dei reſponſum ; & quod cuique accidit in ſortiendo. PAVLVS. FESTVS.

Sors & *patrimonium ſign fi at* vnde *conſortes dicimus*;& deis *reſponſum & quod cuique* accidit in *ſortiendo*. *dei)

Sortutillus * venter ſuillus condito farre expletus.

*Scrutillus appell*abatur venter ſuillus , *condito farre expletus* Plautus. venter ſullus " di*cam ſuo nomine ſcrintllum* ego me hodie . . . *ſi quid eſſet com*eſa farte biberem . . . . PAVLVS. FESTVS. * Scrutillus Sartutillus " ſuillus)

Sos pro eos antiqui dicebant, vt Ennius libro primo:Cõſtitit inde loci propter ſos dea dearum. * & libro tertio: Circum ſoſque ſunt magnæ gentes opulentæ. Libro ſeptimo. Dum cenſent terrere minis, hortanturue ſos. Libro vndecimo, contendunt Graios Græcos memorare ſolent ſos. interdum pro ſuos ponebant, vt cũ per datiuum caſum, idem Ennius effert : Poſtquam lumina ſis oculis bonus Ancus reliquit. *dea dear. v.c. dia dear)

Sos pro eos antiqui dicebant,vt Ennius:Conſtitit inde loci propter ſos dea * dearnm. Sos interdum pro ſuos ponebant per datiuum caſum idem Ennius effert:Poſtquam lumina ſis oculis:pro ſuis. PAVLVS. *dia)

Soſpes ſaluus. Ennius tamen ſoſpitem pro ſeruatore poſuit. FESTVS.

So*ſpes ſignificat apud* omnes fere au*ctores ſaluum*; Afranius in Epi*ſtola*. *Di te ſoſpitem* ſeruent tuis *Virgilius lib.* 8. *Aeneidos* maxime Teu*crorum ductor*, *quo ſoſpite* numquam. En*nius in* . . . . parentem,& *patria di ſeruate* ſoſpitem. Att*ius inſi* . rite ad patr*iam ſoſpes peruenisſ*et. Ennius vid*etur ſeruatorem ſignificare*.

Soſpitare eſt bona ſpe afficere, aut bonam ſpem non fallere. PAVLVS.

S*eruatorem ſigni*ficare , cum dix*it quo ſoſpite* liber ceterum *ſoſpitare*. FESTVS.

PAVLVS.

Verrius ait eſſe bona ſpe *afficere aut bonam* ſpem non fallere.

FESTVS.

SPARA minimi generis iacula à ſpargendo dicta. Lucilius: Tum ſpara, tum murices * portantur tragula porro.

Spara paruiſſimi *generis iacula, ab eo quod* ſpargantur dicta. *Lucilius ſatyrarum l.* . . tum ſpara; tum *murices, portantur tragula* porro . . . tiatorem, erratorem. Cato in M.* Cœlium, ſi ſe appellauiſſet: In coloniam me hercules ſcribere nolim, ſi Triumuirum * ſim, ſpatiatorem, atque feſcenninum.

PAVLVS.

Spatiatorem pro erratorem Cato poſuit.

FESTVS.

Speciem quam nos dicimus, *εἶδος Græci dixerunt* Platon quidam ideam, *nobis ſpecies pro eadem* ponitur.

Spectio in auguralibus ponitur pro aſpectione, & nuntiato: quia * omne ius ſacrorum habẽt, auguribus ſpectio duntaxat, quorum conſilio rem gererent magiſtratus, non vt poſſent impedire nuntiando, quæ cum vidiſſent ſatis, ſpectio ſine nuntiatione data eſt, vt ipſi auſpicio rem gererent, non vt alios impedirent nuntiando.

Spectu ſine præpoſitione Pacuuius in Doloreſte vſus eſt, cum ait: amplus, rubicundo colore, & ſpectu proteruo ferox.

PAVLVS.

Spectu * ſine præpoſitione Pacuuius poſuit.

Specus feminino genere pronuntiabãt antiqui, vt metus, & nepos. tam Hercules, quam maſculino ſtirps, aut* frons. vt Ennius: Tum caſu* ſub monte altæ" ſpecus intus patebant. * & Pacuuius in Chryſe: Eſt ibi ſub eo ſaxo penitus ſtrata harena ingens ſpecus.

Speres antiqui pluraliter dicebant, vt Ennius lib. ſecundo: Et ſemel effugit ſperes ita funditus noſtras. & libro ſextodecimo: Spero, ſi ſperes quicquam prodeſſe potis ſunt.

Spetile* vocatur infra vmbilicum ſuis, quod eſt carnis, proprij cuiuſdam habitus. exos, qua etiam antiqui per ſe vtebantur. Plautus enumerandis vilibus * obſoniis in Carbonaria ſic meminit: Ego pernam, ſumen, ſueres, ſpetile," calſum,* glandia.

PAVLVS.

Spetile" caro quædam proprij cuiuſdam habitus infra

*rumices)
*AR. v.c.
* Triumuir)
*iis qui)
* ſpectu)
† ſtirpis. vt v.c.
* cauſa v.c. caua]
*alte v c. mẽtes late)
.*. intus patebat v.c. intus patebat)
* Spectile
† villes v.c. ſuilles)
*ſpectile
*galliũ v.c.
* Specile

vmbilicum ſuis.

Spicit quoque ſine præpoſitione dixerunt antiqui. Plautus:flagitium eſt ſi nihil mittetur,quæ ſupercilio '' ſpicit. & ſpexit. Ennius libro ſextodecimo : quod vbi rex paulo* ſpexit de contibus * celſis. FESTVS. ' 'ſupercilio v.c. * . . .dulo v'c. ſedulo * pontibus)

Spicunt antiquos *dixiſſe ſine præpoſitione* teſtis eſt Cato in ea,quam *habuit Q.de Thermum* de ſeptem hominibus, vt ſolent *euitare Soni*uios,niſi qui ſempiterni ſunt,quos *dum occurrant*,ne ſpiciunt,neque ratos *eſſe volunt*.

Spicum maſculine antiqui dicebant, vt hunc ſtirpem , & hanc amnem. verſus eſt antiqus : quaſi meſſim per miſſim vnumquemque ſpicum collegit.

Spinther vocabatur *armillæ genus quod mulie*res antiquæ ger*ere ſolebant brachio ſummo* ſiniſtro. Plautus *Iubeaſque Spinther nouam* reconcinnarier. PAVLVS

Spinter armillæ genus, quo mulieres vtebantur brachio ſummo ſiniſtro.

Spintyrnix,genus auis turpis figuræ. ea Græce σπινθαρὶς dicitur. FESTVS

Spintyrnix eſt auis genus turpis figuræ. occurſatrix artificum,perdita ſpinturnix. ea Græce dicitur, vt ait Santra, σπινθαρὶς.

Spira dicitur, & baſis columnæ vnius tori,aut duorum, & genus operis piſtorij , & funis nauticus in orbem conuolutus; ab eadem omnes ſimilitudine.Pacuuius:Quid ceſſatis ſocij eiicere ſpiras ſparteas?Ennius quidem hominum multitudinem ita appellat, cum ait : Spiras legionibus nexunt.

Spirillum vocari ait Opillius Aurelius capræ barbam. PAVLVS.

Spirillum barba capræ appellatur.

Spondere putatur dictum,quod ſponte ſua, id eſt voluntate,promittatur. FESTVS.

Spondere Verrius putat dictum, quod ſponte ſua , id eſt voluntate,promittatur. deinde oblitus inferiore capite ſponſum , & ſponſam ex Græco dictam ait, quod ij σπονδὰς interpoſitis rebus diuinis faciant. Spondere antea ponebatur pro dicere. vnde & reſpondere adh*uc maneτ,ſed poſtea* vſurpari cœptum , eſt *etiam in promiſſio*ne alterius.

PAVLVS. Spondere ponebatur pro dicere, vnde & reſpondere adhuc manet, ſed poſtea vſurpari cœptum eſt in promiſſo.

FESTVS. Sponſis bene,* beneque volueris, in precatione augurali Meſſala augur ait ſignificare ſpoponderis, volueris.

** Bene ſponſis v.c.*

Spurcum vinum dicebant, cum aqua admixta, aut igne

PAVLVS. tactum erat, muſtumue antequam deferueſcat.

Spurcum vinum eſt, quod ſacris adhiberi non licet, vt ait

FESTVS. Labeo Antiſtius libro decimo commentarij iuris pontificij, cui aqua admixta eſt, defrutumue, aut igne tactum eſt. muſtumue ante, quam deferueſcat.

PAVLVS. SQVALIDVM incultum, & ſordidum, quod proxime ſimilitudinem habeat ſquamæ piſcium, ſic appellatum.

FESTVS. *Squalidum in*cultum, & ſor*didum ait Verrius.*

*Significare ſic d*ictum quod proxime *ad ſimilitudinem ſquamæ* piſcium accedit, v*tique eorum qui in profunditatibus a*bditi paludum ſqu*allent maxime. Vnde Ennius* in Telepho. Quam *veſtitus ſqualida ſeptus* ſtola.

Squarroſos *ab eadem ſquamarum piſcium* ſimilitudine ait dictos, *quorum cutis exur*gat ob adſiduam inlu*uiem. Lucilius V*arronum, ac rupicum ſquar*oſa, incondita* roſtra.

PAVLVS. Squarroſi ab eadem ſquamarum ſimilitudine dicti, quorum cutis exſurgit ob aſſiduam illuuiem. Lucilius: Varronum, ac rupicum * ſquarroſa incondita roſtra.

**rapicum*

FESTVS. STAGNVM quidam dici putant, quod in eo aqua perpetuo ſtet. alij, quod is locus à Græcis σϛεγνὸς * dicitur, quia bene contineat aquam.

**ϛεγνὸς*

Stalagmium genus inaurium videtur, ſignificare. Cæcilius in Karine, cum ait: ium * ex aure eius ſtalagmium Domi habeo.

**ium)*

PAVLVS. Stalagmium genus inaurium. Cæcilius: Ex aure eius ſtalagmium Domi habeo.

FESTVS. Stata ſacrificia ſunt, quæ certis diebus fieri debent. Cato in ea, quam ſcribit de L. Veturio, de ſacrificio * commiſſo, cum ei equum ademit. quod tu, quod in te fuit, ſacra ſtata ſolemnia, capite ſancta deſeruiſti.

** Sacrilegio)*

PAVLVS. Stata dicebantur ſacrificia, quæ certis diebus fiebant. Cato: Sacra, ſtata, ſollemnia, ſancta deſeruiſti.

Statæ Matris ſimulacrum in foro colebatur.

Statæ Matris ſimulacrum in foro colebatur, poſtquam id colluſtrauit, ne lapides igne corrumperentur, qui plurimus ibi fiebat nocturno tempore, magna pars populi in ſuos quiſque vicos rettulerunt eius deæ cultum. FESTVS.

Statua eſt ludij, eius, qui quondam fulmine ictus in circo ſepultus eſt in Ianiculo. cuius oſſa poſtea ex prodigiis, oraculorumque reſponſis ſenatus decreto intra vrbem relata in Volcanali, quod eſt ſupra comitium, obruta ſunt, ſuperque ea columna cum ipſius effigie poſita eſt.

Statuliber eſt, qui teſtamento certa condicione propoſita iubetur eſſe liber. & ſi per heredem ſt, quo minus ſtatuliber præſtare poſſit, quod præſtare debet: nihilominus liber eſſe videtur.

Status dies vocatur, qui iudicij cauſa eſt conſtitutus cum peregrino. eius enim generis ab antiquis hoſtes appellabantur. quod erant pari iure cum populo Romano, atque hoſtire ponebatur pro æquare. Plautus in Curculione. Si ſtatus condictus cum hoſte intercedit dies, tamen eſt eundum, quo imperant ingratis.

Status dies vocatur, iudicij cauſa conſtitutus.

Stellam ſignificare ait Ateius Capito letum, & proſperum, auctoritatem ſecutus. P. Seruilij auguris, quæ ex lamella * ærea adſimilis ſtellæ locis inauguratis infigatur. PAVLVS. FESTVS. **ſtellam, quæ ex tamella v.c.*

Stellati*na tribus dicta, non à Campo* eo, qui in Campania eſt, ſed eo, qui *parum abeſt ab Vrbe* Capena, ex quo Tuſci profeſſi *ſtellatinum eum* campum appellauerunt.

Stellionem * *genus aiunt Lacertæ, quod* Verrius *dictum ait, quia virus* ſtillet cibo *potius*, *quam quod ali*bi à ſtellarũ *ſimilitudine, quia* varium eſt. **Stelionem v.c.*

Stercus ex æde Veſtæ XVII. Kalendas Iulias defertur in angiportum medium fere cliui Capitolini, qui locus clauditur porta ſtercoraria, tantæ ſanctitatis maiores noſtri eſſe iudicauerunt.

Sterilam, ſterilem.

PAVLVS. FESTVS. *Sterilem mulierem appellabant*, quam *Græci* ϛῆρραν *dicunt*, quæ non *cipit ſemen genitale ſeplaſia*, aut ſephaſium, *vbi vnguentum* memora*batur pretioſum*. *Pomponius* in Adelph*is*. *Di te perdant in*feri Antiph*o. quia vnde hoc vnguen*tum ſit, *quæris; et qui lepidum* vnde vnguen*dum, niſi ex ſeplaſia* eſt.

* *ait Verrius*

" *quam v.c.* ·*· *conſtituãtur, vel deſtinantur.*)

Stipatores ait * dictos à ſtipe, quam mercedis nomine accipiant cuſtodes cuiuſque corporis. vnde & ſtipam, qua "amphoræ cum extruuntur, firmari ſolent; etiâm " ſtipites, qui ob eandem cauſam deſtituantur. ·*·

PAVLVS. Stipatores, id eſt cuſtodes cuiuſque corporis, dicti ſunt à ſtipe, quam accipiebant mercedis nomine.

FESTVS. Stipatores corporis cuſtodes, quos antiqui latrones vocabant, ſtipati enim ferro circundant corpora regum.

Stipatores appel*labantur corporis* cuſtodes, quos *antiqui latrones dice*bant, id eſt *mercenarios qui cu*m ferro *velut circundabant* regum cor*pora*.

* *& de eo quæ v.c.*

Stipem eſſe nummum ſignatum, teſtimonio eſt (& id quod * datur ſtipendium militi, & cum ſpondetur pecunia, quod ſtipulari dicitur.

PAVLVS. FESTVS. *Stipem dicebant* pecuniam ſigna*tam quod ſtiparetur*: ideo ſtipulari *dicitur is, qui i*nterroga*tus ſpondet ſtipam id eſt æs*.

Stipes fuſtis terræ defixus.

Stipes fuſtis terra defixus: Afra*nius in* Porro honeſte *quam fecerit, qui ſtip*ite hoſtium *impulit, voſtram implo*ro fidem, qui *adeſtis* . . . . eam ſiluam, et . . . *us in* hoſtili in me la*ctu percuſſit* latus vt reuolſo *ſtipite miles* qui iactu vali*do percuſſit* parmam, niſi ſi *ſtipitem ponere* voluit pro *telo*, *vel haſta Accius* in Bacchis *Ecquam ſtipitem ab*segum aut al*ienum* . . . . us Eunius . . . .

. . . *ſtipites* abiegno . . .
. . . e ſtipitem . . . .
. . *interemit* eum, qua . . .
Stipitem arripit.

*Stirpem in maſculino gene*re antiqui *vſurparũt pro eo quod eſt femina metaphorice dicentes, poetæ* quæ nunc in *fœmineo proferunt gene*re Liuius *tradunt familias quo*rundam *Romanorum, Trojano ſtirpe ante* conditam Romam *procreatas. Idem Liuius* Oſtrymon *quendam memorant* Graio ſtirpe *extitiſſe* Ennius *Annibal* Nomine Pyrrh*us vti memorant* à ſtirpo ſupremo . . . .
eſt reuoca fratrem *eodem ſtirpe prognatum* plaudite, quam Gallus *Aelius, ſic d*efinit ſtirps eſt gen*tis propagatio, vt* quia quoque eſt prog*natus. Stirpes autem per tranſlationem* dicuntur *ab ſtirpibus ijs quæ ſu*b imis arbor*ibus naſcuntur.*

Stiricidium, quaſi ſtillicidium, cum ſtillæ concretæ frigore cadunt. Stiria enim principale eſt, ſtilla deminutiuum. PAVLVS.

*Stiricidium qua*ſi ſtillicidium, cum ſtel*læ concretæ frigore* cadunt. Cato pro C. . . : . . FESTVS.
. . . nihilominus voluit ſemper *de arricidio in* re præſenti cognoſcere *atque etiam ſtatuere.*

Stlata, genus nauigii latum magis, quam altum, & à latitudine ſic appellatum, ſed * ea conſuetudine, qua ſtlocum pro locum, & ſtlitem pro lite dicebant. PAVLVS. * *ſcilicet*

Stla*ta genus erat nauigij*, latum mag*is, quam altum, ſic* appellatum *à latitudine, ſed* conſuetudine, *qua ſtlocum pro locum, & ſtlitem*, antiq*ui pro litem dicebant.* FESTVS.

Stlembus, grauis, tardus, ſicut Lucilius pedibus ſtlembum dixit, equum pigrum, & tardum. PAVLVS.

Stlembus grauis, *tardus, ſicut Lucilius* . . . . FESTVS.
. . . . Apulidæ *pedibus ſtlembum, dixit*, cum refert *equum pigrum & tardum.*

* vide v.c. / ·*· quid v.c. / * illic) / * Androgyno) / [*] oporteat v.c. oportebat)

Stolidus, ſtultus. Ennius libro primo: Nam vidi * pugnare ſues, ſtolidi, ſtolidi ſunt, & in Alexandro: Hominem appellat, quia ·*· laſciui ſtolide non intellegit. & Cæcilius in Hypobolimæo: Abi hinc tu ſtolide. illi * vt tibi ſit pater? & in Andronico: * Sed ego ſtolidus, gratulatum me oportuit * prius.

Stolidus, ſtultus.

PAVLVS. Strebula lingna Vmbrorum appellabant partes carnium ſacrificatarum.

FESTVS. Strebula Vmbrico nomine Plautus appellat coxendices hoſtiarum, quas *Græci μηρία dicunt, quæ* in altaria im*poni ſolebant, vt Plau*tus ait in *Friuolaria ſtrebula* agnina tene . . . . bulis.

* initiumq. v.c.

Strenam vocamus, quæ datur die religioſo, ominis boni gratia à numero, quo ſignificatur alterum, tertiúmque * venturum ſimilis commodi, veluti trenam, præpoſita S littera, vt in loco, & lite ſolebant antiqui.

PAVLVS. * continuate

Strigæ appellabantur ordines rerum inter ſe coniunctæ* collocatarum, à ſtringendo dictæ.

FESTVS. Strig*æ appellabantur* ordines rerum *inter ſe contin*uate conlocata*rum, à ſtring*endo dictæ.

Strig*as vt ait.*

*Ve*rrius Græci σύρηνα *appellant quod* maleficis mulieribus nomen inditum eſt quas volaticas etiam vocant. Itaque ſolent his verbis eas veluti auertere Græci. *σύῤῥιτα πομπῆι νυχτικόμαι ςείγγα τόλαοι ὄρνιν ἀνωνύμιον ὠκυπόρυς ἐπὶ νῆας.*

Strigores in *nelei carmine pro ſ*trigoſis poſitum *inuenitur, id eſt denſ*atum, virium hom*inibus alias ſtrig*ore exerciti.

PAVLVS. Strigores denſarum virium homines.

FESTVS. Stritauum antiqui dicebant pro tritauo.

Strit*auum antiqui dice*bant pro tritau*o, qui eſt pater ataui*, & atauiæ; *vt ſtlitem pro lite.*

Stroppus eſt, vt Ateius Philologus exiſtimat, quod Græce ςρόφιον vocatur, & quod ſacerdotes pro inſigni habent in capite. quidam coronam eſſe dicunt, aut quod pro corona inſigne in caput imponatur, quale ſit ſtrophium. Itaque apud Faliſcos diem * feſtum eſſe, qui vocatur Strupearia, quia coronati ambulent, & à Tuſculanis, quod in puluinari imponatur Caſtoris ſtruppum vocari. * *συςρόφιον. v.c.* * *ſidem v.c.*

Stroppus quod Græce dicitur ςρόφιον, pro inſigni ponebatur in capitibus ſacerdotum. alij id coronam eſſe dixerunt. PAVLVS.

Struere antiqui dicebant pro augere, vnde inſtruere. * * *induſtria.*

Struere antiqui dicebant pro adiicere, augere, vnde induſtrios quoque. M Cato: iure, lege, libertate, Republica communiter vti oportet: gloria, atque honore quomodo ſibi quiſque ſtruxit. aut * in duodecim. quod eſt. Si caluitur, pedemve ſtruit: manum endoiacito. alij putant ſignificare retrorſus ire, alij in aliam partem alij furere. * alij gradum augere; alij minuere; ac vix pedem pedi præfert, otioſe it, remoratur. FESTVS. * *At)* * *fure v.c. fugere)*

Strues genera liborum ſunt, digitorum coniunctorum non diſſimilia, qui ſuperiecta panicula in tranſuerſum continentur.

Strufertarios * dicebant, qui quædam ſacrificia ad arbores fulguritas faciebant, à ferto ſcilicet quodam ſacrificij genere. PAVLVS. * *Strusfertarios*

Strufertarios appellabant antiqui, *vt ait* homines *conductos mercede, qui ad* arbores *fulguritas piacularum* commiſſarum *cauſa ſacrificia quadam* ſtruæ, & *ferto ſolemnibus verbis* faciunt, *precor te Iuppiter* vti mihi *volens propitius ſies, quod* & nullo etiam *fiebat adhibito ſtrufertario.* FESTVS.

Suberies arboris genus ex qua cortex *natatorius detrahitur* Lucilius . . . . . .
ti hibernacul . . . . . .
. . . .

Struices antiqui dicebant extructiones omnium rerum. Plautus: Cerialis cenas dat. ita menſas extruit, Tantas ſtruices concinnat patinarias. & Liuius: quo Caſtalia, per ſtruices ſaxeas lapſu accidit.

PAVLVS. Struices dicebant omnium rerum inſtructiones.

* Strui — Struppi * vocabantur in puluinaribus faſciculi de verbenis facti, qui pro deorum capitibus ponebantur.

FESTVS. Struppi vocantur in puluinaribus *faſciculi de verbenis facti qui pro* Deorum capitibus ponuntur *apud Vr*bem calo Antiſtius *Labeo dici ait ma*giſtratum publicum . . .

Strutheum in mimis præcipue vocant obſcenam partem virilem, à ſalacitate videlicet paſſeris, qui Græce στρουθὸς dicitur.

PAVLVS. Stultorum feriæ appellabantur Quirinalia, quod eo die ſacrificabant ij, qui ſolemni die, aut non potuerunt rem diuinam facere, aut ignorauerunt.

FESTVS. Stult*orum feriæ appellabantur* Quirina*lia, qui erat dies feſtus* qui pri*mi quod eo die Quirino* ſacrificant ij, *qui ſolemni die. aut* non potuer*unt rem diuinam facer*e, aut ign*orauerunt. ſuorum* fornacalium *ſacrorum diem* commiſſum *piaculum expiabant* more, at*que quod ſuis non fecerant* quibus per*mittebatur ferijs, ſacrum faciebant.*

Stuppam linum inpolitum appellant Græci Dorij.

Stuprum pro turpitudine antiquos dixiſſe apparet in Nelei carmine: fœde, ſtupréque caſtigor cotidie. & in Appi ſententiis: qui animi . . . compotem eſſe, nequid fraudis, ſtupríque ferocia pariat. Næuius: Seſéque ij perire mauolunt ibidem, quam cum ſtupro redire ad ſuos popularis, item: ſin illos deſerant fortiſſimos viros, magnum ſtuprum populo fieri pergetis. *

*pergentis v.c.

PAVLVS. Stuprum pro turpitudine antiqui dixerunt. vnde eſt in carmine: Fœde, ſtupréque caſtigor cotidie.

Stura

Stura flumen in agro Laurenti eſt. FESTVS

ſtura flumen in agro Laurenti eſt, quod quidam Aſturam *vocant*.

suber arbor, ac ſuberieſ, *qua natabant in* Thermi.

SVADTED, idem * ait eſſe, ſic te. *Meſſalla)

ſuaſum, colos appellatur, qui fit ex ſtillicidio fumoſo in veſtimento albo. Plautus. quia tibi ſuaſo infeciſti propudioſa pallulam. Quidam autem legunt inſuaſo. nec deſunt, qui dicant omnem colorem, qui fiat inficiendo, ſuaſum vocari, quod quaſi perſuadetur in alium ex albo tranſire.

ſub corona venire dicuntur, quia captiui coronati ſolent venire, vt ait Cato in eo, qui eſt de re militari. vt populus ſuus ſua opera potius ob rem bene geſtam coronatus ſupplicatum eat, quam re male geſta coronatus veneat. *Id autem ſignum eſt nihil præſtari a populo. quod etiam Plautus ſignificat in Hortulo. præco ibi adſit cum corona, cuique liceat veneat." *veniat. v. c. *veniat. v. c.

ſub iugum mitti dicuntur hoſtes victi, ereptis omnibus armis, teliſque, cum haſtis defixis duabus in terra, tertiaque ad ſummum earum deligata, (ipſi eam * iubentur ſubeuntes tranſire. *ſpecie iam v. c. ſpeciem eam)

ſub iugum mitti dicuntur hoſtes, cum duabus haſtis in terra defixis, tertiaque ſuperligata. inermes ſub eas coguntur tranſire. PAVLVS.

ſub vineam iacere dicuntur milites, cum aſtantibus centurionibus iacere coguntur ſudes. FESTVS.

ſub vineam iacere dicuntur milites. cum adſtantibus centurionibus iacere cogantur ſudes.

ſub vitem haſtas iacere dicitur veles, cum eas ſub manu ſurſum mittit. Lucilius: vt veles bonus ſub vitem, qui ſummiſit* haſtas. Veles autem velitis facit. PAVLVS.

ſub vitem *haſtas iacere dicitur veles, cum eas ſub* manu *ſurſum mittit* Lucillius. vt *veles bonus ſub vitam* qui ſubit * *haſtas*. *ſubiicit) FESTVS.

ſub vitem præliari dicuntur milites, cum ſub vinea mili- *ſubiicit)

tari pugnant. Lucilius: Neque prodire in altum, præliari procul ſub vite.

FESTVS. *Sub vitem proeliari* dicuntur *milites*, *cum ſub vinea* militari pugn*ant Lucilius Æ*q. prodire *in altum*, *proeliari procul* ſub vite.

sub vos placo, in precibus fere cum dicitur, ſignificat id, quod ſupplico * vt in legibus: TRANSQVE DATO. EDENDOQVE'' ILORATO.

*ſupplicio v.c.

''& endoq)

sub vos placo, ſupplico.

PAVLVS. ſubactus modo ſignificat mollitus; modo victus; modo compulſus, vt cum dicimus, pecus ſub arbore ſubactum modo coactus.

FESTVS. *Subacti*, molliti, alias *compulſi*, *& coacti* vt cum dicimus. *pecus ſub arbore* ſubactum *alias victi*.

ſubditus dicitur iudex, qui loco mortui datur iis, qui eum habuerant iudicem in aliqua re, vel lite.

FESTVS. PAVLVS. ſubdit*us dicitur is qui in demor*tui (in demortuis) iudi*icis locum iudex* datur his, qui cum hab*uerant iudicem duntaxat* in eandem rem *vel litem*.

ſubices Ennius in Achille pro ſubiectis poſuit. cum dixit Nubes per ego deum ſubices humidas, Vnde oritur imber ſonitus ærio * ſpiritu.

''*inde* v c.

**auo* v. c.

ſonitu ſauo

ſubices Ennius pro ſubiectis poſuit.

ſubiciar*ies dicuntur* , *qui agetur*, *vt cadat* quod fit, vt ait Cincius *in libro de officio iuriſ*conſulti exemplo, *atheniensium apud quos* explandi* gratia aries in *igitur ab eo qui ſcelus* admiſit poenæ *pendendæ loco*.

ſubigere arietem in eodem libro * Antiſtius eſſe ait dare arietem, qui pro ſe agatur: cædatur.

. in dicebant'inſir . . . . Plautus in Perſa: Ad paupertatem ſi immigrant infamiæ, Grauior paupertas fit, fides ſubleſtior. id eſt infirmior. Idem in Neruolaria, vinum ait ſubleſtiſſimum, quia infirmos faciat. vel corpore, animo.

ſubleſta, infirma, & tenuia. Plautus: Grauior paupertas fit, fides ſubleſtior. id eſt, infirmior. Idem ait vinum ſuble-

ſtiſſimum, quia infirmos faciat vel corpore, vel animo.

Sublicium po*ntem quidam putant eſſe* appellatum a *ſublicibus peculi ari* vocabulo *Volſcorum*, *quæ ſunt tigna* in latitudinem *extenſa*, *qua non* aliter Formiani *vocent, quam à nomine* librorum : *& qua ab aliis auctoribus* ſublices vocantur *quod ſub eu* aqua liquens. *laberetur*, *dicta* in qua opinio*ne fuit*. . . FESTVS.

. . . . *qui* . . .

& meminit *ſublici pontis* : *en Neuius* qui ait in belli *Punici libro*. . . . . .

quam liquidum *ſublicio tranat ponte* amnem, & alij *tabulis qui adhuc no*men retinet. . . .

Salluſtius libro *quarto Hiſtoriarum* ne inrumiendi *pontis ſublici* . . . . . .

ſublicibus cauata . . . . . .

*eſ*ſent.

ſublimauit dixit,* id eſt, in altum extulit, Originum libro ſecundo : In maximum decus, atque in excelſiſſimam claritudinem ſublimauit id autem dicitur a limine ſuperiore, quia ſupra nos eſt. *dixit Cato)

ſublimem eſt in altitudinem elatum. vt Ennius in Thyeſte: Aſpice hoc ſublime candens, quem vocant omnes Iouem. Vergilius in Georgicis libro primo : Hic vertex nobis ſemper ſublimis.

ſublimem eſt in altitudinem elatum. id autem dicitur a limine ſuperiore, quia ſupra nos eſt. PAVLVS.

ſublucare arbores eſt ramos earum ſupputare, & veluti ſuptus lucem mittere? cōlucare autem ſucciſis arboribus locum implere luce. FESTVS.

ſuboles ab oleſcendo, id eſt, creſcēdo dictæ vt adoleſcētes quoque & adultæ, * & indoles dicitur. Lucretius libro quinto : ſiue virum ſuboles. ſiue eſt muliebris origo. Vergilius: Cara deum ſuboles, magnum Iouis incrementum. * adulti)

ſubrumari dicuntur hædi, cum ad mammam admouentur: quia ea(his vocabantur, * vel quia rumine trahunt lacte ſugentes. *rumis vocabatur.

PAVLVS. Subrumari dicuntur hædi, cum ad mammam admouentur: quia ea rumis vocatur: vel quia rumine trahunt lac* ſugentes.

*lacte

Subſcudes appellantur tabellæ, quibus tabulæ inter ſe configuntur, quia quo immittuntur ſucciditur. Pacuuius: Nec vlla ſubſcus cohibet compagem.

FESTVS. *Subſcudes ap*pellantur cunctæ *tabellæ, quibus* tabulæ inter ſe con*figuntur qui* aquo eæ immitantur *ſucciditur Pacu*uius in Niptris: Nec vlla ſubſcus cohibet compagem aluei. Plautus in Aſtraba: Terebratus multum ſit, & ſubſcudes addite.

S*u*bſidium dice*batur quando mi*lites ſubſide*bant in extrema acie lab*entiq. aciei *ſuccurrebant quod* genus militum *conſtabat ex iis, qui* emeruerant *ſtipendia, locum tamem* tamen retine*bant in exercitu* quæ erat ter*tia aciei Trianorum* vt Plautus *in friuolaria*, 'agite nunc ſub*ſidit omnes, quaſi ſolen*t triario *ſimili modo dicti præſi*diari ante eos *collocati qui* erant, aut in alio *loco præpoſiti*.

PAVLVS. Subſilles dicebantur quædam lamellæ ſacrificiis neceſſariæ.

FESTVS. *Subſiles ſunt, quas aliter* ipſiʃles vo*cant, lamellæ neceſſariæ ſacris* quæ ad rem *diuinam conferre dicunt*ur maxime, *ſpecie virum & mulie*rum.

Subſolaneæ *quæ ſunt ſolo* res appellantur, *nec ad vnius nomen* rei ſolum conferunt, *ſubſolanei enim dicuntur* qui infimum *ſolum colunt vt qui* in terram ſuper*ſolanei*: *dicitur inde ſoli*dum, imum *ſolum, rurſus quo planta ſpedis* innititur.

Subſtillum *antiqui appellabant* tempus ante *pluuiam iam* pæne vuidum dum *& poſt pluuiam* non perſiccum, *iam ſtillaret*, aut non dum deſuſſet.

Subſtillum tempus ante pluuiam iam pæne vidum, &

poſt pluuiam non perſiccum, quod iam ſtillaret, aut non dum deſiiſſet.

Subucula genus libi dicitur, ex halica, & oleo, & melle: & genus veſtimenti. PAVLVS.

Subuculam Aelius Stilo, & Cloatius iiſdem fereverbis demonſtrant vocari, quod diis detur ex halica & ooieo, & melle, Nam de tunicæ genere notum eſt omnibus FEST.

Subuerbuſtam, veribus vſtam ſignificat Plautus cum ait. Vlceroſam. * compeditam, ſubuerbūſtam, ſordidam.

Subuerbuſtam, veribus vſtam ſignificat.

Subluo Tuſce tibicen dicitur *viceroſam.

Subulo Tuſce tibicen dicitur. itaque Ennius: Subulo quondam marinas propter adſtabat plagas. v.c. PAVLVS.

Suburam Verrius alio libro a pago Succuſano dictam ait: hoc vero maxime probat eorum auctoritate, qui aiunt ita appellatam & regionem vrbis, & tribum a ſtatiuo præſidio, quod ſolitum ſit ſuccurrere Eſquiliis infeſtantibus eam partem vrbis Gabinis. indicioque eſſe, quod adhuc ea tribus per C litteram, non B ſcribatur. FESTVS. PAVLVS.

Subura regio Romæ a pago Succuſano vocabulum traxit, quod ei vicinum fuit. FESTVS.

Suburanam *tribum antea* Succiſanam *per* C, *appellabant* ex nomine *regionis*, *nam partem* inam illam quoq. *tradunt fuiſſe* ſuccuſanam dictam *Verrius autem*, ait ſemiratum eſſe, *cur non a nomine* pagi ſuccuſani, *in quo milites* exercerentur.

Succenturiare eſt explendæ centuriæ gratia ſupplere, ſubiicere. Plautus in Saturione: Succenturia centum, require, qui te delectet domi. & Cæcilius in Triumpho: nunc meæ militiæ * aſtutia opus eſt ſuccenturia." *malitiæ) " ſuccenturiata)

Succenturiare eſt explendæ centuriæ gratia ſupplere, Cæcilius: Nunc meæ malitiæ aſtutia opus eſt ſuccenturia.* PAVLVS. *ſuccenturiata)

succerda ſtercus ſuillum. Titinius: Quid habes, niſi vnam arcam ſine claui; eo condis ſuccerdas.

FESTVS. *Succerdæ* ſtercus *ſuillum dicebatur*. . . . . . us. simus *ſuccerde Titinius* Quid habes, niſi *vnam arcam ſine claui*, eo condis *ſuccerdas, alio nomine* ſuccerda *dicitur opicerda*. . . . . . homo opicerda. . . . . . . .hominem, quem ſol *in opicerdis aſpicit*.

PAVLVS. Succinea hoſtia dicebatur, quæ ſecundo loco cædebatur ſic appellata eſt a ſuccedendo.*

* *ſuccidēdo*

FESTVS. *Succidanea hoſtia* appellatur quæ *ſecundo loco caedebatur*, quod quaſi *ſuccideretur, dicta* quidem a ſuccedendo, *non a ſucci*dendo dictam *putant*.

PAVLVS. Succingulum, balteum.

FESTVS. *Succingulum* appellabant *antiqui balteum* Plautus *ab Hypoliſta*

Succingulum Herculis *acque magno neutiquam* abſtulit *pericu'o*.

PAVLVS. succrotilla,*vox tenuis, & alta. Titinius: Feminea''fabula ſuccrotilla vocula.

FESTVS. *Succrotilla* tenuis dicebatur, *& alta vox* Titinius in . . *Faminea* fabulare ſuccrottilla *vocula Affranius* in Epiſtola *loquebatur ſuccro*tilla voce ſerio *Plautus in deſcribendis* mulierum *cruribus* gracilibus in Syro *cum extortis* talis cum ſodellis * *cruſculu belle*, quæ non pedibus *irent*.

*Succortrila, ſuccotilla, succotrilla

''Femina

*todellis

Sucula eſt machinæ *genus teretis* materiæ & foratæ, *ac craſſe* quam vt vber ſcrofæ *porci circum*ſtant, *ſic verſanteſque ductario fune volunt eodem nomine* ſtellas ruit que *dicunt*, *quas aliter appellarunt a pluuia* hyadas Græci *ὑάδας noſtri exi*ſtimantes a ſubus *dici*, *modo latine loquenti* dixerint *eas Suculas*. [illegible]

Sudiculum * genus flagelli dictum, quod vapulantes ſudantes facit. PAVLVS. * Sediculum

Sudum, ſiccum, quaſi ſeudum, id eſt ſine vdo. Securus, ſine cura.

Sudum Verrius ſignificare ſub *vdum ſed autorum* omnium fere *exempla volunt vt ſudus* ſiccum ſignificet. *Sudum enim quaſi ſeudum, id* eſt ſine vdo, *vt ſecurus ſine cura dictum eſt.* FESTVS.

Sufes *dictus Pœnorum* magiſtratus, vt oſcor*dum Media flu-ticus* Calidius in Oratione *in Q. Cæcilium.* Nonne vobis *Iudices ignem* & fumus proſequi *& flamma* videtur: Senatus cenſ*uit referentib.* Sufetis.

Sufes dicti lingua Pœnorum. Calidius: Senatus, inquit, cenſuit referentibus ſufetis. PAVLVS.

Suffibulum, veſtimentum album prætextum quadrangulum oblongum, quod in capite Veſtales virgines ſacrificantes habebant, idque fibula comprehendebatur.

Suffibulum eſt veſtimentum a*lbum pretextum qua*drangulum oblongum, quod in *capite* Virgines *Ve*ſtales cum ſacrificant, ſemper *habere ſolent id*que fibula comprehenditur. FESTVS.

Suffimenta ſunt, quæ *faciebant, ex faba*, mi*lioque* molito mulſo ſpar*ſo : ea diis dabantur eo te*mpore, quo vuæ calcatæ *proelo.*

Suffimenta dicebant, quæ faciebant ex faba, milioque molito, mulſo ſparſo. ea diis * eo tempore dabantur, quo vuæ calcatæ prælo '' premebantur. PAVLVS. *bis ''pilo.

Suffiſcus folliculus teſtium arietinorum, quo vtebantur pro marſupio, à fiſci ſimilitudine dictus. FESTVS.

Suffiſcus dicebatur folliculus teſtium arietinorum, qui celebris *uſus erat pro marſ*upio forſitan *dictus ſuffiſcus* à fiſci ſimilitudine.

Suffraga*tores dicebantur apud* maiores hi, qui vulgo in vſu *erant candidatis nam vt melius* apparerent iuncta ſuffrag*ia ſuffragator* quem quiſque fieri vellet, notabat *appoſito pun*cto ſcriptis

candidatorum hominum *nominib.* Varro in libro VII. Rerum humanarum *hoc tradit*.

PAVLVS. Suffuerat, ſub eodem tecto fuerat.

*χυλὸν FESTVS. Sugillatum dicitur ex Græco, quod ea pars, quæ eſt ſub collo, *κοῖλοι* * ab eis dicitur.

Sugillatum dici exiſtimant *ex Græco vocabulo* quod ea pars, quæ *eſt ſub collo χυλὸν* ab iis dicitur.

Suillum genus inuiſum Veneri prodiderunt poetæ, ob interfectum ab apro Adonim, quem diligebat dea. quidam autem, quod immundiſſimi ſint ſues ex omni manſueto pecore, & ardentiſſimæ libidinis. ita, vt opprobrium mulieribus inde tractum ſit, cum ſubare, & ſubire dicuntur.

Sulci appellantur, qua aratrum ducitur, vel ſationis faciendæ cauſa, vel vrbis condendæ, vel foſſura rectis lateribus, vbi arbores ſerantur. ſulmen quoque, qua eius veſtigium, ſimiliter appellatur. quod vocabulum quidam ex Græco fictum, quia illi dicant ὁλκόν.

PAVLVS. Sulcus dictus à Græco, quî ab illis ὁλκὸς appellatur.

Sultis, pro ſi vultis. Plautus: Sequimini me hac, ſultis. & Cato: Audite, ſultis, milites.

FESTVS. Sultis, ſi voltis. Plautus in Friuolaria: Sequimini me hac, ſultis, legiones omnes lauernæ. & in Rudente: Curate hæc, ſultis, magna diligentia. M. Cato pro L. Cæſetio: audite, ſultis, milites, ſi quis veſtrum in bello ſuperfuerit, ſi quis non inuenerit pecuniam, egebit.

*ſi audes. v. c. ſodes, ſi audes)

" ilicet, ire licet, illico)

*ſcilicet)

Sultis, ſi voltis ſignificat compoſito vocabulo, ita vt alia ſunt, ſodes, * ſis ſiuis, plicet" in loco, ſcis licet* ſcias licet, equidem ego quidem. Ennius: pandite ſulti genas, & corde relinquite ſomnum.

Sultis, ſi vultis. Ennius: Pandite ſulti genas, & corde relinquite ſomnum.

PAVLVS. Sum pro eum vſus eſt Ennius.

FESTVS. Sum pro eum vſus eſt Ennius libro primo: At tu non vt ſum ſummam † ſeruare decet rem. & libro ſecundo: At ſeſe ſum quæ dederat in luminis oras.

†*ſumma v. c.*

**fincta v. c. vel facta)*

Summanalia liba farinacea in modum rotæ ficta.*

Summiſſiorem aliis ædem Honoris, & Virtutis C. Marius fecit, ne ſi forte officeret auſpiciis publicis, augures eam demoliri cogerent.

PAVLVS. Summuſſi, * murmuratores. Næuius: Odi, inquit, ſummuſſos, proinde aperte dice, quid ſit. "Terentius muſſare pro tacere poſuit, cum ait: Sile, cæla, occulta, tege, tace, muſſa.

*ſummiſſi "fiet)

FESTVS. *Summuſſi* dicebantur *murmuratores* Næuius: Odi, inquit, *ſummuſſos, pro* inde aperte dice, *quid ſit, quod*, times. Ennius in ſexto *Annalium Quintus* in occulto muſſa*bat*: *Et Accius* in Andromacha dic*e iam mater non* eſt. nam muſſare ſi*ne Cæcilius* in Agnorizomene: * Quod potes, ſile, cæla, occulta, tege, tace, muſſa, mane.

* Anagnorizomene)

Suopte, (ſuo) ipſius; vt meopte, meo ipſius; tuopte, tuo ipſius.

Supa *ſignificat iacit, vnde diſſipat* diſiicit *&* *obſipat, obicit &* *inſipat* inſipit iniicit farinolam.

PAVLVS. Supat * iacit, vnde diſſipat, diſiicit: & obſipat, obiicit: & inſipat, "hoc eſt iniicit.

FESTVS. Supellectilis recto caſu, & ſenis ratione dicebantur, quæ nunc contraria videntur eſſe finitioni proportionis, * quia omnia vocabula x littera finita, per declinationes obliquorum caſuum ſyllabam accipiunt. Hæc autem duo deſciuerunt ab ea, vt alia complura, * quæ non ideo infirmare debent præceptum.

* portionis v.c. *multa com- ... v.c.

PAVLVS. Supercilia in Iunonis tutela eſſe putabant, quod iis protegātur oculi, per quos luce fruimur, * quam tribuere putabant Iunonem. vnde & Lucina dicta eſt.

*fruuntur

FESTVS. *Supercilia in* Iunonis tutela *putabant, in qua dicuntur* mulieres *etiam, quod iis protegantur* oculi, per quos *luce fruimur*, 'quam tribuat *Iuno. Vnde ipſa Dea* Lucina quoque *dicta videtur*.

Supercilium dicitur, quod ſupra cilium ſit, id eſt integimentum oculi ſuperius.

Supereſcit ſignificat ſupererit. Ennius: dum quidem vnus

* Romanus v.c.
* Acer. v.c.
" ſi)
* cedit v.c.

homo Romæ* toga ſupereſcit. & Attius * in Chryſippo: Quin hinc" ſupereſcit, Spartam, atque Amyclas trado. Sed per ſe ſuper ſignificat quidem ſupra, vt cum dicimus ſuper illum ſedit, * verum ponitur etiam pro de, Græca conſuetudine, vt illi dicunt, ὑπὲρ. Plautus in Milite glorioſo: Mea opera ſuper hac vicina, quam ego nunc concilio tibi. in Phaſmate: Ehe . . tandem percipio, ſuper rebus noſtris loqui te. Pacuuius in Medo: Qua ſuper re interfectum eſſe Hippotem dixiſti? Cato contra Annium: Nemo antea fecit ſuper tali re cum hoc magiſtratu vtique rem. Afranius in Virgine: Aliis de rebus in qua cœpiſti ſuper re.

PAVLVS. Supereſcit, ſupererit. Ennius: Dum quidem vnus homo Romæ ſupereſcit.

Superſtites antiquitus appellati ſunt teſtes.

FESTVS. Superſtites teſtes præſentes ſignificat. cuius rei teſtimonium eſt, quod ſuperſtitibus præſentibus, ij, inter quos controuerſia eſt, vindicias ſumere iubentur. Plautus in Artemone: Nunc mihi licet quiduis loqui, nemo hic adeſt ſuperſtes. Volgari quidem conſuetudine ponitur *pro iis qui ſatis* ſuperque ſint. *Superſtites etiam* liberi parentibus *dicuntur* . . . . . quamobrem *progredi cuperem vlterius viuendo* quamquam *omnes ſuperſtites mihi* velim.

Superuacaneum *vt videtur, ſ*ecludit Verrius ab *vacuo, quod vacuum quidem dicatur id* tantummodo, *ſufficiat ſatis* [illegible] *quod autem ſuperſit ſuper*uacaneum *id dicitur.*

PAVLVS. Superuacaneum, ſuperuacuum.

Superuaganea dicebatur ab auguribus auis, quæ ex ſummo cacumine vocem emiſiſſet. dicta ita, quia ſuper omnia vagatur, aut canit.

FESTVS. *Superuaganea auis* vocatur ab *auguribus quæ ex ſummo* cacumine *vocem emiſit, quia* quaſi in *altiſſimis ſuperque omnia* vagatur *appellata.*

Supparus *dicebatur puellare* veſtimen*tum lineum*, *quod &* *ſubucula* appe*llabatur Pomponius* in Fullonia. *velum* omne quod *ex lino eſt*, *dicitur ſup*parum Puniceum *veſtimentum ita vocat* Neui de *bello* Punico. & in Nautis, *vocat Neptuno veſtem* conſecr*atam*, *ſupparum at* nunc ſupparos *appellamus vel alına* iam crucem *expanſa*. *Mulier videtur* puella *ſupparo induta ut Affr*anius ait. Puella *non ſum*, *ſupparo ſi in*duta ſum. PAVLVS.

Supparus veſtimentum puellarum lineum, quod & ſubucula (id eſt camiſia) dicitur. Afranius: Puella non ſum. ſupparo ſi induta ſum.

Supernati dicuntur, quibus femina ſunt ſucciſa in modũ ſuillarum pernarum. Ennius: His pernas ſuccidit iniqua ſuperbia Pœni. FESTVS.

*Supernati dicuntur quibus femi*na ſunt ſucciſa *in modum ſuillarum* pernar*um*. *Ennius in Annalibus* is pernas ſucc*idit iniqua ſuperbia* Pœni. & Catul*us ad Coloniam*; *in* foſſa ligari iac*et ſupernata ſecuri*.

Supplicia veteres quædam ſacrificia à ſupplicando vocabant. PAVLVS.

Supplici*a ſunt*, *que caduceato* res portent *ea ſumebantur ex* verbena ſalici *arboris nec enim ex* alia ſupplicia *fas erat*, *quam de verbenis* ſumi. Sinn*ius Capito ait cum ciuis* necaretur, *inſtitutum fuiſſe ut* Semoniæ res *ſacra fieret veruece* bidente, *ut eo ſacrificio pœ*na ſalutis *ciuibus*, *caput ipſum dam*nati, patrimon*iumque cui delibatum eſſet*. id fieret *ſacrum Deo*, *Indeque fuiſſe* ſolitum, *ut quia tunc in Forum ſupplica*ndi cauſa *prodiret Rex ſacro*rum ut id vo*caretur ſupplicium hoc ve-* FESTVS.

ſo ſemper elatum à multis quo exemplo docet ſupplicia dici ſupplicamenta nunc fere ſupplicia, pro poenis dicuntur.

Supplicium à ſupplicijs differt, vt vſus arguit, quod in vſu ſit, vt dicimus hæc deorum, illud hominum: cum ſumatur ſupplicium de aliquo id eſt de poena agatur eius, qui iubetur cædi,

Supremum modo ſignificat ſummũ, modo extremum, modo maximum.

PAVLVS.

FESTVS. Suppremum modo ſignificat ſummum vt cum dicit . . . . pater ſupreme belli & armorum Mauors potens. Plautus . . . Me certe ſuppremum habuiſti ſemper in rebus tuis. alias extremum ſignificat, vt in legibus XII. Solis occaſus ſupprema tempeſtas eſto . . . . . . Supremo crimine necte tuo. Vnde dicitur ab illo ſepeliri die ſupremo . . . . . & quaſi ſupremo lugentes . . . . tempora voltu. Cato de . . . . . dolentis numquam cuiq. reo apud Pratorem denegaſſe ſuppremam aduocationem alias pro maximo cum duas oues & triginta boues ſupremam multam dicerent.

Suppum antiqui dicebant, quem nunc ſupinum dicimus ex Græco, videlicet pro adſpiratione ponentes litteram, vt cum idem ὕλας dicunt, & nos ſiluas. item ἕξ, ſex: & ἑπτὰ, ſeptem. eius vocabuli meminit etiam Lucilius: Si vero das, quod rogat, & ſi ſuggeri* ſuppus.

* ſuggeriù)

Suppum antiqui dicebant, quem nunc ſupinum dicimus.

PAVLVS. Surregit, & ſortus pro ſurrexit, & quaſi poſſit fieri ſurrectus frequenter poſuit Liuius.

FESTVS. Surregit & ſortus antiqui ponebant pro ſurrexit. & eius participio, quaſi ſit ſurrectus quibus L. Liuillus frequenter vſus eſt.

Surremit, ſumpſit. inque manu * ſurremit haſtam.

* manum}

Surremit ſumpſit inque manum ſurremit haſtam.

PAVLVS. Surempſit, ſuſtulerit.

FESTVS. Idem Surempſit, vſurpauit pro puerum ſuſtulerit. Surium

PAVLVS. . . . . cum dixit. qui ita appellatus eſt, quod

FESTVS.

cum *in Academia & Lycio* nobiliſſimos *inter, excelleret*, atque ob eam *cauſam præſtant*iſſimus ſemper *habitus fuiſſet* inſtituit. cum *diſputaretur, vt primus ſumeretur is qui eſſet* ipſo dignior *vnde* σχύθειον καὶ ὑκέτισυέθειον *illum nominauit*, quod ſi mon*itus eſſet, diſputan*tem non num*quam refellebat* Socratem quas . . . . *coniecer*at in librum *à ſe ſcriptum, quem* inſcripſerat Scy*rium, ob eum, cuius* gratia id appell*auerat opus*.

Surum dicebant, ex quo *per deminutionem ſurculus factum* eſt Plaut*us in* . . . . *Surum* non eſt tibi *ſurum dicebant palum* itém: nam qui*a ſepiebatur circus* ſurculis, *longum deligebant ſurum*, tum polie*bant aſcia* . . . . aut aſulæ . . . *Ennius vnus ſu*rus ſurum *ferre tamen defendere* poſſent.

PAVLVS.

Surum dicebant, ex quo per deminutionem fit ſurculus. Ennius: Vnus ſurus ſurum ferret, & tamen defendere poſſent.

* ferre)

FESTVS.

Sus Mineruam, in prouerbio eſt, vbi quis id docet alterum, cuius ipſe inſcius eſt. quam rem in medio, quod aiunt, poſitam Varro & Euhemerus ineptis mythis inuoluere maluerunt, quam ſimpliciter referre.

PAVLVS.

Suſpectus à ſuſpicor venit, & à ſuſpcio.

FESTVS.

Su*ſpectus eſt diuerſa* ſignificationis *à ſuſpicor enim*, & ſuſpicio parti*m venit. Itaq*ue non mirum ſi *non vna ſignificatio* dari poteſt.

PAVLVS.

Suſque, déque, ſignificat plus minuſue.

FESTVS.

*Suſque, deque frequ*ens eſt pro plus, minuſue, *ſignificat autem id* quod antiqui vſque dice*re ſoliti erant*.

PAVLVS.

Sutelæ doloſæ aſtutiæ, à ſimilitudine ſuentium dictæ.

FESTVS.

Sutelæ doloſa, aſtutiæ, à ſimili*tudine ſuentium* dictæ ſunt.

Su*trium quaſi eant*, *v*tiq. in prouerbium *abijt ex hac* cauſa Gallico tu*multu quon*dam edictum eſt legiones Sutrij, vt præſto eſſent cum cibo ſuo, quod vſurpari cœptum eſt in iis, qui ſuis rebus, opibúſque officij id præſtarent, quibus deberent. Plautus: Sed facito dum, merula per † verſus, quod " cantat colas, * cum ſuo cuique .*. facito veniant, quaſi eant Sutrium.

† memineris) * quos " colax) .*. cum cibo tu quoque eos)

PAVLVS.

SYCOPHANTAS appellatos hac de cauſa dicunt. Atti-

** quondam* cos quoſdam * iuuenes ſolitos aiunt in hortos irrumpere, ficóſque deligere : quam ob cauſam lege eſt conſtitutum, vt qui id feciſſet, capite truncaretur: quam pœnam qui perſequerentur ob paruula detrimenta, ſycophantas appellatos.

FESTVS.

Sycophantas quidam ex hac cauſa *dictos putant* Atticos quondam *iuuenes ſolitos* aiunt in hortos *quorumdam* inrumpere, ficóſque *deligere quam* ob cauſam lege factam ** capital)* qui id feciſſet, capite * eſſet ei. quam pœnam qui perſequerentur ob paruola detrimenta, ſycophantas appellatos.

TABELLIS pro chartis vtebantur antiqui, quibus vltro, citroue, ſiue priuatim, ſiue publice opus erat, certiores abſentes faciebant. vnde adhuc tabellarij dicuntur, & tabellæ miſſæ ab imperatoribus. FESTVS. * citroque)

Tabem eam, quæ faceret tabeſcere apud antiquos vſurpatum. Salluſtius quoque frequenter, vt in Catilina, cum ait: vti tabes pleróſque ciuium animos inuaſerat. & in libro quarto hiſtoriarum: qui quidem mos, vt tabes in vrbem coniectus. & Coruinus pro Liburnia: propter hanc tabem, atque perniciem domus totius.

Tabernacula dicuntur à ſimilitudine tabernarum, quæ ipſæ, quod ex tabulis olim fiebant, dictæ ſunt, non, vt quidam putant, quod tabulis cludantur.

Tablinum * proxime atrium locus dicitur; quod antiqui magiſtratus in ſuo imperio tabulis . . . . . * Tabijnum v.c.

. . . . . .

Tablinum proxime atrium locus dicitur, quod antiqui magiſtratus, in ſuo imperio tabulas rationum ibi habebant publicarum rationum cauſa factum locum.

Tablinum, locus proximus atrio, à tabulis appellatus. PAVLVS.

Taciturnus, qui facile tacet. tacitus, argutus etiam, qui poteſt aliquando tacere.

Tædulum, faſtidioſum, ſiue quod eſt omnibus tædio. * * tadium.

Tædulum antiqui interdum pro faſtidioſo; interdum quod omnibus tædio eſſet, ponere ſoliti ſunt. FESTVS.

Tænias Græcam vocem ſic interpretatur Verrius, vt dicat ornamentum eſſe laneum capitis honorati, vt ſit apud Cæcilium in Androgyno: ſepulchrum plenum tæniarum, ita vt ſolet. & alias: Dum tæniam, qui vulnus vinciret, petit. Ennius in Alexandro: volans de cælo cum corona, & tæniis. Attius in Neoptolemo: Decorare eſt ſatius, quam vrbem tæniis. * Tanpercon Taenpocon Taenpton Tahenpocon Temperon Tempocon Taempocon

Tæpocon * appellarunt Græci genus ſcribendi deorſum verſus, vt nunc dextrorſum ſcribimus.

Tæpocon ·*· ſoliti ſunt appellare Græci genus ſcribendi deorſum verſus, vt nunc dextrorſum ſcribimus. PAVLVS. FESTVS.

Tagax ſarunculus à tangendo dictus. cuius vocabuli Lucilius meminit: Et mutonis manum perſcribere poſſe tagacem. ·*· Tanpercon v.c. PAVLVS.

FEST. Tages nomine, Genij filius, nepos Iouis, puer dicitur diſciplinam aruſpicij dediſſe duodecim populis Etruriæ.

Tagit Pacuuius in Teucro: Vt ego, ſi quiſquam me tagit & tagam. Idem in Hermiona: Aut non cernam, niſi tagam. ſine dubio antiqua conſuetudine vſurpauit. nam nunc ea ſine præpoſitionibus non dicuntur, vt contigit, attigit.

PAVLVS. Tagit ſimpliciter dicitur. quod attigit, contigit facit cõpoſitum.

Talaſſionem in nuptiis Varro ait ſignum eſſe lanificij. Talaſſionem enim vocabant quaſillum, qui alio modo appellatur calathus, vas vtique lanificiis * aptum.

** ſacrificiis*

FESTVS. *Talaſ*ſionem in nuptiis Varro ait *ſignum eſſe lanificij* ταλαρον, id eſt quaſillum, *ita enim ſ*olitum appellari talaſſionem, at *quidam* hiſtoriarum ſcriptor Talaſſium *ait nomine* virum rapta virgine vnicæ pu*lchritu*dinis, quod ei id coniugium fuerit f*elix*, *boni* . . ominis gratia nunc redintegrari.

Talentorum non vnum genus. Atticum eſt ſex millium denarium. Rhodium &*ciſtophorum, quattuor millium quingentorum ·*. denarium. Alexandrinum, duodecim millium denarium. Neapolitanum ſex * denarium. Syracuſanum trium " denarium. Rheginum victoriati . . . . . .

**. quadringentorum*

** ſex millium*

" trium millium)

Taliam * Cornificius poſuit, vnde & Talaſſus. Taliam alij folliculum cepe.

** Talam*

Talia, folliculum cepe.

PAVLVS. Talionis mentionem fieri in duodecim ait Verrius, hoc

FESTVS. modo. ſi membrum rapſerit; * ni cum eo pacit, talio eſto. neque id, quid ſignificet, indicat. puto quia notum eſt. permittit enim lex parem vindictam.

** ruperit, vel rupit)*

Talipedare antiqui dicebant pro vacillare pedibus laſſitudine, quaſi trahat pedes, vt talis videatur inſiſtere, aut identidem tollere pedes.

PAVLVS. Talipedare eſt vacillare pedibus, & quaſi talis inſiſtere.

Talus prænomen erat Sabinorum.

FEST. Talus in Sabinorum nominibus prænominis loco videtur fuiſſe.

** propoſitiuã poſitiuam)*

Tam ſignificationẽ habet, cum ponimus præpoſitiuam * quandam,

quandam, cui ſubiungimus quam: vt cum dicimus tam egregium opus tam paruo pretio veniſſe. id ex, ſic. ita vt apud Græcos quoque οὕτως ἀγαθόν. item ex contrario ei dicimus, quam bonus Homerus, tam malus Cherylus poeta eſt. At antiqui tam etiam pro tamē vſi ſunt. vt Nouius: * Qui, ſi taceat, dum videat, tam etiā ſciat, quid ſcriptum ſit. " Ennius: illæ meæ tam potis pacis potiri. Titinius: Bene cū facimus, tam male ſubimus, vt quidam perhibent viri. Item: Quamquam * eſtis nihili, tam eſcator † ſimul vobis conſului. * *Næuius* " *quod ſcriptum eſt* * *Quam)* † *ecaſta)*

Tam ſignificationem habet præpoſitiuam, " cui ſubiunmus quam. vt tam malus * Cherylus, quam bonus † Homerus. tam etiam pro tamen vſi ſunt. PAVLVS. " *poſitiuam* * *bonus* † *malus*

∴ Tam modo antiqui dicebant pro modo.

Tam modo antiqui ponebant pro modo. vt Attius: Tam modo inquit Præneſtinus. FESTVS.

∴ Tam perit, quam extrema faba. in prouerbio eſt; quod ea plerumque aut proteritur, aut decerpitur à prætereuntibus.

Tama dicitur, cum labore viæ ſanguis in crura deſcendit, & tumorem facit. Lucilius: * Inguenne exiſtat, papulæ, tama, neboa noxit. PAVLVS. * *Lucretius*

∴ Tame in carmine poſitum eſt pro tam. FESTVS.

Taminia vua " ſilueſtris dicta, quod tam mira ſit, quam minium. PAVLVS. * *via*

∴ Taminia vua * ſilueſtris generis videtur Verrio dicta, quæ tam mira ſit, quam minium. FESTVS. * *via*

Tamne, eouſque, vt Aelius Stilo, & Opilius Aurelius interpretantur. itaque afranius: Tam ne arcula tua plena eſt aranearum?

∴ Tamne, eouſque. Afranius: Tamne arcula tua plena eſt aranearum? PAVLVS.

Tandem cum ſignificet aliquando, interdum tamen ex ſuperuacuo ponitur. vt apud Terentium in Phormione, cum ait: Itane tandem vxorem duxit Antipho iniuſſu meo? non enim hic tempus vllum ſignificat. at Cicero etiam duplicat temporalem ſignificationem, cum ait, tandem aliquando.

Tappete ex Græco ſum*pſit tappetæ*. Ennius cum ait. *Tappetem etiam dixit Turpi*lius in Demetrio. Le . . .

tappetam veterem ſic tappete *neutro genere.*

PAVLVS. Tapulla * dicta eſt lex quędam de conuiuiis.

FESTVS. *Tappula) "*Tappulam *Tappulam) Tapullam " legem conuiualem ficto nomine conſcripſit iocoſo carmine Valerius Valentinus. cuius meminit Lucilius hoc modo: Tapullam * rident legem contere opimi.

PAVLVS. Tarmes genus vermiculi carnem exedens.

FESTVS. Tarpeiæ etiam effigiem ita appellari putant quidam in æde Iouis Metellina. eius videlicet in memoriam virginis, quæ pacta à Sabinis hoſtibus, quæ in ſiniſtris manibus haberent, vt ſibi darent, intromiſerit eos cum Rege Tatio, qui poſtea in pace facienda cauerit à Romulo, vt ea Sabinis ſemper pateret.

*Tarquinias " dictas Tarquitias * ſcalas, quas Rex Tarquinius Superbus fecerit, abominandi eius nominis gratia ita appellatas " eſſe ait vulgo exiſtimari Verrius.

Tartarino cum dixit Ennius, horrendo, & terribili Verrius vult accipi. à Tartaro, cui locus apud inferos.

PAVLVS. Tartarino, horrendo, & terribili.

FESTVS. *Titini Tatium occiſum ait Lauinij, ab amicis eorum legatorum quos interfecerant Tatiani * latrones, ſed ſepultum in Auentino laureto. quod ad ſignificationem verborum non magis pertinet, quam multa alia præterita deinceps, quæ referantur.

PAVLVS. Tauras vaccas ſteriles dici exiſtimabant hac de cauſa, quod non magis, quam tauri, pariant.

FESTVS. * pariant) Tauras vaccas ſteriles appe*llabant, ait Verrius*, quæ non magis rapiant **quam tauri. ſed vero* ſimilius ſit ex Græco dicta*s quia Græci vaccas ταύρας* appellant.

PAVLVS. Tauri, verbenæque in commentario ſacrorum ſignificat ficta farinacea.

Taurij appellabantur ludi in honorem deorum inferorum facti. Inſtituti autem videntur hac cauſa. Regnante Superbo Tarquinio cum magna incidiſſet peſtilentia in mulieres grauidas, quæ fuerat facta ex carne diu vendita * populo taurorum, ob hoc diis inferis inſtituti ludi, & Taurij vocati ſunt. * diuendita)

FESTVS. Taur*ij ludi inſtituti* diis inferis ex *hac cauſa videntur*. Tarquinio regnante cum *magna incidiſſet* peſtilentia in

mulieres *grauidas earum* fetu ſi facti ſunt ex carne *diuendita populo* taurorum immolatorum. ob *hoc ludi Taurij* appellati ſunt, & fiunt *in circo flaminio*, *n*· intra muros euocentur dij *infer.* *Sed Taurios* ludos Varro ait vocari, quod *eu ludis diſcipulus* pendens à doctore in*crudo corio Tauri* ſolitus ſit impelli, atque vſque *eo* *Inibi cogi* docere, quoad conſiſteret, & *ſola virtute* talorum conſtaret pedum *firmitas.*

Taurium æs dicunt, quod in ludos tauricos* conſumitur. ** taurios)*

Taurorum ſpecie ſimulacra fluminum, id eſt, cum cornibus; quod ſunt atrocia, vt tauri.

Taxat verbum ponitur in iis, quæ finiuntur, quoad tangi liceat, in litibus quoque, arbitroue* cum proſcribitur, quoad ei iuſſit ſtatuendi. Taxatio dicitur, quæ fit certæ ſummæ. à tangendo autem dici, etiam ſænici teſtimonio ſunt, qui taxatores dicuntur, quod alter alterum maledictis tangit. ** arbitrioue)*

PAVLVS.

Taxat, & taxatio à verbo tango dicuntur. vnde & taxatores à ſcænicis dicuntur, qui ad alterutrum maledictis tangunt.

TEGILLVM cuculliunculum* ex ſcripto factum. Plautus: Tegillum mihi aret, id ſi vis, dabo. ** cucullivinculum.*

FESTVS.

Tela proprie dici videntur ea, quæ miſſilia ſunt: ex Græco videlicet eorum nomine, quia illi τηλόθεν miſſa dicunt, quæ nos ēminus. ſicut arma ea, quæ ab humeris dependentia retinentur manibus, quandoquidem non minus in nobis eam partem corporis armum vocari, exiſtimandum eſt.* ** eſt, quam arma*

PAVLVS.

Temerare, violare ſacra, & contaminare, dictum videlicet à temeritate.

Temetum, vinum. vnde temulentus, & temulentia.

FESTVS.

Temetum, vinum. Plautus in Aulularia: Qui? quia temeti nihil allatum. Pomponius in decima: Non multi temeti, ſed plurimi. Nouius in duobus doſſenis: Sequimini præminare, ſequere temeti timor. Idem in Funere: agite, exite, temulentiamque* tollite. & in Surdo: Filias habeo temulentas. ſed eccas video incedere. Afranius in Conſobrinis: Pol magis iſtius temulentæ futilis. ** exigite temulentum*

PAVLVS. Tempeſta, tempeſtiua.

Tempeſtatem pro tempore frequenter dixerunt antiqui.

Templum ſignificat, & ædificium Deo ſacratum, & tignum. quod in ædificio tranſuerſum ponitur.

* *Tenitæ* Tenitæ * credebantur eſſe ſortium deæ, dictæ quod tenendi haberent poteſtatem.

" *Tenſa* Tenſa " vehiculum argenteum, quo exuuiæ deorum ludis Circenſibus in crcum ad puluinar vehebantur.

FEST. ∴ Tenſam ait vocari Sinnius Capito vehiculum, quo exuuiæ deorum ludicris Circenſibus in circum ad puluinar vehuntur. fuit & ex ebore; vt apud Titinium in

PAVLVS. Barbato; & ex argento.

Tentipellium, genus calciamenti ferratum, quo pelles extenduntur.

FEST. ∴ Tentipellium Artorius putat eſſe calciamentum ferratum, quo pelles extenduntur. idem Afranium dixiſſe

* *Primo* in Promo. * Pro manibus credo habere ego illos tentipellium. Titinium ait Verius exiſtimare, id medicamentum eſſe, quo rugæ extenduntur, cum dicat: Ten-

* *Inducitur,* tipellium *Inducis, rugæ in ore extenduntur. cum ille τεϑπυχῶς dixerit.

PAVLVS. Tenus ſignificat finem: vt cum dicimus, hactenus.

Terentum locus in campo Martio dictus, quod eo loco ara Ditis patris in terra occultaretur.

FESTVS. *Terentum* in campo Martio loc*um Verrius ait ab eo* dicendum fuiſſe, quod Ter*ra ibi per ludos* ſæcularis Ditis patris *ita leuiter tera*tur ab equis quadrigariis, vt eo*rum leuis* motilitas æquiparet mot*us rapidos velocis lun*æ, quod quam aniliter relat*um ſit*, *cui*uis manifeſtum eſt.

PAVLVS. Teres, rotundus in longitudine.

FEST. ∴ Teres in longitudine rotundatum. quales aſſeres natura miniſtrat.

Teretinatibus, qui à flumine Terede dicti exiſtimantur, & ſyllaba eius tertia mutata, & pro Terede Teram ſcribi debuiſſe.

Termentum pro eo, quod nunc dicitur detrimentum, vtitur Plautus in Bacchidibus.

Termentum apud Plautum detrimentum.

Termes ramus direptus ex arbore,nec foliis repletus,nec nimis * glaber. PAVLVS. * *minus*

Termino ſacrificabant, * quod in eius tutela fines agrorum eſſe putabant. denique Numa Pompilius ſtatuit eum, qui terminum exaraſſet, & ipſum, & boues ſacros eſſe. * *ſacra faciebant, vel fiebant,*

Terminus, quo loco colebatur, ſuper eum foramen patebat in tecto, quod nefas eſſe putarent terminum intra rectum conſiſtere.

Termonem Ennius terminum dixit.

Termonem Ennius Græca conſuetudine dixit,quem nos nunc terminum, hoc modo: Ingenti vadit curſu,qua redditus termo eſt.& idem: Hortatore bono prius, quam iam finibus termo eſt. FESTVS.

Terſum diem pro ſereno dictum ab antiquis;nec ſe habere rei auctorem ait.

Terſum diem, ſerenum.

Tertium,quarrum differre ait à tertio,quarto, quintus: * quod, quid factum ſit,ſignificat. PAVLVS. FESTVS. * *cos.)*

Teſca * loca augurio deſignata. Cicero aſpera ait eſſe, & difficilia. PAVLVS. * *Teſca*

Teſca Verrius ait loca augurio deſig*nata, quo termi*no finis in terra auguri *Opilius Aurelius* loca conſecrata ad *augurandum ſcrip*ſit, ſed ſancta loca vndiq*ue capta docent* Pontificis libri, inquibus *ſcriptum eſt templum*que ſedémque teſcúmque, *ſiue Deo ſiue Dea* dedicauerit, vbi eos *accipias volentes*, propitióſque. Hoſtius belli *Histrici lib.* 3. pergentis alte ætherias, atque *ania teſca per quae* violabis templa antiqua *Deum. Cicero* verò aſpera, difficilia aditu *dixit, cum ait lo*ca aſpera ſaxa teſca tuor *Accius in* Philo*cteta.* Quis tu es mortalis *qui in deſerta*, & teſqua te adportas loca. FESTVS.

Teſticulari eſt iumentis maribus feminas, vel mares feminis admouere.licet alij dicant teſtilari. PAVLVS.

Tetini pro tenui.

THALEAE * nomen dictum, alij ab ætatis flore aiunt alij quod carmina ſemper floreant. * *Thaliæ*

Themin deam putabant eſſe, quæ præciperet hominibus FESTVS.

id petere,quod fas eſſet. eámque id eſſe exiſtimabant, quod & fas eſt.

PAVLVS. Thiaſitas, ſodalitas,

Thomices Græco nomine appellantur canabi impolito, & ſparto leuiter tortæ * reſtes, ex quibus funes fiunt. puluilli quoque quos in collo habent,ne à reſtibus lædantur, thomices vocantur.

* torto

FESTVS. *Thomin's Græco* nomine appellantur. *canabi impoſiti*, & ſparto leuiter tortæ *reſtes*, *ex quibus funes* fiunt Lucilius: Vidimus *vinctum* Thomicae cabina. Opillius Au*relius ait mollem* puluillum, quem in *collo habent*, *reſtis n*: lædat tomicem vo*cari* . . . . . .

. . . .

PAVLVS. Thræces gladiatores à ſimilitudine palmularum * Thraciarum.

Throcum " genus ſellæ habetur apud Plautum.

Tymbræus Apollo à monte Tymbræo dictus, qui eſt in agro Troiano.

* *parmularum*) *paruularum v.c.*

" *Trachum v.c. Thron*")

FESTVS. Tymbræum Apollinem Vergilius à monte Tymbræo appellauit, qui eſt in agro Troiano.

PAVLVS. TIBERIS fluuius dictus à Tiberino Rege Albanorum, quod in eo cecidiſſet. vel Tiberis à Tiberi * Rege Tuſcorum.

* *Tibris à Tibri.*

Tibicines in ædificiis dici exiſtimantur à ſimilitudine tibiis canentium, qui vt canentes ſuſtineant, ita illi ædificia. *

* *ædificiorũ tecta*

Tifata illiceta, Romæ autem Tifata curia. Tifata etiam locus * iuxta Capuam.

* *lacus*

FEST. .·. Tigillum ſororium.

.·. Tignum non ſolum in ædificiis, quo vtuntur, appellatur, ſed etiam in vineis, vt eſt in duodecim: tignum iunctum ædibus, vineæque,& concapu, * ne ſoluito.

* *concapet v.c. capulo*)

Tinia, vaſa vinaria

PAVLVS. Tippula beſtiolæ genus ſex pedes habentis, ſed tantæ leuitatis, vt ſuper aquam currens non deſidat. * Plautus: Neque tippulæ leuius pondus eſt, quam fides lenonia.

* *decidat*

Titienſis tribus à prænomine Tatij Regis appellata videtur.Titia quoque curia ab eodem Rege eſt dicta.

Titinnire, & titinnabunt * Næuius dixit pro ſonitu tintinabuli.

Titinnire * eſt apud Næuium hoc modo: Tantum vbi molle" crepitum faciebant, titinnabant * compedes. & apud Afranium: Oſtiarij impedimenta titinnire audio.

*Tintinire & tintinabunt.
FEST.
*Tintinire
mollem)
*tintinabant

Titiuillitium nullius ſignificationis eſt, vt apud Græcos βλίτυρι, & σκινδαψός. Plautus: non ego iſtud verbum empſitem titiuillitio.

PAVLVS.

Tituli milites appellantur, quaſi tutuli, quod patriam tuerentur. vnde & Titi prænomen ortum eſt.

TODI genus auium paruarum. Plautus: Cum extortis talis, cum todillis cruſculis.

Todi ſunt *ſunt aues paruæ, & todilli*, quarum meminit Plautus in Syro *cum ait, cum extritis* talis, cum todillis cruſ*culis*.

FESTVS.

Togatarum *duplex eſt genus, prætextarum* hominum faſtigi, quæ *ſic appellantur*, quod togis prætextis remp. *adminiſtrarent* tabernariarum quia *hominibus* excellentibus etiam humiles *permixti, vt ſunt* plagiarij ſerui denique & *caupone ex tabernis* honeſtè prodeant *perſæpe*.

Tolerare, patienter ferre. Attius in Neoptolemo: Aut * quiſquam potis eſt tolerare acritudinem. Ennius libro ſecundo: Ferro ſecedere, * quam dictis his toleraret.

*Haud)
*ſe cade V.C.
ſe cadet)

Toles, tumor in faucibus, quæ per deminutionem tonſillæ dicuntur.

Tollenno* eſt genus machinæ, quo trahitur aqua, alteram partem prægrauante pondere, dictus a tollendo.

*Tolenno

PAVLVS.

Tongere noſſe eſt: nam Præneſtini tongitionem* dicunt notionem. Ennius: Alij rhetorica tongent.

*tongionem

FESTVS.

Tongere Ælius ſtilo ait noſcere eſſe, *quod præneſtini congi*tionem dicant pro no*tione ſignificat &* latius dominari. Ennius. *alij Rhetorica* tongent. & vincere *etiam quandoque* videtur ſignificare.

Tonſam Ennius ſignificat remum, quod quaſi tondeatur ferro, cum ait libro ſeptimo: Poſte recumbite, veſtraque pectora pellite tonſis. item: Pone petunt, exin referunt ad pectora tonſas. & in Aſota: Alius in mari vult

magno tenere tonſam.

PAVLVS. Tonſa, remus [illegible] ius: Pone petunt, exin referunt ad pectora tonſas.

Tonſilla palus delatus in acumen. & cuſpide præferratus qui nauis religandæ cauſa in littore figitur. Attius: Tacete, & tonſillas littore in læda edite.

*littore edite

FESTVS. Tonſillam ait eſſe Verrius palum dolatum *in acumen & cuſ*[illegible] præferratum, vt exiſtimat quem cum figi in littore nauis *remigandae* cauſa. Pacuuius in Medio: Acces[illegible] ad eam, & tonſillam pegi læto in littore *Accius* in Phinidis: Tacete, & tonſillas littore læda edite.

* *Phinidis*

Topper ſignificare ait Antonius cito, fortaſſe, celeriter, temere, cito, ſic in Nelei carmine: Topper fortunæ commutantur hominibus. citius, ſic C. Næuius: Capeſſet flammam Volcani topper. ſic in eodem: Namque nullum peius macerat humanũ, quamde mare ſæuum. viret" cui ſunt magnæ topper confringent importunæ vndæ. *fortaſſe, ſic Cœlius libro ſeptimo: ita vti ſeſe quiſque vobis ſtudeat æmulari in ſtatu fortunæ reipublicæ, eadem re geſta, topper nihilo minore negotio acto, gratia minor eſſet. fortaſſe, ſic Attius in Io: Topper, vt fit, patris tunc *eicit iras. (Ennius vero ſic.) topper fortaſſe valet in Ennij & Pacuuij ſcriptis. apud Ennium eſt, Topper, quam nemo melius ſcit. Pacuuius: Topper tecũm ſit poteſtas faxit ſi mecum velit. At in antiquiſſimis ſcriptis celeriter, ac mature. in Odyſſia vetere: Topper facit homines vtrius fuerint. Topper citi ad ædis venimus Circæ, ſimul duona eorum portant ad nauis milia alia in iiſdem inueniuntur.

**inſeruiuntur* v.c. *inſerun-*

PAVLVS. Topper, cito. vt illud Nelei: Topper fortunæ commutantur hominibus.

Torrens eſt participium, & nomen eſt.

FESTVS. Torrens participialiter pro exurens ponitur, vt eſt apud Pacuuium in Antiopa: flammeo vapore torrens terræ fetum exuſſerit. ſignificat etiam fluuium ſubitis imbribus concitatum, qui alioqui ſiccitatibus exareſcit. quamuis *aquam ipſam, quæ fluit, flumen recte dici ait Aelius Gallus libro ſecundo, quæ ad ius pertinent.

**aquam* v.c.

Ceterum volgi conſuetudine vtrumque iam dici flumen ; & perennem fluuium, & torrentem.

Torrere a torreo* deductum. proprie ſignificat ſiccare, atque arefacere, ſed vſurpatum eſt iam pro eo, quod ſit igne vrere. Plautus: (in) vna eadem * opera in furnum calidum condito, Atque ibi torreto. *Torreri a torro* v.c. *edet* v.c. *aedepol*

Torrere* a torreo deductum proprie ſignificat ſiccare, atque arefacere, ſed vſurpatū eſt etiam pro eo quod ſit igneſcere. PAVLVS *Torteri*

Toruitas a ferocia taurorum, quaſi tauri acerbitas, eſt vocata.

Toruitas a ferocia taurorum dicta eſt. Pacuuius in Armorum iudicio: feroci ingenio toruus, prægranidi gradu &: cum recordor eius ferocē, & toruam confidentiam. FESTVS.

Torum, vt ſignificet torridum, aridum, per vnum quidem R antiqua conſuetudine ſcribitur. Sed quaſi per duo R ſcribatur. pronuntiari oportet. nam antiqui nec mutas, nec ſemiuocales litteras geminabant, vt ſit in Ennio, Arrio, Aunio· PAVLVS.

Torum, torridum, aridum. FESTVS.

Toxicum dicitur ceruar*ium venenum, quo* quidem perunguere ſagita*s ſoliti ſunt* Cæcilius in Gamo. Vt homi*nem miſerum* toxico tranſegerit. Afra*nius in* . . . . .vxorium iſtud toxicum mitt*ite* . . . .

TRABICA nauis, quod ſit trabibus confixa. Pacuuius: labitur trabica in alueos. PAVLVS.

Trabs proprie dicitur duo ligna compacta.

Trachali appellantur muricum ac purpuræ ſuperiores partes. vnde Ariminenſes maritimi homines cognomen traxerunt Trachali.

Tragula genus teli, dicta, quod ſcuto infixa trahatur.

Tragus, genus conchæ mali ſaporis.

Tranſtra, & tabulæ nauium dicuntur. & tigna, quæ pro pariete* in parietem porriguntur. *per parietem, vel ex pariete*

Trepit,· ·vertit. vnde trepido, & trepidatio, quia turbatione mens vertitur. · *·Trapit vel Tropit*

Tributorum conlationem cum ſit alia in capite, alia ex cenſu, dicitur etiam quoddam temerarium, vt poſt vrbem a Gallis captam conlatum eſt, quia proximis quin- FESTVS *trepidatione*

decim *annis cenſus alius non erat. Item bello Punico ſecundo M. Valerio Læuino, M. Claudio Marcello cos. cum & ſenatus, & populus in ærarium, quod habuit, detulit.

*quinque)

PAVLVS. Tributum dictum, quia ex priuato in publicum tribuitur.

FESTVS. Trientem tertium pondo coronam auream dediſſe Ioui donum ſcripſit T. Quinctius Dictator, cum per nouem dies totidem vrbes, & decimam Præneſte cepiſſet. id ſignificare ait Cincius Myſtagogicon libro ſecundo, duas libras pondo & trientem. qua conſuetudine hodieque vtimur, cum lignum bes alterum dicimus, id eſt pedem, & beſſem latitudinis habẽs. & ſeſtertium, id eſt duos aſſes, & ſemiſſem tertium. item ſi tres aſſes ſunt, & quartus quadrans. . . . .

PAVLVS. Trifax telum longitudinis trium cubitorum, quod catapulta mittitur. Ennius: aut permaceret paries percuſſus trifaci.

FESTVS. Triſulcum fulgur *fuit ab antiquis dictum quia, id aut incendit, aut afflat aut terebrat.

*fulmen)

PAVLVS. Tritonia *Minerua a ripa Tritonis *fluminis dicta, quod ibi primitus ſit viſa.

*Tritogenia Trogenia *Trogeonis.

Triumphales coronæ ſunt, quæ imperatori victori aureæ præferuntur, quæ temporibus antiquis propter paupertatem laureæ fuerunt.

Troia, & regio Priami, & luſus puerorum equeſtris dicitur, & locus in agro Laurente, quo primum in Italia Aeneas cum ſuis conſtitit.

*Tromente

Tromentina tribus a campo Tromento * dicta.

Troſſuli equites dicti, quod oppidum Tuſcorum Troſſulum ſine opera peditum ceperint.

Truo auis onocrotalus. Cæcilius irridens magnitudinem naſi: Pro di immortales, vnde prorepſit truo

*Trigon "humnm

Tryga *antiqui vinum" appellabant. vnde trygetus adhuc dicitur.

TVBICINES etiam ij appellãtur, qui ſacerdotes viri ſpecioſi publice ſacra faciunt tubatum luſtrandarũ gratia.

FESTVS. Tubiluſtria dies appellabant, in quibus agna tubas luſtrabant.

PAVLVS.

FESTVS. *Tubiluſtria* quibus diebus adſcriptum in *faſtis eſt*, *cum in a-*

trio ſutorio agna tubæ *luſtrantur ab* eis tubos appellant quod genus *luſtrationis ex* Arcadia Pallanteo transie*ctam eſſe dicunt.*

Tuditantes, tundentes *negotium, tond*entes ſignificare ait Cincius, *id eſt agentis En*nius libro ſecundo. Hæc inter ſe totum *vi tudita*ntes. & Lucretius item lib.ij. Nec *tuditantia* rem ceſſant extrinſecus vllam

Tuditantes ſignificat negotium tundentes, id eſt agentes. Lucretius: Nec tuditantia rem ceſſant extrinſecus vllam. PAVLVS.

Tudites mallei a tundendo dicti. inde & cuidam cognomen Tuditano fuit, quod caput malleo ſimile habuerit. FESTVS.

*Tudites m*alleos appellant antiqui a tundend*o quamuis*, alij cruribus tudites. inde Ateius *Philologus* exiſtimat Tuditano cognomen *inditum quod* caput malleoli ſimile habuerit. *Tueor) *tuor)

Tuor, † video, tueor, * defendo. PAVLVS.

Tuor video; tueor, defendo *in vſu olim fuit*, ſed iam promiſcue vtuntur *& ponitur tue*or pro uideo, & contue*or, pro defendo.* FESTVS.

*Tug*uria a tecto appellantur *domicilia ruſticorum* ſordida. Afranius in *Virgine. Sordidum* tugurium eſt turpe. *Caeciliue in Hypo*bolimæo. Habita*bat in tugurio, ſine* operculo, quo nomine *Valerius explana*tione XII. ait etia*m* . . . . *ſigni*ficari

Tullianum quod dicitur, pars quædam carceris, Ser. Tullium Regem ædificaſſe aiunt.

Tullios alij * dixerunt eſſe ſilanos, alij riuos, alij vehementes proiectiones ſanguinis arcuatim fluentis, quales ſunt Tiburi in Aniene. Ennius in Aiace: Aiax, miſſo ſanguine tepido tullij * efflantes volant. *Tullios alij *tulli)

Tumu*lum ſtilo Æ.ius ſic definit.*

Tumultarij milites dicuntur lecti ob ſubitum *timorem vnde* etiam tumultum dici ait Verrius, quia *non aliunde* is ornatur, * quam ab Italicis, & Gallicis *hominib. qui imminent* Italiæ .] itaque nullum *tumultum* *oriatur,)

*praeter*quam Gallicum, aut domeſti*cum nominabant.*

Tumulum ſtit o Aelius ſic definit. tumulus eſt *cumulus are*næ editus ſecundum mare fluctibus in *altum ele*uatas. vnde ſimiliter & manu fact*us, & na*turalis proprie dici poteſt.

** Turbelas v.c.*
··quo alto v.c. quo pacto)*
"turbelas v.c.

Turbellas * dixiſſe antiquos, quas nunc turbas appellamus, teſtis eſt Plautus in Pſeudolo: quales, ·*· & quantas ſoleam turbellas" dare.

Turbellas apud Plautum turbas ſignificat.

PAVLVS. Turmam equitum dictam eſſe ait Curiatius, quaſi terimam; quod terdeni equites ex tribus tribubus Titiēſium, Ramnium, Lucerum, fiebant. itaque primi ſingularum decuriarum decuriones dicti, qui ex eo in ſingulis turmis ſunt etiam nunc terni.

FESTVS. ** Turannos. v.c.*

Turrhenos * Etruſcos appellari ſolitos ait Verrius, à Turrheno duce Lydorum, à cuius gentis præcipua crudelitate etiam tyrannos dictos.

PAVLVS. Tuſci à Tuſco rege filio Herculis ſunt dicti, vel à ſacrificando ſtudioſe, ex Græco θυσκόοι; velut Tuſculum dictum, quod aditum difficilem habet, id eſt δύσκολον.*

θύσκολον.

FESTVS. **vnice ſtudioſi)*

Tuſcos quidam dictos aiunt à Tuſco *rege Herculis* filio. alij quod vnici ſtudiſi * ita *ſacrificiorum* ex Græco velut θυσκόοι. *Vnde Tuſculum* ab eadem cauſa ſacrificiorum, *vel quod aditum di*fficilem habeat, id eſt δύσκολον.

**deſcedente)*

Tuſcum vicum *caeteri quidam omnes ſcrip*tores dictum aiunt ab *eo, quod Porcena rege* deſcendente * ab obſidio*ne remanſerint* Romæ locoque his dato *ibi habitauerint veientes* fratres Coeles, & Vibenn*a vnde poſt eiecti quod* Tarquinium Romam ſecum max*ime reducere cupie*rint. M. Varro quod ex Coe*lio in eum locum deducti* ſint.

PAVLVS. Tuſcus vicus Romæ eſt dictus, quod ibi habitauerunt Tuſci, qui recedente ab obſidione Porſena remanſerunt.

Tutulum dicebant Flaminicarum capitis ornamentum vitta purpurea innexa crinibus, & in altitudinem extractum. Ennius: Fictores, Argeos, & tutulatos.

Tutulum vocari aiunt Flaminicarum capitis ornamentū, quod fiat vitta purpurea innexa crinibus, & extructum in altitudinem. quidam pileum lanatum forma *metali*

figuratum, quo Flamines, ac Pontifices vtuntur, eodem nomine vocari. Ennius Libaque, ſictores, Argaeos & tutulatos.

Tutum frequenter dicitur maxime: Varro in Europa: Tutum ſub ſede fuiſſent.

TYRIA maria in prouerbium deductum eſt; quod Tyro oriundi Pœni adeo potentes maris fuerunt, vt omnibus mortalibus nauigatio eſſet periculoſa. Afranius in Epiſtula: Hunc ſerrium autem maria Tyria conciet.

Tribunitia rogatione lex curiata fertur, quo Hanni*bal anno inconſpecto* Romæ cum eſſet, nec ex præſid*iis diſcedere liceret*, Q. Fabius Maximus Verru*coſus id eſt T R. P L.* & Marcellus Cos facere in*ſtituerunt, vt nota*uit Aelius in XII. ſig*nificationum verborum.*

PAVLVS. Vacerram dicunt ſtipitem ad quem equos ſoleāt religare. alij dicunt maledictum hoc nomine ſignificari magnæ acerbitatis, vt ſit vecors, & veſanus.

FESTVS. Vacerram Verrius, * & alij complures vocari dicunt ſtipitem, ad quem equos ſolebant religare. Ateius vero
** & Aelius.* Philologus maledictum hoc nomine ſignificari magnæ acerbitatis, vt ſit vecors, & veſanus teſte Liuio, qui dicat: vecorde, & malefica vecordia.

PAVLVS. Vadem ſponſorem ſignificat datum in re capitali.

Vagorem pro vagitu Ennius poſuit.

FESTVS. Vagorem pro vagitu Ennius libro ſextodecimo: Qui cla-
**cui clamas* mor * oppugnantis vagore volanti. Lucretius libro
**.Valgulatio* ſecundo: Et ſuperantur, item miſcetur funere vagor.
"libro Vagulatio * in lege " duodecim tabularū ſignificat quæ-
**defugerit* ſtionem cum conuicio. Cui teſtimonium defuerit * is
**certis* tertiis * diebus ob portum obuagulatum " ito.
" obualgulatum. Valgos Opilius Aurelius, aliique cōplures aiunt dici, qui diuerſas ſuras habeant. Plautus in Milite glorioſo, qui talos vitioſos habeat. Maiorem partem videas valgis
** fauiis* talis. * & (in Sitelitergo.) Sit " ea mihi inſignitos pue-
**ſin)* ros pariat poſtea, Aut varum, aut valgum, aut compern-
** boccum* nem, aut paetum, aut brocchum * (filium.) è contrario vari dicuntur incurua crura habentes.

PAVLVS. Valgos Aurelius intelligi voluit, qui diuerſas ſuras habent. ſicut è contrario vari dicuntur incurua crura habentes.

Valleſcit, perierit, à vallo militari, quod fit circa caſtra, quod qui eo eiiciuntur, pro perditis habentur.

FESTVS. Valuoli, folliculi fabæ.

Valuoli folliculi fabæ appellati ſunt, quaſi valliuoli, quia
**fuſtib.* vallo facti * excutiantur.

Vapula Papiria, in prouerbio antiquis fuit. de quo Sinnius Capito ſic refert, tum dici ſolitum eſſe, cum vellēt minantibus ſignificare ſe eos neglegere, & non curare, fretos iure libertatis. Plautus in Feneratrice: Heus tu in barbaria quod dixiſſe dicitur liberta ſuæ patronæ, ideo dico, liberta ſalue. vapula Papiria. In barbaria eſt, in Italia. Aelius hoc loco vapula poſitum eſſe ait pro dole. Varro pro peri, teſte Terentio in Phormione:

Non tu . . . . .
& Plauto in Curculione : Reddin , an non mulierem prius , quam te huic meæ machaeræ obiicio maſtigia ? vapula ergo te * vehementer iubeo ne me territes. *vapulare ergo)

Vaſtum pro magnum. ponitur tamen & pro inani. Attius : Iam hanc vrbem ferro vaſtam faciet Peleus. Pacuuius: Quales , ſcabres , quod * inculta vaſtitudine? vnde vaſtitas,& vaſtitudo. *quam que)

Vaſtum pro magnum. ponitur tamen & pro inani. Attius: Hanc vrbem ferro vaſtam faciet. vnde vaſtitas,& vaſtitudo. PAVLVS.

Vaticanus collis appellatus eſt,quod eo potitus ſit populus Romanus vatum reſponſo expulſis Etruſcis. FESTVS.

VE victis,in prouerbium veniſſe exiſtimatur,cum Roma capta à Senonibus Gallis aurum ex conuentione, & pacto adpenderetur, vt recederent, quod iniquis ponderibus exigi à barbaris querente Ap. Claudio Brennus rex Gallorum ad pondera adiecit gladium, & dixit,Ve victis. quem poſtea perſecutus Furius Camillus cum inſidiis circumuentum concideret,& quereretur contra fœdus fieri, eadem voce remuneraſſe dicitur. PAVLVS.

Ve vobis dicebatur ab antiquis,& ve nobis.* *vi nobis, vel vi vobis,

Vecors eſt turbati ac mali cordis.

Vecticularia vita dicitur eorum , qui vectibus parietes alienos perfodiunt furandi gratia. Cato : vecticulariam vitam viuere , repente largiter habere , repente nihil.

Vectigal,æs dicitur,quod ob tributum, & ſtipendium,& equeſtre,& ordinarium populo debetur. FESTVS.

Vegrande ſignificari alij aiunt male grande ; vt vecors, veſanus,mali cordis,maleque ſanus. alij paruum, ſiue minutum, vt cum dicimus , vegrande frumentum. & Plautus in Ciſtellaria : qui niſi iteres nimium is vegrãdi gradu.

Vegrande ſignificat male grande. vt vecors, veſanus,mali cordis,male ſanus. alij paruum , ſiue minutum intelligunt,vt vegrande frumentum. PAVLVS.

FESTVS. Vehere, portare, vel trahere.

PAVLVS. Veia † apud Oſcos dicebatur plauſtrum. vnde veiarij* ſtipites in plauſtro, & vectura veitura.·*·

*†Veha) *veiari ·*·velatura) "coniunctio *ſed non*

Vel, conligatio " quidem eſt diſiunctiua, ſcilicet * earum rerum, quæ natura diſiunctæ ſunt, in quibus aut coniunctione rectius vtimur, vt, Aut dies, aut nox. ſed earum, quæ non ſunt contrariæ, quæ eligatur, nihil intereſt, vt Ennius: vel tu Dictator, vel equorum, equitumque Magiſter Eſto, vel Conſul.

**Velites, quaſi velati*

Velati * appellabantur veſtiti, & inermes, qui exercitum ſequebantur, quique in mortuorum militum loco ſubſtituebãtur. ipſi ſunt & ferentarij qui fundis, ac lapidibus pugnabant, quæ tela feruntur, non tenentur. Cato eos ferentarios dixit, qui tela, ac potiones militibus pugnantibus miniſtrabant.

Velitatio dicta eſt vltro, citroque probrorum obiectio, ab exemplo velitaris pugnæ. Plautus: Neſcio quid velitati eſtis inter vos.

FESTVS. Venditiones olim dicebãtur Cenſorum locationes, quod velut fructus publicorum locorum venibant.

PAVLVS. Venerari verbum compoſitum ex venia, & orando.

Ventabant dicebant antiqui. vnde præpoſitione adiecta fit aduentabant.

FESTVS. Ventabant antiqui dicebant ſine præpoſitione, pro aduentabant.

PAVLVS. Ver ſacrum vouendi mos fuit Italis. magnis enim periculis adducti vouebant, quæcunque proximo vere nata eſſent apud ſe animalia, immolaturos. Sed cum crudele videretur pueros, ac puellas innocentes interficere, perductos in adultam ætatem velabant, atque ita extra fines ſuos exigebant.

Verberitare idem Cato frequentatiue ab eo, quod eſt verbero, dixit.

FESTVS. **Veredos)* Veredis * antiqui dixerunt, quod veherent rhedas, id eſt ducerent.

**Virgiliæ* Vergiliæ * dictæ, quia earum ortu ver finitur, & æſtas incipit.

PAVLVS. Vergiliæ dictæ, quod earum ortu ver finem facit.

Vermina dicũtur dolores corporis cum quodam minuto motu, quaſi à vermibus ſcindatur. hic dolor Græce

στρόφος

ϛρȣφὸς dicitur.

Vernæ appellantur ex ancillis ciuium Romanorum vere nati, quod tempus anni maxime naturale feturæ eſt.

Vernæ, qui in villis vere nati, quod tempus, duce natura, feturæ eſt: & tunc rem diuinam inſtituerit Marti Numa Pompilius, pacis, concordiaue obtinendæ gratia inter Sabinos, Romanoſque, vt vernæ vincerent. Romanos enim vernas appellabant, id eſt, ibidem natos. quos vincere pernicioſum arbitrium Sabinis; qui coniuncti erant cum populo Romano. FESTVS.

PAVLVS

Verniſera menſalia]* auguria. *Meſſala)

Verſuram facere, mutuam pecuniam ſumere, ex eo dictum eſt, quod initio, qui mutuabantur ab aliis, non vt domum ferrent, ſed vt aliis ſoluerent, velut verterent creditorem.

Verſuti dicuntur, quorum mentes crebro ad malitiam vertuntur.

Verticulas cum dixit Lucilius, articulos intelligi voluit.

Veruncent, vertant. Pacuuius: Dij monuerint meliora, atque amentiam auerruncaſſent tuam, id eſt auertiſſent.

Verata pila dicuntur, quod veluti verua habent præfixa.

Veſcor, paſcor.

Veſculi, male curati, & graciles homines. ve enim ſyllabã rei paruæ præponebant, vnde Veiouem, paruum Iouẽ. & vegrandem fabam, minutam dicebant.

Veſcus, faſtidioſus; ve enim pro puſillo vtebantur Lucretius veſcum dixit edacem, cum ait: Nec mare quæ impendent veſco ſale ſaxa pereſa.

Veſpæ, & veſpiliones * dicuntur, qui funerandis corporibus officium gerunt, non à minutis illis volucribus, ſed quia veſpertino tempore eos efferunt, qui funebri põpa duci propter inopiam nequeunt. hi etiam veſpilones* vocantur. (Martialis: Qui fuerat medicus, nunc eſt Veſpilo Diaulus.) *veſpilones) *veſpulæ;

Veſperna apud Plautum cena intelligitur.

Veſperugo, veſper ſtella. Plautus: Nec veſperugo, nec vergiliæ occidunt.

Veſpices fruteta denſa dicta à ſimilitudine veſtis.

Veſticeps puer, qui iam veſtitus eſt pubertate: econtra inueſtis, qui necdum pubertate veſtitus eſt.

Veſtis generaliter dicitur, vt ſtragula, forenſis, muliebris, veſtimentum pars aliqua, vt pallium, tunica, penula.

Veteratores callidi dicti à multa rerum gerendarum vetuſtate. Cannius: * mulieri non aſtutæ facile veterator perſuaſit.

*Gannius
Samnius
Granius)
C. Annius)
C. Annius)
Canius)

Veterinam beſtiam iumētum Cato appellauit à vehēdo. Opilius veterinam dici putat, quaſi venterinam, vel vetrinam, quod ad ventrem onus religatum gerat.

Veternoſus dicitur, qui graui premitur ſomno. Cato Veternoſum hydropicum intelligi voluit, cum ait: Veternoſus quam plurimum bibit, tam maxime ſitit.

Vexillum deminutiuum eſt à velo.

VIATORES appellabātur, qui magiſtratibus parebāt, eo quod plerūque ex agris homines euocabantur à magiſtratibus, & frequens erat eorum ab agris ad vrbē via.

FESTVS. Viatores appellātur, qui magiſtratibus apparent, eo quia initio omnium tribuum cum agri in propinquo erant vrbis, atque aſſidue homines ruſticabantur, crebrior opera eorum erat in via, quam vrbe; quod ex agris plerumque homines vocabantur à magiſtratibus, & frequens eorum erat ab agris ad vrbem via.

PAVLVS. Vibices plagæ verberum in corpore humano dictæ, quod vi fiunt.

Vibriſſæ pili in naribus hominum, dicti, quod his euulſis caput vibratur.

Vibriſſe eſt vocem in cantando criſpare. Titinius: Si erit tibi cantandum, facito, vſque ex vibriſſes.

FESTVS. Vici appellari incipiunt ex agris, qui ibi villas non habēt, vt Marſi, aut Peligni. Sed ex vicis partim habent rempublicam, & ius dicitur; partim nihil eorum, & tamen ibi nundinæ aguntur negotij gerendi cauſa, & magiſtri vici, item magiſtri, paucique * *pauci quo*tannis fuerit. Altero cum id genus ædificij, quæ continentia ſunt, iis, oppidiſque itineribus, regionibuſque diſtributa diſtāt, nominibuſque diſſimilibus diſcriminis cauſa ſunt diſpartita. Tertio cum id genus ædificiorum definitur, quæ in oppido priue in ſuo quiſque loco proprie ita ædificat, vt in eo ædificio peruium ſit, quo itinere habitatores ad ſuam quiſque habitationem habeat acceſſum, qui non dicūtur vicarij, * ſicut ij, qui aut in op-

*pagi

PAVLVS.

pido vias,*aut hi,qui in agris ſunt,vicarij·*·appellãtur. *oppidi ciuis) *vicani)

Vicinia,vicinorum conuerſatio.

Victimam Ælius Stilo ait eſſe vitulum ob eius vigorém. alij autem quæ vincta ádducatur ad altare: aut quæ ad hoſtis victos * immoletur. FESTVS. *hoſtibus victu)

Viduertas calamitas dicta,quod viduet bonis. PAVLVS.

Viere,alligare,vnde vimina,& vaſa viminea.

Vietus languidus,ſine vi, & naturalibus priuatus viribus.

Viget dictum à vi agendo. ſed ·*· in agendis hoſtilibus rebus; verum iis, qui * concitato animo ad bonũ tendunt. *non) *qua)

Viget dictum videtur à vi agendo,ſed non in agẽdis, hoſtilibus rebus,verum his quæ celerrimo, concitatoque animo ad bonam tendunt frugem. FESTVS.

Viginti quinque pœnæ ſignificat viginti quinque aſſes.

Viminalis porta,& collis appellabãtur, quod ibi viminũ ſilua fuiſſe videtur,vbi eſt & ara Ioui Viminio cõſecrata.

Viminalis porta & collis appellabantur,quod ibi viminũ fuiſſe ſilua videtur. PAVLVS.

Vinalia diem feſtum habebant, quo die vinum nouũ Ioui libabant.

Vinciam* dicebant continentem. *Viciam

Vindex ab eo quod vindicat, quominus is, qui prenſus eſt,ab aliquo teneatur. FESTVS.

Vindiciæ appellantur res eæ, de quibus controuerſia eſt, quod potius dicitur ius,quia fit inter eos,qui cõtendũt M. Cato in ea,quam ſcripſit L.Furio: De aqua . . . Prætores ſecundum populum vindicias dicunt . . . & Lucilius: Nemo hic vindicias, neque ſacra, neque numen vereretur. De quo verbo Cincius ſic ait: Vindiciæ olim dicebãtur illæ,quæ ex fundo ſumptæ in ius adlatæ erant.At Ser.Sulpicius . . . iam ſingulariter formato vindiciam eſſe ait . . qua de re controuerſia eſt, ab eo quod vindicatur . . . . & in duodecim: Si vindiciam falſam tulit . . . ſi velit is, .. arbitros tres * dato. eorum arbitrio . . fructus *duplione damnum decidito. *tot arbitros aeris *fructi

Vineæ,vt Verrius præcipit,quod vini feraces ſint. etiam militares quædam machinationes à ſimilitudine appellantur.

PAVLVS. Vinulus dicitur molliter ſe gerens, & minime quid viriliter faciens (Plautus: Oratione vinula, ac venuſtula.)

virenti. Viritanus ager dicitur, qui viritim populo diſtribuitur.

Viritim dicitur dari, quod datur per ſingulos viros. Cato: præda, quæ capta eſt, viritim diuiſa.

*num Vitiligo in corpore hominis macula alba, quam Græci ἀλφὸν vocant, à quo nos album. ſiue à vitio dicta, etiam ſi non lædit. ſiue à vitulo, propter eius membranæ candorem, qua naſcitur inuolutus. Lucilius: Hæc odioſa mihi vitiligo eſt. non * dolet inquit.

" vt partu Vitulans, lætans gaudio, ut prato vitulus." Ennius: Habet is coronam vitulans victoria.

Viuatus, & viuidus à vi magna dicuntur.

FESTVS. Viuatus, & viuidus à poetis dicuntur, à vi magna.

PAVLVS. Viuiſſimus, ſuperlatiuus à viuido.*

*viuo VLS Cato pro vltra poſuit.

VMBRAS vocabantur Neptunalibus caſæ frondeæ pro tabernaculis.

FESTVS. VNCIARIA lex dici cœpta eſt, quam L. Sulla, & Q. Pompeius Rufus tulerunt, qua ſanctum eſt, vt debitores decimam partem . . .

PAVLVS. Vngulatos vngues magnos, atque aſperos Cato appellauit.

Vngulum Oſcorum lingua ſignificat anulum.

FESTVS. Vngulus Oſcorum lingua anulus vt . . . ſi quid monumenti nacta eſt, qui eorum requireret, eſt vngulus, quem ei detraxit è Lirio. Pacuuius in Iliona: Repugnanti ego porro hunc vi detraxi vngulum. & in Atalanta: Suſpenſum in læuo brachio oſtendo vngulum.

PAVLVS. Vnguſtus fuſtis vncus.

FESTVS. *fucillantem. VOISCRAM auem, quæ ſe vellit, augures hanc eandem fecilitram * appellant.

Vola, veſtigium medij pedis concauum. ſed & palma manus vola dicitur.

plagam Volones dicti ſunt milites qui poſt Cannenſem cladẽ vſque ad octo millia, cum eſſent ſerui, voluntarie ſe ad militiam obtulerunt.

Volturnalia Volturno deo ſua ſacra faciebant, cuius ſacerdotem Volturnalem vocabant.

Vopte pro vos ipſi Cato poſuit.

VRBANAS tribus appellabant, in quas vrbs erat diſpartita à Ser. Tullio rege, id eſt Suburrana, Palatina, Eſquilina, Collina.

Vruat, Ennius in Andromeda ſignificat circundat, ab eo ſulco, qui fit in vrbe condenda vruo aratri, quæ ſit* forma ſimillima vncinia curuatione buris, & dentis, cui præfigitur vomer. ait autem: circum ſeſe vruat ad pedeſterra occ , . . * caput.

FESTVS.

*fit

*occultat)

VXORIVM pependiſſe dicitur, qui, quod vxorem non habuerit, aes populo dedit.

A

ABARCET 16.40
Accenſus 141.14
Acies 4.3
Acilius ædem Pietati vouit 164.18.
Ακόνη 4.3
Acron 139.30
Acuere 4.3
Acumen ibid.
Acus ibid.
Adcenſi ibid. 29
Adeptus 15.27
Adgregare 3.20
Adoleſcens 5.26
Ἀδολεσχῶ 5.25
Adonis 280.10
Adultus 5.25
Aedes Aeſculapij 78 23
Aedes Honoris, & Virtutis à Mario facta 280.40
Aedes Martis 92.3
Aedificare 7.23
Aediles plebej 166.33
Aegæa amazonũ regina 7.29
Aegæus pater Theſei 7.30
Aelia gens 68.4
Aemilius & Fuluius cenſores 88.4.
Aequinoctiale 8.6
Aerarium P. R. 8.12
Aerumnæ 8.19
Aeſculapius 78.23
Aes contrarium 41.5
Aes pararium 151.13
Aes reſignatum 216.33
Aes Taurium 291.12
Africa vnde dicta 15.25
Ager limitatus 84.37
Ager Nemorenſis Ariciæ 93.15.
Ager noualis 125.12
Ager occupaticius 135.38
Ager peregrinus 158.40
Ager Remurinus 213.24
Ager reſtibilis 217.10
Ager ſolonius 168 27
Aginatores qui 8.40
Agitare 3.40
Agna præcidanea 172.35
Agnæ pennatæ 157.39
Agonalia 9.12
Agonia hoſtia dicta 9.8
Agonia ſacrificia 9.19
Αἰών 7.20
Albenſes Marſi 9.19
Allia fluuius 10.20
Allicere 82.10
Alpes vnde dictæ 9.33
Altare 5.26
Ambarualia 13.9
Amburbium ibid.
Ameci & Amecæ 12.17
Amens 20.17
Amiciri 13.9
Amita maior 89.25
Amnis feminine 162.29
Amplexus 13.9
Amuſſis 56.16
Ancile 91.25
Anclabria vaſa 13.28
Anclabris 55.27
anculare pro miniſtrare 13.24
Anculi dij & Anculæ 13.16

Ancus Marcius 167.32. & 200.28
Angeronalia 14.1
Angina 14.3.9
Annales maximi 97.9
Antæ 14.23
Antemnæ 12.30
Antiochus rex Syriæ ſuperatus 123.13
Antiqui non geminabant cõſonãtes 14.38. 63.30.297.18
Apere & aptus 15.18
Apiſci 15.27
Appendices 13.3
Appia via 78. 32
Appulia 47.30
Aquæductus 16.1
Aquariuum vas 113.18.114.3
Aquila auis 10.13.16.5
Arca 16.35
Arcula thuraria 3.34
Arcula & arcella 16.28
Arcus 16.38
Ardeatina via 217.39
Ἄχω 5.9
Argeus ager 84.29
Armi 18.10
Artes vnde 18.24
Arunca 21.12
Arx 16.31
Aſcanius 9.37.77.18
Aſinaria via 218.1
Aſſes ſextantarij 254.35
Aſſir ſanguis 18.37
Aſſulæ 63.33
Aſtura 273.2
Atricapillæ aues 98.22
Atrum, nigrum 19.9
Atticum talentum 128.20
Attius Nauius 215.33
Audaculus 19.39
Aues oſcines 146.3
Aues præpetes 174 21
Aues remores 213.17
Aues ſiniſtræ 257.24
Augures ſpectionem habent 264.17
Augurium 20.10
Auidus & auiditas 20.5
Aulicoqua exta 20.21
Auſelij 20.29.164.24
Auſon 21.8
Auſpicari peremne 19.10
Auſpicia pedeſtria 155.19
Auſpicia peſtifera 161.18
Auſpicia piacularia 163.6
Auſpiciũ facientes aues 146.5
Auunculus maior 89.29
Axies mulieres 22. 8
Axit 22,8

B

BALARE 23.32
Belle 24.10
Beneuentum 21.9
Bibeſia 158.30
Bidens ouis 11.25
Bidentes hoſtiæ 24.30
Bigati nummi 70.5
Bona dea 47.18
Bos patalis 152 30
Boues fordæ 64.6
Brenda 26.3
Brutiani 26.7
Brutij 24.38
Bubo 27.7
Bupædæ 26.25
Buſycon 26.26
Buteo 10.12.146.6

C

CAB antiquis G vocabatur 143 31.181.22.

Cæcades Troianus 28.18
Cæcilia familia 28.17.100.29
Cæcilia vxor Tarquinij Priſci 173.9.174.19
Cælare 13.17
Calabra Curia 44.33
Calcei flaminicæ 105.15
Cales 21.10
Calculi 29.36
Cameli 25.11
Camillus 62.40
Campus ſceleratus 244.24. & ibid.35.
Cancelli 29.36
Candelabra 34.24
Canes rutilæ 218.40
Caniculæ ſidus 31.40
Caniſtra 29.32
Capena porta 78.32
Capitolium liberatum 96.28
Capræ palus 30.28
Capus 30.7
Cardo 48.9
Carina 31.3
Carmentali porta egredi cur religioſum 209 40
Carmina Saliaria 21.35
Carthaginienſes 71.18
Caſilinum à Pœnis obſeſſum 126.25
Caſmenæ 52.40
Caſtella 65.5
Catillones 62.21
Cenſores 75.35
Cēſores L.Iulius.P. Licinius 207.33
Cenſus 172.19
Centumuiri 33.15
Cēturiæ prærogatiuæ 174.35
Ceres Libyſſa 84.31
Cereris feſta 69.22
Cereri porca cur immoletur 272.36
Ceruſmanus 96.5
Cetus 23.11
Chaos 76.29
Cilo 34.14
Cimbri & Teutoni 12.4
Circenſia ſpectacula 64,32
Circum 11.12
Circus flaminius 63.7
Ciſpius mons 251.15
Ciſtophorum 288.21
Ciuica corona 133.11.ibd.18
Claſſis procincta 180.12
Clauator 29.18
Cliui 36.21
Cliuus Publicius 187.33
κιέφας 37.4
Cocio 17.32
Cocus nundinalis 128.35
Coda 157.15
Coelius mons 95.5.251 10
Coercere 17.2
Cœſinas 157.38
Cohors prætoria 176.29
Colliciæ tegulæ 79.5
Colligere & deligere 83.39
Collina porta Agonenſis dicta 9.15
Collis Vaticanus 303.13
Coloni 6.4
Color burrus 26.34
Columbaria 115.9
Columella bellica 24.7
Comis 39.1
Comitialis morbus 183.10
Comitium 38.14
Comperendinata res 215.15
Compeſcere 51.18

Compilare 165.3
Compitalia 82.35
Compitaliciæ feriæ 39.5
Compluuium 75.33
Conbennones 24.22
Concinnere 39.11
Congruere 70.16
Conlatina porta 40.3
Conſcripti 5.14
Conſcripti patres 195.5
Conſiua 139.22
Conſualia 106.5
Conſus 40.32
Conſonantes non geminabant antiqui 14.38.63.30
Conſul maior 89.37.40
Conſules Claudius, & Fului° 236.24
Cõſules Ti. Gracchus, P. Valerius Falto 239.38
Conſules L. Sulla, Q. Pompeius 308.20
Conſules P. Sulpicius. Cn. Fuluius 236.15
Cõſules nunc qui initio Prætores 176.35
Cornicines 8.1
Cornix 146.5
Corona ciuica 133.12.& 18
Corona graminea 69.20
Corona obſidionalis 133.1.15
Coronæ oleaginæ 138.30
Corona oualis 147.36
Coronæ triumphales 298.23
Sub corona venire 273.13
Cortina 15.4
Coruus 146.5
Crepæ 30.25
Crinibus ſenis ornantur nubentes 250.11
Cumulus 19.32
Cupedia 44.20
Curculio 78.17
Curiæ xxx. 44.37
Curiæ nouæ 125.5
Curiæ veteres ibid. 26
Curiæ Forienſis, Rapta, Velitenſis Velitia ibid. 10
Curia Tifata 294,29
Curia Titia 294,40
Curio maximus 97.16
Curis haſta 32,28.& 45.13
Cures vrbs 45.16
Curiales flamines, & menſæ 45.4
Cyprus inſula 8 15

D

D pro L 47.2
Δαῒς 47.2
Δαμία, & Δαμίας 47.20
Daptice 47.26
Dapticum negotium 47.27
Dautia 47.3
Deamare 48.16
P. Decius 133,6.
Decretum ſenatus quid differat à S. C. 250.7
Decumana ſcuta 9.21
Decurionatus 141.24
Dedicare 48.32
Denarius 70.2
Diales flamines 9.25
Dialis flamen 51.29.53.9.81.26.144.16
Diana 81.32
Dicæarchia 102.6
Dies religioſi 211.19
Dies ſtatus 267.15
Dies terſus 293.16
Dij infernales 10.27

Dij manes 96.4
Dij ſuperi 10.25
Dij terreſtres 10.25
Diſcus 17.37
Diſſipare 79.32
Dius Fidius 173.11
Dolium pertuſum 161.6
Draco in tutela Aeſculapij 78.26
Duodecimana 67.33

EDOR 5,30
Egeſta 248.38
Egregius 3.12
Emere 3.8
Enni⁹ prim⁹ in Latino ſermone litteras geminauit 260.20
Equiria 95.6
Equites Troſſuli dicti 298.30
Equitum centuriæ 249.33
Equus october 137.3
Erigones & Icari feſta 145.23
Eructare 55.21
Exorditæ togæ 144.13
Expenſa 51.14
Exta muta 110.3
Exta regalia 208.19
Exuerræ 55.40

F

FABA refriua 208.39
Fabij 64.36
Fabius, qui ſuperfuit trecentis ad Cremeram 127.16
Q. Fabius Eburnus, Pullus Iouis 188.36
Facilitas 59.20
Facul 1591.9
Falco 30.38
Fana ſiſtere 258.11
Fauere 60.26
Februa 61.2
Fenum 61.14
Ferentarij 6.9
Feriæ nouendiales 125.35
Feriæ priuatæ 178.2
Feriæ ſementinæ 249.15
Feriæ ſtultorum 171.19
Feronius 146.7
Feſtuca 61.17
Ficus ruminalis 227.22
Fidicula 62.15
Figuli ſalinum cum ſale in menſa cur nō ponāt 235.17
Flamen Dialis 53.9.54.38.59.2.62.28.
Flamen Palatualis 149.27
Flamines curiales 45.3
Flamines maiores 90.3
Flamines xv. 97.3
Flameum 129.32
Flaminicarum capitis ornamentum 300.37
Flaminum menſæ 6.20
Fœdus Gabinium 36.40
Forienſis curia 125.10
Forum cupedinis 44.20
Forum Flaminium & Iulium 64.23
Forum olitorium 82.14
Foſſæ Quiritium 200.24
Fraterculare 262.19
Fronte recto 206,2
Fulgur 65.28
Fulgur dium 51.30
Fulgur prouorſum 186.30
Fulgur renouatiuum 209.40
Fulgur triſulcum 213.40
Fulgura adteſtata 6.33
Fulgura peremptalia 159.14 171, 29
Fulgura poſtularia 171.28
Funera ſimpludearia 257.10

Fur 82.28
Furcillæ 8.17

G

GALLIA Togata 25.28
Gallinæ paſſales 152 20
Gallus fluuius 67.12
Ganymedes 11.10
Germani 68 12
Gingrinæ tibiæ 68.26
Gladiatores Thræces 294.17
Gladius 17.37
Gloria 5.35
Græcia maior 89.27
Grues 39.34
Gynæceum 13.36

H

HALO 53.38
Haſta donati 71.2-
Herculus pellem vnde dicitur habere 156,18
Herculis filij 35.2
Hibris 24.33
Hinnitus equorum 25,31
Hiſpanienſes qui 42.7
Honoris, & Virtutis ædes a Mario facta 380.40
Horatius Trigeminus accuſatus paricidij apud Duumuiros 26.30
Hordicidi 73.14
Horrea Sempronia 249.28
Hoſtiæ 9.9
Hoſtiæ Ambarules 11.18
Hoſtia maxima 97.7
Hoſtia optata, vel optima 141.4
Hoſtiæ prodiguæ 181.25
Hoſtia pura agnus 9.3
Hoſtia ſuccidanea 278.11

I

IANVS 34.10
Ianus Curiatius 263.1
Iduum poſteri dies nuptiis alieni 124.3
Ientaculum 256 6
Ilignea corona 35.25
Ilecto 81.11
Illureis 69.12
Imbulbita ire 26.14
Immiſſulus 146.6
Immuſculus auis 10.13
Implorare 54,12
Inclutus 36.37
Increpitare 42.38
Indicare verbis 8.36
Iniquus 6.28
Inops 140.40
Inquirere 6.29
Inquinamentum 13.32
Integrare 6.31
Interamnæ verbes 12. 30
Irrigare 17.30
ἰσημερία 8.71
Iudex ſubditus 274,17
Sub iugum miti 273.20
Iulium forum 64.23
Iulius menſis 81.25
L. Iulius. P. Licinius Cenſores 207.33
Iulus & Aemilius Aſcanij filij 7. 38
Iuno Curis 32.26
Iuno Februata 60 36
Iuno Fluonia 63.19
Iuno Iuga 81.14
Iuno Lucina 95.9
Iuno Opigena 139.15
Iuno ſiſpes, uel ſoſpes 258.8
Iuno Sororia 262.27

Iuppiter Herceus 72.7
Iuppiter Opitulus & Opitulator 140.2
Iurgari 8.3
Iuraturi per Iouem lapidem ſilicem tenebant 82.38

K

KALENDAE 179.30

L

L pro D 48 29
Lacerna 82.6
Lacerum 82.7
Lacinia 50.33,82.5
Lacrymæ 47.2
Lacto 82.10
Lacus Seruilius 253,1
Lama 82.16
Lamella ærea ad ſimilis ſtellæ adfigitur locis inauguratis 267.23
Lanius 82.4
Lares 82.34.164.30
Latina via 84.8.& 214.1
Latinæ Coloniæ Priſcæ 177.29
Latinorum imperium vſque ad P.Decium Cos.176.20
Latini Priſci 77.31
Latrones 268.15
Lauerna dea 83.20
Lauernalis porta 83.22
Laumedon 11.8
Laurus 83 25
Lax 82.9
Legati 141.12
Leges funebres 61.11
Leges promulgari 183.38
Legio 253.30
Leopardus 24 33
Lex quid 222.25
Lex minucia 167.10
Lex muneralis 107.37
Lex optima 141.6
Lex tapula 290.3
Lex vnciaria 308.19
Liber pater 42.15.71.25
Liberalia 73.11
Lictor flaminius 63.10
Limites prorſi 185.7
Linea poſtica 170.35
Amai 85.9
Literæ ab antiquis non geminabantur 3.22
Liticen 85.13
Lotophagi 85,26
Lucellum 17.34
Lucerenſes 86.6
Lucerus Ardeæ rex 85.39
Lucina Iuno 281.32
Lucifer 81.8
Lucrio 33.30
Lucus Albianorum 9.23
Ludij ſtatua 267.6
Ludiin CircoMaximo 106.5
Ludi Romani 89.12
Ludi ſæculares 233.24
Ludi Taurij 290.35
Runa 50.22
Lupercalia 60.38
Luperci 43.3
Lurcones 86.20
Luſtratio 86.15
Luxurioſus 89.34
Lyphati 87.6

M

MACELLVM 44,21
Mæandrus amnis88.11
Maenius 88.13
Magiſtratus 88.24
Magiſtratus abacti, qui 3.1

Magiſtratus plebeius 617.3
Magiſtratus maior 89.30
Magiſtri 88.21
Maialis 30.7
Maius menſis 88.16
Malandrea 53.27
Maleuentum 24.18
Malluuiæ 90.18
Malo cruce 95.20
Mamercus Pythagoræ filius 7 35
Mamertini 90.27
Mamilia turris 137.7
Manalis lapis 15.40
Mane 92.11
M. Manlius 93.23
Mantilia 93.37
Marcipor 194.38
Marcellus a Marco 10.32
Maria Tyria 301.9
C. Martius 151.34
Martialis flamen 144.18
Mars Gradiuus 79.16
Mater Matuta 95.32
Mater ſtata 267.2
Materia 3.17
Maturus 95.2
maxima multa 106.20.148.17
T. Menenius Lanatus cos. 154.25
Menſæ gliſceræ 68.27
Mercurius 45.40
Mercurij Maleuoli ſignum 90.13
Meretrices alicariæ 10.5
Meretrices proſtibulæ 10.7
merulamergi aues, 99.39.99.30
Mezentius rex Cæritũ 145.29
Milites Rorarij 225.33
Minerua 81.6
Minucia lex 147.10
Mirmillo 217.26
μυιστῆρες 281.7
Mola ſalſa 5.31
Mons Auentinus 109.4
Mons Murcus 108.5
Mons ſacer 220.37.39
Morbus ſonticus 262.1
Mos receptus 205.10
Mugitus boum 25.31
Multa maxima 148.17
Multa ſuprema 154.17
Multandi ratio antiqua 148.9
Muli Mariani 8.19
Mulus 24.34
Munifices 24.14
Municipium & municipiorũ plura genera 108.4
Murriola 109.28
Murus Muſtellinus 110.24
Muſæ Pegaſides 156.8
Muſæ Pierides 164.13
Muſæ Pimpleides 165.21
Mutire 13.12
Myoparo 151.35

N

N LITTERA quid ſignificet in faſtis 118.39
Nacæ 112.7
Ναί χαὶ οὔ 115.26
Næuius 112.40
Narnienſes 121.11
Natinatores 114.12
Νέτον 112.14
Naucum 123.32
Nauius Attius 115.33
Neapolitanum talentũ 288.33
Nectar 109,27
Nefaſti dies 60,16
Nefaſtus dies nundinarum 128.40

Neptunus equeſter 72.34
Nequitur 121.22
Nim 112.15
Nexum facere 128.25
Nictit 122.24
Noctua 146.5
Nomadæ 128.13
Nomenclatores 60.15
Nonarũ poſteri dies nuptiis alieni 124.3
Noua nupta 59.9,79.12
Nouimen 123.38
Nouiter 129.10
Nox 55.12
Nubens a quibus deducatur 153.24
Numa Pompilius rex 91.24
Numiſma 128.19
Nummi quadrigati & bigati 70.5
Nuncupare lingua 128.26
Nuncupare vota 128.28
Nundinæ 61.34
Nuntiatio in auguralibus 164.26
Nictegreſia 53.22

O

OBLECTAT 82.11
Obtuitu 134.29
Obſatulient 134.18
Obſequium 185.23
Obſidium 1.33.21
Occator 134.37
Cn. Octauius 136.38
Ogygus 138.27
Offectores 77.34
Olla 20.19
Olli 139.1
Oloes 3.22
Operarij 23.6
Opes antiquorum in pecoribus 3.14
Opicum 146.14
Opitulator Iupiter 140.21
Opis 139.19
Oppius mons 147.10
Opici 146.29
Optima hoſtia 141.4
Opulenti 139.24.140.15
Orata Sergius vnde dictus 142.6
Orator mutus 110.16
Oratores 5.34.14.35
Oreades nymphæ 144.35
Orichalcum 18.7
Oricolæ 142.4
Orion ſtella 81.18
Oſci qui 88.16
Oſculari 21.5
Oſculum 147.5
Oſtentum 104.37
Oſtienſis via 168.27
Otacilius Maleuẽtanus 127.18
Oues paſcales 152.12
Oues paſſales 152.20
Ouis Idulis 74.12
Oufens fluuius 148.3

P

PALAEMON 170.17
Palatuar 251.8
Paleæ de frumendo acus dicuntur 4.18
Palmata tunica 163.47
Palus primneſius 177.24
Parra 146.7
Pangere 75.10.149.19
Pantomimi 69.27
Papirius 110,40
Πάχως 21.25
Parentalia 59.4

Parici quaſtores 151.22
Paricida 151.23
Paſiphæ 102.16
Paſtorale baculum 9.7
Patagiarij 152.27
Patres 5.14
Patres conſcripti 199.5
Patrimus pater 152.39
Patris familiæ nomē cur percunctatum 158.24
Patruus maior 89.24
Pauire 131.25
Pecinates 156.15
Peculia 3.15
Pecunia 154.31
Pecuniæ 3.15
Peligni 156 16
Penas 157.2
Penes 15.30
Penetralis deus 72.8
Penita offa 157.34
Perduellis 52.21.73.26
Peremptalia fulgura 159.14
Perplexa 167.15
Perplouere pateram 152.35
Peſnas 157.38
Petronia aqua 31.31
Petulci 162.35
Piamenta 163.24
Picus Martius 146.7
Picus rex 164.11
Pinarij 172.9
Piſtor 41.32
Pœnas pendere 157.7
Pœnica pauimenta 153.36
Politiones 49.22
Pomerium 185.2 5
Pomonalis Flamen 97.5
Pompeius Bithynicus 229.11
Pondera publica 187.13
Pontia vrbs 168 33
Per pontem ſuffragia ferebantur 254.28
Pontifex maximus 97.18 144.23
Porca 75.39.
Porca præcidanea 172 36.40
Porcet 16.40
Porculus & porcellus 16.29
Porta agonenſis 9.15
Porta Capena 78.32
Porta Catularia 31.39
Porta Collatina 40.3
Porta Collina 6.14
Porta Flumentana 633.17
Porta Fontinalis 6.40
Porta Lauernalis 83 21
Porta Minucia 102.19
Porta Mugionia 105.37
Porta Piacularis 163.13
Porta Prætoria 175.34
Porta Principalis 177.27
Porta Querquetularia 197.7
Porta Quintana 198.16
Porta Quirinalis 199 35
Porta Ratumena 203.26
Porta Roduſculana 2 21.3 8
Porta Romana 224.36
Porta Salutaris 236.33
Porta Scelerata, quæ & Carmentalis 243.12
Porta, & Collis Viminalis 112.36
Portentum 104.33
Porticus Octauiæ 361.36
Portum Perſicum 160.20
Portumnus 35.39
Potitij Sacerdotes 19.6
Prægnans 70.7
Præneſtini Nuculæ 126.25

Præſipere 6.27
Prætor Maior 89.38
Prætor Maximus 97.11
Prætor vrb. M. Calpurnius Piſo 232.16
Prætores initio erant qui nunc Conſules 176.35
Prata Quintia 198 25
Pri antiqui pro Præ 178.15
Princeps 48.20
Priuata 178. 19
Priuilegium 178.20
Procinctus 54. 16
Procurator 37.31
Prodigium 104.32
Publicii Malleoli 187.33
Pudicitiæ plebeiæ ſacellum 166.25
Pudor & pudicus 13 5
Pugio 17.39
Pugna Oſculana 146.38
Pulla prætexta 175.34
Puſula 72.23
Puteoli 50.17. 102.3
Putus 76 8
Putus pro puro 13.5
Pyrrhus rex 104.28

Q

QVADRANS ratitus 203.10
Quadrigati nummi 70.5
T. Quinctius Dictator 298.7
Quinquatrus minuſculæ 102.39
Quirinalia 272.18
Quirinalis flamen 144.16
Quirinalis mons Agonius dictus 9.15
Quirinus Romulus 45.13
Quirites Romani 45.14

R

RANAE quaxat 192. 18
Rapta curia 125.10
Reate orti 232.15
Regina ſacrificans 76.18
Religioſi dies 207.19
Rependere 8.35
Reſpondere 265.38
Rex in conuiuiis ſupra omnes accubat 144.17
Rex ſacrificulus 233.4
Rheginũ talentum 288.24
Rhodium talentum 288. 21
Roma quadrata 194 9
Romanenſes qui 42.6
Romulus Altellus 10.28
Rorarij 6.10
Rumen 5.40
Rutiliæ 2 9.5
Rutilius Rufus 227.8

S

S PRO aſpiratione Græcorum 252. 20. & 284.33
S pro R 16 24
S interſerebant antiqui 52 38
S ſilentij nota 256.12
Sacellum plebeiæ Pudicitiæ 166.25
Sacer homo 2;1.8
Sacerdotum ordo 144.14
Sacra municipalia 188.15
Sacra peregrina 358 33.b
Sacra popularia 169.3
Sacra publica 187.28
Sacra ſolemnia 261.3
Sacrauienſes 137.6
Sacrificia ſtata 266.39
Sacrificiũ propter viã 184.36
Sacrificium penetrale 157.28
Sacrificium pecunia quomodo fieret 154.33

Sacrificium Veſtalium 109,9
Saga 234.14
Sagittarij 18,17
Salaria via 85.33
Salij ſacerdotes 21,35
Salutis augurium 97.13
Sanqualis 146,6
Sanqualis auis 10,12
Saturnalia 61,34
Satúrnij verſus 242.2
Scæuola 82.25
Scapus libræ 84.26
Scilicet 43 39
Scriba naualis 115.4
Scutum 17.39
Segeſtria 49.32
Segregare 3,11
Sementinæ feriæ 39.5
Sanator pedarius qui 155,15
Senatores præteriti 275,23
Senatuſconſultũ quomodo impediatur 127 10
Septenatrus 197.35
Sepulchra 27,4
Sér. Tullius rex 124,39.153, 21.309.3
Seruus receptitius 205.5
Seſtius Capitolinus 154.25
Sexagenarii de pōte 254.27
Sexatrus 197.35
Sica 17,39
Siciliẽſis qui 42,7
Siciliſſat 19.28
L. Sicinius Dentatus 133,8
Signa adulterina 7,9
Signa militaria 102,13
Siniſtimum 50,20
Sobrino propius 184,30
Socer magnus 89,10
Socer maior 89.31
Socrus magna 89,11
Socrus maior 89.32
Socii Romanorum 21,31
Sodes 43,38
Solis ſtatua 38.5
Solonius ager 168, 27
Sonticus morbus 79.37
Spolia opima 139.18
Sponſalia. Feſt. voce Prima
Statæ feriæ 61,31
Sthenius Mettius 90,30
Stips teres 22,4
Stiria 269,26
Stripe ſupremo 206 4
Strues 61,21
Strutomellum 152,22
Subſidium 175,16
Suburanenſes 137.6
Subúræ regio 91,11
Sub vitẽ haſtas iacere 273.32
Sub vos placo 274.10
Succuſanus pagus 277,18
Suffitio 15,38
Sumptu priuato ſe alebant milites Rō. Feſt. voce Priuato
Sulc⁹ primigenius Feſt. voce Primigenius.
Supercilium 54.27
Syracuſanum talentũ 288,23

T

TABERNACVLA 7,1, 41,7
Tabula ſectilis 22,5
Tabulata aedificia 6,39
Talentum 55,30
Talẽtũ Alexandrinũ 288,22
Tanaquil 67,3
Tarpeia lex 154.27
Tarquinius Priſcus. Feſt. voce Priſcus

Tarratia 164.19
Tarracina 14.40
Taxatio 291.17
Tecta caſtrenſia 6.40
Teſtamentum procitũ Feſt. voce Procitum.
Tectum pectenatum 154.3
Tela 17.40
Temerarium tributũ 297.39
Tempeſtas 80.11
Templum 40.38. 101.38
Tempus ſubſtillum 277.4
Teruntium 124.32
Thuraria arcula 3.35
Tiberis 9.28
Tibiæ funebres 65 37
Tibiæ impares 75.15
Tigillum ſororium 262.29
Titia curiã 294.40
Titi prænomen 295.10
Toga picta 163.34
Tolumnius 139.31
Transfuga 159.25.28
Triatrus 197.34
Tribunus primanus 177.14
Tribus xxxv 33.13
Tribus Cruſtumina 43,25
Tribus Lemonia 84.7
Tribus Lucerum 85,38
Tribus Mæcia 88.12
Tribus Oufentina 148.3
Tribus Papiria 150.30
Tribus Quirina 199,16
Tribus Romulia 225.21
Tribus Sabatina 230.2
Tribus Scaptia 243,8
Tribus Stellatina 267,25
Tribus Titienſis 294.39
Tribus Tromentina 298.29
Tribus vrbanæ, Suburana, Palatina, Eſquilina, Collina 309.3
Tricenariæ cærimoniæ 49.12
Triens 24.25
Tripudium 146.11.189.5
Tritum 6.35
Troſſulum oppidum 298.30
Trua 14.35
Truant ibidem
Trulla 23.5
Tumidum 7.34
Tunica Palmata 163,40
Turris Mamilia 137.7

V

V pro O 143.34
V M.Valerius 141.8
Valeſii 164.24
Vallis 41.13
Vaſa cœlata 13,15
Veſtigalia publica 82,18
Velati 6,7
Velienſis curia 125.10
Velites 7.3
Velitia curia 125.11
Venus 46.14.23
Verba friuola 65.19
Verberum iniuria. Feſt. voce Pro ſcap.
Verſus Saturnij 242.2
Veruex 11.21.30.8
Veſperna 28.32
Veſpilones 305.29
Veſtalia 158.10
Veſtæ ædes rotunda 226,15
Veſtæ ſacerdotes ſex 253.36
Veſtæ ignis 74.21
Via Appia 78.31
Via Ardeatina, Aſinaria, Latina 31.16
Via Caſſia 31,16

Via Flaminia 63,7
Via Latina 84,8
Via Oſtienſis 168.27
Via ſacra 231.19
Via ſalaria 85.33.234.38
Vicus patricius 153. 20
Vicus ſceleratus 243.38
Vicus ſobrius 258.25,10
Viminalis porta 112,36
Vinalia feſta 29,22
vinalia ruſtica 228,18
Vindemia 138,35
ſub Vineam iacere 273,27
Vinum rorarium 225.37
Vinum ſpurcum 266,5,7
Violarii 62,26
Virdumarus 139,32
Virgines Saliæ 235,10
Virgo ſacrificans 18.1
Vita vecticularia 303,26
Vituli 81,4
Vltimus 35,19.
vouēdiver ſacrū mos 304,26
Vox raua 204,5
Vragus 143,34
Vſtrina 27.3
Vua taminia 289,26
Vulturius auis 10,13.146,7

Z

ZEVXIS pictor 164,3

SCRIPTORVM QVIA FESTO CITANTVR NOMINA.

AELIVS 47.13.101.12. 28.126.4.129.31.142.38. 180.7.191.10.208.2.234.30. 258.26.300.3.302.5.29.
Sex. Aelius 301,18
Aelius Gallus 108.4.118,25. 122.3.159.23.162.14.170.20 205.20.209.39.211,22.212.. 222.26.231.8.250.7.251. 29. 258.20.
Idem libro I. ſignificationũ verborum, quæ ad ius pertinent 171,15
Libro II. 218,9.236.5.296.40
L. Aelius Stilo 93.3.104.29. 112.12.117.31.129.39.134.8. 143.1.161.26.170.7.235.11. 263.1.277,9,289,28
Idẽ in explanatione carminum Saliariorum 93,3.104. 11,161.10
L. Afranius 39,38.109,37. 132,31.212 33.229,5,259.11. 268,30.289.29,31.295,5, 297,24
In Abducta 250,20
In Brundiſina 234.2
In Conſobrinis 291,40
In Emancipato 142,25. 212,15
In Epiſtula 197,19,202,39 263,30,283,13.16, 301,11,
In Ida 162,39
In Priuigno 255,5
In Prodito 212,19
In Promo. vel primo 292, 17
In Repudiato 214,25
In Simulante 128,11
In Suſpecta 128,8
In V . . . 299,24
In Virgine 104,7.282.11
In Voſpico 295,5
Agathocles Cyzicenarum re rerum conſcriptor 223,26
Alcimus 222.36
Alſius lib, I, belli Carthaginienſis 91,9
M, Annaeus Lucanus 23,28
T, Annius Luſcus aduerſus Ti, Gracchum 241,20. 309,3
Antigonus Italicæ hiſtoriæ ſcriptor 222,39
Q Antiſtius Labeo 105,11 139,2,156,40,169,1,172,13. 184,5,185,29,188,28,213,5. 246,28,247,30,251.7,
Idem libro IX, commentarij iuris pontificij 180,27
Libro X. 266,8
Libro XI. 186,34
Libro XV. 258,12,274,32
Apollodorus in Euxenide 222,34
Ariſtophanes 100,4
Artorius 180,8,292,16,296, 14,
Ateius 89,3,93,3,117,15,299,16
C, Ateius Capito 169.16,184 39,218,16,229,1,255,16,257 30,31,267.22
Idem libro VI. Pontificali 107,4

.·.Ateius Prætextatus Philologus 115.11.129.37.143.27.271.6.302.6
Idem in libro gloſſematorum 136.37
L.Attius 107.1.194.21.215.4.216.7.263.35.303.6
In Amphitryone 133,38,206.33.252.11.13
In Bacchis 147.24
In Chryſippo 221.23.282.1
In Diomede 123.20.138.28
In Helenibus 103.34,179,17
In Io 292.22
In Menalippo 126.15 204.2.221.20
In Neoptolemo 287,32 295.23
In Oenomato 128.6
In Phinidis, ſiue Phoeniſſis 296.12
Idem Annali xxxvii. 100,28
M.Attius Plautus, ſiue Plotus Sarſinas Vmber 167.27.34
Idem in incerta Comoedia 8.17.10.11.24.9.28,13.30.3.35.21.36.34.4.12.34.41.30.42.9.43.16 21.45.19.51.4.53.26.62.8.71.40.75.1.78.21.94.9.107.38.109.25.112.29.113.36.115.6 12131.135.21.23.137.37.152.30.158.12.28.30.160.20.25 26 175.18.188.8.35.208.28.263.12.276.20.277.12.278 19.285.25.294.19
In Amphitryone 305.36
In Artemone 116.38.204.32.282.18
In Aſinaria 30.3.78.39 141.17.303.6
In Aſtraba 205.32.276.11
In Aulularia 128,35.171.33.20 4,15,20.215,36.245.11.291,35
In Bacchidibus 42.37.191 14.292,40.293,1
In Carbonaria 264.36
In Caſina 31.12.48.40.120 - 20,23.212,17,26, 226.21.
In Ciſtellaria 204,15,30.303,35
In Condalio 178,36
In Curculione 40,6.77.4 137,37.155.26.158.28,30.19 4.4.303,2
In Dyſcolo 129.15
In Epidico 175,18.104,20
In Feneratrice 302.36
In Friuolaria 262.19.270 15.280.23
In Hortulo 273.18
In Menæchmis 19.27.195.9.265,15.272.5.278.18
In Mercatore 252.1
In Milite glorioſo 23,17.36.13 38.25.265.1.282,5.302.19
In Moſtellaria 14.9.79.20.115.19
In Neruolaria 103,36.136,20.147.5.181.13.244.31.274.37
In Paraſito pigro 115.17
In Perſa 262.16.274.35.39
In Phaſmate 282.7
In Poenulo 185.21.244.31
In Pſeudolo 123.18.23

137.28.37.158.13.182.3.5.
195.11
In Rudente 92.31.280.
24.291 24
In Saturione, vel Satyrione
324.121.25.219.36.38.277.
35
In Sitelitergo 302.21
In Syro 278.26,295.11 14
In Trinummo 28.2.289.15
In Truculento 115.20.
137.28.34.273.8
Aufuſius 67.40
P. Aurelius Opilius 47.13
63.35.93.3.104.13.116.34.
118 19.129.38.196.27.237.
35.248 31.265.30.288.28.
294 13.302.18.25
Cæcilius Statius 23.24.200.
37.220.5 298,32
In Aethrione 128.10
141.32.250.24
In Androgyno 270.10
287.29
In Carine 212.1.276.31.33
In Dauo 179.18
In Epiſtula 93.33
In Gamo 297.23
In Hymnide 122.11.181.
11.250.14
In Hypobolimæo 126.17.
204.33.270.8.299 26
In Obeloſtate 256.26.35
In Pugile 122.14
In Triumpho 277.36.39
M. Calidius 279.11.16
Callias, qui res geſtas Agathoclis ſcripſit 223.26
Cannius 306.4
Cephalon Gergithius 222.30
Cherylus 289.12
L. Cincius Alimentus 68.6.
112.4.115.11.129.31.134.9.
186.18.208.4.235.10 257.
30.274.28.299.6.307.32
Idem de comitiis 153.18
Idem de conſulum poteſtate 176.17
Idem lib.ij.de ... 238.13
Idem lib. Myſtagogicôn
298.9
Idem lib.de Officio iuriſconſulti 128.23
Idem lib.ij. de verbis priſcis 244.12
In libro incerto de verbis
priſcis 159.3.205.36.221.29
Cloatius Verus 134.8.146.
20.163.14.277.11
In libris ſacrorum 104 9
Ap. Claudius Cæcus in ſententiis 272.33
Ap. Claudius Pulcher 146.4.
271.36
Idem lib.j.auguralis diſciplinæ 271.6
L. Cœlius Antipater, lib.vij.
296.19
Cornelius lib.iiij. 247.1
P. Cornelius Paulli F. Scipio Africanus Aemilianus 206
15
Ad populum 101.21
Pro æde Caſtoris 215.10
De imperio D. Bruti 171.37
Poſtquam ex Africa rediit
196.6
Cornificius 101 32.129.30.
143.5.145.25.288.26
Critolaus 235.31

Curiatius 112.2.129.30.300.11
Q. Ennius 5.8. 11.16.18:7. 24 38.40.21 42.23 32.47 6. 79.25.85.11.100.23.207.17. 209.25.213 15.220. 2.251.1. 260.21.263.25 27.37.269. 2.289.40
Idem lib.j Annalium 141.40. 206. 4. 212.7. 9. 240. 32. 241.2 263 15.23.270.6.280. 30.32 35
Lib.ij. 122 35. 135.5.194 25. 220.4 264. 31. 280. 34.195. 24
Lib.iij. 181.29.261. 28.263. 16
Lib.v. 135.7.206.4 269.17
Lib. vj. 117. 25.145.29.281. 10
Lib. vij 113 30. 240.35. 241.2.295.37
Lib.viij. 135.8
Lib.x. 122.18 25
Lib.xj. 162. 11. 199.11. 220 18
Lib.xij. 195 13.
Lib. xiiij. 131.15
Lib. xvj. 181.34. 195.11. 199.13 209 18.240.30 264. 28 32.265.3.302 12
Lib xviij.vel xvj. 1'4.12
Libro incerto Annalium 15,1.42.32.67,26.85.14.97, 29.100,34. 131, 6.146,29. 188,3.,194,12. 204, 1.206, 4,5.217,17,19.220,2.245, 255,10,23,263.21.23.265,27 280,30,32. 281,40.282, 13. 283,19.285,34,290,17.293, 11.12.295. 31.35. 296.2.24. 300 40.297.5.304.8
Idem in Achille Ariſtarchi 183.18.20.274.23.26
In Aiace 299.34
In Alexandro 270.7
In Andromacha 281. 2
In Andromeda 194.29.31. 309.5.
In Ar.... forte Armorũ iudicio 246.38
In Aſota 295.40
In Creſphonte 194.28. 206 36
In Hectoris lytris 206.37
In Iphigenia 131.17.155.40.
In Præ . . . forte præceptis 189.25
In Telamone 133.22
In Telepho 110.34
In Thyeſte 275.24
Incerta tragœdia, vel comœdia 101. 1. 106.31. 107. 2.109. 33. 34 11(.22. 133. 24. 152.6 236.3. 277.16.289. 7. 298.16.304.8
Idem Sotadico verſu 46. 17.19
Euhemerus 285.38
Q. Fabius Pictor 188.28
Galatas 223.40
. . Granius Flaccus Licinianus 159.14.219. 16.306.34
Heraclides Lembus 223 31
Heſiodus 34.8
Hippocrates 20.39
Hoſtius bello . . forte Hiſtrico 293.30
C. Iulius Cæſar Strabo in Adraſto 184.26

L.Iulius Ceſar 89.37
. . Iunius Gracchanus 187.14
C.Lælius pro ſe apud populum 133.27 241.22
C.Licinius Imbrex 74.32.134.14
L. Liuius Andronicus 5.3.13.29.47.2.49.10.52.37.69.3.119.10.136.29.180.30 183.7.198 8.15.246 21.261.17.269 11.272.6.284.39.302.8.
In Odyſſea vetere 121 16, 123,34.36,139,5.196,27
Idem lib.1.(Annalium forte.) 190 37
Lib.ij. 190 38
In Centauris 162.12
In Gladiolo 155.29
In Lydio 244.13
In Virgine 123.21
C.Lucilius 26,13,31,5,43,19, 49, 28, 94,12,97,23,102,7, 120,39,121,5, 155, 13, 31,161.24.32 166,2,188,6,195,37, 197,32.35,204,12,206.11,17 212, 28,32, 218, 36, 221, 26. 227,19,240,3,147,9, 257, 26.261,11, 26, 264,3,7,266, 21,25,270,1,272.1. 273,33, 37 274, 1,284, 35, 287, 38, 289,21,290,5,294,12,305,18 307,29,304,9
Lib.ij Satyrarum 123,25
Lib.xxv. 67.8
T.Lucretius 47,6,134,16, 148,6, 151,1,159, 13, 194,39.243,3,7,289,21,305,26
Lib.ij. 118,30,234,4,299,7, 11
Lib.iiij. 122.9
Lib.v. 275,34
Cn.Marcius vates 119,35, 122.33
. . Manilius 254,1
Q.Mucius Scæuola 119.14
C.Næuius 9,37,15,12,23,17, 24,36,27, 8,39, 17,41,33,84, 22,128,2,152,6, 157, 35,160, 27,161,35,165,25.26,227,32 34,40,238,39,40, 262, 3,6, 272, 35,37, 281,3,8.283,789, 6,295,1,3,296,16
In freto 173.39
In Gladiolo 155.29
In Hariolo 144.27
In Lycurgo 134.1
In Nautis 283.8
In Perſonata 160.35
In Satyra 197.14
In Tarentilla 5 22
In Tunicularia 115.21 157.20
Idem in carmine Punici belli 197.12.239,20.23.242.2
Nicoſtratus de Senatu habendo 249.31
Nouius 289.6
In duobus Doſſenis 291.37
In funere 291.38
In Lupo 206.31
In Macho copone 122.12
In Phœniſſis 245.12
In Pico 228.33
In Surdo 291.39
In Togularia 200.38
. . Oppius 143.38.203.13
P.Ouidius Naſo 234.28
M.Pacuuius 67.27.76.30.32

Fur 82.28
Furcillæ 8.17

G

GALLIA Togata 25.28
Gallinæ paſſales 152 20
Gallus fluuius 67.12
Ganymedes 11.10
Germani 68 12
Gingrinæ tibiæ 68.26
Gladiatores Thræces 294.17
Gladius 17.37
Gloria 5.35
Græcia maior 89.27
Grues 39.34
Gynæceum 13.36

H

HALO 53.38
Haſta donati 71.2-
Herculus pellem vnde dicitur habere 156,18
Herculis filij 35.2
Hibris 24.33
Hinnitus equorum 25,31
Hiſpanienſes qui 42.7
Honoris, & Virtutis ædes a Mario facta 380.40
Horatius Trigeminus accuſatus paricidij apud Duumuiros 26.30
Hordicidi 73.14
Horrea Sempronia 249.28
Hoſtiæ 9.9
Hoſtiæ Ambarules 11.18
Hoſtia maxima 97.7
Hoſtia optata, vel optima 141.4
Hoſtiæ prodiguæ 181.25
Hoſtia pura agnus 9.3
Hoſtia ſuccidanea 278.11

I

IANVS 34.10
Ianus Curiatius 263.1
Iduum poſteri dies nuptiis alieni 124.3
Ientaculum 256 6
Ilignea corona 35.25
Ilecto 81.11
Illurcis 69.12
Imbulbita ire 26.14
Immiſſulus 146.6
Immuſculus auis 10.13
Implorare 54,12
Inclutus 36.37
Increpitare 42.38
Indicare verbis 8.36
Iniquus 6.28
Inops 140.40
Inquirere 6.29
Inquinamentum 13.32
Integrare 6.31
Interamnæ verbes 12.30
Irrigare 17.30
ἰσημερίαι 8.71
Iudex ſubditus 274,17
Sub iugum miti 273.20
Iulium forum 64.23
Iulius menſis 81.25
L. Iulius. P. Licinius Cenſores 207.33
Iulus & Aemilius Aſcanij filij 7, 38
Iuno Curis 32.26
Iuno Februata 60 36
Iuno Fluonia 63.19
Iuno Iuga 81.14
Iuno Lucina 95.9
Iuno Opigena 139.15
Iuno ſiſpes, uel ſoſpes 258.8
Iuno Sororia 262.27

Iuppiter Herceus 72.7
Iuppiter Opitulus & Opitulator 140.2
Iurgari 8.3
Iuraturi per Iouem lapidem ſilicem tenebant 82.38

K

KALENDAE 179.30

L

L pro D 48 29
Lacerna 82.6
Lacerum 82.7
Lacinia 50.33,82.5
Lacrymæ 47.2
Lacto 82.10
Lacus Seruilius 253,1
Lama 82.16
Lamella ærea ad ſimilis ſtellæ adfigitur locis inauguratis 267.23
Lanius 82.4
Lares 82.34.164.30
Latina via 84.8.& 214.1
Latinæ Coloniæ Priſcæ 177.29
Latinorum imperium vſque ad P.Decium Cos.176.20
Latini Priſci 77.31
Latrones 268.15
Lauerna dea 83.20
Lauernalis porta 83.22
Laumedon 11.8
Laurus 83 25
Lax 82.9
Legati 141.12
Leges funebres 61.11
Leges promulgari 183.38
Legio 253.30
Leopardus 24 33
Lex quid 222.25
Lex minucia 167.10
Lex muneralis 107.37
Lex optima 141.6
Lex tapula 290.3
Lex vnciaria 308.19
Liber pater 42.15.71.25
Liberalia 73.11
Lictor flaminius 63.10
Limites prorſi 185.7
Linea poſtica 170.35
Aimi 85.9
Literæ ab antiquis non geminabantur 3.22
Liticen 85.15
Lotophagi 85,26
Lucellum 17.34
Lucerenſes 86.6
Lucerus Ardeæ rex 85.39
Lucina Iuno 281.32
Lucifer 81.8
Lucrio 33.30
Lucus Albianorum 9.23
Ludij ſtatua 267.6
Ludi in Circo Maximo 106.5
Ludi Romani 89.12
Ludi ſæculares 233.24
Ludi Taurij 290.35
Runa 50.22
Lupercalia 60.38
Luperci 43.3
Lurcones 86.20
Luſtratio 86.15
Luxurioſus 89.34
Lyphati 87.6

M

MACELLVM 44,21
Mæandrus amnis 88.11
Maenius 88.13
Magiſtratus 88.24
Magiſtratus abacti, qui 3.1

Magiſtratus plebeius 617.3
Magiſtratus maior 89.30
Magiſtri 88.21
Maialis 30.7
Maius menſis 88.16
Malandrea 53.27
Maleuentum 24.18
Malluuiæ 90.18
Malo cruce 95.20
Mamercus Pythagoræ filius 73 5
Mamertini 90.27
Mamilia turris 137.7
Manalis lapis 15.40
Mane 92.11
M. Manlius 93.23
Mantilia 93.37
Marcipor 194.38
Marcellus a Marco 10.32
Maria Tyria 301.9
C. Martius 151.34
Martialis flamen 144.18
Mars Gradiuus 79.16
Mater Matuta 95.32
Mater ſtata 267.2
Materia 3.17
Maturus 96.2
maxima multa 106.20.148.17
T. Menenius Lanatus cos. 154.25
Menſæ gliſceræ 68.27
Mercurius 45.40
Mercurij Maleuoli ſignum 90.13
Meretrices alicariæ 10.5
Meretrices proſtibulæ 10.7
merulamergi aues 99.39.99.30
Mezentius rex Cæritũ 145.29
Milites Rorarij 225.33
Minerua 81.6
Minucia lex 147.10
Mirmillo 217.26
μυςῆρες 281.7
Mola ſalſa 5.31
Mons Auentinus 109.4
Mons Murcus 108.5
Mons ſacer 120.37.39
Morbus ſonticus 262.1
Mos receptus 205.10
Mugitus boum 25.31
Multa maxima 148.17
Multa ſuprema 154.17
Multandi ratio antiqua 148.9
Muli Mariani 8.19
Mulus 24.34
Munifices 24.14
Municipium & municipiorũ plura genera 108.4
Murriola 109.28
Murus Muſtellinus 110.24
Muſæ Pegaſides 156.8
Muſæ Pierides 164.13
Muſæ Pimpleides 165.21
Mutire 13.12
Myoparo 151.35

N

N littera quid ſignificet in faſtis 118.39
Nacæ 112.7
Ναί χαὶ ὖξ 115.26
Næuius 112.40
Narnienſes 121.11
Natinatores 114.12
Νέτον 112.14
Naucum 123.32
Nauius Attius 115.33
Neapolitanum talentũ 288.33
Nectar 109.27
Nefaſti dies 60.16
Nefaſtus dies nundinarum 128.40

Neptunus equeſter 72.34
Nequitur 121.22
Νίπη 112.15
Nexum facere 128.25
Nictit 122 24
Noctua 146.5
Nomadæ 128.13
Nomenclatores 60.15
Nonarũ poſteri dies nuptiis alieni 124.3
Noua nupta 59.9,79.12
Nouimen 123.38
Nouiter 129.10
Nox 55.12
Nubens a quibus deducatur 153.24
Numa Pompilius rex 91.24
Numiſma 128.19
Nummi quadrigati & bigati 70.5
Nuncupare lingua 128.26
Nuncupare vota 128.28
Nundinæ 61.34
Nuntiatio in auguralibus 264.26
Nictegreſia 55 22

O

OBLECTAT 82.11
Obtuitu 134.29
Obſatulient 134 18
Obſequium 185.23
Obſidium 1.33.21
Occator 134.37
Cn. Octauius 136.38
Ogygus 138.27
Offectores 77.34
Olla 20.19
Olli 139.1
Oloes 3.22
Operarij 23.6
Opes antiquorum in pecoribus 3.14
Opicum 146 14
Opitulator Iupiter 140.21
Opis 139.19
Oppius mons 147.10
Opſci 146.29
Optima hoſtia 141.4
Opulenti 139.24.140.15
Orata Sergius vnde dictus 142.6
Orator mutus 110.16
Oratores 5.34.14.35
Oreades nymphæ 144.35
Orichalcum 18.7
Oricolæ 142 4
Orion ſtella 81.18
Oſci qui 88.16
Oſculari 21.5
Oſculum 147.5
Oſtentum 104.37
Oſtienſis via 168.27
Otacilius Maleuētanus 127.18
Oues paſcales 152.12
Oues paſſales 152.20
Ouis Idulis 74.12
Oufens fluuius 148.3

P

PALAEMON 170.17
Palatuar 251.8
Paleæ de frumendo acus dicuntur 4.18
Palmata tunica 163.47
Palus primneſius 177.24
Parra 146.7
Pangere 75.10.149.19
Pantomimi 69.27
Papirius 110,40
Πάχνος 21.25
Parentalia 59.4

Parici quaſtores 151.22
Paricida 151.23
Paſiphæ 102.16
Paſtorale baculum 9.7
Patagiarij 152.27
Patres 5.14
Patres conſcripti 199.5
Patrimus pater 152.39
Patris familiæ nomẽ cur percunctatum 158.24
Patruus maior 89.24
Pauire 131.25
Pecinates 156.15
Peculia 3.15
Pecunia 154.31
Pecuniæ 3.15
Peligni 156 16
Penas 157.2
Penes 15.30
Penetralis deus 72.8
Penita offa 157.34
Perduellis 52.22.73.26
Peremptalia fulgura 159.14
Perplexa 167.15
Perplouere pateram 152.35
Peſnas 157.38
Petronia aqua 31.31
Petulci 162.35
Piamenta 163.24
Picus Martius 146.7
Picus rex 164.11
Pinarij 172.9
Piſtor 41.32
Pœnas pendere 157.7
Pœnica pauimenta 153.36
Politiones 49.22
Pomerium 185.25
Pomonalis Flamen 97.5
Pompeius Bithynicus 229.11
Pondera publica 187.13
Pontia vrbs 168 33
Per pontem ſuffragia ferebantur 254.28
Pontifex maximus 97.18 144.23
Porca 75.39.
Porca præcidanea 172 36.40
Porcet 16.40
Porculus & porcellus 16.29
Porta agonenſis 9.15
Porta Capena 78.32
Porta Catularia 31.39
Porta Collatina 40.3
Porta Collina 6.14
Porta Flumentana 633.17
Porta Fontinalis 6.40
Porta Lauernalis 83 21
Porta Minucia 102.19
Porta Mugionia 105.37
Porta Piacularis 163.13
Porta prætoria 175.34
Porta principalis 177.27
Porta Querquetularia 197.7
Porta Quintana 198.16
Porta Quirinalis 199 35
Porta Ratumena 203.26
Porta Roduſculana 221.38
Porta Romana 224.36
Porta Salutaris 236.33
Porta Scelerata, quæ & Carmentalis 243.12
Porta, & Collis Viminalis 112.36
Portentum 104.33
Porticus Octauiæ 361.36
Portum Perſicum 160.20
Portumnus 35.39
Potitij Sacerdotes 19.6
Prægnans 70.7
Præneſtini Nuculæ 126.25

Præſi-

Præſipere 6.27
Prætor Maior 89.38
Prætor Maximus 97.11
Prætor vrb. M. Calpurnius Piſo 232.16
Prætores initio erant qui nunc Conſules 176.35
Prata Quintia 198 25
Pri antiqui pro Præ 178.15
Princeps 48.20
Priuata 178.19
Priuilegium 178.20
Procinctus 54.16
Procurator 37.31
Prodigium 104.32
Publicii Malleoli 187.33
Pudicitiæ plebeiæ ſacellum 166.25
Pudor & pudicus 135
Pugio 17.39
Pugna Oſculana 146.38
Pulla prætexta 175.34
Puſula 72.23
Puteoli 50.17. 102.3
Putus 76 8
Putus pro puro 13.5
Pyrrhus rex 104.28

Q

QVADRANS ratitus 203.10
Quadrigati nummi 70.5
T. Quinctius Dictator 298.7
Quinquatrus minuſculæ 102.39
Quirinalia 272.18
Quirinalis flamen 144.16
Quirinalis mons Agonius dictus 9.15
Quirinus Romulus 45.13
Quirites Romani 45.14

R

RANAE quaxat 192.18
Rapta curia 125.10
Reate oiti 232.15
Regina ſacrificans 76.18
Religioſi dies 207.19
Rependere 8.35
Reſpondere 265.38
Rex in conuiuiis ſupra omnes accubat 144.17
Rex ſacrificulus 233.4
Rheginũ talentum 288.24
Rhodium talentum 288.28
Roma quadrata 194 9
Romanenſes qui 42.6
Romulus Altellus 10.28
Rorarij 6.10
Rumen 5.40
Rutiliæ 29.5
Rutilius Rufus 227.8

S

S PRO aſpiratione Græcorum 252.20.&.284.33
S pro R 16 24
S interſerebant antiqui 52 38
S ſilentij nota 256.12
Sacellum plebeiæ Pudicitiæ 166.25
Sacer homo 211.8
Sacerdotum ordo 144.14
Sacra municipalia 188.15
Sacra peregrina 158.33.8
Sacra popularia 169.3
Sacra publica 187.28
Sacra ſolemnia 261.3
Sacrauienſes 137.6
Sacrificia ſtata 266.39
Sacrificiũ propter viã 184.36
Sacrificium penetrale 157.28
Sacrificium pecunia quomodo fieret 154.33

Sacrificium Veſtalium 109,9
Saga 234.14
Sagittarij 18,17
Salaria via 85.33
Salij ſacerdotes 21,35
Salutis augurium 97.13
Sanqualis 146,6
Sanqualis auis 10,12
Saturnalia 61,34
Saturnij verſus 242.2
Scæuola 82.15
Scapus libræ 84.26
Scilicet 43 39
Scriba naualis 115.4
Scutum 17.39
Segeſtria 49.32
Segregare 3,11
Sementinæ feriæ 39.5
Sanator pedarius qui 155,15
Senatores præteriti 275,23
Senatuſconſultũ quomodo impediatur 127 10
Septenatrus 197.35
Sepulchra 27,4
Ser. Tullius rex 124,39.153, 21.309.3
Seruus recepticius 205.5
Seſtius Capitolinus 154.25
Sexagenarii de pôte 254.27
Sexatrus 197.35
Sica 17,39
Sicilienſis qui 42,7
Siciliſſat 19.28
L. Sicinius Dentatus 133,8
Signa adulterina 7,9
Signa militaria 102,13
Siniſtimum 50,20
Sobrino propius 184,30
Socer magnus 89,10
Socer maior 89.31
Socrus magna 89,11
Socrus maior 89.32
Socii Romanorum 21,31
Sodes 43,38
Solis ſtatua 38.5
Solonius ager 168,27
Sonticus morbus 79.37
Spolia opima 139.18
Sponſalia. Feſt. voce Prima
Statæ feriæ 61,31
Sthenius Mettius 90,30
Stips teres 22,4
Stiria 269,26
Stripe ſupremo 206 4
Strues 61,21
Strutomellum 152,22
Subſidium 175,16
Suburanenſes 137.6
Suburæ regio 91,11
Sub vitẽ haſtas iacere 273.32
Sub vos placo 274.10
Succuſanus pagus 277,18
Suffitio 15,38
Sumptu priuato ſe alebant milites Ro. Feſt. voce Priuato
Sulc⁹ primigenius Feſt. voce Primigenius.
Supercilium 34.27
Syracuſanum talentũ 288,23

T

TABERNACVLA 7,1, 41,7
Tabula ſectilis 22,5
Tabulata aedificia 6,39
Talentum 55,30
Talentũ Alexandrinũ 288,22
Tanaquil 67,3
Tarpeia lex 154.27
Tarquinius Priſcus. Feſt. voce Priſcus

Tattatia 164.19
Tatracina 14.40
Taxatio 291.17
Tecta caſtrenſia 6.40
Teſtamentum procitũ Feſt. voce Procitum.
Tectum pectenatum 154.3
Tela 17.40
Temerarium tributũ 297.39
Tempeſtas 80.11
Templum 40.38. 101.38
Tempus ſubſtillum 277.4
Teruntium 124.32
Thuraria arcula 3.35
Tiberis 9.28
Tibiæ funebres 65 37
Tibiæ impares 75.15
Tigillum ſororium 262.29
Titia curiæ 294.40
Titi prænomen 295.10
Toga picta 163.34
Tolumnius 139.31
Transfuga 159.25.28
Triatrus 197.34
Tribunus primanus 177.14
Tribus xxxv 33.13
Tribus Cruſtumina 43,25
Tribus Lemonia 84.7
Tribus Lucerum 85,38
Tribus Mæcia 88.12
Tribus Oufentina 148.3
Tribus Papiria 150.30
Tribus Quirina 199,16
Tribus Romulia 225.21
Tribus Sabatina 230.2
Tribus Scaptia 243,8
Tribus Stellatina 267,25
Tribus Titienſis 294.39
Tribus Tromentina 298.29
Tribus vrbanæ. Suburana, Palatina, Eſquilina, Collina 309.3
Tricenariæ cærimoniæ 49.12
Triens 24.25
Tripudium 146.11.189.5
Tritum 6.35
Troſſulum oppidum 298.30
Trua 14.35
Truant ibidem
Trulla 23.5
Tumidum 7.34
Tunica Palmata 163,40
Turris Mamilia 137.7

V

V pro O 143.34
V. M. Valerius 141.8
Valeſii 164.24
Vallis 41.13
Vaſa cœlata 13,15
Veſtigalia publica 82,18
Velati 6,7
Velienſis curia 125.10
Velites 7.3
Velitia curia 125.11
Venus 46.14.23
Verba friuola 65.19
Verberum iniuria. Feſt. voce Pro ſcap.
Verſus Saturnij 242.2
Veruex 11.21.30.8
Veſperna 28.32
Veſpilones 305.29
Veſtalia 158.10
Veſtæ ædes rotunda 226,15
Veſtæ ſacerdotes ſex 253.36
Veſtæ ignis 74.21
Via Appia 78.31
Via Ardeatina, Aſinaria, Latina 31.16
Via Caſſia 31,16

Via Flaminia 63,7
Via Latina 84,8
Via Oſtienſis 168.27
Via ſacra 231.19
Via ſalaria 85.33.234.38
Vicus patricius 153. 20
Vicus ſceleratus 243.38
Vicus ſobrius 258.25,10
Viminalis porta 112,36
Vinalia feſta 29,22
vinalia ruſtica 228,18
Vindemia 138,35
ſub Vineam iacere 273,27
Vinum rorarium 225.37
Vinum ſpurcum 266,5,7
Violarii 62,26
Virdumarus 139,32
Virgines Saliæ 235,10
Virgo ſacrificans 18.8
Vita vecticularia 303,26
Vituli 81,4
Vltimus 35,19.
vouēdiver ſacrū mos 304,26
Vox raua 204,5
Vragus 143,34
Vſtrina 27.3
Vua taminia 289,26
Vulturius auis 10,13.146,7

Z

ZEVSIS pictor 164,3

SCRIPTORVM QVIA FESTO CITANTVR NOMINA.

AElius 47.13.101.12. 28.126.4.129.31.142.38. 180.7.191.10.208.2.234.30. 258.26.300.3.302.5.29.
Sex. Aelius 301,18
Aelius Gallus 108.4.118,25. 122.3.159.23.162.14.170.20 205.20.209.39.211,22.212.. 222.26.231.8.250.7.251.29. 258.20.
Idem libro 1. ſignificationũ verborum, quæ ad ius pertinent 171,15
Libro II. 218,9.236.5.296.40
L. Aelius Stilo 93.3.10 4.29. 111.12.117.31.129.39.134.8. 143.1. 161.26.170.7. 235.11. 263.1.277,9,289,28
Idẽ in explanatione carminum Saliariorum 93,3.104. 11,161.10
L. Afranius 39,38.109,37. 132,31.212.33. 229,5,259.11. 268,30.289.29,31.295,5, 297,24
In Abducta 250,20
In Brundiſina 234.2
In Conſobrinis 291,40
In Emancipato 142,25. 212,15
In Epiſtula 197,19,202,39 263,30,283,13.16,301,11,
In Ida 162,39
In Priuigno 255,5
In Prodito 212,19
In Promo. vel primo 292, 17
In Repudiato 214,25
In Simulante 128,11
In Suſpecta 128,8
In V . . . 299,24
In Virgine 104,7.282.11
In Volpico 295,5
Agathocles Cyzicenarum rerum conſcriptor 223,26
Alcimus 222.36
Alfius lib, I, belli Carthaginienſis 91,9
M, Annaeus Lucanus 23,28
T, Annius Luſcus aduerſus Ti, Gracchum 241,20. 309,5
Antigonus Italicæ hiſtoriæ ſcriptor 222,39
Q. Antiſtius Labeo 105,11 139,2,156,40,169,1,172,13. 184,5,185,29,188,28,213,5. 246,28,247,30,251.7,
Idem libro IX, commentarij iuris pontificij 180,27
Libro x. 266,8
Libro xi. 186,34
Libro xv. 258,12,274,32
Apollodorus in Euxenide 222,34
Ariſtophanes 100,4
Artorius 180,8,292,16,296, 14,
Ateius 89,3,93,3,117,15,299,15
C, Ateius Capito 169.16,184 39,218,16,229,1,255,16,257 30,31,267.22
Idem libro vi. Pontificali 107,4

∴. Ateius Prætextatus Philologus 115.11.129.37.143.27.271.6.302.6
Idem in libro gloſſematorum 136.37
L. Attius 107.1.194.21.215.4.216.7.263.35.303.6
In Amphitryone 133,38,206.33.252.11.13
In Bacchis 147.24
In Chryſippo 221.23.282 1
In Diomede 123.20.138.28
In Helenibus 103.34,179,17
In Io 292.22
In Menalippo 126.15 204.2.221.20
In Neoptolemo 287,32 295.23
In Oenomato 128.6
In Phinidis, ſiue Phoeniſſis 296.12
Idem Annali xxxvii. 100,28
M. Attius Plautus, ſiue Plotus Sarſinas Vmber 167.27.34
Idem in incerta Comoedia 8.17.10.11.24.9.28,13.30.3.35.21.36.34.4.12.34.41.30.42.9.43.16 21.45.19.51.4.53.26.62.8.71.40.75.1.78.21.94.9.107.38.109.25.112.29.113.36.115.6 12131.135.21.23.137.37.152.30.158.12.28.30.160.20.25 26 175.18.188,8.35.208.28 263.12.276.20.277.12.278 19.285.25.294.19
In Amphitryone 305.36
In Artemone 116.38.
204.32.282.18
In Aſinaria 30.3.78.39 141.17.303.6
In Aſtraba 205.32.276.11
In Aulularia 128,35.171.33.204,15,20.215,36 245.11.291,35
In Bacchidibus 42.37.191 14.192,40.293,1
In Carbonaria 264.36
In Caſina 31.12.48.40.120-20,23.212,17,26,226.21.
In Ciſtellaria 204,15,30.303,35
In Condalio 178,36
In Curculione 40,6.77.4 137,37.155.26.158.28,30.19 4.4.303,2
In Dyſcolo 129.15
In Epidico 175,18.104,20
In Feneratrice 302.36
In Friuolaria 262.19.270 15.280.23
In Hortulo 273.18
In Menæchmis 19.27.195.9.265,15.272.5.278.18
In Mercatore 252.1
In Milite glorioſo 23,17.36.13 38.25.265.1.282,5.302.19
In Moſtellaria 14.9.79.20.115.19
In Neruolaria 103,36.136,20.147.5.181.13.244.31.274.37
In Paraſito pigro 115.17
In Perſa 262.16.274.35.39
In Phaſmate 282.7
In Poenulo 185.21.244.31
In Pſeudolo 123.18.23

137.28.37.158.13.182.3.5.
195.11
In Rudente 92.31.280.
24.291 24
In Saturione, vel Satyrione
32 4.121.25.219.36.38.277.
35
In Sitelitergo 302.21
In Syro 278.26,295.11 14.
In Trinummo 28.2.289.15
In Truculento 115.20.
137.28.34.273.8
Aufuſius 67.40
P. Aurelius Opilius 47.13
63.35.93.3.104.13.116.34.
118 19.129.38.196.27.237.
35.248 31.265.30.288.28.
294 13.302.18.25
Cæcilius Statius 23.24.200.
37.220.5 298,32
In Aethrione 128.10
141.32.250.24
In Androgyno 270.10
287.29
In Carine 212.1.276.31.33
In Dauo 179.18
In Epiſtula 93.33
In Gamo 297.23
In Hymnide 122.11.181.
11.250.14
In Hypobolimæo 126.17.
204.33.270.8.299 26
In Obeloſtate 256.26.35
In Pugile 122.14
In Triumpho 277.36.39
M. Calidius 279.11.16
Callias, qui res geſtas Agathoclis ſcripſit 223.26
Cannius 306.4
Cephalon Gergithius 222.30
Cherylus 289.12
L. Cincius Alimentus 68.6.
112.4.115.11.129.31.134.9.
186.18.208.4.235.10 257.
30.274.28.299.6.307.32
Idem de comitiis 153.18
Idem de conſulum poteſtate 176.17
Idem lib. ij. de ... 238.13
Idem lib. Myſtagogicôn
298.9
Idem lib. de Officio iuriſconſulti 128.23
Idem lib. ij. de verbis priſcis 244.12
In libro incerto de verbis
priſcis 159.3.205.36.221.29
Cloatius Verus 134.8.146.
20.163.14.277.11
In libris ſacrorum 104 9
Ap. Claudius Cæcus in ſententiis 272.33
Ap. Claudius Pulcher 146.4.
271.36
Idem lib. j. auguralis diſciplinæ 271.6
L. Cœlius Antipater, lib. vij.
296.19
Cornelius lib. iiij. 247.1
P. Cornelius Paulli F. Scipio
Africanus Aemilianus 206
15
Ad populum 101.21
Pro æde Caſtoris 215.10
De imperio D. Bruti 171.37
Poſtquam ex Africa rediit
196.6
.. Cornificius 101 32.129.30.
143.5.145.25.288.26
Critolaus 235.31

Curſatius 112.2.129.30.300.
11
Q. Ennius 5.8. 11.16.18.7.
24 38.40.22 42.23 32.47 6.
79.25.83.11.100.23.207.17.
209.25.213 15.220. 2.251.1.
260.21.263.25 27.37.269.
2 289.40
Idem lib.j Annalium 141.40.
206. 4. 212.7. 9. 240. 32.
241.2 263 15.23.270.6.280.
30.32 35
Lib.ij.122 35. 135.5.194 25.
220.4 264.31. 280. 34.195.
24
Lib.iij.181.29.261. 28.263.
16
Lib.v. 135.7.206.4 269.17
Lib.vj. 117. 25.145.29.281.
10
Lib. vij 113 30. 240.35.
241.2.295.37
Lib.viij. 135.8
Lib.x. 122.18 25
Lib.xj. 162.11.199.11.
220 18
Lib.xij. 195 13.
Lib xiiij. 131.15
Lib. xvj. 181.34.195.11.
199.13 209 18.240.30 264.
28 32.265.3.302 12
Lib xviij.vel xvj. 1·4.12
Libro incerto Annalium
15,1.42,32.67,26.85.14.97,
29.100,34·131,6.146,29.
188,3.,194,12.204, 1.206,
4,5.217,17,19.220,2.245,
255,10,23,263.21.23.265,27
280,30,32.281,40.282,13.
283,19.285,34,290,17.293,
11.12.295.31.35.296.2.24.
300 40.297.5.304.8
Idem in Achille Ariſtarchi
183.18.20.274.23.26
In Aiace 299.34
In Alexandro 270.7
In Andromacha 281. 2
In Andromeda 194.29.31.
309.5.
In Ar.... forte Armorũ
iudicio 246.38
In Aſota 295.40
In Creſphonte 194.28.
206 36
In Hectoris lytris 206.37
In Iphigenia 131.17.155.40.
In Præ . . . forte præ-
ceptis 189.25
In Telamone 133.22
In Telepho 110.34
In Thyeſte 275 24
Incerta tragœdia, vel co-
mœdia 101. 1. 106.31. 107.
2.109.33.34 115.22.133.24.
152.6 236.3. 277.16.289.7.
298.16.304.8
Idem Sotadico verſu 46.
17.19
Euhemerus 285.38
Q. Fabius Pictor 188.28
Galatas 223.40
. . Granius Flaccus Licinia-
nus 159.14.219.16.306.34
Heraclides Lembus 223 31
Heſiodus 34.8
Hippocrates 20.39
Hoſtius bello . . forte Hi-
ſtrico 293.30
C. Iulius Cæſar Strabo in A-
draſto 184.26

L.Iulius Ceſar 89.37
. . Iunius Gracchanus 187.14
C.Lælius pro ſe apud populum 133.27 241.22
C.Licinius Imbrex 74.32.134.14
L. Liuius Andronicus 5.3.13.29.47.2.49.10.52.37.69.3.119.10.136.29.180.30 183.7.198 8.15.246 21.261.17.269 11.272.6.284.39.302.8.
In Odyſſea vetere 121 16, 123,34.36,139,5.196,27
Idem lib.I (Annalium forte.) 190 37
Lib.ij. 190 38
In Centauris 162.12
In Gladiolo 155.29
In Lydio 244.13
In Virgine 123.21
C.Lucilius 26,13,31,5,43,19,49,28,94,12,97,23,102,7,120,39,121,5,155,13,31,161.24.32 166,2,188,6,195,37,197,32.35,204,12,206.11,17 212,28,32,218,36,221,26.227,19.240,3,247,9,257,26.261,11,26,264,3,7,266,21,25,270.1,272.1.273,33,37 274,1,284,35,287,38,289,21,290,5,294,12,305,18 307,29,304,9
Lib.ij Satyrarum 123,25
Lib.xxv. 67.8
T.Lucretius 47,6,134,16,148,6,151,1,159,13,194,39.243,3,7,289,21,305,26
Lib.ij. 118,30,234,4,299,7,11
Lib.iiij. 121.9
Lib.v. 275,34
Cn.Marcius vates 119,35,122.33
. . Manilius 254,1
Q.Mucius Scæuola 119.14
C.Næuius 9,37,15,12,23,17,24,36,27,8,39,17,41,33,84,22,128,2,152,6,157,35,160,27,161,35,165,25.26,227,32 34,40,238,39,40,262,3,6,272,35,37,281,3,8.283,789,6,295,1,3,296,16
In freto 173.39
In Gladiolo 155.29
In Hariolo 144.27
In Lycurgo 134.1
In Nautis 283.8
In Perſonata 160.35
In Satyra 197.14
In Tarentilla 5 22
In Tuniculatia 115.21 157.20
Idem in carmine Punici belli 197.12.239,20.23.242.2
Nicoſtratus de Senatu habendo 249.31
Nouius 289.6
In duobus Doſſenis 291.37
In funere 291.38
In Lupo 206.31
In Macho copone 122.12
In Phœniſſis 245.12
In Pico 228.33
In Surdo 291.39
In Togularia 200.38
. . Oppius 143.38.203.13
P.Ouidius Naſo 234.28
M.Pacuuius 67.27.76.30.32

94,3, 105,40, 121,23, 133,38, 183,24, 214.30, 216,3, 234, 29,33,259,8,265.26,296,25. 297,26
In Antiopa 296.35
In Armorum iudicio 205, 2,216,10,297,12,14
In Atalanta 255.6. 308.29
In Chryſe 206.12,264,29 305.19
In Duloreſte 264,22,25
In Hermiona 208,11,288,4
In Iliona 160,9,214,37, 308,27
In Medo 147,21,282,8, 296,10
In Niptris 252,5,276,5,10
In Teucro 59,14,160,13, 167,12,182,39,183,3,206,12 40,288,3,303,7
Paulus Apoſtolus 23,20
Polemon 235,28
Sex.Pompeius 127,30
L.Pomponius 230,28
In Decima 291,36
M.Portius Cato 8,14,10,10, 19,38.28,10,36, 24,37,24, 38,37,43,30,61,6.38,64,10, 65,23.66,5,83,10,88,37,40, 101,11,26, 105,27,106,25, 108,35,116,20,119. 38,130,5, 152,5, 12,13, 155,3.9,156,30, 174,11,185,31,205. 24,271, 18,303,27,304.13,32,306,6, 9,308,4,16,22
Idem lib. I. Originum 121,26, 142,22,144,39
Lib,ij. 275,20
Lib.iij. 144.29
Lib.iiij. 94,39
Lib v. 175,9,11
Lib.vij. 106,11,228,12
Idem libro iiij . . . enorum 99.33
Idem in epiſtulis 93,28.173, 14,16
Idem de re militari 159,4. 180,36,184,13,273,14
Idem in commentariis iuris ciuilis 107,7
Idē in M.Aciliū quarta 157,3
In Annium 282,10
In M Cæcilium 35,15
In M Cœlium 179,7.10
In M. Cœlium ſi ſe appellauiſſet 113,8,264,9,12
In Cornelium 215,5,8
In M. Fuluium Nobiliorem, cum ediſertauit eius cenſuram 217,37,218,3
In L.Furium
In Q minutium Thermum 203,6
De ſuis virtutibus 142.18 144.2.177.16.214.20
De decem hominibus 133,39. 231.33
In Oppium 294.6
In L. Veturium de ſacrilegio commiſſo 183.11.266.35.39
Pro L.Cæſetio 280,21,25
Pro C . . . 269.29
Pro . . . . vij. 248.10, 19
De . . . ſeptem hominibus 265.6
In diſſuaſione ne lex Bæbia derogaretur 222.13
De feneratione legis Iuniæ 185.13

In ſuaſione ne legi Orchiæ derogaretur 133.31.158.25
In ſuaſione legis Voconiæ 205.5
In diſſuaſione de rege Attalo, & vectigalibus Aſiæ 170.9
In diſſuadendo . . . 254,1,4
Ne quis Cos. bis fieret 153.37
Aediles Plebis ſacroſanctos eſſe 233.20
De ſpoliis ne figerentur, niſi quæ de hoſtibus 216.16
De Auguribus 179.25
De indigitibus 251.38
Ad litis Cēſorias 152. 1.159.34
De coniuratione 177.3.4
In diſertatione Conſulatus 206.2
In Conſulatu 97.35 38
De fundo oleario 188.32
De re Hiſtriæ militari 189.17.19
De ſignis & tabulis 206.20
Apud equites 141.25
M. Porcius Cato Nepos 89.4
L. Quinctilius Varus 24.5
.·. .·. Quinctius Atta 19.23 188.11
T. Quinctius Dictator 298.7
C. Salluſtius Criſpus lib. 1. hiſtoriarum 133.29
Libro IIII. 278.9
Libro qu... 275.16
In Catilina 287.7
Santra 7.14.129.28.145.24.196.28.200.5
Libro ij. de verborum antiquitate 128.31.205.15
C. Sempronius Gracchus 159.14
De lege P. Ennij, & peregrinis 217.14
De lege Minucia 147.9
De legibus à ſe promulgatis 147.27
Cum circum conciliabula iret 171.38
In P. Popillium pro roſtris 135 25
In P. Popillium, & Mathonem. 95.25
In P. Popillium poſterior 95.21
P. Seruilius augur 267.23
.. Sinnius Capito 11.2.93.17.104.30, 117.36. 120.39. 127.35.149.4.201.13.26. 230.11.236.23.239.38.32. 257.30.292.10
L. Siſenna 98.2
Ser. Sulpicius Rufus 126.12. 147.1.155.17.170.35.237.34. 259.14.255.31.307.33
Pro Aufidia 111.7
Seruius Sulpitius filius 108.9
P. Terentius 5.4.14.20
In Adelphis 67.18.182.37. 183.1.268.4
In Agnorizomene 281.4.14
In Andria 249.3.6.259.4.6
In Hecyra 142.24
In Heautontim. 245.28
In Phormione 38.27.186. 26.228 6.245.26.289.34
M. Terentius Varro 44.22.55 11.139.33.169.20.22.210.6. 225.23. 227.25.230.5.285. 38.288.10.13.291.7

Idem lib. j. antiquitatum 109.21
Lib.vj.rerum humanarum 174.35.179.1
Libro vij. 280.1
Libro 1. epiſtulicarũ quæſtionum 106.20
Lib.v. 257.25
Lib. iij. rerum ruſticarum 4.15
P. Terentius Varro Atacinus inEuropa 301.7
.·.Titinius 30.5.103.10.105.4.134.20.155.24.159.31.219.2.278 1.222.25.289.8.292.19
In Barathro 261.21.25
In Barbato 292 12
In Epiſtula 278.22.27
In Gemina 153.32
In Prilla 246.15
In Quinto 146.17.23
In Setina 106.15.144.26.207.21
C. Titius 138.17
M.T.Cicero 226.27.289.36.293.21
Lib.1.de gloria 140.33
Lib.1.in Verrem 207.27
Lib.1v. 214.8
In Piſonem 250.32
De Senectute 134.38
.·.Turpilius in Demetrio 118.1.4
.·.Valerius in explanatione xij. Tabularum. 238.14
C.Valerius Catullus 167.36.202.11.283.25
M.Valerius Coruinus pro Liburnia 287.10
C.Valerius Flaccus. 226.28
M.Valerius Martialis 305.33
M.Valerius Meſſalla Augur 269.6.252.27.259.37.266.4.273.6.305.10
.·.Valerius Valentinus iocoſo carmine 200.5
C.Valgius Rufus 248.27
.·.Veranius 109.10.138.18.33.150.4.177.6.181.27.256.21.
Idem in libro auſpiciorum de de comitiis 207.32
P.Vergilius Maro 47.7.294.22
iiij.Ecloga 275.36
v. Ecloga 156.5
vj. Ecloga 159.30
vij. Ecloga 16.26
Lib.1.Georgicorum 275.26
Lib.1.Aeneidos 118.28
Lib. vj. 55.8.146.35
Lib. viij. 63 17
M. Verrius Flaccus. Habes alibi.

LEGVM, ET ALIORVM MONVMENTORVM INDEX.

Romuli & Tatij leges 167.20
Numæ Pompilij leges 135.32.151.25.158.26.293.5
In ſecunda tabula, ſecunda lege 218.18

Ser. Tullij leges 167.20
Duodecim tabulæ 109.20. 23.113.14.117.37.126.16. 128.25.155.17.170.12.202. 21.228.4.237.30,238.1.15. 239.14,237.17.258.1.271. 20.274.8.288.22.294.33. 307.35.
Tribunicia lex prima 231.5
L. Papirij lex 232.5
Siliorum lex 187.16
Annaria lex, quæ 14.14
Cenſoria lex 181.39
Vnciaria lex 308.19
Prætoris edictum 270.26
Latinum fœdus 113.13
Laurentum leges 18.2
Saliaria carmina 21.35. 46.5.157.36.161.10.172.23. 183.30.242.4
Augurales libri 150.4
Rituales libri Etruſcorum 220.20
Commentarium ſacrorum 118.35
Nelei carmen 127.40.272.32. 40.296.15.32
Ianualij Iunonij, & Mineruij verſus 21.38

INCERTA.

Incertus ſcriptor 55.12.63.4 98.6.100.37.132.21.134.4. 141.2.161.15.364.217.26. 270.35
Cumanæ hiſtoriæ compoſitor 213.2
Hiſtoriarum ſcriptor 238.16
Agnorizomene 281.4.14 Terentij
Alexandri 191.27 Ennij
Erechtheus 120.2 Ennij
Fullonia 283.4 Titinij vel Laberij
Medus 182.35. Pacuuij
Pantaſilea 132.3
Philoctetes 293.35. Attij
Priuignus 182.25 Afranij
Telephus 266.17 Ennij vel Attij
. . . lius in Demetrio 290.1 forte Turpilius
. . . nius lib. ij. 239.7 forte Ennius
. . . cilius 198.23 forte Cæcilius vel Lucilius.

NOTARVM EXPLANATIO.

In margine poſita cum cruce, vel alia nota ſignificant variam ſcripturam ex aliquo libro. quod ſi in fine addatur ſemicirculus; ſignificatur ex docti alicuius viri coniectura ita poſſe emendari. Vbicunque adduntur tria puncta; ſignificatur verba quidem eſſe Feſti, ſed non ex antiquo libro ſumpta. Duobus ſemicirculis incluſa in contextu: reijcienda eſſe; licet in omnibus libris reperta fuerint.